SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS

ELNÖKE

7400 KAPOSVÁR, Megyeháza, Fő utca 10.
Tel.: 82/ 898 246 Fax: 82/ 510 181

Ügyiratszám: SMÖ/ 0597/2014.

ELŐTERJESZTÉS

Kaposvár Megyei Jogú Város településfejlesztési koncepciójának és integrált településfejlesztési stratégiájának véleményezéséről

Kaposvár Megyei Jogú Város elkészítette hosszú távú - 2030-ig szóló - településfejlesztési koncepcióját és a középtávra - 2020-ig terjedő időtartamra - szóló integrált településfejlesztési stratégiáját. A településfejlesztési dokumentumokat a megyei önkormányzatnak, mint érintett területi önkormányzatnak, megküldték véleményezésre a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(XI. 8.) Korm. rendelet 30.§ (5) bekezdése, illetve 31.§ (1) bekezdése szerint.

A területfejlesztési dokumentumokat és a megalapozó munkarészeket áttanulmányoztuk, megállapítható, hogy alapos, részletes, reális helyzetelemzésen alapul a két különböző időtávra szóló fejlesztési dokumentum és tartalmilag megfelel a jogszabályi előírásoknak.
A munka magas színvonalának elismerése mellett az alábbi észrevételeinket javasoljuk határozatba foglalni és megküldeni Kaposvár Megyei Jogú Város polgármesterének.

<u>Településfejlesztési koncepció</u>

A 2004-ben elfogadott településfejlesztési koncepció jövőképének átfogalmazása meggyőző. Nagy pozitívuma az anyagnak az együttműködés, a partnerség és a párbeszéd gyakori hangsúlyozása. Helyeselhetők és támogathatók a területfejlesztési elvek és az átfogó célok.
A várostérség kifejezés gyakran szerepel az anyagban, de a lehatárolása hiányzik. (Van olyan megyei jogú város, ahol az egész járás területét kezelik - helyesen – a város térségeként.) Kaposvár várostérségének lehatárolását, a települések számának megjelölését fontosnak tartjuk, mert a jövőkép csak nagy területi együttműködéssel érhető el.
Javasoljuk, hogy a Belvárosnak nevezett területegység fejlesztési feladatai között - tekintettel a turizmus szerepének erős hangsúlyára - szerepeljen idegenforgalmi fogadóhely (autóbusz parkoló, információépület, gyülekezőhely, stb.) kialakítása, erre a célra megfelelhetne a Vár utca déli oldalán levő spontán „bezöldült” terület.
A város egyik fő - a helyzetelemzésben feltárt - problémája az idősek ugrásszerűen megnövekvő száma, ezért a 2030-ig szóló koncepcióban foglalkozni kellene a nagyszámú idős ember elhelyezési és gondozási problémáival, mert az évtized múlva időskorba lépők gyermekei már most sem Kaposváron élnek.
A koncepció a térbeli vonatkozások megfogalmazásával jó alapul fog szolgálni a készítendő településrendezési tervhez.
Kaposvár hosszú távú településfejlesztési koncepciója összhangban van Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciójával, illetve elfogadás előtt levő Területfejlesztési Programjával, az elfogadását javasoljuk.

Integrált településfejlesztési stratégia

A 2008-ban elfogadott stratégia felülvizsgálatában az öt stratégiai/tematikus célon belül megfogalmazott fejlesztési programok a legnagyobb mértékben támogathatók. Pozitívum a térségi szinten való gondolkodás és az együttműködések hangsúlyozása.
A négy akcióterület kiválasztásával szintén egyet lehet érteni. A tervi kivágatok felett szereplő területrendezési terv helyett a településszerkezeti terv elnevezést kellene szerepeltetni.
A projektek táblázatos feldolgozásából hiányoljuk a projektek előkészítettségének szerepeltetését, a néhány kulcsprojekt és hálózatos projekt részletesebb táblázatos ismertetésében említett előkészítési állapot nem pótolja azokat.
A belvárosi projektek táblázatában szerepelő Csiky Gergely Színház felújítása időszerű és indokolt.
Meggyőző a külső és belső összefüggések táblázatos formában történő bemutatása. A 73. oldalon a Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciója kezdetű címből az és után hiányzik: Somogy Megye Területfejlesztési Programja (SMTP) megfogalmazás.
A Településközi koordináció… című fejezetben is szerepel, hogy a funkcionális várostérség lehatárolására „nagy hangsúlyt" fektet a város, azonban a „környező településeken kívül" nem utal semmi a várostérség méretére. Nem tartjuk szerencsésnek, hogy a stratégiában nem szerepel legalább nagyságrendileg Kaposvár várostérségének mérete.
Kaposvár integrált településfejlesztési stratégiája összhangban van Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciójával, illetve az elfogadás előtt levő Területfejlesztési Programjával, az elfogadását javasoljuk.

A településfejlesztési koncepció tervezete, az integrált településfejlesztési stratégia tervezete, valamint a helyzetelemzés és - értékelés az előterjesztés mellékletei.

Határozati javaslat:

1. A Somogy Megyei Közgyűlés megtárgyalta Kaposvár hosszú távú településfejlesztési koncepciójának és integrált településfejlesztési stratégiájának tervezetét és megállapította, hogy mindkét településfejlesztési dokumentum megfelel Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciójának és az elfogadás előtt levő Somogy Megye Területfejlesztési Programjának. A településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia magas szakmai színvonalon készült, tartalmilag megfelel a jogszabályi előírásoknak és jó alapul fog szolgálni a településrendezési tervhez, illetve sikeres településfejlesztést eredményezhet az EU-források felhasználásával. A Somogy Megyei Közgyűlés javasolja Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlésének a területfejlesztési koncepció és az integrált területfejlesztési stratégia elfogadását.

2. A Somogy Megyei Közgyűlés megfontolásra ajánlja a területfejlesztési koncepcióban és az integrált területfejlesztési stratégiában Kaposvár funkcionális várostérségének konkrétabb lehatárolását.

3. A Somogy Megyei Közgyűlés kezdeményezi a területfejlesztési koncepcióban és stratégiában a következő kiegészítéseket, pontosításokat:

Településfejlesztési koncepció
- A Belváros területegység fejlesztési feladatai között szerepeljen idegenforgalmi fogadóhely (autóbusz parkoló, információépület, gyülekezőhely, stb.) kialakítása, erre a célra kiválóan megfelelhetne a Vár utca déli oldalán levő spontán „bezöldült"terület.

- A 2030-ig szóló koncepcióban foglalkozni kellene a nagyszámú idős ember elhelyezési és gondozási problémáival.

Integrált településfejlesztési stratégia
- A tervi kivágatok felett szereplő területrendezési terv helyett a településszerkezeti terv elnevezést javasoljuk szerepeltetni.
- A projektek táblázatos feldolgozásából hiányoljuk a projektek előkészítettségének szerepeltetését.
- A belvárosi projektek táblázatában szerepelő Csiky Gergely Színház felújítása időszerű és indokolt.
- A 73. oldalon a Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciója címet javasoljuk „és Somogy Megye Területfejlesztési Programja (SMTP)" szöveggel kiegészíteni.
- Javasoljuk, legalább nagyságrendileg Kaposvár funkcionális várostérsége lehatárolásának meghatározását.

4. A Somogy Megyei Közgyűlés felkéri a megyei főjegyzőt, hogy a közgyűlés véleményét küldje meg Kaposvár Megyei Jogú Város polgármesterének.

Felelős: Dr. Vörös Tamás megyei főjegyző
Fábián Éva megyei főépítész
Határidő: azonnal (a közgyűlési határozat elküldésére)

Kaposvár, 2014. augusztus 25.

Gelencsér Attila

Az előterjesztést készítette:

Fábián Éva
megyei főépítész

Az előterjesztést jóváhagyta:

Dr. Vörös Tamás
megyei főjegyző

KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA 2014-2020.

EGYEZTETÉSI ANYAG

MEGBÍZÓ: **Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata**

KÉSZÍTETTE: **ECORYS MAGYARORSZÁG Kft.**

TÉR-T-REND Kft.

2014. július

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 3
2. Középtávú célok és azok összefüggései 5
2.1 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása 5
2.1.1. Célok meghatározása 5
2.1.2. Tematikus célok 7
2.2 A területi célok és tematikus célok közötti összefüggések bemutatása 17
3. A megvalósítást szolgáló beavatkozások 29
3.1 Az akcióterületek kijelölése a kijelölés és a lehatárolás indoklásával 29
3.2 Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése 32
3.3 A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve 44
3.4 A település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz 50
4. Antiszegregációs program 65
4.1. Érintett területek és Az elmúlt évek intézkedései 65
4.2. A fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésre hozott intézkedések 66
4.3. A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatásra, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések 68
5. Stratégia külső és belső összefüggései 70
5.1 Külső összefüggések 70
5.1.1. A stratégia illeszkedése a magasabb szintű fejlesztési tervdokumentumokhoz 70
5.1.2. A stratégia illeszkedése a helyi ágazati stratégiákhoz 77
5.1.3. A stratégia illeszkedése a települési környezetvédelmi programhoz 77
5.2. Belső összefüggések 79
5.2.1. A célok logikai összefüggései 79
5.2.2. A célok és a helyzetértékelés megállapításai közötti összefüggések 79
5.2.3. A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása 83
6. A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai 85
7. A megvalósítás eszközei és nyomon követése 87
7.1. A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek 87
7.2. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti keretei 89
7.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok 91
7.4. Monitoring rendszer 92

1 BEVEZETÉS

Kaposvár Integrált Településfejlesztési Stratégiája (továbbiakban ITS) a város középtávú, stratégiai szemléletű, megvalósítás orientált fejlesztésének legfontosabb irányait és beavatkozásait kívánja kijelölni. A stratégia időtávja illeszkedik az EU programozási ciklusához, tehát a 2014 és 2020 között megvalósítani kívánt fejlesztéseket határozza meg és hangolja össze.

Kaposvár MJV Közgyűlése a 62/2008. (IV.16.) sz. önkormányzati határozatával fogadta el a város korábbi középtávú fejlesztési stratégiáját (IVS), amely a fejlesztések célrendszerén kívül városrészenként is megfogalmazta a legfontosabb feladatokat.

A stratégia tartalmi elemeit a Kormány 314/2012 (XI.8.) rendelete fekteti le. Az ITS közvetlen előzményeként készült el a helyzetfeltáró, elemző és értékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat, illetve Kaposvár MJV hosszú távú városfejlesztési koncepciója, mely megfogalmazza a város jövőképét, s 2030-ig ennek elérése érdekében a legfontosabb városfejlesztési elveket és irányokat.

Az ITS fontos sajátossága, hogy területi ás ágazati megközelítést egyaránt alkalmaz. Az integrált stratégia kidolgozásához a társadalmi, partnerségi események résztvevői tevékenyen hozzájárultak, továbbá a város gazdasági életében fontos szerepet betöltő szervezetekkel személyes és /vagy kiscsoportos egyeztetésekre került sor.

Jelen egyeztetési anyag célja, hogy a partnerségi események lefolytatását, a vizsgálati munkarészek elkészítését és a döntéshozókkal történő egyeztetéseket követően felállított célrendszert minél több, Kaposvár jövőjéért felelősséget vállaló és abban tevékenyen közreműködő partner véleményezhesse, s véleményükkel a dokumentum tartalmát közösen tudjuk fejleszteni.

Kaposvár fejődésének kulcskérdése, hogy a közszféra fejlesztései mellett a gazdaság szereplői és a helyi társadalom milyen aktivitást tud és akar felvállalni, saját eszközeivel és hatáskörében hogyan tud a közös célok megvalósításához hozzájárulni. Jelen anyag a közös célok mellett elsősorban az önkormányzati beruházásokat tudja a legpontosabban meghatározni, mely egyben orientációt nyújt a város fejlesztésében közreműködő szereplőknek saját fejlesztéseik tervezéséhez is. A városvezetésnek fontos feladata, hogy a stratégia végrehajtásának során együttműködjön a központi közigazgatáshoz kötődő szereplőkkel, intézményekkel, a lehető legeredményesebben érvényesítse a város érdekeit az állami fejlesztések vonatkozásában. Különösen érvényes ez az egyetemmel kapcsolatos fejlesztési irányokra, a közoktatás és az egészségügy területére. Hatékony együttműködést kell a továbbiakban is működtetni a térségi szereplők – közte Somogy Megye Önkormányzata – a civil élet képviselői és a gazdasági élet szereplői vonatkozásában is. Az együttműködés alapját a közös stratégia, tehát a közösen elhatározott célok jelentik, eredményt pedig a stratégia megvalósításának folyamatosan változó külső környezetben történő sikeres menedzselése hozhat. A menedzselés magában foglalja az információáramlást, s az érdekérvényesítést is.

Kaposvár Integrált Településfejlesztési Stratégiájának kidolgozása során alkalmazott partnerségi modellnek megfelelően megtörtént a külső szereplők meghallgatása, akik a város életében kiemelkedő szerepet játszanak, és aktívan gondolkodnak annak fejlesztéséről. Ezáltal:

- egy adott tématerület szereplői találkoznak egymással, a beszélgetés során fény derülhet közös ötleteikre, elősegítheti együttműködésüket. A tematikus fórumokra meghívást kaptak azok a várostérségi települések, melyek a Partnerségi Terv elkészítése során jelezték, hogy az adott tématerület vonatkozásában érdekeltek, és a fejlesztési szándékok összehangolása számukra is fontos.
- a magánszféra szereplőinek bevonása a tervezésbe olyan gesztus, mellyel az önkormányzat nyitottságáról, partneri szándékáról biztosítja őket. A párbeszéd révén bővül az önkormányzat rendelkezésére álló információ halmaz a lakossági, piaci igényekről, valamint a felülről érkező fejlesztési tervek elfogadtatása is gördülékenyebbé válik – általánosan nő a bizalom.

A tematikus fórumokon részt vettek azok a települések is, amelyek az adott téma vonatkozásában a Partnerségi Terv elkészítésekor folytatott vizsgálatkor maguk is jelezték az együttgondolkodás szükségességét Kaposvár MJV-vel. A moderált beszélgetések során a legfontosabb értékek, adottságok, problémák, konfliktusok és fejlesztési szükségletek mellett a partnerségi együttműködés lehetőségei és a már körvonalazódó fejlesztési szándékok feltérképezése volt az elsődleges cél.

A PARTNERSÉGI FOLYAMAT BEMUTATÁSA

A Partnerségi Terv és az Integrált Településfejlesztési Stratégia az európai településfejlesztési elveket követve, a települést komplex fejlesztési rendszerként kezeli. A Partnerségi Terv rögzíti azokat a külső-és belső kommunikációs folyamatokat, amelyek már a stratégia-alkotás kezdetétől működnek és biztosítják a szereplők közötti kétirányú információáramlást.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálati folyamatának legmagasabb szintű eleme a **Döntéshozói Testület**, mely a városvezetés releváns tagjait foglalja magában (polgármester, beruházásokért felelős alpolgármester, főjegyző, műszaki és pályázati igazgató). A Belső **Stratégiai Csoport** feladata a munka koordinálása a tervek összegyűjtése és rendszerezése (tagjai: műszaki és pályázati igazgató, pályázati referens, városi főépítész, Városfejlesztő Társaság, sajtóreferens, gazdasági igazgató). A fenti két platform jelentette a tervezés legfontosabb szakmai egyeztetési hátterét.

A **Tematikus Csoportok** a várostervezés szempontjából meghatározó, partnerségi csoportok - államigazgatási szervek; érdekképviseleti szervek; civil és gazdálkodó szervezetek, egyházak; lakosság – és a várostérség funkcionális lehatárolásával azonosított települések képviselőiből állnak (tagjai eseményenként eltérőek). A tematikus csoportok szerveződése a következő tématerületekre terjedt ki:

- ☐ Gazdaság, munkába járás
- ☐ Kereskedelem, szolgáltatás
- ☐ Közlekedés, infrastruktúra
- ☐ Közigazgatás, államigazgatás
- ☐ Oktatás
- ☐ Egészségügy, szociális ellátás
- ☐ Kultúra, turizmus, rekreáció

Minden tématerület vonatkozásában egy egyeztetett időpontban személyes találkozás keretében fórumot szervezett az önkormányzat. E rendezvény keretében minden érintett fél számára bemutatásra került a tervezési folyamat, annak célja. Ezt követően egy kétoldalú megbeszélés keretében a résztvevők elmondhatták meglátásaikat, észrevételeiket, javaslataikat.

A partnerségi egyeztetéseken elhangzott javaslatok (melyek összefoglalását lásd alább) rögzítésre kerültek, majd az adott szakági tervezőkkel és döntéshozókkal megvitatva és értékelve lehetőség szerint beépítésre kerültek a stratégiai dokumentumokba.

A fórumokon kívül személyes interjú készült a gazdasági érdekképviseletek vezetőivel, illetve a Kaposvári Egyetem és Somogy Megye Önkormányzatának területfejlesztési feladatokat koordináló munkacsoportjával.

A szélesebb körű nyilvánosság bevonását szolgálták a polgármesteri séták, a releváns információk, javaslatok a döntéshozói és stratégiai munkacsoport üléseken kerültek megvitatásra és beépítésre a stratégiai dokumentumokba.

A szélesebb körű nyilvánosság, illetve a településrészi önkormányzatok intenzívebb bevonására a 21 napos véleményezési eljárással párhuzamosan kerül sor egy partnerségi eseménysorozat keretében.

2. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

2.1 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

2.1.1. Célok meghatározása

A stratégiai célok meghatározása a következő szempontok figyelembe vételével történt:

- Részletes helyzetelemzés és értékelés, SWOT és városrészi értékelés: a „Megalapozó vizsgálat" munkarész nem csak a helyi folyamatok értékelésére, fejlesztési szükségletek azonosítására tér ki, de feltárja a külső környezetben zajló azon trendeket, folyamatokat, melyek a fejlesztésekre és a város gazdasági, társadalmi, környezeti állapotának egyes elemei megváltozására hatással lehetnek.
- Ágazati és területi stratégiák kijelölt fejlesztési irányai, prioritásai: különösen fontos figyelembe venni az Európai Unió és Magyarország középtávú fejlesztéspolitikai prioritásait, a regionális innovációs stratégiában megfogalmazott fókuszterületeket, illetve Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciójában foglaltakat. A fejlesztési dokumentumok prioritásai a külső és belső összefüggéseket tárgyaló 5. fejezetben kerül részletesebben is bemutatásra.
- Fejlesztési szándékok feltérképezése, projektgyűjtés: az ITS készítésével párhuzamosan zajlik a 2014-2020 közötti időszak hazai operatív programjainak tervezése, kialakítása. Ennek folyamatos nyomon követése fontos feladat volt a tervezés során, hiszen a finanszírozás lehetőségeit nagy részben az operatív programok prioritásai és a belső forrásallokációs keretek fogják meghatározni Kaposvár esetében is. Az operatív programok és a megyei operatív szintű tervezés inputjaként Kaposvár MJV-nek is elő kellett állítania azt a projektsort, melyet uniós finanszírozás segítségével kíván megvalósítani. Ez a projektsor az ITS tervezésének is kiinduló pontja volt. A fejlesztési projektek kidolgozottsági foka és nagyságrendje széles skálán mozog, a részletes megvalósíthatósági tanulmánnyal és előkészített tervekkel rendelkező projektektől a projekt ötletekig. Látni kell, hogy a 2020-ig – a projektek megvalósítása miatt 2023-ig – tartó időszakra jelen pillanatban nem lehet az összes projektet beazonosítani és azonos előkészítettségi szinten kidolgozni. Az ITS célja elsősorban a fejlesztési irányok meghatározása, a kulcsprojektek és az egymással területileg is összehangolandó akcióterületi projektek meghatározása. Ennek értelmében lehetőség van a későbbiekben – a stratégia elfogadása után is – a stratégia fejlesztési irányaival összhangban lévő projektek beazonosítására, kidolgozására, sőt a projektgenerálást, projektfejlesztést – az eddigiekhez hasonlóan – folyamatos tevékenységként kell kezelni.
- A korábbi IVS célrendszerének és akcióterületi kijelölésének felülvizsgálata. A megalapozó munkarészben megállapításra került, hogy az IVS-ben meghatározott fejlesztések nagy része megvalósult, vagy a fejlesztések előkészítése megtörtént. Alapvetően helyes volt mind a fejlesztési irányok, mind az akcióterületek kijelölése, s a végrehajtás szempontjából a városvezetés hatékonyan működött. A 2008-ban elfogadott célhierarchia-rendszer a következő volt:
  - **Kaposvár harmonikusan fejlődő, emberléptékű középváros, amely versenyképességének növekedését alapvetően a gazdaságfejlesztésre helyezi.**
    - ⇒ PÓLUSsá válás: A város épített környezetének és természeti adottságainak harmonikus fejlesztése és működtetése.
    - ⇒ POLISZ fejlesztés: A város regionális társközpont szerepének erősítése és a kistérségi központ feladatainak városon belüli bővítése.

A 2008-as IVS stratégiai céljai:

A.) Kaposvár legyen gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt fenntartható emberi léptékű középváros

B.) Kaposvár legyen erős helyi gazdasággal rendelkező település, mely elsősorban a tudásalapú gazdaság erősítésére törekszik.

C.) Kaposvár legyen kistérségi idegenforgalmi és kultúrközpont, (konferencia-, gyógy- és termálturizmus, vendéglátás, szolgáltatás)

D.) Kaposvár legyen a kaposváriak otthona, megfelelő életminőséget; biztosító „lakható város"

E.) Kaposvár legyen a régió logisztikai bázisa.

F.) Kaposvár legyen a megye, a kistérség oktatási, tudományos, egyházi, sport-, kulturális és művészeti központja, a régió társközpontja, egyetemi város.

G.) Kaposvár legyen a régió erős társközpontja, másodlagos erőközpont

Az IVS 4 akcióterületet határozott meg, elsősorban a Belvárosban és az Északi városrészben kijelölve a fejlesztések fókuszát:

(1) Belvárosi (funkcióbővítő)

(2) Vásárcsarnok és környéke (funkcióbővítő)

(3) Sávház és környéke (szociális)

(4) Sportcsarnok és környéke (funkcióbővítő)

A fenti szempontok és értékelések figyelembe vételével Kaposvár MJV a következő középtávú fejlesztési irányokat fogalmazza meg a 2014-2020-as időszakra:

ITS – középtávú stratégiai célok (7-15 év)

Térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott gazdasági központ; egészséges családokban gyarapodó zöld város.	**Jövőkép**

A) Versenyképesség és foglalkoztatás	**B) Fenntartható ökológiai és energetikai rendszerek**	**C) Minőségi városi környezet, aktív, egészséges, összetartó társadalom**	**Átfogó célok**

I. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság	**II.** Vonzó üzleti környezet	**III.** Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások	**IV.** Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom	**V.** Szolidáris, családbarát város	**Stratégiai célok**

A jövőkép és az átfogó célok a város hosszú távú koncepciójában fogalmazódtak meg, s a 2030-ig tartó időszakra jelölnek meg célállapotot és fejlesztési irányt. A középtávú stratégiai célok tematikus jellegűek, jelenleg a városnak egyetlen olyan területtípusa, vagy területe sem azonosítható be – az akcióterületektől magasabb szinten – amelyre külön területi célt lenne célszerű megfogalmazni. A tematikus célok területi vonatkozásai a városrészi és akcióterületi célok során kerülnek bemutatásra.

Mint látható a korábbi, 2008-ban megfogalmazott stratégiai célokhoz képest a célok száma csökkent, ugyanakkor – főleg tartalmukban – sokkal konkrétabbá, fókuszáltabbá váltak. A célok sorrendje egyfajta priorizálást, fontossági sorrendet is jelent, hiszen a szűkebben értelmezett gazdaságfejlesztés lehet az alapja a környezet fenntartható fejlesztésének és a társadalom, a lakosok biztonságos megélhetésének. A jövedelemszerzési képesség visszahat a helyi gazdaság életképességére, többek között a kiskereskedelmi fogyasztásra, építőipari tevékenységekre, a kultúrafogyasztásra. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a humán szolgáltatások fejlesztései adott esetben hátrébb sorolhatók lennének. Különösen az oktatás és az egészségügy az a két fejlesztési terület, amely hosszú távon is meghatározza az itt élők jólétét, munkaerőpiaci esélyeit, s később az időskori életminőséget.

2.1.2. Tematikus célok

Kaposvár MJV öt középtávú stratégiai célja olyan fejlesztési irányokat jelöl ki a város számára, mely hozzájárul a hosszú távú koncepció céljainak eléréséhez, a város gazdasági, társadalmi és környezeti értelemben is fenntartható, térben is kiegyensúlyozott fejlődéséhez. A stratégiai célok a következők:

1. TÉRSÉGI ERŐFORRÁSOKRA ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉSRE ÉPÜLŐ ERŐS HELYI GAZDASÁG

A gazdaságfejlesztés kulcsa a hagyományokkal rendelkező, térségi erőforrásokra építő húzóágazatok versenyképességének javítása. A versenyképesség növelésében a két legfontosabb beavatkozási irány az együttműködésben rejlő potenciál kihasználása, illetve az innovációs tevékenységek növelése. A három kiemelt ágazat a következő: agrár-élelmiszeripar, turizmus, gépipar. Az első kettő integrált szemléletű fejlesztése térségi megközelítéssel történik. Az innováció alkalmazása mindhárom területen fontos, hiszen hosszú távon ez biztosítja a versenyképességet, a hatékonyabb működést, ugyanakkor törekedni kell arra is, hogy ne csak az alkalmazásban, hanem az innovatív eljárások kidolgozásában, a kutatás-fejlesztési tevékenységekhez való kapcsolódásban – akár fejlesztések megrendelésében – is eredményesebbek legyenek a gazdaság szereplői. A cél megvalósításában kulcsszerepe van a Kaposvári Egyetem K+F tevékenységének, s térségi gazdasági szereplőkkel való együttműködésnek. Kaposvár MJV-nek, Somogy Megye Önkormányzatának és a Kaposvári Egyetemnek célirányos együttműködéssel elő kell segíteni a térségi agrár-élelmiszeripari klaszter megerősödését, közös érdekérvényesítéssel el kell érni– kihasználva az országos kiemelt élelmiszeripari fejlesztési irányt – , hogy Kaposvár központtal egy tudásközpont, kompetencia-központ alakulhasson ki. Be kell azonosítani azokat a kiemelt irányokat (pl. élelmiszerbiztonság), melyek nemzetközi szinten is egyre inkább a figyelem fókuszába kerülnek, s ezzel a nemzetközi K+F tevékenységek mellett a térségi vállalkozások külpiaci megerősödését is elő lehet segíteni.

A klaszterben a termelő agrár és élelmiszeripari feldolgozó tevékenységek mellett a szolgáltató vállalkozások számának növelése, megerősítése is cél, az integrátori szerepkörtől kezdve a diagnosztikára specializálódott vállalkozásokig a tevékenységek széles spektruma lefedhető. A klaszter fontos szerepe – a belső együttműködésből fakadó előnyök kihasználásán túl – a külpiacokon, és az országos élelmiszerpiacon a nagyobb részesedés elérése – akár közös brand, ernyő- márka kialakításával és hatékony menedzselésével. Ennek alapja – a márka kialakítása – már megkezdődött, a piacokon való eredményes bevezetésre és jelenlétre kell a következő időszakban fókuszálni. A térségi agrárium bekapcsolása, megerősítése az élelmiszeripar és a térségi foglalkoztatás szempontjából egyaránt kiemelt jelentőségű. Az intenzívebb ágazatok (kertészet) és a gyógynövénytermesztés, valamint az erre épülő feldolgozó tevékenységek megerősítésének célja – az egészséges kaposvári élelmiszerek és termékek kínálatának bővítésén túl – hogy az alacsony képzettségű, a munkaerőpiacon problémákkal küzdő lakosság számára a foglalkoztatási lehetőségek köre bővüljön. Az önkormányzat – közmunka vagy szociális gazdaság keretei között – kezdeményező szerepet vállal fel ezen a téren, cél azonban az, hogy az itt dolgozók kikerüljenek a szociális ellátottak köréből, a tevékenységek a szociális gazdaság keretei között fenntarthatóan működőképesek legyenek.

A gépipar komoly tradíciókkal rendelkezik Kaposváron, a vállalatok számára a foglalkoztatás megtartása, bővítése, a hatékonyság, termelékenység növelése egyaránt fontos cél. A gépgyártásban a környezetipar irányába történő nyitás, illetve az agrár- élelmiszeripari berendezések, eszközök gyártása jelenthet kapcsolódási pontot a város kiemelt fejlesztési irányaihoz. Ezen a területen is ki kell használni a klaszterekben rejlő potenciált, növelni kell a meglévő együttműködésekhez csatlakozó vállalkozások számát, Somogy Megye Önkormányzatával és a megyei érdekszervezetekkel együttműködve meg kell vizsgálni egy megyei szintű gépipari klaszter kialakításának lehetőségét, mely nagyobb arányban tudná integrálni a kisebb vállalkozásokat is.

A turizmus területén – mint a megalapozó munkarész megállapította – számos és jelentős fejlesztés történt térségi szinten az elmúlt 7 év során, ugyanakkor a térség országos turisztikai piacból való részesedése azt mutatja, hogy a lehetőségek még kiaknázatlanok. Természetesen tovább kell bővíteni a kínálatot, fejleszteni kell a szolgáltatásokat, azok minőségét, de igazi átütő erőt a térségi komplex csomagok kialakítása és a turisztikai együttműködések, valamint a hatékonyabb piaci megjelenés jelenthet. Ezért került a „vendégforgalom” növelése a középpontba, ez kell hogy a fejlesztések fókuszában álljon. A TDM szervezet jelenléte és a megkezdett tevékenységek jó alapot jelentenek, növelni kell a célcsoport orientált termékfejlesztést (árukapcsolást, csomagok kialakítását) és ezeknek a piacoknak a megszólítását, elérését is hatékonyabbá kell tenni. Mind kínálati, mind marketingoldalon be kell azonosítani azokat az elemeket, melyek húzóerőt jelenthetnek, a piacon viszonylag egyedinek számítanak (pl. Pannon

Lovasakadémia), de igazi erősséget a célcsoportorientált, gazdag és összetett szolgáltatáskínálat jelenthet Kaposvár számára. A gazdasági célú üzleti és konferenciaturizmus szálláshelyigényének és a Virágfürdő jobb kihasználtságának céljából bővíteni kell a városban a magas minőségű szálláshelyek kapacitását. Az építészeti kialakításnál figyelni kell a kettős funkció (üzleti és szabadidős, illetve gyógyturizmus) szempontjainak körültekintő, egymást nem zavaró együttes kezelésére.

Minden ágazat szempontjából elmondható, hogy a térségi szintű autonóm gazdaság lehetőségeit ki kell használni, azaz a piacon a termékek, szolgáltatások beszerzésénél a térségi szemléletet kell – a lehetőségek függvényében – támogatni. Népszerűsíteni kell a lakosság körében is az egészséges helyi termékeket, az intézmények ellátásában is törekedni kell a helyi termékek részarányának növelésére. A vállalati kör egymás közötti beszerzései kapcsán is népszerűsíteni kell ezt a szemléletet.

Elmondható, hogy Kaposvár logisztika funkcióinak, szerepkörének megerősödését – a szükséges infrastruktúrafejlesztések mellett – a húzóágazatok következő időszakban való megerősítése jelentheti. Ezzel kialakulhat egy logisztikai specializáció. Cél, hogy ne a tranzitfunkciók erősödjenek elsősorban és főleg ne kizárólagosan, s ne az ezt kiszolgáló nagy alapterületű, teljesen szoftveralapon működő, relatív kevés munkahelyet eredményező „dobozok” száma szaporodjon, hanem a foglalkoztatás szintjének lényegesebb növelését adó, hozzáadott értékkel bíró logisztikához kapcsolódó szolgáltatások és termelő, feldolgozó tevékenységek erősödjenek a térségben.

A három fejlesztési program a tematikus célon belül a következő:

1.1. Kaposvár központú regionális agrár-élelmiszeripari klaszter megerősödése:

- Várostérségi szinten agrárágazatok termelékenységének növelése, tájfenntartó gazdálkodás, diverzifikáció (kertészet, gyógynövény, stb.)
- Élelmiszeripar megerősödése, élelmiszeripari innováció
- Egyetemi kapcsolatok erősítése a termékfejlesztésben és szolgáltatásnyújtásban, egyetemi agrár - élelmiszeripari innovációs tevékenységek és szolgáltatások megerősítése, egyetemi élelmiszeipari és agrárműszaki képzés megerősítése, K+F+I tevékenységek kiszélesítése (vízgazdálkodás, bioenergetika, prémium élelmiszerek, élelmiszerbiztonság)
- Klaszter menedzsment funkció kialakítása, mezőgazdasági – élelmiszeripari vertikum térségi szintű szervezése, (rövid ellátási lánc, integrátor)
- „Kaposvár kincse” élelmiszerek, védjegy, piacbővítés, élelmiszermarketing
- Helyi fogyasztás támogatása - térségi agrártermékek helyi intézményekbe való beszállítása; szemléletformálás
- Integrált pilot projektek indítása (pl. gyógynövény alapú területi és ágazati vertikum kiépítése; közmunka plusz program – közmunkából a szociális szövetkezetig)
- Pilot projekt: cukorgyári ülepítő tó – öntözési rendszer

1.2. Gépipari ágazat szerepének megőrzése, növelése –

- Termelékenységet, piacra jutást és innovációt támogató fejlesztések
- Térségi beszerezési közösségek működése, és helyi beszállítói hálózat kiépítése, klaszterbe szerveződés támogatása

1.3. Térségi vendégforgalmi stratégia -

- Integrált szemléletű fejlesztés, szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztése
- Minőségi szálláshelykapacitásának bővítése
- Balatoni kerékpárút hálózathoz való kapcsolódás
- TDM
  - együttműködések erősítése, térségi turisztikai kínálat összekapcsolása
  - kiajánlás hatékonyságának növelése
  - vállalkozások szakmai ismereteinek bővítése

2. VONZÓ ÜZLETI KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA

A foglalkoztatás szintjének növelése akkor érhető el fenntarthatóan, ha a vállalkozások megerősödnek, növekednek, illetve új vállalkozások jönnek létre. Mind az első célban kiemelt húzóágazatok, mind a szélesebb értelemben vett gazdasági szereplők számára fontos, hogy Kaposváron a vállalkozások „külső feltételrendszere” fejlődjön, s ebben a közszféra szerepvállalása – mind a helyi és megyei önkormányzat, mint az állam vonatkozásában - megkérdőjelezhetetlen. A hatékonyság növelése, a meglévő termékek, szolgáltatások eredményesebb értékesítése a

piacokon, valamint Kaposvár külső megítélésének, imázsának építése egyaránt a városmarketing tevékenységek erősítését kívánják meg. Ezt a viszonylag kis ráfordítással megvalósítható, nem beruházási jellegű tevékenységet valószínűleg minden megyei jogú város beépíti a stratégiájába, valódi versenyelőnyt a következők hozhatnak: az egyedi, csak Kaposvárra jellemző tartalmak körültekintő meghatározása és beépítése a városmárkába, a kommunikáció megújítása, egyedisége, célcsoport-specifikus üzenetek, tartalmak és módszerek alkalmazásával, összességében a városmárka professzionális kialakítása és menedzselése, és nem utolsó sorban a folyamat minél korábbi megindítása. A kommunikációban a klasszikus kiadványok mellett az on-line felületek kialakítására, tartalmak frissítésére és a célcsoportoknak megfelelő alkalmazások használatára kiemelt figyelmet kell fordítani. Ez olyan terület, ahol a város kreatív humán erőforrását be kell vonni. Tekintettel a város méretére, célszerű, ha különböző irányokat (turisztikai marketing, befektetés ösztönzési marketing) egy szervezeti egység fogja össze, s gondoskodik a városmárka és arculat integrált kialakításáról – melybe a vendégek, befektetők mellett a város lakosságát, gazdasági szereplőit, intézményeit is be kell vonni, hiszen olyan városmárkára van szükség, mellyel a helyiek is azonosulni tudnak, az identitásuk részét képezi. A TDM bekapcsolása mind a kialakításba, mind a végrehajtásba kívánatos, ugyanakkor a befektetésösztönzési tevékenységeket is célszerű a meglévő intézményrendszer bázisán (Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft.) megerősíteni, a tevékenységi köröket bővíteni. A szervezetnek kell kialakítani azt a gazdasági portfoliót és információs adatbázist, mely folyamatosan frissítve, aktualizálva naprakész információt nyújt a potenciális befektetők számára. A szervezetnek képesnek kell lennie arra is, hogy az úgynevezett soft-landing típusú tevékenységet ellássa, azaz, a befektetők személyre szabott szolgáltatást kaphassanak letelepedéssel kapcsolatos hivatalos ügyeik operatív intézéséhez.

A nemzetközi kapcsolatok bővítése, a partnerségi kapcsolatok regionális, megyei – azaz területi – és ágazati megközelítésű fejlesztése napi feladata a befektetésösztönzésért felelős szervezeti egységnek. Figyelemmel kell kísérni azokat az eseményeket is – kulturális, vagy testvérvárosi találkozók, szakkonferenciák – melyek a városban, vagy a város képviseletével zajlanak, meg kell ragadni minden lehetőséget a kapcsolatok erősítésére, a gazdasági lehetőségek, kapcsolatok feltárására, a város népszerűsítésére. Különös figyelmet érdemes fordítani a határon átnyúló makroregionális szintű kapcsolati rendszer erősítésére. A város meglévő és fejleszteni kívánt szabadidős és kulturális infrastruktúrájának jobb kihasználása, valamint a kapcsolódó vállalkozások (turisztika, vendéglátás) működésének támogatására növelni kell a Kaposvárra szervezett konferenciák, szakvásárok, sport- és kulturális események színvonalát, alapos vizsgálatok alapján megfelelő irányú bővítését. A kapcsolatok építésében, a piacok bővítésében szintén kulcsfontosságúak ezek az események, ugyanakkor a város imázsának építéséhez is hozzájárulnak, tehát a városmarketing szempontjából is fontosak.
A befektetésösztönzés egyik fontos iránya lehet az üzleti szolgáltató központok megtelepedésének célzott előmozdítása. Ezt különösen a Kaposvári Egyetemről kikerülő, felsőfokú végzettséggel és idegennyelv ismerettel rendelkező fiatalok helyben való foglalkoztatása érdekében célszerű megtenni. A szolgáltató központok egyben a város - különösen az alulhasznosított vagy használaton kívüli belvárosi ingatlanok – funkcióval való megtöltésében is fontos szerepet játszhatnak. A város központjának élettel való megtöltését, a kiskereskedelem és vendéglátás prosperitását – s ebből a szempontból az egyetemi campus elhelyezkedése negatív hatású – a munkahelyek, a fiatalok jelenléte nagyban erősíti. A fejlesztési irány egyik alapvető feltétele az infokommunikációs szolgáltatások lehető legjobb színvonalú biztosítása. Ez természetesen más vállalkozások működésében – többek között a kreatív és szolgáltató ágazatok körében – is kulcsfontosságú, ezért mindent meg kell tenni azért, hogy az internetes szolgáltatások a lehető legjobb minőségben elérhetőek legyenek a városban, s folyamatosan lépést tartsanak az országos szintű, jellemzően Budapest központú fejlesztésekkel.

A makroregionális kapcsolatokat és a szállítás hatékonyságát biztosító közlekedésfejlesztési beruházások, valamint az oktatás, s ezen belül is különösen a szakképzés és felsőoktatás olyan területek, melyek alapvetően meghatározzák egy térség versenyképességét és jövőbeli kilátásait, továbbá állami szerepvállalással valósulnak meg. Kaposvárnak élni kell a lehetőségekkel és érvényesíteni kell érdekeit ezeken a területeken. A térség szereplőivel összefogva kell érvelni és lobbizni a fejlesztések megfelelő priorizálása mellett. A vasút fejlesztése, és a teherpályaudvar kihelyezése – mely hosszabb távon a taszári repülőtér logisztikai célú fejlesztésével az intermodalitást e téren is tudja majd biztosítani - kapcsán a fejlesztések előkészítése megtörtént, a következő hét évben a megvalósítás a feladat. Az M9-es fejlesztése szintén kulcsszerepet játszik a térség gazdasági prosperitásának növelésében, jelentősen javítva az autópálya kapcsolatot és a makroregionális szintű megközelíthetőséget. Budapest mellett a másodlagos központok fejlesztése most kiemelt figyelmet kap, ugyanakkor a vidék népességmegtartásában a „kisebb" (100 ezer fő alatti) megyei jogú városok és középvárosok szerepe óriási, hiszen ezek azok az erőcentrumok, ahová még a napi ingázással el lehet jutni munkavállalóként. Az oktatás és szakképzés rugalmas, munkaerőpaici igényekre rugalmasan reagálni képes fejlesztése régóta megfogalmazott fontos cél, amely a szinte folyamatosan átalakulóban lévő oktatási rendszerben csak ritkán tud érvényre jutni. A TISZK-ek felállítása a duális képzési rendszer irányába tett első lépés volt, ugyanakkor a szakképzés még ma sem éri el a kívánatos színvonalat. Összefogva a megyével, a

gazdasági érdekképviseletekkel és vállalkozásokkal el kell érni, hogy a helyi húzóágazatok fejlődéséhez fontos területeken a szakképzéshez megfelelő oktatási infrastruktúra és működési rendszer épüljön ki, ne az első munkahelyen találkozzanak a pályakezdők azokkal a technológiákkal, berendezésekkel, amelyek a mai modern iparban megtalálhatók. Mindenképp erősíteni kell a szakképzésben az informatikai tartalmú modulokat, mely készségszintűvé teszi a gyorsan változó műszaki, informatikai hátterű berendezések működtetéséhez szükséges tudás megújításának képességét, de lehetőséget biztosít más foglalkoztatási területekre való áttérésre is.

Az üzleti környezet klasszikus elemét jelenti a város gazdasági telephelykínálata, ezek mennyiségi és minőségi jellemzői. Elmondható, hogy jelentős tartalékterületekkel rendelkezik Kaposvár ezen a téren, a közművel ellátott, befektetéseket már most fogadni képes területeken kívül jelentős a gazdasági funkcióra kijelölt tartalékterületek száma is. Szükség van a portfólió folyamatos fejlesztésére, mely részben vagyongazdálkodási kérdés, s a város működéséhez, fejlesztéseihez szükséges bevételekben, a gazdálkodásban is nagy szereppel bír. A vállalkozások működési környezetét folyamatosan fejleszteni kell, hozzájárulva ezzel piacszerzésük növeléséhez, megerősítésükhöz, így képesek munkahelyet biztosítani a lakosság számára és az adózáson keresztül növelni a város bevételeit. A barnamezős és alulhasznosított ingatlanokat – a hosszú távú koncepció hatékony, kompakt város céljához illeszkedve – be kell vonni gazdasági funkciók bővítésébe. A meglévő inkubátorház mellett kísérleti jelleggel, a városközpontban lévő, egyébként hasznosítását tekintve problémákkal küzdő ingatlanok bevonásával egy kreatív inkubátor, vagy inkubátor hálózat kialakításának lehetőségét meg kell vizsgálni. Ebben az önkormányzat kezdeményező szerepet vállalhat fel, megszólítva kifejezetten a fiatalokat, művészeti képzésből kikerülő diákokat, IKT szektorban működő válallkozásokat. Ez egyfajta nyílt innovációs folyamatnak is tekinthető, melyet a multunacionális vállalatok gyakran alkalmaznak egy-egy probléma megoldására a külső ötletek, inspiráló gondolatok összegyűjtésére. Ez a pilot projekt szorosan kapcsolódik a vállalkozásfejlesztési programhoz is, hiszen arra szeretné ösztönözni a fiatalokat, hogy váljanak saját „munkaadójukká", találják meg, s egymást erősítve szervezzék meg azt a közösséget, egyfajta klasztert, amellyel nagyobb piacon is érvényesülni tudnak.

A Somogy Megyei Vállalkozói Központ szakmai vezetésével továbbra is folytatni kell a vállalkozói kultúra, a vállalkozóvá válás erősítését. A program keretében a foglalkoztatást bővítő és a hozzáadott értéket előállító gazdasági szereplők működésének, együttműködésének, piacszerzésének támogatása kap prioritást, ugyanakkor támogatni kell a társadalmi vállalkozások megerősödését is (pl. az időskorúak és a mozgásukban akadályozott emberek életvitelét segítő szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások).

A szolgáltatások kiterjednek a következőkre: finanszírozási termékek – mikrohitel program és további finanszírozási termékfejlesztés (pl önerő hitel EU támogatásokhoz, kockázati tőke); mentorálás, tanácsadás, képzés; együttműködések szervezése, menedzselése a gazdasági szférában; információnyújtás; célcsoportra irányuló projektek tervezése, lebonyolítása (fiatal vállalkozók, vállalkozóvá válás és „második esély, kreatív és társadalmi vállalkozások, stb.); beszállítói programok szervezése, klaszterek kialakításának , KKV-k külpiaci megjelenésének támogatására kialakított szolgáltatások.

A fejlesztési programok a tematikus célon belül a következők:

2.1. Befektetés-ösztönzési tevékenység, városmarketing

- Városmárka kialakítása, a város népszerűsítése, „eladása", a piacok bővítése.
- Kommunikáció és arculati megjelenés fejlesztése.
- Szervezetfejlesztés (együttműködve a megye tulajdonába került Vállalkozói Központtal, a Széchenyi Program Iroda helyi kirendeltségével, a Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft.-vel).
- Szakvásárok szervezése, illetve részvétel befektetési típusú szakvásárokon, kiállításokon.
- Portfólió menedzsment – befektetési helyszínek kiajánlása.
- Egyablakos ügyintézés és személyes „ügyfél-kezelés".
- Nemzetközi kapcsolatok bővítése – különösen déli irányban makroregionális szinten.
- Shared Service Center/Üzleti Szolgáltató Központ letelepedés ösztönzése.
- Konferencia turizmus erősítése, országos/nemzetközi jelentőségű események szervezése (pl. sportversenyek, tematikus találkozók, lovas tematikájú események a Pannon Lovasakadémia bázisán).

2.2. Telephelyfejlesztés

- Gazdasági telephelykínálat bővítése a barnamezős és alulhasznosított ingatlanok bevonásával.
- Meglévő gazdasági övezetek környezetének, illetve elérhetőségének fejlesztése.
- Inkubációs hálózat az alulhasznosított ingatlanok bevonásával.

.

2.3. Infrastruktúrafejlesztés

2.3.1. Nagysebességű szélessávú internet elterjedésének elősegítése.

2.3.2. Térségi elérhetőség javítása és gazdaságot kiszolgáló közlekedésfejlesztés:

- teherpályaudvar áthelyezése, fejlesztése (KKK)
- vasút fejlesztése,
- M9 Szekszárd - Kaposvár szakasz megépítése, Kaposvári szakasz 2X2 sávra bővítése, a városi elkerülő út hiányzó szakaszainak kiépítésével,
- M67-es út települési elkerülő szakaszok kialakítása,
- hivatásforgalmi kerékpárút hálózat fejlesztés térségi kapcsolatokkal, szükséges infrastruktúrával.

2.4. Oktatás, szakképzés helyi igények szerinti rugalmas fejlesztése

- Regionális szakképzési központ funkciók erősítése
- Egyetemi képzési struktúra fejlesztése

2.5. Vállalkozásfejlesztés és a vállalkozási kultúra erősítése

- Ösztönzők kialakítása, városi szintű stratégiai együttműködések
- Vállalkozásokat támogató szolgáltatások, vállalkozási kultúra erősítése és ismeretek bővítése (tanácsadás, képzés, mentorálás, stb.)

3. VÁROSI INFRASTRUKTÚRÁK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK KORSZERŰSÍTÉSE

Kaposvár MJV Önkormányzatának egyik legfontosabb feladatköre a városi infrastruktúrák, közszolgáltatások működtetése, folyamatos fejlesztése, modernizálása. A beruházások a városlakók és a gazdaság szempontjából is fontosak, és hozzájárulnak a város környezeti állapotának javításához, valamint az eredményesebb városgazdálkodáshoz is a hatékonyság növelése révén. Az alacsony szén-dioxid kibocsátás, a klímaváltozás hatásait csökkentő és megelőző intézkedések elsősorban a városi infrastruktúrák és szolgáltatások fejlesztésén, korszerűsítésén keresztül valósíthatók meg. Az anyag- és energiatakarékosságra törekvés, valamint a környezetterhelés és károsanyag kibocsátás szintjének csökkentése érdekében kell megújítani a város energetikai rendszereinek korszerűsítését, folytatnia a hulladékgazdálkodás területén eddig megtett lépéseket, és megújítani, még inkább környezetbaráttá tenni a városi közlekedést. Az ivóvíz minőségének megőrzése és a talajszennyezés csökkentése, felszín alatti vizek állapotának megőrzése, javítása érdekében kell a meglévő ivóvíz és szennyvízhálózatok ütemezett rekonstrukcióit végrehajtani, a lakosság biztonságos ellátásának feltételeit megteremteni. A városgazdálkodás területén is alkalmazni kell az innovatív eljárásokat és korszerű infokommunikációs eszközöket, alkalmazásokat.

A projektekhez kapcsolódva, illetve a vállalatok saját tevékenységi körében a környezettudatos szemlélet elterjesztése horizontális feladatként jelenik meg (ivóvíz- és energiatakarékosság, a hulladékok keletkezésének megelőzése, a szelektív gyűjtés népszerűsítése, a veszélyes hulladékok megfelelő elhelyezése,illegális hulladéklerakás visszaszorítása, köztisztaság megőrzése, környezetbarát közlekedési módok népszerűsítése, stb.). A szolgáltatási oldal fejlesztése mellett a környezettudatos fogyasztói magatartás kialakítása fontos feladatot, folyamatos tevékenységet jelent.

Mind az uniós célok és elvárások, s ezzel összefüggésben a rendelkezésre álló források, mind a környezet állapotával szemben erősödő általános társadalmi elvárások az energiagazdálkodást a fejlesztések fókuszába állítják. Az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás, a fenntarthatóság szempontjai, az energiafüggőség csökkentésére való törekvés érdekében Kaposvár MJV tovább kívánja növelni az energiafelhasználásán belül a megújuló energia részarányát. A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés elősegítése európai uniós és országos szinten is kiemelt jelentőséggel bír. Ezt támasztja alá, hogy Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervében 2020-ra 14,65%-os megújuló energia részarány elérését vállalta a teljes bruttó végső energiafelhasználáson belül. Mindezt a nagy kapacitású erőművek hatásfok javításának ösztönzése mellett a helyi hőenergiatermelést szolgáló felhasználást, villamos energia tekintetében pedig a kis-közepes kapacitású, lokális, térségfejlesztési hatással rendelkező erőművek létesítésével kívánja elérni. Kaposvár és térsége kiváló agroökológiai adottságokkal rendelkezik, mely megfelelő alapot szolgáltatnak biomassza termesztéshez. A napsütéses órák magas száma és besugárzott napenergia mennyisége napelemes és napkollektoros rendszerek telepítéséhez jó adottságot biztosít. Magas a hasznosítható geotermikus potenciál, illetve magas fokú az erdősültség, jók a fafeldolgozási kapacitások. A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés mellett további fontos feladat a meglévő infrastruktúrák energetikai szempontból lehető legjobb technológiák alkalmazásával történő megújítása. A

példamutatás és a jó gyakorlatok közvetítése, a lakosság és a vállalkozások motiválása, támogatása, a szemléletformálás és információnyújtás, tanácsadás fontos feladat, mely közvetetten hozzájárul a zöld gazdaság „felvevőpiacának" bővítéséhez is.

Cél az olcsóbb és biztonságos energiaszolgáltatás a városi „autonóm rendszerek" bővítésén keresztül: az energia forrásától (pl. zöldhulladék, ipari- vagy erdészeti melléktermék, napenergia, használt termálvíz, stb.) az energia előállító rendszereken keresztül (erőművek), az elosztó hálózatra kapcsolat fogyasztók körének bővítéséig. Ez az integrált megközelítés a kiépített rendszerek rentábilis működését tudja biztosítani, de a fejlesztések helyi foglalkoztatási hatásai is jelentősek.

A Kaposvár és térségét érintő klíma és energia területén a Kaposvári Önkormányzatnak kétféle eszköz áll a rendelkezésére:

- közvetlen beavatkozás, mindazon esetekben, amikor az adott kérdés kizárólag a Kaposvári Önkormányzat hatáskörébe tartozik (pl. saját épületei fűtési rendszerének korszerűsítése), ide értve azokat az eseteket is, amikor az önkormányzat nem egymagában, hanem a nagyobb hatékonyság, eredményesség érdekében más partnerekkel együtt (pl. állami szervezetekkel, vagy civil szervezetekkel, illetve magáncégekkel) végez el egy beavatkozást. Ide sorolhatók a következők:
    - a mindenkori önkormányzati intézmények és lakások épületeinek korszerűsítése;
    - az energiatudatos közvilágítás biztosítása;
    - az önkormányzati járműpark környezetbarát alakításának és fenntartásának biztosítása;
    - a környezetbarát közlekedés rendszerének kialakítása, ezen belül a környezetkímélő, megfelelően elérhető és komfortos, megfizethető árú, vonzó közcélú közlekedés fenntartása;
    - a távfűtés környezetbarát és energiatakarékos, elérhető árú biztosítása; a távhőpiac tudatos bővítése, különösen a belső kerületekben;
    - a hatékony tudatosságnövelés saját aktív és interaktív eszközhálózatának széles körű, kreatív igénybe vételével;
- közvetett irányítás, befolyásolás módszere, azaz az önkormányzat felhívja a figyelmet, kedvező helyzetet teremt más szereplőknek a város számára szükségesnek tartott, de nem közvetlenül az önkormányzat hatáskörébe tartozó egyes feladatok elvégzésére.
    - a magántulajdonú szolgáltató, termelő és lakóépületek korszerűsítése;
    - a városrészi szintű – több épületre, egy vagy több épülettömbre kiterjedő – energiahatékony fűtési módszerek terjesztése, ilyen rendszerek létrehozása;
    - az ipari tevékenység energiatudatos továbbfejlesztése;
    - az energiatudatos közlekedési módok megválasztásának népszerűsítése, tudatosságnövelés közlekedési kérdésekben;
    - lakossági információs iroda létrehozása, működtetése a folyamatos tudatosságnövelés érdekében.

A két eszköz együttes alkalmazása hozhat hatékony megoldásokat a környezeti kérdések megoldásában. Ezen belül a közvetlen beavatkozás szükséges. A fenti célok, valamint azon önkormányzati törekvés elérése érdekében, hogy Kaposvár egyre inkább függetlenítse magát külső energia szolgáltatóktól – Kaposvár Önkormányzata 2014-ben elkészítette a város energetikai felmérését, mely alapot szolgál a jövőbeni fejlesztések előkészítéséhez.

A Kaposvári Közlekedési Központ (KKK - intermodális csomópont) a városi és várostérségi közösségi közlekedés számára is korszerűbb feltételeket jelent. Az autóbuszpályaudvar áthelyezése mellett a kapcsolódó közlekedésfejlesztési elemek a vasúti pálya elválasztó hatását csökkentik. A komfortos közösségi közlekedés és a város levegőminőségének javítása érdekében a buszpark cseréjét is folytatni kell, alacsony kibocsátású eszközök forgalomba állításával. A közösségi közlekedés népszerűsítése mellett a kerékpáros közlekedés – s közte a hivatásforgalmi kerékpározás – feltételeit is tovább kell bővíteni az utak és kapcsolódó infrastruktúrák kiépítésével.

A környezet állapotának javítása érdekében az elmúlt 7 év során jelentős volumenű közműfejlesztés valósult meg, elmondható, hogy elsősorban a megkezdett fejlesztési programok befejezése, illetve az ütemezett rekonstrukciós munkák kerülnek a fókuszba a következő időszakban. Legjelentősebb fejlesztésnek a szennyvíztisztító telep korszerűsítése tekinthető.

A fejlesztési programok a tematikus célon belül a következők:

3.1. Energiahatékonysági beruházások és a megújuló energia szerepének folyamatos bővítése

- Intézmények energiahatékonysági megújítása – lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazását integrálva
- Lakóépületek energiahatékonysági megújítása – lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazását integrálva.
- Távhő és a biogáz használatának kiterjesztése.
- Alternatív energiapark létesítése *és integrált központ kialakítása (megyei energiahatékonysági beruházások tudásközpontja: tanácsadás, demonstráció, ESCO, stb.)*
- Energiapartnerség: vállalkozások, szolgáltatási rendszerek energiahatékonysági fejlesztései, megújuló energia alkalmazások támogatása, integrált városi energetikai projektek a gazdasági szereplők részvételével.

3.2. Városon belüli és várostérségi napi kapcsolatokat is kiszolgáló közlekedési infrastruktúra fejlesztése

- Helyi buszpályaudvar átépítése, aluljárók, kapcsolódó közlekedés fejlesztés (KKK)
- Energiagazdaságos, alacsony CO_2 kibocsátású helyi tömegközlekedés:
  - korszerű járművek – autóbuszpark megújítása
  - hálózatfejlesztés optimalizálása

3.3. Környezeti minőség, korszerű közmű szolgáltatási rendszerek

- Ivóvíz hálózat rekonstrukciója.
- Szennyvíztelep technológiai fejlesztése és korszerűsítése.
- Szennyvízcsatorna hálózat folyamatos és ütemezett rekonstrukciója.
- Meglévő vízbázis minőségjavítása.
- Hulladéklerakó rekultiváció.
- Csapadékvíz elvezetés rendszerszerű fejlesztése
- Légszennyezettségi mérőállomások létesítése (2 egység)

3.4. Infokommunikációs fejlesztések

- E-közigazgatás (nyilvántartó és ügyfélkapcsolati rendszerek fejlesztése)

4. HARMONIKUS VÁROS: VONZÓ VÁROSI KÖRNYEZETBEN AZ EGÉSZSÉGES, AKTÍV ÉLETVITEL TÁMOGATÁSA

Kaposvár élhető, vonzó, emberi léptékű város. Ennek megőrzése, fejlesztése folyamatos feladat. Az életminőség összetevői közül a stratégiai cél a zöldterületi fejlesztések és összességében a városi környezet – közte az épített környezet –, továbbá a szellemi, fizikai és pszichés egészséghez szükséges feltételek, infrastruktúrák és szolgáltatások fejlesztését foglalja magába.

A városképet javító, a városi környezet színvonalát emelő fejlesztések, valamint a szabadidős és kulturális projektek célcsoportja elsősorban a helyi lakosság, ugyanakkor ezek a tényezők jelentősen javítják Kaposvár turisztikai vonzerejét is. A város hagyományainak, karakterhordozó elemeinek értékőrző hasznosítása a lakosság identitásának és a városról kialakult imázsnak is fontos összetevői. Ma a városi életminőség a befektetési döntések meghozatalánál, vagy a munkavállalás szempontjából is fontos tényezőnek számít, ezért a turisztikai hatásokon túl egyben szélesebb körű gazdasági érdek a színvonalas városi környezet és szolgáltatások biztosítása. A fejlesztések gazdasági hatásai mellett társadalmi hasznosságuk is magas. Ez utóbbi közé tartozik az egészségesebb környezet feltételeinek, a szellemi és fizikai reákreálódás infrastruktúrájának biztosítása és nem utolsó sorban azoknak a közösségi tereknek a fejlesztése melyek a társadalmi együttélésben is fontos integráló jelleggel bírnak.

Az integrált városmegújítás keretében Kaposvár MJV folytatni kívánja a közterületeket, zöldterületeket, az épített környezet megújítását, a helyi vállalkozások megerősítését és a közösségi életet erősítő városrészi projektek megvalósítását. Két fő fókuszterülete van az integrált beavatkozásoknak, melyek az akcióterületi kijelöléseknél is tükröződnek: folytatni kell a városközpont megújítását, mely a funkcióvesztett és / vagy alulhasznosított épületek arculati és funkcionális megújítását , valamint a városképet meghatározó homlokzatok ütemezett megújítását jelenti az értékőrzés szempontjainak figyelembe vételével. Folytatni kell ezeken a területeken a közterületek, különösen a zöldterületek ütemezett megújítását is. A beavatkozások súlypontja a Belváros D-i részére esik, megteremtve a kapcsolatot a Kaposvári Közlekedési Központ projektjeivel, illetve a város legnagyobb kulturális rekonstrukciós projektjével, a Csiky Gergely Színház felújításával.

A lakótelepek képezik az integrált városmegújítás másik fontos célterületét. A társasházi energetikai és homlokzati megújításokkal összehangoltan a köz- és zöldterületek megújítására van szükség. A környezet fejlesztése, bár önmagában nem elegendő eszköz, de hozzájárul a társadalmi és fizikai leromlással járó szegregációs folyamatok kialakulásának megelőzéséhez. A lakókörnyezettel szembeni igényesség olyan attitűd, melyet Kaposvár MJV elvár lakóitól, tehát az önkormányzat a lehetőségeihez mérten igyekszik mindenki számára biztosítani a rendezett lakókörnyezet infrastrukturális feltételeit, a fenntartás, a gondoskodás azonban nem maradhat kizárólag városüzemeltetési kérdés, ebben a város lakosságának is tevékeny szerepet kell vállalnia.

A Kaposvárról kialakult imázs egyik fontos összetevője, hogy „zöld, virágos város". A városi zöldterületek igényessége, változatossága, a zöldterületek mennyisége valóban olyan erősség, amire büszkék a kaposváriak. A városvezetés a továbbiakban is kiemelt figyelmet fordít a zöldterületek ütemezett megújítására, fenntartására. A nagyobb léptékű fejlesztések két területet érintenek: a Deseda-tó környezetének további fejlesztése, valamint a Kapos-völgy – s középtávon elsősorban a fürdőhöz és a megújuló KKK-hoz, valamint a Belvároshoz kapcsolódó szakaszok – zöldterületi minőségének és szabadidős hasznosításának növelése. A zöldfelületek alapvető szerepet játszanak a klímaváltozással járó negatív folyamatok mérséklésében, bizonyítottan csökkentik a felszínhőmérsékletet, segítik a levegő megtisztulását, közérzetjavító hatásúak. De az egészséges környezet feltételeinek biztosításán túl egyben a társadalmi élet, a közösségi és kulturális rendezvények fontos színterei, találkozóhelyek, a társadalom széles rétege számára a szabadidő eltöltés és sportolás és nem utolsó sorban a turizmus célterületei is. A zöldterületeket a kerékpáros-és gyalogos tengelyek szervezik hálózatba, ezért ezek fejlesztése ebből a szempontból is lényeges.

Az egészségügyi beavatkozások a Kaposi Mór Oktatókórház és az alapellátó rendszerek infrastrukturális megújítását, bővítését, valamint a felszereltség és a humán erőforrás háttér fejlesztését érintik. Kaposvár esetében – az egyetem mellett – a kórház a legnagyobb területi hatáskörű intézmény, szerepe a megyehatárokon is túlmutat. Az egészségügyi képzés alapjai a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kara révén jelen vannak a városban, a szakemberképzést a jövőben is fenn kell tartani, kapacitását, minőségét fejleszteni szükséges. Az egészségügyi fejlesztéseknek egy kiemelt iránya lehet a jövőben a rehabilitációs tevékenységek körének bővülése, kihasználva városban jelenlévő gyógyvizet a balneoterápiás szolgáltatások, a gyógyturizmus feltételeinek komplex kialakításával.

Az öngondoskodás szintjének növelése, az egészséges életvitel népszerűsítése az egészségügyi prevenció fontos területét jelenti.

A sport és kulturális infrastruktúrák fejlesztése szintén olyan terület, mely a várostérség lakosságát, a turisztikai kínálat bővítését, valamint a közösségi élet és az identitás erősítését egyaránt szolgálja. A sportlétesítmények vonatkozásban is elmondható, hogy a város ellátottsága magas színvonalú, a további kínálatbővítés összhangban áll az országos sportágfejlesztési stratégiákhoz kapcsolódó feladatokkal. A nagyrendezvények sorát további sportrendezvényekkel, köztük a lovas tematikára épülő rendezvénnyel célszerű bővíteni a jövőben, de legfontosabb a már hagyományokkal rendelkező kulturális nagyrendezvények megtartása, népszerűsítésének támogatása, minőségének, programjainak gazdagítása. A városi tematizált kis- és nagyrendezvények célcsoport-specifikus kínálatának fejlesztése a közösségépítés és identitáserősítés szempontjából is fontos.

A stratégiai cél az alábbi programok mentén valósul meg:

4.1. Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése

- Kapos-völgy integrált revitalizációja
- Deseda-tó környékének integrált fejlesztése (szálláshely, kerékpáros hálózat, szolgáltatások)

4.2. Hatékony egészségügyi rendszerek, prevenció és rehabilitáció szélesítése

- Kaposi Mór Oktató Kórház fejlesztése – rehabilitációs szolgáltatások
- Egészségügyi alapellátás infrastrukturális hátterének fejlesztése
- Prevenció és szemléletformálás.

4.3. Sport- és aktív szabadidős fejlesztések

- 50 m-es uszoda.
- Sportcsarnok felújítása .

4.4. Kulturális intézmények megújítása

- Csiky Gergely Színház rekonstrukciója
- Országos hírű nagyrendezvények további fejlesztése

4.5. Integrált városmegújítás

- Városközpont (Irányi D. utcai keleti tömbbelső, Ady E. utcai déli tömbbelső, Teleki utcai D-i tömbbelső, Vár utca és környéke, nagyáruházak megújítása)

- Lakótelepek integrált megújítása

4.6. Szemléletformálás

- Lakosságot „aktivizáló” események, közösségi programok

5. SZOLIDÁRIS, BIZTONSÁGOS, AZ EGYÉNI ESÉLYEKET BIZTOSÍTÓ VÁROS

Kaposvár MJV hosszú távú társadalompolitikai céljai között a népességmegtartás és családpolitika, valamint horizontális célként az egyenlő esélyek biztosítása kitüntetett szerepet kap. A szociális ellátórendszerek fejlesztése, az ifjúsági és családpolitika, valamint a társadalmi felzárkóztatásra irányuló programok mellett a cél integrálja a közbiztonság javítását szolgáló beavatkozásokat, valamint a helyi közösségi élet támogatását. A cél sikeres megvalósításához szükség van a különböző fenntartású intézmények közötti együttműködésre és a civil szervezetek szerepvállalására.

Az időskorúak számának növekedése olyan társadalmi kihívás, melyre az ellátórendszereknek fel kell készülniük. Az idősotthoni férőhelyek bővítése mellett fontos cél, hogy ezen a területen is minőségi társadalmi vállalkozások tudjanak megjelenni. A prevenciós és öngondoskodást népszerűsítő intézkedések hozzájárulnak az élettartam emelkedéséhez, de még fontosabb, hogy az egészségben megélt évek száma növekedjen. Így a szolgáltatásokkal szembeni igények is mérsékelhetők, az otthoni ápolás és háztartásvezetési szolgáltatások helyettesíthetik vagy ki tudják tolni az idősotthoni ellátási igényt.

A szociális ellátórendszer – mely mind a családok támogatásában, mind az esélyegyenlőségi terv végrehajtásában kulcsfontosságú intézményi elem – infrastruktúrájának, eszköz és humánerőforrás feltételeinek folyamatos fejlesztése a következő időszakban is fontos feladat. A hajléktalanellátó rendszer működéséhez szükséges soft programokat, különösen a hajléktalanság leküzdésére irányuló integrált foglalkoztatási, képzési, lakhatási programokat uniós források bevonásával szintén folytatni kell.

Legfontosabb cél azonban a társadalmi lecsúszás megakadályozása, a felzárkózás esélyeinek megteremtése. A városban két területen került szegregátum azonosítására, ezeken a területeken jelentős infrastrukturális és humán jellegű beavatkozások történtek a 2007-2013-as időszakban. A szegregált területek integrált programjában a jövőben elsősorban a soft , azaz a nem beruházási jellegű projektek megvalósításán van a hangsúly, azonban ezt a város egész területén hálózatos jelleggel kívánja megvalósítani az önkormányzat. Így folytathatók a szegregátumok területén megkezdett programok a valódi hatás elérése érdekében, de nem zárjuk ki a projektek célcsoportjából a város más területén élő, a társadalmi felzárkózás szempontjából érintett lakosságot. A szegregátumok területén - elsősorban a Cseri városrészben – az infrastrukturális beavatkozások elsősorban a közösségi terek megújítására fókuszálnak. A soft programok a különböző fenntartású intézmények közötti együttműködéssel valósulhatnak meg, s olyan tématerületeket kell hogy integráljanak mind a hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatására, szociális kompetenciáinak javítására irányuló elemek, a családsegítési programok, a lakhatással kapcsolatos kérdések és az eladósodottság kezelése, megelőzése, továbbá a foglalkoztatási esélyeket növelő képzési programok; motiváló, mintaadó programok. Az egyes tématerületeken meghatározott konkrét beavatkozásoknak a tartós eredmény érdekében a lehető leghatékonyabban kell egymásra épülniük, illetve egymást kiegészíteniük.

A család és ifjúsági politika alatt megfogalmazott intézkedések célja végső soron a népességmegtartás, a korszerkezet kiegyensúlyozása. A város óvodai és bölcsődei ellátás szempontjából kielégíti a felmerülő igényeket. Itt is folyamatos korszerűsítésre és az igényekre rugalmasan reagáló szervezeti megoldásokra (férőhelyek allokációja a tagintézmények, telephelyek között az igényekkel összhangban) van szükség középtávon. Ide került a közoktatás minőségi fejlesztése, mely a KLIK hatáskörében megvalósítandó feladat. Az önkormányzat a jövőben is támogatni kívánja a helyi diák sportéletet. A sport közösségformáló erején túl az egészséges életmódra nevelés kulcsa, a fiatal korosztályon belül a toleranciát, egymás elfogadását is erősíti. A fiatal generációra irányuló *„Kaposvár számít Rád!”* támogatási rendszert az önkormányzat a jövőben is működtetni kívánja, mely a következő elemeket tartalmazza: lakáscélú támogatások, képzési támogatások, helyi szolgáltatásokhoz való kedvezményes hozzáférés, ifjúsági szervezetek működésének támogatása, fiataloknak szóló programok támogatása.

A lakhatás feltételeinek támogatása szorosan illeszkedik az ifjúsági, család- és szociálpolitikai programhoz. A stratégia a különböző intézkedések közül a népességmegtartás célját szolgáló bérlakáskínálat növelését, illetve a meglévő lakásállomány energetikai korszerűsítését, s ezzel a lakhatási költségek további mérséklését emeli ki.

A biztonságérzet, a közbiztonság minősége a városi életminőség egyik nagyon fontos összetevője. Ez is olyan terület, ahol jelentős fejlesztések történtek, azonban a szemléletformálás, felvilágosítás (pl. áldozattá válás, drogprevenció, stb.), illetve a megelőzés további elemeinek fejlesztése folyamatos feladata az önkormányzatnak, együttműködve a rendvédelmi szervekkel, intézményekkel, civil szervezetekkel..

A cél a következő programokon keresztül valósul meg:

5.1. Szociális szolgáltatások további fejlesztése

- Otthoni ellátás és ápolás feltételeinek bővítése (HR feltételek javítása: speciális képzési programok és az ellátásban dolgozók számának növelése – a társadalmi vállalkozások és civil szektor térnyerése mellett
- Idősotthoni férőhely kapacitás bővítése.
- Szociális közszolgáltatások infrastruktúrafejlesztése, kapacitásbővítése, igényekre szabott helyi projektek indítása. Szolgáltatási terület bővítése (pszichiátriai betegek nappali ellátása)
- Hajléktalan rehabilitációs program.

5.2. Család- és Ifjúsági politika

- Bölcsődei és óvodai férőhelyek kapacitásának rugalmas alakítása az igényeknek megfelelően,, humán erőforrás fejlesztés, felszereltség javítása.
- Közoktatás minőségi fejlesztése (pedagógusképzés, infrastruktúra).
- Ifjúsági sportélet támogatása (sportklubok, sportprogramok támogatása).
- Városi ifjúsági programok támogatása.

5.3. Társadalmi felzárkóztatás integrált programja

- Cseri – városrészben kijelölt szegregátum: lakókörnyezet fizikai megújítása (épületenergetikai felújítások, intézményi felújítások, közterületi és közösségi célú fejlesztések)
- Nem beruházási jellegű projektek: - hálózatos jelleggel
  - foglalkoztatást támogató programok (agrár- élelmiszeripari programhoz kapcsolható elemek; pl. gyógynövénytermesztés, kertészet, stb.)
  - gyermekekre irányuló iskolán kívüli programok
  - mentorok képzése helyiek bevonásával és tranzit foglalkoztatás
  - egészségügyi prevenciós programok
  - közösségi háló erősítése (tematikus civil szervezetek működésének támogatása, integrációt, toleranciát városi szinten erősítő események, programok támogatása)

5.4. Megfizethető lakhatás programja

- Energiahatékonysági megújítások - bérlakások korszerűsítése
- Bérlakásállomány bővítése – többek között speciális keresleti szegmensek kiszolgálására (fiatal, képzett munkaerő megtartása, vonzása: fecskeház)

5.5. Helyi közösségek és civil szervezetek támogatása

5.6. Közbiztonság erősítése

HORIZONTÁLIS CÉLOK

Az ITS horizontális céljai megegyeznek a koncepcióban megfogalmazott fő fejlesztési irányelvekkel, melyek a következők:

1. **Zöld szemlélet, klímatudatosság, fenntarthatóság**

A környezeti erőforrásokkal, értékekkel való felelős és fenntartható gazdálkodást a városfejlesztés minden területén érvényesíteni kell. A környezettudatos szemlélet elterjesztése nem csak a környezeti károk csökkentése, az élhetőbb környezet miatt fontos, hanem a fogyasztási szokások befolyásolásával, az alkalmazott technológiák iránti igény növelésével a zöld gazdaság piacát, s végső soron megerősödését is szolgálják. A környezetbarát építőanyagok, megújuló energiaforrások alkalmazását, a zöldterületek kialakítását, minőségi megújítását az integrált városfejlesztési projekteknél érvényesíteni kell. Az önkormányzati tulajdonú épületek, intézmények felújításával – a cél elérése érdekében – mintaadó projektek létrehozása a feladat, a lehető leghatékonyabb energetikai beavatkozások előnyben részesítésével.

A környezetbarát technológiák alkalmazása a gazdasági szektorban és a városi szolgáltatások minden területén fontos cél, különösen a hulladékgazdálkodás, energiagazdálkodás, szennyvízkezelés és városi közlekedés fejlesztési vonatkozásában.

2. **Egyenlő esélyek biztosítása**

Az esélyegyenlőség szempont horizontális érvényesítésével mindenki számára biztosítani kell a város és környezete használatát, a gazdaság által nyújtott lehetőségeket, a társadalmi igények kielégítését biztosító humán szolgáltatásokat. A szolgáltatások elérhetővé és megfelelővé tételére kell törekedni a szolgáltatások minőségi fejlesztésekor. A teljes körű, fizikai és infokommunikációs akadálymentesítést. az új projektek során is biztosítani kell.

3. **Együttműködés, partnerség**

A városfejlesztés közös ügy, amely csak akkor lehet eredményes, ha mindenki – a maga szintjén, kompetencia területén – ehhez hozzájárul. Kaposvár és térségében a kooperációban rejlő lehetőségek kiaknázása a hatékonyságot és a teljesítőképességet számos területen képes növelni. A tervezési és a megvalósítás során valódi partnerségnek kell kialakulnia az egyes szereplők céljainak, projektjeinek koordinálása mentén. Ezzel biztosítható a fenntartható fejlődés térségi szinten, s a hosszú távú szemléleten túl jelen időben sem sérülnek alapvető érdekek egymás rovására. Somogy Megye Önkormányzatával, illetve a várostérség településeinek önkormányzatával az együttműködés kiemelt jelentőségű. Kaposvár MJV Önkormányzatának intenzív kapcsolattartást és valódi partnerséget kell kialakítani az üzleti szféra és a Kaposvári Egyetem képviselőivel, kezdeményező szerepet kell vállalnia a szektor szereplői közötti együttműködések katalizálásában. A partneri viszonyban így beazonosíthatóvá válnak azok az igények, amelyeket a városvezetés saját hatáskörében meg tud oldani, továbbá a folyamatos párbeszéden keresztül az gazdasági szféra városfejlesztésben való szerepvállalása is megerősíthető.

2.2 A TERÜLETI CÉLOK ÉS TEMATIKUS CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

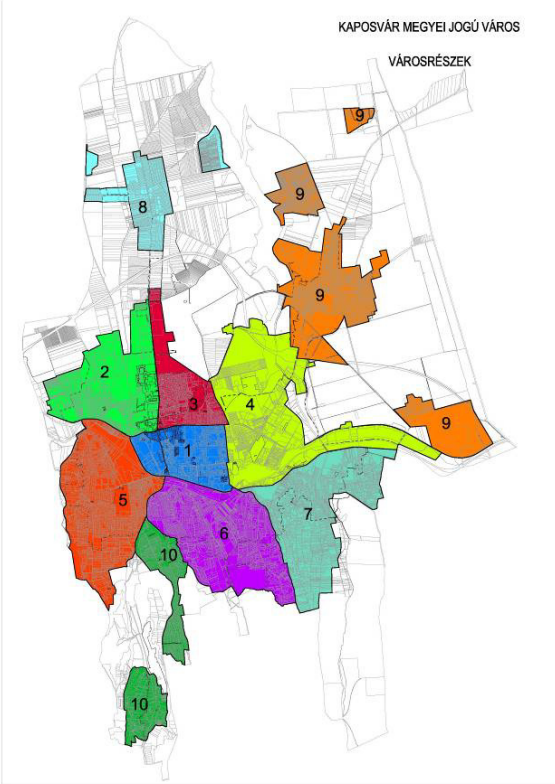

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a korábbi IVS–t alapul véve 10 városrészre osztotta a települést, az alábbiakban ebben a területi felbontásban mutatjuk be a legfontosabb fejlesztési irányokat. A tematikus célokhoz való kapcsolódást elsősorban a domináns irányok vonatkozásában emeltük ki, az egész települést érintő fejlesztések (pl. energiahatékonyság, szociális ellátó rendszerek, szemléletformálás, oktatás) csak akkor kerültek említésre, ha meghatározó intézményhez , beazonosítható lokációval bíró funkcióhoz kapcsolhatóak.

Városrészek:

1. Belváros
2. Északnyugati városrész
3. Északi városrész
4. Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke
5. Kecelhegy – Cser
6. Donner – Rómahegy
7. Ivánfahegy – Kaposszentjakab
8. Kaposfüred
9. Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda
10. Töröcske – Zselic kertváros

1. Belváros

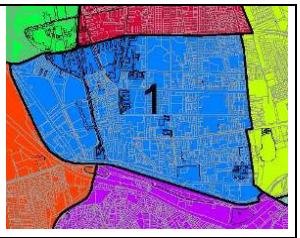

Értékek, adottságok

- központ: funkciók koncentrált megjelenése
- kiépült, jó minőségű közterületek, gyalogos zónák
- megvalósult fejlesztések: Együd Agóra; Szivárvány Kultúrpalota; Főtér

Problémák, konfliktusok

- használaton kívüli és alulhasznosított ingatlanok – köztük műemlék épületek is
- belvárosi kiskereskedelem problémái
- városképileg jelentős ingatlanok hasznosítása, elmaradt felújítása

Fejlesztési célok

- a városközponti szerep fenntartása, fejlesztése,
- belvárosi kiskereskedelmet élénkítő intézkedések
- a Belváros funkcionális bővítése a városrész déli részén fejlesztendő KKK illetve kapcsolódó fejlesztések segítségével,
- jelentős méretű, alulhasznosított ingatlanok gazdaságfejlesztésbe való bevonásának elősegítése,
- intézményfejlesztések a városrész központi funkcióinak bővítésére (városháza, színház),
- bérlakásépítés speciális keresleti szegmensek kiszolgálására,
- intézmények és lakóépületek energiahatékonysági megújítása.

Projektek

- A NOSTRA területe + várrom
- Csiky Gergely Színház felújítása
- Kórház déli tömbjének funkcióváltása
- Városliget fejlesztése
- Csokonai Fogadó felújítása, hasznosítása
- Megyeháza épületének felújítása
- Városháza további korszerűsítése
- Irányi – Dózsa u. tömbbelső feltárása
- KKK intermodális csomóponthoz kapcsolódó beruházások (felszabaduló területek hasznosítása, buszpályaudvar, állomás épülete)
- Régi nagyáruházak fejlesztése
- egykori ruhagyár ingatlanainak gazdasági hasznosításának elősegítése
- zöldfelületek rekonstrukciója (parkok, fasorok koncepció alapján történő megújítása),
- városi távfűtőrendszer bővítése, intézmények bekapcsolása

Tematikus célhoz való kapcsolódás

1. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

1.3. Térségi vendégforgalmi stratégia

2. Vonzó üzleti környezet kialakítása

2.2. Telephelyfejlesztés

2.4. Oktatás, szakképzés helyi igények szerinti rugalmas fejlesztése,

3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

3.1. Energiahatékonysági beruházások és a megújuló energia szerepének folyamatos bővítése

3.2. Városon belüli és várostérségi napi kapcsolatokat is kiszolgáló közlekedési infrastruktúra fejlesztése

3.3. Környezeti minőség, korszerű közmű szolgáltatási rendszerek

4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

4.1. Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése

4.2. Hatékony egészségügyi rendszerek, prevenció és rehabilitáció szélesítése

4.4. Kulturális intézmények megújítása

4.5. Integrált városmegújítás

2. Északnyugati városrész	

Értékek, adottságok,

- Kereskedelmi és lakófunkció
- Fejleszthető gazdasági területek

Problémák, konfliktusok

- nagy átmenő forgalom
- vasút elválasztó hatása
- alulhasznosított iparterületek

Fejlesztési célok

- lakóterületek integrált közterületi, zöldfelületi és intézményi fejlesztése,
- meglévő, esetenként alulhasznosított gazdasági területek megújulásának elősegítése,
- közlekedési kapcsolatok fejlesztése, feltárások elősegítése,
- lakóépületek és intézmények energiahatékonysági megújítása – lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazását integrálva,

Projektek

- Feltáró út kiépítése
- Lakóterületeken közterületek, zöldfelületeinek megújítása (Béke park)
- lakótelep és intézmények energiahatékonysági rekonstrukciója
- alulhasznosított területek gazdasági fejlesztésbe bevonásának elősegítése (volt SÁÉV telep)

Tematikus célhoz való kapcsolódás

1. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

1.2. Gépipari ágazat szerepének megőrzése, növelése

2. Vonzó üzleti környezet kialakítása

2.2. Telephelyfejlesztés

2.3. Infrastruktúrafejlesztés

3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

4.1. Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése

5. Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város

5.4. Megfizethető lakhatás programja

3. Északi városrész	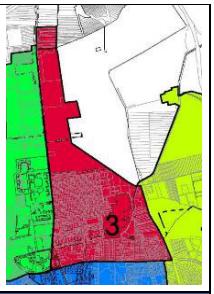

Értékek, adottságok,

- lakó- és sportfunkció
- Tisztviselőtelep városképi arculata
- Felhagyott honvédségi területek
- Sávház felújítása a szociális városrehabilitáció keretében megtörtént

Problémák, konfliktusok

- nagy átmenő forgalom

Fejlesztési célok

- gazdaságfejlesztési beruházások elősegítése alulhasznosított területeken,
- sport és rekreációs funkciók erősítése,
- lakóépületek energiahatékonysági megújításának elősegítése.

Projektek

- Honvédségi terület hasznosításának elősegítése
- Sportcsarnok és létesítményeinek fejlesztése és bővítése
- lakótelep energiahatékonysági rekonstrukciója

Tematikus célhoz való kapcsolódás

2. Vonzó üzleti környezet kialakítása

2.2. Telephelyfejlesztés

3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

3.1. Energiahatékonysági beruházások és a megújuló energia szerepének folyamatos bővítése

4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

4.1. Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése

4.3. Sport- és aktív szabadidős fejlesztések

4.5. Integrált városmegújítás

5. Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város

5.3. Szegregált területek integrált programja

4. Kisgát és környéke (ipari parkok)	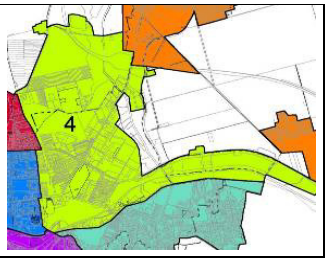

Értékek, adottságok,

- Tartalék lakóterületek
- Működő és tartalék gazdasági területek

Problémák, konfliktusok

- erős átmenő és célforgalom (teher)
- különszintű vasúti átjáró hiánya

Fejlesztési célok

- gazdasági területek infrastrukturális és közlekedési hálózati fejlesztése,
- vasúti logisztikai fejlesztés,
- energetikai beruházások folytatása, megújuló energiaforrások arányának növelése a gazdasági szervezetek körében,
- lakóterületi fejlesztések elősegítése

Projektek

- Intermodális csomóponthoz kapcsolódó beruházások (teherpályaudvar, különszintű csomópont)
- Videoton és Keleti Ipari Park infrastruktúra és közlekedés hálózati fejlesztése

Tematikus célhoz való kapcsolódás

1. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

1.1. Kaposvár központú regionális agrár-élelmiszeripari klaszter megerősödése

1.2. Gépipari ágazat szerepének megőrzése, növelése

2. Vonzó üzleti környezet kialakítása

2.2. Telephelyfejlesztés

2.3. Infrastruktúrafejlesztés

3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

3.1. Energiahatékonysági beruházások és a megújuló energia szerepének folyamatos bővítése

4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

5. Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város

5. Kecelhegy – Cser	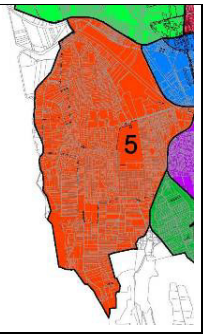

Értékek, adottságok

- Családi házas lakókörnyezet
- Oktatási, szociális és sport funkciók
- Kapos-völgy

Problémák, konfliktusok

- Veszélyeztetett terület a Cseri út mentén
- Alulhasznosított telephely a Cseri út északi oldalán
- Környezetterhelő telephelyek

Fejlesztési célok

- zöldfelületek és közterületek integrált rehabilitációja,
- szociális rehabilitáció és lakóterület minőségjavítás a városrész szegregátummal rendelkező területén
- alulhasznosított gazdasági területek fejlesztésének elősegítése,

Projektek

- Cseri út menti lakóterületek szociális rehabilitációja
- Kapos-völgyi ökológiai folyosó kialakítása
- Cseri park zöldterületi megújítása
- Gazdasági területek fejlesztésének elősegítése (TANÉP)

Tematikus célhoz való kapcsolódás

2. Vonzó üzleti környezet kialakítása

2.2. Telephelyfejlesztés

4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

4.1. Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése

4.3. Sport- és aktív szabadidős fejlesztések

5. Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város

5.3. Szegregált területek integrált programja

6. Donner – Rómahegy	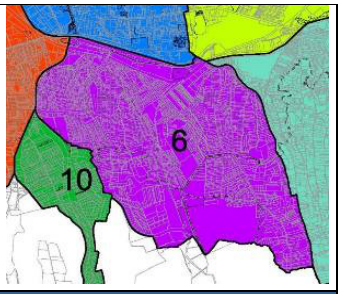

Értékek, adottságok,

- Családi házas lakóterületek
- Virágfürdő
- Felújított Rippl-Rónai villa

Problémák, konfliktusok

- Turisztikai attrakció megközelíthetőségének problémája

Fejlesztési célok

- zöldfelület és közterületi rehabilitáció Kapos-völgy mentén,
- sport és rekreációs funkciók erősítése a meglévő strandfürdő környékén,
- meglévő lakóterületek közterületi minőségfejlesztése,

Projektek

- Kapos-völgyi ökológiai folyosó
- 50m fedett uszoda
- Ökoturisztikai Gyógycentrum

Tematikus célhoz való kapcsolódás

1. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

1.3. Térségi vendégforgalmi stratégia

2. Vonzó üzleti környezet kialakítása

2.5. Üzleti turizmust és idegenforgalmat kiszolgáló szálláshelykínálat fejlesztése

3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

3.1. Energiahatékonysági beruházások és a megújuló energia szerepének folyamatos bővítése

4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

4.1. Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése

4.3. Sport- és aktív szabadidős fejlesztések

7. Ivánfahegy – Kaposszentjakab	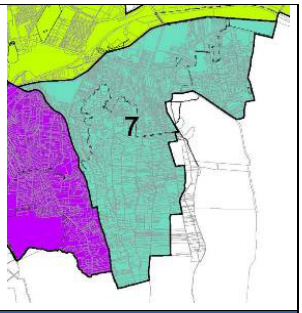

Értékek, adottságok,

- kiépült lakóterületek
- Kaposszentjakabi Apátság

Problémák, konfliktusok

- Döntően már rekultivált hulladéklerakó
- Társadalmi-szociális problémák

Fejlesztési célok

- a város szegregátumként azonosított területén, a Nádasdi utcában fontos cél a további szegregáció megállítása az erre kidolgozott programok segítségével
- energetikai beruházások, megújuló energiaforrások arányának növelése a gazdasági szervezetek körében,

Projektek

- Nádasdi utcai teleprehabilitáció folyamatos felügyelete, szoft programok folytatása
- Volt cukorgyári ülepítőtavak hasznosításának vizsgálata

Tematikus célhoz való kapcsolódás

1. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

1.1. Kaposvár központú regionális agrár-élelmiszeripari klaszter megerősödése

2. Vonzó üzleti környezet kialakítása

2.2. Telephelyfejlesztés

3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

3.1. Energiahatékonysági beruházások és a megújuló energia szerepének folyamatos bővítése

3.3. Környezeti minőség, korszerű közmű szolgáltatási rendszerek

4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

4.4. Kulturális intézmények megújítása

5. Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város

5.3. Szegregált területek integrált programja

8. Kaposfüred	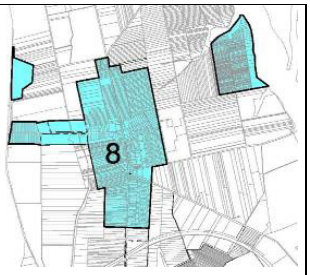

Értékek, adottságok,

- Deseda-tó és folyamatban lévő turisztikai fejlesztések
- Kedvelt családi házas lakóterületek
- Kiépült elkerülő út

Problémák, konfliktusok

Fejlesztési célok

- a Deseda-tó melletti területeken komplex idegenforgalmi és rekreációs fejlesztésének elősegítése

Projektek

- A Deseda-tó komplex fejlesztése (folytatás)
- Kerékpárút fejlesztés: Kaposvárt Balatonlellével összekötő kerékpárút kialakítása

Tematikus célhoz való kapcsolódás

1. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

1.3. Térségi vendégforgalmi stratégia -

3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

3.2. Városon belüli és várostérségi napi kapcsolatokat is kiszolgáló közlekedési infrastruktúra fejlesztése

4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

4.1. Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése

4.3. Sport- és aktív szabadidős fejlesztések

9. Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda	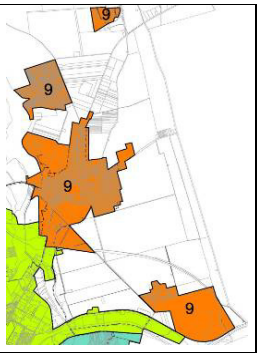
Értékek, adottságok,	
▪ kedvelt kertvárosi lakóterületek ▪ táji-természeti értékek ▪ Kaposvári Egyetem ▪ Pannon Lovasakadémia	
Problémák, konfliktusok	
▪ a településrészek megközelíthetőségének problémái	
Fejlesztési célok	
▪ az idegenforgalom minőségi emeléséhez a Deseda-tó körüli háttér infrastruktúra megteremtése, bővítése, ▪ egyetemi fejlesztések elősegítése,	
Projektek	
▪ strand fejlesztése, ▪ kemping szállásfejlesztése ▪ horgászverseny infrastruktúra kiépítése, ▪ kajak-kenu vízbázis kialakítása, ▪ lovas sportterületek fejlesztése ▪ szennyvíztisztító telep korszerűsítése.	
Tematikus célhoz való kapcsolódás	
1. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság	
1.1. Kaposvár központú regionális agrár-élelmiszeripari klaszter megerősödése	
1.3. Térségi vendégforgalmi stratégia	
2. Vonzó üzleti környezet kialakítása	
2.5. Üzleti turizmust és idegenforgalmat kiszolgáló szálláshelykínálat fejlesztése	
3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése	
3.3. Környezeti minőség, korszerű közmű szolgáltatási rendszerek	
4. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása	
4.1. Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése	
4.3. Sport- és aktív szabadidős fejlesztések	

10. Töröcske – Zselic kertváros	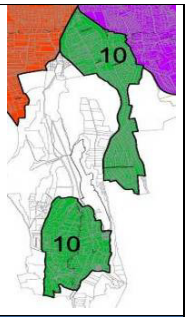

Értékek, adottságok,

- falusias lakóterület, kertekkel, kedvező természeti adottságokkal

Problémák, konfliktusok

- nehézkes megközelíthetőség, tömegközlekedés hiánya
- kiépítetlen közterületek
- volt zártkertekbe való kiköltözés, szegregációveszély

Fejlesztési célok

- egyéni arculat megőrzése nem cél a lakóterületek mennyiségi növekedése,
- kedvező mezőgazdasági adottságok kihasználása,
- a Töröcskei-tó idegenforgalmi hasznosításának erősítése.

Projektek

- kerékpárút kiépítése Töröcskei-tó rekreációs fejlesztésének elősegítéséhez
- szervezett gyógynövény-termesztés elindítása

Tematikus célhoz való kapcsolódás

1. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

1.1. Kaposvár központú regionális agrár-élelmiszeripari klaszter megerősödése

1.3. Térségi vendégforgalmi stratégia

3. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

3.2. Városon belüli és várostérségi napi kapcsolatokat is kiszolgáló közlekedési infrastruktúra fejlesztése

3. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

3.1 AZ AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE A KIJELÖLÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSÁVAL

Az akcióterület olyan fizikailag összefüggő terület, melyen térben koncentráltan, egymással összehangolva valósulnak meg projektek. Az összehangolás a projektek tartalmára, és a megvalósítás ütemezésére, a különböző szereplők közötti együttműködésre egyaránt kiterjed. A fejlesztések részletes tartalmi és pénzügyi összehangolása az **akcióterületi terv** keretei között történik.

Akcióterületek kijelölése azon esetekben célszerű, amikor egyrészt az erőforrások összpontosítására van szükség a spontán piaci folyamatok aktív befolyásolása érdekében, másrészt az önkormányzatnak is megvannak az eszközei a fejlesztések aktív befolyásolására, menedzselésére, azaz alakíthatja a fejlesztések funkcionális jellemzőit és ütemezését. Ennek megfelelően a kijelölt akcióterületeken az önkormányzati projekt, tulajdon jelenléte alapfeltételként fogalmazható meg.

Az akcióterületek kijelölése iteratív módon történt: egyrészt meghatározásra kerültek azok a nagyobb összefüggő, jellegükben hasonló funkciót betöltő, problémáikat tekintve is összefüggő, jól beazonosítható területei a városnak, ahol a jelenlegi helyzet megváltoztatása kívánatos, másrészt a projektötletek, fejlesztési szükségletek elemzéséből is látszódott, hogy azok térben hol koncentrálódnak leginkább.

A fentieket is figyelembe véve az akcióterületek lehatárolása a következő szempontok érvényesülése mentén történt meg:

- Gazdaságélénkítő hatás: koncentrált területi beavatkozás a gazdasági célú magánerős beruházások közvetlen előkésztésére, a foglalkoztatás bővítésére (pl. gazdasági területek megközelíthetőségének javítása, infrastruktúrafejlesztés), másrészt a vállalkozások működési hátterének megerősítése, új vállalkozások létrejöttében katalizáló szerep (pl. belvárosi komplex megújításának hatása a kiskereskedelemre, turisztikai vállalkozások számának bővülésére).
- Hatékonyságot növelő hatás: – az önkormányzat kötelező feladatainak magas színvonalú ellátását biztosító, működési hatékonyságát növelő projektek.
- Szerkezetátalakító és javító hatás – a koncentrált beavatkozások egyben a térszerkezet javításához, a város kiegyensúlyozottabb térbeli fejlődéséhez,a szerkezeti kapcsolatok javításához is hozzájárulnak
- Szinergikus hatások:
    - több önkormányzati projekt térbeli koncentrálódása,
    - nagyobb területre kiterjedő integrált önkormányzati projektek jelenléte,
    - az önkormányzati projektek környezetében az egyéb szereplők által megvalósítani kívánt projektek jellege a stratégiai célokhoz illeszkedik, a szinergikus hatások kimutathatóak.

2014-2020 között a területi célok megvalósítása érdekében 4 akcióterület került kijelölésre, ahol az elkövetkezendő 6-8 évben jelentős fejlesztéseket tervez az önkormányzat, illetve ahol generálni szeretné a fejlesztéseket a jövőkép elérése érdekében. Az egyes akcióterületek tervezett fejlesztései a megvalósítást tekintve sokrétűek:

- vannak, amelyeket az EU operatív programok és egyéb pályázati finanszírozás segítségével szeretne megvalósítani az önkormányzat,
- vannak, amelyeket az önkormányzat saját költségvetéséből szeretne megvalósítani.
- vannak, amelyek megvalósítása a központi költségvetés forrásai mellett képzelhetők el reálisan

A következőkben az akcióterületek kerülnek bemutatásra. Az egyes akcióterületek esetében a rendelkezésre álló információk az ITS készítésének időszakában eltérő volt, ezért a projektekre vonatkozó információtartalom eltérő. Több projekt esetében is elmondható, hogy az ITS időszakában csak a projekt azonosítására került sor, a költségeket megalapozó műszaki tartalom a későbbi megvalósíthatósági elemzések alapján becsülhető. A finanszírozási hátteret alapvetően befolyásolja az operatív programok 2014-ben véglegessé váló tartalma. A projektek között

minden akcióterület esetében kijelöltük azokat a jellemzően nagyobb forrásigényű kulcsprojekteket, melyek alapvető feltételét képezik a középtávú célok és az akcióterületi célok elérésének, több esetben mintegy előfeltételét jelentik a további beruházások, fejlesztések megvalósításának.

Mint látható, az akcióterületek kijelölésénél – jelen tervezési fázisban – még nem történt meg az utca szintű lehatárolás. Ellentétben a korábbi IVS funkcióbővítő és szociális városrehabilitációs projektek megalapozásában betöltött szerepétől, az ITS az ágazati fejlesztéseket is sokkal integráltabban kezeli, a város egészére dolgoz ki fejlesztési javaslatokat, melyeknek csak egy részét képezik a területileg is koncentráltan megvalósítható beavatkozások. A korábbi pályázati rendszerrel szemben – ahol az utcaszintű lehatárolás alapkritériumként fogalmazódott meg az akcióterületi tervezésnél – most elsősorban a beavatkozások irányainak kijelölésén, a projektek összehangolásán van a hangsúly. Az utca szintű lehatárolás – amennyiben a finanszírozási forrásokhoz kapcsolódó végrehajtási eljárásrend is ezt megköveteli – a későbbiekben, az akcióterületi tervezés során pontosítható.

Kaposvár MJV a 2014-2020 közötti időszakra a következő akcióterületeken kíván koncentráltan fejlesztéseket megvalósítani:

Az akcióterületi fejlesztések összefoglaló áttekintése

Akcióterület	Beavatkozás jellege	projektek
I. számú: Belváros – KKK - Kapos-part akcióterület	Funkcióbővítő beavatkozás a Belváros D-i irányú kapcsolatainak javítása, funkcionális gazdagítása, városszerkezeti elemek elválasztó hatásának csökkentése Zöldterület fejlesztés, közlekedési fejlesztés, szabadidős beruházás, gazdasági funkciók mellett közösségi és központi szerepének erősítése	▪ KKK intermodális csomóponthoz kapcsolódó beruházások (felszabaduló területek hasznosítása, buszpályaudvar, állomás épülete) ▪ A NOSTRA területe + várrom ▪ Csiky Gergely Színház felújítása ▪ Régi nagyáruházak fejlesztése ▪ Irányi – Dózsa u. tömbbelső feltárása ▪ ökoturisztikai Gyógycentrum ▪ zöldfelületek rekonstrukciója (parkok, fasorok koncepció alapján történő megújítása),
II. számú: Cseri út és környéke	Szociális típusú városrehabilitáció Lakófunkció erősítése mellett életminőség javítás, közösségi funkció erősítése	▪ Kapos-parti ökológiai folyosó kialakítása ▪ Cseri park zöldterületi megújítása ▪ Gazdasági területek fejlesztésének elősegítése (TANÉP) ▪ Soft projektek ▪ Közterületek megújítása (épületek - a felújítás/bontásra vonatkozó megvalósíthatósági tanulmányok függvényében döntés a későbbiekben)
III. számú: Észak-nyugati városrész	Integrált lakóterületi rehabilitáció Lakófunkciók életminőség javítás, közösségi funkció erősítése	▪ Feltáró út kiépítése ▪ Lakóterületeken közterületek, zöldfelületeinek megújítása (Béke park) ▪ lakótelep energiahatékonysági rekonstrukciója ▪ intézmények energetikai megújítása
IV. számú: Keleti iparterület	Gazdasági célú területfejlesztés Gazdasági funkció erősítése, K+F fejlesztések, vállalkozásfejlesztés	▪ Videoton és Keleti Ipari Park infrastruktúra és közlekedés hálózati fejlesztése

Az akcióterületi fejlesztések összefoglaló áttekintése és összefüggés bemutatása a településszerkezeti tervvel

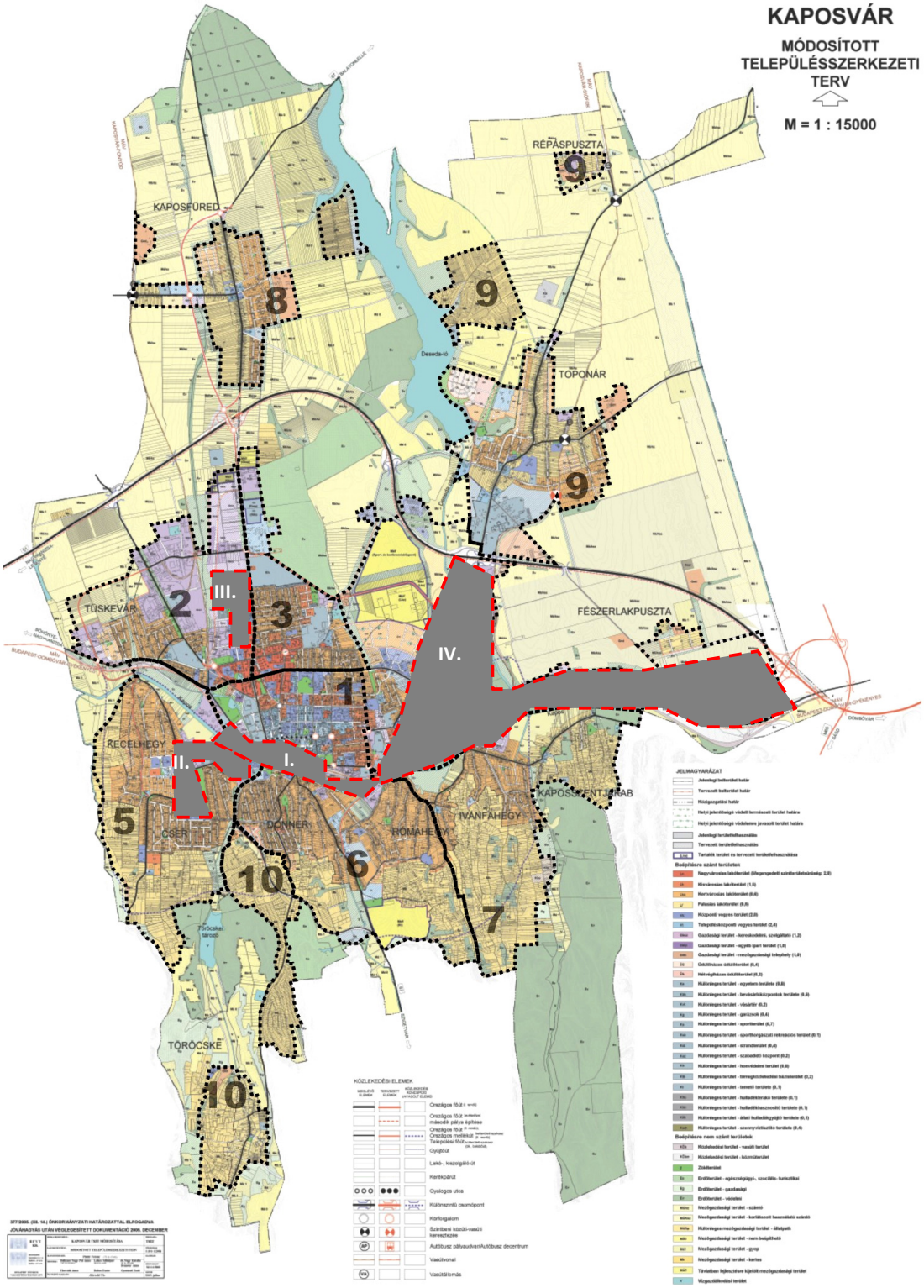

3.2 AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN A MEGVALÓSÍTÁSRA KERÜLŐ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ JELLEGŰ BEMUTATÁSA, A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE

I. Belváros – KKK – Kapos-part akcióterület

I.1. Akcióterület elhelyezkedése és funkcionális jellemzői:

Az akcióterület a Belváros déli részén található, közvetlenül kapcsolódik a Kapos-parttól délre elterülő városrészekhez, bár a városszerkezeti kapcsolatokat a Kapos-folyó, illetve a vasúti területek gyengítik. A tervezett KKK intermodális csomópont nemcsak a városrészi kapcsolatokat erősíti, de modern integrált létesítményt biztosít a közösségi közlekedés különböző eszközeinek, egyben lehetőséget teremt a Belváros funkcióbővítésére is. Az akcióterület több jelentős zöldterületet is magába foglal (pl. Jókai liget, Színház park, fasorok), melyek rehabilitációja, fejlesztése időszerű. A Belváros ezen részén nagyobb méretű alulhasznosított ingatlanok (áruházak, NOSTRA), illetve felújításra és fejlesztésre szoruló intézmények (Csiky Gergely Színház) is találhatók. Az akcióterület déli része Donner városrészbe is átnyúlik, ahol a kiépült fürdőhöz kapcsolódhatnak tematikus kiegészítő fejlesztések, szálláshely és gyógyászati központ fejlesztés.

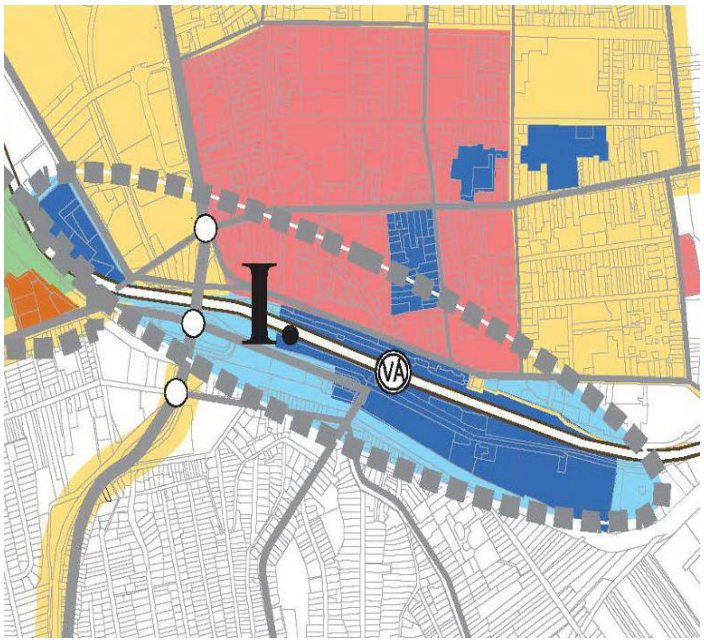

I.2. Az akcióterületi fejlesztés célja:

- a városközponti szerep fenntartása, fejlesztése,
- a Belváros funkcionális bővítése a városrész déli részén fejlesztendő KKK illetve szabadidős, turisztikai és zöldfelületi fejlesztések segítségével,
- jelentős méretű, alulhasznosított ingatlanok gazdaságfejlesztésbe való bevonásának elősegítése,
- intézményfejlesztések a városrész központi funkcióinak bővítésére (városháza, színház),
- Kapos-part szabadidős hasznosításának fejlesztése, a város „víz felé” fordítása,

I.3. Akcióterületi projektek (2014-2020) áttekintése

Sor-szám	Projekt neve	Projekt rövid leírása	Projektgazda	Költségek	Tervezett ütemezés	Finan-szírozás
1. a	**KKK intermodális csomóponthoz kapcsolódó ön-kormányzati közte-rület beruházások**	A közlekedési központ fejlesztését követően felszabaduló területek hasznosítása, közterületek – sétány; buszpályaudvar – Teleki tömb belső rendezése.	Kaposvár MJV Önkormány-zata	200 millió Ft	2016-2020	TOP

1. b	**Felszabaduló városüzemeltetési területek + Teleki tömbbelső gazdasági célú ingatlanfejlesztése**	Felszabaduló buszpályaudvar területén, valamint Teleki tömb belső területén vállalkozói ingatlanfejlesztés	Vállalkozói beruházás	1 milliárd Ft	2016-2020	GINOP, önerő
2.	**KKK – városközponti fejlesztések**	▪ autóbusz végállomások - helyi és helyközi – áthelyezése, ▪ P+R, B+R parkoló, kerékpáros közlekedés fejlesztésének kialakítása ▪ Gyalogos és kerékpáros aluljáró kialakítása, felüljáró ▪ Vágány – teljes átépítés áthelyezéssel ▪ zajvédelmi funkció biztosítása ▪ a gyalogosok akadálymentes közlekedésének megvalósítása a buszpályaudvarok és a vasútállomás között. ▪ Csik Ferenc sétány fejlesztése, ▪ vasútállomás épületének hasznosítása buszparkoló és hozzá kapcsolódó szociális blokk kialakítása (teherpályaudvar helyén) ▪ *Helyi védett víztorony átalakítása turisztikai céllal* ▪ *Műemlék őrház áthelyezése és hasznosítása* ▪ *Vasútállomás előtt felszabaduló tér városi térré alakítása* ▪ *(projekthez kapcsolódó egyéb, akcióterületen kívüli elemek: Béla király úti és Pécsi utcai felüljáró kialakítása, teherpályaudvar kialakítása)* Szinergia: a projekt része, de átnyúlik az akcióterületen: külön szintű csomópont építése a Béla király utcánál)	Magyarország Kormánya (NIF Zrt, KKK), Kaposvár MJV Önkormányzata	22 milliárd Ft közlekedési + 3 milliárd Ft városi funkciók	2015-től	IKOP, TOP
3.	**NOSTRA területe + várrom**	Az egykori gazdasági épület átalakításával és a kaposvári vár romjainak részleges rekonstrukciójával zöldfelület és közösségi tér létrehozása, gyermek élményközpont, gyermekmúzeum kialakítása	Kaposvár MJV Önkormányzata	1 milliárd Ft	2016-2018	TOP
4.	**Csiky Gergely Színház felújítása**	A felújításra szoruló intézmény technikai modernizálása és az épület rekonstrukciója	Kaposvár MJV Önkormányzata	8 milliárd Ft	2015-2017	TOP (megyei keret terhére)

5.	**Régi nagyáruház fejlesztése**	Somogy Áruház és a kapcsolódó parkoló funkcionális megújítása és fejlesztése (mélygarázs)	Vállalkozás, Kaposvár MJV (parkoló ingatlan önkormány-zati tulajdon-ban)	1 milliárd Ft	n.a.	GINOP
6. a	**Irányi – Dózsa u. tömbbelső feltárá-sa**	A tömbbelső feltárása, közlekedési és közműfejlesztések elkészítése	Kaposvár MJV Önkormány-zata	500 millió Ft	2016-2020	önkor-mányzat iölt-ségveté s
6. b	**Irányi – Dózsa u. tömbbelső feltárá-sa**	Vállalkozói lakásépítés	válallkozás	1 milliárd Ft		válalkoz ó
7.	**zöldfelületek re-konstrukciója**	Az akcióterületen található parkok, fasorok koncepció alapján történő megújítása.	Kaposvár MJV Önkormány-zata	500 millió Ft	folyamatos	TOP, önkor-mányzat iölt-ségveté s
8.	**Kapos-parti ökoló-giai folyosó**	Kapos part rehabilitációja és bővítése közösségi funkciókkal, közterü-letekkel (sétány, zöldfelületek)	Kaposvár MJV Önkormány-zata	1 milliárd Ft	2015-2018	TOP
9.	**Kapos – vízenergia hasznosítás**	3 csavarturbina telepítése	Kaposvár MJV Önkormány-zata	n.a.	2015-2018	KEHOP
10.	**50m fedett uszoda**	Az élményfürdőhöz és a fedett uszodához kapcsolódó, nemzetközi sportversenyek lebonyolítására is alkalmas sportuszoda létesítése.	Kaposvár MJV Önkormány-zata	3 milliárd Ft	n.a.	TAO
11.	**Ökoturisztikai Gyógycentrum**	A Virágfürdő fejlesztéshez kapcso-lódó, és a helyi egészségügyi szol-gáltató kapacitásokat kihasználva, gyógyközpont létesítése (négycsil-lagos gyógyszálló).	Kaposvár MJV Önkormány-zata	5 milliárd Ft	n.a.	GINOP
12.	**Csokonai Fogadó felújítása**	Csokonai Fogadó hasznosítási programja – turisztikai fogadópont és kapcsolódó szolgáltatások, ven-déglátás, szálláshely, konferencia-kapacitás	Kaposvár MJV Önkormány-zata	900 millió Ft	2015-2016	GINOP, TOP
13.	**Értékmegőrző és energetikai épület felújítások a Belvá-rosban**	Védett és városképileg meghatáro-zó eklektikus épületek értékmegőr-ző és energetikai megújítása a Belváros kiemelt részein	Kaposvár MJV Önkormány-zata	1.5 milliárd Ft	folyamatos	KEHOP
14.	**Rippl Rónai Múze-um**	A múzeum állandó és időszakos kiállításainak, valamint közösségi tereinek kialakítása.	Rippl-Rónai Múzeum	2,5 milliárd Ft	2015-2020	n.a
15.	**Ruhagyár épülété-nek hasznosítása**	Épület újrahasznosítására vonatko-zó beruházások	Magán szek-tor	n.a.	n.a.	GINOP

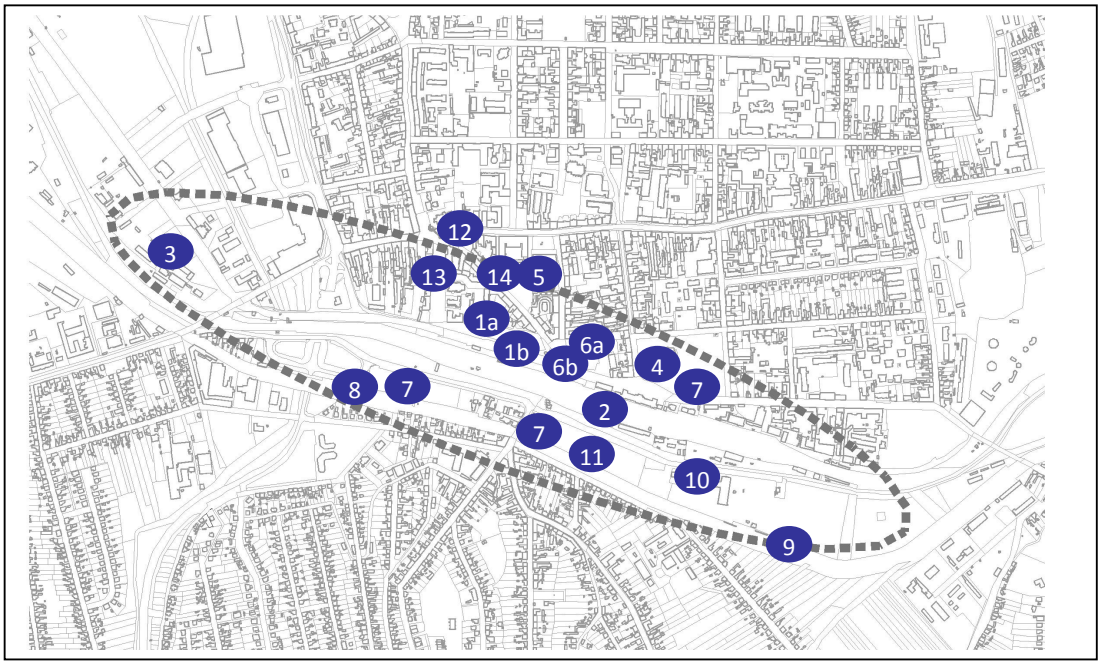

I.4. A fejlesztések területrendezési háttere

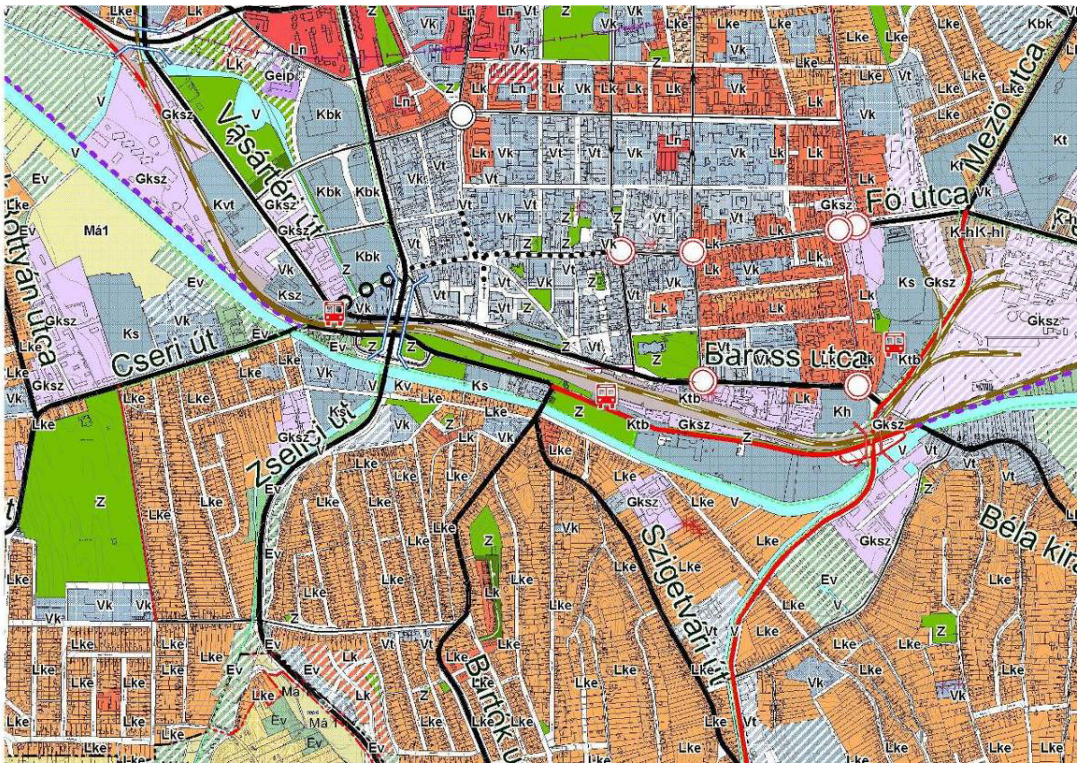

Az I. számú akcióterület a város településszerkezetét alapvetően meghatározó szerkezeti elemek mentén nyúlik el, így a Kapos-folyó, a vasútvonal, a Baross Gábor út, valamint a Csík Ferenc sétány nyomvonalán haladó tervezett települési főutak mentén. Az akcióterület jelentős része központi belvárosi elhelyezkedéséből adódóan, településközponti vegyes területfelhasználási egységbe tartozik. Jelentős zöldterületként a Kapos-folyó mentén elhelyezkedő Jókai-liget, a Gilice út menti zöldterületek, a Rippl-Rónai tér és a Színház park lett megjelölve. Kereskedelmi

szolgáltató gazdasági területek találhatók egyrészt a vasútvonal mentén a Baross Gábor utcától délre, másrészt a Vásártéri út mentén.

Jelentősebb tervmódosítás van folyamatban a KKK intermodális csomópont fejlesztési területére, ahol változtatási tilalmat rendeltek el a tervmódosítás idejére. Az érintett területen az elkészült megvalósíthatósági tanulmánnyal és engedélyezési tervekkel összhangban szükséges a településszerkezeti és szabályozási tervet módosítani, így például az utak, vasútvonal nyomvonalának pontosítása, valamint a felszabaduló területek hasznosítását elősegítő módosítások válnak szükségessé. Szerkezeti terv szintű tervi módosítást igényel a Baross Gábor utca és a vasút felett tervezett új különszintű csomópont közötti útkapcsolat áthelyezése, melynek révén a korábban a Cukorgyáron átvezető tervezett útkapcsolat a Hársfa utcára kerül.

Az egyes projektek közül településszerkezeti szempontból jelentősebb fejlesztési projekt a NOSTRA területe, mely a hatályos terv szerint különleges szabadidőközpont területbe sorolt. A Kapos völgy rehabilitációja és bővítése a településszerkezeti terven jelölt zöldterületek, egyéb közterületek és jelentős zöldfelülettel rendelkező különleges területek bevonásával valósíthatók meg. Az Irányi - Dózsa u. tömbbelső feltárását mind a hatályos településszerkezeti, mind pedig a szabályozási terv tartalmazza, ennek felülvizsgálatának szükségessége a projekt tovább tervezése alapján történhet. A fejlesztési szándékok ismeretében jelentős szerkezeti tervi módosítást igényel a jelenlegi távolsági buszpályaudvar helyének újraszabályozása. Szintén beavatkozás szükséges a tervezett 50 méteres sportuszoda tervezett fejlesztése kapcsán.

II. Cseri út és környéke akcióterület

II.1. Akcióterület elhelyezkedése és funkcionális jellemzői:

Az akcióterület Kecelhegyen, a Cser városrészben található, a városrész keleti és középső részén. A Cseri út mentén, elsősorban lakó (családi házas) és intézményi vegyes területet foglal magában, de oktatási funkciók is megtalálhatók itt. A Kapos-folyó mentén gazdasági területek helyezkednek el, melyek részben fokozatos átalakulásra várnak. A Cseri park jelenleg rehabilitációra szoruló jelentős méretű zöldfelület a városrészben.

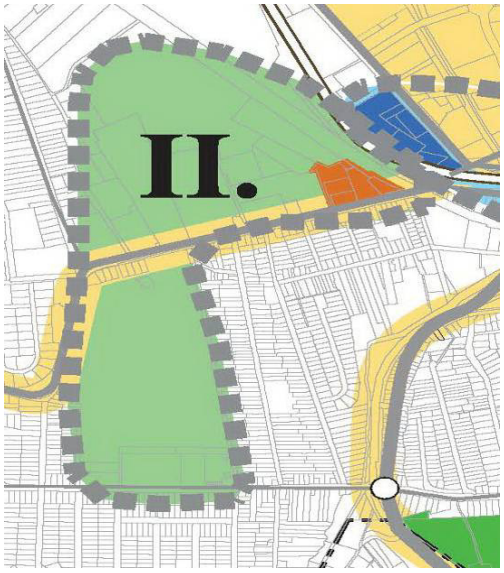

II.2. Az akcióterületi fejlesztés célja:

- alulhasznosított gazdasági területek fejlesztésének elősegítése gazdaságélénkítő, munkahelyteremtő céllal
- szociális rehabilitáció és lakóterület minőségjavítás a városrész szegregátummal rendelkező terültén
- zöldfelületek és közterületek integrált rehabilitációja,

II.3. Akcióterületi projektek (2014-2020) áttekintése

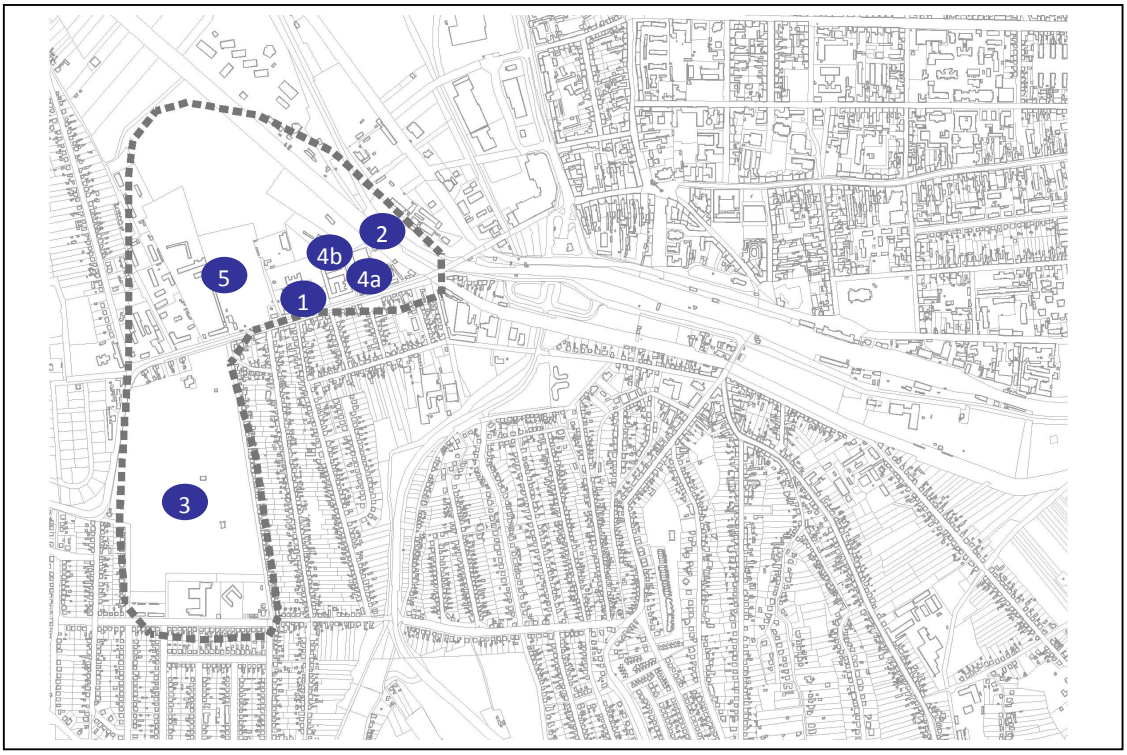

Sor-szám	Projekt neve	Projekt rövid leírása	Projektgazda	Költségek	Tervezett ütemezés	Finan-szírozás
1.	**Cseri út menti lakóterületek szociális rehabilitációja**	Az alacsony minőségű lakóterületek megújításának elősegítése és közterület rehabilitációja a Cseri út mentén.	Kaposvár MJV Önkormányzata	400 millió Ft	2015-2018	TOP
2.	**Kapos-part ökológiai folyosó kialakítása**	A Kapos-part rehabilitációja és bővítése közösségi funkciókkal, közterületekkel (sétány, zöldfelületek) – részben az I. Akcióterületen	Kaposvár MJV Önkormányzata	Lásd I. At		
3.	**Cseri park zöldterületi rehabilitációja, funkcióbővítés**	A jelentős méretű zöldfelület rehabilitációja és rekreációs és közösségi funkciókkal való bővítése.	Kaposvár MJV Önkormányzata	300 millió Ft	2017	TOP
4. a	**Gazdasági területek fejlesztésének elősegítése (TANÉP)**	A iparterület fejlesztésének elősegítése (infrastruktúra fejlesztések)	Kaposvár MJV Önkormányzata	150 millió Ft	2015-2018	TOP
4. b	**Gazdasági társaságok fejlesztései**	Az egykori TANÉP telepen lévő vállalkozások saját fejlesztései.	vállalkozások	n.a.	folyamatos	GINOP
5.	**Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia fejlesztése**	Sportterületek és kapcsolódó szálláshelyek fejlesztése	Kaposvár MJV Önkormányzata,	n.a.	folyamatos	TAO

II.4. A fejlesztések területrendezési háttere

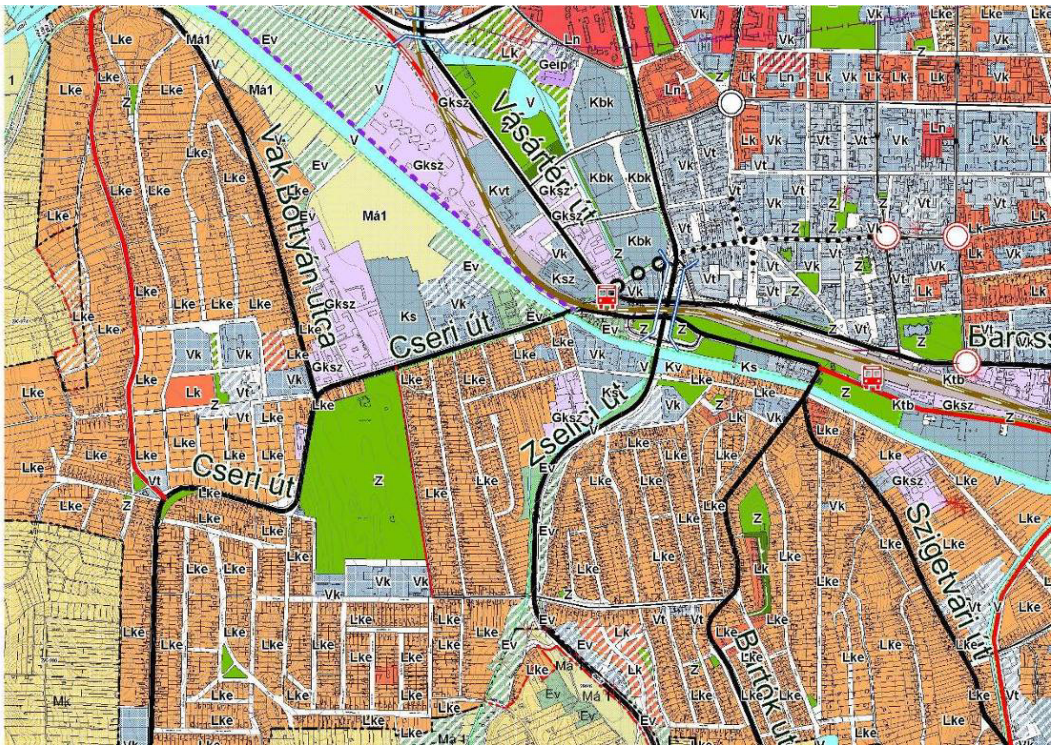

A II. számú akcióterület a városközponthoz közel, a Cseri út két oldalán helyezkedik el. A Cseri úttól délre eső terület jellemzően a Cseri-parkot foglalja magába, mely használatának megfelelően zöldterület. A Cseri úttól északra vegyes területhasználatú, átalakuló területek találhatók. Az eredetileg gazdasági telephelyként működő területek közé ékelődött a különleges sportterületbe sorolt Labdarúgó Akadémia területe. Az ettől nyugatra, a Kapos folyó felé eső gazdasági területek központi vegyes és véderdő besorolásba kerültek. Az akcióterület északi részén általános mezőgazdasági területbe tartoznak a fakadóvizes területek.

A településszerkezeti terv a Kapos-folyó mentén elhelyezkedő területeket véderdő besorolásba tette, összhangban a Kapos part rehabilitációjával, azonban az érintett terület egy része jelenleg gazdasági épületekkel beépített terület. Így a gazdasági területek fejlesztésének elősegítése ezen a területen nem lehetséges. A csatlakozó területeken a városközponti (intézményi) területbe történő sorolás a gazdasági terület átalakulását, átépülését szorgalmazza.

III. Északnyugati akcióterület

III.1. Akcióterület elhelyezkedése és funkcionális jellemzői:

Az akcióterület az Északnyugati városrészben található, a Füredi út mentén. Az akcióterület alapvetően lakófunkcióval bír, bár néhány intézménye révén városi funkciókat is ellát. A lakótelep rehabilitációja a déli részen már megkezdődött, ennek folytatása tervezett északi irányban. Az önkormányzat rendelkezik bérlakásépítésre alkalmas fejlesztési területtel az akcióterületen. A helyi intézmények energetikai felújításra és esetenként modernizációra szorulnak. A Füredi út igen jelentős forgalmat bonyolít, mely zaj és levegő szennyezést okoz a lakóterületen, ennek csillapítása fontos feladat.

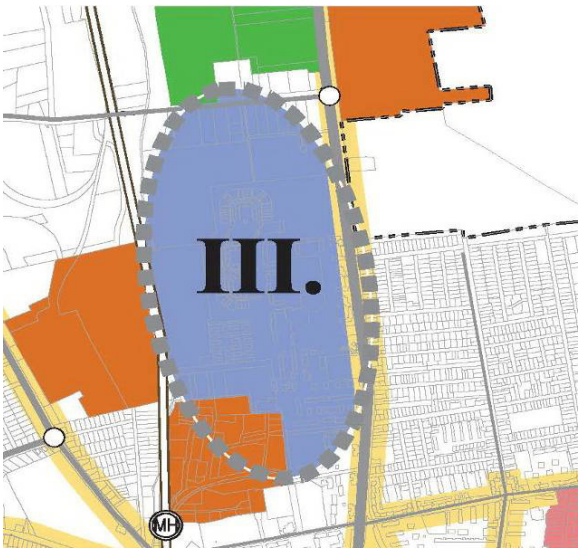

III.2. Az akcióterületi fejlesztés célja:

- lakóterületek integrált közterületi, zöldfelületi és intézményi fejlesztése,
- közlekedési kapcsolatok fejlesztése, feltárások elősegítése, parkolók építése
- lakóépületek és intézmények energiahatékonysági megújítása – lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazását integrálva,
- közösségi szemléletformálás,

III.3. Akcióterületi projektek (2014-2020) áttekintése

Sor-szám	Projekt neve	Projekt rövid leírása	Projektgazda	Költségek	Tervezett ütemezés	Finanszírozás
1.	**Lakóterületeken közterületek, zöldfelületeinek megújítása (Béke park és környéke)**	Béke park és a Kinizsi lakótelep közterületeinek és zöldfelületeinek megújítása, parkolók kialakítása	Kaposvár MJV Önkormányzata	250 millió Ft	2016	TOP
2.	**Lakótelepi intézmények energiahatékonysági rekonstrukciója**	Lakótelep energetikai megújításának elősegítése, távhő rendszerek szükséges rekonstrukciója, önkormányzati intézmények felújítása.	Kaposvár MJV Önkormányzata	800 millió Ft	2015-2017	TOP
3.	**Lakótelepi társasházak épületenergetikai megújításai**	Lakótelep energetikai megújításának elősegítése, távhő rendszerek szükséges rekonstrukciója, lakóépületek energetikai felújítása.	Kaposvár MJV Önkormányzata, társasházak	500 millió Ft.	n.a	KEHOP
5.	**Feltáró út kiépítése**	A Füredi út tehermentesítésére illetve gazdasági területek jobb megközelíthetőségének elősegítésére	Kaposvár MJV Önkormányzata	2 milliárd Ft	2014-2017	TOP

Sor-szám	Projekt neve	Projekt rövid leírása	Projektgazda	Költségek	Tervezett ütemezés	Finanszírozás
		feltáró út építése a vasútterülettel párhuzamosan, attól keletre.				
6.	**Szemléletformálási komplex program**	Energiatakarékossági, energiahatékonysági felújítások, hulladékkezelés, hősziget hatás csökkentés, közösségi kert építése	Kaposvár MJV Önkormányzata	500 millió Ft	2015-2017	KEHOP

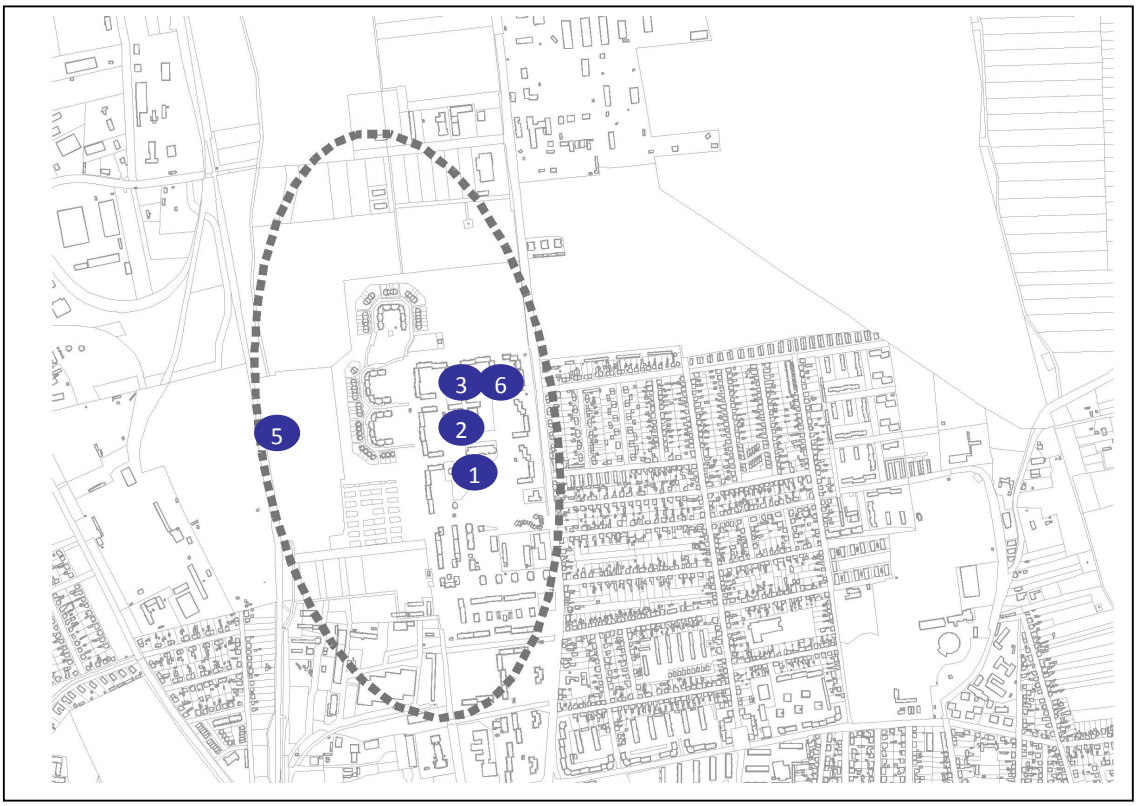

III.4. A fejlesztések településrendezési háttere

A III. számú akcióterület domináns lakóterületi használata a nagyvárosi, úszótelkes lakótelepi beépülés, ennek megfelelően a településszerkezeti terv ezeket a területeket nagyvárosias lakóterületbe sorolja. A lakótelepen úszva Vk és Vt jelű terület-felhasználási besorolásban jelennek meg az intézményi és kereskedelmi szolgáltatói létesítmények telkei. A jelentősebb zöldfelületek, be nem épült területek zöldterületi besorolásba kerültek.

Településszerkezeti szempontból az akcióterületet érintő jelentős fejlesztés a Feltáró út kiépítésének igénye. A Füredi út tehermentesítésére illetve a gazdasági területek megközelíthetőségének javítása érdekében tervezett út nyomvonalát a hatályos településszerkezeti terv és szabályozási terv tartalmazza.

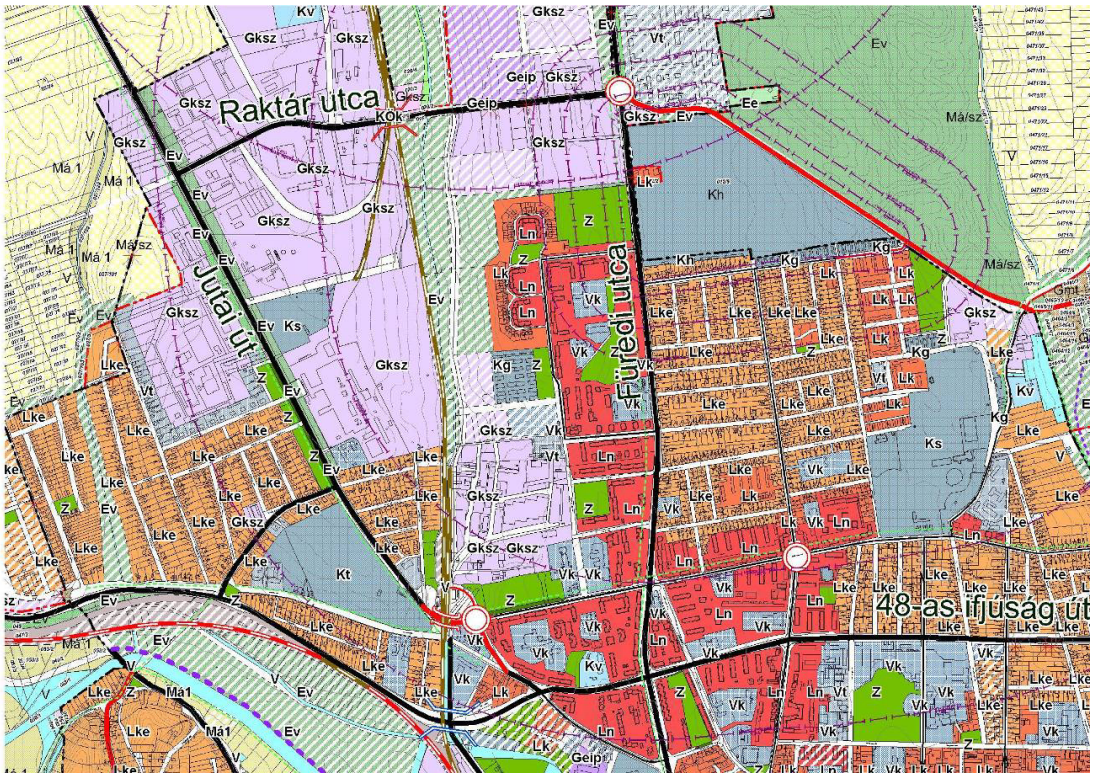

IV. Keleti iparterület akcióterület

IV.1. Akcióterület elhelyezkedése és funkcionális jellemzői:

Az akcióterület a Kisgát és környéke – Ipari parkok városrészben található. Területhasználatát elsősorban a gazdasági területek uralják. Itt található többek között a város két ipari parkja: a Videoton Ipari Park és a Keleti Ipari Park is. A városrészben vannak alulhasznosított, funkcióváltó telephelyek, és beépülésre váró fejlesztési területek. A környező közutak jelentős teherforgalmat bonyolítnak le, mely jelentős terhelést jelent. Az iparterületek közterületei számos esetben fejlesztendők (parkoló, kerékpárutak). Itt található továbbá a cukorgyár és a húsfeldolgozó üzemek területe, melyek a városszövetben ékelődve környezetterhelési konfliktusokat okoznak.

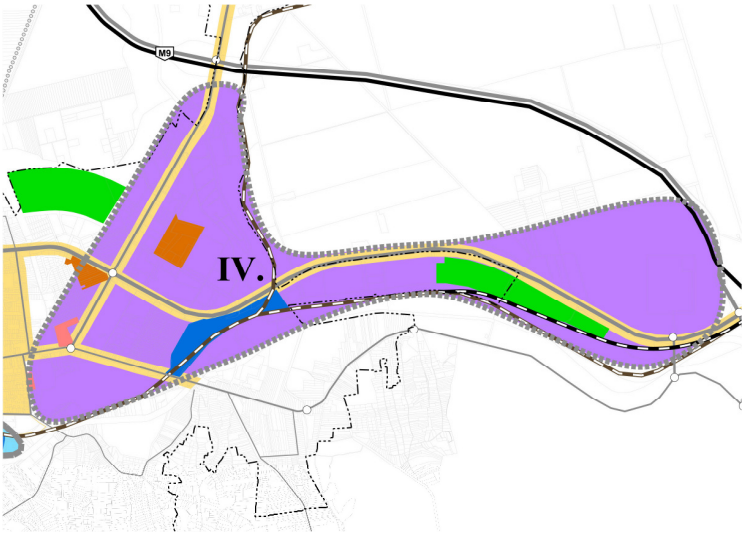

IV.2. Az akcióterületi fejlesztés célja:

- gazdasági területek infrastrukturális és közlekedési hálózati fejlesztése, hivatásforgalmi kerékpárút.
- energetikai beruházások folytatása, megújuló energiaforrások arányának növelése a gazdasági szervezetek körében,
- környezetterhelést csökkentő beavatkozások,

IV.3. Akcióterületi projektek (2014-2020) áttekintése

Sor-szám	Projekt neve	Projekt rövid leírása	Projektgazda	Költségek	Tervezett ütemezés	Finan-szírozás
1.	**Videoton és Keleti Ipari Park infrastruktúra és közlekedés hálózati fejlesztése**	Közúti kapcsolatok fejlesztése, közterületek rekonstrukciója. (gazdasági területek közlekedés-biztonsági fejlesztése különösen a lakófunkciók szem előtt tartásával). Lakóterületek üzemi tevékenységből származó zajterhelésének csökkentése	Kaposvár MJV Önkormány-zata	1 milliárd Ft	2015-2018	TOP
2.	**Gazdasági területek elérhetőségének javítása**	Hivatásforgalmi kerékpárút kiépítése a meglévő hálózathoz való kapcsolat kialakítása, kamionparkoló kialakítása	Kaposvár MJV Önkormány-zata	1 milliárd Ft		TOP
3.	**Vállalkozások fejlesztése**	Telephelyfejlesztés, eszközbeszerzés, humán-erőforrás fejlesztés, stb.	vállalkozások	5 milliárd Ft	folyamatos	GINOP
4.	**Foglalkoztatási program a szennyvízkezelő telephez kapcsolódó öntözéses mezőgazdasági területen**	Foglalkoztatási fókuszú integrált városi program (a cukorgyári tó vizének hasznosítása öntözési célra, infrastruktúrafejlesztés)	Kaposvár MJV Önkormány-zata	n.a	2015-2020	TOP, VP
5.	**KKK - teherpályaudvar–kiépítése**	KKK - teherpályaudvar kitelepítése, különszintű csomópont kialakítása, vágányfelújítás	NIF/KKK (Magyar Állam)	20 milliárd Ft	2014-2018	IKOP
6.	**Szennyvíztelep rekonstrukciója**	A szennyvíztisztító telep fejlesztése során a jelenlegi technológia-fejlesztésre és korszerűsítésre kerül, a biológiai kapacitás növekedik – alkalmazkodva a városi és a 17 települést magába foglaló szennyvízelvezetési agglomeráció megnövekedett igényeihez.	Kaposvár MJV Önkormány-zata	3 milliárd Ft	n.a	KEHOP
7.	**Szennyvíziszap és hulladék energetikai célú hasznosítása**	A mechanikai tisztításban és hulladékkezelőben keletkezett magas égéshőjű maradék anyag energetikai hasznosítása	Kaposvári Vagyonkezelő Zrt	2 milliárd Ft	n.a	KEHOP

IV.4. A fejlesztések településrendezési háttere

A IV. számú akcióterület jellemzően meglévő iparterületeket (Videoton ipari park, Keleti ipari park, Cukorgyár, Húsüzem), illetve az iparterületbe ékelődő lakóövezetet és a szennyvíztisztító telephez kapcsolódó üzemterületet és mezőgazdasági területeket foglal magába. A területek nagy részét a jelenlegi területhasználatnak megfelelően kereskedelmi szolgáltató gazdasági területbe sorolta a terv, illetve ipari gazdasági területbe soroltattak. A közúti kapcsolatok fejlesztése kapcsán a településszerkezeti és szabályozási terv tartalmaz javaslatokat az úthálózat fejlesztésére, illetve a közlekedési területek helyigényére vonatkozóan. A kerékpárutakat a településszerkezeti terv nem jelöli, ezek pótlandóak.

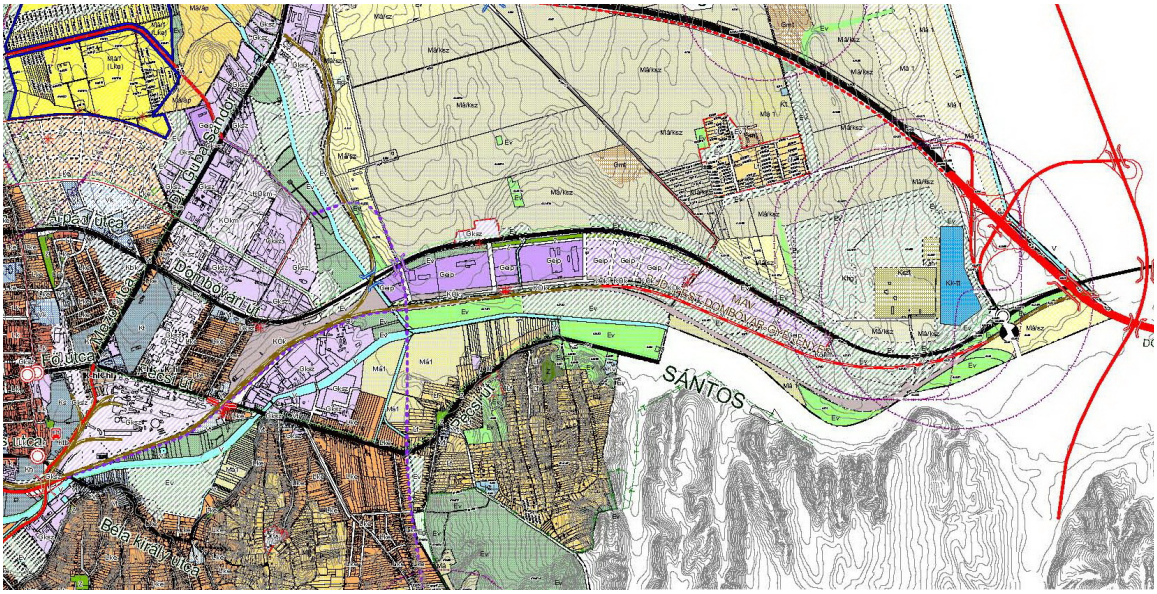

Akcióterületek és a kerékpárforgalmi hálózat fejlesztés kapcsolata Kaposváron

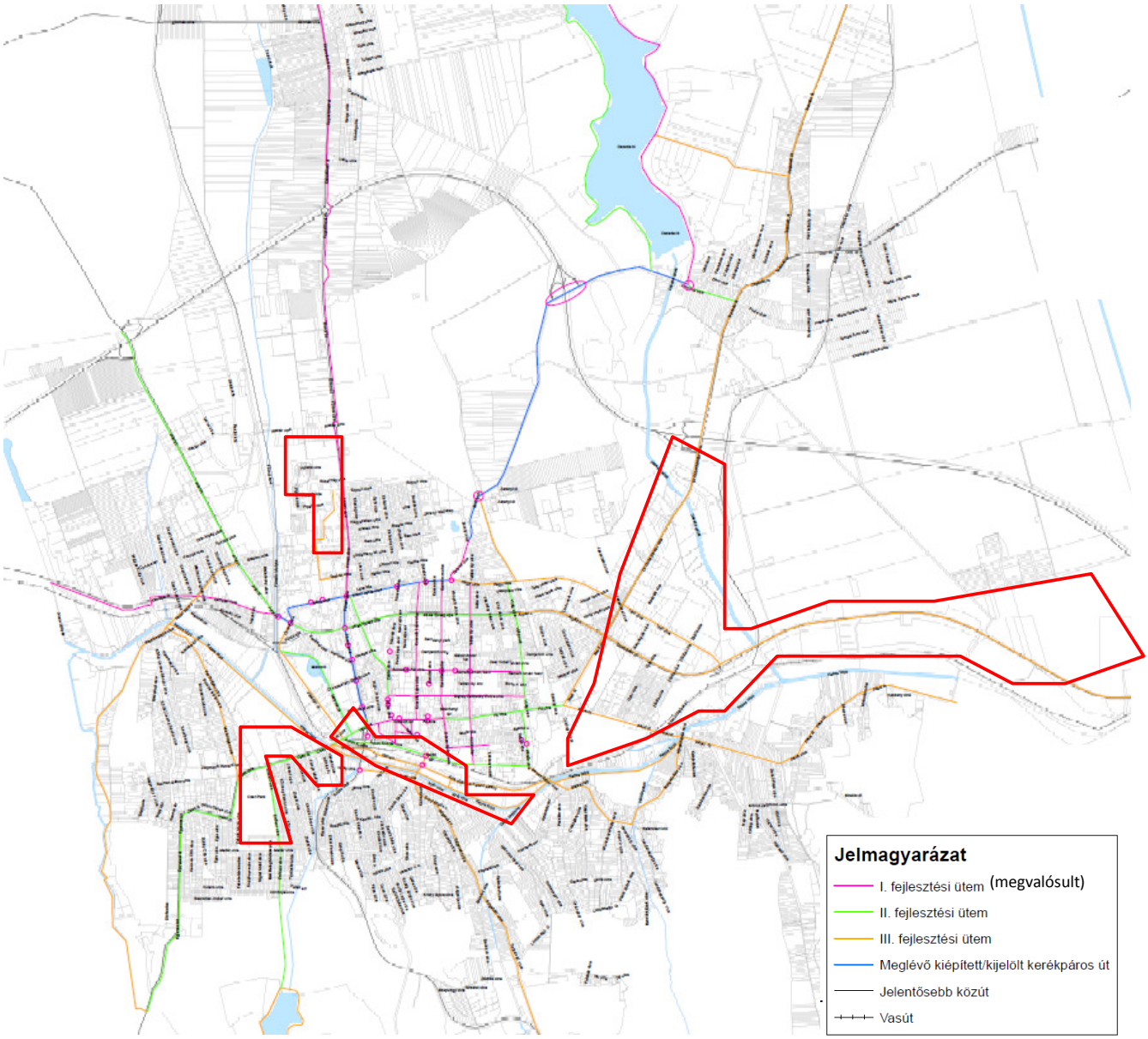

Forrás: COWI Magyarország - A kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése Kaposváron, Ecorys szerkesztés

3.3 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI AKCIÓK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE

Tervezett projektek, programok célonként:

1. stratégiai cél: **Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság**

Projekt	projektgazda	költségbecslés	finanszírozás forrása	ütemezés	EU Tc/ beruhá-zási pr.
Helyi termék védjegy - továbbfejlesztés, marketing	Kaposvár MJV	500 millió Ft	TOP, VP	Folyama-tos	3.b
Foglalkoztatási fókuszú integrált városi pilot agrár program (városi kertészet, gyógynövény, a cukorgyári tó vizének hasznosítása öntözési célra, infrastruktú-rafejlesztés a feldolgozás és intézményi háttér biztosításához)	Kaposvár MJV	1 milliárd Ft	TOP, VP	2015-2020	3.a; 8.a
TDM szolgáltatási csomagok kialakítása, turisztikai marketing, szolgáltatók képzé-se	Kaposvár MJV	500 millió Ft	TOP	Folyama-tos	3.b
Csokonai Fogadó hasznosítási programja – turisztikai fogadópont és kapcsolódó szolgáltatások, vendéglátás, szálláshely, konferenciakapacitás	Kaposvár MJV	900 millió Ft	GINOP, TOP	2015-2016	4.c, 8.b
Kaposvári Egyetem fejlesztései - K+F infrastruktúra, kutatási projektek, transz-ferfunkciók, képzési struktúra, stb.)	Kaposvári Egyetem	3 milliárd Ft	GINOP, TOP, Horizon 2020	Folyama-tos	1.a; 1.b; 1.c
Agrár-élelmiszeripari klaszter program - klaszter megszervezése, integrátori sze-rep, klasztertagok támogatása	Somogy Me-gyei Önkor-mányzat	>1 milliárd Ft	TOP, GINOP	n.a.	3.b
KKV szektor versenyképességét, haté-konyságát, piacbővítését növelő beruhá-zások (infrastruktúrafejlesztés, eszközbe-szerzés, marketing, HR fejlesztés, stb.) – összes ágazatban, turisztikai fejlesztések is	Magán szektor (vállalkozások)	>8 milliárd Ft	GINOP, TOP, saját forrás	folyama-tos	3.a; 3.c; 3.b
Élelmiszeripari nagyvállalati fejlesztések	Magán szektor (vállalkozások)	>2 milliárd Ft	Saját forrás	folyama-tos	3.c
Kaposvár és környéke kerékpárút hálózat fejlesztése, csatlakozás a Balatoni kerék-párúthoz (M67-es kiépítésével párhuza-mosan)	Magyar Állam	1 milliárd Ft	GINOP	2017-	4.c
Ökoturisztikai Gyógyközpont - szálloda-fejlesztés (4*)	magán szektor	5 milliárd Ft	GINOP, saját forrás	n.a.	4.c; 8.a
ÖSSZESEN		***~23 milliárd Ft***			

2. stratégiai cél: **Vonzó üzleti környezet kialakítása**

Projekt	projektgazda	költségbecslés	finanszírozás forrása	ütemezés	EU Tc/ beruhá-zási pr.
Alulhasznosított telephelyek újrahasznosítása vállalkozásfejlesztés céljából - infrastruktúrafejlesztés	Kaposvár MJV, vállalkozások	1 milliárd Ft	TOP, GINOP	folyamatos	3.a; 8.b; 6.e
Ipari parkok megközelíthetőségének, kiszolgálásának, környezetének fejlesztései	Kaposvár MJV	2 milliárd Ft	TOP	folyamatos	3.a
Befektetésösztönző intézményi háttér, városmárka fejlesztés	Kaposvár MJV	500 millió Ft	TOP	2014-2016	3.b
KKK - teherpályaudvar kitelepítése, különszintű csomópont kilakítása, vágányfelújítás	NIF/KKK (Magyar Állam)	20 milliárd Ft	IKOP	2014-2018	7.d
M9 kiépítése (Szekszárd-Kaposvár közötti szakasz)	KKK (Magyar Állam)	30 milliárd Ft	IKOP	n.a.	7.b
M67 gyorsforgalmi kiépítése az M7-hez	KKK (Magyar Állam)	30 milliárd Ft	TOP, GINOP	n.a.	7.b
Oktatás, szakképzés és felnőttképzés tartalomfejleszése, pedagógusok képzése, infrastruktúra fejlesztése	EMMI (Magyar Állam) – KLIK, Kaposvári Egyetem	n.a.	GINOP, EFOP	folyamatos	10.a; 10.b; 101.c; 10.d
Hivatásforgalmi kerékpárút hálózat bővítése	Kaposvár MJV	1 milliárd Ft	TOP	n.a	4.d
ÖSSZESEN		***~90 milliárd Ft***			

3. stratégiai cél: **Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése**

Projekt	projektgazda	költségbecslés	finanszírozás forrása	ütemezés	EU Tc/ beruhá-zási pr.
Alternatív energiapark kialakítása és energetikai tudásközpont (Füredi úti napkollektor park)	Kaposvár MJV	2 milliárd Ft	KEHOP,TOP, transznacionális programok	2015-2020	4.a; 4.e
Bérlakások energiahatékonysági megújítása	Kaposvár MJV	400 millió Ft	TOP	folyamatos	4.c
Városi intézmények energiahatékonysági megújítása, megújuló energia alkalmazása, közvilágítás energetikai korszerűsítése	Kaposvá4r MJV	2,1 milliárd Ft	TOP	folyamatos	4.c
Kapos – vízenergia hasznosítás csavarturbinával	Kaposvár MJV	n.a	KEHOP	2015-2018	4.e
Városi közösségi közlekedés járműállományának cseréje	Kapos Holding	5 milliárd Ft	TOP, saját forrás	folyamatos	4.e
közigazgatási infrastruktúra eneregiahatékonysági fejlesztése, eszközrendszerének korszerűsítése, bővítése	Kaposvár MJV	2,5 milliárd Ft	TOP	n.a.	4.c; 2.c
Közszolgáltatások fejlesztése – ügyfélszolgálati pontok	Kapos Holding	200 millió Ft	saját forrás	n.a.	4.e
Csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése	Kaposvár MJV	200 millió Ft	TOP	n.a	4.e
Régi hulladéklerakó rekultivációja	Kaposvár MJV	4 milliárd Ft	TOP	folyamatos	6.e
Ivóvíz hálózat rekonstrukciója	Kaposvár MJV	2 milliárd Ft	KEHOP, saját forrás	folyamatos	6.b; 6.f
Légszennyezettség mérő állomás létesítése	Kaposvár MJV, szakhatóság	500 millió Ft	TOP, saját forrás		6.e
Szennyvízcsatorna hálózat rekonstrukciója	Kaposvár MJV	5 milliárd Ft	KEHOP, saját forrás	folyamatos	6.b
szennyvíztisztító telep fejlesztése	Kaposvár MJV	3 milliárd Ft	KEHOP		6.b
kerékpáros hálózat fejlesztése	Kaposvár MJV	300 millió Ft	TOP	folyamatos	6.e; 4.c
Új fogyasztók bekapcsolása a távhőszolgáltatási rendszerbe	Kaposvári Vagyonkezelő Zrt.	3 milliárd Ft	KEHOP		4.g
Szemléletformálás: környezettudatosság, energia- és anyagtakarékos lakossági fogyasztás	Kaposvár MJV	500 millió Ft	KEHOP, TOP, saját forrás (+ ahol lehet, projektekben integráltan)	folyamatos	4.e
Szennyvíziszap és hulladék energetikai célú hasznosítása	Kaposvári Vagyonkezelő Zrt	2 milliárd Ft	KEHOP		4.a
közvilágítás korszerűsítése	Kaposvár MJV	1 milliárd Ft	KEHOP		4.e
KKK – közösségi közlekedés fejlesztése	KKK/NIF	12 milliárd Ft	IKOP	2014-2017	7.c
Lakóépületek energetikai felújítása	magán szektor (lakosság)	500 millió Ft	KEHOP	folyamatos	4.c
ÖSSZESEN		***~45 milliárd Ft***			

4. stratégiai cél: **Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása**

Projekt	projektgazda	költségbecslés	finanszírozás forrása	ütemezés	EU Tc/ beruhá-zási pr.
Egészségügyi alapellátó rendszer (házi felnőtt-és gyermekorvosi szolgálatnak, fogorvosi szolgálatnak, központi ügyelet-nek, védőnői szolgálatnak, nem iskola-épületben lévő iskolaorvosi szolgálatnak helyet adó épületek) infrastrukturális fejlesztése	Kaposvár MJV	500 millió Ft	TOP, EFOP	folyama-tos	4.c; 9.a
Lakótelepek integrált megújítása - közte-rületek megújítása	Kaposvár MJV	500 millió Ft	TOP	folyama-tos	6.e; 9.b
Belváros - eklektikus épületállomány homlokzatok értékőrző és energetikai megújítása	Kaposvár MJV	n.a	KEHOP	folyama-tos	6.c; 6.e
Kapos-part integrált revitalizációja (köz-terület, közösségi terek, kerékpárút)	Kaposvár MJV	1 milliárd Ft	TOP	folyama-tos	6.e
Nostra gyermek élményközpont, várkert	Kaposvár MJV	2 milliárd Ft	TOP		6.c
Zöld Kaposvár - zöldterületi fejlesztési és rehabilitációs program	Kaposvár MJV	500 millió Ft	TOP, saját forrás	folyama-tos	6.e
Deseda-tó komplex fejlesztése (turisztikai fejlesztések bővítése)	Kaposvár MJV	1,7 milliárd Ft	TOP		6.e
Sportcélú infrastruktúra fejlesztése	Kaposvár MJV	6 milliárd Ft	TAO, saját forrás	folyama-tos	
Csiky Gergely Színház rekonstrukciója	Kaposvár MJV	8 milliárd Ftt	TOP, Központi költségvetés	n.a	6.c
Szemléletformálás: aktív, egészséges életvitel, öngondoskodás	Kaposvár MJV	200 millió Ft	TOP, saját forrás	folyama-tos	9.d; 9.e
Kulturális, identitáserősítő, közösségépí-tő programok	Kaposvár MJV	200 millió Ft	TOP, saját forrás	folyama-tos	9.d; 9.e
Városközpont KKK-hoz kapcsolódó déli területeinek integrált megújítása Irányi tömb, buszpályaudvar helye, Teleki tömb belső	Kaposvár MJV	500 millió Ft	TOP, saját forrás		6.e
Szentjakabi Bencés Apátság kulturális turisztikai fejlesztése	Kaposvár MJV	1 milliárd Ft	KEHOP, saját forrás		6.c
Kórház Déli tömb funkcióváltása	Kaposvár MJV	0,5 - 1 milliárd Ft	saját forrás, TOP		6.e
Korszerű mentőállomás kialakítása	Kaposvár MJV	1 milliárd Ft	saját forrás, központi költségvetés, EFOP		
Rippl Rónai Múzeum fejlesztése	Rippl Rónai Múzeum /Somogy Megyei Önkormányzat	5 milliárd Ft	TOP, egyéb forrás	2015 - 2020	6.c
Kaposi Mór Oktatókórház további fejlesztései, K+F tevékenység	GYEMSZI (Magyar Állam)	>1 milliárd Ft	EFOP, GINOP		9.a
Egészségügyi felsőoktatási képzés fejlesztése	Pécsi Tudományegyetem	n.a.			10.c; 10.d
ÖSSZESEN		***~28 milliárd Ft***			

5. stratégiai cél: **Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város**

Projekt	projektgazda	költségbecslés	finanszírozás forrása	ütemezés	EU Tc/ beruhá-zási pr.
A családokról, gyerekekről, fogyatékosokról, az időskorúakról, szenvedélybetegekről, és hajléktalan emberekről gondoskodó szociális alapellátás infrastrukturális feltételeinek fejlesztése	Kaposvár MJV	750 millió Ft	TOP, EFOP	folyamatos	4.c; 9.a; 9.c; 9.g
A gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, családi napközik stb.), valamint óvodai ellátáshoz való hozzáférés javításának és a szolgáltatások minőségének infrastrukturális fejlesztése	Kaposvár MJV	250 millió Ft	TOP, EFOP	folyamatos	4.c; 8.c
Idősotthonok kapacitásának bővítése	Kaposvár MJV	500 millió Ft	TOP, saját forrás		9.a; 9.c; 8.j
Szociális bérlakásállomány bővítése	Kaposvár MJV	400 millió Ft	saját forrás		8.c
Szemléletformálás: együttélő generációk	Kaposvár MJV	100 millió Ft	TOP, saját forrás	folyamatos	9.e; 9.f; 9.g
Integrált szociális városrehabilitáció - akcióterületi és városi szintű hálózatos felzárkóztatási projektek	Kaposvár MJV	1 milliárd Ft	TOP, EFOP, GINOP		9.b
Ifjúsági program – ernyőprogram) programok, ösztöndíjak, támogatások, képzési programok, stb.)	Kaposvár MJV	600 milliárd Ft	saját forrás, EFOP, TOP	folyamatos	8.f; 8.g
Közbiztonság javító intézkedések	Kaposvár MJV	200 millió Ft	TOP, saját forrás	folyamatos	9.b
ÖSSZESEN		***~3,8 milliárd Ft***			

3.4 A TELEPÜLÉS EGÉSZE SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK ÉS EZEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIA CÉLJAIHOZ

PROJEKT NEVE:	**KAPOSVÁRI KÖZLEKEDÉSI KÖZPONT (1. ÉS 2. ÜTEM)**
PROJEKT JELLEGE	**KULCSPROJEKT**
MEGVALÓSÍTÁS HELYSZÍNE	**1.sz. akcióterület, 4. sz. akcióterület** **Akcióterületen kívüli elemek: teherpályaudvar áthelyezése**
PROJEKT INDOKLÁSA:	Kaposvár vasútállomás belvárosi területén működő teherpályaudvar jelentősen zavaró környezeti hatása és nemkívánatos városképi megjelenése csak a teherpályaudvari funkció kereskedelmi pályaudvar területére történő kitelepítésével szűntethető meg. A kereskedelmi pályaudvar földrajzi helyzeténél fogva - közvetlen kapcsolat a 61-es főúttal, és pár perces főúti kapcsolat a taszári reptérrel – stratégiailag alkalmas a város logisztikai szerepkörének erősítésére is. A vasúti teherszállítás fejlesztésével – külön szintű vasúti csomópontok kiépítése a Pécsi és a Béla király utcánál – mind a közlekedés, mind a Cukorgyár és a Malom nyersanyag ellátása biztonságosabbá és tervezhetőbbé válik. A pályakorszerűsítés miatt a vasútállomás és környékén is megváltozik a pályakép, a vágányszám. Kaposvár vasútállomás belvárosi területén a teherpályaudvar kiköltöztetésével, valamint a pályakorrekciójával (pályakép és vágányszám változása) felszabaduló terület alkalmas egy helyi autóbusz - helyközi autóbusz - vasúti pályaudvar egyesítésre, egy új központi pályaudvar kialakítására. A projekt keretében gyalogos-kerékpáros felüljáró és aluljáró is épül. A beruházás keretében a teherpályaudvar felszabaduló területén buszparkoló kerül kialakítása, ezzel megszűnik a Belvárost terhelő buszparkolási probléma. A helyi autóbusz-közlekedés központja az Újpiactéren található autóbusz állomás, melyet 30 évvel ezelőtt, volt vasúti területen alakítottak ki, ideiglenes jelleggel. Az autóbusz állomás kapacitása nem elegendő, egyirányú átjárhatósága korlátolja az állomás korszerű használhatóságát. A pályaudvar kb. 800 méteres, hosszú keskeny területen helyezkedik el, a várakozó autóbuszok számára nincs elegendő parkoló terület, ezért az autóbuszok parkolását távolabbi helyen kellett megoldani, ami gazdaságtalan üresjáratokat és többletterhelést jelent a városnak, illetve városképet is zavarja. A helyközi buszpályaudvar az 1960-as években épült, utolsó felújítása az 1990- es évek végén történt. A pályaudvar közvetlenül a városközpont lakóövezete mellett helyezkedik el. Az elmúlt években nőtt a pályaudvar forgalma, a rendelkezésre álló terület szűk, jelenlegi helyén további bővítésre nincs lehetőség. A pályaudvarok közvetlen közelében a parkolók száma kevés. A tömegközlekedési pályaudvarok a város északi részéből kerékpárral, gyalogosan jól megközelíthetők. A déli városrészben lakók a vasúti sínek miatt a pályaudvarokat csak nehezen tudják megközelíteni. A Kapostól délre fekvő donneri területekről, a vasútállomás közvetlen környezetében csak egy gyalogos felüljáró biztosítja a kapcsolatot a vasút által kettévágott két városrész között, a kerékpár kapcsolat csak a gyalogos felüljárón keresztül lehetséges.

PROJEKT CÉLJA	A Kaposvári Közlekedési Központ kialakítása a projekt célja. Az 1. ütem beruházási eleme a tényleges közlekedésfejlesztés: vasútfejlesztés, közútfejlesztés és a csatlakozó létesítmények kiépítése, melyet tervezetten e NIF Zrt. hajt végre. A 2. ütem azokat a részeket tartalmazza, amelyek a projekthez kapcsolódó közterületi átalakítások és az önkormányzat valósítana meg.
PROJEKT LEÍRÁSA:	A fejlesztéssel érintett terület a Baross Gábor utca – Rákóczi tér – Budai Nagy Antal utca – Petőfi tér – Achim András utca – 67'-es út felüljárója – Kapos-folyó – Béla Király utcai vasúti átjáró, Pécsi utca ill. Dombóvári út által határolt tömb. A megvalósítandó intermodális csomópont főbb elemei: ▪ autóbusz végállomások - helyi és helyközi – áthelyezése, a helyi-és helyközi autóbuszok igényeit egyszerre kielégítő kapacitású végállomás ▪ a vasútállomás teherpályaudvari funkcióinak kihelyezése a település más, kevésbé frekventált részén található teherpályaudvari állomásra ▪ vasúti pályaudvar átépítése a személyközlekedés céljainak szem előtt tartásával, vágányszám szükséges szintre módosításával ▪ zajvédelmi funkció biztosítása ▪ a gyalogosok akadálymentes közlekedésének megvalósítása ▪ egyesített buszpályaudvar kialakítása a vasútállomás mellett. ▪ A Donneri városrész és a városközpont gyalogos és kerékpáros összekapcsolása, gyalogos alul- illetve felüljárók építésével. A gyalogos-kerékpáros aluljárók az intermodális csomópont közös fedett peronrendszereinek a kiszolgálása mellett az elvágott déli településrész gyalogos és kerékpáros kapcsolatát is javítja a Belvárossal. ▪ a teherpályaudvar jelenlegi helyén parkolási lehetőségek kialakítása, P+R és B+R parkolók illetve hosszútávú buszvárakozó kiépítése ▪ külön szintű csomópont építése a Béla király utcánál, amely a belváros forgalomterhelésének csökkentését valamint a forgalom eloszlását szolgálja. Az új felüljárót a Csík Ferenc sétány kapcsolná össze a 67-es út felüljárójával. A forgalom kelet - nyugati irányú elosztásának egy része a belvároson kívül valósulna meg. ▪ Csík Ferenc sétány fejlesztése

	▪ vasútállomás épületeinek hasznosítása közös utasfelvételi-várakozó épületként ▪ kapcsolódó fejlesztési lehetőségek: Irányi Dániel és Dózsa György út közötti tömbbelső feltárása, rendezése, új közterülete kialakítása. Egykori helyi buszpályaudvar területének és a kapcsolódó Teleki-tömbbelső közterületi rendezése.
PROJEKT STRATÉGIAI ILLESZKEDÉSE:	TFK C) Minőségi városi környezet, aktív, egészséges, összetartó társadalom 5. Térségi elérhetőség és belső mobilitás feltételeinek javítása 8. Vonzó, élhető város ITS II. Vonzó üzleti környezet III. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése
VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Magyarország Kormánya (Nemzeti Infrastruktúrafejlesztő Zrt, Közlekedési Koordinációs Központ), kapcsolódó projektek: Kaposvár MJV Önkormányzata
BECSÜLT KÖLTSÉG:	33 milliárd Ft, melyből 20 milliárd Ft a vasúti és 13 milliárd Ft a közúti fejlesztés Kapcsolódó önkormányzati projektek: 2 milliárd Ft
FINANSZÍROZÁS:	IKOP 4. A regionális vasúti elérhetőség és energia-hatékonyság javítása
PROJEKT ELŐKÉSZÍTETTSÉGE:	Előkészítés alatt, részletes megvalósíthatósági tanulmány elkészült, engedélyezési és kiviteli tervek készítése folyamatban.
ELŐKÉSZÍTÉS LEÍRÁSA:	Műszaki kivitelezési tervek elkészítése
BECSÜLT ELŐKÉSZÍTÉSI KÖLTSÉG	1,7 milliárd Ft
ELŐKÉSZÍTÉSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Magyarország Kormánya (Nemzeti Infrastruktúrafejlesztő Zrt, Közlekedési Koordinációs Központ)
TERVEZETT ÜTEMEZÉS:	előkészítés: 2014-2016 megvalósítás: 2017-től
KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK:	közbeszerzési eljárások, tervezési, előkészítési illetve kisajátítási folyamat időbeli elhúzódása

PROJEKT NEVE:	**VÁROSI ZÖLDTERÜLETEK FEJLESZTÉSE**
PROJEKT JELLEGE	**HÁLÓZATOS PROJEKT**
PROJEKT INDOKLÁSA:	A város területének komplex zöldterületi korszerűsítése - figyelemmel az EU 2020 célokra, a fenntartható és élhető környezetre - rendkívül fontos. A modern, megfelelő belső úthálózattal, elegendő és megfelelően karbantartott, élhető zöldfelülettel, és hozzáférhető közszolgáltatásokkal rendelkező város vonzó a vállalkozások, a lakosság és a turisták számára is, hozzájárul a levegőminőség javításához, az egészségesebb élethez.
PROJEKT CÉLJA	A projekt célja a város fenntartható rehabilitációja, élhető és idegenforgalmilag is vonzó környezet kialakítása. Ennek keretében a város kiterjedt zöldterületeinek, parkjainak folyamatos karban tartása, fejlesztése és megújítása.
PROJEKT LEÍRÁSA:	A zöldterületi fejlesztések egyes elemei: **Városliget:** A közeli Malom-tó rehabilitációjával és közösségi funkciók létrehozásával Városliget komplex zöldterületi fejlesztése már megindult. **Vár**: A NOSTRA egykori gazdasági épületének felújítása és a kaposvári vár romjainak részleges rekonstrukciójával közösségi tér létrehozása, gyermek élményközpont és igényes zöldfelület létrehozása. **Kapos-parti ökológiai folyosó:** A város kihasználatlan adottsága a Kapos-folyó. A folyó belterületi szakaszának „rakpartosítása", minőségi zöldkörnyezeti rekonstrukciója (pihenő és rekreációs övezet kialakítása, kerékpárút, tanösvény stb.) régóta tervezett. Megvalósulása esetén a városközpont területe és a felújított fürdő környezete kiterjeszthető a jelenleg leromlott állapotú vízpartig. A Kaposvári Közlekedési Központ fejlesztésével összefüggésben rakpartosítás, kertépítészeti revitalizáció és egy játszótér létesítése is a projekt részét képezi. **Jókai liget:** A Virágfürdő szomszédságában húzódó Jókai liget funkcionális és zöldfelületi rendezése. A Kapos északi partján a fürdőtől a várig (cseri átjáró) gyalogos+kerékpáros sétaút kiépítése, tematikus jellegű kialakítással. **Színház park**: A város meghatározó kulturális intézményének felújításához szorosan kapcsolódik park funkcionális és kertépítészeti megújítása, új funkcióval való megtöltése. **Cseri park:** A jelentős nagyságú zöldfelület rehabilitációja és rekreációs és közösségi funkciókkal való bővítése. **Deseda-tó:** A folyamatban lévő komplex turisztikai fejlesztéshez kapcsolódóan elkészült kerékpárút, gyalogút a tó körül, azonban még feladat a strand és kemping fejlesztése. . A város egyéb parkjainak (Béke park, Füredi park, Berzsenyi park), valamint a lakótelepek és egyéb közterületi zöldfelületek folyamatos karban tarása és megújítása.
PROJEKT STRATÉGIAI ILLESZKEDÉSE:	Településfejlesztési Koncepció: B) Fenntartható ökológiai és energetikai rendszerek és C) Minőségi városi környezet, aktív, egészséges, összetartó társadalom átfogó célok; 7. Harmonikus együttélés a környezettel és 8. Vonzó, élhető város részcél

	ITS: IV. Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom stratégiai célok	
VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata	
BECSÜLT KÖLTSÉG:	Nostra: 1 Mrd Ft Kapos-völgyi ökofolyosó: 1 Mrd Ft Cseri park: 300 m Ft Deseda: 1,7 Mrd Ft Színház park: 250 M Ft	
FINANSZÍROZÁS:	TOP	
PROJEKT ELŐKÉSZÍTETTSÉGE:	részben előkészített: Megvalósíthatósági tanulmány, koncepciótervek	
ELŐKÉSZÍTÉS LEÍRÁSA:	további megvalósíthatósági vizsgálatok, műszaki tervezés	
BECSÜLT ELŐKÉSZÍTÉSI KÖLTSÉG	100 millió Ft	
ELŐKÉSZÍTÉSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata	
TERVEZETT ÜTEMEZÉS:	folyamatos	
KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK:	A megvalósítás során a környezetvédelmi szempontok nem épülnek be. A frekventált helyszínek gyors amortizációja a felújítás után. A rekreációs kínálat bővülésével a fenntartási költségek növekedése.	Körültekintő tervezés és előkészítés, folyamatos műszaki és jogi ellenőrzés. Integrált tervezés, egymást kiegészítő funkciók. Ütemezett fejlesztések. Az infrastrukturális és HR kapacitások folyamatos igazítása az igényekhez.

PROJEKT NEVE:	**TÁRSADALMI FELZÁRKÓZTATÁS PROGRAMJA**
PROJEKT JELLEGE	**HÁLÓZATOS PROJEKT**
PROJEKT INDOKLÁSA:	A lakosság társadalmi és szociális szempontból alacsonyabb státuszú rétege a város egész területén gondoskodást igényel, meg kell akadályozni a egyének, családok társadalmi leszakadását.
PROJEKT CÉLJA	Felzárkóztatás, társadalmi integráció. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének mind teljesebb biztosítása. A hátrányos szociális helyzetűek teljes leszakadásának megakadályozása. A szegregátumban élők helyzetének segítése, számukra a támogatások és kedvezmények nyújtása, továbbá a veszélyeztetett területek fokozott figyelemmel kísérése, azok szegregátummá válásának megakadályozása.
PROJEKT LEÍRÁSA:	• Szociális városrehabilitáció infrastrukturális fejlesztései a Cseri városrészben • Megkezdett nem infrastrukturális programok folytatása a Nostru és telepprogrammal érintett városrészekben, illetve városi szintű hálózatos kiterjesztésük • (célcsoportspecifikus és tematizált tartalmak kialakítása – ezek lehetőség szerinti összekapcsolása. pl. képzés, foglalkoztatás, szociális ellátás, lakhatás). A már elindított szolgáltatások folytonosságának biztosítása, valamint új elemek bevezetése. Klubfoglalkozások (Családi kör, Napos oldal, Csellengő klub, LIKE Ifjúsági klub, Baba-mama klub, Háztartás-gazdálkodás klub) továbbvitele, korrepetálás iskolások számára, csoportfoglalkozások (álláskereső csoport, önsegítő csoport, személyiségfejlesztő csoport, egészségmegőrző csoport, stb.) szervezése és vezetése, ruhabörzék szervezése. Mindehhez a személyi és tárgyi feltételek biztosítása, infrastrukturális fejlesztés (eszközbeszerzés, felhalmozás). Önkéntes hálózat szervezése, működtetése. Az ellátási területen élő családok számára nagyrendezvények szervezése és lebonyolítása. (Húsvét, Egészségnap, Hurrá, itt a nyár!, Családi Karácsony.)Hátrányos helyzetű családok gyermekeinek nyári tábor szervezése. Iskolai szociális munka, közösségi szociális erősítése.
PROJEKT STRATÉGIAI ILLESZKEDÉSE:	**TFK**: A) Versenyképesség és foglalkoztatás, C) Minőségi városi környezet, aktív, egészséges, összetartó társadalom 2. Sokoldalú foglalkoztatás, 9. Népességmegtartás, valamint a társadalmi leszakadás megakadályozása **ITS** V. Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város
VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata, civil szerveztek és egyesületek
BECSÜLT KÖLTSÉG:	1 milliárd Ft
FINANSZÍROZÁS:	**EFOP, TOP**
PROJEKT ELŐKÉSZÍTETTSÉGE:	nem előkészített
ELŐKÉSZÍTÉS LEÍRÁSA:	program elemeinek részletes kidolgozása, koordinációs terv és partnerségi tervezés az egyesületek, civil szervezetek, valamint az intézmények bevonásával

BECSÜLT ELŐKÉSZÍTÉSI KÖLTSÉG	10 millió Ft	
ELŐKÉSZÍTÉSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft.	
TERVEZETT ÜTEMEZÉS:	2014 -2015: előkészítés, 2015-2016-tól program indítása	
KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK:	Verseny a pénzügyi forrásokért Támogatások, pályázati források hiánya Önerő hiánya Lakossági konfliktusok a projektek megvalósításával járó kellemetlenségek miatt Lakossági érdektelenség	

PROJEKT NEVE:	**AGRÁR-ÉLELMISZERIPARI KLASZTER PROGRAM**
PROJEKT JELLEGE	**HÁLÓZATOS PROJEKT**
PROJEKT INDOKLÁSA:	A gazdaságfejlesztés kulcsa a hagyományokkal rendelkező, térségi erőforrásokra építő húzóágazatok versenyképességének javítása. A versenyképesség növelésében a két legfontosabb beavatkozási irány az együttműködésben rejlő potenciál kihasználása, illetve az innovációs tevékenységek növelése. Az agrár-élelmiszeripar integrált szemléletű fejlesztése térségi megközelítéssel történik. Az innováció alkalmazása fontos, hiszen hosszú távon ez biztosítja a versenyképességet, a hatékonyabb működést, ugyanakkor törekedni kell arra is, hogy ne csak az alkalmazásban, hanem az innovatív eljárások kidolgozásában, a kutatás-fejlesztési tevékenységekhez való kapcsolódásban – akár fejlesztések megrendelésében – is eredményesebbek legyenek a gazdaság szereplői. Kaposvárnak, Somogy Megye Önkormányzatának és a Kaposvári Egyetemnek célirányos együttműködéssel elő kell segíteni a térségi agrár-élelmiszeripari klaszter megerősödését, közös érdekérvényesítéssel el kell érni– kihasználva az országos kiemelt élelmiszeripari fejlesztési irányt – ,hogy Kaposvár központtal egy tudásközpont, kompetencia-központ alakulhasson ki.
PROJEKT CÉLJA	A klaszterben a termelő agrár és élelmiszeripari feldolgozó tevékenységek mellett a szolgáltató vállalkozások számának növelése, megerősítése a cél, az integrátori szerepkörtől kezdve a diagnosztikára specializálódott vállalkozásokig a tevékenységek széles spektruma lefedhető. A klaszter fontos szerepe – a belső együttműködésből fakadó előnyök kihasználásán túl – a külpiacokon, és az országos élelmiszerpiacon a nagyobb részesedés elérése – akár közös brand, ernyő- márka kialakításával és hatékony menedzselésével. A térségi agrárium bekapcsolása, megerősítése az élelmiszeripar és a térségi foglalkoztatás szempontjából egyaránt kiemelt jelentőségű. Az intenzívebb ágazatok (kertészet) és a gyógynövénytermesztés, valamint az erre épülő feldolgozó tevékenységek megerősítésének célja – az egészséges kaposvári élelmiszerek és termékek kínálatának bővítésén túl – hogy az alacsony képzettségű, a munkaerőpiacon problémákkal küzdő lakosság számára a foglalkoztatási lehetőségek köre bővüljön. Az önkormányzat – közmunka vagy szociális gazdaság keretei között – elősegítheti ezt a fejlesztési irányt.
PROJEKT LEÍRÁSA:	Klaszterszervezet létrehozása, melynek célja a kaposvári élelmiszeripari üzemek fejlesztésének, piacszerzési folyamatuk erősítésének elősegítése, üzleti kapcsolatok kialakítása a helyi vállalkozások között, ezáltal közvetetten a munkahelyek számának növelése, vállalkozások hatékonyságának növelése. A Kaposvári Egyetem innovációs fejlesztéseinek elősegítése. A jelenleg kialakítás alatt levő Kaposvári helyi termékvédjegy és helyi termékek boltjának továbbfejlesztése, a termékkör bővítése, népszerűsítése. Az önkormányzati kezdeményezésű gyógynövény termesztés és zöldség kertészet kiépítése.
PROJEKT STRATÉGIAI ILLESZKEDÉSE:	TFK **A) Versenyképesség és foglalkoztatás** **1.** Gazdasági húzóágazatok megerősödése, innováció **2.** Sokoldalú foglalkoztatás

	ITS **I.** Térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott erős helyi gazdaság
VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata, Somogy Megye Önkormányzata, Kaposvári Egyetem, helyi gazdasági szereplők
BECSÜLT KÖLTSÉG:	Kaposvári élelmiszeripari üzemek saját fejlesztései: 1 Mrd Ft Kaposvári védjegy és kapcsolódó fejlesztések: 500 millió Ft Egyetemi innovációs fejlesztések 2 Mrd Ft Önkormányzati gyógynövény és zöldségkertészeti fejlesztések: 1 Mrd Ft
FINANSZÍROZÁS:	• GINOP 1. KKV-k versenyképességének és hatékonyságának fejlesztése • VOP 3. Az élelmiszerlánc szervezésének és a kockázatkezelésnek a mezőgazdaság terén történő előmozdítása • TOP
PROJEKT ELŐKÉSZÍTETTSÉGE:	A klaszterszervezet kialakítása ötletként él, a márkabejegyzés megtörtént, a hozzá kapcsolódó fejlesztések ötletszinten vannak előkészítve. Az egyetem fejlesztései koncepció szinten előkészítettek. A gyógynövény és zöldség kertészet önkormányzati program megvalósíthatósági tanulmány szinten előkészített.
ELŐKÉSZÍTÉS LEÍRÁSA:	Hivatalos klaszterszervezet megalakítása
ELŐKÉSZÍTÉSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata, Somogy Megye Önkormányzata, Kaposvári Egyetem, helyi gazdasági szereplők
TERVEZETT ÜTEMEZÉS:	Kaposvári élelmiszeripari üzemek saját fejlesztései: megvalósítás 2015-2020 Kaposvári védjegy és kapcsolódó fejlesztések: 2014-2015 Egyetemi innovációs fejlesztések 2015-2020 Önkormányzati gyógynövény és zöldségkertészeti fejlesztések: előkészítés 2014-2015, utána folyamatos
KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK:	

PROJEKT NEVE:	**KAPOSVÁR KÖRNYÉKÉNEK INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE, M61-ES ÚT, M9-ES AUTÓPÁLYA**
PROJEKT JELLEGE	**KULCSPROJEKT**
PROJEKT INDOKLÁSA:	A Dél-Dunántúl szívében fekvő Kaposvár és térségének legnagyobb helyzeti hátránya, gyenge közlekedési kapcsolatai. Ezek fejlesztésével és erősítésével a megyeszékhely és térsége alkalmassá válna logisztikai központként működni. A településfejlesztési tervek tartalmazzák a szükséges infrastruktúra hálózat nyomvonalát, az M9-es autópálya, illetve az M61-es út, melyek fordulópontot jelentenének a város gazdasága, iparfejlesztése szempontjából. A fejlesztés megyei szintű beruházást igényelne hiszem az egész térségre kihatással van.
PROJEKT CÉLJA	A projekt célja Kaposvár elérhetőségének fejlesztése - M61-es út, M9es autópálya.
PROJEKT LEÍRÁSA:	61 sz. főút elkerülő (M9 gyorsforgalmi út) 2x2 sávos kiépítése és bekapcsolása az országos gyorsforgalmi közúthálózatba. Térkép: KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS, KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA
PROJEKT STRATÉGIAI ILLESZKEDÉSE:	TFK A) Versenyképesség és foglalkoztatás 5. Térségi elérhetőség és belső mobilitás feltételeinek javítása ITS A) Versenyképesség és foglalkoztatás III. Vonzó üzleti környezet kialakítása
VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Magyarország Kormánya (Közlekedési Koordinációs Központ, Magyar Közút Zrt.)
BECSÜLT KÖLTSÉG:	60 Mrd Ft
FINANSZÍROZÁS:	IKOP 3. A regionális közúti elérhetőség és közlekedés-biztonság fejlesztése
PROJEKT ELŐKÉSZÍTETTSÉGE:	Országos és helyi közlekedésfejlesztési koncepció része

ELŐKÉSZÍTÉS LEÍRÁSA:	Tervek elkészítése	
BECSÜLT ELŐKÉSZÍTÉSI KÖLTSÉG	n.a	
ELŐKÉSZÍTÉSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Magyarország Kormánya (Közlekedési Koordinációs Központ, Magyar Közút Zrt.)	
TERVEZETT ÜTEMEZÉS:	2017-2020	
KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK:	Tervezés során felmerülő műszaki problémák és többletköltségek idő-ben kitolják a megvalósítást.	

PROJEKT NEVE:	**GAZDASÁGI TERÜLETEK MEGÚJÍTÁSA**
PROJEKT JELLEGE	**HÁLÓZATOS PROJEKT**
PROJEKT INDOKLÁSA:	Az üzleti környezet klasszikus elemét jelenti a város gazdasági telephelykínálata, ezek mennyiségi és minőségi jellemzői. Elmondható, hogy jelentős tartalékterületekkel rendelkezik Kaposvár ezen a téren, a közművel ellátott, befektetéseket már most fogadni képes területeken kívül jelentős a gazdasági funkcióra kijelölt tartalékterületek száma is. Szükség van a portfólió folyamatos fejlesztésére, mely részben vagyongazdálkodási kérdés, s a város működéséhez, fejlesztéseihez szükséges bevételekben, a gazdálkodásban is nagy szereppel bír. A vállalkozások működési környezetét folyamatosan fejleszteni kell, hozzájárulva ehhez piacszerzésük növeléséhez, megerősítésükhöz, így képesek munkahelyet biztosítani a lakosság számára és az adózáson keresztül növelni a város bevételeit. A barnamezős és alulhasznosított ingatlanokat – a hosszú távú koncepció hatékony, kompakt város céljához illeszkedve – be kell vonni gazdasági funkciók bővítésébe.
PROJEKT CÉLJA	• meglévő ipari övezetek infrastrukturális és közlekedési fejlesztésének elősegítése • jelentős barnamezős iparterületek modernizációjának elősegítése • jelentős méretű, alulhasznosított belvárosi ingatlanok megújításának, funkcióváltásának elősegítése,
PROJEKT LEÍRÁSA:	• Videoton Ipari Park és a Keleti Ipari Park közúti hálózat fejlesztése, hivatásforgalmi kerékpárút fejlesztés, közterület fejlesztések, szükséges parkolófejlesztés, • egykori SÁÉV, TANÉP telepek, felhagyott honvédségi területek infrastrukturális fejlesztésének elősegítése, • Somogy Áruház, Domus, Ruhagyár - egykori ipari és kereskedelmi ingatlanok átépítésének, funkcióváltásának, felújításának elősegítése.
PROJEKT STRATÉGIAI ILLESZKEDÉSE:	TFK A) Versenyképesség és foglalkoztatás 1. Gazdasági húzóágazatok megerősödése, innováció 2. Sokoldalú foglalkoztatás ITS **II.** Vonzó üzleti környezet
VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata, helyi gazdasági szereplők
BECSÜLT KÖLTSÉG:	• Ipari Parkok közúti hálózat fejlesztése, hivatásforgalmi kerékpárút fejlesztés, közterület fejlesztések: 1,1 Mrd Ft • egykori barnamezős telepek, felhagyott honvédségi területek infrastrukturális fejlesztésének elősegítése: 1 Mrd Ft • Somogy Áruház, Domus, Ruhagyár - egykori ipari és kereskedelmi ingatlanok átépítésének, funkcióváltásának, felújításának elősegítése: 1 Mrd Ft

FINANSZÍROZÁS:	GINOP 1. TOP1 (1.1)	
PROJEKT ELŐKÉSZÍTETTSÉGE:	előkészítetlen	
ELŐKÉSZÍTÉS LEÍRÁSA:	Tervezés, megvalósíthatóság vizsgálata	
BECSÜLT ELŐKÉSZÍTÉSI KÖLTSÉG	Mindhárom projektelemre összesen 100 millió Ft.	
ELŐKÉSZÍTÉSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata, helyi gazdasági szereplők	
TERVEZETT ÜTEMEZÉS:	Ipari Parkok fejlesztése: 2015-2018 Alulhasznosított belvárosi ingatlanok: 2016-2018 Barnamezős területek: 2015-2020	
KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK:		

PROJEKT NEVE:	**INTEGRÁLT ENERGETIKAI PROGRAM**
PROJEKT JELLEGE	**HÁLÓZATOS PROJEKT**
PROJEKT INDOKLÁSA:	Az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás, a fenntarthatóság szempontjai, az energiafüggőség csökkentésére való törekvés érdekében Kaposvár tovább kívánja növelni az energiafelhasználásán belül a megújuló energia részarányát. Kaposvár és térsége kiváló agroökológiai adottságokkal rendelkezik, mely megfelelő alapot szolgáltatnak biomassza termesztéshez. A napsütéses órák magas száma és besugárzott napenergia mennyisége napelemes és napkollektoros rendszerek telepítéséhez jó adottságot biztosít. Magas a hasznosítható geotermikus potenciál, illetve magas fokú az erdősültség, jók a fafeldolgozási kapacitások. A megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés mellett további fontos feladat a meglévő infrastruktúrák energetikai szempontból lehető legjobb technológiák alkalmazásával történő megújítása. A példamutatás és a jó gyakorlatok közvetítése, a lakosság és a vállalkozások motiválása, támogatása, a szemléletformálás és információnyújtás, tanácsadás fontos feladat , mely közvetetten hozzájárul a zöld gazdaság „felvevőpiacának” bővítéséhez is.
PROJEKT CÉLJA	Cél az olcsóbb és biztonságos energiaszolgáltatás a városi „autonóm rendszerek” bővítésén keresztül: az energia forrásától (pl. zöldhulladék, ipari- vagy erdészeti melléktermék, napenergia, használt termálvíz, stb.) az energia előállító rendszereken keresztül (erőművek), az elosztó hálózatra kapcsolat fogyasztók körének bővítéséig. Ez az integrált megközelítés a kiépített rendszerek rentábilis működését tudja biztosítani, de a fejlesztések helyi foglalkoztatási hatásai is jelentősek. A középtávú projekt része lehet a 2050-ig tartó hosszútávú Smart City Kaposvár programnak, mely a 100%-os megújuló energia használatot tűzi ki céljául városi szinten.
PROJEKT LEÍRÁSA:	• Kaposvári Önkormányzat intézményeinek energiahatékonysági fejlesztése (óvodák, általános és középiskolák, városháza) • energiapark létesítésének elősegítése • közvilágítás korszerűsítése • hulladékból nyert energia hasznosítása • hőközpontok fejlesztése • energiapartnerségi szervezet kialakítása • lakossági és vállalkozói szemléletformálási program
PROJEKT STRATÉGIAI ILLESZKEDÉSE:	TFK B) Fenntartható ökológiai és energetikai rendszerek 4. Energetikailag „megújuló” város ITS III. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások
VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata

BECSÜLT KÖLTSÉG:	• Kaposvári Önkormányzat intézményeinek energiahatékonysági fejlesztése: 2,41 Mrd Ft • energiapark létesítésének elősegítése: 2 Mrd Ft • közvilágítás korszerűsítése: 1 Mrd Ft • Hulladékból nyert energia hasznosítása: 2,5 Mrd Ft • hőközpontok fejlesztése: 1,5 Mrd Ft • lakossági és vállalkozói szemléletformálási program: 250 millió Ft	
FINANSZÍROZÁS:	**TOP3 (3.2)** **KEHOP**	
PROJEKT ELŐKÉSZÍTETTSÉGE:	Energetikai koncepció 2014-re rendelkezésre áll	
ELŐKÉSZÍTÉS LEÍRÁSA:	Az egyes projektelemek részben rendelkeznek megalapozó felmérésekkel	
ELŐKÉSZÍTÉSÉRT FELELŐS SZERVEZET:	Kaposvár MJV Önkormányzata	
TERVEZETT ÜTEMEZÉS:	2015-2020	
KOCKÁZATOK ÉS KEZELÉSÜK:		

4. ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM

Kaposvár Antiszegregációs Terve 2008-ban készült az Integrált Városfejlesztési Stratégia részeként. A város ez alapján pályázott és nyert el uniós támogatásokat szociális városrehabilitációs fejlesztésekre.

Az IVS felülvizsgálata szükségessé vált, ezért az önkormányzat pályázatot nyújtott be erre. A DDOP-4.1.1/E-13 konstrukció keretében elkészül a város integrált településfejlesztési stratégiájának és antiszegregációs tervének felülvizsgálata és módosítása, olyan módon, hogy azok illeszkedjenek az Európai Bizottság 2014. utáni kohéziós politikai irányaihoz, valamint választ adjanak a várost és térségét érintő gazdasági, környezeti, éghajlattal összefüggő és társadalmi problémáinak kezelésére.

Jelen Integrált Településfejlesztési Stratégiában készülő antiszegregációs helyzetelemzés (lásd a Megalapozó munkarész Helyzetértékelés részében) és antiszegregációs program tartalmazza egyrészt a korábbi terv felülvizsgálatát, bemutatja az azóta elért eredményeket, másrészt meghatározza a jövőbeli fejlesztési irányokat.

Kaposvár MJV Önkormányzatának továbbra is határozott szándéka a szegregátumban élők helyzetének segítése, számukra a támogatások és kedvezmények nyújtása, továbbá a veszélyeztetett területek fokozott figyelemmel kísérése, azok szegregátummá válásának megakadályozása.

4.1. ÉRINTETT TERÜLETEK ÉS AZ ELMÚLT ÉVEK INTÉZKEDÉSEI

Kaposváron egyetlen olyan terület van, amely **szegregátum**nak minősül: a **szentjakabi**. A Nádasdi utca és környéke mind a 2001-es és 2011-es népszámlálási adatok, mind az önkormányzat adatszolgáltatása és a jelenlegi településkép alapján is szociálisan hátrányos helyzetű, szinte kizárólag romák lakta telepszerű rész. A KSH által kijelölt szegregátum a következő utcákat foglalja magában: **Nádasdi utca, Nap utca, Csillag utca, Nyírfa utca, Bodrog utca, Móricz Zsigmond utca, Hold utca.**

Az itt élők életminősége a kiemelt egyéni szociális mutatók alapján miden tekintetben szegregálódást jelez. Ennek oka nem első sorban a fizikai infrastruktúra, illetve a városi és szociális szolgáltatások hiányával van összefüggésben. Főként a megfelelő jövedelemforrás hiánya, a befolyó jövedelmek felhasználása, valamint a többségi és a roma lakosság közötti, valamint a roma lakosság egyes csoportjai (telepes beások és betelepített coláriak) közti lényeges szocio-kulturális eltérések, szokások jelentik a problémát (pl. az iskoláztatás presztízse, hagyományos megélhetési formák, családi-nemzetségi kötöttségek, környezetkultúra, stb.).

A cigány nők kétszeresen is hátrányban vannak a mindennapi élet számos területén, így a foglalkoztatásban is. Nőként a gyermeknevelés és a családi élet biztosítása megnehezíti az iskolák elvégzését, egy teljes értékű munkahely megszerzését és megtartását, és mindez fokozottan így van a romák körében a korai gyermekvállalás és magasabb gyerekszám miatt.

Veszélyeztetett területnek tekinthető a Cseri városrészben a Cseri út és a Cseri park környéke, valamint a Cseridűlő, ahol egyre jellemzőbb a hobbitelkekre (volt zártkertek) való kiköltözés, illetve ezek mentén a roma lakosság mind nagyobb számban való megjelenése (Szilva, Barack, Cseresznye utca).

A 2008-as Integrált Városfejlesztési Stratégia keretében került elfogadásra a város antiszegregációs terve. Az antiszegregációs terv részletes helyzetelemzést tartalmazott a város szegregált településrészeiről, így különösen a Nádasdi utca és környékéről. Az érintett területen már ekkor történtek fejlesztések: a forgalmasabb helyeken buszmegállókat alakítottak ki, a Hajnal utcában és a Bodrog közben járda épült, a Nap utcában és a Csillag utcában pedig szennyvízvezeték létesült. Az antiszegregációs tervben meghatározásra került továbbá, hogy az ott található hulladéklerakót rekultiválják, mely már meg is történt.

A roma háztartások közel fele tartós szegénységben él, mert munkalehetőség hiányában sokuknak a családi pótlék és a szociális segélyek - ideiglenesen esetleg önkormányzati közmunkák és mezőgazdasági idénymunkák - biztosítják a megélhetéshez szükséges jövedelmet. Az itt élők számára jellemzően a környező nagyvállalatok jelentenek munkalehetőséget (cukorgyár, húsüzem), valamint az utóbbi években jelentős arányú közmunkát szervezett számukra a Városgondnokság.

A roma származású munkanélküliek számára a „Segély helyett a munka" lehetőségét biztosítja az önkormányzat. 2009-ben és 2010-ben a korábbiaknál négyszer több embert alkalmazott közmunka keretében.

Folyamatban lévő rehabilitációs projektek:

NOSTRU – szociális város-rehabilitáció 2. (DDOP-4.1.1/C-09-2f-2012-0002). A projekt komplex, egymásra épülő beavatkozásokat tartalmaz, ami érinti a környezetet, az épületállományt és a lakosságot egyaránt. A projekt megvalósításának tervezett ideje: 2013. február 13 – 2014. június 30.

Komplex Telep-program: A 100%-ban európai uniós támogatású projekt (TÁMOP-5.3.6-11/1, megítélt támogatás: 137M Ft) célja, hogy a Nádasdi utca és környékén élők számára egyéni és közösségi humánfejlesztési szolgáltatásokat nyújtson, segítsen a munkahelyteremtésben, képzésekbe vonja be a lakosságot, továbbá különböző hasznos, szemléletformáló programokat szervezzen gyermekek és felnőttek számára egyaránt.

A Komplex telepprogramnak és a NOSTRU-nak köszönhetően a Nádasdi utca és környéke jelentős és látványos fejlődésen megy keresztül: infrastrukturális fejlesztések, különböző szociális, egészségügyi és közösségépítési programok zajlanak.

A NOSTRU eredményei:

- Teljes mértékben kiépült a terület infrastruktúrája: a Nap és a Csillag utcába is bevezették a gázt, a Hold és a Bástya utcát pedig teljes hosszában pormentes burkolattal látták el. A vízelvezető árkok rendbetétele pedig éppen most zajlik (2014.).
- Épül a Csillagpont, a telep közösségi háza nettó 281m2-en; hozzá kapcsolódóan parkoló, játszóudvar is kialakítása valamint közterület-rendezés is folyik.
- Szociális bérlakások felújítása: 32 helyen kamrából szobák kialakítása, valamint fürdő és wc kialakítása (eddig nem volt a lakásokban), továbbá nyílászárók és tetők szigetelése.
- A Bereck Sándor városi program keretében út- és járdafelújítások: a Pécsi utcai lejáró út (a 217, 217/a, 217/b számok előtt)
- A rehabilitációs programok keretében miniprojektek is megvalósultak: interkulturális napok, turisztikai szolgáltatók megjelenése, versenyek, kulturális műsorok, környezetvédelem, gyerekprogramok.

Komplex telepprogram főbb tartalmi elemei (a projekt még nem zárult le)

- A projektbe 60 embert, 50 felnőtt és 10 fiatal korút bevonása történt meg, rájuk egyéni fejlesztési terv készült. A képzésekbe ez az 50 felnőtt került be, közülük tízen már egészségőr képesítés is kaptak 2013-ban. Jelenleg 40 fő oktatása folyik, ők település-karbantartói, kisgépkezelői és betanított parkgondozói végzettséget szereznek 2014 júniusára.
- Csillagház – közösségi tér kialakítása
- Settlement szolgáltatások: esetkezelők, közösségi programszervezők: közvetlen és közvetett célcsoporttagok számára szolgáltatások (gyermekjólét, családsegítő, adósságkezelés) – SzocioNet
- Csillagház programok - családi egészségnap; környezetfejlesztési akció; nyári játékos foglalkozások; családi egészségnap – Napkerék Egyesület, Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Beruházási elemek - lakókörnyezet javítása: fatárolók megépítése - Kaposvár MJVÖ
- Jogi tanácsadás, háztartásgazdálkodás, Pszichológiai tanácsadás, Baba-mama klub -korai fejlesztések– SzocioNet
- Sport program: a telepen belüli feszültség és a többségi társadalom előítéleteinek oldására – SzocioNet

4.2. A FEJLESZTÉSEK SZEGREGÁCIÓS HATÁSAINAK KIVÉDÉSRE HOZOTT INTÉZKEDÉSEK

A 2007-es IVS Antiszegregációs tervében 2007-13-ra megfogalmazott célok:

„Csökkenjen a szegregáltnak minősülő lakókörnyezet szegregáltsági foka, azaz az alacsony státuszú lakosok magas koncentrációja lehetőség szerint közelítsen a városi átlaghoz. Ugyanakkor a beavatkozások következményeként a város más területein, illetve más településeken (pl. városkörnyéki falvak) ne növekedjen az alacsony státuszú népesség koncentrációja, és ne alakuljon ki új szegregátum a kaposvári szegregált területrészek felszámolása, megszüntetése révén."

A telep felszámolása, vagy területének csökkentése szóba sem került – a tervezett és megvalósított fejlesztések elsősorban settlement típusú beavatkozások. A KSH 2011-es népszámlálás adatai alapján történt adatszolgáltatása pedig alátámasztja a tényt, hogy a város más területein nem nőtt az alacsony státuszú lakosság koncentrációja: kevesebb és kisebb területű részeket jelölt meg a szegerációs kartogramján. (Lásd a Megalapozó munkarészben.) **Kijelenthető, hogy a tervezett beavatkozások maradéktalanul megvalósultak:**

A megfogalmazott intézkedések három nagy csoportba sorolhatók:

Lakhatási integráció

Oktatási integráció

Foglalkoztatási integráció

Hosszú távon a cigányság integrálásának kulcsfontosságú eleme az **oktatás**.

- ✓ A város több roma ösztöndíjjal segíti a fiatalok minél magasabb iskolai végzettségének megszerzését, valamint közvetlen anyagi hozzájárulást is ad (meghatározott tanulmányi átlag felett).
- ✓ A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer keretében nyújt havi támogatást a felsőoktatásban részt vevő cigány fiatalok számára (sajnos nagyon kevesen vannak).
- ✓ Külön figyelmet fordít a Szentjakabi Óvodára (ahol jelenleg alakítanak ki 2 újabb csoportszobát), valamint a Pécsi utcai Általános Iskolára, melyekben igen magas (szinte 100%-os) a roma származású gyerekek aránya.
- ✓ A kompetencia alapú és integrált szemléletű korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása (és ehhez a pedagógusok képzése).

Egészségügyi és szociális programok:

- ✓ Egészségügyi, higiénés felvilágosító, oktató programok szervezése - ezek már a Csillagpont Közösségi házban működnek.
- ✓ A szűrővizsgálatokon való részvétel szorgalmazása, segítése (tüdőszűrés, nőgyógyászat).
- ✓ Az egészségesebb környezeti feltételek kialakítása az érintettek bevonásával (hulladékgyűjtés, parkosítás).
- ✓ A megfelelő táplálékhoz, gyógyszerekhez való hozzájutás segítése
- ✓ Óvodák, iskolák célzott egészségfejlesztő tevékenysége, egészségnevelő programjai az érintettek számára.
- ✓ A fogyatékosokat nevelő, gondozó hozzátartozók részére mentálhigiénés programok szervezése.
- ✓ A szociális juttatások mind nagyobb hányadát pedig pénz helyett természetbeni juttatásként adja az önkormányzat

Kultúra, közösségépítés:

- ✓ szakképzett romológus dolgozik a Móricz Zsigmond Művelődési Házban
- ✓ romaügyi referens dolgozik a Városházán
- ✓ a Csillagpontban rendszeresen szerveznek gyermek- és ifjúsági programokat, táborokat és sportprogramokat
- ✓ a környezeti nevelésre is nagy hangsúlyt fektetnek a programok (közös szemétszedés, felvilágosító programok)

Lakhatási és mobilizációs integráció:

- ✓ A lakások komfortfokozatának növelése
- ✓ A lakókörnyezet rehabilitációja: járdaépítés, vízelvezető árkok felújítása
- ✓ 100%-os közművesítettség
- ✓ Szociális bérlakás program

Esélyegyenlőség:

- ✓ Mentor program
- ✓ HH és HHH gyermekek közoktatási karrierjének figyelemmel kísérése, tanórán kívüli programok
- ✓ Gyermekvédelem: családsegítő központ, gyermekjóléti szolgálat, az ösztöndíjasok nyomon követése

Foglalkoztatás:

- ✓ segély helyett munka program
- ✓ közhasznú foglakoztatás

4.3. A SZEGREGÁCIÓT OKOZÓ FOLYAMATOK MEGVÁLTOZTATÁSRA, HATÁSUK MÉRSÉKLÉSÉRE TEENDŐ INTÉZKEDÉSEK

A Nádasdi utcai telep esetében - tekintettel az alapvető urbanizációs feltételek meglétére, valamint az itt lakók nagy számára is - nem lehet szó a telep fizikai felszámolásáról, sokkal inkább annak felzárkózását kell elősegíteni. A Komplex telepprogram és a Nostru projekt ehhez biztosítja a beavatkozásokat.

A HEP (2013.) intézkedési tervének vonatkozó részei:

Célcsoport	A problémák beazonosítása	Fejlesztési lehetőségek	Aktuális állapot
Romák és/vagy mélysze-génységben élők	A romák lakhatásnak, képzettségének, egészségi állapotának javítása	Komplex telepprogram	Folyik
	A szociális bérlakásban élők lakhatási körülményeinek javítása, a közösségi élet lehetőségeinek bővítése, közterület-fejlesztés	Nostru szociális város rehabilitációs projekt	Folyik
	A roma nemzetiség érdekeinek képviselete, az őket érintő döntések egyeztetése, véleményezése	Roma referensi állás megtartása	Megvan
Gyermekek	A hátrányos, veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek számának emelkedése	Jelzőrendszer erősítése a Gyermekjóléti Szolgálaton keresztül. Közösségi terek kialakítása a szabadidő hasznos eltöltése érdekében.	Épülőben a közösségi ház (Csillagpont)
	A hátrányos helyzetű gyermekek étkezésének biztosítása a nyári szünetben	Pályázat a nyári étkeztetéshez	
	A hátrányos helyzetű gyermekek továbbtanulásának finanszírozása	Cigány ösztöndíj fenntartása. Csatlakozás a BURSA ösztöndíj pályázathoz A felsőoktatásban tanulók albérleti díjának támogatása, kollégiumi hely biztosítása	Megtörtént Van

A területre a továbbiakban is kiemelt figyelmet kell fordítani. Mivel az alapvető infrastrukturális fejlesztések megtörténtek, a jövőben a most megkezdett programok és tevékenységek folytatására kell törekedni.

- ➔ Egészségügyi programokkal (megelőzés, védőoltások, higiéniai ismeretek, köztisztaság).
- ➔ Közösségi eseményekkel (helyi rendezvények, délutáni ifjúsági foglalkozások, baba-mama klub).
- ➔ Szociális és egészségügyi rendezvények szervezésével a telepen és azon kívül (a Pécsi utcai iskolában és az orvosi rendelőben).
- ➔ Gyermekvédelmi intézkedésekkel.
- ➔ Közmunkával.
- ➔ Egyéni fejlesztési tervekkel (egyének és családjaik számárai képzések és programok a Csillagpontban: az alapellátásba nem sorolódó többlet-szolgáltatások, mint pl. baba-mama klub korai fejlesztésre, háztartás-gazdálkodási klub, kríziskezelés, stb.)

Az ITS 2014-2020 vonatkozó projektjei:

I. Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő, erős helyi gazdaság

- Foglalkoztatási fókuszú Integrált városi pilot agrárprogram (városi kertészet, gyógynövény) - (1Mrd Ft)

II. Vonzó üzleti környezet kialakítása

- Szakképző tanműhelyek kialakítása (1 Mrd Ft)

III. Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

- Régi hulladéklerakó rekultivációja (4 Mrd Ft)
- Szemléletformálás: környezettudatosság, energia- és anyagtakarékos lakossági fogyasztás (60 M Ft)

IV. Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

- Egészségügyi alapellátó rendszer (házi felnőtt-, és gyermekorvosi szolgálatnak, fogorvosi szolgálatnak, központi ügyeletnek, védőnői szolgálatnak, nem iskolaépületben lévő iskolaorvosi szolgálatnak helyet adó épületek) infrastrukturális fejlesztéssel (500 M Ft)
- Kulturális, identitáserősítő, közösségépítő programok (200 M Ft)
- Szemléletformálás: aktív, egészséges életvitel, öngondoskodás (200 M Ft)

V. Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város

- A gyermekjóléti alapellátásokhoz (bölcsőde, óvoda) való hozzáférés javításának és a szolgáltatások minőségének infrastrukturális fejlesztése (250 M Ft)
- Közbiztonság javító intézkedések (150 M Ft)
- Integrált szociális városrehabilitáció - akcióterületi és hálózatos projektek (700 M Ft)
- Ifjúsági program (600 M Ft)

5. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

5.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

5.1.1. A stratégia illeszkedése a magasabb szintű fejlesztési tervdokumentumokhoz

Mint a stratégiai célok meghatározásánál említettük, számos olyan dokumentum - uniós és hazai területi valamint ágazati fejlesztési stratégia készült, vagy készül a 2014-2020-as időszakra, mely magasabb területi szinten jelöl ki fejlesztési irányokat. Ezek ismerete, figyelembe vétele a stratégiakészítés során követelmény. Kaposvár MJV középtávú fejlesztési irányai, s a célok elérését biztosító projektek megvalósítása ezzel egyúttal hozzájárul a megyei, országos, és az uniós célkitűzések teljesítéséhez is - természetesen különböző mértékben. A következőkben az ITS-ben megfogalmazott célkitűzéseknek az alábbi stratégiai dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekhez való hozzájárulása kerül bemutatásra:

- Európa 2020 stratégia és illeszkedés az EU 11 tematikus céljához
- Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és területfejlesztési Koncepció
- Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciója
- Dél-Dunántúli intelligens innovációs szakosodási stratégiája (tervezet)

Európai Unió fejlesztéspolitikai irányai

Az Európai Unió 2020-ig érvényes átfogó stratégiájának, az Európa 2020-nak a végrehajtásában kiemelt szerepet kap az európai városok fejlesztése. A stratégia Európa intelligens („smart”), fenntartható („sustainable”) és befogadó („inclusive”) növekedésének céljaira összpontosít, és e célokhoz az Európai Unió egészére vonatkoztatva konkrét célértékeket is társít a foglalkoztatás, a K+F, az éghajlatvédelem és fenntartható energiagazdálkodás, az oktatás valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem területén.

Európa 2020 stratégia legfontosabb prioritásai

EU 2020	Kaposvár MJV kapcsolódó stratégiai céljai
Intelligens növekedés: tudáson és innováción alapuló gazdaság	1.Térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott erős helyi gazdaság
Fenntartható növekedés: erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság.	1.Térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott erős helyi gazdaság 2. Vonzó üzleti környezet 3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások
Inkluzív növekedés: magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság	1.Térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott erős helyi gazdaság 2. Vonzó üzleti környezet

Az EU Területi Agendája is megerősíti a városok szerepét, az integrált és többszintű megközelítés alkalmazását javasolja a városfejlesztési és városrehabilitációs politikákban, valamint támogatja azokat az erőfeszítéseket, amelyek arra irányulnak, hogy *„a városok az intelligens, fenntartható és befogadó fejlődés motorjaivá váljanak, és vonzóak legyenek az élhető lakhelyet és munkát keresők, valamint a turisták és a befektetők számára is.”* Kijelenti, hogy *„a városoknak adott esetben a közigazgatási határaikon kívülre is figyelniük kell, a funkcionális régiójukat tartva szem előtt, melybe a városkörnyéki területek is beletartoznak.* Érvel az ágazati szakpolitikák területi koordinációja mellett, mely *„valamennyi területi szinten” érvényesítendő, illetve bátorítja a városokat arra, hogy „szükség szerint a területükön végzett valamennyi beavatkozás hatékonyságának növelése érdekében készítsenek és fogadjanak el integrált stratégiákat és területi terveket.”*

Az Európai Unió az „Európa 2020” stratégia céljainak eléréshez, a 2014-2020 közötti kohéziós politikájának végrehajtása kapcsán 11 tematikus célt (s ezekhez tartozó úgynevezett beruházási prioritásokat) rendelt. Az alábbiakban azt foglaljuk össze, hogy az ITS stratégiai céljai, mely EU tematikus célok megvalósításához milyen mértékben járulnak hozzá.

	1. Térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott erős helyi gazdaság	**2. Vonzó üzleti környezet**	**3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások**	**4. Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom**	**5. Szolidáris, családbarát város**
1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése	✓✓	✓			
2. Az IKT-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása	✓	✓✓	✓		
3. A KKV-k versenyképességének fokozása	✓✓	✓✓✓			
4. Az alacsony szén-dioxid kibocsátásra való áttérés támogatása minden ágazatban	✓	✓✓	✓✓✓	✓✓	
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése			✓✓	✓	
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése		✓	✓✓✓	✓	
7. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása		✓✓✓	✓✓✓	✓	
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése					✓
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem				✓	✓✓✓
10. Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba	✓✓	✓✓			✓
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása			✓		

<u>Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és területfejlesztési Koncepció (OFTK)</u>

A 2014-2020-as időszakra való felkészülés egyik alapja az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, mely meghatározza a fejlesztéspolitika átfogó céljait, valamint az arra épülő középtávú – 2020-ig tartó időszakra érvényes – prioritásait. Külön fejezete foglalkozik a városhálózat szerkezetének alakulásával (térszerkezet) és a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával.

Az OFTK által megfogalmazott nemzeti jövőkép szerint „Magyarország 2030-ban Kelet–Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel.

A hosszú távú célrendszer a fordulatot igénylő területekre és a lehetséges kitörési pontokra irányul az alábbiak szerint:

- Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
- Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
- Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
- Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

A 13 hosszú távú specifikus cél az alábbiak szerint kerültek definiálásra:

Szakpolitikai jellegű célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás
- Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom
- Jó állam: szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme

Területi jellegű célok:

- Az ország makroregionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

Az OFTK középtávú célrendszeréhez az ITS középtávú stratégiai céljainak illeszkedése a következő:

OFTK középtávú céljai	**ITS kapcsolódása (középtávú célok)**				
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**
FEJLESZTÉSI PRIORITÁSOK KÖZÉPTÁVON (2014-2020):					
Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben: • Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség • Elérhetőség, megújuló közösségi közlekedés és tranzitgazdaság • Életképes vidék, bővülő agrár- és élelmiszer-gazdaság, halászat	**XXX**	**XX**	**XX**		
Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudásalapú társadalom felé	**XXX**	**XX**			**X**
Útban az energiafüggetlenség és –	**X**	**XX**	**XXX**	**X**	

OFTK középtávú céljai	ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	1.	2.	3.	4.	5.
hatékonyság felé: • Energia-hatékonyság, fenntartható erőforrás-gazdálkodás, • klíma- és környezetvédelem					
Népesedési és közösségi fordulat: • Befogadó és gyarapodó társadalom • A gyermekvállalás ösztönzése, a népesedési kihívások kezelése				**X**	**XXX**
Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán:	**XXX**				
SZAK- ÉS TERÜLETPOLITIKAI FEJLESZTÉSI IRÁNYOK:					
A <u>városfejlesztés</u> szempontjai és nemzeti prioritásai:					
Fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat	**XXX**				
Fenntartható és kompakt városszerkezet		**XXX**	**XXX**	**XXX**	
Energiafüggőség csökkentése és klímavédelem			**XXX**		
A demográfiai változások - a városi népességfogyás kezelése, a családok és a helyi közösségek megerősítése					**XXX**
A leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése					**XXX**
Együttműködés a többszintű kormányzás jegyében	**XX**	**X**	**XX**	**X**	**X**
A helyi és térségi gazdaságfejlesztés	**XXX**	**X**			
KAPOSVÁR FEJLESZTÉSE					
„egészséges élelmiszerek a szántóföldtől az asztalig" jelszóval az egészségtudatos város pozícióját kívánja elérni az élelmiszeripar, gépipar, textilipar, építőipar, logisztika, kiskereskedelem húzóágazatainak segítségével, illetve a következő kitörési pontokkal: logisztika (Taszár), kereskedelem, bio-, nano- és elektrotechnika, kreatív ipar, turizmus. Közvetlen városi vonzáskörzetén túl elsősorban a közeli Zselic és Külső-Somogy vidéki területeit integrálja, szoros együttműködése Dombóvár felé nyitott.	**Különbség: húzóágazatok megjelölése. Az ITS-ben az agrár-élelmiszeripar,a turizmus és a gépipar (mely a felsoroltak közül az elektrotechnikát is integrálja) került kiemelésre.**				

<u>Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciója (SMTK) és</u>

Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciója a **megye jövőképé**t az alábbiak szerint határozza meg: „Somogy megye 2030-ra sokszínű, természeti értékekben gazdag tájjal rendelkező, harmonikus, és az ott élők számára jó életminőséget biztosító versenyképes, innovatív térséggé válik, ahol szolidáris közösségekre építve, egymást erősítve, egymás értékeire és adottságaira alapozva vannak jelen a szolgáltatásokban erős városok és a kedvező életteret adó vidéki térségek."

A jövőkép eléréséhez három átfogó cél került kialakításra az alábbiak szerint:

- A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése

- A megye belső erőforrásainak fenntartható hasznosítása az ökológiai, társadalmi és gazdasági szempontok figyelembe vételével
- A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára

Az átfogó célokhoz **öt tematikus és öt területi cél** került kijelölésre az alábbi táblázatban leírtak szerint.

SMTK céljai	ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	1.	2.	3.	4.	5.
A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése	XXX	XX	XX		
Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése	XXX	XXX			
A helyi termelést, a közösségek önellátását elősegítő fejlesztések támogatása	XX				
Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése					XXX
Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése			XXX		
Balaton kiemelt üdülőkörzet komplex fejlesztése					
Kaposvár centrum szerepének erősítése, vonzáskörzetének fejlesztése	XXX	XX	XX	XX	XX
Járásközpontok, városok funkcióinak megerősítése					
Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése	XX	XX	XX	XX	X
Somogy megye horvát határ menti térségének fejlesztése a horvát kapcsolatok erősítésével					

A 2014. június 5-én társadalmi egyeztetésre kerülő SMTP prioritásaihoz és intézkedésihez való illeszkedést a következő táblázat összesíti:

SMTP prioritásai és intézkedései	ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	1.	2.	3.	4.	5.
1.Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése	XXX	XX			
1.1. A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése		XXX			
1.2. A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása	XXX				
1.3. Regionális együttműködés támogatása	XXX				
1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban	XX				

SMTP prioritásai és intézkedései	ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	1.	2.	3.	4.	5.
2. Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban	XXX	XXX			
2.1. Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása		XXX			
2.2. K+F+I tevékenység ösztönzése	XXX				
2.3. Vállalkozások együttműködésének támogatása	XXX				
2.4. Befektetés-ösztönzés, projektfejlesztés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása		XXX			
3. Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése	XXX			XX	
3.1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése	XXX			X	
3.2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés	XXX				
3.3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése	XXX	XXX			
4. A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása		XXX			XXX
4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára		XX			
4.2. Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása		XXX			
4.3. Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése					XXX
5. A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása			XXX		
5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése	XX		XX		
5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése			XXX		
5.3. A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken energetikai célú biomassza termelő ültetvények létesítése			X		
5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés			XX		
5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása			XXX		

SMTP prioritásai és intézkedései	ITS kapcsolódása (középtávú célok)				
	1.	2.	3.	4.	5.
6. A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása				**XXX**	**XXX**
6.1. Az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élőmunka igényes tevékenységek támogatása a perifériikus térségekben					
6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása					**XXX**
6.3. A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása				**XXX**	
6.4. Intézkedés: A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása		**X**		**XX**	**XX**
7. Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés		**XXX**	**XXX**	**XXX**	**XXX**
7.1. A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása		**XXX**			
7.2. Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása			**XXX**		
7.3. Integrált településfejlesztési akciók támogatása		**XXX**	**XXX**	**XXX**	
7.4.Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben					
7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése				**XXX**	
7. 6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása					**XXX**

Dél-Dunántúl intelligens szakosodási stratégiája (DDRIS3)

A Nemzeti kutatás-fejlesztési és innovációs stratégia 2020 dokumentummal összhangban készül a régió intelligens specializációs stratégiája. A régió kitörési pontjai a következő ágazatokhoz köthetők:

Húzóágazatok	ITS kapcsolódás
Élelmiszer- és agráripar	XXX
Gépipar és fémmegmunkálás, elektronika, elektrotechnika	XXX
Környezetipar és energetika	X
Egészségipar és biotechnológia	X

Információ és kommunikációs technológiai ipar	
Kreatív ipar	X

A stratégiával összhangban az ITS is az agrár-élelmiszeripar és gépipar szerepét emeli ki Kaposvár innovációra alapozott versenyképességének vonatkozásában, melyben a Kaposvári Egyetem kiemelt szerepet játszik. Az egyetemen 2009-ben Innovációs és tudástranszfer Irodát hoztak létre, melynek feladata – többek között – az egyetem tudásbázisának és versenyképességének növelése, az egyetem partnerségi kapcsolatainak építése a gazdasági szférában, az egyetemen a vállalkozói szellem erősítése, s nem utolsó sorban a hasznosító vállalkozások létrejöttének segítése.

5.1.2. A stratégia illeszkedése a helyi ágazati stratégiákhoz

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendeletnek megfelelően az ITS-t és hosszú távú városfejlesztési koncepciót helyzetfeltáró, elemző és értékelő - úgynevezett megalapozó – vizsgálatok készítése előzte meg. A vizsgálatokkal párhuzamosan egyes szakági területek részletes fejlesztési dokumentumok készültek, melyek meghatározó irányai és elemei beépültek mind a hosszú távú koncepció célrendszerébe, mind az ITS céljai és intézkedési közé. A szakági anyagok a következő tématerületekre terjedtek ki:

- ☐ Hosszú távú közlekedésfejlesztési koncepció felülvizsgálata
- ☐ Zöldterület- és közterület megújítási koncepció
- ☐ Felszíni csapadékvíz elevezetési koncepció készítése
- ☐ Turizmusfejlesztési koncepció készítése

Az energetikai célok elérése érdekében Kaposvár Önkormányzata 2014-ben elkészítteti a város energetikai felmérését, mely alapot szolgál a jövőbeni fejlesztések részletesebb előkészítéséhez. *A tervdokumentum belső egyeztetése folyik, eredményei az ITS elfogadásáig beépítésére kerülnek.*

5.1.3. A stratégia illeszkedése a települési környezetvédelmi programhoz

Kaposvár MJV 2013-ban készíttette el Környezetvédelmi Programjának legutóbbi felülvizsgálatáta, a soron következő felülvizsgálat 2015 során lesz esedékes. A Környezetvédelmi Program 9 tématerületen fogalmaz meg problémákat, programokat, alprogramokat. Több olyan intézkedés és tématerület van Környezetvédelmi Programban, mely területeken jelentős fejlesztések történtek az elmúlt időszakban, többek között a csapadékvíz elvezetés, az utak portalanítása, a szennyvízelvezető csatorna belterületi 100 %-os kiépítése, vagy a hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése vonatkozásában. Az alábbi táblázat az ITS stratégiai célrendszeréhez való illeszkedést mutatja be.

Tématerület és fő problémák, célok	Programjavaslatok	ITS tematikus cél
Levegő minősége ➢ **jelentős légszennyezést okoznak a közlekedési kibocsátások,** ➢ **kisebb mértékű, de nem elhanyagolható a fűtési eredetű légszennyezés** ➢ **jelentős a településen a porszennyezés. ;**	Közlekedési eredetű légszennyezés csökkentése: ➢ Járműcsere a tömegközlekedésben; ➢ Belváros sétáló övezetének kiterjesztése, forgalomtól elzárt területek növelése; ➢ vasút fejlesztése, ➢ kerékpárutak fejlesztése Fűtési eredetű kibocsátások csökkentése, energia felhasználás hatékonyság javítása: ➢ földgáz hálózat fejlesztése; ➢ Alternatív energiaforrások bevezetésének támogatása,	**3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások** **2. Vonzó üzleti környezet**

	➢ Ismeretterjesztés ➢ napenergia, biomassza, hulladékhő hasznosítása; ➢ távfűtési rsz. kiterjesztése; Mérőrendszer működtetése, lakossági tájékoztatás, adatgyűjtési rsz. fejlesztése; Belterületi zöldfelületek karbantartása, növelése	
Vizek minősége: ➢ **felszín alatti vizek további szennyezésének megakadályozása**	Adatbázis, térinformatikai rsz. Kialakítása Felszíni vizek minőségének javítása: medertisztítás – patakok; Deseda tározó kiemelt védelme Szennyvíziszap ártalommentes elhelyezése	**3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások** **4. Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom**
Természetvédelem: **Legfontosabb a már meglévő helyi jelentőségű védett terület és egyedi érték védelme**	Zöldterület fejlesztés Szemléletformálás Kataszter, kutatás, további védelem alá helyezés	**4. Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom**
Föld védelme:	Városi szintű földvédelmi stratégia kialakítása Képzési és bemutató program a talajok mezőgazdasági hasznosításához; vegyszermentes, biogazdálkodási eljárások, valamint eróziót csökkentő eljárások megismertetése	**1.Térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott erős helyi gazdaság**
Hulladékgazdálkodás	Hulladéklerakó rekultivációs program folytatása Szemléletformálás, szelektív gyűjtés arányának növelése, komposztálás, kampányok folytatása, köztisztaság javítása („Tartsuk tisztán Kaposvárt!”)	**3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások**
Zaj-és rezgésterhelés csökkentése	Felmérések készítése forgalomszervezés	**2. Vonzó üzleti környezet**
Energiagazdálkodás	Önkormányzati intézményi audit és folyamatos fejlesztés Közvilágítás korszerűsítése Távhő rendszer kiterjesztése	**3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások**
Közlekedés	közlekedési eredetű lég- és zajszennyezés csökkentése: helyi tömegközlekedés színvonalának megőrzése, fejlesztése,közlekedésszervezés; folyamatos út-és járdafelújítás szemléletformálás: kultúrált közlekedés kerékpáros közlekedés feltételeinek fejlesztése, népszerűsítés vasúti közlekedés feltételeinek javítása: teherpályaudvar kihelyezése, vonalkorszerűsítése	**2. Vonzó üzleti környezet** **3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások**
Környezetbiztonság	Vizsgálatok, adatbázis fejlesztés, megelőzés feltételeinek biztosítása; tájékoztatás	-
végrehajtás intézményrendszere	Környezetirányítási rendszer bevezetése (EMAS)	-

5.2. BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK

5.2.1. A célok logikai összefüggései

Az ITS céljainak megfogalmazásánál az alapot a hosszú távú városfejlesztési koncepció jövőképe és átfogó céljai jelentették, az összefüggést a „stratégiai célok meghatározása" (2. sz.) fejezet tartalmazza. A hosszú távú koncepció részcéljaihoz az ITS által tervezett beavatkozások különböző mértékben járulnak hozzá:

Koncepció részcéljai	ITS középtávú céljainak hozzájárulása a hosszú távú célok megvalósulásához (középtávú célok)				
	1.	2.	3.	4.	5.
1. Gazdasági húzóágazatok megerősödése	**XXX**			**X**	
2. Sokoldalú foglalkoztatás	**XXX**	**XXX**	**XX**	**X**	**X**
3. Turisztikai desztináció megerősödése	**XXX**	**XX**	**X**	**XX**	
4. Energetikailag „megújuló" város	**X**	**X**	**XXX**		
5. Térségi elérhetőség és belső mobilitási feltételek javítása		**XXX**	**XXX**		
6. Humán szolgáltatások optimalizálása és minőségi fejlesztése	**XXX**	**XXX**		**XXX**	**XXX**
7. Harmonikus együttélés a környezettel		**X**	**XXX**	**XXX**	
8. Vonzó, élhető város			**X**	**XXX**	**X**
9. Népességmegtartás, valamint a társadalmi leszakadás megakadályozása	**X**	**X**	**X**	**X**	**XXX**
10. Aktív és egészséges város				**XXX**	**X**

5.2.2. A célok és a helyzetértékelés megállapításai közötti összefüggések

A célok és helyzetértékelés megállapításai közötti kapcsolat összefoglaló bemutatása a következő:

1.Térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott erős helyi gazdaság	Erősségek /lehetőségek	• regionális ipari központ (modern, jelentős gépipar, cukorgyár) • hagyományos agrár-élelmiszeripar • felsőfokú képzés, speciális középfokú képzés • egyetemi kutató-fejlesztő kapacitások • sokszínű turisztikai kínálat, kiaknázható potenciál, TDM • gyógyvíz jelenléte a településen • a térség agrárgazdálkodásának és helyi élelmiszeripar kapcsolatának megerősödése, • új mezőgazdasági ágazatok térnyerése (kertészet, gyógynövénykultúra, stb.) • az egészség- és szelíd turizmus iránti kereslet növekedése • a balatoni kerékpár-körúthoz való kapcsolat kiépítése • kaposvári termékek fejlesztése (védjegy típusú fejlesztések) • a térségi beszállítói hálózatokkal a foglalkoztatás és hatékonyság növelése • a Kaposvári Egyetemmel való kapcsolat erősítése és szélesítése, a képzés, a K+F tevékenység és a helyi

		gazdaság közötti kapcsolat erősítése
	Gyengeségek /problémák	• nehézkes térségi megközelíthetőség (a gyorsforgalmi összeköttetés az autópályához még nem épült ki) • alacsony tőkevonzó képesség • kvalifikált munkahelyek korlátozott száma • kis- és középvállalkozások alacsony tőkeellátottsága és versenyképessége
2. Vonzó üzleti környezet	Erősségek /lehetőségek	• fejlesztésbe bevonható barnamezős és alulhasznosított gazdasági ingatlanok • térségi kereskedelmi, szolgáltató és igazgatási központ • oktatási központ, egyetemváros • képzési rendszer, szakképzés országos szintű fejlesztése, • taszári repülőtér, kaposújlaki repülőtér közelsége • a kultúra, turizmus és a művészeti képzés bázisán a kreatív iparágakban a foglalkoztatás és vállalkozások bővülése • nemzetközi sportesemények, regionális vásárok szervezése
	Gyengeségek /problémák	• minőségi szálláskapacitás hiánya, nagy kapacitású fedett rendezvénytér, konferenciaterem hiánya • gazdasági telephelyek környezetének minőségi problémái • hiányszakmák, ipari szakemberhiány • elégtelen piaci megjelenés • mobil szélessáv és újgenerációs szélessávú szolgáltatásokban hiányos ellátás • a tehermentesítő és elkerülő utak teljes megvalósulásáig a gépjármű közlekedés terheli a beépített környezetet
3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások	Erősségek /lehetőségek	• kiépült térségi hulladékgazdálkodási rendszer • közműellátottsági szint megfelelő • kiépített elkerülő / tehermentesítő utak, 100%-ban burkolt belterületi utak • energiahatékonysági és megújuló energetikai beruházások • Kerékpáros hálózat hiányzó szakaszai • olcsó helyi energia, mint telepítő tényező • Az energiahatékonyság kiemelt uniós célkitűzés, amelyre jelentős források állnak rendelkezésre: a felhasznált megújuló energiaforrások körének és arányának növelése a teljes energiafelhasználáson belül • energiatudatosság, hulladék újrahasznosítás, környezettudatosság szemléleti erősítése
	Gyengeségek /problémák	• Energiahatékonyság szempontjából gyenge minőségű épületállomány

		• Közösségi közlekedés környezetterhelő hatásai • Elmaradt rekonstrukciós munkák a közművek terén • Megújuló energiák alacsony részaránya az energiafelhasználásban • Távhőrendszer további kiterjesztésében meglévő kapacitások
4. Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom	Erősségek /lehetőségek	• sokszínű kulturális és művészeti élet • Kaposi Mór Oktatókórház – regionális szintű ellátás, folyamatos fejlesztések • jelentős sportélet, önkormányzat és sportegyesületek jó együttműködése • erős lokálpatriotizmus • gyalogos és forgalomcsillapított zónák növekedése, hálózatosodása • megújult közösségi terek és létesítmények • kiemelkedően sok gondozott városi zöldterület (parkok, fasorok), helyi természeti értékek: Deseda-tó, Töröcskei-tó • országos ökológiai hálózat területei, Natura 2000 területek • megújult belvárosi közterületek, minőségi városi tér • belváros épített öröksége, szecessziós épületek • lakossági szemléletváltás: öngondoskodás, egészségtudatosság területén
	Gyengeségek /problémák	• a zöldterületek közötti hálózatban kapcsolati hiányok • Kapos-völgy alulhasznosított • a belvárosi épített környezetben elmaradó felújítások (Csiky Gergely Színház) és esztétikailag zavaró épületek - homlokzatfelújítás nem követi a közterületfelújítás ütemét • Egyes sportlétesítmények rekonstrukcióra szorulnak
5. Szolidáris, családbarát város	Erősségek /lehetőségek	• fejlett városi humán infrastruktúra, egymásra épülő szolgáltatások és ellátórendszer • nyitott, proaktív és gondoskodó önkormányzat • települési esélyegyenlőségi program megléte • magánszektor és egyházak részvétele az ellátásban (családi napközik, oktatási-nevelési intézmények) • javuló közbiztonság • a civil szervezetek és egyházak fokozott szerepvállalása a szociális szolgáltatásokban • a szomszédsági közösségek megerősödése és szerepük növekedése a szociális szolgáltatásokban és a bűnmegelőzésben – elsősorban a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett lakókörnyezetben • lakossági szemléletváltás: szolidaritás, társadalmi befogadás, • munkáltatók szemléletváltása: családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok elterjedése

		• innovatív, fenntartható megoldások elterjedése a szolgáltatásokban
	Gyengeségek /problémák	• szociális bérlakások, átmeneti szálláshelyek és idős-otthoni férőhelyek száma elmarad az igényektől • eltérő életvitelből adódó konfliktusok • szegregált területen szociálisan hátrányos helyzetű népesség jelenléte • CSR(vállalati társadalmi felelősségvállalás) rendszere-ket működtető nagyvállalatok száma kevés • Forráshiány és HR kapacitásproblémák (túlterheltség) a szolgáltatóknál a szociális szektorban

5.2.3. A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Az ITS stratégiai céljai közötti összefüggések áttekintő bemutatása a fontosabb tartalmak kiemelésével

	2. Vonzó üzleti környezet	3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások	4. Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom	5. Szolidáris, családbarát város
1.Térségi erőforrásokra és együttműködésekre alapozott erős helyi gazdaság	➢ A 2. cél intézkedései a gazdaság egészét, így az 1-es célban kiemelt ágazatokat is szolgálják ➢ A két cél programjai együttesen képesek megteremteni a foglalkoztatás bővítését	➢ A korszerű, jó minőségű szolgáltatások – köztük az olcsóbb energia – fontos telepítőtényezőt jelent a gazdaság számára ➢ Kerékpárút hálózat fejlesztése turisztikai célokat is szolgál ➢ Vállalkozások környezetipari fejlesztései, környezetvédelmi beruházásai, energiapartnerség ➢ együttműködés a városüzemeltetés innovációs megoldásainak kifejlesztésére, közszolgáltatásokhoz kapcsolódó innovációs és KKV fejlesztési potenciál; ➢ városi ügyfélszolgálati működés megújítása – gyorsaság, átláthatóság, rugalmasság;	➢ A 4. célban megfogalmazott intézkedések a város turisztikai vonzerejét növelik ➢ Egészségügy és turizmus kapcsolódási lehetőségei (gyógyturizmus, lovasterápia, stb.)	➢ Agrárium bekapcsolása a szociális célú foglalkoztatásba, esélyteremtésbe (kertészet, gyógynövény)
2. Vonzó üzleti környezet		➢ KKK fejlesztés gazdaságot és térségi közösségi közlekedési célokat szolgáló fejlesztéseinek projekt szintű kapcsolódása ➢ A foglalkoztatáshoz kapcsolódó mobilitási igények kielégítéséhez a közlekedésfejlesztési elemek fejlesztése hozzájárul (közösségi k, kerékpárút)	➢ Kulturális intézmények, turisztikai vonzerő erősítése közvetetten piacot teremt a kreatív és kulturális ipar számára;	➢ Szakképzés, felnőttképzés kapcsolódása az esélyteremtő, felzárkóztató programokhoz ➢ Családbarát és atipikus foglalkoztatás népszerűsítése ➢ társadalmi és alternatív gazdaság, KKV-k támogatásával a hátrányos helyzetű társadalmi célcsoportok életminőségének javítása; ➢ szociális célú intézmények és bérlakások felújításának foglalkoztatási oldala; ➢ fiatalok vállalkozóvá válásának támogatásával népességmegtartás;

	2. Vonzó üzleti környezet	3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások	4. Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom	5. Szolidáris, családbarát város
3. Korszerű, energiahatékony és környezetbarát városi infrastruktúrák és szolgáltatások			➢ Energiahatékonysági korszerűsítések a lakás és intézményi szektorban integrálódnak a városrészi kompelx projektekbe ➢ Kerékpárút hálózat fejlesztése a zöldterületi fejlesztések hálózatba szervezésében kiemelt szerepet játszik	➢ Lakhatás költségeinek csökkentése az energiahatékonysági beruházások által a bérlakásszektorban, a társas- és családi házas szegmensben valamint az intézményeknél ➢ mobilitással kapcsolatos fejlesztéseknél az esélyegyenlőségi szempontok kiemelt figyelembe vétele;
4. Harmonikus város: vonzó városi környezet és aktív, egészséges társadalom				➢ zöld program, kulturális intézmények – társadalmi befogadás, közösségi élet terei. ➢ A 4. célban megjelölt egészségügyi és sportinfrastruktúrák fejlesztése, a szemléletformálás – aktív életmód, öngondoskodás – szorosan kapcsolódik az 5. cél programjaihoz (ifjúsági és családpolitika, társadalmi felzárkóztatás, stb.)

6. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

A stratégia sikeres megvalósításának külső és belső kockázatairól egyaránt beszélhetünk. A kockázatok azonosítása azok időben történő felismerését és kezelését egyaránt segítik.

A sokszereplős térben lévő konfliktusok, érdekellentétek kezelését, az érdekek harmonizálását, a hatékonyság növelését és a forrásfelhasználás optimalizálását a partnerség - mint horizontális elv – mentén célszerű kezelni elsődlegesen. Itt szeretnénk kiemelni a monitoring folyamat fontos szerepét a kockázatok felismerése és a kezelése kapcsán. Az alábbiakban elsősorban azokat a kockázatokat ismertetjük, melyek stratégiai szinten, illetve több projekt vonatkozásában, a projektek életciklusa alatt jelentkezhetnek.

A megvalósítást érintő fontosabb kockázatok összefoglalása

A kockázat jellege	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
finanszírozás	„verseny” a finanszírozási forrásokért.	közepes	közepes	Jól előkészített, „indítható” projektek; Költség-hasznon elemzések alapján projektek előzetes priorizálása – fontossági sorrend pontosítása; Projektek finanszírozási tervében a különböző forráslehetőségek feltárása, opciók meghatározása – egyéb külső forrásbevonás előkészítése; Ütemezett megvalósítás nagyobb projektek esetében Közvetlen uniós források lehetőségének feltárása, lobbizás; uniós forrásokon kívüli finanszírozási lehetőségek folyamatos monitorozása Együttműködés a kormánnyal a nagyobb léptékű projektek előkészítésében – projektek uniós forrásokból való támogatottságának biztosítására; a fejlesztések közvetlen központi költségvetés általi támogatása; az önkormányzat támogatása egyéb pénzpiaci eszközök alkalmazásában (hitelfelvétel, garancianyújtás, stb.).
	Projektek egymást kiszorító hatása -	nagy	közepes	Költség-hasznon elemzések alapján projektek előzetes priorizálása – fontossági sorrend pontosítása;
	Önerő biztosításának problémája a gazdasági szervezeteknél, különösen a KKV-knál	nagy	nagy	Lobbizás a különböző kiegészítő pénzügyi konstrukciók kialakításában (pl. önerő alap)
	Önerő biztosításának problémája a lakossági energiahatékonysági beruházásoknál	nagy	nagy	Lobbizás a különböző kiegészítő pénzügyi konstrukciók kialakításában (pl. önerő alap), önkormányzati szerepvállalás – addicionális forrásbiztosítás lehetőségeinek felmérése
	Önerő biztosítása a közszféra projektjeinél	kicsi	közepes	A végrehajtásra vonatkozó részletek kidolgozásának nyomon követése, körültekintő költségvetési tervezés Projektek finanszírozási tervében az önerő biztosítására a különböző opciók figyelembe vétele, értékelése, előkészítés az éves költségvetés tervezése során.
	önkormányzati tulajdonnal érintett közszolgáltató cégek kedvezményezettként alacsonyabb támogatási intenzitásra jogosultak, mint az önkormányzat.	közepes	nagy	Megvalósítás szervezeti hátterének előkészítése, a Kaposvári Önkormányzat – mint kedvezményezett – opció figyelembe vételével. A legkedvezőbb támogatási arány érdekében történő szervezeti modell alkalmazása.
	Többletköltségek jelentkezése a megvalósítás során a projekteknél.	közepes	nagy	Professzionális projektelőkészítés, projektszinten kockázatok feltárása, kockázat-kezelési terv készítésével; Közbeszereztetés során kivitelezők megfelelő kiválasztása, szerződések keretében a többletköltségek és felelősségvállalás kezelése.

A kockázat jellege	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
	Visszatérítendő pénzeszközök alacsony népszerűsége	nagy	közepes	Vállalkozói ismeretek bővítése, finanszírozással kapcsolatos tanácsadás
	Projektek megvalósítása után fenntartásban többletköltségek jelentkezése /elvárt bevételek elmaradása.	közepes	közepes	Projektek professzionális előkészítése, cash-flow elemzések – döntések meghozatala a különböző megvalósítási változatok alapján; Projekt szintű kockázatelemzés és kezelési terv.
együttműködés	Források szűkössége miatt Somogy megyével és a településekkel az együttműködés nem lesz hatékony, az egyéni érdekérvényesítés mentén dőlnek el a támogatások.	alacsony	közepes	a területfejlesztési programozás és projektek előkészítése során is együttműködés; ITB – dedikált forráskeret Kaposvár MJV számára
megvalósítás szervezeti háttere	Több közszolgáltatót is érintő projektek esetében az előkészítés elhúzódása.	alacsony	közepes	Önkormányzat koordináló szerepe – felelősségi körök pontos meghatározása, folyamat-monitoring.
	Az önkormányzati fejlesztésekből származó pozitív externáliák kezelése projektszinten nem történik meg; nincs kiaknázva a magánszektor, illetve a lakosság kisebb léptékű szerepvállalása a kapcsolódó fejlesztések, fenntartás vonatkozásában.	nagy	közepes	Gazdaságszervezésért felelős szervezeti egység hatáskörében az egyedi esetek kidolgozása (településrendezési szerződések, egyéb együttműködési formák kidolgozása)
jogi	Tulajdonjogi problémák – pl. közlekedésfejlesztési projektek előkészítésénél.	közepes	nagy	Időben történő menedzselés, jogi eszközök (településrendezési eszközök) alkalmazása, partnerség az érintetttekkel.
	Egyes projektek megvalósíthatóságát országos szintű jogszabályok ellehetetlenítenek, más – szakmailag esetleg kevésbé támogatott projekteket kitüntetett helyzetbe hoznak.	közepes	közepes	Együttműködés a kormánnyal a fejlesztések előkészítésében, a fejlesztési szándékok, érdekek folyamatos kommunikációja, érdekérvényesítés.
	Projektek előkészítésének elhúzódása: döntéshozás támogatói oldalról - támogatási szerződés késői megkötése.	közepes	közepes	érdekérvényesítés a közszférát érintő projektkiválasztási folyamatok átláthatóvá tételére.
	Projekteknél közbeszereztetés elhúzódása miatt a határidők tarthatóságának kockázata.	közepes	közepes	Jól előkészített közbeszerezési folyamatok – ütemezés
	Projektek ütemezésének csúszása kivitelező hibájából.	közepes	közepes	Jól előkészített közbeszerezési folyamatok – kivitelező körültekintő kiválasztása, szerződésekben megfelelő jogi eszközök (biztosítékok, garancia-vállalás, stb.) beépítése; Műszaki ellenőrzésre vonatkozó közbeszerezések körültekintő lefolytatása - megfelelő referenciák, stb.
	Hatósági engedélyek megszerzésnek elhúzódása.	alacsony	közepes	Már a tervezés során megfelelő szintű és gyakoriságú egyeztetés, projektek tervezésénél a szükséges hatósági engedélyeztetéshez szükséges idő megfelelő megtervezése (puffer beépítésével).
műszaki	Nagyprojektek összetett műszaki tartalmával összefüggő egyedi műszaki problémák.	közepes	közepes	Projektek professzionális előkészítése, kockázatok, vis major esetek kezelésére való felkészülés (pl. kivitelezésnél árvízi helyzet, régészeti feltárás eredménye, ideje, stb.).
társadalmi	Lakossági konfliktusok a projektek megvalósításával járó kellemetlenségek miatt (építkezés zaj- és légszennyezés), megnövekedő forgalom miatt, stb.	közepes	alacsony	Már a projektek előkészítése során megfelelő kommunikáció, mely a végrehajtás fázisában is többféle módon történik (a kötelező nyilvánosságbiztosításon túl).
	Társadalmi projektek irányában	alacsony	nagy	Kommunikáció, bevonási stratégiák alkalmazás már a

A kockázat jellege	Kockázat és hatásainak leírása	Bekövetkezés valószínűsége	Hatása	Kivédésére javasolt intézkedések
	lakossági közömbösség.			projektek előkészítése során is, hatékony kommunikáció és nyilvánosságbiztosítás.
gazdasági	Barnamezők funkcióváltása a tervezett beavatkozások ellenére lassú, kereslet hiánya – elhúzódó ingatlanpiaci, gazdasági válság, városon belüli „tiszta" potenciális fejlesztési helyszínek kínálata miatt	nagy	közepes	Kereslet monitorozása, fejlesztési programok piaci megalapozása, gazdaságszervező szervezeti egység / befektetésösztönző tevékenység
	Befektetés-ösztönző szervezet forráshiánya, magánszektorral partnerség hiánya.	alacsony	közepes	Feladatkör és működés folyamatos fejlesztése a partnerségi kapcsolatok erősítésével. Szolgáltatások (működési területek) partnerségi alapú, szükségletre épülő megtervezése, tevékenységi kör fenntartható finanszírozásának kialakítása.
	Városmárka iránti érdektelenség, kívánt gazdaságélénkítő hatás elmaradása.	alacsony	nagy	A városmárka kialakításába a különböző érdekeltek bevonása, széleskörű nyilvánosság és kommunikáció, városmárka kialakításához és menedzseléséhez megfelelő szervezeti feltételek biztosítása.
	Széttartó, diverz kommunikáció – egymást gyengítő helyzetek, nem egységes „üzenet" és koncepció.	alacsony	közepes	Szervezeti háttér megfelelő működtetése, kontrollja
környezeti	A projektek megvalósításánál az környezetvédelmi szempontok nem épülnek be.	közepes	nagy	Az önkormányzat saját projektjein keresztül demonstratív jelleggel kell az ökoinnovációs szempontokat alkalmazni és ezt kommunikálni.
	A kivitelezés minősége – részben a kivitelezők szakmai hiányosságai miatt - nem felel meg a kitűzött „zöld" kritériumoknak.	alacsony	közepes	Közbeszereztetés során a kivitelezők és a műszaki ellenőrzés megfelelő, körültekintő kiválasztása; Tervezés során a reális igények számba vétele, „kivitelezhető"és fenntartható műszaki megoldások.
	Növekvő társadalmi igény a városi szabadidős területek iránt – frekventált helyszínek gyors amortizációja a felújítás után, kínálat bővülésével fenntartási költségek növekedése.	közepes	közepes	Tervezésnél kínálati elemek térben való „széthúzása", rendezvények számának korlátozása, új/felújított helyszínek „bevezetése", használat, ismertség megerősítését célzó kampányok, marketingkommunikáció; Fenntarthatóság (környezeti, pénzügyi, társadalmi) szempontjainak beépítése a műszaki tervezésbe, a használati intenzitásnak megfelelő források biztosítása, bevételtermelő elemek beépítése (közterülethasználati díjak, stb.) és visszaforgatása.

7. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

7.1. A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK

Településrendezési szerződés

A nem fejlesztési jellegű tevékenységek közül a városrehabilitáció során gyakran alkalmazott eszköz a településrendezési szerződési eljárása, amely nem más, mint az önkormányzati partnerségen alapuló, magánkezdeményezésű fejlesztői projektek és az önkormányzat közötti viszonyt meghatározó együttműködés. A fejlesztési projektek volumenének és komplexitásának nagyfokú eltérése miatt a kaposvári önkormányzat mindig az egyes fejlesztőkkel egyedileg kíván településrendezési szerződésben rögzített tervalkut kötni. Az egyes fejlesztésekkel kapcsolatos elvárások megfogalmazása - beadandó anyagok, a döntés menete – az illetékes hivatali osztályok bevonásával történik egyedileg, minden esetben az adott fejlesztésre szabva. A városnak részletes szabályzata van a településrendezési szerződések előkészítésére és lebonyolítására vonatkozóan.

Kedvezmények, ösztönzők

A helyi gazdaságfejlesztés egyik legfontosabb önkormányzati eszköze a helyi adópolitika. A Kaposvári Önkormányzat reagálva az elmúlt időszak gazdasági nehézségeire, kidolgozta az úgynevezett „Kaposvár modellt”, mellyel a helyi vállalkozások számára nyújtott pénzügyi segítséget a talpon maradáshoz, fejlesztéshez és munkahely megtartáshoz vagy teremtéshez.

A modell részeként a Foglalkoztatási és Munkahely-megőrzési Támogatási Keret a munkahelyek megőrzéséhez adott támogatást, sok száz vállalkozásnak nyújtott segítséget az iparűzési adót elengedése, illetve átütemezése. A garanciaalap segítségével helyi vállalkozások tudtak beruházási hitelt felvenni.

A helyi adópolitika a jövőben is része kell, hogy legyen a gazdaságfejlesztésnek, a korábbi programok felülvizsgálatával hatékony és rugalmas ösztönző rendszer kiépítése szükséges.

Fiatal szakemberek helyben tartására az önkormányzat előnyös áron nyújtott építési telket, ezzel is erősítve a munkahelyükhöz, így Kaposvárhoz való kötődésüket is. Ezt az ösztönző rendszert érdemes fenntartani a jövőben is.

VÁROSMÁRKA kialakítása

Kaposvár MJV megjelenéseihez ez idáig nem rendelkezett egységes városmárkával. A korábban általános gyakorlatot jelentő desztináció marketinggel szemben a városmárka-építés egy komplexebb, minden érintett szereplő számára hiteles értékeket képviselő üzenet felépítését jelenti. Kaposvár népszerűsítéséhez és pozitív megjelenéséhez egyre nagyobb szükség van jól beazonosítható városmárkára. Ennek felépítése viszonylag alacsony költségigényű beavatkozás, amely azonban jelentős mértékben hozzájárulhat a város makroregionális pozíciójának erősítéséhez, megítélésének javításához. Az egységes városmárka nem csak a város külső megjelenéséhez szükséges, hanem a helyi lakosság, az érintett városi, gazdasági szereplők felé irányuló kommunikációban is jelentős szereppel bír. Kaposvár megítélésének javítása és szinten tartása csak folyamatos, hiteles, egységes és tartalmas kommunikáció mellett lehetséges, amelyhez a magánszektort, valamint a lakosságot és civil szereplőket is partnerségi alapon kell érdekeltté tenni.

A városmárkázási stratégiának az alábbi célokat kell szolgálnia:

- Egyértelműen beazonosíthatóvá kell tennie a várost.
- Befektetőket kell vonzania a városba.
- Turisztikailag vonzóvá kell tennie a várost.
- A megválasztott városvezetés népszerűségét kell növelnie az állampolgárok körében.
- Javítania kell a városvezetés kapcsolatrendszerét a város kulturális, tudományos, oktatási intézményeivel és a városban működő vállalkozásokkal.
- Pozitív hatást kell gyakorolnia a városhoz köthető termékekre és szolgáltatásokra, azaz a márkának be kell épülnie ezen termékek és szolgáltatások marketing stratégiájába, így javítva azok minőségét és értékesítési volumenét.

- Növelnie kell a város polgárainak büszkeségét, illetve harmóniát, magabiztosságot és elszántságot kell sugároznia.
- El kell nyernie a média támogatását.

A városmárkázás egy új megközelítést hozott a városmarketingben, mert megváltozott a cselekvés fókusza. A korábbi racionális, funkcionális megközelítés helyett a hangsúly áthelyeződött az érzelmi, mentális és pszichológiai hatásokra, azaz a legfontosabb cél az lett, hogy a város, mint márka pozitív asszociációkat váltson ki a megcélzott fogyasztókban. Ez nem azt jelenti, hogy a funkcionális, racionális szempontok háttérbe szorultak volna, csak a gondolkodás iránya változott meg. Az érzelmi bevonódás, a megkülönböztethetőség került a középpontba.

Egyéb önkormányzati kezdeményezések

A települési környezet szépítése, élhetőbbé tétele szempontjából hasznos és nem utolsó sorban szemléletformáló hatással bír egy-egy köztisztasági program szervezése, lakossági virágosítási kampány szervezése, ösztönzése – mely tevékenységeknek komoly hagyománya van Kaposváron. Az akciók, kampányok megszervezése a civil szervezetek bevonásával történik, a mozgósításban a város közintézményei aktív szerepet vállalnak.

7.2. AZ INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI

Az önkormányzatok, így Kaposvár város működése az új elvárások rendszerében akkor lehet sikeres, ha az irányítás hatékonyan működik, ha a működését hatékonyabbá (egyszerűbbé és átláthatóbbá) teszi.

Ez a szükséges feltétele annak, hogy Kaposvár városa az őt érő megújítási és fejlesztési kihívásoknak megfelelő hatékonysággal és a támogatási források megszűnése utáni időben is fenntarthatóan megfelelhessen, azaz tartós urbanizáció feltételei biztosítottak legyenek.

Az Európai Unió a városfejlesztés integrált megvalósítását segítő két jelentős eszközér vezeti be a 2014-2020-as programozási időszakban:

- Az Integrált Területi Beruházás (ITB): Az ITB alkalmazása alapvetően segítheti az integrált városfejlesztés megvalósulását, ugyanis a lényege az, hogy a különböző operatív programok (OP-k) különböző prioritásaihoz illeszkedő – akár jelentősebb méretű egymással összefüggő - projektjeit foglalja magába, azok megvalósítását koordinálja. Ezzel az ITB lehetőséget ad arra, hogy pl. az ITS által azonosított projektek megvalósításáról előzetes egyeztetést lehessen lefolytatni az OP-k irányító hatóságaival, majd azok egyetértésével ezen projekteket be lehessen építeni az OP megfelelő prioritásai által finanszírozandó projektetek közé.
- Közösségvezérelt Helyi Kezdeményezések (KHK): A KHK alkalmazható eszköze az integrált városfejlesztésnek, lényege, hogy az érintett helyi közösség által elkészített fejlesztési stratégiát – annak külső, az Irányító Hatóság(ok) általi elfogadását követően – nagy részben önmaga menedzseli az érintettekből felépülő projektmenedzsment szervezet révén.

Mindkét eszköz vonatkozásában elmondható, hogy a végrehajtás intézményi hátterének kidolgozása nemzeti kompetenciába tartozik, kidolgozása az ITS készítésének időszakában még folyamatban van a Miniszterelnökség koordinációja mellett.

A 2008-ban készült IVS projektjeinek sikeres végrehajtása azt mutatja, hogy Kaposvár MJV már ma is rendelkezik azokkal a kapacitásokkal és szervezeti struktúrával, amely az ágazati és az integrált szemléletű városfejlesztési projektek előkészítéséhez és végrehajtásához szükséges.

A további fejlesztés 3 területen tartjuk célszerűnek – alapvetően a meglévő struktúrában allokálva a feladatokat a szükséges humánerőforrás kapacitásbővítés mellett:

- Meg kell határozni azt a szervezeti egységet, aki a városmárka tudatos, integrált kialakításának folyamatát koordinálja (javaslat: Főépítészi Iroda)
- Erősíteni kell a tudatos befektetésösztönző tevékenységet, a gazdaságfejlesztés és szervezés intézményi hátterét (javaslat: Kaposvári Nonprofit Városfejlesztési Kft.)
- Létre kell hozni azt a szervezeti együttműködést, melyek az Integrált Területi Beruházás végrehajtását végzi (javaslat: felelős egység: Műszaki és Pályázati Igazgatóság, partnerek: Főépítészi Iroda – stratégiai, előkészítési tevékenységek; Kaposvári Nonprofit Városfejlesztési Kft: operatív tevékenységek).

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a településfejlesztési tevékenységét a Titkársági Igazgatóság koordinációja alatt végzi. A stratégiai anyagok elkészítésében a Főépítészi Iroda lát el szakmai koordinációs feladatokat. A településfejlesztési témákat a Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Műszaki Bizottság tárgyalja. Az anyagok belső egyeztetésében részt vesznek az illetékes alpolgármesterek illetve irodák és igazgatóságok, valamint az önkormányzati határozattal elfogadott partnerségi egyeztetés szabályai szerinti résztvevők (lakosság, civil és egyházi szervezetek).

A városfejlesztéshez és területrendezéshez kapcsolódó feladatokat a Főépítészi Iroda látja el. Az építésügyi és területfejlesztési ágazaton belül a Közgyűlés feladat- és hatásköréhez kapcsolódva döntés-előkészítést végez és a végrehajtásban közreműködik.

- a helyi építési szabályzat, a szabályozási és településszerkezeti terv karbantartása, módosításának előkészítése; véleményezési eljárás lefolytatása a helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása előtt; helyi építési szabályzat és a szabályozási terv nyilvántartása, hatályos kivonat készítése; változtatási tilalomról szóló rendelet előkészítése;
- a településfejlesztési és településrendezési ügyekben a közérdekű bejelentések, javaslatok, panaszok intézésével kapcsolatos feladatok ellátása;
- stratégiai városfejlesztési tervek készítése, koordinálása (TFK, ITS),
- kapcsolatot tartása a lakossággal, a civil és önkormányzati szervekkel, szervezetekkel, építészekkel és a szakmai kamarával a településképet érintő valamint a településfejlesztési és településrendezési ügyekben;

A hivatalon belül a településfejlesztési és gazdaságfejlesztési projektek műszaki előkészítését, lebonyolítását, koordinálását a Műszaki és Pályázati Igazgatóság végzi, melynek főbb feladatai

- beruházási területen:
    - az önkormányzati beruházások felújítások; előkészítése, illetve egyes beruházások lebonyolítása
    - tervezési, kivitelezési és ellenőrzési feladatok ellátása
    - műszaki ellenőrzés
    - területfejlesztéssel kapcsolatos feladatok;
    - műszaki és infrastrukturális, környezetvédelmi feladatok ellátása
- pályázati területen:
    - az Európai Uniós, nemzeti, regionális, területi és egyéb pályázati kiírások figyelése,
    - pályázatok készítése
    - projektmenedzseri feladatok,
    - közbeszerzési feladatok,
    - a benyújtott pályázatok menedzselése;
    - a fejlesztési elképzelések nyilván tartása

A Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft. Kaposvár városfejlesztési, város-rehabilitációs projektjeinek tervezési és menedzsment feladatait látja el. Célja és feladata a helyi és környékbeli gazdaság fejlődésének elősegítése mind a közszféra, mind a vállalkozói-, civil- és a magánszféra igényeit szem előtt tartva. A társaság elsősorban az Európai Uniós forrásokból finanszírozott pályázatok elő- és elkészítésével, a pályázatok lebonyolításával, menedzsmentjével és elszámolásával foglalkozik. A cég tevékenységi területe a következő szolgáltatásokat foglalja magába:

- Pályázatfigyelés, projektfejlesztés: figyelemmel kísérik a pályázati lehetőségeket és igény esetén teljes körű projektfejlesztési támogatást biztosítanak. A projektfejlesztés keretében a projektötlet megfogalmazását és a hozzá tartozó pénzügyi keretek meghatározását valósítják meg.
- Pályázat készítés, pályázatírás: Pályázat készítés keretében a jogosultsági ellenőrzéstől kezdve a szakmai-műszaki program összeállítása, a hozzá kapcsolódó költségvetés tervezése, a szükséges marketing-, és kommunikációs terv elkészítése, a horizontális szempontok kiválasztása feladatokat is teljes körűen ellátják.
- Projektmenedzsment, támogatáskezelés: projektmenedzsment feladat keretében a támogatási szerződés megkötésének idejétől a záró elszámolás elfogadásáig a támogatóval való kapcsolattartást, a szükséges dokumentumok elkészítését, az ehhez tartozó határidők betartását és betartatását, pénzügyi menedzsment szolgáltatást is vállalják.
- Városfejlesztés, település-fejlesztés: A Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft. egyik fő tevékenysége a városfejlesztés, a lakókörnyezet, az életminőség fejlesztése, a fejlesztésekhez szükséges településfejlesztési stratégiák kialakítása, már meglévő, korábbi dokumentumok felülvizsgálata is.

- Kötelező nyilvánosság biztosítása: az Európai Unió által társfinanszírozott pályázatok esetében kötelező tevékenység a nyilvánosság biztosítása. Hirdetőtáblák megtervezése és legyártása, sajtóközlemények elkészítése és kiküldése, pr cikkek, egyéb sajtó megjelenések elkészítése, fotódokumentáció elkészítése, rendezvények szervezése.

2009-ben alakult **Kaposvár és a Zselic és vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület**, jelenleg 38 taggal rendelkezik, az egyesült célja a termék-, illetve szolgáltatásfejlesztés, amely Kaposvár kulturális értékeinek megőrzése és a Zselic természeti örökségének megóvása mellett, a desztináció legjellemzőbb vonzerőire, a természetre és az ehhez kapcsolódó aktív szabadidős lehetőségekre, továbbá a kultúrára alapoz. Az Egyesület tagjai között turisztikai vonzerővel rendelkező szolgáltatók, önkormányzatok vannak jelen. A TDM feladata ellátni a turisztikai kínálat sokoldalú fejlesztésének szakmai előkészítését, a horizontális (szolgáltatókkal, magánszférával) széleskörű együttműködést gazdasági alapon megszervezni, érdekeltté téve az ágazat szereplőit. A fejlesztések és az összehangolás mellett hatékonyabb piacra vitelt és információszolgáltatást is végez. Az egyesület Tourinform irodát is fenntart.

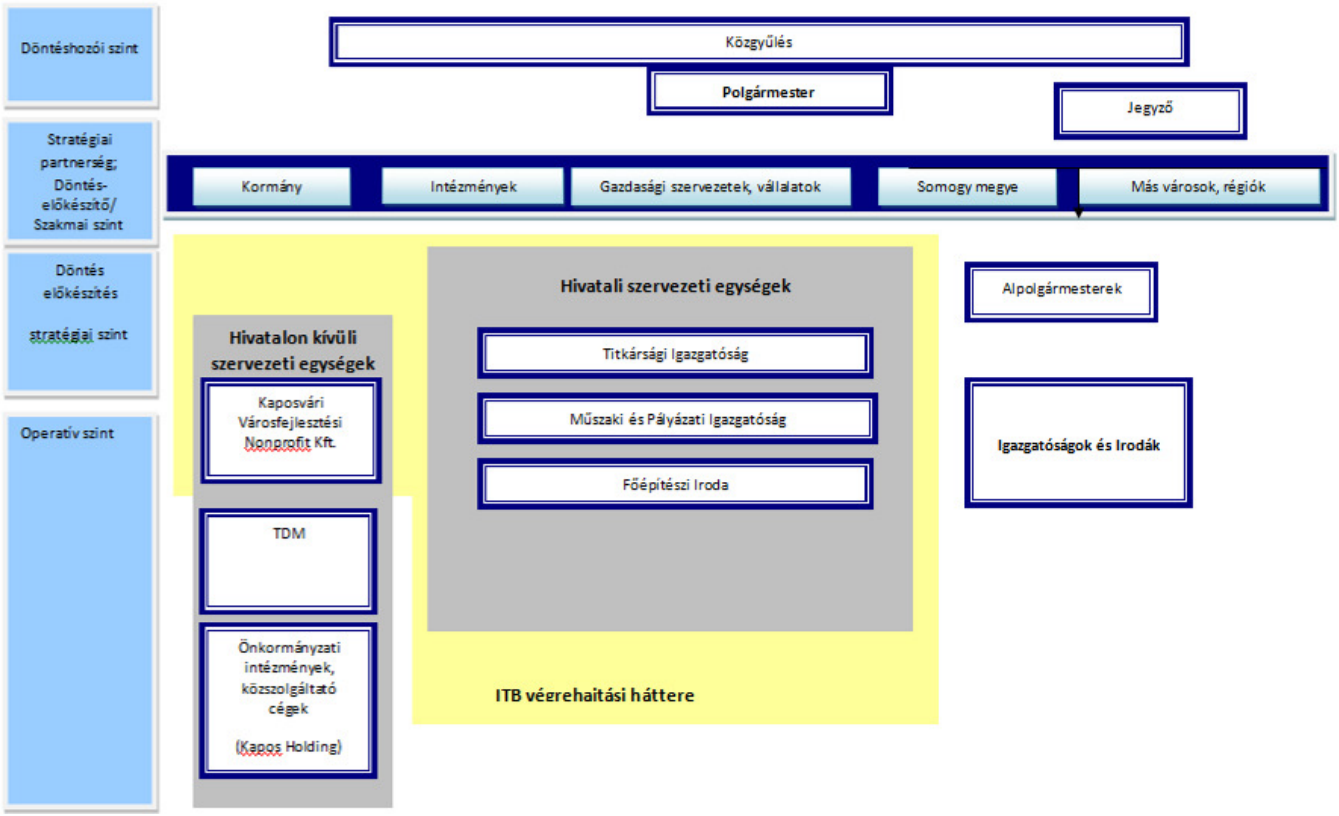

m

7.3. TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK

A kaposvári várostérségben történő jelentős hatású állami, önkormányzati és magánfejlesztések szinergiáinak megteremtése, illetve eltérő előjelű hatásainak kiegyenlítése érdekében elengedhetetlen szükséges az érintett önkormányzatok rendszeres kommunikációja, egyeztetése.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet a funkcionális várostérség lehatárolására, azaz annak felmérésére és deklarálására, hogy a különböző városi funkciók (oktatás, egészségügy, infrastruktúra stb.) milyen hatásterületen, azaz mely településeken éreztetik számottevően hatásukat.

A 2008-as IVS-ben meghatározott kaposvári várostérség 20 települést foglalt magába az alábbi rendszer szerint:

- Kaposvár Központ (1)

- Belső gyűrű települései: Kaposmérő, Kaposújlak, Juta, Sántos, Orci, Zimány, Kaposszerdahely, Magyaregres (8) (alvó települések, kaposvári kertvárosként funkcionálnak)
- Külső gyűrű települései: Kaposfő, Taszár, Zselickislak, Zselicszentpál, Baté, Mosdós, Nagyberki, Somogyaszaló, Hetes, Szenna, Várda (11)

A jelenlegi tervezés folyamán a város a partnerségi tervben meghatározott módon, a meglévő funkcionális kapcsolatok alapján szeretné működtetni a várostérséget. E szerint a környező településekkel konzultálva (kérdőív és egyeztetések) kerül meghatározásra a funkcionális várostérség lehatárolása, a települések városi funkciókhoz való csatolása. A városi funkciókat a visszajelzések alapján 7 csoportba sorolták:

1. Gazdaság, munkába járás
2. Kereskedelem, szolgáltatás
3. Közlekedés, infrastruktúra
4. Közigazgatás, államigazgatás
5. Oktatás
6. Egészségügy, szociális ellátás
7. Kultúra, turizmus, rekreáció

Az első négy területen, illetve az egészségügyi szolgáltatások vonatkozásában szinte valamennyi település jelezte a Kaposvárral való tényleges kapcsolatot. A fejlesztések előkészítése és koordinálása tehát ezeken a tématerületeken történik, az érintett települések bevonásával.

A Kaposvári Többcélú Kistérségi Társulás megszűnésével a várostérségben zajló szolgáltatások és fejlesztések koordinálása Somogy megye Önkormányzata feladatkörébe került át. Kaposvár MJV elsőszámú partnere a napi szintű ügyekkel is leginkább érintett agglomerációs települések fejlesztésében és a szolgáltatások területi optimalizálásában Somogy megye. A kistérségi együttműködések, szerveződések esetlegesek, így a megye tudja leginkább az igényeket, érdekeket közvetíteni Kapovár felé, melynek alapján a további intézkedések megtehetők.

A területfejlesztésről szóló törvény rendelkezése szerint a két önkormányzatnak regionális területfejlesztési konzultációs fórumot kell működtetni. Az operatív programok előkészítésében való intenzív együttműködés, valamint a párhuzamosan folyó területfejlesztési és városfejlesztési tervezés a két önkormányzat közötti formális és informális szakmai együttműködést és információcsere erősítését eredményezte. Annak érdekében, hogy ez az együttműködés a jövőben is fennmaradjon, a két önkormányzat szakmai egyeztetéseket tart, melynek során az együttműködések tartalmi és intézményi szempontjai is kidolgozásra kerülnek.

7.4. MONITORING RENDSZER

Módszertan

Az Európai Bizottság regionális politikáért felelős főigazgatósága a 2014-2020-as programozási időszakra az Európai Regionális Fejlesztési Alap, valamint a Kohéziós Alap által támogatásban részesülő programok monitoringjával és értékelésével kapcsolatban készített iránymutatást, javaslatokat. A dokumentum alapján elmondható, hogy a következő programozási időszakban számos változás várható a korábbi időszakhoz képest, melyek közül a leglényegesebbek az alábbiakban kerülnek összefoglalásra:

- A fejlesztéspolitikai célkitűzések világosabb, egyértelmű meghatározása nagyon fontos az eredményorientált beavatkozások megvalósítása érdekében.
- Határozott elmozdulás szükséges az eddigiekben túlhangsúlyozott forrásabszorpcióról az eredmények irányába.
- A beavatkozások hatásainak mérésére szigorúbb metodológiai előírások szükségesek.
- **Közös output indikátorok kerülnek bevezetésre, melyek alapján könnyebben lehet összesíteni a különböző programok együttes eredményét.**
- A beavatkozási logikával kapcsolatban az említett EU-s dokumentum hangsúlyozza, **hogy több tényező befolyásolhatja - segítheti vagy nehezítheti - a kitűzött célok, a kívánt változások elérését, s ezen tényezőket a stratégiaalkotás során nem szabad figyelmen kívül hagyni.**
- **Fontos továbbá szem előtt tartani, hogy egy beavatkozás párhuzamosan több kitűzött célhoz, eredményhez is hozzájárulhat, s egy-egy kívánt változáshoz több beavatkozásra is szükség lehet.**

A megvalósítás során fontos figyelemmel kísérni, hogy az eredetileg tervezett inputokkal elérni kívánt célok megvalósítása adott időpontban hol tart, s az aktuális eredmények mennyiben az általunk megvalósított / megvalósítás alatt álló intézkedések eredményei, illetve mennyiben ettől független - pozitívan vagy negatívan ható - külső tényezők eredményei. Fontos szempont, hogy az indikátorok értékei - mind a kiinduló érték, mind a későbbi időpontok értékei – nemzeti, regionális statisztikából, különböző adatbázisokból elérhető legyen, vagy felmérésekkel elő lehessen állítani.

Az Európai Bizottság fontosnak tartja, hogy a 2014-2020-as programozási időszakban a tagállamokban megvalósításra kerülő számos operatív program eredményeit európai szinten összesíteni lehessen, lehetővé téve ezáltal a regionális és kohéziós politika eredményeinek bemutatását a különböző EU-s szervezetek, valamint az EU állampolgárai számára. E törekvés révén a 2014-2020-as programozási időszakra vonatkozólag közös indikátorok kerülnek meghatározásra Európa szerte, amely indikátorok értékeinek változása jelzi, hogy a kitűzött cél irányába hatnak-e a beavatkozások. Ezen indikátorokat az ITS esetében is indokolt a monitoring rendszerbe beépíteni.

Az Európai Bizottság fontosnak tartja továbbá, hogy a 2014-2020 közötti programok értékelése során az eredményindikátorok a korábbiakhoz képest alaposabb és más szempontú elemzés tárgyává (is) váljanak. Mivel az eredményindikátorok értékei nem csupán az önkormányzat beavatkozásai révén változnak, hanem más külső tényezők is hatással vannak rájuk.

Szervezeti háttér és eljárások

A szervezeti fejlesztések keretében, fel kell állítani egy monitoring bizottságot, mely a városfejlesztési stratégiára vonatkozó jelentések értékelését végzi, s ezek alapján megteszi a stratégia végrehajtására, esetleg módosítására vonatkozó javaslatait, észrevételeit. Ezzel támogatja a városfejlesztési döntések előkészítését. A monitoring bizottság tagjait a városvezetés, a hivatal és a külső érdekcsoportok (civil szféra, vállalkozások, intézmények) képviselői alkotják.

A monitoring bizottság működési rendjét szintén a területfejlesztési koordinációs platform bevonásával kell véglegesíteni.

A folyamatos monitoring feladatok lényegében az operatív végrehajtással kapcsolatos adatokat, tényeket rögzítik és teszik lehetővé a végrehajtás értékelését, szükségszerű módosítását (hatékonyság, outputok, végrehajtás üteme).

Folyamatos monitoring feladatok:

- ☐ Outputok és ráfordítások nyomon követése (anyagi, idő, humánerőforrás)
- ☐ Pénzügyi monitoring
- ☐ Forráslehetőségek nyomon követése
- ☐ Partnerségi folyamatok, kontaktok nyomon követése
- ☐ Visszacsatolások az akcióterületi tervek és a megvalósítás eszközeinek irányába
- ☐ Pályázati pénzek felhasználására vonatkozó monitoring:
- ☐ Pályázati monitoring rendszer alapján Jelentések/ értékelések
- ☐ Közreműködő szervezet által lefolytatott ellenőrzések

Rövidtávú monitoring feladatok (2-4 évente):

- ☐ Külső környezetben (feltételekben) beállt változások értékelése
- ☐ Belső környezetben (adottságokban) beállt változások értékelése
- ☐ IVS, célok felülvizsgálata
- ☐ Hatások, eredmények

A stratégiában kitűzött célok megvalósulását, a beavatkozások eredményességét, közvetlen és közvetett hatásait csak hosszabb távon lehet reálisan értékelni. A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet rendelkezése szerint a stratégiát az önkormányzat minimum négyévente felülvizsgálja.

A folyamatos és pályázattal elnyert támogatásokhoz köthető monitoring feladatok koordinációja a Műszaki és Pályázati Igazgatóság feladata, a részfeladatokat az érintett hivatali egységek, illetve hivatalon kívüli önkormányzati szervezetek felé delegálja, a jelentések elkészítésének folyamatát koordinálja, a monitoring bizottság üléseire az összefoglaló anyagokat előkészíti.

A stratégia felülvizsgálatát, valamint stratégiai célok megvalósulásának értékelését a Polgármester és /vagy a Közgyűlés kezdeményezi, az előkészítését, koordinációját az Főépítészi Iroda végzi. A Műszaki és Pályázati Igazgatóság gondoskodik a monitoring bizottság összehívásának menedzseléséről a jegyzőkönyv és az összefoglaló jelentés elkészítéséről. Az így elkészült összefoglaló jelentést a Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Műszaki Bizottság megtárgyalja, értékeli, s ez alapján összefoglaló jelentést készít a Közgyűlés számára a stratégia előrehaladásáról, mely adott esetben a stratégia módosítására vonatkozó javaslatot is tartalmazhat. Ennek alapján a Közgyűlés dönt a stratégia végrehajtásának folytatásáról, az esetleges felülvizsgálat elvégzéséről, a stratégia céljainak módosításáról, esetleg újabb alátámasztó értékelések elkészítését kérve.

Javasolt a stratégia megvalósításának külső szakértők általi független értékelése is szintén 2-4 éves időközökkel.

Indikátorok

Az output típusú projektindikátorok az alábbi, EU által is közös használatra javasolt indikátorok figyelembe vételével került meghatározásra.

1. Stratégiai cél: Térségi erőforrásokra és együttműködésre épülő erős helyi gazdaság

Indikátorok típusa	Alkalmazott indikátor	Kiinduló érték	Célérték	Adatok forrása	Adatfelvétel módja gyakorisága
hatásindikátorok	Dél-dunántúli régióban GDP/fő az EU tagországainak átlagában (vásárlóerő paritáson számolva)	Kidolgozás alatt	Kidolgozás alatt	EUROSTAT	évente
	gazdasági szervezetek beruházásai	Kidolgozás alatt	Kidolgozás alatt	KSH	évente
	a Dél-dunántúli régióban a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves korúak százalékában	Kidolgozás alatt	Kidolgozás alatt	EUROSTAT	évente
	munkanélküliségi ráta	Kidolgozás alatt	Kidolgozás alatt	KSH	évente
	kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégek száma	8 907 (2012)	12 000 fő /év átlagosan	KSH	évente
	átlagos tartózkodási idő kereskedelmi szálláshelyeken regisztrálva	Kidolgozás alatt	Kidolgozás alatt	KSH	évente
eredményindikátorok	Vállalkozások saját hozzájárulása a K+F, innovációs projektek megvalósításához	-	0,5 milliárd Ft/év	FAIR	évente
	Kaposvári Egyetem K+F projektjeinek értéke (Horizon 2020-at is beleértve)	-	0,5 milliárd Ft/év	FAIR és egyetemi adatszolgáltatás	évente
	A foglalkoztatottság növekedése a támogatott vállalkozásokban	-	+5% évi átlag	FAIR	évente
	Új kutatók száma a támogatott szervezeteknél (csak az újonnan létesített pozíciók számíthatóak bele, amelyek kifejezetten a támogatott projekt révén jöttek létre, kerültek kialakításra)		2 FTE /év	FAIR	évente
	Kutatóintézetekkel együttműködő vállalkozások száma (Az együttműködésnek a K+F projekt keretében kell megvalósulnia, s legalább a projekt időtartama alatt tartania.)		Átlagosan 5 vállalkozás/ projekt	FAIR	évente
projektek output indikátorai	támogatásban részesített vállalkozások száma	-	80/év	FAIR	évente
	Vissza nem térítendő támogatásban részesített vállalkozások száma	-	20/év	FAIR	évente

Indikátorok típusa	Alkalmazott indikátor	Kiinduló érték	Célérték	Adatok forrása	Adatfelvétel módja gyakorisága
	Egyéb pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások száma	-	30/év	FAIR	évente
	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások száma	-	30/év	FAIR	évente
	Támogatásban részesített új vállalkozások száma	-	5/év	FAIR	évente
	A piacon újnak számító terméket előállító vállalkozások száma	-	5/év	FAIR	évente
	Azon vállalkozások száma, amelyek a saját cégükben újnak számító terméket állítanak elő a támogatott projekt keretében	-	5/év	FAIR	évente
	a támogatott klaszterekben, beszállítói hálózatokban és vállalati együttműködésekben résztvevő vállalkozások száma	--	100 (2022-ig)	FAIR	évente

2. Stratégiai cél: Vonzó üzleti környezet kialakítása

Indikátorok típusa	Alkalmazott indikátor	Kiinduló érték	Célérték	Adatok forrása	Adatfelvétel módja, gyakorisága
hatásindikátorok	a Dél-dunántúli régióban a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves korúak százalékában			EUROSTAT	évente
	munkanélküliségi ráta			KSH	évente
eredményindikátorok	a támogatások eredményeként megmozgatott magánberuházás	-	0,5 milliárd Ft/év	FAIR	évente
	Kaposvár márka megjelenései országos médiában	-	100	Kaposvár MJV	folyamatos adatfel-vétel
	Kaposvár megjelenése befektetői vásárokon	-	10	Kaposvár MJV	évente
projektek output indi-kátorai	Kaposvár márka	0	1 db	Kaposvár MJV	2015
	Kaposvár MJV által szervezett rendezvények száma civil részvétellel	-	100	Kaposvár MJV	évente
	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalko-zások száma	-	100	FAIR	évente
	A szélessávú internetelérésbe bekapcsolt további háztartások száma (min. 30Mbps)	Kidolgozás alatt	kidolgozás alatt (háztartások száma)	Szolgáltatók, NFM	évente
	Rekonstruált, felújított vasútvonalak teljes hossza	Kidolgozás alatt	Kidolgozás alatt (km)	KKK/NIF	évente
	Szállásférőhelyek száma a kereskedelmi szállás-helyeken	1 677 (2012)	+ 100 férőhely	KSH	évente

3. Stratégiai cél: Városi infrastruktúrák és szolgáltatások korszerűsítése

Indikátorok típusa	Alkalmazott indikátor	kiinduló érték	célérték	adatok forrása	adatfelvétel módja, gyakorisága
hatásindikátorok	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	-	kidolgozás alatt (kt/év Co2 egyenérték)	Kaposvár MJV	évente
	légszennyezettség (PM10 + N02)	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt	OLM mérőhálózat	évente
	a beruházások eredményeként keletkező megtakarítások aránya a városgazdálkodással foglalkozó cégek költségvetésében	kiinduló érték összesítése szükséges	arány növekedése minden évben	Kaposvár MJV	évente
eredményindikátorok	Megújuló energiaforrásból előállított villamos energiatermelés	-	kidolgozás alatt (GWh/év)	Kaposvár MJV	évente
	energetikai projektek eredményeként megtakarított energiamennyiség	kidolgozás alatt	kidolgozás alatt (PJ/év)	Kaposvár MJV	évente
	Jobb (javított) vízellátásban részesülő népesség	-	kidolgozás alatt (fő)	Kaposvár MJV	évente
	Jobb (javított) szennyvízkezeléssel érintett népesség növekedése	kiinduló érték összesítése szükséges	kidolgozás alatt (fő)	Kaposvár MJV	évente
	A középületek éves elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	-	kidolgozás alatt (kWh/év)	Kaposvár MJV	évente
	A fejlesztett városi közösségi közlekedést használó utasok száma		kidolgozás alatt (fő)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	a városhatárt átlépő utazások számának és összetételének változása (közlekedési módok)	bázis adatfelvétel szüksége, módszertan kidolgozása	modal-split és kerékpáros közlekedés	forgalomszámlálás, háztartásfelvétel	4évente
	hasznosított települési szilárd hulladék aránya az összes keletkezettből	kiinduló érték összesítése szükséges	kidolgozás alatt (%)	Kaposvár MJV.	évente
projektek output indikátorai	Létrehozott új, vonalas kerékpáros létesítmények hossza	-	10 km /év	Kaposvár MJV, FAIR	évente

Indikátorok típusa	Alkalmazott indikátor	kiinduló érték	célérték	adatok forrása	adatfelvétel módja, gyakorisága
	Új, korszerű buszok száma		kidolgozás alatt (db)	Kaposvár MJV	2020
	energia- és klímatudatos szemléletet közvetítő programok, kampányok száma	-	5	Kaposvár MJV	évente
	Rekultivált egykori hulladéklerakó nagysága	-	Kidolgozás alatt (m2)	Kaposvár MJV	2020
	szennyvízkezelő telep korszerűsítés száma	-	1 db	Kaposvár MJV	2020
	szennyvíziszap hasznosítást célzó projektek szá-ma	-	1 db	Kaposvár MJV	2020

4. Stratégiai cél: Harmonikus város: vonzó városi környezetben az egészséges, aktív életvitel támogatása

Indikátorok típusa	Alkalmazott indikátor	kiinduló érték	célérték	adatok forrása	adatfelvétel módja gyakorisága
hatásindikátorok	népességszám növekedése	65 720	évi + 100 fő átlagosan	KSH	évente
	kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégek száma	8 907 (2012)	12 000 fő /év átlagosan	KSH	évente
	Születéskor várható átlagos élettartam növekedése Somogy megyében	Férfiak: 70,8 (2014) Nők: 77,7 (2014)	Férfiak: 74 (2014) Nők: 79 (2014)	KSH	évente
eredményindikátorok	városfejlesztési beavatkozásokkal érintett lakosság száma	-	tervezés alatt (fő)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	1 főre jutó zöldterületek nagysága	20 m^2/fő	22 m^2/fő	tervezői vizsgálat	2020
	A várható látogatószám növekedése a támogatásban részesített attrakcióknál		+10%	Kaposvár MJV, FAIR	2020
	Sportesemények, városi rendezvényeken résztvevők száma	-	20 000 fő /év	Kaposvár MJV	évente
projektek output indikátorai	Újonnan kialakított, illetve rehabilitált közösségi terek nagysága	-	tervezés alatt (m^2)	Kaposvár MJV	évente
	Újonnan épített illetve felújított zöldterületek nagysága	-	tervezés alatt (m^2)	Kaposvár MJV	évente
	Újonnan épített illetve felújított köz- illetve kereskedelmi területek nagysága	-	tervezés alatt (m^2)	Kaposvár MJV	évente
	új, vagy bővítéssel, felújítással érintett kulturális intézmények száma	-	5 (2020)	Kaposvár MJV, Somogy megyei Önkormányzat	évente
	Újonnan épített illetve felújított sportlétesítmények száma		5 (2020)	Kaposvár MJV	évente
	Sportesemények, városi rendezvények száma		10/év	Kaposvár MJV	évente
	aktív, sportoló lakosság aránya	adatfelvétel szükséges	életkorcsoportok szerint eltérő – kidolgozás előtt	Kaposvár MJV	4 évente

5. Stratégiai cél: Szolidáris, biztonságos, az egyéni esélyeket biztosító város

Indikátorok típusa	Alkalmazott indikátor	kiinduló érték	célérték	adatok forrása	adatfelvétel módja, gyakorisága
hatásindikátorok	népességszám növekedése	65 720	évi + 100 fő átlagosan	KSH	évente
	tartós munkanélküliek arányának csökkenése a munkanélkülieken belül regionális szinten	Kidolgozás alatt	Kidolgozás alatt	EUROSTAT	évente
	szegénységgel és társadalmi kirekesztéssel érintett lakosság aránya regionális szinten (a teljes lakosságból)	Kidolgozás alatt	Kidolgozás alatt	EUROSTAT	évente
eredményindikátorok	Felújított, bővített önkormányzati tulajdonban lévő szociális intézmények száma	-	Kidolgozás alatt (db)	Kaposvár MJV	évente
	A jobb (javított) energiafogyasztási osztályba sorolt bérlakások száma	--	tervezés alatt (db)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	Az önkormányzati tulajdonban lévő szociális bérlakások éves elsődleges energiafogyasztásának csökkenése	-	tervezés alatt (fő)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	városfejlesztési beavatkozásokkal érintett lakosság száma	-	tervezés alatt (fő)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	jobb lakhatási körülmények között élő háztartások száma		1000	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	a támogatott képzésben résztvevők közül - 6 hónappal a képzés befejezése után – a munkaerőpiaci státuszban lévő résztvevők aránya	-	30%	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	a támogatott képzésben résztvevők közül a képzés befejezése után a munkaerőpiaci státuszban lévő résztvevők aránya	-	50%	Kaposvár MJV, FAIR	évente
projektek output indikátorai	Szociális városrehabilitáció keretében felújított lakóingatlanok száma	-	Tervezés alatt (db)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	Újonnan kialakított, illetve rehabilitált közösségi terek nagysága a szociális városrehabilitációval érintett területeken	-	tervezés alatt (m^2)	Kaposvár MJV, FAIR	évente

Indikátorok típusa	Alkalmazott indikátor	kiinduló érték	célérték	adatok forrása	adatfelvétel módja, gyakorisága
	Újonnan épített illetve felújított zöldterületek nagysága a szociális városrehabilitációval érintett területeken	-	tervezés alatt (m^2)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	Újonnan épített illetve felújított köz- illetve kereskedelmi területek nagysága a szociális városrehabilitációval érintett területeken	-	tervezés alatt (m^2)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	támogatott civil szervezetek száma programok száma	-	50 szervezet/év	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	felújított önkormányzati bérlakások száma	-	tervezés alatt (db)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	felújított idősek otthona	-	tervezés alatt (db)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	Új idősotthoni kapacitás nagysága		tervezés alatt (férőhely)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	támogatott képzésekben résztvevők száma (munkanélküliek, megváltozott munkaképességűek és inaktívak)	-	500 fő (2020-ig)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	támogatott képzésekben résztvevők romák száma	-	200 (2020-ig)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	szemléletformáló programok száma	-	50 (2020-ig)	Kaposvár MJV, FAIR	évente
	az önkormányzat támogatásával megvalósuló gyerek- és ifjúsági programok /vagy ennek a célcsoportnak is szóló (pl. sportrendezvények) száma	-	50 /év	Kaposvár MJV, FAIR	évente

KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA 2030

MEGBÍZÓ: **Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata**

KÉSZÍTETTE: **ECORYS MAGYARORSZÁG Kft.**

TÉR-T-REND Kft.

2014. június

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés 3
2. Jövőkép 4
3. Célok 11
4. Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz 23

1 BEVEZETÉS

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a város jövőbeni fejlődési pályájának meghatározásához a 2004-ben elfogadott és azóta többször módosított településfejlesztési koncepciójának felülvizsgálatát kezdte meg 2013-ban. A felülvizsgálat módszertani alapját a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet határozta meg. Módszertani segédletként szolgált a Belügyminisztérium által 2013. augusztusában közreadott útmutató, mely a megyei jogú városok 2014 – 2020 közötti integrált településfejlesztési stratégiájának elkészítését támogatja.

A 314/2012. (XI. 8.) kormányrendeletnek megfelelően a koncepciót helyzetfeltáró, elemző és értékelő - úgynevezett megalapozó – vizsgálatok készítése előzte meg, melyet Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 152/2014. (VI.25.) sz. határozatával a továbbtervezés alapjául elfogadott. A fenti megalapozó vizsgálatokkal párhuzamosan részletes fejlesztési dokumentumok készültek, melyek segítették a hosszú távú – s az ezen alapuló középtávú fejlesztési irányok meghatározását. Az ágazati tervezés az alábbi tématerületeket érintette:

- Hosszú távú közlekedésfejlesztési koncepció felülvizsgálata
- Zöldterület- és közterület megújítási koncepció
- Felszíni csapadékvíz elevezetési koncepció készítése
- Turizmusfejlesztési koncepció készítése

A településfejlesztési koncepció hosszú távú terv, egy olyan dokumentum, amelynek alapja a közösség véleményére épülő határozott és hosszú távú jövőkép. A jövőkép, illetve a hosszú távú célok kiinduló pontot jelentenek a területrendezési eszközök felülvizsgálatához, elkészítéséhez, illetve a középtávú területi és ágazati stratégiai dokumentumok kidolgozásához. A koncepció fontos szerepe tehát, hogy a város adottságait és lehetőségeit figyelembe vevő, végrehajtható fejlesztési stratégia kiinduló alapanyaga legyen.

A munka alapvető célkitűzése, hogy Kaposvár megfelelően pozícionálja magát nemzetközi szinten és az ország és a Dél-Dunántúli régió vonatkozásában, beazonosítsa azokat az egyéni és egyedi tényezőket, amelyeket fejlesztve versenyképes maradhat, versenyelőnyökhöz juthat.

A városvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor partnerségi tervet fogadott el, mely mentén került sor a fejlesztésében érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntés-előkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására.

2 JÖVŐKÉP

2.1 KAPOSVÁR JÖVŐKÉPE A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉRE VONATKOZÓAN

A jövőkép felvázolja Kaposvár MJV elképzelt jövőbeli állapotát a társadalom, a gazdaság és a környezet vonatkozásában a koncepció időtávlatán túl mutatva.

Kaposvár MJV 2004-ben elfogadott hosszú távú koncepciójában a jövőkép megfogalmazása a következő volt:

> *Kaposvár regionális társközpont és kistérségi központ szerepkörét egyre erősítő, természeti-, települési- és társadalmi környezetében harmonikusan fejlődő sokszínű, városias település. Az értékes adottságok megőrzésével, a lehetőségek hatékony kihasználásával és a fejlődés folyamatos fenntartásával a hetvenezres város lakóinak otthonát, életminőségük magas színvonalát, biztos megélhetésüket és nyugodt, kulturált életfeltételeiket biztosítja. Kaposvár olyan város, ahol jó élni, ahol jó befektetni.*

A harmonikus fejlődés egyaránt fontos tényezőként kezeli

- a környezet értékeinek megtartását, a környezeti állapot javítását,
- a társadalmi igényeket kiszolgáló komfortos városi környezet kialakítását,
- valamint a piacgazdasági értelemben vett teljes foglalkoztatottság gazdasági hátterének megteremtését.

A koncepció felülvizsgálata kapcsán elmondható, hogy a 2004-ben felállított jövőkép egy ma is elfogadható célállapotot tükröz. A jövőkép „újrafogalmazásánál" a hangsúlyok átgondolására és esetleges módosítására került a hangsúly.

A közelmúlt folyamatainak és trendjeinek elemzése során a jövőkép aktualizálásánál a következő szempontok kiemelt figyelembe vételére került sor:

<u>Társadalom</u>

- A városokra és Kaposvár MJV-re is jellemző elöregedés, a produktív korban lévő népesség számának csökkenése mellett a demográfiai folyamatokat olyan országos trendek is befolyásolják, mint a gyermekvállalási hajlandóság általános csökkenése, valamint a mobilitás általános szintjének növekedése különösen a fiatalabb generációk vonatkozásában. Ezek a tényezők egyaránt abba az irányba mutatnak, hogy a népességszám tartós és jelentős számú növekedésére nem számíthatunk. Növelni kell viszont a város **népességmegtartó erejét**, tehát a családok, fiatalok számára vonzóvá kell tenni a várost, s ez elsősorban most a biztos megélhetés, a megfelelően erős gazdasági háttér mellett valósítható meg. Cél a pozitív migrációs egyenleg mellett a 40 év alatti lakosság számának növelése, mely hosszú távon egy kiegyensúlyozottabb korszerkezetet eredményez. E mellett a képzett (diplomás és nyelveket beszélő) lakosság számának a növelése is fontos célkitűzés, mert a gazdaság csak velük fejlődhet érdemben
- A városok – és Kaposvár MJV is – a térségi migráció célterülete ma is, ugyanakkor nem lehet cél az „elszívóhatás" felerősítése, olyan feltételeket kell teremteni tehát, mely a városkörnyéki falvak

egészséges jövőképét sem lehetetleníti el. A környező településektől a népesség-elszívó hatás rövidtávon visszafordíthatatlan folyamat, mivel ezeken a településeken az infrastruktúra és a szolgáltatások színvonala jelentősen visszaesett. Az olcsóbb lakhatás mellett úgynevezett „alvó településekként" tudják megakadályozni a népesség csökkenést és később ez eredményezhet hosszabb távon ismét fejlesztést ezeken a területeken. Kaposvár nagyvárosi szerepköréből fakadóan tehát nem csak a közigazgatási határon belül élők biztonságos megélhetésének feltételeit kell megteremtenie, de a városkörnyéki lakosság szempontjából is fontos a **gazdaság és a foglalkoztatási háttér megerősítése**.

- Ahhoz, hogy valaki élni tudjon az esélyekkel, **megfelelő oktatási, képzési háttér**re, segítő – közvetítő és információnyújtó – szolgáltatásokra van szükség, mely rendszerek magas színvonalú, a külső környezet változásaiból fakadó igényekre rugalmasan képes válaszolni.
- A biztos megélhetés, tehát családok, háztartások anyagi biztonsága mellett a legfontosabb cél **a lakosság egészségi állapotának javulása**. Kaposváron az ehhez szükséges infrastruktúrák és szolgáltatások kiépítettsége magas színvonalú. Legfontosabb feladat az öngondoskodás szintjének növelése, az életvitel pozitív befolyásolása.

Gazdaság

- Az első számú gazdasági cél – és célállapot – a piacgazdasági értelemben vett **teljes foglalkoztatottság** elérése. Ez azt jelenti, hogy minden aktív korú és munkaképes lakos, aki dolgozni szeretne, munkalehetőséget kapjon. Ez a cél összhangban van az országos foglakozatási politikával, helyi szinten annak leképezését jelenti.
- A „teljes foglalkoztatottság" fontos cél, azonban Kaposvár gazdaságának országon belüli jelentőségét a versenyképességi tényezők fogják hosszú távon meghatározni. A versenyképességet, a komparatív előnyöket azonban már nem a klasszikus telephelyelméletek szerinti erőforrások jelentik, hanem elsősorban a humán-erőforrás, a kooperáció, együttműködés minősége, valamint a gazdasági és társadalmi innováció, a megújulásra való képesség szintje. Az egyedi, az adott várostérség erősségét képező speciális ágazatok fejlesztése, az ágazatokban a **K+F+I** térnyerése és az ágazatokon belüli és **ágazatok közötti együttműködés**, kooperáció jelentheti a húzóágazatok megerősödését.
- A gazdasági háttér működésében továbbra is fontos szempont a mobilitás feltételeinek magas szintű biztosítása, mely az „áruk" és a munkavállalók mobilitását egyaránt jelenti, a klasszikus **közlekedés** feltételeinek biztosítása mellett az **infokommunikációs szolgáltatások** magas szintű, korszerű kiépítettségét is jelenti.
- Magas szaktudást igénylő és magas jövedelmet ígérő fejlesztésekre van szükség.

Környezet

- Kaposvár élhető, vonzó város. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas, az értékőrző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőkép fontos része, hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetetten pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja. A **vonzó környezet**, s benne a városhoz kötődő, **aktív közösségi élet**et élő helyi társadalom együttesen teremti meg azt a miliőt, amely a vendégek számára is vonzóvá, szerethetővé teszi a várost.
- A városi környezettel kapcsolatos legnagyobb kihívást ma általában a klímaváltozás jelenti, amely megkívánja egyrészt a következményekre való tudatos felkészülést, másrészt a következmények negatív hatásainak csökkentését. A megelőzés szorosan összefügg az alacsony széndioxid kibocsátású megoldások térnyerésével, melyek csökkentik a légkörbe kijutó üvegház hatású gázok meny-

nyiségét. A városok életében ma már nem az ipar, hanem a közlekedés és a korszerűtlen fűtési rendszerek jelentik a károsanyag kibocsátás legfontosabb forrásait. A technológiák korszerűsítése mellett az energiafelhasználási, fogyasztási **szokások tudatos megváltoztatása**, valamint a rendszerek racionalizálása, a hatékonyság növelése jelenti a fő beavatkozási területeket. A városok hosszú távú energiagazdálkodásában egyre fontosabb szerep jut az **önellátásra törekvő intézkedéseknek**, valamint a **megújuló energiaforrások** fogyasztáson belüli arányának növelésének (SMART-CITY). Ezek az intézkedések a városok gazdálkodása szempontjából is lényegesek, hiszen jelentős mennyiségű működési költség megtakarítását eredményezik. Az olcsóbb energia és annak helyi megtermelése a helyi gazdaságban, foglalkoztatásban is fontos tényezővé válik. Kaposvár megkezdte a városi szolgáltatások és az energiaellátás területén a környezetbarát, alacsonyszéndioxid kibocsátású technológiák alkalmazását, a jövőben ez a fejlesztési irány – az európai elvárásoknak megfelelően – különösen erős hangsúlyt kap. Az adaptív intézkedések közül a zöldterületek értékőrző fenntartása és bővítése, a városi és városkörnyéki vízfelületek zöldterületi hálózatba való bekapcsolása, továbbá a hirtelen előforduló nagy esőzések befogadását és elvezetését biztosító csapadékvíz elvezető hálózat további fejlesztése emelhető ki.

A fentiek figyelembe vételével **Kaposvár MJV jövőképe 2030-ig** a következő:

Kaposvár legyen a térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott, valamint a zöld növekedésben élenjáró, mintaértékű központ, ahol a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztés eredményeként az aktív, egészséges és családokban gyarapodó társadalom számára az életminőség magas színvonala, a biztos megélhetés, valamint a nyugodt, kulturált életfeltételek egyaránt biztosítottak.

A fenti jövőkép integrált módon fogalmaz meg egy 2030-ra reálisan elérhető, értékekre és lehetőségre alapozott, tudatos fejlesztés eredményeként biztosítható célállapotot. A 2030-ra vonatkozó vízió részletesen kibontva a következő:

Társadalmi jövőkép

- **Egészséges lakosság** – Magyarország városi átlagához képest kedvezőbb egészségi állapot, magasabb születéskor várható átlagos élettartam. Mindez a magas színvonalú egészségügyi ellátásnak, prevenciós rendszernek és a lakosság magas öngondoskodási szintjének köszönhető. A tudatos fogyasztás, az egészséges táplálkozás széleskörűen elterjedt, melyben nagy szerepe van az országosan is élenjáró agrár-élelmiszeripari szektornak. Az aktív életvitelt szolgálják a magas minőségű, széles kínálattal rendelkező sport- és szabadidős szolgáltatások. A gyermekek folyamatos és tudatos bevonása, motiválása mellett az aktív életvitelhez szükséges feltételek minden korosztály számára biztosítottak és hozzáférhetők. A kulturális- és sportélet valódi közösségeket kovácsol, ahol az emberi kapcsolatok, interakciók biztosítják, hogy az elmagányosodás, elszigetelődés szintje csökkenjen, a „lelki" egészség, a kiegyensúlyozott, harmonikus, értékes életvitelhez nélkülözhetetlen társas kapcsolatok is megerősödjenek, bővüljenek. Az aktív kisközösségek egyben védőhálóként működnek, a tagok figyelnek egymásra, a sokszor súlyos, adott esetben bűnelkövetéshez is vezető szociális, pszichés problémák azonosítása és a magas színvonalú ellátórendszerbe való becsatornázása időben megtörténik.
- **Toleráns lakosság, toleráns város** – békés egymás mellett élés, a közösségi normák elfogadása és betartása mellett az eltérő kulturális háttérből adódó értékek védelme, kölcsönös megismerése és elismerése. A szemléletformálásnak, az aktív közösségi életnek köszönhetően a kirekesztés szintje alacsony, az eltérő életvitelből eredő konfliktusok száma minimális. A munkáltatók és a városi szolgáltatások az esélyegyenlőség szempontjait maximálisan figyelembe veszik működésük során.

- **Fiatalodó lakosság** – Kaposvár MJV népességmegtartó ereje nő, az itt felnövő, de a felsőoktatás miatt más városban diákoskodó fiatalok közül meghatározó azok aránya, akik a családi élet és / vagy karrierjük színhelyéül Kaposvárt választják, „visszatérnek a városba". Az itt működő, magas színvonalú, agrár-élelmiszeripari kutatás-fejlesztésben országosan élenjáró egyetemi bázison kialakuló tudásközpont, valamint a sokoldalú városi gazdaság kínálta munkalehetőségek pozitív migrációs egyenleget eredményeznek. Összességében 2030-ra kis mértékben nő a lakosság, s ezen belül is a 40 év alattiak száma.
- **Képzett lakosság** – a magas minőségű közoktatás és felsőoktatás, a sokszínű felnőttképzés és az élethosszig tartó tanulás szintjének növelése révén a lakosság képzettségi szintje magas, képes a változó gazdasági kihívásokra rugalmasan reagálni. A tanulás szempontjából hátrányos helyzetű célcsoportok számára mind módszertanilag és intézményi szempontból, mind anyagilag biztosított, hogy a munkaerőpiacon az esélyekhez hozzáférjenek, képességeiket kibontakoztathassák.
- **Lokálpatrióta, aktív közösségi életet élő lakosság** – a város lakói szeretik Kaposvárt, a „közös ügyek" egy emberként képesek a lakosság többségét mozgósítani. A lakosság és a civil közösségek ápolják, őrzik a városi örökséget, aktívan részt vesznek a város kulturális identitásának megerősítésében. A szerethető, emberléptékű városi környezet olyan közös érték, melyet minden kaposvári lakos fontosnak tart. Ennek érdekében a városlakók ügyelnek lakókörnyezetük tisztaságára, részt vállalnak annak megújításában, vonzóbbá tételében.
- **Vendégváró és vendégszerető lakosság** – az itt élők kedvesek, segítőkészek és a szolgáltatókkal együtt felkészültek a vendégek fogadására. Büszkék városukra, a híres szülöttekre, a pezsgő kulturális életre; a sok parkra és a várost körülvevő szép, nyugodt, egészséges természeti környezetre. A város egyik legnagyobb – és részben még kiaknázatlan lehetőségekkel bíró – értéke a természeti környezet. Kiemelkedő potenciállal bír a Deseda-tó, amely a most megkezdett fejlesztések folyamatos és megfelelő igényességgel történő továbbvitele esetén országos jelentőségű idegenforgalmi célponttá válhat. Az idegenforgalmi fejlesztések elengedhetetlen feltétele egy erős városmarketing, továbbá a szállásférőhelyek számának növelése.

<u>Gazdasági jövőkép</u>

- **Biztonságos megélhetést nyújtó város** – azaz minden dolgozni szándékozó ember számára biztosított a jövedelemszerzés. A város munkahelyi kínálata széleskörű, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat kiegyensúlyozott, a munkahelyváltáshoz a szükséges képzési, felnőttképzési rendszerek és egyéb segítő szolgáltatások az igényeknek megfelelően, kellően rugalmasan működnek.
- **Erős, versenyképes vállalkozások** – amelyek a térségi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepük mellett a város gazdálkodásában, a városfejlesztés forrásainak megteremtésében is kulcsfontosságúak. A vállalakozói kultúra erős, a vállalakozók és a vállalakozni szándékozók rendelkeznek a szükséges ismeretekkel, számukra rendelkezésre állnak a vállalkozásokat érintő helyi és országos szintű naprakész információk. A vállalakozói szektoron belül erős az együttműködés.
- **Innovációs pólus** – azaz a kutatás-fejlesztési tevékenység szintje az agrár-élelmiszeriparban kimagasló, a térségi gazdasággal együttműködve Magyarország meghatározó agrár-élelmiszeripari klasztere alakul ki Kaposvár központtal. A Kaposvári Egyetem nemzetközi kutatási kapcsolatai intenzívek. A klaszter vonzerőt jelent új vállalkozások, cégek betelepedése szempontjából, melyet tovább erősít az egyetemi bázison kialakuló spin-off vállalkozások köre.
- **„Zöld gazdaság" mintavárosa** – Kaposvár gazdasági szektorában meghatározó jelentőségű az önfenntartást biztosító energiagazdálkodás, mely a megújuló energiák megtermelésére épül. Az alkalmazás nem csak a lakosság ellátását biztosítja, hanem a város gazdasági és intézményi ellátásában is fontos szereppel bír. Az anyag-és energiatakarékos technológiák és innovatív eljárások alkalmazása magas szintű a gazdasági szektorban is. Az épületenergetikai korszerűsítésekben közreműködő építőipari szolgáltatások képesek „megújulni", képesek a legújabb technológiák, eljárá-

sok alkalmazására. A városi szolgáltatások területén az alacsony széndioxid kibocsátású technológiák alkalmazása magas szintű.

- **A magas hozzáadott értéket termelő ágazatok erős jelenléte** – a város tradicionális ágazatai stabilak, erősek, az agrár-élelmiszeripar és a gépgyártás bázisán a város logisztikai szerepköre is megerősödik, mely befektetési célpontot jelent az agrár-élelmiszeripari logisztikához kapcsolódó, a tranzit logisztikai funkcióknál jelentősebb számú munkahelyet biztosító, hozzáadott értéket is előállító vállalkozások számára. A turizmus, egészséggazdaság országos viszonylatban is meghatározó jelentőségű válik, melyben Kaposvárnak is meg kell találnia a maga helyét, egyedi vonzerejét (ez elsősorban a kultúr- és a lovas- és az egészségturizmus lehet).
- **A gazdaságot kiszolgáló kiépített infrastruktúrák és szolgáltatások** – Kaposvár térségi megközelítése vasúti és közúti szempontból is biztosított, az áruszállítás feltételei az intemodalitás igényeit is kielégítik, az elkerülő utak biztosítják. A város országos elérhetősége a gyorsforgalmi út hiánya miatt nehézkes, ez lehet az egyik komoly gátja a turizmus gyors fellendülésének. A gazdasági övezetek megközelíthetősége jó minőségű, konfliktusmentes az egyéb funkciók szempontjából. A munkavállalók térségi szintű mobilitásában a jól szervezett, környezetbarát, intermodalitást is komfortosan biztosító közösségi közlekedés és az egyéni közlekedés – közte a hivatásforgalmi kerékpáros közlekedés – hálózatai is magas szinten kiépítettek. A vállalakozói övezetek rendezettek, jól kiépítettek, képesek kielégíteni a legmagasabb szintű beszállítói elvárásokat is.

Környezeti jövőkép

- **Értékőrző használat** – a város megőrzi, védi a táji, természeti és épített örökségi értékeit, ugyanakkor az értékek megőrzésének figyelembe vételével törekszik hasznosításukra, ezáltal is biztosítva a fenntartás szempontjait.
- **Vonzó Belváros és lakóterületek** – a gyalogos sétányokkal átszőtt belváros épületei karban tartottak, a terület funkcionális összetétele sokszínű, a kereskedelmi, szolgáltatási funkcióknak köszönhetően a földszinti üzlethelyiségek üresedési rátája alacsony. A belváros és annak központi tere a pezsgő városi élet színtere, központi találkozási pontja, közösségi tere. A lakóterületek tiszták, rendezettek, a közterületek jó minőségűek, az épületállomány sokszínű – eklektikus hangulatot kölcsönözve a városnak.
- **Térségi zöldterületi hálózat** – Kaposváron a jól karbantartott, szabadidős és rekreációs célokat is szolgáló zöldterületek lakosságszámra vetített nagysága magasan az MJV-k átlaga felett van, a zöldterületek közötti kapcsolat is biztosított.
- **Egészséges lakókörnyezet** – a tudatos fejlesztésnek, a „zöld gazdaság" térnyerésének, a zöld területek növelésének és karbantartásának, a városi közszolgáltatásokban alkalmazott környezetbarát technológiák alkalmazásának és nem utolsó sorban a lakossági szemléletváltásnak köszönhetően Kaposvár környezeti minősége kimagasló, alacsony a szállópor koncentrációja és a zajszennyezés, a lakókörnyezet tiszta, esztétikus.

2.2 KAPOSVÁR JÖVŐKÉPE A TÉRSÉGI SZEREPÉRE VONATKOZÓAN

- Kaposvár együttműködik a funkcionális várostérség szereplőivel. Mind a közigazgatás, önkormányzatok, mind a gazdaság területén működik a kooperáció, egymás érdekeinek kölcsönös figyelembe vétele, a szinergiákból adódó lehetőségek kihasználása.
- Kaposvár közigazgatási, intézményi funkcióinak köszönhetően továbbra is Somogy megye egészét kiszolgálni képes központként működik.
- Regionális és országos szerepkörét elsősorban gazdasági bázisának megerősítésével, az agrár-élelmiszeripari specializáció - mint adottság és lehetőség – kihasználásával érte el.

- Az agrár-élelmiszeripari együttműködésnek köszönhetően hozzájárul a vidék – a várostérség, de egész Somogy megye – népességmegtartó erejének növeléséhez, a helyi foglalkoztatás bővítéséhez.
- Az agrár - élelmiszeripari szektor és a tradicionálisan erős, magas hozzáadott értéket termelő ágazatok bázisán a Dél-Dunántúli térség logisztikai központjává válik, az ehhez szükséges infrastruktúrafejlesztések biztosítottak. Ennek a szerepkörnek köszönhetően Kaposvár nemzetközi kapcsolatai gazdasági értelemben erősödnek, s a regionális kiszolgáló szerepkör makroregionális- határokon átnyúló kiterjesztése tudatos fejlesztésekkel és befektetés-szervező tevékenységgel megkezdődik.
- A térségi munkamegosztás és együttműködés különösen példaértékűen működik a turisztikai szolgáltatások területén. Kaposvár koordináló, irányító szerepének és a tudatos márkaépítésnek köszönhetően a desztináció piaci részesedése a belföldi turizmuson belül megerősödik.
- Kaposvár - szorosan együttműködve Péccsel - a régió kulturális, művészeti társközpontjaként működik, amely mind az identitás és imázs, mind a turisztika szempontjából meghatározó jelentőségű a város életében.
- A Balaton térségéhez szervesebben kapcsolódik a Kaposvár központú zselici turisztikai desztináció, melyet magas szintű, komfortos infrastrukturális kapcsolatok biztosítanak.

2.3 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK

Kaposvár MJV jövőképének megvalósításához vezető hosszú és középtávú célok, és tervezett beavatkozások, valamint a településrendezési eszközöket érintő változtatások az alábbi általános – horizontálisan érvényesülő – célok figyelembe vételével történik.

1. **Zöld szemlélet, klímatudatosság, fenntarthatóság – SMART CITY**

A környezeti erőforrásokkal, értékekkel való felelős és fenntartható gazdálkodást a városfejlesztés minden területén érvényesíteni kell. A környezettudatos szemlélet elterjesztése nem csak a környezeti károk csökkentése, az élhetőbb környezet miatt fontos, hanem a fogyasztási szokások befolyásolásával, az alkalmazott technológiák iránti igény növelésével a zöld gazdaság piacát, s végső soron megerősödését is szolgálják. A környezetbarát építőanyagok, megújuló energiaforrások alkalmazását, a zöldterületek kialakítását, minőségi megújítását az integrált városfejlesztési projekteknél érvényesíteni kell. Az önkormányzati tulajdonú épületek, intézmények felújításával – a cél elérése érdekében – mintaadó projektek létrehozása a feladat, a lehető leghatékonyabb energetikai beavatkozások előnyben részesítésével.

A környezetbarát technológiák alkalmazása a gazdasági szektorban és a városi szolgáltatások minden területén fontos cél, különösen a hulladékgazdálkodás, energiagazdálkodás, szennyvízkezelés és városi közlekedés fejlesztési vonatkozásában.

2. **Egyenlő esélyek biztosítása**

Az esélyegyenlőség szempont horizontális érvényesítésével mindenki számára biztosítani kell a város és környezete használatát, a gazdaság által nyújtott lehetőségeket, a társadalmi igények kielégítését biztosító humán szolgáltatásokat. A szolgáltatások elérhetővé és megfelelővé tételére kell törekedni a szolgáltatások minőségi fejlesztésekor. A teljes körű, fizikai és infokommunikációs akadálymentesítést. az új projektek során is biztosítani kell.

3. **Együttműködés, partnerség**

A városfejlesztés közös ügy, amely csak akkor lehet eredményes, ha mindenki – a maga szintjén, kompetencia területén – ehhez hozzájárul. Kaposvár és térségében a kooperációban rejlő lehetőségek kiaknázása a hatékonyságot és a teljesítőképességet számos területen képes növelni. A tervezési és a megvalósítás során valódi partnerségnek kell kialakulnia az egyes szereplők céljainak, projektjei-

nek koordinálása mentén. Ezzel biztosítható a fenntartható fejlődés térségi szinten, s a hosszú távú szemléleten túl jelen időben sem sérülnek alapvető érdekek egymás rovására. Somogy Megye Önkormányzatával, illetve a várostérség településeinek önkormányzatával az együttműködés kiemelt jelentőségű. Kaposvár MJV Önkormányzatának intenzív kapcsolattartást és valódi partnerséget kell kialakítani az üzleti szféra és a Kaposvári Egyetem képviselőivel, kezdeményező szerepet kell vállalnia a szektor szereplői közötti együttműködések katalizálásában. A partneri viszonyban így beazonosíthatóvá válnak azok az igények, amelyeket a városvezetés saját hatáskörében meg tud oldani, továbbá a folyamatos párbeszéden keresztül az gazdasági szféra városfejlesztésben való szerepvállalása is megerősíthető.

A fenti horizontális célok Somogy megye területfejlesztési koncepciójával koherens módon került kialakításra:

	1.Zöld szemlélet, klímatudatosság, fenntarthatóság	**2.Egyenlő esélyek biztosítása**	**3.Együttműködés, partnerség**
A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosítása	✓		
A különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése		✓	
Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése			✓

3 CÉLOK

3.1 KAPOSVÁR ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK

A koncepció integrált szemlélete miatt az átfogó célok és részcélok komplexen kezelnek bizonyos tématerületeket. Az átfogó célok Kaposvár meglévő adottságaira és lehetőségeire alapoznak, s kijelölik a jövőkép eléréséhez szükséges legfontosabb fejlesztési irányokat.

A gazdasági szektor versenyképességének elősegítése és az életminőség feltételeinek javítása egyaránt fontos, egymással szoros kölcsönkapcsolatban lévő célok. Csak erősödő gazdasági bázis mellett érhető el, hogy a befolyó jövedelmekből a város fenntarthatóan fejleszthető legyen, az emberek számára pedig a jövedelemszerzés lehetőségei biztosítottak legyenek. A gazdasági prosperitáshoz viszont egészséges, képzett, a változásokra kellő rugalmassággal reagálni képes, sokféle értelemben „nyitott" lakosságra van szükség, Az életminőség összetevőinek fejlesztése fontos a munkaerő megtartása és vonzása, valamint a fenntartható működést hosszútávon biztosító népességszám és kiegyensúlyozott korszerkezet szempontjából, de összességében növeli a város turisztikai vonzerejét is.

Sem a gazdaság, sem az életminőség fejlesztése nem képzelhető el a város életének megannyi szereplője nélkül. A közös sikerhez az egyéni életmódváltástól a kormányzati intézkedésig mindenki tevékeny közreműködésére és felelősségvállalására szükség van.

A jövőkép elérését szolgáló átfogó célok a következők:

1. **A gazdasági versenyképesség és foglalkoztatás erősítése – <u>nemzetközi, országos és regionális szerepkört erősítő modern gazdasági bázis, valamint helyi gazdaság és a foglalkoztathatóság feltételeinek biztosítása.</u>**

Kaposvár város a fejlesztésben érdekelt szereplők együttműködésének javításával képes a meglévő erőforrások hatékonyabb kiaknázására. Az együttműködések szintjének növelésével olyan termékek és szolgáltatások előállítása a cél, melyek a tágabb piacokon is sikerrel értékesíthetők, s térségi szinten a KKV szektor megerősödésének is bázisát jelentik, és amelyek magas jövedelmet biztosítanak az ott dolgozóknak. Cél, hogy a klaszterek működése országos szinten is mintaértékűvé váljon, a várostérség kulcságazatai – agrár- és élelmiszergazdaság, gépipar – az egyetemmel együttműködve országos szinten is fontos kompetencia központ kialakítását eredményezze. A turizmus és ezen belül is az egészségügyi, lovas, kulturális, öko- és szabadidős turisztikai szolgáltatások országos piaci részesedését erősíteni kell. Nem önmagában egy-egy elem lesz országosan is versenyképes, hanem a fenti turisztikai kínálat kombinációja, a kínálat folyamatos – a kor idegenforgalmi keresleti trendjeire reagáló – megújítása, innoválása, összekapcsolása.

A helyi gazdaság esetében is alapvetően az együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázása és az integráció vezethet sikerre. Az együttműködések menedzselésével és fenntarthatóvá tételével egy sokkal „önállóbb", a helyi adottságokra, meglévő értékekre épülő gazdaság kialakítása a cél, melynek fontos eleme a városi és vidéki gazdaság integrált megközelítésű fejlesztése. A több lábon álló gazdaság motorja a megújulni képes helyi társadalom, ezért cél, hogy minden dolgozni szándékozó ember megkapja a megfelelő esélyt képességei kibontakoztatásához és a jövedelemszerzéshez.

2. Kaposvár központú fenntartható és energetikailag önfenntartásra törekvő várostérség - fenntartható ökológiai és energetikai rendszerek.

Kaposvár a fenntartható fejlesztés elvének alkalmazása mellett a gazdaság és a mindennapi élet minden területén csökkenteni kívánja az energiafogyasztással járó üvegházhatású gázok kibocsátását, ennek érdekében a közgazdaságilag is indokolható legteljesebb mértékben alkalmazza a megújuló energiaforrásokat. Az energetikai önellátás szintjének növelése egyben a „zöld" munkahelyek számának közvetlen és közvetett – az alkalmazott alapanyagok előállítása révén – várostérségi szintű bővülését is jelenti. A lakosság körében a tudatos fogyasztás eredményeképpen csökkenteni kell az energiafelhasználás és a hulladéktermelés mértékét s ezáltal a károsanyag kibocsátás szintjét. Az egyéni közlekedésben a személygépjármű forgalom visszaszorulása mellett cél a kerékpáros közlekedést és a korszerű, környezetbarát közösségi közlekedést napi szinten használók arányának növekedése. A gazdaságban az innováció egyik kulcsterületét az energia- és anyagtakarékos technológiák vállalkozások körében történő alkalmazásának térnyerése kell hogy jelentse. A térségi klaszterek és a helyi beszállítói hálózatok, valamint a helyi, térségi fogyasztás mértékének növekedésével fontos cél a szállításból származó kibocsátás szintjének csökkentése. A város épített környezetének vonatkozásában fontos az energiahatékonyság szintjének javítása, mely a lakó- és intézményi épületek korszerű energiahatékonysági megújításával, új, zéró kibocsátású épületek megvalósításával, valamint a városi hőszigethatást csökkentő közterületek kialakításával érhető el. Hosszú távú cél, hogy a városban hatékony, intelligens, infokommunikációs technológiákkal működő energiaellátó rendszerek épüljenek ki. Kaposvár és térsége a turizmusban az úgynevezett szelíd, természetközeli élményturizmus fontos célterültévé válhat, a fejlesztések koordinálása és a térség piacon való megjelenésének alapját a térségi együttműködés jelenti. A cél elérése érdekében Kaposváron a minőségi zöldterületek hálózatszerű bővítésére kell helyezni a hangsúlyt, a turisztikai attrakciók rendszerbe szerveződését környezettudatos közlekedési megoldásokkal kell biztosítani.

3. A városhasználók szükségleteit kielégítő magas minőségű és fenntartható városi környezet és szolgáltatások - minőségi városi környezet, a társadalmi kohézió, a biztonság és az aktív életmód feltételeinek megteremtése.

A lakosságot és a vállalkozásokat kiszolgáló korszerű infrastruktúrák és identitáserősítő fejlesztések jelentősen hozzájárulnak a várostérség vonzerejének növeléséhez, a népesség, s ezen belül is a tehetséges, kreatív emberek megtartásához, vonzásához. A harmonikus és biztonságos környezet, az aktív közösségi élet vonzó a fiatalok és a családok számára, ezáltal javul a város népességmegtartó ereje, a fiatalkorúak lakónépességen belüli részaránya. Cél, hogy az öngondoskodás szintjének emelésével, az aktív életmód feltételeinek bővítésével, valamint az egészségügyi szolgáltatások fejlesztésével és a hozzáférés biztosításával a lakosság egészségi állapota javuló tendenciát mutasson, az aktív életmód, a szellemi és testi megújulás a lakosság egyre nagyobb körében épüljön be a napi életvitelbe.

3.2 RÉSZCÉLOK ÉS BEAVATKOZÁSI TERÜLETEK

1. Gazdasági húzóágazatok megerősödése, azaz a várostérségi erőforrásokra épülő gazdasági ágazatok egyetemmel partnerségben történő klaszterszerű megerősödése, az innovációs tevékenységek súlyának növelésével. Elsősorban az agrár-élelmiszeripari szektor és a gépgyártás területén további beruházások, a vállalakozások közötti együttműködés, valamint kutatás-fejlesztési tevékenység és az innovatív eljárások alkalmazásának térnyerése. A húzóágazatok megerősödésével, piacaik bővülésével a térségi vállalkozások, a KKV szektor foglakoztatási potenciáljának növelése a cél. A cél elérése érdekében a Kaposvári Egyetemmel együttműködve, annak tudományos hátterét felhasználva az önkormányzat mint inicializáló erő, elősegíti a helyi gazdaság innovatív programjainak és projektjeinek megvalósulását.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Befektetés ösztönzés, a város népszerűsítése, „eladása”, a piacok bővítése, új, beruházások számának növelése.
- Várostérségi szinten agrárágazatok termelékenységének növelése, tájfenntartó gazdálkodás, diverzifikáció.
- Klaszter menedzsment funkció kialakítása, mezőgazdasági – élelmiszeripari vertikum térségi szintű szervezése.
- Helyi fogyasztás támogatása, térségi agrártermékek helyi intézményekbe való beszállítása; szemléletformálás; a „Kapos Kincse” védjegy marketingje, továbbfejlesztése
- A helyi gépipar termelékenységét, piacra jutását és innovációját támogató fejlesztések. Térségi adottságokra (agrár, élelmiszeripar), valamint kiemelt fejlesztési irányra (energetikailag megújuló város – környezeti ipar, berendezések gyártása, stb.) alapozott specializáció. A Dél-Dunántúli Gépipari klaszterben (vagy hasonló ágazati együttműködésben, új klaszterek szervezésével) a kaposvári vállalkozások számának növelése.
- Térségi beszerezési közösségek működése, és helyi beszállítói hálózat kiépítése.
- Egyetemi kapcsolatok erősítése a termékfejlesztésben és szolgáltatásnyújtásban,
- Egyetemi kutatás-fejlesztési tevékenység erősítése, képzések megerősítése az élelmiszeripari és agrárműszaki területen, spin-off vállalkozások számának növelése.
- A gépipari és az agrár-élelmiszeripari szektor bázisán a logisztika funkciók megerősítése a taszári repülőtér hasznosításával.

2. Sokoldalú foglalkoztatás: egyrészt a városüzemeltetés, az intézményi és térségi szerepkörök valamint a KKV szektor megerősödésével, másrészt az oktatás, képzés, élethosszig tartó tanulás feltételeinek biztosításával. A kiegyensúlyozott, stabil foglalkoztatás feltételeinek megteremtése eredményezheti azt, hogy a városból való elvándorlás mértéke csökkenjen, sőt hosszú távon lassan növekedjen a népességszám, és mind a legfiatalabb korosztály, mind az aktív korban lévő népesség száma és népességen belüli részaránya emelkedjen. A képzés, továbbképzés és átképzés feltételeinek megteremtése, az oktatásban a kompetencia ismeretek általános megerősítése, valamint a szakképzésben az oktatás és gyakorlat hatékony összekapcsolása a kulcsa, hogy a várostérségben megfelelően képzett humánerőforrás álljon rendelkezésre

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Integrált foglalkoztatási projektek indítása, közmunka plusz program – közmunkából a szociális szövetkezetig).
- Oktatás, szakképzés helyi igények szerinti rugalmas fejlesztése, regionális szakképzési központ funkciók erősítése.

- Vállalkozásfejlesztés és a vállalkozási kultúra erősítése.
- Innovatív városüzemeltetés és városi szolgáltatások bővítése, megújítása.
- Gazdasági telephelykínálat bővítése alulhasznosított ingatlanok bevonásával, a meglévő gazdasági övezetek környezetének, illetve elérhetőségének fejlesztése.
- Vállalkozóbarát Kaposvár – helyi vállalkozásfejlesztésben érdekelt szereplőkkel közösen a vállalkozók számára információnyújtás, ügyintézés támogatása.

3. Turisztikai desztináció megerősödése: az öko-, lovas-, kulturális- és egészségturizmus térségi szemléletű, együttműködésen alapuló integrált fejlesztésével. A meglévő turisztikai infrastruktúra és szervezeti hálózat hatékony kihasználásával illetve fejlesztésével a turisztika gazdasági szerepének növelése.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Térségi vendégforgalmi stratégia alapján integrált szemléletű fejlesztés, szolgáltatások minőségi és mennyiségi fejlesztése: mind az attrakciók, mind a háttér-infrastruktúra minőségi és mennyiségi fejlesztése, diverzifikálása. A kínálatban a szabadidős és ökoturisztikai irány, a kultúra, a lovasturizmus valamint a gyógy- és egészségturizmus és ezek bázisán kialakított komplex kínálati csomagok jelentenek Kaposvár és térsége számára kitörési pontokat.
- A szálláskínálat fejlesztése: a közép- és magas kategóriájú szálláshelyek számának növelése.
- TDM szervezet tevékenységének további fejlesztése – ágazat szereplői közötti koordináció erősítése; együttműködés turisztikai szervezetekkel országos szinten, ágazatban működő vállalkozások, szolgáltatók szakmai ismereteinek bővítése, kommunikáció, turisztikai marketingtevékenység fejlesztése, adatbázis kialakítása és folyamatos aktualizálása, térségi kínálati csomagok kialakítása, stratégia végrehajtásának koordinálása.
- Városi és térségi zöldterületek és zöldfelületek hálózatának fejlesztése, értékőrző hasznosítása fontos turisztikai vonzerő, ugyanakkor a lakosok számára is fontos rekreációs, szabadidős kínálati elemeket jelent.

4. Energetikailag „megújuló" város: a helyben megtermelt megújuló energia arányának növelése a város energiafelhasználásán belül, a gazdaság, az intézmények, a városi szolgáltatások és a lakásszektor energiahatékonysági fejlesztéseivel – megfizethető és biztonságos ellátás, mely egyben a helyi foglalkoztatásban és a zöld „innovációban" is kulcsszerepet játszik. A környezettudatos energiagazdálkodás nagymértékben hozzájárul a klímaváltozás káros hatásainak enyhítéséhez. Az épületállomány energiafogyasztása az összes kibocsátott CO2 jelentős részét teszi ki. A megújuló energiaforrások egyre nagyobb szerepet fognak kapni a jövő energiagazdaságában. A felhasználói oldalon általános szemléletváltásra van szükség: nem csak a lakossági fogyasztási szokások befolyásolására, hanem a gazdaságban és intézményi szektorban is törekedni kell - és motiválni az érintetteket – az alacsonyabb szintű energia- használatra, a felhasznált energia és hulladékképződést csökkentő innovatív megoldások alkalmazására. Az önkormányzatnak támogatnia kell jogszabályi eszközökkel az alacsony károsanyag-kibocsátású épített környezet megvalósítását. A város érdeke, hogy elősegítse a helyi erőforrásokra épülő energiagazdaság kialakulását, ezzel az energiabiztonság erősítését, a megfizethető közműszolgáltatások által nyújtott gazdasági előnyök kiaknázását, a környezeti tényezők figyelembe vétele mellett.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Intézmények és lakóépületek energiahatékonysági megújítása – lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazását integrálva.
- Távhő és a biogáz használatának kiterjesztése.
- Alternatív energiapark létesítése megújuló energia hasznosításával.
- Megújuló és energiahatékonysági kompetencia központ kialakítása – módszertani, demonstrációs központ, energiahatékonysági felújítások szakmai támogatására, alternatív energiaforrások hasznosításának további feltárása; projektek, partnerségek előkészítése, szervezése: integrált városi energetikai projektek a gazdasági szereplők részvételével.
- Energiapartnerség: melynek célja a vállalakozások környezettudatos működésének támogatása, a vállalakozások ezirányú fejlesztéseinek motiválása - energiahatékonysági fejlesztések, megújuló energia alkalmazások, anyag- és / vagy energiatakarékos technológiák elterjedésének támogatása.
- Közlekedésben az alacsony széndioxid kibocsátású , lehetőség szerint alternatív energiaforrással működő eszközök számának bővítése.
- Környezeti szemléletformálás.

5. Térségi elérhetőség és belső mobilitási feltételek javítása: a város „külső" közlekedési kapcsolatainak fejlesztése, komfortos, megbízható és környezettudatos helyi közlekedésfejlesztés. A gazdasági célok és az országos, nagytérségi szerepkörök (agrár-élelmiszeripari tudásközpont és klaszter, gépipari klaszter – és ezek bázisán kialakítható logisztikai specializáció) csak akkor lehet eredményes, ha a nagytérségi közlekedési kapcsolatok fejlesztése ütemezetten megvalósul. Az intermodalitást és gazdasági szempontokat is figyelembe véve készült el a teherpályaudvar kihelyezésének előkészítése. A belső mobilitást elsősorban a környezetbarát megoldások preferálása mellett kívánja a város hosszú távon fejleszteni – biztosítani kell, hogy a közösségi közlekedés és a hivatásforgalmi célokat kielégítő kerékpárút hálózat részaránya a közlekedésben növekedjen.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- M9 megépítése – hiányzó nagytérségi kapcsolatok kiépítése (M6 kapcsolat, Kaposvári szakasz 2X2 sávra bővítése).
- 67-es út települési elkerülő szakaszok kialakítása Kaposváron.
- 67 sz. út rekonstrukciója, hiányzó elkerülő szakaszok kiépítése: Balaton-Kaposvár közötti szakasz, illetve Kaposvár-Szigetvár –M6-os közötti szakasz.
- Vasút fejlesztése, teherpályaudvar áthelyezése, fejlesztése.
- Térségi és helyi közösségi közlekedés fejlesztése.
- Kerékpárút hálózat fejlesztése, kerékpártárolók kialakítása.
- Taszári reptér rehabilitációja.

6. Humán szolgáltatások optimalizálása és minőségi fejlesztése: az infrastrukturális háttér megújításával, a humán erőforrás kapacitás növelésével rugalmas és megújulni, az innovációt befogadni képes szolgáltatások kialakítása, valamint proaktív innovációs és oktatási politika kialakítása.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Hatékony egészségügyi rendszerek, prevenció és rehabilitáció szélesítése.
- Bölcsődei és óvodai férőhelyek kapacitásának rugalmas alakítása az igényeknek megfelelően, humán erőforrás fejlesztés, felszereltség javítása.
- Közoktatás és felsőoktatás minőségi fejlesztése (pedagógusképzés, infrastruktúra, innováció az oktatásban).

- Szociális szolgáltatások további fejlesztése, idősgondozási rendszer bővítése (otthoni ellátás és ápolás feltételeinek bővítése, idősotthonok kapacitásának bővítése)
- Humán szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása (akadálymentesítés, információnyújtás, kommunikáció).
- A civil szektor, társadalmi vállalkozások kezdeményezéseinek összehangolása, támogatása.

7. Harmonikus együttélés a környezettel: környezettudatos lakosság, a zöldterületek, várostérségi ökológiai hálózatok megőrzése és további bővítése valamint a környezet minőségét javító infrastruktúrák és városi szolgáltatások fejlesztése. Az egészséges környezet az életminőség egyik kulcseleme, közvetetten a város vonzerejét, versenyképességét is befolyásolja. A zajterhelés és a légszennyezettség csökkentése érdekében a szennyező források kibocsátásának mérséklése, felszámolása a cél, ebben a közlekedési szokások megváltoztatása, illetve a közlekedésben az alacsony széndioxid kibocsátású, környezetbarát technológiák alkalmazása vezethet eredményre. A korszerű hulladékgazdálkodás, a hulladéklerakásból származó károk felszámolása, a lakosság körében a tudatos fogyasztás és a környezeti kultúra fejlesztése fontos feladat. A biztonságos, egészséges életfeltételek fontos eleme a felelősséggel történő vízgazdálkodás, mely a csapadékvíz elvezetésre, a keletkező szennyvizek kezelésére, és a jó minőségű, biztonságos ivóvízellátás hosszú távú biztosítására is kiterjed. A zöldterületek és zöldfelületek védelme, bővítése, valamint a városi mikroklímát is befolyásoló vízfolyások rendezetté tétele, a partok közcélú használati értékének növelése szintén a városi környezet minőségi megújításának része.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Városi zöld- és biológiailag aktív felületek megőrzése, bővítése, minőségi javítása, Kapos-völgy integrált revitalizációja.
- Szemléletformálás.
- Közmű hálózat folyamatos és ütemezett rekonstrukciója.
- Meglévő vízbázis minőségjavítása.
- Hulladéklerakó rekultivációja, korszerű hulladékgazdálkodás.
- Csapadékvíz elvezetés rendszerszerű fejlesztése.
- Hivatásforgalmi kerékpáros közlekedés feltételeinek további fejlesztése, környezetbarát közösségi közlekedés kialakítás, s a közlekedésen belüli részarányának növelése a személygépjármű forgalommal szemben.
- Légszennyezettség mérőállomások létesítése.

8. Vonzó, élhető város: épített környezet értékalapú, integrált fejlesztése minőségi közösségi terek kialakításával. Kaposvár ma is élhető, vonzó város, azonban a városkép, az arculat csak akkor lesz megőrizhető és még vonzóbb, ha folyamatos fejlesztések történnek ezen a területen. Kiemelten kell kezelni a lakótelepek integrált – épületek, közterültek, valamint funkciók – megújítását, a védett épületek felújítását, továbbá a funkcióváltó, vagy hasznosítási problémákkal jellemezhető épületek – köztük műemlék épületek – felújítását és funkcióval való megtöltését.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Városközponti tömbbelsők, Vár utca és környéke, egykori nagyáruházak megújítása
- Lakótelepek integrált megújítása.
- A helyi vállalkozások megerősítését és a közösségi életet erősítő integrált városrészi projektek.
- Védendő értékek megőrzése (jogi eszközök, védelem alá helyezés) és népszerűsítése, megismertetése a helyi lakossággal és vendégekkel.

- Közterület felújítások ütemezett megvalósítása – különösen integráltan, akcióterületi megközelítéssel, illetve a zöldterület-és közlekedésfejlesztéssel valamint a közmű-rekonstrukciós munkákkal koordinálva.
- A funkcióváltások és új építések kapcsán magas építészeti minőség létrehozása.
- Lakóterületek fásítása, zöldterületi gazdagítása, közterületi minőség javítása.

9. Népességmegtartás, valamint a társadalmi leszakadás megakadályozása: integrált programok, a család- és ifjúságpolitikai intézkedéseken, valamit a szociális ellátórendszer fejlesztésén keresztül. Kaposvár számára fontos, hogy lehetőségeihez mérten sokoldalúan gondoskodjon lakóiról, s rendelkezésére álló eszközeivel segítse a társadalmi leszakadás megelőzését, felszámolását, az adott helyeken a területileg koncentráltan jelentkező problémák enyhítését komplex programokon keresztül.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Szegregált területek integrált programja, lakókörnyezet fizikai megújításának folytatása a kijelölt akcióterületeken és a felzárkózást, esélyeket növelő beavatkozások az érintett célcsoportokra szabott speciális tartalommal.
- Bérlakásállomány bővítése - részben a fiatal, képzett munkaerő megtartása, vonzása céljából
- Ösztöndíj programok.
- Ifjúságot érintő projektek, intézkedések összehangolása, információnyújtás, közéletbe való bevonás, közösségi programok bővítése és ezek kialakításába a fiatalok bevonása (részvételi tervezés, együttműködés).
- Hajléktalan reintegrációs komplex programok.
- Önkéntesség népszerűsítése, társadalmi felelősségvállalás erősítése.

10. Aktív és egészséges város: a közművelődés, sport és rekreáció feltételeinek biztosítása és az életvitel pozitív befolyásolása. A fejlesztési cél fókuszában az egészséges ember áll, hiszen az öngondoskodás és az egészségmegőrző életmód,a megfelelő fizikai, szellemi és pszihés állapot teszi alkalmassá a lakosokat, hogy képesek legyenek munkájuk, munkahelyük megtartására, az új ismeretek megszerzésére, az aktívan és egészségesen megélt életévek meghosszabbítására. A közérzet javítása mellett hosszú távon az ellátórendszer működtetésére is közvetett hatása van a beavatkozásoknak. A kultúra Kaposvár esetében a helyi identitás fontos eleme, egyúttal a márka-és imázsépítésben is kulcsszerepet játszik. Mind a kulturális-, mind a sportélet fejlesztése esetében elmondható, hogy a helyi lakosok komfortérzetének és identitásának erősítésén túl a vendégforgalom növeléséhez is hozzájárulnak, a közösségépítés legfontosabb eszközéül szolgálnak.

Tervezett eszközök és beavatkozási területek:

- Sport- és aktív szabadidős infrastruktúra fejlesztések.
- Kulturális intézmények megújítása; a Csiky Gergely Színház rekonstrukciója és fejlesztése.
- Sportélet támogatása és népszerűsítése térségi szinten, szemléletformáló közösségi programok.
- Kulturális programok minőségi bővítése.
- Országos hírű nagyrendezvények további fejlesztése (különösen az imázsformáló zene, képzőművészet, színjátszás, valamint sportrendezvények területén).
- Művészeti oktatás intenzívebb bekapcsolása a városi rendezvények megújításába, fejlesztésébe és a városi kulturális életbe.
- A gazdaság és a civil élet szereplőinek bevonása a város kulturális- és sportéletébe.
- Közösségi élet támogatása.

3.3 A JÖVŐKÉP, AZ ÁTFOGÓ CÉLOK, RÉSZCÉLOK ÉS FEJLESZTÉSI IRÁNYELVEK KAPCSOLATA

Fejlesztési irányelv-

1. Zöld szemlélet, klímatudatosság, fenntarthatóság;
2. Értékőrzés – természeti, épített, kulturális;
3. Egyenlő esélyek biztosítása
4. Együttműködés, partnerség

Térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott gazdasági központ;

Egészséges, családokban gyarapodó zöld város.

Jövőkép

A) Versenyképesség és foglalkoztatás

B) Fenntartható ökológiai és energetikai rendszerek

C) Minőségi városi környezet, aktív, egészséges, összetartó társadalom

Átfogó célok

Részcélok

1. Gazdasági húzóágazatok megerősödése, innováció

2. Sokoldalú foglalkoztatás

3. Erős turisztikai desztináció

4. Energetikailag „megújuló” város

5. Térségi elérhetőség és belső mobilitás feltételeinek javítása

6. Humán szolgáltatások optimalizálása és minőségi fejlesztése

7. Harmonikus együttélés a környezettel

8. Vonzó, élhető város

9. Népességmegtartás, valamint a társadalmi leszakadás megakadályozása

10. Aktív és egészséges város

3.4 A FEJLESZTÉSI CÉLOK VÁROSRÉSZI VONATKOZÁSAI

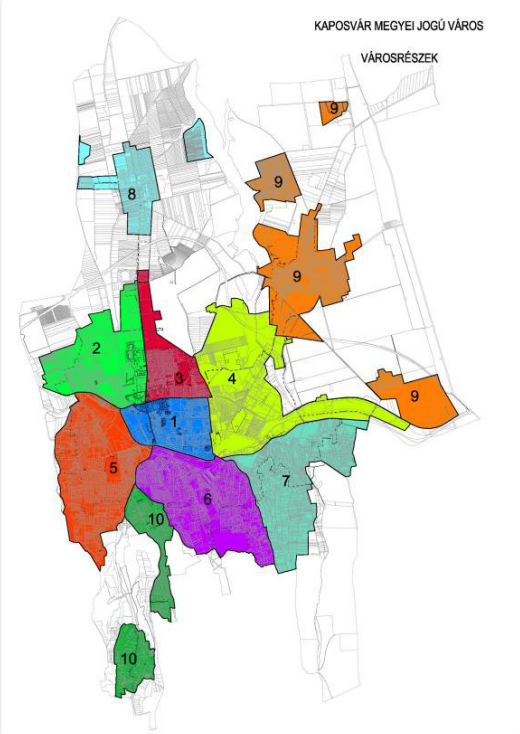

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata - elsősorban a funkcionális adottságokat alapul véve - a korábbi IVS–ben 10 városrészre osztotta a települést, az alábbiakban, ebben a területi felbontásban mutatjuk be a legfontosabb fejlesztési irányokat

Városrészek:

1. Belváros
2. Északnyugati városrész
3. Északi városrész
4. Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke
5. Kecelhegy – Cser
6. Donner – Rómahegy
7. Ivánfahegy – Kaposszentjakab
8. Kaposfüred
9. Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda
10. Töröcske – Zselic kertváros

1.) Belváros

A városrész a Baross Gábor – Hársfa u. – Virág u. – Árpád utca – 48-as Ifjúság útja – Gyékényesi vasútvonal által határolt területet foglalja magában. A városrész a Kapos-folyó északi részén helyezkedik el, szerves kapcsolatban áll a folyó északi oldalán elterülő városrészekkel. A várost kettészelő Kapos déli oldalán fekvő városrészekkel nem kielégítő a kapcsolat, rossz az átjárhatóság. A Belváros Kaposvár kereskedelmi, idegenforgalmi, oktatási és államigazgatási központja, vonzáskörzete az itt található funkcióknak köszönhetően messze túlterjed a saját, illetve a város határain (szolgáltatások, munkahelyek, intézmények).

A városrész fejlesztési céljai:

- a városközponti szerep fenntartása, fejlesztése, az építészeti és közösségi terek karakterének, az építészeti örökségek, műemlékek hagyományainak, hangulatának megőrzésével, a helyi lakosság, intézmények és a vállalkozások igényeinek figyelembe vételével,
- a Belváros funkcionális bővítése, illetve a településrészek közötti kapcsolatok erősítése a városrész déli részén fejlesztendő KKK illetve sport, turisztikai és zöldfelületi fejlesztések segítségével,
- jelentős méretű, alulhasznosított ingatlanok gazdaságfejlesztésbe való bevonásának elősegítése,
- intézmény rekonstrukciók és fejlesztések a városrész központi és kereskedelmi funkcióinak erősítésére (városháza, színház, múzeum),
- intézmények és lakóépületek energiahatékonysági megújítása – lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazását integrálva.

2.) Északnyugati városrész

A városrész Füredi út – 48-as Ifjúság útjának északi oldal Füredi csomóponttól nyugatra – 610-es számú főút – belterületi határ által határolt területet foglalja magába, kiegészülve Répáspuszta területével. Az észak nyugati fekvésű városrész keleten funkcionálisan kapcsolódik a szomszédos városrészekhez. A városrész alapvetően gazdasági és lakófunkcióval bír, bár néhány intézménye révén városi funkciókat is ellát. A funkciók jól elkülönülnek egymástól, a két lakóterület közé beékelődött „SÁÉV telepi" gazdasági terület a vasútvonallal együtt éles határvonalat képez a lakóterületek között.

A városrész fejlesztési céljai:

- lakóterületek integrált közterületi, zöldfelületi és intézményi fejlesztése,
- meglévő, esetenként alulhasznosított gazdasági területek megújulásának elősegítése,
- foglalkoztatás arányának növelése, szakképzési, oktatási programok segítségével, helyi oktatási intézmények és vállalkozások bevonásával.
- közlekedési kapcsolatok fejlesztése, feltárások elősegítése,
- lakóépületek és intézmények energiahatékonysági megújítása – lehetőség szerint megújuló energiaforrások alkalmazását integrálva,
- bérlakásépítés speciális keresleti szegmensek kiszolgálására.

3.) Északi városrész

A városrész a 48-as Ifjúság útja északi oldala, füredi csomóponttól keletre eső szakasz – Füredi út – belterület határ – Kisgáti árok által határolt területet foglalja magában. Keleten a Kisgáti városrészhez kapcsolódik, délen a 610-es számú főút választja el a Belvárostól, nyugaton pedig a 67-es számú főút az észak-nyugati városrésztől. A városrészt döntően a lakó- és a sportfunkció határozza meg. Az Arany János utcában található a Sportcsarnok, a hozzátartozó szabadtéri pályákkal és területekkel. Ezen kívül a terület részét képezi a jelenleg még működő Laktanya, valamint a volt Füredi II. laktanya és a hozzátartozó lőtér is.

A városrész fejlesztési céljai:

- gazdaságfejlesztési beruházások elősegítése a Füredi út menti zöldmezős és alulhasznosított területeken,
- sportcsarnok és létesítményeinek bővítése, felújítása, rekreációs funkciók erősítése,
- lakóépületek energiahatékonysági megújításának elősegítése.

4.) Kisgát és környéke (Ipari parkok)

A város keleti részén, Hársfa utca – Fő utca – Virág utca – Árpád utca -Kisgáti-árok, a kerékpárút – Ózarany – a 61-es út – vasúti sínek – 610-es út – Kapos folyó és a városhatár között elhelyezkedő terület, amely magában fogalja a kisgáti városrész és, a Pécsi utca környékét. Területhasználatát elsősorban a gazdasági területek uralják. Itt található többek között a Cukorgyár, illetve a város két ipari parkja: a Videoton Ipari Park és a Keleti Ipari Park is. A városrészben vannak alulhasznosított, funkcióváltó telephelyek, és beépülésre váró fejlesztési területek. A városrészben jelentős lakóterületi fejlesztési terület került kijelölésre.

A városrész fejlesztési céljai:

- gazdasági területek infrastrukturális és közlekedési hálózati fejlesztése,
- vasúti logisztikai fejlesztés, teherpályaudvar kialakítása,
- energetikai beruházások folytatása, megújuló energiaforrások arányának növelése a gazdasági szervezetek körében,
- foglalkoztatás arányának növelése, szakképzési, oktatási programok segítségével, helyi oktatási intézmények és vállalkozások bevonásával,
- lakóterületi fejlesztések.

5.) Kecelhegy – Cser

A város délnyugati részén, a Keceli bejáró – vasútvonal 67-es úttól (Zselici út) nyugatra elhelyezkedő, a belterületi határig húzódó terület. Elsősorban lakó (családi házas) és intézményi vegyes területet foglal magában, de fontos oktatási és szociális funkciók is megtalálhatók itt. A Kapos-folyó két oldalán iparterületek helyezkednek el, melyek fokozatos átalakulásra várnak.

A városrész fejlesztési céljai:

- integrált zöldfelület és közterületi rehabilitáció Kapos-völgy mentén illetve a Cseri parkban,
- szociális rehabilitáció és lakóterületi minőségjavítás a városrész szegregátummal rendelkező területén (Cseri út)
- alulhasznosított gazdasági területek fejlesztésének elősegítése,

6.) Donner – Rómahegy

A Kapos déli partján, a 67-es út és a Kapos-folyó valamint a Zselic-csatorna között, a Szigetvári útig, a belvárossal szemben elterülő városrész Donner János serfőző mesterről kapta a nevét. Keletre a Rómahegy elnevezésű településrész csatlakozik hozzá, azaz a Kapos-folyó – Ivánfai árok – belterület határ – Szigetvári út – Zselic patak által határolt terület. Két jól elkülöníthető területre osztható a városrész, a családi házas beépítésű Donner és Rómahegyre, valamint a kapcsolódó kertes mezőgazdasági területekre. A városrész meghatározó funkciója a lakóterület, de kisebb foltokban megjelennek a gazdasági funkciók is. A városrész északi részén helyezkedik el a Virágfürdő, ahol az elmúlt évek jelentős fejlesztéseinek eredményeként a strandfürdő mellett fedett élményfürdő, valamint wellness és gyógyfürdő létesült.

A városrész fejlesztési céljai:

- zöldfelület és közterületi rehabilitáció Kapos-folyó mentén,
- sport és rekreációs funkciók erősítése a meglévő strandfürdő környékén (uszoda),
- meglévő lakóterületek közterületi minőségfejlesztése,
- szálláshely-fejlesztés (fürdő)
- sportfejlesztések (50 m medence a fürdő területén)

7.) Ivánfahegy, Kaposszentjakab

Ivánfahegy és Kaposszentjakab a Kapos-folyótól délre, a város dél-keleti részén elhelyezkedő terület, a Rómahegytől keletre. Ivánfahegy északi része kertvárosias beépítésű, déli kétharmada azonban falusias jellegű lakóterület (jelentős része volt zártketi rész). Mindkét településrész déli oldalán kertes mezőgazdasági területek helyezkednek el. A korábban szőlőhegyként funkcionáló területen ma is sok, külterületen fekvő lakóépület van, a korábbi gazdálkodási tevékenység eredményeként.

A városrész fejlesztési céljai:

- a város szegregátumként azonosított területén, a Nádasdi utca körzetében fontos cél a további szegregáció megállítása az erre kidolgozott programok segítségével (részletesen lásd az Antiszegregációs tervben); illetve ezek befejeződése után a közösségi programok továbbvitele
- a kulturális turizmus fejlesztése – megújuló Szentjakabi apátság

8.) Kaposfüred

Kaposvártól 6 km-re északra, a Balaton felé vezető út mentén hosszan elnyúló városrész, egykor önálló község, amely 1970-től Kaposvár része, népessége ez után indult növekedésnek. Kaposfüredi városrész döntően lakófunkciójú terület, a város egyik legkedveltebb családi házas övezete.

A városrész fejlesztési céljai:

- a Deseda-tó melletti területeken komplex idegenforgalmi és rekreációs fejlesztésének folytatása

- a kerékpárút fejlesztés megvalósításában, hosszú távon a Kaposvárt Balatonlellével, (ezáltal a Balatonnal) összekötő, turisztikai szempontból nagy jelentőségű kerékpárút hálózati rendszerbe illesztése is elsődleges cél.

9.) Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda

Toponár a város északkeleti részén elhelyezkedő városrész, egykor önálló település, amely 1973-tól Kaposvár része, az elmúlt évek egyik legkedveltebb kertvárosi övezete. A városrészhez tartozik a településtől északra elhelyezkedő Répáspuszta, valamit a délkeletre lévő Fészerlakpuszta. A városrész nyugati részén húzódik el a közel 8 km hosszú Deseda-tó.

A városrész fejlesztési céljai:

- a vendégforgalomban a Deseda-tóra, a Lovasakadémiára, a vizes-, és lovassportra, aktív szabadidő eltöltésre alapozott speciális arculat, kínálati termékskála további bővítése.
- az idegenforgalom minőségi emeléséhez a háttér infrastruktúra megteremtése, bővítése (kemping).
- az Egyetemi fejlesztések elősegítése,
- szennyvíztisztító telep korszerűsítése.

10.) Töröcske – Zselic kertváros

Töröcske Kaposvár legdélebbi városrésze a Zselici-dombok között meghúzódó egykor önálló település, amely 1973-tól tartozik Kaposvárhoz, jellemzően falusias beépítésű területekkel. Itt található a várost körbevevő parkerdők egyike, valamint a közelben van a Töröcskei-tározó, amely környezetével együtt tervezetten helyi jelentőségű természetvédelmi terület. A tározót a védett területről eredő Töröcske-patak táplálja. Zselic-kertváros városrészt kertes (zártkerti) meezőgazdasági területbe sorolt átalakuló területek alkotják.

A városrész fejlesztési céljai:

- egyéni arculat megőrzése, nem cél a lakóterületek mennyiségi növekedése,
- a természeti adottságok kihasználásával, a kerékpárút fejlesztésével az idegenforgalmi hasznosítás erősítése.

4 KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.1. A STRATÉGIÁHOZ ÉS A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK KÉSZÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK MEGHATÁROZÁSA

A stratégia – és egyben a koncepció – kialakítását részletes helyzetfeltáró, elemző és értékelő vizsgálatok alapozták meg, mely széleskörűen tartalmazza a statisztikai és egyéb adatforrásból, egyedi adatfelvételből származó adatokat Kaposvár MJV-re vonatkozóan. A legfrissebb adatok mellett a megalapozó munkarész a tendenciák feltárására, értékelésére is kiterjedt.

4.2. A KONCEPCIÓ TÉRBELI VONATKOZÁSAI, JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMEINEK TÉRBELI RENDJÉRE ÉS A TERÜLET-FELHASZNÁLÁSRA IRÁNYULÓ TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZTATÁSOKRA

A kiegyensúlyozott térbeli fejlődés a következő fő irányelvek szerint kell hogy történjen:

- Fenntartható, hatékonyan működtethető város: az indokolatlan terjeszkedés visszaszorítása, az alulhasznosított területek funkcióval való megtöltése; a már infrastruktúrával ellátott területek fejlesztésének, további beépítésének preferálása a kiépítési költségek csökkentése és a gazdaságos üzemeltetés érdekében. A kompakt városfejlesztési irány a megfelelő sűrűség mellett az egyes városrészekben a vegyes területhasználatot irányozza elő, ez különösen érvényes az új lakóterületek kialakításakor, illetve meglévő lakóterületek funkcionális gazdagítására
- Gazdaságfejlesztéshez szükséges területi kínálat biztosítása az eltérő területigényű gazdasági funkciók befogadására
- Városközpont további karaktererősítő megújítása
- Városrészi alközpontok funkciógazdagságának bővítése, minőségi fejlesztése
- A városközpont valamint alközpontok, továbbá az intézményi és munkahelyi területek megközelíthetőségét biztosító közösségi közlekedési és kerékpáros-gyalogos hálózatok fejlesztése;
- Zöldfelületek, zöldterületek mennyiségének és minőségének hálózatszerű, várostérséghez is kapcsolódó fejlesztése
- A Kapos folyó és a vasútvonalak elválasztó hatása városszerkezeti szempontból csökkenjen, a Kapos folyó és környezete integrált revitalizációjával a városi zöldhálózat szerves részévé válik, a vasúti pálya átjárhatósága biztonságos és komfortos módon megoldott lesz.
- Zártkerti területhasználat felülvizsgálata, figyelembe véve a tájképvédelmi, a csúszásveszély és infrastruktúra fejlesztési szempontokat

A városszerkezet fejlesztésének legfontosabb eszközét az infrastruktúra hálózatok, illetve zöldterületi hálózatok fejlesztése jelenti.

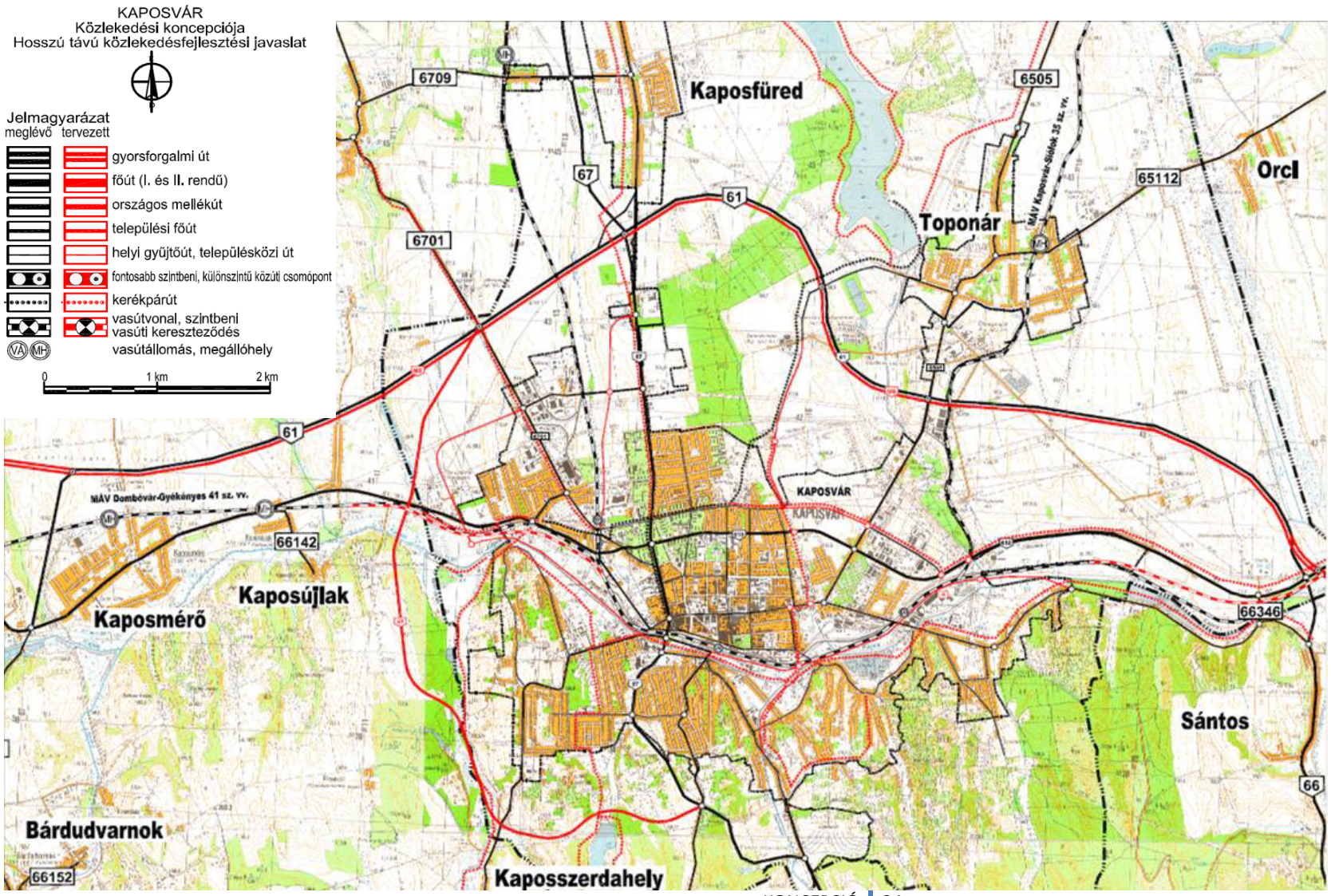
KAPOSVÁR
Közlekedési koncepciója
Hosszú távú közlekedésfejlesztési javaslat
Jelmagyarázat
meglévő tervezett
gyorsforgalmi út
főút (I. és II. rendű)
országos mellékút
települési főút
helyi gyűjtőút, településközi út
fontosabb szintbeni, különszintű közúti csomópont
kerékpárút
vasútvonal, szintbeni vasúti kereszteződés
vasútállomás, megállóhely
0
1 km
2 km
Kaposfüred
Toponár
Orci
Kaposújlak
Kaposmérő
Sántos
Bárdudvarnok
Kaposszerdahely
KAPOSVÁR
MÁV Dombóvár-Gyékényes 41 sz. vv.
MÁV Kaposvár-Siófok 35 sz. vv.
6709
6701
6505
65112
66142
66346
66152
61
67
66

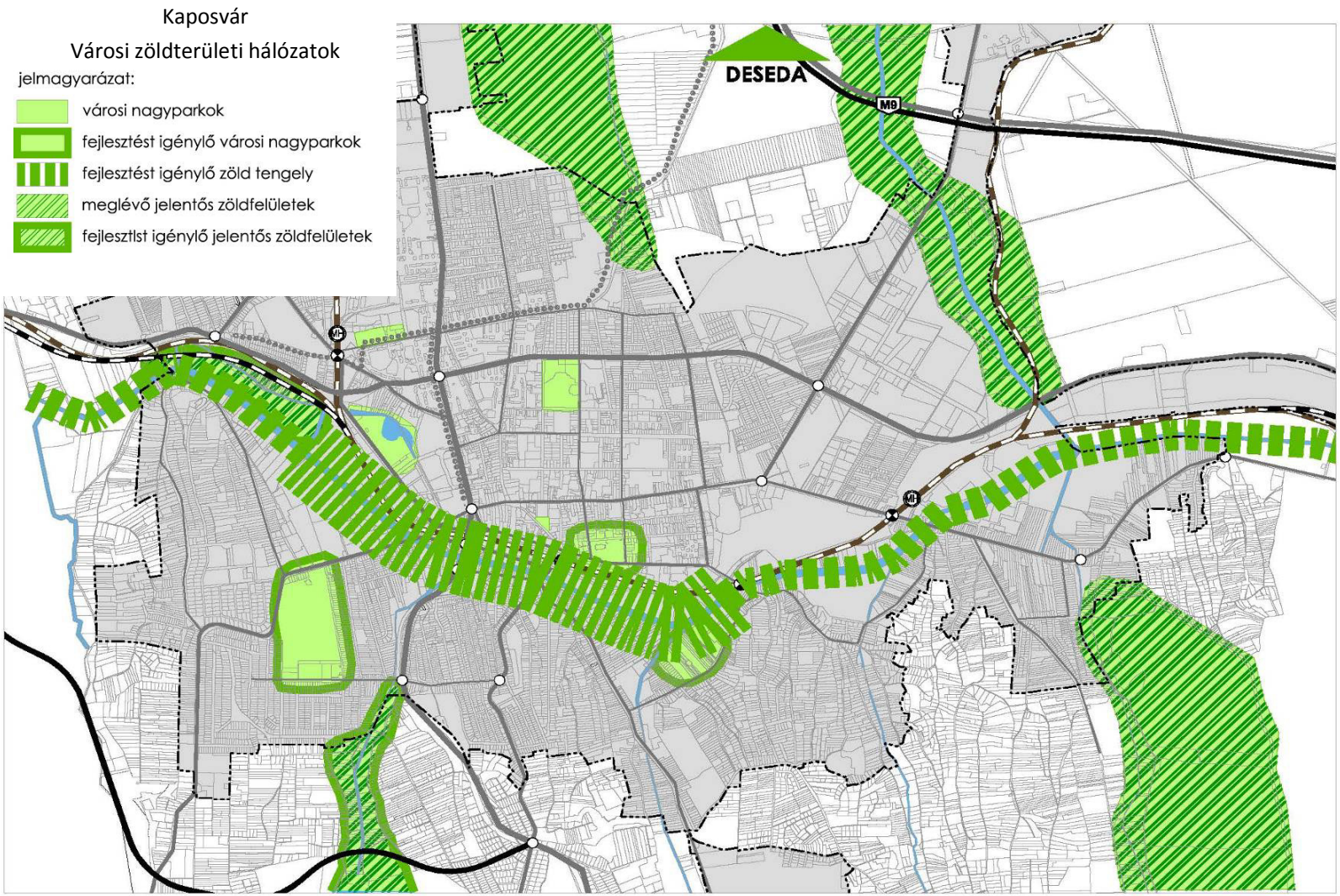
Kaposvár
Városi zöldterületi hálózatok
jelmagyarázat:
városi nagyparkok
fejlesztést igénylő városi nagyparkok
fejlesztést igénylő zöld tengely
meglévő jelentős zöldfelületek
fejlesztlst igénylő jelentős zöldfelületek
DESEDA
M9

A területfelhasználás fejlesztésére vonatkozó javaslatok:

1. **lakótelepi rehabilitáció** – Kaposváron a lakótelepek beépítési sűrűsége viszonylag alacsony, az épületek közötti zöldterületek, közterületek mennyisége megfelelő. Legfontosabb feladat ezeknek a lakóterületeknek a minőségjavítása, az épületállomány már megkezdett épületgépészeti és külső felújításának folytatása, a közterületek , zöldterületek minőségének folyamatos fejlesztése.
2. **Városközpont rehabilitáció –** folytatni kell a városközpont értékőrző megújítását, benne a városképileg is zavaró épületek arculati – és adott esetben funkcionális megújítását, a gyalogos hálózatok további fejlesztését, különösen a Kapos-völgy irányában egy szervesebb kapcsolat megteremtésével.
3. **Magas színvonalú gazdasági környezet** – a meglévő, jelenleg is működő munkahelyi zónák további fejlesztése, a környezet és a megközelíthetőség színvonalának javítása
4. **Új gazdasági területek a barnamezős és alulhasznosított területek rehabilitációjával –** ki kell használni a meglévő, alulhasznosított területek gazdasági területként történő „újrahasznosítását" azokon a területeken, ahol az a lakófunkció zavarása nélkül megoldható.
5. **Funkcióváltó alulhasznosított területek:** a városközpontba, illetve lakóterületekbe ékelődő alulhasznált ingatlanoknál az intézményi – és adott esetben a lakófunkció kialakítása javasolt
6. **Kapos-völgy**, mint városszerkezeti elem közcélú funkciójának megerősítése, zöldhálózati tengely kialakítása a harántirányú kapcsolatok északi (belváros) és déli (sport, rekreációs, turisztikai tengely) irányból.
7. **A vasúti pálya elválasztó hatásának** csökkentése – a komfortos és biztonságos átjárás feltételeinek megteremtése

A településszerkezeti terv a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célok és tervezett beavatkozások területigényét területfelhasználás szempontjából biztosítja. Mind gazdasági, intézményi és lakóterületi fejlesztések számára biztosít területet.

Településszerkezeti elemek felülvizsgálatára vonatkozó javaslatok:

- Korábban javasolt közlekedésfejlesztési elemek elhagyása:
    - Dél-nyugati elkerülő utak
    - Megyei tervben szereplő dél-keleti elkerülő szakasz
    - Raktár út-610 sz. főút közötti tehermentesítő út
    - Vasút déli oldalán haladó út egyes szakaszai
    - Cukorgyár területén áthaladó útszakasz
- Déli városrészek bekapcsolása a város közlekedési hálózatába, új felüljáró létesítésével a Cukorgyár melletti területen
- Kerékpárút hálózat kialakításának szerepeltetése a felülvizsgált szerkezeti tervben
- 67. sz. elkerülő út megyei tervben szereplő nyomvonalának szerepeltetése

4.3. AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ÉS A VÉDETTSÉG BEMUTATÁSA, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMÉRE ÉS AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉK ALAPÚ, FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSRE

Kaposvár MJV rendelkezik helyi értékvédelmi rendelettel (38/1995. (X. 16.)), amely részletesen tartalmazza a védett ingatlanok listáját, védelmi fokozatát és a védelemmel kapcsolatos fontosabb előírásokat.

Az épített környezet védelme és alakítása érdekében az országos jogszabályok új sajátos jogintézményeket vezettek be, a településképi véleményezési eljárás és településképi bejelentési eljárás keretében. Ezzel a lehetőséggel élve Kaposvár MJV Önkormányzata megalkotta Kaposvár Megyei Jogú Város településképi védelméről szóló 2/2013. (I.21.) önkormányzati rendeletét. A rendelet célja "*a településkép védelmére, az épített örökség megőrzésére és formálására vonatkozó szempontok meghatározása, az építési tevékenységgel összefüggő szabályok tisztázása, az eljárási szabályok rögzítése*".

A Megalapozó munkarész részletesen tartalmazza az örökségi értékek és védettségek bemutatását.

Javasolt a helyi védelem felülvizsgálata, a védett objektumok számának racionalizálása – ezzel a védelem intézményének erősítése. Továbbá szükség van a helyi védett inatlanokra vonatkozó részletes építészeti értékkataszter elkészítésére és ennek karbantartására.

KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

2014. június

MEGBÍZÓ: **Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata**

KÉSZÍTETTE: **ECORYS MAGYARORSZÁG Kft.**

TÉR-T-REND Kft.

TARTALOM

BEVEZETÉS 4
1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK 5
1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA 7
1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA 8
1.3.1. Országos Területrendezési Terv 8
1.3.2. Somogy megye területrendezési terve 10
1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI 13
1.5. A HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA 17
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció és az integrált városfejlesztési stratégia megállapításai 17
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések 20
1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA 21
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök 21
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek 21
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA 23
1.7.1. Népesség, népmozgalom 23
1.7.2. Foglalkoztatás 27
1.7.3. Képzettség 30
1.7.4. Lakhatás, életminőség 31
1.7.5. Települési identitást erősítő tényezők 31
1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA 36
1.8.1. Humán közszolgáltatások 36
1.8.2. Az esélyegyenlőség biztosítása 55
1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA 57
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre 57
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői 57
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői 60
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők 61
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok 63
1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE 65
1.10.1. Költségvetés, gazdasági program 65
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési és helyi gazdaságfejlesztési intézményrendszere 65
1.10.3. Foglalkoztatáspolitika 67
1.10.4. Vagyongazdálkodás 67
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás 71
1.10.6. Energiagazdálkodás 72
1.10.7. Kaposvár európai uniós támogatásai a 2007-2013-as programozási időszakban 74

1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK ... 77
1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA ... 78
1.12.1. Természeti adottságok ... 78
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet ... 79
1.12.3. Védett és védendő táji, természeti értékek, területek ... 80
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése ... 81
1.13. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA ... 83
1.13.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei ... 83
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái ... 85
1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA ... 85
1.14.1. Terület felhasználás vizsgálata ... 85
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata ... 92
1.14.3. Az építmények vizsgálata ... 94
1.14.4. Az épített környezet értékei ... 97
1.14.5. Az épített környezet konfliktusai, problémái ... 101
1.15. KÖZLEKEDÉS ... 102
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok ... 102
1.15.2. Közúti közlekedés ... 102
1.15.3. Közösségi közlekedés ... 103
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés ... 104
1.15.5. Parkolás ... 104
1.16. KÖZMŰVEK ... 105
1.16.1. Víziközművek ... 105
1.16.2. Energia-közművek ... 107
1.16.3. Elektronikus hírközlés ... 109
1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM ... 109
1.17.1. Talaj ... 109
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek ... 110
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme ... 112
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés ... 113
1.17.5. Hulladékkezelés ... 114
1.17.8. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák ... 115
1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM ... 116
1.18.1. építésföldtani korlátok ... 116
1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség ... 117
1.18.3. Egyéb tevékenységekből adódó korlátozások ... 117
1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG-LELŐHELY ... 119
1.20. VÁROSI KLÍMA ... 119
FELHASZNÁLT IRODALOM ... 122

BEVEZETÉS

Kaposvár Megyei Jogú Város 2013-14-ben felülvizsgálja és megújítja a 2008-ben elkészített Integrált Városfejlesztési Stratégiáját (IVS) és a 2004-ben készült (és többször módosított) Településfejlesztési Koncepcióját, továbbá ezek alapján – a 314/2012.(XI.8.) kormányrendeletnek megfelelően – kidolgozza a város középtávú Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) és hosszú távú Településfejlesztési Koncepcióját (TFK).

A településfejlesztési koncepció az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) szerint a városi közgyűlés által elfogadott dokumentum, amely Kaposvár MJV hosszú távú fejlesztési elképzeléseit foglalja össze. A koncepció biztosítja a településfejlesztés összehangolt megvalósulását; rendszerbe foglalja a város közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket. A koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszereknek van döntő szerepe.

Az ITS célja a lehető legtöbb forrás megszerzése és leghatékonyabb felhasználása a kívánt fejlesztések megvalósításához. A munkához elengedhetetlen az Európai Unió és a Kormány által megfogalmazott irányelvek és elvárások figyelembe vétele, az egyeztetési eljárások szabályozás szerinti lefolytatása, valamint a széleskörű partnerség biztosítása. Ez utóbbi kiemelt jelentőséggel bír, a tervezés során ezért nélkülözhetetlen a helyi társadalom és a gazdasági szereplők aktív, támogató közreműködése. A partnerségi egyeztetések lefolytatásáról a „Partnerségi terv" c. dokumentum rendelkezik (készítette a kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft, 2013.).

Jelen munkarész Kaposvár MJV Hosszú távú Településfejlesztési Koncepciójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiának megalapozására készült. A Belügyminisztérium „Útmutató a megyei jogú városok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (2013. augusztus 30.) c. segédlete szerint, amennyiben nem a településrendezési eszközök módosítása a tervezés célja, hanem a stratégiaalkotás és fejlesztési területek kijelölése, úgy a helyzetfeltárásban elsősorban az 1.7, 1.8, 1.9, 1.10. fejezetekre kell koncentrálni.

A tervezési szakmai munka 2013. végétől 2014. közepéig tart, és az alábbi részekből áll:

- megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés)
- koncepció (jövőkép, célok)
- stratégia
- szakági tanulmányok

Az ITS és a koncepció dokumentumait - komplex tartalmuk miatt - egy szakmai tervezőcsoport készíti. A szakmai irányítást Kaposvár Megyei jogú Város Főépítésze végzi a Polgármesteri Hivatal irodáinak bevonásával. Minden egyes munkafázisban kiemelt jelentősége van a tervezők, szakértők, a döntéshozók és az érintettek folyamatos, aktív párbeszédének.
Jelen tanulmány a tervezés első, megalapozó fázisának első munkarésze, a helyzetfeltárás. Mivel a város jövőbeni fejlesztéseit az adottságokra kell építeni, ebben az első munkafázisában széleskörű adat- és információgyűjtés történt a város legfontosabb jellemzői és számszerűsíthető adatai körében. Az adatok és az információk összvárosi és városrészi értékelésével pontosabb kép rajzolódik ki a város jelenlegi adottságairól, értékeiről, problémáiról, melyeket a Megalapozás második kötete, a helyzetelemző és –értékelő munkarész tartalmaz.

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

A Dél-Dunántúli Régió Magyarország délnyugati részén, a Zalai-dombságtól a Dunáig húzódik. Északi határa a Balaton és a Mezőföld, déli részén a Dráva folyik. A tervezési-statisztikai régió Baranya, Tolna, valamint Somogy megyéket foglalja magában, központja Pécs. **Somogy megye** területe 6 035 km^2, amely az ország területének 6,49%-át teszi ki, ez alapján az ország nagyobb területű megyéi közé tartozik. Somogy megye lakónépessége 2012. január 1-én 315 850 fő volt, ami az ország népességének 3,18%-a, így az ország legritkábban lakott megyéje.

Fejlettségét tekintve három külön egységre tagolható: a Balaton térségére, Kaposvár és vonzáskörzetére, valamint a Dráva menti hátrányosabb helyzetű területekre. A térség változatos természeti adottságai, kellemes éghajlata és kiváló turisztikai adottságai ellenére mind országos, mind nemzetközi összehasonlításban a fejletlenebb régiók közé sorolható. Ennek oka elsősorban a nehézkes megközelíthetőségben, a határ menti fekvésben keresendő, ami a történelem során kialakult elszigeteltség miatt fékezte a térség fejlődését. Jellemző továbbá a megyeszékhelyek dominanciája és a városhiányos területek nagysága (Tolna megye középső része, Zselic, Somogyi dombvidék), ahol jelentős számú roma népesség él.
Megyeszékhelye és egyúttal a legnagyobb lélekszámú települése a megyei jogú Kaposvár, második legnagyobb városa a Balaton fővárosának is nevezett Siófok. A megye 246 települése között tizenöt város van, közülük néhány éve kapott városi rangot az egészen kicsi Zamárdi és a nagy múltú, korábban járási központ szerepét is betöltő Igal. A megye településeinek közel fele 500 lakos alatti törpe- és aprófalu, és városai között is dominálnak a kisebb méretű települések.

Somogy megyét **11 kistérség** alkotja: Balatonföldvári, Barcsi, Csurgói, Fonyódi, Kadarkúti, Kaposvári, Lengyeltóti, Marcali, Nagyatádi, Siófoki és Tabi kistérség. 2013-tól, a járási rendszer újbóli bevezetésével Somogyban **8 járás** alakult: a Barcsi, Csurgói, Fonyódi, Kaposvári, Marcali Siófoki, Nagyatádi és Tabi járások.

A kaposvári járás

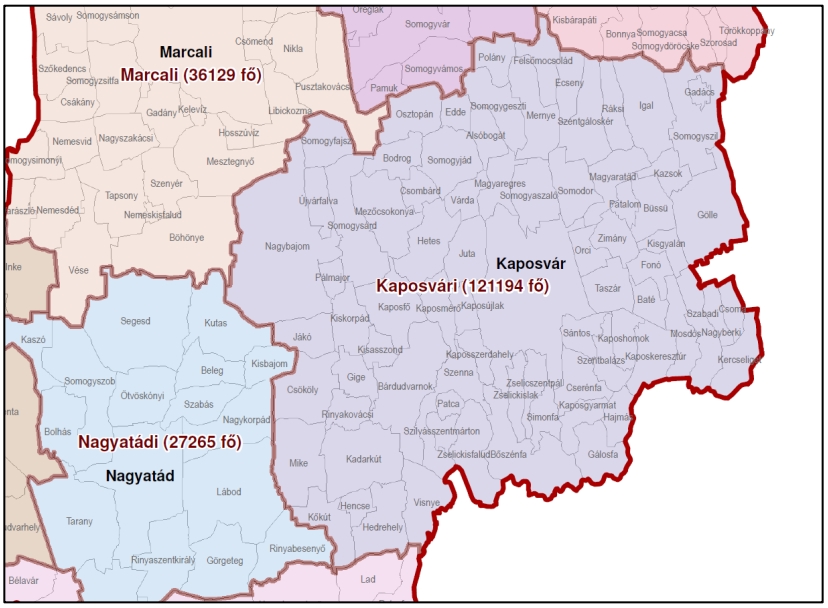

Forrás: terport.hu (2012. adat)

A megye településszerkezetére tehát egyrészt a városhálózat fejletlensége, másrészt a kistelepülések magas aránya jellemző. Az aprófalvas településszerkezet rendszerint a kedvezőtlen gazdaságföldrajzi környezetben jellemző. A 231 község közül 119 törpefalu, mivel ezek népessége nem éri el az 500 főt, további 62 község 500-999 lakost számláló aprófalu, 57 az 1000-4999 fő közötti, 2 pedig az 5000-9999 fő népességnagyságú kategóriába tartozik, és egyedül a megyeszékhely lakossága haladja meg az 50 000 főt.[1]

[1] Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv - Somogy megye, 2013-2018. (Oktatási Hivatal, Somogy Megyei Kormányhivatal)

Somogy megye kistérségei

Kistérség neve	Központ	Település	Ebből város	Népesség (2013. jan.1.)	Terület (km²)	Népsűrűség (fő/km²)
Balatonföldvári kistérség	Balatonföldvár	13	1	11 475	241,73	47
Barcsi kistérség	Barcs	26	1	23 817	696,47	34
Csurgói kistérség	Csurgó	18	1	16 807	496,19	34
Fonyódi kistérség	Fonyód	11	3	23 616	372,82	63
Kadarkúti kistérség	Kadarkút	23	2	19 885	531,96	37
Kaposvári kistérség	Kaposvár	54	2	97 040	1 041,14	93
Lengyeltóti kistérség	Lengyeltóti	10	1	10 983	272,62	40
Marcali kistérség	Marcali	38	1	35 301	922,50	38
Nagyatádi kistérség	Nagyatád	18	1	26 100	647,07	40
Siófoki kistérség	Siófok	11	2	40 286	415,32	97
Tabi kistérség	Tab	24	1	12 786	427,24	30

Somogy megye járásai

Járás neve	Székhely	Település	Ebből város	Népesség (2013. jan. 1.)	Terület (km²)	Népsűrűség (fő/km²)
Barcsi járás	Barcs	26	1	23 817	696,47	34
Csurgói járás	Csurgó	18	1	16 807	496,19	34
Fonyódi járás	Fonyód	21	4	34 599	645,44	54
Kaposvári járás	Kaposvár	78	4	117 492	1 591,36	74
Marcali járás	Marcali	37	1	34 734	904,24	38
Nagyatádi járás	Nagyatád	18	1	26 100	647,07	40
Siófoki járás	Siófok	24	3	51 761	657,05	79
Tabi járás	Tab	24	1	12 786	427,24	30

Kaposvár, amely az országos térszerkezetben a külső városgyűrű részét képezi, nem rendelkezik több megyére kiterjedő térszervező potenciállal, de a megyén belüli szerepük igen jelentős. Kaposvár kistérségi és megyei szinten mutatja a legnagyobb funkcionális koncentrációt: gyakorlatilag az összes területen – gazdaság, kereskedelem, közlekedés, távközlés, államigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, turizmus, rekreáció – széles körű és változatos szolgáltatásokat kínál a térség lakosságának, vállalkozásainak. Kaposvár a magyarországi városhierarchiában elfoglalt helyzete alapján teljes értékű megyeközpont és részleges regionális központ.

Pécs központi funkciója a dél-dunántúli térségen belül egyértelmű az igazgatás területén. Kaposvár számára a leginkább előnyöket hordozó területek lehetnek az agrárágazatok, a kereskedelmi és logisztikai szolgáltatások, a regionális kulturális szerepkör (színház, képzőművészet, kiállítás, vásár), illetve a rekreációs tevékenységek (pihenés, szórakozás, kultúra, sport) és a felsőoktatás, ahol a Kaposvári Egyetem bizonyos képzési területeken, de kiváltképp a kutatás-fejlesztési tevékenységben is komparatív előnyöket tud felmutatni.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet a **funkcionális várostérség lehatárolására**, azaz annak felmérésére és deklarálására, hogy a különböző városi funkciók (oktatás, egészségügy, infrastruktúra stb.) milyen hatásterületen, azaz mely településeken éreztetik számottevően hatásukat.
A 2008-as IVS-ben meghatározott kaposvári várostérség 20 települést foglalt magába az alábbi rendszer szerint:

- Kaposvár Központ (1)
- Belső gyűrű települései: Kaposmérő, Kaposújlak, Juta, Sántos, Orci, Zimány, Kaposszerdahely, Magyaregres (8) (alvó települések, kaposvári kertvárosként funkcionálnak)
- Külső gyűrű települései: Kaposfő, Taszár, Zselickislak, Zselicszentpál, Baté, Mosdós, Nagyberki, Somogyaszaló, Hetes, Szenna, Várda (11)

A jelenlegi tervezés folyamán a város a partnerségi tervben meghatározott módon, a meglévő funkcionális kapcsolatok alapján szeretné működtetni a várostérséget. E szerint a környező településekkel konzultálva (kérdőív és egyeztetések) kerül meghatározásra a funkcionális várostérség lehatárolása, a települések városi funkciókhoz való csatolása. A városi funkciókat a visszajelzések alapján 7 csoportba sorolták:

1. Gazdaság, munkába járás
2. Kereskedelem, szolgáltatás
3. Közlekedés, infrastruktúra
4. Közigazgatás, államigazgatás
5. Oktatás
6. Egészségügy, szociális ellátás
7. Kultúra, turizmus, rekreáció

Az első négy területen szinte valamennyi település jelezte a Kaposvárral való tényleges kapcsolatot. Az egészségügyi szolgáltatások terén is hasonló a helyzet.

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Nemzeti Fejlesztés 2020

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció[2] szerint **Somogy megye javasolt fejlesztési irányai** a következők:

- Versenyképes agráripari termékek előállítása, K+F+I, vállalkozásélénkítés, munkahelyteremtés.
- Az integrált élelmiszergazdaság fejlesztése, Kaposvári Egyetemmel közösen technikai-műszaki innováció.
- Fenntartható infrastruktúrafejlesztés, a megközelíthetőség és a logisztikai feltételek javítása.
- Energiahatékonyság növelése.
- A társadalmi befogadás segítése.
- Természeti kincsekre alapozott komplex turizmusfejlesztés, a határon átnyúló kapcsolatok fejlesztése.
- Integrált városfejlesztés: Kaposvár, mint centrum és a városok térségi szerepének erősítése.

A dokumentum Kaposvárt a „külső városgyűrű meghatározó gazdasági szerepkörrel rendelkező városai" közé sorolja jellemzően agráripari arculattal: „egészséges élelmiszerek a szántóföldtől az asztalig".

Somogy megye Területfejlesztési Koncepciója (2012-14.)

A koncepció a helyzetelemzés alapján az alábbi megállapításokat fogalmazta meg:
a megye adottságaira épülő célzott programokra, támogatási formákra és komplex, az aprófalvak létalapját biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztésére és támogatására van szükség. Az Európai Uniós és hazai források szükségesek a megye gazdasági fejlődése érdekében.

➔ **Az aprófalvas, perifériku térségek leszakadásának mérséklése (A megyében lévő területi különbségek csökkentése, a hátrányos helyzetű térségek és népesség felzárkóztatása).**

Ennek érdekében:

- A helyi/térségi termelésre alapozott feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése.
- Munkahelyteremtés a leszakadó vidéki térségekben (elsősorban a Belső-somogyi térségben, valamint Külső-Somogy Balaton parttól távolabbi településein), az élőmunka igényes ágazatok erősítése.
- A helyi adottságokra épülő gazdaság fejlesztése (agrár- és erdei termék feldolgozó ipar, kézműves ipar, faipar, vadász-, horgász-, ökoturisztikai szolgáltatási szektor, a meglevő természeti környezeti adottságokra épülő rekreációs szolgáltatások), ezáltal a munkalehetőségek bővítése, az elszegényedés megállítása a perifériku térségekben.
- A somogyi mezőgazdaság marketing-menedzsmentjének kiépítés.
- A megye mezőgazdasági adottságainak hasznosításával és a Kaposvári Egyetem agrár-innovációs potenciáljának erősítésével nagyobb hozzáadott értékű termékek kifejlesztése és előállítása.

[2] [2] Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

- Somogy megye tőkevonzó képességének erősítése érdekében az oktatási intézmények teljes körének fejlesztése, a piacorientált szakképzés kialakítása, a felsőoktatás tudásbázisának megfelelő kiaknázása, az élethosszig tartó tanulás széleskörű elterjesztése.

➔ **Harmonikus városhálózat kialakulásának előmozdítása, a városok által a megye lakosságának nyújtott közszolgáltatások színvonalának javítása.**

Ennek érdekében:

- A városok és a város környék fejlesztése, a városok funkciójának erősítése. Kaposvár centrum szerepének növelése, integrált városfejlesztés.
- A városi térségek erőforrásaira alapozott komplex turisztikai fejlesztések megvalósítása a turizmusban érintett szereplők együttműködésének erősítésével.
- A megyei jogú város és agglomerációja gazdaság fejlődése, a foglalkoztatás bővülése érdekében Kaposvár logisztikai központtá fejlesztése, hasznosítva a taszári légi bázist.
- A helyi szociális gazdaság fejlesztése, elősegítve a hátrányos helyzetű rétegek társadalmi integrációját.
- A vidéki lakosság életminőségének javítása és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésének biztosítása (szennyvízkezelés, előírt minőségű vezetékes ivóvízzel való ellátás, közösségi közlekedés, alapfokú oktatási, egészségügyi és szociális ellátás, korszerű infokommunikációs hálózatok).

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

A területrendezési tervek és ezeken keresztül a területrendezés célja az országra, illetve térségeire kiterjedően a **területfelhasználás rendjének és a területhasználat szabályainak** megállapítása, amely biztosítja a területi adottságok és erőforrások hosszú távú, illetve nagy távú hasznosítását és védelmét, az ökológiai elvek érvényesítését, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt elhelyezését és a területfelhasználás rendszerét, optimális hosszú távú területi szerkezetét.[3]

Az országos szinten, illetve országos érdekből meghatározott területfelhasználási és övezeti szabályok megszabják a kiemelt térségek és megyék területrendezési tervei, és így közvetve a településrendezési eszközök mozgásterét is, mivel az összhang megteremtése érdekében a különböző szintű (országos, megyei, települési) rendezési tervek egymásra épülő rendszert alkotnak, az alacsonyabb szintű tervnek meg kell felelnie a magasabb szintű terv előírásainak. Így az országos területfelhasználási kategóriák területén kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriákat, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák területén települési területfelhasználási egységeket[4] lehet kijelölni, az országos és térségi övezetek területi lehatárolásának figyelembevételével, pontosításával. Kaposvár esetében az Országos Területrendezési Terv (OTrT) és Somogy megye Területrendezési Terve (SMTrT) a mérvadó, melyekkel az összhangot a településszintű településszerkezeti terv kapcsán kell majd biztosítani, de keretet adnak a fejlesztési célok és a stratégia kialakításához is.

1.3.1 Országos Területrendezési Terv

Kaposvár város területrendezési tervekkel való összefüggéseinek vizsgálatánál az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 2014. január 1-től hatályos állapotát (OTrT) vettük alapul. Ennek részletesebb elemzése azért indokolt, mivel a hatályos, 2011.-ben felülvizsgált Somogy megyei területrendezési terv értelemszerűen még nem lehet teljes összhangban az OTrT-vel, így **a megyei terv egyes rendelkezéseit, valamint a műszaki-infrastrukturális hálózatok nyomvonalát az OTrT felülírja** a megyei terv módosításáig.

Az OTrT mellékletei tartalmazzák az országos jelentőségű közlekedési infrastruktúra-hálózatok térbeli rendjét és az országos jelentőségű építmények elhelyezkedését, az országos területfelhasználási kategóriák területi lehatárolását, valamint az országos övezetek rendszerét.

[3] A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény alapján

[4] Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20) Korm. rendeletben (OTÉK) meghatározottak szerint

Kivonat az Országos Területrendezési Tervből - Az ország szerkezeti terve

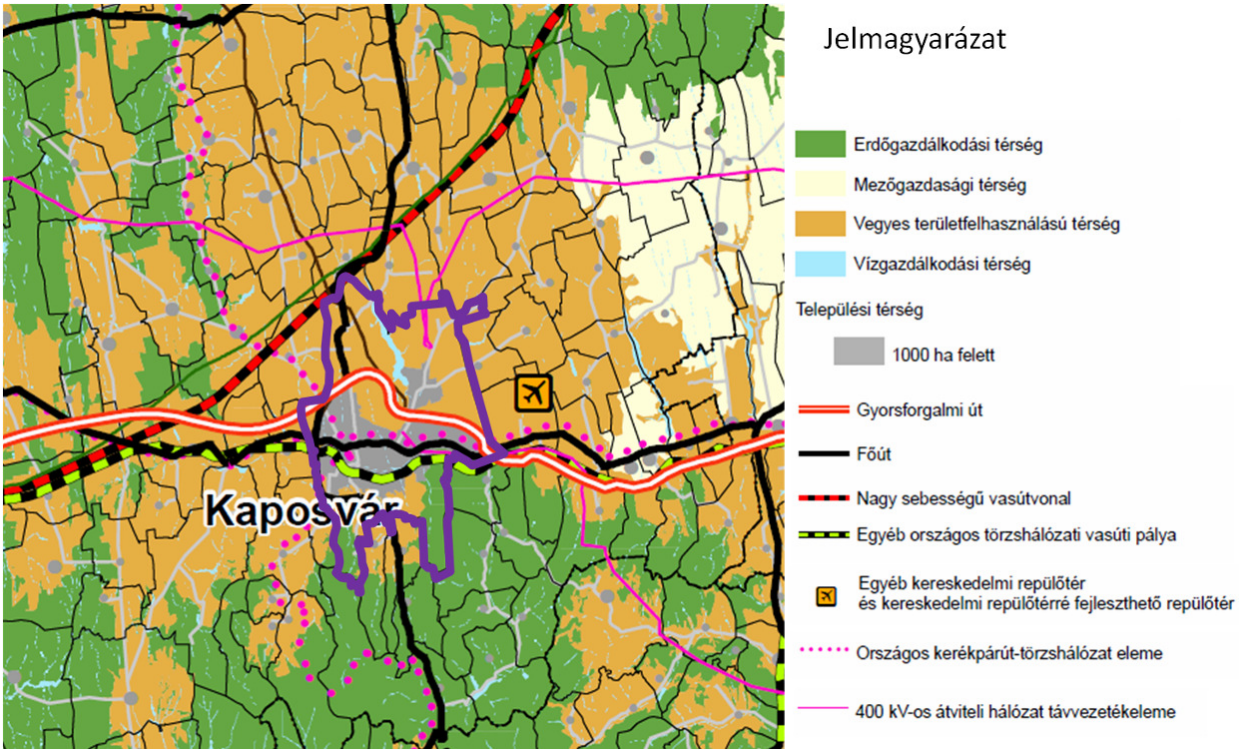

Az OTrT szerkezeti tervlapja **országos jelentőségű szerkezeti elemként** a következőket tartalmazza:

- A város központi belterületétől északra haladó, a jelenleg 61. számú Dunaföldvár - Dombóvár - Nagykanizsa másodrendű főút Kaposvárt elkerülő szakasza nyomvonalán haladó **M9-es gyorsforgalmi út**, mely távlatban az ország nyugati és déli részeit kapcsolja össze a Nagycenk (M85) – Szombathely térsége – Püspökmolnári térsége – Zalaegerszeg térsége – Nagykanizsa – Inke térsége – Kaposvár – Dombóvár – Szekszárd térsége – Szeged (M5) nyomvonalon. A vonatkozó kormánydöntés szerint[5,] ennek megvalósítása 2X1 sávos autóútként Kaposvár kelet – Bonyhád kelet szakasza a II. programciklus (munkaütemezés szerint 2017–2020), a Pacsa (M75) – Nagykanizsa – Kaposvár nyugat a IV. programciklus (munkaütemezés szerint 2025–2027) között várható.
- A **61. sz. másodrendű főút**, mely Dunaföldvár (6. sz. főút) – Dombóvár – Kaposvár – Nagykanizsa (7. sz. főút) nyomvonalon halad, Kaposvár közigazgatási területén a meglévő nyomvonalon, ennek része 610. sz. másodrendű főútként Kaposvár belterületén átmenő szakasz.
- A **67. sz. másodrendű főút**, mely Horvátország – Zaláta – Sellye – Szigetvár – Kaposvár – Látrány – Balatonszemes (7. sz. főút) nyomvonalon halad. Az OTrT szerkezeti tervlapja jelöli a tervezett,Kaposfüredet és Kaposvár belterületét nyugati oldalon elkerülő szakaszát, utóbbi megvalósításának határidejére döntés még nem született, a Kaposfüredi elkerülő út megvalósult 2010-ben.
- Kaposvár térségében halad az OTrT szerint tervezett **nagysebességű vasútvonal** Horvátország – Gyékényes térsége – Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér]– Záhony térsége – Ukrajna (V. sz. transzeurópai közlekedési folyosó hazai szakasza) nyomvonalon.
- Országos térszerkezeti elem 41. számú Dombóvár – Gyékényes – Horvátország országos törzshálózati vasúti pálya. Ennek fejlesztése, korszerűsítése, a nyomvonal korrekciója Kaposvár közigazgatási területét érintően a tervezett Kaposvári Közlekedési Központ projekt részeként megvalósul.
- A szerkezeti tervlap az országos kerékpárút törzshálózat elemeként jelöli a **Belső-somogyi kerékpárutat** (Fonyód –Buzsák –Somogyvár -Kaposvár- Szenna- Almamellék - Abaliget - Orfű - Pécs) a 6701 j. összekötő út, majd a 66141 j. összekötő út mentén, valamint a **Kaposmente kerékpárutat** (Nagyatád - Segesd-

[5] A gyorsforgalmi- és a főúthálózat hosszú távú fejlesztési programjáról és nagytávú tervéről szóló 1222/2011. (VI. 29.) Korm. határozat alapján

Nagybajom - Kaposmérő - Kaposvár - Taszár - Dombóvár - Kurd - Hőgyész) kaposvári szakasz a 610 sz. másodrendű út mentén.

- országos jelentőségű a Felsőpáhok – Kaposvár 400 kV-os átviteli hálózat távvezetéke a közigazgatási terület északi részén, valamint az országos szénhidrogén szállítóvezeték.
- Az OTrT a térségben található taszári repülőteret "egyéb kereskedelmi repülőterek és kereskedelmi repülőtérré fejleszthető repülőterek" egyikeként kezeli.

Az országos területfelhasználási kategóriák szerint a közigazgatási terület nagy része **vegyes területfelhasználású térségbe** sorolt, mely a továbbtervezés során, a megyei területrendezési terv módosítása kapcsán, elsősorban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és vegyes területfelhasználású megyei területfelhasználási kategóriába sorolható. **Erdőgazdálkodási térségbe** kerültek a közigazgatási terület déli részén található, Zselichez kapcsolódó erdőségek, ennek részeként Töröcske teljes területe (a beépítésre szánt területek is!), és a Kaposszentjakabtól délre található Nádasdi-erdő és a Városerdő. 1000 ha feletti **települési térségként jelölt** a jelenleg beépítésre szánt területek nagyrésze**,** az erdőgazdálkodási térségbe sorolt Töröcske és vegyes terület felhasználású térségbe sorolt Kaposfüred településrészek kivételével. A települési térség meghatározásánál jelentős tartalékot jelenthet, hogy az OTrT szerkezeti tervlapja települési térségként kezeli a Fészerlakpuszta körüli területeket, a 610. sz. másodrendű úttól egészen a Kaposvár elkerülő útig, mely terület nagyrésze Kaposvár településszerkezeti tervében általános mezőgazdasági területbe került. Vízgazdálkodási térség része a Deseda-tó területe.

Az OTrT-ben meghatározott **országos övezetek** területi lehatárolását, majd a megyei területrendezési terv, és a településszerkezeti terv pontosíthatja a jogszabályban meghatározott keretek között, az adatszolgáltatásra kötelezett államigazgatási szervek adatszolgáltatása alapján. A közigazgatási terület érintett az **országos ökológiai hálózat övezetével,** az Orci-patak és Deseda-patak mentén, a Deseda-tó környezetében, a Kapos völgyében lévő beépítetlen területek egy részén, és a nagyobb összefüggő erdőterületeken. Az övezet területén az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyek és azok kapcsolatának megőrzése az elsődleges cél.

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe és jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe kisebb kiterjedésű foltok tartoznak Fészerlakpuszta, Répáspuszta, Kaposfüred környezetében, és a központi belterülettől nyugatra eső részen. A területfelhasználás kialakításánál az övezetek területén a termőföld védelme a fő szempont, az érintett területek nagy része jelenleg is mezőgazdasági területfelhasználásba sorolt a hatályos településszerkezeti terven. A **kiváló termőhelyi adottságú erdőterület** övezetébe jellemzően az üzemtervezett erdőterületek kerültek. A közigazgatási terület érintett az **országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetével** (hatályos 2014. december 30-ig), melyet a **tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete** vált majd fel. Az övezet területéhez tartozik a Deseda-tó és környezete, valamint a közigazgatási terület déli erdőkkel, és szőlőhegyekkel borított területe. Ezeken a területeken meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat jellemzőit. Az **országos vízminőség-védelmi terület övezetébe** tartozik a Deseda-tó környezete. A közigazgatási terület **a kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezetének** része, a településrendezési eszközökben kell a tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni**.**

1.3.2 Somogy megye területrendezési terve

Somogy megye területrendezési tervét 15/2004. (XII. 27.) önkormányzati rendelettel fogadta el a megye közgyűlése, melynek felülvizsgálata 2011-ben történt összhangban az akkor hatályos OTrT (2008-ban felülvizsgált) rendelkezéseivel és Balaton-törvény szerkezeti és infrastrukturális összefüggéseinek figyelembevételével. A 2014-től hatályos OTrT szerint a megyei területrendezési terveket 2015. december 31-ig kell összhangba hozni az OTrT rendelkezéseivel, így a felülvizsgálat ismét időszerűvé válik.

Kivonat Somogy megye területrendezési terv módosításából - Térségi Szerkezeti Terv

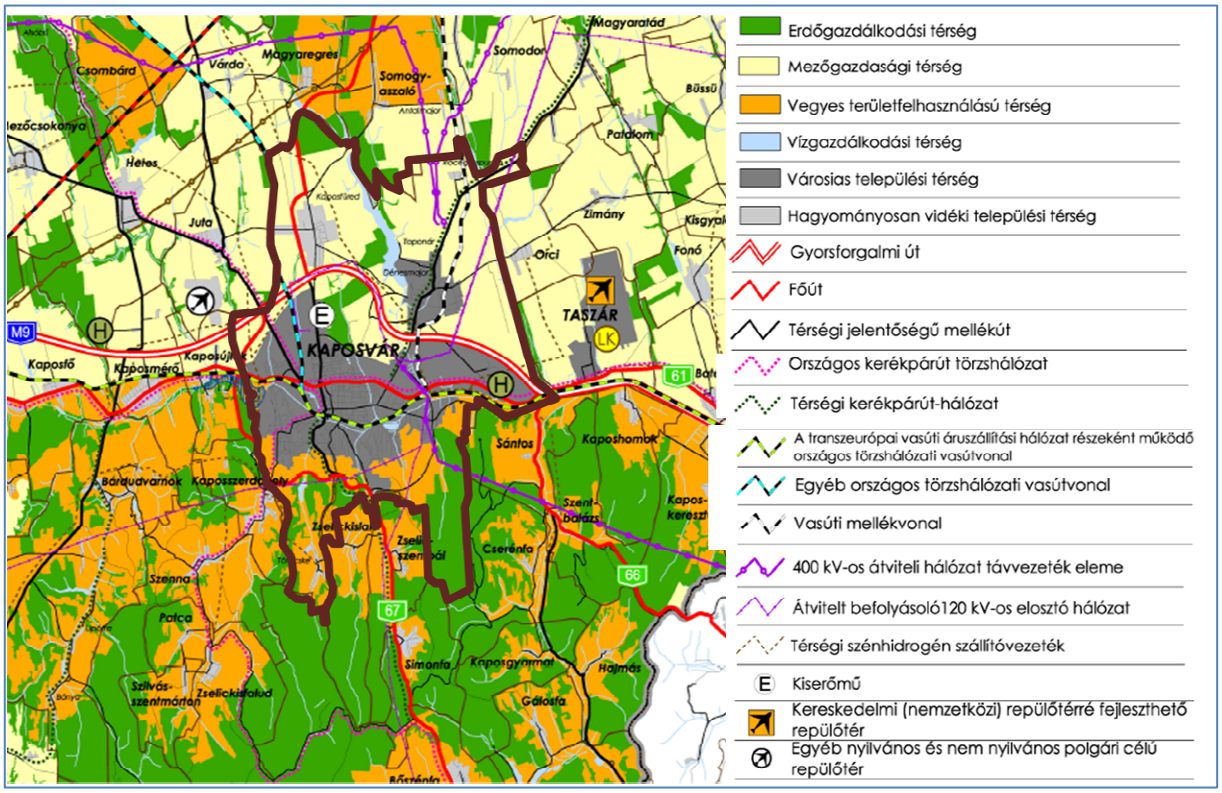

A megyei terv és az OTrT összhangba hozataláig az országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat az OTrT-ben szereplő nyomvonal és előírások szerint kell figyelembe venni, ezért itt csak a **térségi jelentőségű szerkezeti elemek** ismertetésére szorítkozunk, melyek a hatályos Térségi Szerkezeti Terv szerint a következők:

- **Térségi jelentőségű mellékútként** kezelt a jelenlegi 67. sz. másodrendű főút belterületi szakasza (távlatban a főút a várost nyugatról elkerülő út lesz), a 6505 j. Kaposvár-Szántód összekötő út és a 6701 j. Kaposvár-Fonyód összekötő út.
- A Térségi Szerkezeti Terv jelöli 36-os Fonyód-Kaposvár egyéb országos törzshálózati **vasútvonal**at, és a 35-ös Siófok-Tab - Kaposvár vasúti mellékvonalat.
- **Térségi kerékpárút hálózat** része a Kaposvár- Simonfa- Bőszénfa és a Somogymeggyes - Andocs - Igal-Dénesmajor - Kaposvár nyomvonal.
- A Térségi szerkezeti terv jelöli az átvitelt befolyásoló 120 kV-os elosztó hálózat elemeit és a Kaposvár-Lengyeltóti és Kaposvár-Mezőcsokonya térségi szénhidrogén szállító vezetékeket, valamint kiserőmű (biomassza erőmű), és a térségi hulladék-lerakóhely területét.
- Kaposújlak és Kaposvár közigazgatási területét érintően 1 millió m^3-nél nagyobb és 10 millió m^3-nél kisebb tározási lehetőséget az érintett vízügyi igazgatóság adatszolgáltatása alapján Kaposvártól nyugatra jelöl a terv, a Kapos ármentesítése érdekében. Avésztározó a kijelöléssel összhangban megépült.

A megyei területfelhasználási kategóriák tekintetében a Térségi Szerkezeti Terv a közeljövőben a 2013-ban elfogadott OTrT-nek megfelelően várhatóan módosulni fog. A megyei **területfelhasználási kategóriák** szerint a város központi belterülete és az ehhez közvetlenül csatlakozó településrészek és Toponár területe **városias települési térség**ként, Kaposfüred és Töröcske városrészek területe **hagyományosan vidéki települési térség**ként kezeltek, azonban ezt a megkülönböztetést a most hatályos OTrT már nem teszi lehetővé. Az OTrT-hez hasonlóan a megyei szerkezeti terv is tartalmaz tartalékterületet a város jelenlegi belterülete és az elkerülő utak (61. sz. másodrendű főútig, és a tervezett 67. sz. másodrendű főút Kaposvárt nyugatról elkerülő nyomvonaláig) közötti területen. A közigazgatási terület északi része jellemzően mezőgazdasági térségbe, a déli része vegyes területfelhasználási térségbe, az üzemtervezett meglévő erdők pedig erdőgazdálkodási térségbe soroltak. Vízgazdálkodási térséghez tartozik a Deseda-tó, a Töröcskei-víztározó, és a jelentősebb vízfolyások (Kapos, Deseda-patak, Orci-patak, Zselic-patak).

A településrendezési terv készítése során az **országos és megyei övezeteket** a meghatározott államigazgatási szervek adatszolgáltatása figyelembevételével kell lehatárolni, pontosítani (±5%-os eltérési lehetőséggel). Az országos és kiemelt térségi és megyei övezetekre vonatkozó szabályokat, valamint az országos övezetek

lehatárolását az OTrT módosítása megváltoztatta, a megyei övezetek egy részét megszűntette, így a megyei tervben meghatározott övezetek nem mindegyike mérvadó. Ez alapján - annak ellenére, hogy a megyei terv Kaposvár közigazgatási területén kijelölte - a **következő megyei övezeteket nem kell alkalmazni**[6]: erdőtelepítésre alkalmas terület övezete, történeti települési terület övezete, kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete, ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület (helyette lesz az ásványi nyersanyag -vagyon területe, mint megyei övezet), térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete, együtt tervezhető térség övezete, vízeróziónak kitett terület övezete. Az országos jelentőségű tájképvédelmi terület és térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetei 2014. 12. 31.-ig lesznek hatályban, helyükre a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület országos övezete lép majd. Ennek a pontos lehatárolását, a megyei terv módosításáig, a településrendezési eszközök készítésénél kell majd meghatározni, a nemzeti park igazgatóság adatszolgáltatása alapján. A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület és a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület szintén országos övezet, a megyei terv módosításáig az OTrT lehatárolása a mérvadó.

A **figyelembe veendő megyei övezetek** közül az országos ökológiai hálózat övezetén belül a megyei terv magterületet határol le a Nádasdi-erdő és a Városerdő területén, a többi területet ökológiai folyosó megyei övezetébe (Deseda-tó, és vízfolyások mentén, meglévő erdőterületek) sorolja. Ezen övezetek területén a településrendezési eszközök készítése során beépítésre szánt, illetve új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Az erdőtelepítésre alkalmas terület övezete (felváltja az erdőtelepítésre javasolt terület övezete) kisebb foltokat érint az Orci-patak és a Deseda-tó körül. A kiemelt fontosságú honvédelmi terület országos övezetét a megyei terv pontosítja, kizárólag a belterületi északi részén található honvédségi terület, és a hozzá kapcsolódó erdőterület került ebbe az övezetbe. A földtani veszélyforrás területe megyei övezete közigazgatási terület határos, így ennek pontos lehatárolása a településrendezési eszközök feladata lesz.

A megyei területrendezési terv egyes területfelhasználási kategóriákra és övezetekre vonatkozóan meghatároz bizonyos **irányelveket**[7], melyek közül Kaposvár fejlesztési dokumentációinak elkészítése szempontjából a következők a fontosabbak:

- A **mezőgazdasági tájhasználat** prioritását hangsúlyozza a Térségi Szerkezeti Terv Kaposvártól északra lévő árutermelő gazdálkodásra kedvező, lankás, dombvidéki térségben, amit célszerű általános mezőgazdasági terület területfelhasználási egységbe sorolni és biztosítani kell a családi és üzemi méretű agrárgazdasági fejlesztési lehetőségeit. Kiemelten támogatandó a mezőgazdasági termékek helyben történő értékesítése és a megyében történő feldolgozása.
- A több funkciós mezőgazdaság elvének megfelelően támogatni kell a mezőgazdasági területekhez kötődő, az agrárgazdasággal, a természeti területek fenntartásával összhangban levő **agrárturizmus** fejlesztését is. A táj történeti karakterét őrző környezetkímélő tájgazdálkodás tehát összehangolható a lovasturizmussal, a bemutatással, ismeretterjesztéssel, génmegőrzéssel és az ezekhez kapcsolódó ökoturisztikai fejlesztésekkel.
- A tájgazdálkodást szolgálja a megye tájszerkezetében meghatározó **tórendszerek** (halastavak, horgásztavak) többcélú hasznosítása.
- A települési területekhez térben és funkcionálisan szervesen kapcsolódó **szőlőhegyek, volt zártkertek** területeit a településrendezés eszközeiben kertes mezőgazdasági területként indokolt szabályozni. Kaposvár kertes területein elkerülhetetlenül megjelenő szuburbanizációs törekvéseknek csak a legmagasabb infrastrukturális és építészeti-településépítészeti-tájépítészeti arculati követelmények teljesítése mellett szabad – strukturált módon, a belvárosra gyakorolt hatásokat is figyelembe véve – teret engedni.
- Az erdőgazdálkodási térségekben az **erdőgazdálkodást** a táji-természetvédelmi, ökológiai érdekekkel összhangban kell folytatni, ösztönözni kell a honos erdőállományok megőrzését, a tájidegen erdőállományok fokozatos cseréjét honos erdőállományokra, és az állandó erdőborítást biztosító természetközeli erdőgazdálkodást, az erdők turisztikai célú feltárását, Kaposvár térségében a már meglévő parkerdők fenntartását. A vadgazdálkodás, vadászturizmus és kiránduló turizmus térségi szintű összehangolása a többcélú erdőgazdálkodás fejlesztését a megye turisztikai-gazdasági célú fejlesztését is szolgálhatja. Környezetvédelmi jelentősége a települési környezet védelme érdekében ösztönözni kell a települések – kiemelten a városok – közvetlen környezetében az erdőterületek növelését.
- A **somogyi táj egyediségét** adó, történeti hagyományokon alapuló mozaikos tájszerkezet megőrzése tájvédelmi, természetvédelmi és gazdaságfejlesztési szempontból is fontos.
- A megye gazdaságának kiemelt térsége a regionális alközpont Kaposvár és hozzá kapcsolódóan a megyehatáron átívelő **Kaposvár-Dombóvár urbanizációs tengely**. A Kaposvár-Dombóvár tengely mentén

[6] az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 31/B.§ (2) g) pontja alapján

[7] Somogy megye közgyűlésének 23/2011. (IV. 1.) közgyűlési határozata alapján

indokolt az országos-nemzetközi infrastrukturális kapcsolatrendszerek és az erőteljesebb urbánus koncentráció kínálta lehetőségekre épülő gazdaságfejlődés területkínálati feltételeit biztosítani. A gazdaságfejlesztés feltételeit elsősorban Kaposvár és Taszár barnamezős területein javasolt fejleszteni, a zöldmezős beruházásokat a lehető legkisebb mértékűre korlátozni, kiemelten koncentrálva a tájképi illeszkedésre, a környező térségek vidékies jellegének megőrzésére. Javasolt, hogy a Kaposvár-Dombóvár urbanizációs tengely települései hangolják össze fejlesztési stratégiáikat és településszerkezeti terveiket az együtt tervezhető térségekre megfogalmazott ajánlásokkal azonos módon. Indokolt és javasolt a Kaposvár-Dombóvár urbanizációs tengely települései területén az új gazdasági területeket koncentráltan, a már meglévő gazdasági területek szomszédságában, kompakt módon kialakítani. Új területek kijelölése a térség területén csak akkor indokolt, ha a meglévők már legalább 50 %-os telítettségűek és folyamatos a befektetői érdeklődés. Célszerű törekedni a barnamezős területek újrahasznosítására, új zöldmezős területek kijelölése helyett. Új lakóterületek kialakítását javasolt elsősorban a vasútállomások „10-15 perces" (gyalogos-kerékpáros, szükség esetén autós) vonzáskörzetében kialakítani. A vízfolyások menti helyi jelentőségű zöldfolyosók, hozzájuk kapcsolódó rekreációs területek kijelölésével javasolt megakadályozni a Kaposvár-Dombóvár urbanizációs tengely településeinek összenövését.

1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK – AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ – VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

A szomszédos települések településszerkezeti tervei vizsgálatánál a következő, Kaposvárra ható lényeges szempontokat tekintettük át:

- van-e az adott településen térségi jelentőségű területfelhasználás, vagy műszaki infrastrukturális elem,
- számottevő fejlesztési terület (lakó- illetve gazdasági) - mely Kaposvár intézményi illetve műszaki infrastruktúrájára is hatással van,
- közlekedési infrastruktúra elemek kapcsolódása, összekötő és elkerülő funkciók, illetve ezek milyen fejlesztéseket indukálhatnak,
- zavaró vagy védett területek, védőterületek, védőtávolságok átfedése a közigazgatási határokon,
- a közigazgatási határ menti terület felhasználásának vizsgálata, a beépített települési területek tagolása, a beépítetlen területek folytonosságának megmaradása érdekében.

Kaposvár szomszédos települései

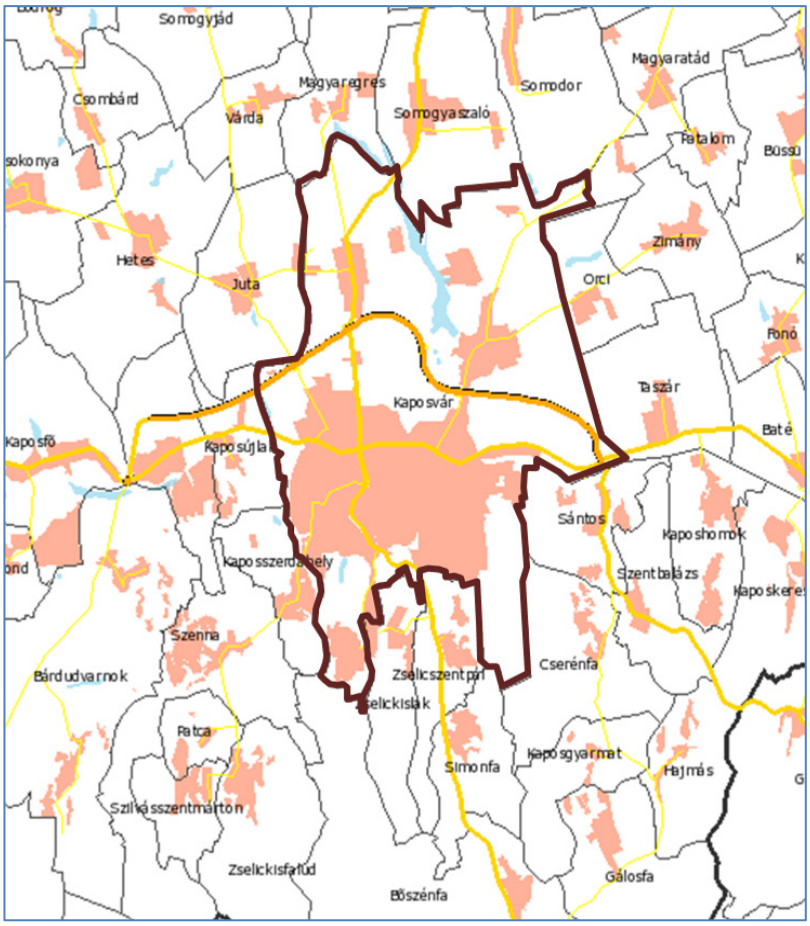

forrás: www.teir.hu/telephalo2012

Részletesen azon településszerkezeti tervekkel foglalkozunk, illetve azokra a pontokra térünk ki, amelyek a fenti szempontok valamelyike szempontjából lényeges elemeket tartalmaznak[8].

Taszár

Taszár közigazgatási területén térségi jelentőségű terület a reptér területe, mely egyéb kereskedelmi repülőterek és kereskedelmi repülőtérré fejleszthető repülőterek besorolású, ehhez kapcsolódóan térségi jelentőségű logisztikai központ kialakítására alkalmas. A repülőtér egészét különleges területként kezeli a településszerkezeti terv, védőtávolsága Kaposvárt nem érinti. A katonai reptér és a bázis hosszú távú hasznosítása bizonytalan, a tervek a jelenlegi állapotot konzerválják.

A településszerkezeti terv Taszár belterületétől nyugatra jelöli az M65 gyorsforgalmi út nyomvonalát, melynek a tanulmánytervét a TETTHELY Mérnöki és Szolgáltató KFT készítette el. Mivel az M65-ös nyomvonalát a 2013.-ban elfogadott OTrT, és a 2011.-ben jóváhagyott megyei területrendezési terv már egyáltalán nem tartalmazza, így ez a nyomvonal terv jelenleg nem mérvadó.

A település szerkezeti terve jelentős fejlesztési (kertvárosias lakó, kereskedelmi szolgáltat gazdasági) területet jelölt ki a jelenlegi belterület nyugati részéhez csatlakozóan. Tervezett gazdasági terület található a 61. sz. másodrendű főút és a Kaposvár-Dombóvár vasútvonal között.

A településen a honvédelmi objektumokon és a belterületen a szennyvízcsatorna-hálózat kiépült. A szennyvizet a kaposvári szennyvíztelepre vezetik. A szennyvízcsatornára nem kötött ingatlanokon a szennyvizeket egyedi medencékben gyűjtik, melyekből az összegyűlt szennyvizet a kaposvári szennyvíztelepre szállítják.

A település belterületének észak-keleti részén a HM Légügyi Hivatal adatszolgáltatása alapján a mértékadó zajterhelés 70-75 dBA. Zajterhelési védőövezet kijelölése nem történt meg. A településszerkezeti terv szerint Kaposvár közigazgatási területének határát 60 dBA zajszint érheti el.

A közigazgatási határ menti területsávon, az Orci-patak völgyében a településszerkezeti terv általános mezőgazdasági területet (gyep, legelő) jelöl, és nemfémes ásványi nyersanyag lelőhely határát (tőzeg, lápföld), mely Kaposvár közigazgatási területére is átnyúlik.

Sántos

A településszerkezeti terv tartalmazza az M65 ös út nyomvonalát párhuzamosan vezetve a 66. számú Pécs-Kaposvár másodrendű főúttal, csatlakozva a taszári nyomvonalhoz. Ezzel párhuzamosan a Surján-patak völgyében jelöl jelentős kerékpárút nyomvonalat, mely Sántos belterületétől északra a Kapos mentén halad és kapcsolódik Kaposszentjakab-Várhegy településrészen a Pécsi úthoz.

Jelentős méretű beépítésre szánt fejlesztési területeket nem jelöl a településszerkezeti terv.

Kaposvár közigazgatási területéhez a Kapos mentén kapcsolódó területek (Kapos-menti füzes rét, Alsó berek és a Surján menti rét területe) jellemzően vízgazdálkodási, erdő és mezőgazdasági területbe sorolt helyi védelemre javasolt természeti területek, ahol vízmű-kutak is találhatók. Kaposvár keleti részéhez csatlakozik a lőtér területe. Ennek védőtávolsága a sántosi településszerkezeti terven jelöltek alapján, Kaposvár közigazgatási területére is átnyúlik, a Várdomb területén lévő erdő és kertes mezőgazdasági területeket érinti, de ezt a Kaposvári településszerkezeti terv nem tartalmazza. **Ennek pontosításához, illetve pontos szabályozási tartalmának megállapításához a Honvédelmi Minisztérium adatszolgáltatása és véleménye szükséges.**

Cserénfa

Cserénfa belterületétől északra a településszerkezeti terv különleges területként kezeli a (megszűnt) motocross-pálya területét. A településrendezési eszköz készítését követően helyi természetvédelmi területté nyilvánították. A terület egy részén lovascentrum működik.

Cserénfa településszerkezeti terve több jelentősebb turista- és kerékpárút nyomvonalat is kijelöl, ezek Kaposvár közigazgatási területéhez a Nádasdi-erdő és Városerdő részeken csatlakoznak. Kaposvár településszerkezeti terve ezeket nem jelöli.

---

[8] A településszerkezeti terveket a tervek készítői (Virányi Építész Stúdió Kft., Arker Stúdió Építészeti és Kereskedelmi Kft.) és a Polgármesteri hivatal bocsátotta rendelkezésünkre.

Simonfa

Jellemzően erdőterületekkel csatlakozik, Kaposvár Városerdő részeihez, ezek az erdőterületek Simonfa településszerkezeti terve szerint helyi jelentőségű természetvédelmi területhez tartoznak. Jelentősebb lakóterületi fejlesztést a belterülethez északról csatlakozó területeken jelölt ki a szerkezeti terv.

Zselicszentpál

Kaposvár közigazgatási területén található, különleges temetőként tartalékolt területhez közvetlenül kapcsolódik egy jelenleg használaton kívüli honvédelmi terület, mint beépítésre szánt különleges terület. A terület nagy része beerdősült, üzemtervezett erdőterület.

A településszerkezeti terv tartalmazza 67. számú Szigetvár - Kaposvár - Balatonszemes másodrendű főút belterületet elkerülő nyomvonalát.

Zselickislak

Zselickislak településszerkezeti terve fejlesztési területként jellemzően a turisztikára és természeti környezetre alapozó fejlesztések (pl. sport és szabadidős-rekreációs területek, idősek otthona, lovarda, panzió, apartman házak) helybiztosítására helyezi a hangsúlyt.

Kaposvár közigazgatási területéhez elsősorban erdőterületek (egy részük magterület, Kis cser) és mezőgazdasági területek, szőlőhegyek (Deres-hegy) csatlakoznak.

Zselickislak településszerkezeti terve a közös közigazgatási határ mentén hálózati jelentőségű külterületi utat, valamint turista és kerékpárutat jelöl.

Bőszénfa

Kaposvár közigazgatási területéhez Bőszénfa csatlakozó területei már a Zselicségi tájvédelmi körzethez kapcsolódó erdőterületek, melyek egyben magterületként az országos ökológiai hálózat részét képezik, valamint NATURA 2000 területek. Kaposvár számára is jelentős turisztikai potenciállal bír a Szarvasfarm és vadgazdálkodási tájközpont.

Kaposszerdahely

A település a horgász-, kerékpáros- és falusi turizmusra kíván alapozni a turizmus és az üdülés-idegenforgalom fogadási feltételeinek javítása keretében. Kaposvár közigazgatási területe közvetlen szomszédságában jelentős méretű vízgazdálkodási területet, tervezett tavat jelöl a terv, a Berki-patak völgyében. Ez a területrész, a helyi jelentőségű természetvédelmi területként jelölt Alsótokaj területe, ahol ehhez a funkcióhoz kapcsolódóan lőtér, halastó, jelentősebb turista és kerékpárút található.

A településszerkezeti terv jelentős mértékű kertvárosias lakóterület-fejlesztést irányoz elő a településközponthoz csatlakozó részen, és Szenna közigazgatási területéhez csatlakozó Kisszenna településrészen.

A közlekedési feltételek javítása keretében Bárdudvarnok és Töröcske felé összekötőút-fejlesztéseket irányoz elő a településszerkezeti terv.

A megyei Térségi Szerkezeti Terven jelölt Kaposvárt nyugatról elkerülő 67. sz. másodrendű főút tervezett nyomvonala kismértékben érinti a közigazgatási terület csatlakozó észak-keleti részét.

Kaposújlak

Kaposújlak és Juta területén található Kaposvár-Kaposújlak egyéb nyilvános és nem nyilvános polgári célú repülőtér. Kaposújlak településszerkezeti tervén jelölt zajterhelési határértékek nem érik el Kaposvár közigazgatási területét, de a reptérhez tartozó magassági korlátozás (legfeljebb 5,5m, 7,5m, illetve 11,0 m gerincmagasságú építmények elhelyezhetősége) területével érintett Kaposvár csatlakozó része.

A megyei Térségi Szerkezeti Terven jelölt Kaposvárt nyugatról elkerülő 67. sz. másodrendű főút tervezett nyomvonala a közigazgatási terület keleti részén halad. A településszerkezeti terv a megvalósíthatósági tanulmányt előkészítő javaslatban szereplő B ("kék") nyomvonal változatot szerepelteti. A Kaposvár-Dombóvár

vasútvonal nyomvonal korrekcióját, a kaposvári szerkezeti tervvel jelölt nyomvonallal összhangban jelöli. Jelentős elem a Kapos-menti (1 millió m^3-nél nagyobb és 10 millió m^3-nél kisebb tározási lehetőséget biztosító) vésztárazó.

Kaposújlak településszerkezeti terve jelentős kertvárosias lakóterületi fejlesztéseket jelöl a 610. számú főúttól északra.

Kaposvár közigazgatási területéhez közvetlenül csatlakozó területek jellemzően vízgazdálkodási, mező és erdőgazdasági területek, melyek egy része az országos ökológiai hálózat részét is képezik.

Juta

A településszerkezeti terv tartalmazza a 6701. jelű Kaposvár-Fonyód összekötő út és a 6703. jelű Juta-Pusztakovácsi összekötő út belterületet elkerülő nyomvonalát. A 6701. jelű Kaposvár-Fonyód összekötő út mentén Kaposvár közigazgatási területéhez csatlakozóan jelül jelentős kerékpárutat.

Juta településszerkezeti terve jelentős méretű kertvárosias és falusias fejlesztési lakóterületeket jelöl. A csatlakozó közigazgatási területen jellemzően mező és erdő területek találhatók.

Magyaregres és Somogyaszaló

Kaposvár közigazgatási területéhez a Deseda-tó mentén csatlakoznak jellemzően mező és erdő területekkel. A Desedai-parkerdő és arborétum a tó északi részén turisztikai erdőterületbe sorolt.

Somodor

Somodor településszerkezeti terve szintén jelentős méretű lakóterületi fejlesztést irányoz elő. A csatlakozó területek jellemzően vízgazdálkodási, erdő és mezőgazdasági területek.

Magyaratád

A településszerkezeti terv kismértékű falusias lakóterület fejlesztést és kereskedelmi szolgáltató gazdasági területi fejlesztést határoz meg. A 6505. jelű Kaposvár-Szántód összekötő út mentén regionális jelentőségű kerékpáros nyomvonalat jelöl.

Orci

A község településszerkezeti terve kismértékű lakó- és gazdasági terület-fejlesztést irányoz elő. Kaposvár közigazgatási területéhez csatlakozó részen az Orci-patak és völgye helyezkedik el, mely az ökológiai folyosó részét képezi. Ez a területrész a halastóval együtt helyi természetvédelmi területként, és ökológiailag sérülékeny területként jelölt a településszerkezeti terven. Sántos és Taszár tervéhez hasonlóan a településszerkezeti terv szerepelteti az M65-ös út nyomvonalát.

Összefoglalóan megállapítható, hogy majdnem minden környező település jelölt ki fejlesztési területeket - elsősorban lakó és gazdasági területhasznosítási céllal - a megyeszékhelyhez való közelségre alapozva. Ezek külön-külön nem, csak összességében számottevőek, azonban tényleges hasznosításuk, beépítésük realitása kicsi. Át kell gondolni a térség jelentősebb kerékpáros és turista útvonalainak hálózati rendszerét, összekötve a jelentősebb turisztikai célpontokkal.

1.5. A HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció és az integrált városfejlesztési stratégia megállapításai

Kaposvár hosszú távú településfejlesztési koncepciója (2004/2011.)[9]

A településfejlesztési Koncepcióban megfogalmazott Jövőkép szerint Kaposvár célja a regionális társközpont és kistérségi központ szerepkör erősítése, a természeti-, települési- és társadalmi környezetében harmonikusan fejlődő sokszínű, városias település létrehozása, a fejlődés folyamatos fenntartásával a hetvenezres város lakóinak otthonát, életminőségük magas színvonalának, biztos megélhetésüknek és nyugodt, kulturált életfeltételeik biztosítása.

Alapcélok:

- ➔ A város regionális társközpont szerepének erősítése és a kistérségi központ feladatainak városon belüli bővítése.
- ➔ A város épített környezetének és természeti adottságainak harmonikus fejlesztése és működtetése.

Hosszú távú célok:

1) Kaposvár legyen a kaposváriak otthona, megfelelő életminőséget; ellátást, egészséges, rendezett, igényes települési környezetet és erős humán infrastruktúrát biztosító „lakható város", mellyel lakói azonosulhatnak, ugyanakkor megfelelő vonzást gyakorol a befektetőkre és az idegenforgalomra.

2) Kaposvár legyen gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt fenntartható (fenntartható fejlődés) emberi léptékű városias település, amely a természeti, települési és társadalmi környezetével harmóniában fejlődik, erősödik a humán infrastruktúra, ahol a területek és a helyi gazdaság további fejlesztése miatt esetleg bekövetkező többletterhelés és a környezet átfogó fejlesztése során a biológiai aktivitás, valamint a terhelhetőség növelése összhangba kerül.

3) Kaposvár legyen erős helyi gazdasággal rendelkező település, mely elsősorban a tudásalapú gazdaság erősítésére törekszik, melynek gazdasága mindenkor kihasználja tradíciójából és térségi helyzetéből adódó lehetőségeket, a meglévő és fejlesztendő területi és infrastruktúra-adottságokat, a rendelkezésre álló humán erőforrásokat.

4) Kaposvár legyen – az országos, regionális és kistérségi koncepciók, illetve a térszerkezeti adottságok figyelembevételével – fejleszthető szerkezetű település, a régió erős társközpontja, mely képes befogadni a távlatban jelentkező fejlesztési igényeket, és melyben a közlekedési hálózat fejlesztései hozzájárulnak a települési környezet és a városi élet életminőség pozitív irányú formálásához.

5) Kaposvár legyen a megye, a kistérség oktatási, tudományos, egyházi, sport-, kulturális és művészeti központja, a régió társközpontja, a jövő tudásalapú társadalmának kialakításában jelentős szerepet játszó egyetemi város.

6) Kaposvár legyen a régió logisztikai központja.

7) Kaposvár legyen élenjáró az idegenforgalom, a konferencia-, gyógy- és termálturizmus, a vendéglátás, a szolgáltatás területén, amelyek kitörési lehetőséget biztosítanak a város és a térsége számára, mindenkor kihasználva hagyományait, lehetőségeit, meglévő és fejlesztendő adottságait, a rendelkezésre álló forrásait.

Kaposvár Integrált Városfejlesztési Stratégiája (2008.)

Kaposvár MJV Közgyűlése a 62/2008. (IV.16.) sz. önkormányzati határozatával fogadta el a város középtávú fejlesztési stratégiáját, amely a fejlesztések célrendszerén kívül városrészenként is megfogalmazza a legfontosabb feladatokat. Az IVS részeként Antiszegregációs terv is készült, melynek célja, hogy intézkedéseket dolgozzon ki a szegregáció oldására.

Célhierarchia-rendszer:

Kaposvár harmonikusan fejlődő, emberléptékű középváros, amely versenyképességének növekedését alapvetően a gazdaságfejlesztésre helyezi.

PÓLUSsá válás: A város épített környezetének és természeti adottságainak harmonikus fejlesztése és működtetése.

[9] Készült 2004-ben, majd 2007., 2008., 2009-ben is módosították. Legutóbbi módosítása 2011-ben történt, a 82./2011. (IV.28.) önkormányzati határozattal.

POLISZ fejlesztés: A város regionális társközpont szerepének erősítése és a kistérségi központ feladatainak városon belüli bővítése.

Stratégiai célok:

A.)	B.)	C.)	D.)	E.)	F.)	G.)
Kaposvár legyen gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt **fenntartható emberi léptékű középváros**	**Kaposvár legyen erős helyi gazdaság**gal rendelkező település, mely elsősorban a **tudásalapú gazdaság** erősítésére törekszik.	Kaposvár legyen kistérségi **idegenforgalmi és kultúrközpont**, (konferencia-, gyógy- és termálturizmus, vendéglátás, szolgáltatás)	Kaposvár legyen a kaposváriak otthona, megfelelő **életminőség**et; biztosító **„lakható város”**	Kaposvár legyen a **régió logisztikai bázisa**.	Kaposvár legyen a megye, a kistérség oktatási, tudományos, egyházi, sport-, kulturális és művészeti központja, a **régió társközpontja, egyetemi város**.	Kaposvár legyen a régió erős **társközpont**ja, **másodlagos erőközpont**

Az integrált városstratégia készítése és annak megvalósítása során a város fontosnak tartotta a környezeti és környezetvédelmi szempontok figyelembe vételét és beépítését, hiszen:

- kiemelten fontos feladat a városi életminőség megőrzése és növelése
- a meglévő magas arányú zöldfelület tovább őrzése és fejlesztése
- az idegenforgalmi termék-skálában is hangsúlyosan szerepel a város és a kistérség, mikro-régió zöldhálózati rendszere

A legfontosabb változásnak, fejlődésnek a Belvárosban és az Északi városrészben kell bekövetkeznie, mely fejlődés tovább gyűrűzve az egész város komfort növekedéséhez, arculatváltásához és gazdasági erősödéséhez is hozzájárul.

Az IVS 4 akcióterületet jelölt ki:

(1) Belvárosi (funkcióbővítő)
(2) Vásárcsarnok és környéke (funkcióbővítő)
(3) Sávház és környéke (szociális)
(4) Sportcsarnok és környéke (funkcióbővítő)

Továbbá 4, hosszabb távon fejlesztendő területet:

(A) Pécsi u.- Nádasdi u. és környéke (szociális)
(B) Volt SÁÉV-telep és környéke (funkcióbővítő)
(C) Egyetemi innovációs park (funkcióbővítő)
(D) Szigetvári út és környéke (funkcióbővítő)

A településfejlesztési koncepció és az IVS célrendszere igen erős egymásra épülést mutat, mivel a koncepció első változata csak néhány évvel korábban készült, mint a stratégia, ezért ez utóbbi értelemszerűen ebből a célrendszerből indult ki.

EGYEZTETÉSI ANYAG

A településfejlesztési koncepció és az IVS célrendszerének összefüggései

	IVS célrendszere						
Településfejlesztési koncepció stratégiai céljai	A.) Fenntartható, emberi léptékű középváros	B.) Erős tudásalapú gazdaság	C.) kistérségi idegenforgalmi és kultúrközpont	D.) A kaposváriak otthona, ..	E.) A régió logisztikai bázisa.	F.) A megye, a kistérség központja, a régió társközpontja, egyetemi város.	G.) A régió erős társközpontja, másodlagos erőközpont
1) A kaposváriak otthona, …..							
2) Gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag fenntartható település,							
3) Erős helyi gazdaság, a tudásalapú gazdaság erősítése,….							
4) Fejleszthető szerkezetű település, a régió erős társközpontja, ….							
5) A megye, a kistérség központja, …							
6) A régió logisztikai központja.							
7) Élenjáró az idegenforgalom, a szolgáltatás területén,							

Azonosság, erős összefüggés

Kapcsolat

<u>Kaposvár a legfontosabb – a kaposváriak programja</u> (2010.)

Kaposvár várospolitikai céljait megfogalmazó 4 éves programját a 187/2010. (X.24.) önkormányzati határozattal fogadta el a város Közgyűlése. A program alapvető irányelveinek a városlakók tisztességes megélhetését, a városi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést, a biztonsághoz való jogot fogalmazta meg:

- ➔ Olyan várost építünk, ahol tisztességes munkából tisztességesen meg lehet élni, hogy minden egyes embernek legyen lehetősége gondoskodni családjáról. Ez tisztességes munkahelyet és tisztességes béreket jelent, olyan oktatási rendszert, amely megfelel a gazdaság elvárásainak.
- ➔ Olyan várost építünk, ahol megbecsülés övezi az időseket, ahol odafigyelésre és támogatásra számíthatnak a gyermeket vállalók, ahol lehetőségek tárháza várja a fiatalokat.
- ➔ Olyan várost építünk, ahol az egészségügyi ellátás elérhető és hatékony.
- ➔ Olyan várost építünk, ahol minden kaposvári embernek joga van a közbiztonsághoz és a szociális biztonsághoz.
- ➔ Olyan várost építünk, ahol megvalósíthatják álmaikat a tehetségesek és támaszra találnak a rászorulók.

A programban négy olyan, a városra jellemző imázs kép erősítéséről döntöttek, amelyből egynek vagy kettőnek pár éven belül alkalmassá kell válnia arra, hogy erről azonosítsák be Kaposvárt: **Kaposvár Európa virágos városa és egyben a szecesszió, a szökőkutak, a fesztiválok városa is**.

- ➔ Kaposvár legyen a Dél-Dunántúl logisztikai központja, mely a déli és a keleti piacokra is kiható, információkat gyűjtő, feldolgozó és terítő központ is egyben, mivel a város a Dél-Dunántúl közepén fekszik.
- ➔ Kaposvár legyen a művészet, a kultúra regionális fővárosa, mert a térségben márkát jelent a kaposvári művészet (Rippl-Rónai, Vaszary).
- ➔ Kaposvár legyen az egészséges táplálkozást propagáló, minőségi élelmiszereket gyártó város, hiszen a Kaposvári Egyetem az agrár- és élelmiszer tudomány regionális tudásközpontja lesz.
- ➔ Kaposvár legyen vendégváró város, az egészség, az életminőség, a rekreáció, és a turizmus városa, mert a Kaposi Mór Megyei Kórház a térség egyik legfelszereltebb súlyponti kórháza lesz, az élményfürdő mellé felépül a rekreációt, rehabilitációt is szolgáló európai színvonalú gyógyfürdő, és Kaposvár már ma is a hazai lovas szakemberképzés regionális központja.

„Ahhoz, hogy Kaposvár egyedivé, **beazonosíthatóvá váljon**, a meglévő hagyományaira építve erősíteni kell a város imázsát."

Összefüggés a rövid távú városprogram, a középtávú IVS és a hosszú távú koncepció között.

A kaposváriak programja	A koncepció stratégiai céljai	Az IVS stratégiai céljai
➔ a Dél-Dunántúl logisztikai központja	5) 6)	E) F)
➔ a művészet, a kultúra regionális fővárosa	5) 7)	C) F)
➔ agrár- és élelmiszer tudomány regionális tudásközpontja	2) 3) 5)	B) F)
➔ rekreáció, és a turizmus városa	7) 1)	C) A)

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

A városfejlesztéssel összefüggő szerződések létrejöttének elsődleges célja az egyes, településrendezési eszközökben (településszerkezeti tervben, építési szabályzatban) rögzített célok megvalósítására irányuló településfejlesztési törekvések jogi, pénzügyi, időbeli és műszaki részleteinek külön megállapodásban történő rögzítése és összehangolása, a településrendezési eszközök megfelelő előkészítésének és a közterületek, utak és közművek kiépítésének érdekében. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény[10] (Étv.) lehetőséget biztosít az egyes területek fejlesztésében érdekelt beruházó és az önkormányzat közötti jogviszony szerződéses rendezésére. A településrendezési szerződés megfelelő biztosítékul szolgálhat a szerződő felek számára a fejlesztési cél megvalósíthatóságának körülményeinek meghatározásánál, a fejlesztési irányvonalak kijelölésénél, és a nyújtandó biztosítékok, garanciák rögzítésénél is. Az Étv. meghatározza, hogy a településrendezési szerződést telepítési tanulmánytervvel kell megalapozni (ennek részletes tartalmi követelményeit a 314/2012. Korm. rendelet[11] határozza meg). A szabályozási terven jelölt helyeken, illetve ahol ez szükséges (pl. a településrendezési szerződés pontos tartalmának meghatározásához) közterület alakítási terv készíttethető összhangban a településrendezési eszközökkel.

A városnak részletes szabályzata van a településrendezési szerződések előkészítésére és lebonyolítására vonatkozóan. Az elmúlt években jelentősebb városfejlesztési akcióhoz kapcsolható, infrastruktúra kiépítésre vonatkozó településrendezési szerződés nem jött létre. Néhány kevésbe jelentős, a településrendezési eszközök módosítására vonatkozó finanszírozási szerződést kötöttek, ezek a tervmódosítások időközben elfogadásra kerültek.

[10] az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30/A.§

[11] a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

A településfejlesztési dokumentációk (településfejlesztési koncepció és integrált településfejlesztési stratégia) valamint a településrendezési eszközök rendszerét, kapcsolatát, tartalmi követelményeit 314/2012. Korm. rendelet szabályozza. Ez alapján a településfejlesztési koncepciót és a településszerkezeti tervet egymással tartalmi összhangban kell készíteni, az integrált településfejlesztési stratégiát a településfejlesztési koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kell kidolgozni. Ezért jelen, a településfejlesztési dokumentációkhoz készült vizsgálatnál elsősorban a hatályos településszerkezeti terv fontosabb elhatározásaira és megvalósult elemeire térünk ki.

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Kaposvár Megyei Jogú város hatályos településrendezési eszközeinek alapját a 2005-ben készült településszerkezeti tervről (2004-ben készült terv módosításaként) szóló 377/2005. (XII. 14.) önkormányzati határozattal elfogadott, és a helyi építési szabályzatról szóló 70/2005. (XII. 14.), valamint ennek mellékleteként a közigazgatási terület egészére készült szabályozási tervek adják, melyeket a Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft. készített. Az elmúlt években azonban a fejlesztési igények jelentkezésével mind, a településszerkezeti terv[12], mind a helyi építési szabályzat[13] és ennek mellékletei többször módosultak. A településrendezési eszközökkel párhuzamosan Közlekedésfejlesztési koncepció és Örökségvédelmi hatástanulmány is készült, melyek megállapításai beépültek a településrendezési tervek elemei közé.

A településrendezési eszközök egységes szerkezetbe foglalt tervlapjai (településszerkezeti terv, külterületi szabályozási terv, és a szelvényezett belterületi szabályozási terv), valamint a szintén egységes szerkezetű építési szabályzat a város honlapján elérhetők.

Jelentősebb tervmódosítás az Kaposvári Közlekedési Központ fejlesztési területén és a kórház déli tömbjében van folyamatban, ezekre a területekre változtatási illetve telekalakítási és építési tilalmat rendeltek el.

Az építésügyet érintő országos jogszabályi változások mellett, a településrendezési eszközök felülvizsgálatát indokolja, hogy a hatályos településrendezési eszközök 2018. december 31.-ig alkalmazhatók, és csak 2015. december 31-ig módosíthatók.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A településszerkezeti terv a város jövőképét, mint a regionális társközpont és kistérségi központ szerepkörét egyre erősítő, természeti-, települési- és társadalmi környezetében harmonikusan fejlődő sokszínű városként határozza meg. Ezen keretek között a város biztosítsa a megfelelő életminőséget és gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt fenntartható legyen. Kaposvár elsősorban a tudásalapú gazdaság erősítésére törekszik, erős helyi gazdasággal rendelkező városként, egyben a régió logisztikai központja. Fejleszthető szerkezetű település, mely képes befogadni a távlatban jelentkező igényeket. A város a megye a kistérség oktatási, tudományos, egyházi, sport-, kulturális és művészeti központja, a régió társközpontja Kaposvár legyen élenjáró az idegenforgalom, a konferencia-, gyógy- és termálturizmus, a vendéglátás, a szolgáltatás területén.

A településszerkezeti terv az egyes városrendezési körzetek lehatárolása alapján határozza meg a **városrészek szerepkörét, funkcionális szerkezetének** fejlesztését.

A város **közlekedési feltételeinek fejlesztése** érdekében Kaposvár Hosszútávú Közlekedésfejlesztési Koncepciója alapján a településszerkezeti terv a térségi átjárhatóság javítását (országos főutak a belterületi szakaszok) tűzte ki alapvető célként. Ennek keretében a belső városi közlekedés fejlesztése, a **szerkezeti hiányok pótlása, elkerülő ill. tehermentesítő utak nyomvonalának** kijelölése történt. További cél a belső területek forgalomcsökkentése, a parkolási és a gyalogos rendszer fejlesztése. A településszerkezeti terv egyik javaslata volt az autóbusz-pályaudvar-decentrumok, és a helyközi autóbusz-pályaudvar tárolóterületének

[12] településszerkezeti tervet módosító határozatok: 206/2007. (IX. 27.), 263/2007. (XI. 8.), 8/2008. (II. 28.), 251/2008. (XI. 13.), 123/2008. (VI. 5.),14/2009. (II. 27.), 116/2009. (VI. 11.), 179/2009. (IX. 24.), 15/2010. (II. 25.), 182/2010. (IX. 02.), 82/2011. (VI. 28.), 51/2012. (IV. 26.), 87/2012. (VI. 14.), 53/2013. (III. 27.).

[13] helyi építési szabályzat módosító rendeletei: 15/2007. (II. 28.), 27/2007. (VI. 14.), 38/2007. (IX. 28), 59/2007. (XI.9.), 7/2008. (II. 29.), 25/2008. (VI. 10.), 68/2008. (XI.20.), 14/2009. (II. 27.), 19/2009. (III. 29.), 36/2009. (VI. 12.), 46/2009. (IX. 30.), 96/2009. (XII. 15.), 7/2010. (II. 26.), 19/2010. (IV. 19.), 47/2010. (IX. 03.), 23/2012. (IV. 27.), 50/2012. (IV. 27.), 60/2012. (VI. 14.), 98/2012. (XII. 17.), 11/2013. (III. 29.).

kijelölése is. Ezt a javaslatot időközben a tervezett Kaposvári Közlekedési Központ terve[14] felülírja, mely a vasútállomást, a helyi és helyközi buszpályaudvart egységként kezeli, mely közvetlen átszállási kapcsolatokat biztosít. A vasúti teherpályaudvar kihelyezésre kerül a jelenlegi Kereskedelmi pályaudvar területére. Új gyalogos aluljáró és felüljáró épül. Az állomástól keletre hosszú távú buszparkoló és P+R parkoló létesül. A településszerkezeti terv célként jelöli meg a kerékpáros-hálózat fejlesztését a turisztikailag kedvelt területek, valamint a decentralizált munkaterületek irányába, de ezek nyomvonalát a településszerkezeti terv nem tartalmazza.

A településszerkezeti terven jelölt fontosabb közlekedéshálózati elemek közül a 67 sz. másodrendű főút Kaposfüredet elkerülő szakasza és Fészeklakpuszta 610 sz. főúttal való összekötése valósult meg.

A településszerkezeti tervben meghatározott jelentősebb területfelhasználási változások[15], fejlesztési területek:

Lakóterületek

1) Toponár északi részének nyugati és keleti oldalán, ennek egy részén a belterületbe vonás, a közművesítés megtörtént,
2) Kaposfüred nyugati részén az Állomás utcától délre eső területen, valamint északnyugati városrészén,
3) a kisgáti városrész II-III. ütemként megvalósuló területen (Napsugár lakópark), közművesítés megtörtént, úthálózat közvilágítás kiépült
4) a zártkertekhez csatlakozó területeken egy teleksor mélységben jellemzően a meglévő utakhoz kapcsolódva Kecelhegyen a volt zártkertek egy részén, Rómahegyen a Lonkahegyi út két oldalán, a Donner déli részén, a Bartók Béla utca keleti felén, valamint a Kaposhegy utca nyugati felén
5) Donner városrész területén a Táncsics Mihály utca - Maros utca és a Zselici út által közrezárt területen,
6) a Tüskevár térségében a Mátyás király utcától nyugatra (Ezüsthárs lakópark) egy részén kiépült a közmű és közvilágítás és úthálózat.

Központi vegyes területek

1) a volt Füredi II. laktanya területének területfelhasználási átsorolása,
2) a Kisgáti városrész II. ütemében kijelölt területek, ennek egy része beépült, jellemzően kereskedelmi egységekkel,

Településközponti vegyes területek

1) a Toponári út és a Deseda üdülőterület közötti volt major átsorolásával,
2) Kaposfüreden az Állomás utca északi oldalán,
3) Ó-Zaranypuszta, Új-Zaranypuszta területén, ahol működő mezőgazdasági üzemek találhatók
4) a volt Ruhagyár területén,
5) az új déli temetőtől északra eső mezőgazdasági területen,

Gazdasági területek

1) a Videoton Ipari Park melletti területen,
2) a Dombóvári út északi oldalán, a Keleti Ipari Park felett, élelmiszeripari létesítmény megvalósítása folyamatban van,
3) Kaposfüreden az Állomás utca déli oldalán,
4) a volt Füredi II. laktanya területén belül, ezen a területen tervezett a biomassza üzem elhelyezése
5) a volt Füredi II. laktanyával szemközti területen,
6) Keleti Ipari Park bővítése.

Különleges területek létrehozása, fejlesztése

1) tisztító telep technológiai fejlesztése, területének bővítése,
2) a Kaposvári Egyetem fejlesztése Toponár irányában,
3) rekreációs területek kijelölése (szabadidőközpont, sporthorgászati terület, sportterületek),
4) lovas sportterület a Pannon Lovasakadémiától és a hozzá kapcsolódó sportterülettől nyugatra fekvő területrészen,
5) hulladékhasznosító terület a szennyvíztisztítótól nyugatra,
6) a bevásárlóközpont az Árpád utca – Mező utca – Dobó István utca által határolt tömbben,

Rekreációs-üdülő és idegenforgalmi területek létrehozása, fejlesztése

1) a Városi Fürdő környezetében minőségi szállásférőhely létesítése tervezett,

[14] Kaposvári Közlekedési Központ és kapcsolódó közösségi közlekedési fejlesztések részletes megvalósíthatósági tanulmánya alapján

[15] A településszerkezeti tervről szóló 377/2005. (XII. 14.) önkormányzati határozattal elfogadott településszerkezeti terv leírása alapján

2) Deseda-tó idegenforgalmi fejlesztése, „parti sáv" megvalósítása, a tó körüli kerékpárút és látógatóközpont megvalósítása folyamatban van,
3) minőségi szálláshelyek biztosítása a Deseda partjánál.

A településszerkezeti terv távlati fejlesztési területekként kezeli, de továbbra is általános mezőgazdasági területként jelöli:

1) a kisgát városrészhez csatlakozva, a belterület északi részén a Kaposvár elkerülőig célzott területfelhasználás különleges terület sport- és konferenciaközpont, ettől délre kertvárosias lakóterület,
2) Rómahegy területén különleges temető terület,
3) Keleti ipari parkhoz csatlakozó egyéb ipari célra kijelölt gazdasági terület - időközben településszerkezeti terv módosítás történt átkerült gazdasági területbe,
4) Tartalék energiaszolgáltatási terület a Füredi út menti honvédségi terület északi részén a funkcióváltást követően.

1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. Népesség, népmozgalom

Az országos tendenciáknak megfelelően Somogy megyére is a népesség számának fokozatos és egyre gyorsuló fogyása jellemző. **Somogy megye lakónépessége** a KSH 2011-es népszámlálás adatai szerint 317 947 fő volt, egy évvel később (2012. I.1.) pedig már 2097 fővel kevesebb. Ez az ország leggyérebben lakott megyéje, az 1 km^2-re jutó lakosok száma 52 fő. A népesség csökkenésének oka egyrészt a természetes fogyás, másrészt az országon belüli vándorlás. A megye negatív egyenlege – az elvándorlás mértéke meghaladja a megyébe való bevándorlást – szintén fontos tényezője a lakosság szám csökkenésének. A megye a 90-es évek második felétől fokozatosan – de lényegében 2003-ban – vesztette el vonzerejét, azóta jelentős vándorlási veszteséget mutat. A népességfogyás üteme a megye belső perifériáin magas (a Tabi, Barcsi, Nagyatádi és a Csurgói járásokban) elsősorban az elvándorlás, másrészt a lakosság kedvezőtlen életkori összetétele miatt (magasabb az időskorúak aránya). A megye lakosságának fokozatos öregedése az országos és az európai uniós trendekkel megegyező tendencia. A növekvő átlagos életkor és az alacsony születésszám a korstruktúra jelentős átalakulását és kedvezőtlen irányú változását okozza.

Kaposvár népességnövekedése – a legtöbb megyeszékhelyhez hasonlóan – a 20. században felgyorsult, az ötvenes évektől ugrásszerűen emelkedett és a hetvenes évek végén elérte a 74 000 főt.

Kaposvár népességnövekedése az 1990-es évek óta folyamatosan csökken, de az országos átlagnál kisebb arányban. A legutóbbi két népszámlálás között eltelt évtizedben Kaposvár lakosságszáma mindössze 550 fővel csökkent[16]. Ezen időszak alatt a hasonló nagyságú megyei jogú városok közül Kaposvár népessége csökkent a legkisebb mértékben.

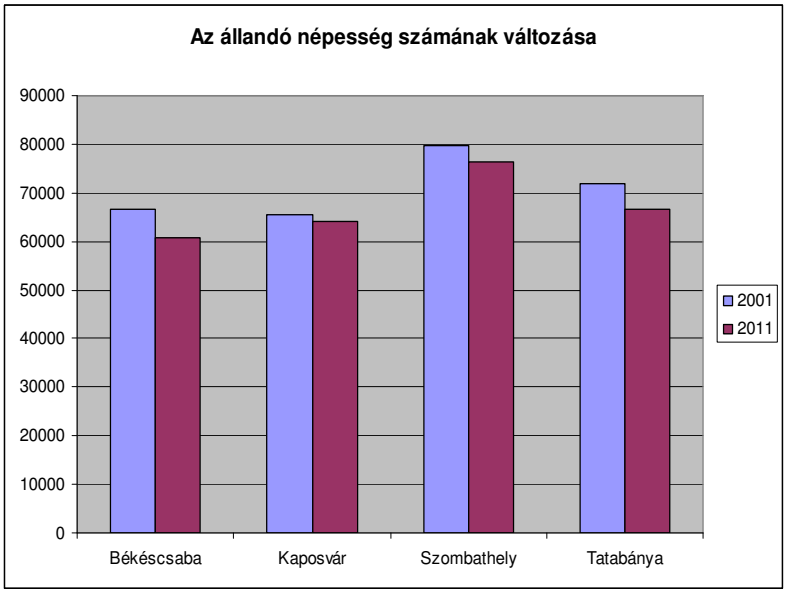

Forrás: KSH Népszámlálás 2011.

Kaposvár népességváltozása 1850-től napjainkig

[16] 2001-ben 68.236 fő, 2011-ben 67686 fő volt Kaposvár állandó népessége. (KSH, Népszámlálás)

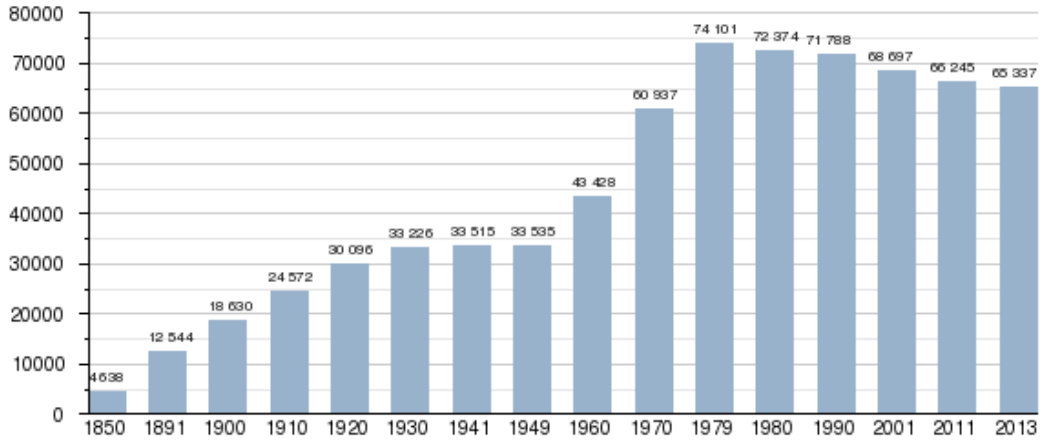

A népesség számának alakulását több tényező együttes hatása befolyásolja. Egy-egy település népességszámát a természetes **népmozgalom**, azaz a születések és a halálozások egyenlege mellett a vándorlási folyamatok határozzák meg. Kaposvár esetében az élveszületések és halálozások egyenlege 2000 és 2012 között évről évre negatív mérleggel zár. Az élveszületések számát tekintve 2005-ig - ha minimális mértékben is, de - növekedést tapasztalhatunk, kisebb visszaesés után 2009-től újra növekedést mutatnak a számok. A halálozások száma 2006-ig csökkenő tendenciát mutat, majd hol csökken, hol növekszik a számuk.

Kaposvár természetes népmozgalma, 2000-2012

	Élveszületések száma, fő	Élveszületések / 1000 fő	Halálozások száma, fő	Halálozások / 1000 fő	Természetes fogyás, fő	Természetes fogyás / 1000 fő
2000	618	9,0	900	13,1	-282	-4,1
2001	622	9,1	878	12,9	-256	-3,8
2002	639	9,4	873	12,8	-234	-3,4
2003	629	9,2	797	11,7	-168	-2,5
2004	637	9,4	889	13,1	-252	-3,7
2005	683	10,1	823	12,1	-140	-2,1
2006	646	9,5	806	11,9	-160	-2,4
2007	591	8,7	856	12,7	-265	-3,9
2008	584	8,6	786	11,6	-202	-3,0
2009	540	8,0	801	11,8	-261	-3,8
2010	569	8,4	813	12,0	-244	-3,6
2011	577	8,5	786	11,6	-209	-3,1
2012	534	8,1	814	12,4	-280	-4,3

Forrás: KSH Somogy megyei statisztikai évkönyvek

Természetes fogyás / 1000 fő városi, kistérségi és megyei viszonylatban, 2000-2012

	Kaposvár	Kaposvár kistérség	Somogy megye
2000	-4,1	-4,6	-4,8
2001	-3,8	-3,7	-4,2
2002	-3,4	-3,7	-4,7
2003	-2,5	-4,0	-5,1
2004	-3,7	-4,3	-5,2
2005	-2,1	-4,4	-5,3
2006	-2,4	-3,4	-4,7
2007	-3,9	-5,2	-5,5
2008	-3,0	-4,1	-5,3
2009	-3,8	-5,1	-6,2
2010	-3,6	-5,5	-6,6
2011	-3,1	-4,4	-6,1
2012	-4,3	-5,2	-6,2

Forrás: KSH Somogy megyei statisztikai évkönyvek

A természetes fogyás 1000 főre jutó kaposvári értékei lényegesen pozitívabb képet mutatnak kistérségi és megyei viszonylatban egyaránt.

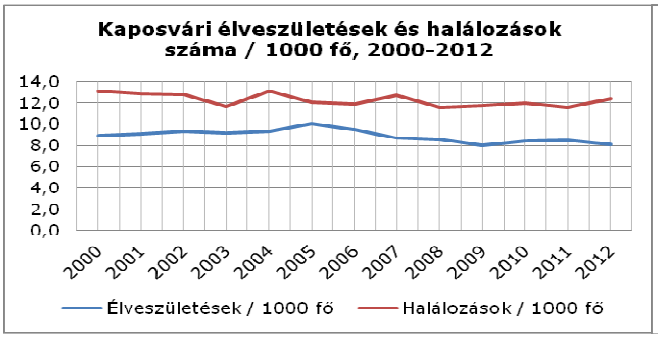

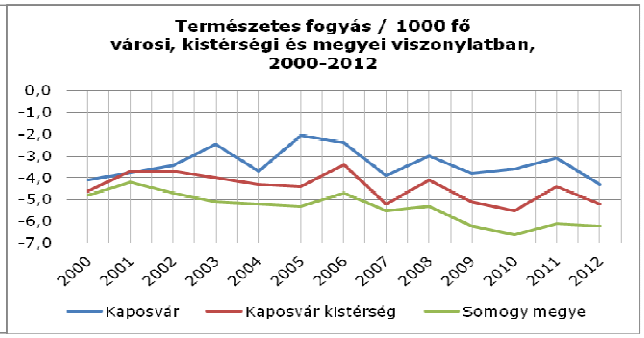

A népesség korcsoportonkénti megoszlása

Az ország többi megyéjéhez hasonlóan Somogyra is jellemző a népesség elöregedése. Az 1990 és 2010 közötti húszéves időszakban az öregedési index is fokozatosan emelkedett, a régiós átlag jóval az országos átlag felett van[17].

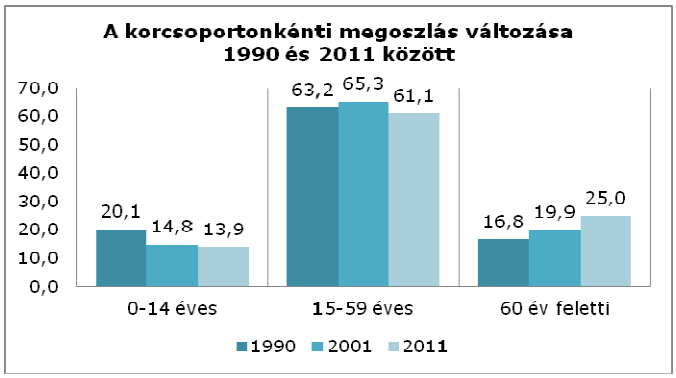

A kaposvári népesség korcsoportonkénti megoszlása – összhangban az előzőekben felvázolt népmozgalmi adatokkal – **öregedő tendenciát mutat**. 1990 és 2001 között a fiatal (azaz 0-14 éves) korosztály aránya 5,3%-kal csökkent, míg a 60 év felettiek aránya 3,1%-kal nőtt. Ennek megfelelően az öregedési index[18] 83,7%-ról 135,0%-ra nőtt a jelölt

[17] Somogy megye Területfejlesztési Koncepciója, Helyzetelemzés
[18] az idős népesség aránya a fiatal népességhez képest, százalékban kifejezve

időszakban. 2011-re a fiatal korosztályt tekintve újabb, közel 1%-os csökkenésről, illetve az idősebb, 60 év feletti korosztály arányának további 5,1%-os növekedéséről beszélhetünk. 2001 és 2011 között az öregedési index 180,6%-ra emelkedett.

Kaposvár öregségi indexe, 1990-2011

	0-14 éves	15-59 éves	60 év feletti
1990. évi létszám, fő	14398	45340	12050
1990. évi arány, %	20,1	63,2	16,8
Öregedési index, 1990			**83,7%**
2001. évi létszám, fő	10143	44863	13691
2001. évi arány, %	14,8	65,3	19,9
Öregedési index, 2001			**135,0%**
2011. évi létszám, fő	9185	40469	16591
2011. évi arány, %	13,9	61,1	25
Öregedési index, 2011			**180,6%**

Forrás: KSH 1990., 2001. és 2011. évi népszámlálás

Nemzetiségi összetétel

Somogy megye három legjellemzőbb nemzeti illetve etnikai kisebbsége a német, a horvát és a cigány Különösen a cigányság száma magas; de a megyében élő roma származásúak számának és arányának tekintetében a valóságot pontosan tükröző adatok nem állnak rendelkezésre. Somogyban 114 cigány, 14 horvát, 6 német és egy lengyel kisebbségi önkormányzat működik[19].

Kaposváron 4 nemzetiségi önkormányzat működik: cigány, lengyel, horvát és német.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint Kaposváron az anyanyelvi, illetve nemzetiségi megoszlás a következő:

Nemzetiségek	%		%
magyar	94,33	szerb	0,05
cigány (romani, beás)	2,39	szlovák	0,05
német	1,26	bolgár	0,05
horvát	0,23	görög	0,04
román	0,14	kínai	0,03
orosz	0,12	ukrán	0,02
arab	0,03	ruszin	0,01
lengyel	0,06	szlovén	0,01
örmény	0,06	vietnámi	0,01
		egyéb	1,10

KSH Népszámlálás 2011.

[19] Somogy megye Területfejlesztési Koncepciója, Helyzetelemzés

1.7.2. Foglalkoztatás

Somogy megye foglalkoztatottsági rátája nemhogy emelkedne, de 2000 és 2010 között még csökkent is, miközben a munkanélküliségi ráta 2010-ben 13,5%-os mértéke több mint 5%-kal haladta meg az ezredfordulón mért értéket. A nyilvántartott álláskeresők száma 2000 és 2010 között csaknem megduplázódott. Somogy megyében az aktivitási ráta (52,3%, 15-74 éves népesség) nem éri el sem a regionális, sem az országos átlagot, hazánk többi területéhez hasonlóan lényegesen elmarad az Európai Unió tagállamaira jellemző részvételi aránytól.

A megye gazdaságilag aktív népességének alakulása megfelel a dunántúli és az országra jellemző tendenciának, és enyhén növekvő értéket mutat. A nyilvántartott álláskeresők Kaposvári Kirendeltségen tapasztalt magas száma a járás nagy lélekszámával magyarázható, ténylegesen ez az egyik legkevésbé magas arányt képviselő adat. Munkavállalás tekintetében legkedvezőbbnek a Siófoki, a Kaposvári és a Marcali Járás tekinthető – a megyeszékhely iparban betöltött központi szerepe, továbbá a Balaton-part turizmusra épülő gazdasága kedvez a munkavállalásnak. Az álláskeresők összetétele reálisan tükrözi az alacsony iskolázottságúak, a pályakezdők és az 51 évesnél idősebbek viszonylag nagy arányát. Igen alacsony szemben a bejelentett betöltetlen álláshelyek száma, ugyanakkor jelentős az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak magasnak tekinthető száma.

Kaposváron a gazdaságilag aktív népesség (a foglalkoztatottak és munkanélküliek együtt) csökkenése figyelhető meg, ami összefügg a népesség korösszetételének módosulásával, és tükrözi a megváltozott társadalmi-gazdasági viszonyokat is.

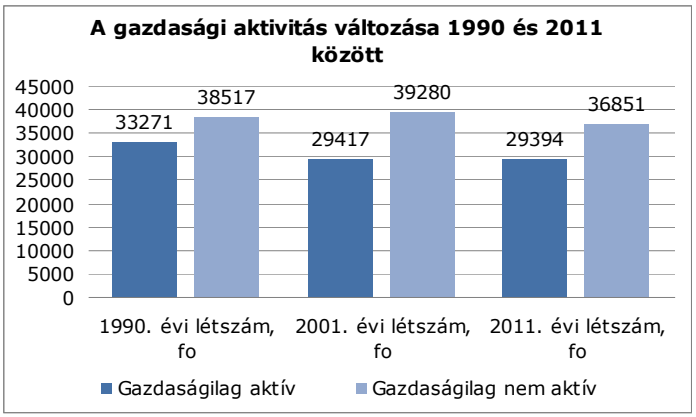

A gazdaságilag aktív népesség számában 1990 és 2001 között 12%-os visszaesés, míg a gazdaságilag nem aktív (vagyis inaktív és eltartott) népesség körében minimális, 2%-os növekedés volt tapasztalható, ami a kistérségi és megyei tendenciákhoz hasonlóan alakult. A 2001 és 2011 közötti időszakban a gazdaságilag aktív népesség 1%-kal, a gazdaságilag nem aktív népesség pedig 7%-kal csökkent.

Az 1990. és a 2001. évi népszámlálás között a gazdaságilag aktív népességen belül a foglalkoztatottak száma 17,6%-kal csökkent, bár a foglalkoztatási ráta (a foglalkoztatottak munkaképes korúakhoz való aránya) a Somogy Megyei Munkaügyi Központ számítása szerint 2002-ben Kaposváron viszonylag magas, 70%-os volt, ami mind az országos (61,1%), mind a megyei (55,8%) átlagnál kedvezőbb. 2001 és 2011 között a foglalkoztatottak száma újabb 4,7%-kal csökkent.

Kaposvár foglalkoztatási rátája, 2002.	
Kaposvár	70%
Somogy megye	55,8%
Országos átlag	61,1%

Forrás: Somogy Megyei Munkaügyi Központ

A rendszerváltozást követően lezajlott változások nagyságrendjét jól érzékeltetik a foglalkoztatottak nemzetgazdasági ág szerinti megoszlásában bekövetkezett változások. 2001-ben a kaposváriak 72,5%-a dolgozott a szolgáltatásban, 25,4%-uk pedig az iparban és mindössze 2% a mezőgazdaságban. A statisztikai besorolási rendszer megváltozása miatt a 2011-es adatok részletes, pontos összevetésére nincs lehetőség, de megállapítható, hogy jelentősen növekedett a tercier szektorhoz tartozó ágakban foglalkoztatottak, csökkent az iparban, az építőiparban és a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya.

Munkanélküliség

A politikai rendszerváltozással járó gazdasági átalakulással együtt Kaposváron megjelent a munkanélküliség is. Az átalakulás számos vállalat megszűnését, leépülését eredményezte. Idő kellett az új vállalkozások megjelenéséhez, illetve a régi, de átalakultak megerősödéséhez. A regisztrált munkanélküliek számában 1990 és 1993 között kialakult, tartósan növekvő tendencia 1994-től megfordult. 2002 óta azonban ismét növekedett a munkaügyi központnál nyilvántartott munkanélküliek száma, elsősorban a fent említett üzembezárások és a közszférában történt átszervezéseknek köszönhetően.

A 2014. januárjában 2627 fő regisztrált munkanélkülit tartottak számon Kaposváron, amely a munkaképes korú lakosság 5,81%-át jelentette.

	Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)	Folyamatosan nyilvántartott álláskeresők száma hossz>365 nap (fő)	Járadék típusú ellátásban részesül (fő)	Segély típusú ellátásban részesül (fő)	Rendszeres szociális segélyben részesül (fő)	Ellátatlan (fő)
2000	2571	1159	967	n.a.	n.a.	n.a.
2001	2155	587	623	n.a.	102	n.a.
2002	2135	895	673	n.a.	220	n.a.
2003	2065	383	651	n.a.	382	n.a.
2004	2268	490	792	n.a.	458	n.a.
2005	3000	730	1192	n.a.	630	n.a.
2006	2833	906	739	221	732	1141
2007	2974	908	606	291	860	1217
2008	3297	1098	717	329	963	1288
2009	3330	1080	674	266	957	1433
2010	3955	1151	881	357	952	1765
2011	4282	1145	776	482	1244	1780
2012	4284	943	716	29	1231	2308
2013	4401	1522	413	41	1375	2572
2014	2627	724	274	64	561	1728

A nyilvántartott álláskeresők száma 2000 és 2003 között csökkent, majd a következő két évben némileg emelkedett. 2006-ra újra csökkent a számuk, azonban azt követően egészen 2013-ig növekedett. 2014-re a nyilvántartott munkanélküliek száma közelített a 2000-ben regisztrálthoz.

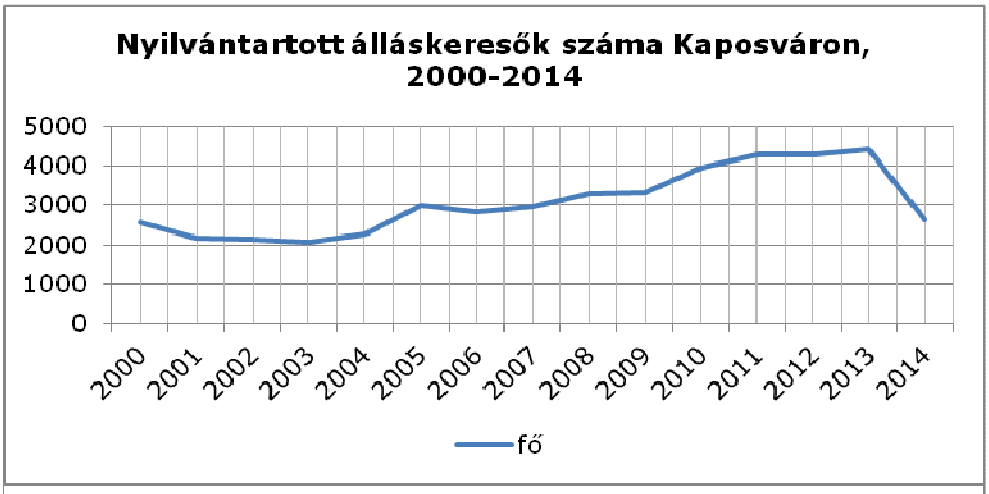

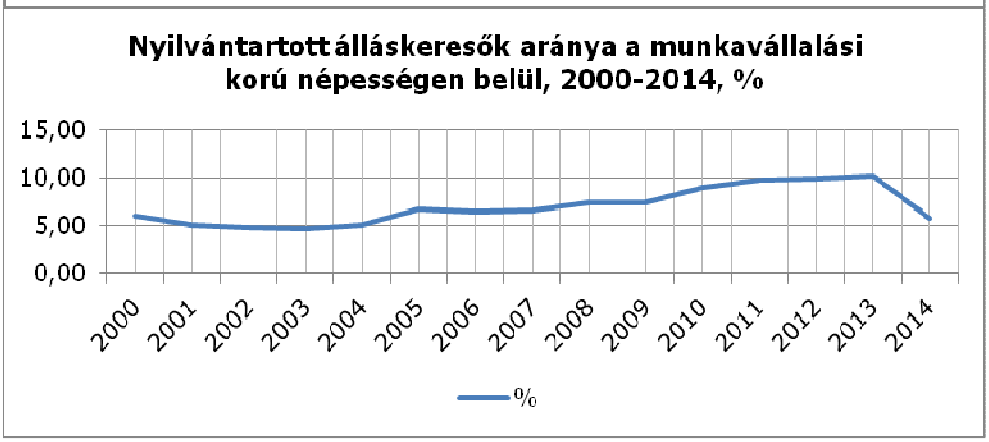

Forrás: NFSZ

A munkanélküliséget illető 2000 és 2014 közötti trend a nyilvántartott álláskeresők munkavállalási korú népességen belüli arányán is jól látszik. A munkavállalási korú népességhez képest 2013-ban volt a legmagasabb a nyilvántartott álláskeresők aránya, az akkori 10,25%-kal.

A nyilvántartott álláskeresőkön belül a valamilyen ellátásban részesültek aránya 2006 és 2011 között majd' minden évben 60% körüli volt. Ezt követően az arány folyamatosan csökkent, ezzel párhuzamosan az ellátásban nem részesülők aránya növekedett. A 2014. januári adatok szerint a nyilvántartott álláskeresők 65,8%-a semmilyen ellátásban nem részesült, az önkormányzati ellátáson kívül.

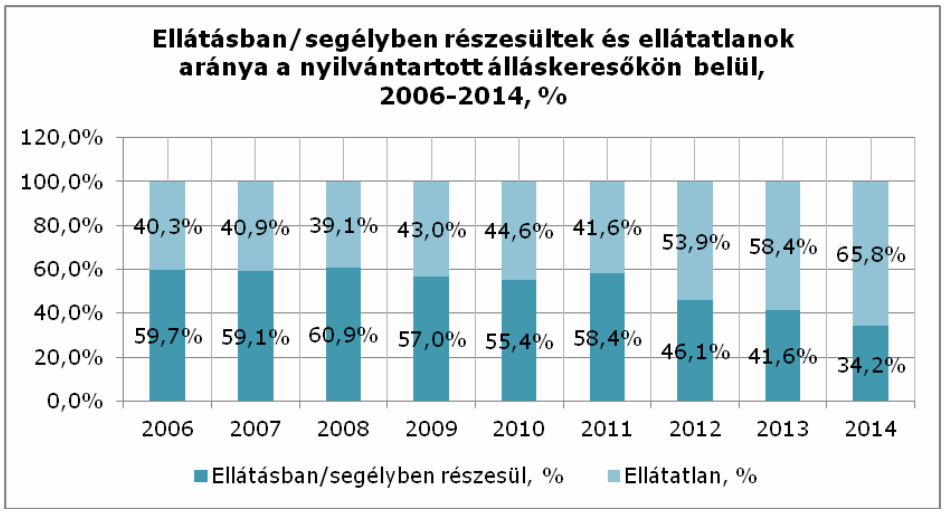

A nyilvántartott álláskeresők közül a járadék típusú ellátásban részesülők száma 2011-től folyamatosan csökken, 2014 januárjában csupán 274 fő kapott ilyen típusú támogatást. Ugyanezen időpontban segély típusú támogatáson 64 fő részesült, rendszeres szociális segélyben pedig 561 fő.

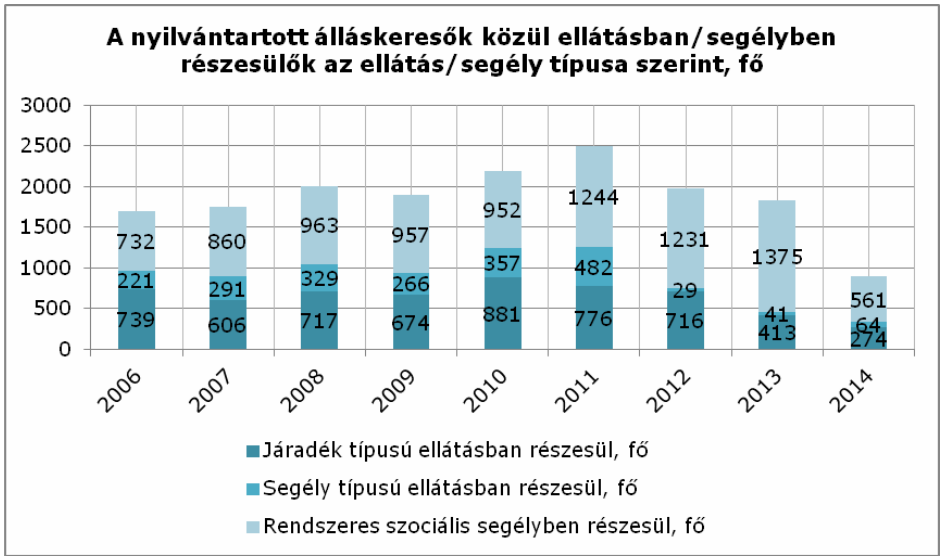

Kaposváron a foglalkoztatott nélküli háztartások száma a 2001. és 2011. évi népszámlálás között nőtt. Ezekben a háztartásokban a legtöbb az olyan, melyben inaktív kereső van, számuk összesen 8784, arányuk a foglalkoztatott nélküli háztartásokon belül 82,3% A munkanélkülivel rendelkező háztartások aránya 15,1%, míg a csak eltartottal rendelkező háztartások aránya 2,5%.

1.7.3. Képzettség

Kaposvár lakosságának iskolai végzettség szerinti összetétele az elmúlt évtizedekben kedvezően alakult. Az elmúlt 20 évben az egyetemi, főiskolai végzettséggel rendelkezők száma közel megduplázódott, az 1990-es években 21,5%-kal nőtt. 2001-ben a diplomával rendelkezők aránya a 7 évesnél idősebb népességen belül meghaladta a 13%-ot, 2011-ben pedig már 18,8%-ot. A 2011-es népszámlálás adatai szerint a középiskolai érettségivel rendelkezők részesedése 31%, a szakmunkásképzőt és szakiskolát végzetteké 7,3% volt a 7 évesnél idősebb népesség számából. Továbbra is jelentős a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (32,9%). Összességében a kaposvári lakosság képzettségét tekintve a megyeinél kedvezőbb képet mutat.

Kaposvár 7 éves és idősebb népessége a legmagasabb iskolai végzettség szerint, 2011. (fő)

	Ált. iskola 1-8. osztály	Szakmunkásképző, szakiskola	Érettségi	Egyetem, főiskola
Kaposvár	20448	10751	19287	11659
Somogy megye	126071	65132	71543	33453

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

Kaposvár megyében betöltött vezető szerepe a korcsoportos vizsgálatnál is megmutatkozik, hiszen kiugróan magas a 25 év feletti diplomások és alacsony azon 10 évesnél idősebbek aránya, akik az általános iskola első évfolyamát sem végezték el.

A népesség legmagasabb iskolai végzettsége korcsoportok szerint a megfelelő korúak százalékában, 2011. (%)

	10-X éves az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	15-X éves legalább az általános iskola 8. osztályát elvégezte	18-X éves legalább érettségivel	25-X éves diplomával
Kaposvár	0,4	96,8	56,9	23,1
Kaposvári kistérség	0,6	95,4	49,0	18,6
Somogy megye	0,8	93,6	40,6	13,8

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

1.7.4. Lakhatás, életminőség

A településen meglévő **lakásállomány** 2012-ben a KSH nyilvántartása szerint 29.149 db volt, az önkormányzat adatszolgáltatása szerint azonban az állomány – a rendszeres hulladék elszállításba bekapcsolt lakások száma alapján – ettől alacsonyabb, összesen 27.911 db. volt. A lakásállomány évről évre kismértékű növekedést mutat. A legnagyobb lakásépítési időszakban elsősorban a többlakásos társasházi lakásokat részesítették előnyben, majd 2004-től az épületek felújítása és a csoportházas formában épített lakások is jelentős szereppel bírnak. A családi házas lakástípusnál az évek folyamán szinte stagnálást figyelhetünk meg, elsősorban a típus magas építési költségei miatt.

A lakásállomány **komfortfokozat**a: a lakások 36%-a komfortos lakás (további 4%-a félkomfortos), és 49%-a összkomfortos. A lakások közművel való ellátottsága jó: közüzemi vízhálózatba, szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt illetve rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya 97% feletti. A lakásállomány 89%-a rendelkezik háztartási gázbekötéssel, illetve 28%-uk távfűtési rendszerbe bekapcsolt. A lakásállomány mindössze 11%-a komfort nélküli, amely valószínűleg elsősorban az 1944 előtt épült lakásállományt érinti. A lakásállomány komfortfokozatát tekintve a legtöbb alacsony komfortfokozatú lakás a Nádasdi utca környékén található: Kaposvár lakásállományának 3,6%-a van ebben a városrészben, de az itteni lakások 34,2%-a alacsony komfortfokozatú.
Az önkormányzatnak 1140 db **lakás**a van (2011.), melyből 980 db szociálisbérlakás. Ezek többségében a városközponttól távolabb elhelyezkedő, lakótelepi, távfűtéses lakások. Az újépítésű lakások száma 280 db. A szegregátumban található 52 db. Jelenleg, 2013-ban 260 kérelmező rendelkezik érvényes lakásigényléssel, melyből 238 család szociális bérlakásra, 16 kérelmező nyugdíjasházi, 6 pár fecskeházi lakásra vár.

Időszak	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatra rákötött lakások száma (db)	Villamosenergiafogyasztók száma (db)	Háztartási gázfogyasztók száma (db)	A háztartási gázfogyasztókból a fűtési fogyasztók száma (db)	Távfűtésbe bekapcsolt lakások száma (db)	Meleg vízhálózatba bekapcsolt lakások száma (db)	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)
2007.	27819	26901	36794	25031	19027	6856	6186	27757
2008.	27906	27217	36922	25155	19160	6856	6186	27757
2009.	28067	27377	37133	23918	19416	6856	6186	27757
2010.	28004	27556	37243	24096	19452	6816	6186	27757
2011.	28015	27617	37197	25171	19551	6817	6156	27911

Forrás: Kaposvár MJV Helyi Esélyegyenlőségi Programja

1.7.5. Települési identitást erősítő tényezők

Kaposvár sokoldalú város. Olyan város, ahol a helyiek is jól érzik magukat, és ez önkéntelenül átragad a turistákra. Az igazi értéket nem egy-egy épület jelenti, hanem az egységes utcakép és épületegyüttes. A városközpont tulajdonképpeni rehabilitációja már a nyolcvanas évek végén elindult, amikor a Fő utca

közlekedésének átszervezésével teljes gyalogossá tették, majd 2003-ban a Kossuth teret is tiszta gyalogosforgalmúvá építették át, és igazi közösségi tere lett a városnak. A 2010-es nagyszabású városközpont-rekonstrukció tovább bővítette a gyalogosfelületeket, újabb szökőkutak, utcabútorok és szobrok tették még hangulatosabbá az utcákat. A városrekonstrukció eredményeképpen 2010-ben Kaposvár elnyerte a „Magyarország legszebb főtere, főutcája" díjat, 2013-ban pedig a megyei önkormányzat által adományozott „Örökségünk – Somogyország Kincse" elismerést.

Helyi látnivalók, nevezetességek

A Csiky Gergely Színház, a megújult Rippl-Rónai Villa, a Szentjakabi Bencés Apátság, a Deseda-tó, a Virágfürdő és a Belváros jelentik a város indentitásának legfőbb építőköveit.

Vár - A Kapos-folyó árterében épült hajdani várnak ma már csak a romjai vannak meg. A várat nem annyira a falai védték, inkább a körülötte elterülő mocsár és ingovány. A török 1555-ben foglalta el, s 133 éven át uralta. Később Bécs parancsára a még álló falakat is le kellett rombolni. A maradványok 1931-ben kerültek először felszínre. Kaposvár középkori életének ezt a fontos emlékét később feltárták, majd konzerválták, a környéket parkosították.

Nagyboldogasszony Székesegyház - A Kossuth tér egyik legimpozánsabb épülete, melynek helyén már 1702-ben is állt egy aprócska fatemplom, a mai neoromán épületet 1886.szeptemberében szentelték fel. A székesegyház déli oldalát díszítő Szent István kút Bory Jenő alkotása. A templom tornyában négy harang lakik, közülük a legnagyobb, amelyet a Nagyboldogasszonyról neveztek el.

Városháza – a Kossuth tér másik impozáns épülete az 1904-ben neoreneszánsz stílusban épült, egytornyos Városháza. Az épület nem csak külsejében, de színvonalas belső kialakításában is méltó a város háza megnevezésre: festett üvegablakai Róth Miksa műhelyéből kerültek ki, lépcsőháza márványból készült, díszterméneк gyönyörű faburkolatát turisták százai keresik fel évente.

A Kossuth téren álló egykori Nemzeti Iskola épületében (1832., klasszicista) mindig is valamilyen oktatási intézmény működött, ma a katolikus általános iskola székhelye az épület. Az egykori Zárda épület a város egyik legszebb műemléke, a Kossuth tér északi részén. Az 1873-ban emelt, eklektikus épületben ma a katolikus gimnázium, mellette pedig a római katolikus püspökség működik.

Anker-ház - A Fő utca 12. alatti szecessziós épület 1913-ban épült, eredetileg a megyei takarékpénztár épülete volt. Ez volt Kaposvár egyik első liftes épülete. Az Anker-házban található a Lazarine Illattár is, az Illattár galériáján pedig egy, a század eleji szatócsboltok berendezéseit és felszerelését bemutató magángyűjtemény tekinthető meg.

Belváros, sétálóutcák - A Kossuth tér megújításához kapcsolódva több belvárosi utca is átalakult. Sétálóutcává vált a Fő utca, a Teleki utca, a Múzeum köz, melyek a főtérrel együtt a városiak kedvelt találkozóhelyeivé váltak. A belváros sok szép szecessziós és számos eklektikus épülettel büszkélkedhet.

A Csiky Gergely Színház épülete 2011-ben volt 100. éves; felújítása a folyamatos állagromlás miatt egyre sürgetőbb.

Rippl-Rónai Emlékház:_A Róma-villa Kaposvár európai hírű nevezetessége, Rippl-Rónai József egykori otthona. A múzeum, valamint a hozzá tartozó műterem minden szeglete a nagy művész hagyatékát, szellemiségét őrzi. Az emlékház 2012-ban megújult, látogatóköz ponttal bővült.l, föld alá süllyesztett, akadálymentesfogadótér és emléktárgybolt

Szentjakabi Bencés Apátság Romkert: Az 1061-ben alapított apátság román stílusú épületmaradványa Kaposvár legrégibb védett műemléke.

A Berzsenyi park a város legnagyobb, összefüggő zöldterülete, melyet 1927 és 1928 között alakítottak ki. A park

nemcsak növényritkaságoknak ad élőhelyet, hanem olyan köztéri alkotásoknak is, mint Berzsenyi Dániel és Németh István – a neves kaposvári polgármesterek –

szobrai, a Szabadság angyala, valamint a Trianoni emlékmű alkotásai, és a híres terrakotta színű Zsolny szökőkút.

A Szivárvány Mozi és Zeneház közvetlenül a Városháza mellett áll, 1928-ban épült, szecessziós (rt deco) stílusban – országosan **védett műemlék. Az épület teljes felújítása és átalakítása 2010-ben megtörtént.**A mai nevén Szivárvány Kultúrpalota kiváló akusztikájú színháztermében minden rendelkezésre áll színházi előadások, koncertek, mozi vetítések, konferenciák technikai lebonyolítására, a város egyik legkedveltebb kulturális rendezvényháza.

A Vadvirágok útja egy hat településen áthaladó út, ahol az út mellett 14 növényt ábrázoló szobor van elhelyezve, melyek a Zselici-dombságra jellemzőek. Az út Kaposvárról indul, a megyeháza elől, a Kakasmandikó-szobortól és érinti Kaposszerdahelyet, Szennát, Patcát, Zselickisfaludot, és Szilvásszentmártonban ér véget a túra.

Virágfürdő - A városi fürdő a Jókai liget mögött, vasútállomás~~nál~~ közelében fekszik, festői, tágas környezetben, mintegy 50 ezer négyzetméteres parkosított területen. A fürdőnek ma már 5 részlege van: strandfürdő, fedett élményfürdő, gyógyfürdő, uszoda és wellness. A szabadtéri strandfürdő felújítása 2006-ban fejeződött be, amely közel 4000 m^2 vízfelülettel, 17 féle, összesen 46 db látványelemmel várja a látogatókat. A fedett élményfürdő 2011-ben készült el, ahol gyermekmedence, pezsgőfürdők és csúszdák kaptak helyet. Az itteni gyógyvíz alkáli-kloridos és hidrogén-karbonátos hévíz, amely elsősorban mozgásszervi megbetegedések, reumatikus bántalmak kezelésére alkalmas. 2011-ben újult meg a gyógyfürdő és a 25 méteres fedett uszoda is.

A Rippl-Rónai utcában található **Ásványmúzeum**ban megtekinthető valamennyi földrész legfontosabb bányahelyeinek klasszikus, és világújdonságként számon tartott ásványaiból látható válogatás, továbbá a mai és a történelmi Magyarország területéről való ún. antik ásványok gyűjteménye is.

A barokk stílusú **Csokonai Hotel** a 18. században épült, ez volt egykor az Eszterházyak somogyi uradalmainak központja, és ebben az épületben lakott az uradalmak tiszttartója is. Az épület kapcsolódik Csokonai Vitéz Mihály életéhez is, innen eredeztethető az egykori fogadó neve. 1798-ban nagy ünnepségeket rendeztek itt, ekkor kapta meg gróf Széchényi Ferenc a főispáni címet. Csokonai Vitéz Mihály — aki ugyan, mint műve előszavában olvasható, csak egyszer járt a városban, s akkor sem fordult meg az épületben — ezt a házat választotta "Dorottya, vagyis a dámák diadalma a Fársángon" című vígeposzának helyszínéül. Az emblematikus ésület jelenleg üresen áll, ezért az Önkormányzat 2014-ben megvásárolta, hasznosítására az előkészületek folyamatban vannak.

Az **Aranyoroszlán Patika,** Kaposvár első patikája 1774-ben épült a Fő utcában, barokk stílusban, homlokzatát romantikus stílusban alakították át a XIX. század második felében. A 18. században még Csokonai Vitéz Mihály is járt itt, sőt Rippl-Rónai József itt dolgozott patikussegédként egy darabig, amíg el nem határozta, hogy festészetet tanul. Az épületet 1985-ben felújították, és új berendezést is kapott, mely a budapesti Jó Pásztor patikából származik.

A **Régi Vármegyeháza** "A közjónak" feliratú épülete klasszicista stílusban épült 1828-1832 között. Napjainkban a Somogy Megyei Önkormányzat és **a Rippl-Rónai Múzeum** otthona.

Kaposvár a **virágok** és a **szökőkutak** városa. Már az 1912-ben megalakult Kaposvári Szépítő Egyesület célja és a húszas-harmincas évek jelmondata is a

„Virágos Kaposvár" volt. E törekvést napjainkban is folytatja a város: megszépült a Városliget, a Kossuth tér és a belváros, számos tér és épület. 2003-ban a város elnyerte a Virágos Magyarországért környezetszépítő verseny 1. helyezését. 2004-ben Franciaországban az Európai Virágos Városok és Falvak Versenyen Kaposvár arany minősítést kapott, 2009-ben pedig elnyerte az „Év Települése" kitüntető címet. Évről évre nő a zöldfelületek nagysága és a szökőkutak száma (és mind több meglévő szökőkutat újítanak fel), ma mintegy 30 szökőkút működik a városban. A sok emberléptékű köztéri szobor tovább emeli a város szépségét.

Kulturális élet

Hagyományok, fesztiválok: Kaposváron jelentős számú fesztivált rendeznek éves gyakorisággal. A **Dorottya napi farsangi** programsorozattal kezdődik a fesztiválszezon a városban Májusban a Rippl-Rónai Fesztivál (volt **Festők Városa Hangulatfesztivál)** keretében kiállítások, különféle művészeti programok, fényfestés, koncertek, vásár, interaktív gyermekprogramok várják az érdekélődőket. A nyári hónapokban a Szentjakabi Bencés Apátság szabadtéri színpadán zajlik a **Szentjakabi Nyári Esték** előadássorozat. A Rippl-Rónai Múzeumban rendezik meg a változatos, folyton megújuló kínálatú **Múzeumi Estéket**. A Kaposfest (Kaposvári Kamarazenei Fesztivál) minden év augusztus második felében kerül megrendezésre. A Kaposvári Gyermek- és Ifjúsági Színházi Biennálé keretében kétévente itt láthatók a legjobb magyarországi és határon túli magyar gyermek- és ifjúsági előadások. A Mézfesztivál, Miénk a Város és a Nemzeti Vágta előfutama is nagy érdeklődésre számot tartó rendezvények..

A sport területén szintén nemzetközi rangú a nyaranként megrendezésre kerülő kaposvári **Youth Football Festival**, melyre évente mintegy száz, 9–19 éves korosztályú lány és fiú labdarúgó csapat érkezik a világ minden tájáról. A focipályákon túl a fesztivál egyik központja a Kossuth tér, ahol számtalan formában megtekinthetik a látogatók a világ legnépszerűbb sportjának kellékeit, játékait, múltját, jelenét és jövőjét.

A Kaposvári Egyetem az **Ismerd meg Somogyországot! – Egyetemi Kulturális Fesztivál**lal járul hozzá programsorozathoz, melyben a kulturális bemutatók mellett számos gasztronómiai program is szerepel.

Vallási élet

A Kaposvári Egyházmegyét II. János Pál pápa alapította1993. májusában, melynek területén 24 új templom és kápolna épült, számos régi pedig megújult; hitoktató-képzés indult a kaposvári főiskolán, katolikus iskolák és óvodák kezdték meg működésüket.

Kaposvárott, mint valamennyi nagyvárosunkban a történelmi egyházak mellett számos más egyház és vallási közösség is megtalálható:

<u>Történelmi egyházak:</u>

- római katolikus
- református
- evangélikus
- izraelita

<u>Egyéb egyházak, vallási közösségek:</u>

- adventista
- baptista
- Jehova tanúi
- metodista
- őskeresztyén
- az utolsó napok szentjeinek jézus krisztus egyháza
- kaposvári hit gyülekezete

A lakosság vallási megoszlása a 2011-es népszámlálási adatok alapján:

Vallás	%
Katolikus	44,9
Református	5,4
Ateista	1,7
Evangélikus	1,5

Izraelita	0,1
Ortodox keresztény	0,0
Más felekezethez tartozó	1,5
Nem válaszolók	28,5
Felekezethez nem tartozó	16,4

Civil szervezetek

A civil szférajelenléte és működése igen jelentős a helyi társadalom fejlődésében, a közösségi élet melletti elkötelezettség kialakulásában, az önkéntesség erősödésében. A civil szféra leginkább a kezdeményezésben erős: a civil társadalom eredeti ötleteket hoz, más forrásokat is képes bevonni, biztosítja a részvételt és az aktivitást, segíti a nyilvánosságot, megerősíti a szolidaritást. A helyi demokrácia kiteljesedésének fontos eleme az erős, aktív civil szféra.

Kaposvár önkormányzata alapelvként fogalmazza meg, hogy az önkormányzati feladatok, szolgáltatások ellátásába és a döntés-előkészítési folyamatba – folytatva az eddig követett gyakorlatot - mind szélesebb körben be kívánja vonni a civil szférát. Kaposvár Önkormányzata a kezdetektől figyelemmel kíséri és a lehetőségekhez mérten támogatja a városban működő civil szervezeteket, ennek során igen sokrétű kapcsolatrendszert alakított ki és működtet ma is a helyi civilekkel. A 2009-ben készült el **Civil koncepció** ezen együttműködési formákat és kapcsolatrendszert foglalja össze egy egységes dokumentumban, megfogalmazva egyúttal a további partnerség irányelveit és fejlődési lehetőségeit.
A városban 2014-ben több mint 300 regisztrált **civil szervezet** működik (72% egyesületi, 28% alapítványi formában)., Az alapítványok nagy része valamely kaposvári intézményhez kötődik, főleg oktatási téren; tevékenységük pedig igen széleskörű.

- Kulturális, művelődési területen működik a legtöbb civil szervezet. Ezek között megtalálható a nemzetközi, országos hírnévre szert tett Somogy Táncegyüttes, Vikár Béla Kórus és Kaposvári Szimfonikus Zenekar munkáját segítő alapítvány, stb.
- Sportban a szervezetek túlnyomó többsége egyesületi formában tevékenykedik. Az egyesületek nagy része az iskolai korosztálynak kínál mozgási lehetőséget.
- Az érdekképviselettel foglalkozó civil szervezetek körében is igen változatos a kínálat: több szervezet foglalkozik az ifjúság védelmével, hátrányos helyzetű családok, romák problémáival, fogyasztóvédelemmel, stb.
- Oktatási feladattal szinte csak alapítványi formában alakultak civil szervezetek. Ezek a városban lévő alap- és középfokú intézmények szervezetei, melyek működésükkel az iskolában folyó nevelési-oktatási munkát támogatják (tehetséggondozás, felzárkóztatás), az iskolai rendezvények, utazások szervezését segítik.
- Egészségügyi szervezetből is több van a városban: mozgáskorlátozottak, értelmi fogyatékkal élők, hallássérültek, vakok és gyengénlátók, vese- és cukorbetegek, lisztérzékenyek, daganatos megbetegedéssel küzdők stb.
- A nyugdíjas egyesületek a városban viszonylag nagy számban jelennek meg. Az aktív szépkorúak területi eloszlásban működnek.
- A természet- és környezetvédelemmel foglalkozó szervezetek a környezettudatos életvitelt népszerűsítése mellett, túrákat, városszépítő programokat is szerveznek.

A város honlapján 2007 óta működő **Civil Oldal**on megtalálhatóak mindezen szervezetek elérhetőségei, linkjei.

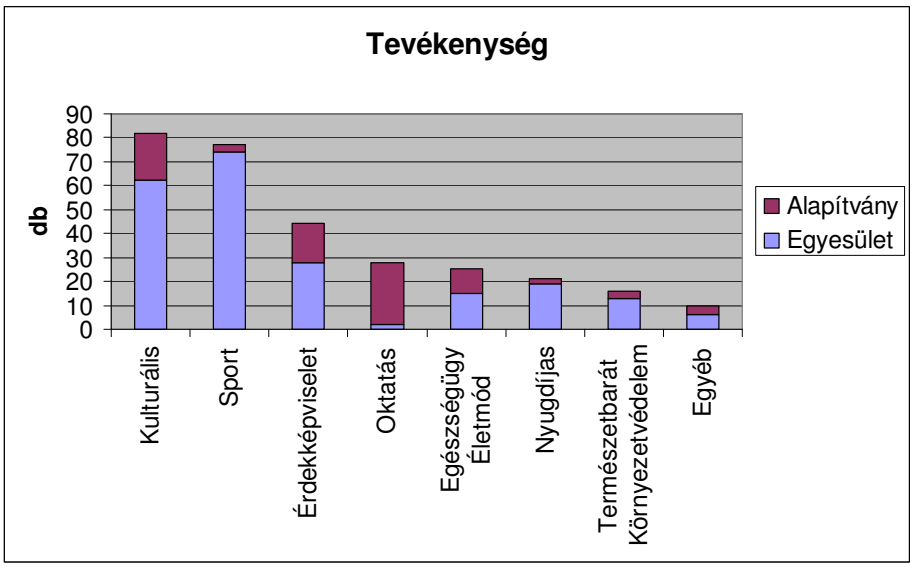

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az évek során példamutató együttműködés alakult ki Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata és a civilek között (melyet a társadalmi kapcsolatokért felelős alpolgármester felügyel). A civil szervezetek egyre több területen – sportban, kultúrában, egészségügyben, szociális gondoskodásban, stb. – segítették az Önkormányzat tevékenységét, az Önkormányzat több csatornán keresztül részesítette támogatásban a szervezeteket, ismerte el munkájukat. Önkormányzati Támogatási Keretek: Nyugdíjas Támogatási Keret, Oktatási és Kulturális Támogatási Keret, Sport Támogatási Keret stb. 2005-2008 között évente átlagosan 35-36 millió forintot juttatott az önkormányzat ebből a forrásból a helyi civil szektornak, ami kiegyensúlyozott, kiszámítható anyagi segítséget jelentett a számukra. A közvetlen (pénzügyi) támogatások mellett a város közvetett módon is támogatja a civil egyesületeket; például kedvező bérleti díjjal bocsát rendelkezésükre helyiségeket. Az anyagi támogatás mellett az Önkormányzat létesítményhasználattal is segíti a civil szervezetek működését: kedvezményesen biztosít számukra önkormányzati tulajdonú helyiségeket. Az Együd Árpád Kulturális Központ létesítményeit pl. heti rendszerességgel több, mint 40 egyesület használja.
A fentieken túl az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít arra is, hogy a kínálkozó pályázati lehetőségeket kihasználja és a megvalósítás során minél több civil szervezetet vonjon be.

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások

1.8.1.1. Oktatás-nevelés

Óvodák

Az önkormányzati fenntartású köznevelési intézmények 2013. január 1-jei állami fenntartásba vétele az óvodai feladatot ellátó intézményeket alapvetően nem érintette, ennek ellenére sok intézményben következett be emiatt változás. Azok a többcélú intézmények, amelyek az óvodai feladat mellett más köznevelési feladatot is elláttak, 2013. január 1-jétől már csak az óvodai feladataikat látják el.

Somogy megyében kétszáz fővel kevesebb a hároméves, mint a 4 és 5-éves; az óvodás gyermekek 45,55 %-a hátrányos helyzetű, 16,76 %-a halmozottan hátrányos helyzetű.

Óvodás gyermekek és óvodai férőhelyek száma tankerületenként

Tankerület neve	Óvodás gyermekek száma	Óvodai feladatellátási helyek száma
Barcs	777	19
Csurgó	510	15
Fonyód	920	16

Kaposvár	3912	64
Marcali	1043	19
Nagyatád	845	17
Siófok	1531	13
Tab	377	13

(Forrás: KIRSTAT 2012., in: Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv - Somogy megye, 2013-2018.)

A **Kaposvári járásban** magas az óvodák kihasználtsága. A városi önkormányzatok által fenntartott intézmények kihasználtsága a legmagasabb. A járásban 3 egyházi és 1 magán fenntartású intézmény van; 15 településen pedig nincsen óvoda.

Kaposvár MJV jelenleg 19 feladatellátási hellyel rendelkezik, benne 1854 (2013. okt. statisztikai adat) gyermekkel. Az óvodai hálózatot így 6 önkormányzati fenntartású óvoda alkotja (több telephelyen, tagóvodákkal működve).

Az önkormányzati fenntartású intézmények mellett az állam és a kaposvári egyetem közös intézménye a Füredi Úti Gyakorló Óvoda. A katolikus egyház is működtet egy óvodát (Szent Margit Katolikus Óvoda) 57 gyermekkel.

Kaposvár óvodás gyermekeinek és feladatellátási helyeinek (FEH) száma

Fenntartó típusa	Óvodás gyermekek száma	FEH
állami felsőoktatási intézmény	139	1
állami szerv	65	1
egyesület	10	1
egyházi jogi személy	57	2
megyei jogú városi önkormányzat	1854	19

Forrás: KIRSTAT 2012., in: Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv - Somogy megye (2013-2018.) + önkormányzati adatszolgáltatás

Kaposvár óvodái:

- Kaposvári Bajcsy-Zsilinszky Utcai Központi Óvoda (Bajcsy-Zsilinszky utca 20.)
  Tagintézményei:
  - Arany János Tagóvoda
  - Béke Utcai Tagóvoda
  - Jutai Úti Tagóvoda
- Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda (Toponári utca 49.)
  Tagintézményei:
  - Temesvár Utcai Tagóvoda
  - Damjanich Utcai Tagóvoda,
  - Tallián Gyula Utcai Tagóvoda
- Kaposvári Nemzetőr Sori Központi Óvoda (Damjanich utca 3.)
  Tagintézményei:
  - Honvéd Utcai Tagóvoda
  - Kaposfüredi Tagóvoda
- Kaposvári Petőfi Sándor Központi Óvoda (Petőfi Sándor utca 20.)
  Tagintézménye:
  - Búzavirág Tagóvoda
- Kaposvári Rét Utcai Központi Óvoda (Rét utca 4.)
  Tagintézményei:
  - Szigetvár Utcai Tagóvoda
  - Madár Utcai Tagóvoda
- Kaposvári Tar Csatár Központi Óvoda (Pécsi utca 1.)
  Tagintézményei:
  - Szántó Utcai Tagóvoda
  - Szentjakabi Tagóvoda
- Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Kar Gyakorló Óvodája (Füredi u. 76.)
- Római Katolikus Püspökség Szent Margit Óvodája (Búzavirág utca 19.)

Intézmény neve tagintézmények	Gyermeklétszám	intézmény összes gyerek
Bajcsy- Zs. Utcai Központi Óvoda	87	351
Arany János	135	
Jutai Úti	49	
Béke Utcai	80	
Nemzetőr Sori	186	353
Honvéd u.	87	
Kaposfüredi	80	
Festetics Karolina K. Óvoda	140	351
Temesvár	79	
Damjanich	73	
Tallián	59	
Rét Utcai K. Óvoda	100	226
Szigetvári	29	
Madár	97	
Tar Csatár K. Óvoda	90	255
Szántó	91	
Szentjakabi	74	
Petőfi Sándor K. Óvoda	181	318
Búzavirág	137	
összes	**1854**	**1854**
nem önkormányzati		
Gyakorló	124	124
Katolikus	29	29
Bárczi Ó.	9	9
Duráczky Ó.	62	62
Babtista Ó.	25	25
összes	**249**	**249**
mindösszesen	**2103**	**2103**

Önkormányzati adatszolgáltatás az óvodai jelentések alapján (2014. évi január 15-i hatályos adatok)

A város óvodáiban megfelelően színes a speciális nevelési programok kínálata, így például a kultúra- és értékközvetítésre, mozgásfejlesztésre, környezettudatos nevelésre, művészetek eszközeire épülő, az egészséges életmódra nevelő, a környező világ megismerésén alapuló, programok sokasága. Illetve mindezek mellett az intézmények tárgyi feltételeiben is jelentős javulás tapasztalható. 2003 óta folyamatosan zajlik az óvodák udvari játékainak felújítása. → Kaposvár Megyei Jogú Város az óvodák játékudvarainak fejlesztésére és az Európa Uniós szabványoknak való megfeleltetésre 2003. és 2011. év között 20,5 millió Ft-ot költött.

Az óvodák között különleges helyet tölt be a Szentjakabi Óvoda, ahol az utóbbi 20 évben megnégyszereződött a gyermeklétszám. → A Szentjakabi Tagóvoda 2001-ben bővült 3 csoportosról 4 csoportosra, 2014-ben épül az 5. csoport. Az óvodában a helyi nevelési program alapján megvalósítja a kisebbségi óvodai nevelés irányelve szerint kizárólag magyar nyelven folyó roma kisebbségi óvodai nevelést és differenciált fejlesztést.

A gyermekek hátrányos szociokulturális környezete és családok alacsony szocializációs szintje miatt egyéni és mikro-csoportos foglalkozásokkal, személyre szabott felzárkóztatási tervek szerint fejlesztik a gyermekeket.

Az önkormányzati fenntartású óvodák létszámadatainak változása 2000 és 2013. között

év	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
statisztikai létszám	**2179**	**2117**	**2086**	**2081**	**2119**	**2144**	**2048**	**2023**	**1994**	**1952**	**2033**	**1973**	**1941**	**1854**
vidékről bejáró	136	151	155	173	173	164	177	175	145	140	136	129	116	147
beiratkozott új gyermek		539	487	460	412	509	469	545	528	593	555	517	456	463
előfelvételis														

			3	68	72	86	74	101	70	91	64	77	83	76

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Óvodai férőhelyek száma								
Önkormányzati fenntartású óvodák*	2250	2200	2175	2355	2328	2245	2245	2245
Más fenntartású óvodákkal	2450	2400						
Óvodai csoportok száma								
Önkormányzati fenntartású óvodák*	90	88	88	87	86	83	83	83
Más fenntartású óvodákkal	98	96						
Óvodások száma (fő)								
Önkormányzati fenntartású óvodák*	2048	2023	1994	1959	2033	1973	1941	1854
Más fenntartású óvodákkal	2238	2226						

*Forrás: Kaposvár MJV Önkormányzata *2006-tól Kaposvár és Környéke Óvodai közoktatási Intézményfenntartó Társulás fenntartású óvodák + önkormányzati adatszolgáltatása*

Az óvodáskorú gyermekek száma Kaposváron

	2016	2017	2018	2019	2020
3 évesek	550	550	550	550	550
4 évesek	520	520	520	520	520
5 évesek	500	500	500	500	500
6 évesek	480	480	480	480	480
7 évesek	455	455	455	455	455
Összesen	2505	2505	2505	2505	2505
Férőhelyek száma	2302				
Kapacitás eltérés	-203	-203	-203	-203	-203

(Forrás: Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv - Somogy megye, 2013-2018. p. 346.)

2015. szeptember 1-jétől kezdődően valamennyi 3. életévét betöltött gyermeknek óvodai nevelésben kell részt vennie. A mellékelt táblázat tartalmazza a 2020-ig prognosztizált gyermeklétszámot és a kapacitási igényeket. A szükséges kapacitásbővítés, illetve – átrendezés folyamatban van. 2014. szeptemberétől pályázati forrásból 2 új óvodai csoporttal bővül a férőhelyek száma (Szentjakabi Tagóvoda és a Kaposfüredi Tagóvoda), így a Kaposvár MJV Önkormányzata által fenntartott óvodák az óvodai igényeket várhatóan ki tudják elégíteni.

Általános iskolák

2013. január 1-től állami fenntartásba kerültek a települések közoktatási intézményei, így az önkormányzatok által fenntartott általános iskolák és középiskolák. Fenntartójuk (és részben működtetőjük) a területileg illetékes Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK).

A megye népességi és településszerkezeti adottságaiból kifolyólag a köznevelési intézményrendszere is elaprózott,

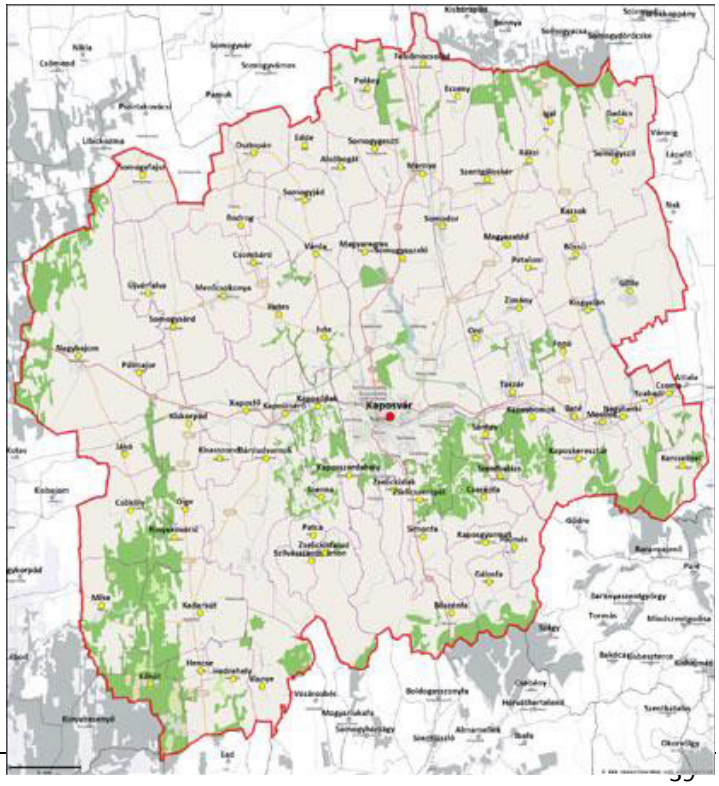

A Kaposvári Tankerület *(Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv - Somogy megye, 2013-2018.)*

elsősorban az általános iskolák száma nagy. A **KLIK Kaposvári Tankerület**éhez 25 székhelyintézmény tartozik (66 ügyviteli címen), közülük 7 székhelyintézmény fenntartott (23 ügyviteli címen) és 18 székhelyintézmény fenntartott és működtetett (43 ügyviteli címen).

Ezen intézményekben 14.524 fő nappali rendszerű képzésben résztvevő tanuló van.

- 7801 általános iskolai,
- 2285 szakiskolai,
- 1554 gimnáziumi,
- 2710 szakközépiskolai,
- 152 speciális szakiskolai,
- ezen kívül 22 óvodai és fejlesztő iskolai,
- közülük 1198 fő gyógypedagógiai ellátást is kap.

- A tankerület 1106 tanuló kollégiumi ellátását biztosítja.
- Az alapfokú művészetoktatásban résztvevő diákok száma 1150 fő.
- 7037 fő részesül szakszolgálati ellátásban.
- 1396 fő teljes munkaidőben, 40 fő részmunkaidőben foglalkoztatott és 104 fő óraadó pedagógusként látja el feladatait a tankerület intézményeiben.[20]

A **Kaposvári tankerületben** a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott 41 feladatellátási helyen 8395 tanuló vesz részt az általános iskolai oktatásban. Egyéb állami fenntartású intézmény 1 található a tankerületben (KE Gyarkorló Általános Iskola és Gimnázium), amely 529 általános iskoláskorú tanulót lát el. Három egyházi jogi személy által fenntartott általános iskolában 826 tanuló tanul. Alapítványi fenntartású intézmény egy működik Visnye községben 17 tanulóval.

Kaposvári általános iskoláskorúak száma	
Ebből a településen lévő állami intézményben ellátottak	3937
a településen lévő állami intézmények max. férőhelye összesen	5814
a településen lévő állami intézménybe más településről bejárók	732
A településen egyházi intézményben ellátott	718
Más településen lévő állami intézményben ellátott	250
Más településen lévő egyházi intézményben ellátott	66
Egyéb ellátott	85

A város legnagyobb közoktatási intézménye a **KIK fenntartásában** működő **Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola**, mely összesen 12 iskolát fog össze. A Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola mellett 11 tagiskolája van: Benedek Elek Tagiskola, Berzsenyi Dániel Tagiskola, Gárdonyi Géza Tagiskola, Honvéd Utcai Tagiskola, II. Rákóczi Ferenc Tagiskola, Kinizsi lakótelepi Tagiskola, Kisfaludy Utcai Tagiskola, Pécsi Utcai Tagiskola, Toldi Lakótelepi Tagiskola, Toponári Tagiskola és Zrínyi Ilona Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Tagiskola.

Nem a KIK fenntartásában működő oktatási intézmények:

- A Kaposvári Egyetem fenntartásában a Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
- A Református egyház fenntartásában a Lorántffy Zsuzsanna Református Általános Iskola és Gimnázium
- A Kaposvári Egyházmegye fenntartásában a Nagyboldogasszony Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola

Az általános iskolák tanulói létszáma

Intézmény neve	tanulói összlétszám
Kodály	671

[20] Forrás: http://klik.gov.hu/tankeruletek1 (2013. március 31-i adat)

Gárdonyi	316
Toldi	448
Pécsi	144
Toponári	306
II. Rákóczi	331
Benedek Tagiskola	70
Berzsenyi	406
Zrínyi	470
Kisfaludy	508
Honvéd	422
Kinizsi	220
Bárczi	191
összes	**4503**
nem önkormányzati	
Lorántffy Református	384
Duráczky	201
Katolikus	387
Gyakorló	519
összes	**1491**
mindösszesen	**5994**

Önkormányzati adatszolgáltatás az általános iskolák jelentései alapján (2014. évi január 15-i hatályos adatok)

Köznevelési feladatellátási helyek Kaposváron

Tankerület	Fenntartó	Intézmény neve	Székhely címe	Feladatellátási hely címe	Ellátott köznevelési alapfeladat
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk.Benedek Elek Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt.1-4.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. Berzsenyi Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk.Gárdonyi Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. Honvéd u.Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. II.Rákóczi F. Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Központi Általános Iskola	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. Kinizsi Ltp-i Tagisk	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. Kisfaludy U. Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. Pécsi U. Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. Toldi Ltp-i Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. Toponári Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	KLIK	Kaposvári Kodály Z. Közp. Ált. Isk. Zrinyi Ilona Magyar-Angol Két Tan.Nyelvű Tagisk.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8.
Kaposvár	Kaposvári Egyetem	KE Gyakorló Ált. Isk. és Gimn.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt. 1-8. középfokú okt. gimn.
Kaposvár	Kaposvári Egyházmegye	Nagyboldogasszony Róm.Kat. Gimn. Ált. Isk. és AMI	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt.1-8. műv.okt. középfokú okt. gimn.
Kaposvár	Kaposvári Református Egyház	Lorántffy Zs. Ref. Ált. Isk. és Gimn.	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt.1-8., középfokú okt.gimn.
Kaposvár	KLIK	Duráczky J.Ált. Isk., EGYMI, Diákotthon	Kaposvár	Kaposvár	alapfokú okt.1-8.

Alapfokú művészetoktatás[21]

A Kaposvári tankerület 15 településén 21 köznevelési intézményben, 35 feladatellátási helyen működik alapfokú művészeti iskola, ahol összesen 2492 tanuló (az általános iskolások 31,41%-a) vesz rész a képzésben. Ebben a tankerületben minden fenntartói típus jelen van. A művészeti iskolába (AMI) járó tanulók száma a megyeközpontban, Kaposváron a legnagyobb, de jellemző egy-egy nagyobb tanulószámot vonzó művészeti iskola a tankerületben más részein is, viszonylag jó területi eloszlásban. A tanulók közel fele (49%) a táncművészeti ágat, a 43%-uk a zeneművészeti ágat, 8%-uk pedig a képző- és iparművészeti ágat választotta. Szín- és bábművészeti ág a tankerületben nem működik

[21] Az önkormányzati fenntartású köznevelési intézmények 2013. január 1-i állami fenntartásba vétele az alapfokú művészeti iskolák (AMI) működésében is jelentős változásokat okozott. A korábban a települési önkormányzatok valamint a megyei intézményfenntartó központ által fenntartott intézmények fenntartási joga szintén átkerült a KLIK-hez. A települési önkormányzatok dönthettek, hogy vállalják-e az intézmények működtetési feladatait vagy sem.

	AMI-s tanulók	Intézmények száma	Feladatellátási helyek száma
Kaposvár MJV	1300 fő	6	19 ebből ▪állami KLIK 7 ▪egyházi 2 ▪magán 10

Az oktatás jellegéből adódóan (délutáni tanítási rend) a teremkapacitás rugalmasan bővíthető, ezért ilyen jellegű kapacitásbővítésre nincs szükség. A fejlesztésnek így a szükséges eszközök (hangszer, rajzeszközök, stb.) és pedagóguslétszám biztosítására kell fókuszálnia. Ezen kívül az egyes művészeti ágakhoz való hozzáférés arányainak javítása is cél.

Középiskolai oktatás

2013. január 1-jével a középfokú nevelési oktatási intézmények is állami fenntartásba kerültek. A gimnáziumi feladatokat ellátó intézmények fenntartása a megyében működő Klebelsberg Intézményfenntartó Központ tankerületeihez került. Az állami szakképző intézmények működtetése és szakmai irányítása a megyeközponti tankerület feladata, Somogy megyében ez a kaposvári tankerületé.
Somogy megyében középfokú iskola (speciális szakiskolai, szakiskolai, szakközépiskolai és gimnáziumi) 17 település, 35 intézményében, 81 feladatellátási helyen, összesen 17783 fős tanulói létszámmal működik; Kaposváron tanul a középiskolások közel fele.

A megye állami fenntartású középfokú intézményeire is jellemző, hogy - néhány gimnázium kivételével - valamennyi középfokú intézmény többcélú intézményként működik. Igen változatos formában kapcsolták össze a korábbi fenntartók az intézményeket: különböző térségi integrált szakképzési központok (TISZK) formájában, akár több megyére is kiterjedően, szakiskola és szakközépiskola, sőt általános iskola, óvoda, általános művelődési központ (ÁMK), gyermekvédelmi szakellátást nyújtó gyermekotthonok, szakszolgálati intézmények is tartoztak a középiskolákhoz. Ellentétben az ország több megyéjével, Somogy megye középfokú oktatási rendszerében nem történt fenntartói váltás az elmúlt évben az állami és egyházi vagy magán fenntartású intézmények körében. A középfokú intézmények többsége a megyében is többcélú intézményként működik.

A megye demográfiai adatai alapján középtávon a középiskolai tanulók száma változatlan tendenciát mutat.

A középfokú iskolákban tanulók jelenlegi és tervezett megoszlása (%)

	2012/13-as tanév	2017/18-as tanév
gimnázium	33	33
szakközépiskola	40	34
szakiskola	27	33

Kaposváron a középiskolai ellátást 15 állami fenntartású (KIK) intézmény látja el 6566 tanulóval, továbbá 3 egyéb állami intézmény 622 tanulóval, 2 egyházi 256 tanulóval és 6 magán fenntartású intézmény 822 tanulóval.

A középiskolák tanulói létszáma

Intézmény neve	tanulói összes létszám
Bárczi Gusztáv Óvoda, Ált. Isk., Szakisk., Diákotthon,…	111
Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakképző iskola és Gimnázium	659
Eötvös Lóránd Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium	1323
Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola	855
Zichy Mihály Iparművészeti és Ruhaipari Szakképző Iskola és Kollégium	297
Építőipari, Faipari Szakképző Iskola és Kollégium	494
Noszlopy Gáspár Közgazdasági Szakközépiskola	670
Szigeti-Gyula János Egészségügyi Szakiskola	261
Táncsics Mihály Gimnázium	621
Klebelsberg Középiskolai Kollégium	418
Munkácsy Mihály Gimnázium és Szakközépiskola	860
összes	**6569**
nem a KIK által fenntartott	

Intézmény neve	tanulói összes létszám
Lorántffy Reform.	86
Katolikus	183
Gyakorló	326
Móricz Mezőgazd.	354
TIT	121
összes	**1070**
mindösszesen	**7639**

Önkormányzati adatszolgáltatás a középiskolai jelentések alapján (2014. évi január 15-i hatályos adatok)

(A Toldi Lakótelepi Általános Iskola és Gimnázium adatai nem szerepelnek a táblázatban.)

A 6969 középiskolás közül 1201 hátrányos helyzetű.

A megye minden tankerületében van jelenleg valamilyen formában **gimnáziumi oktatás** (összesen 19 intézményben, 22 helyen), sajnos a szerkezeti forma nem egységes és nem is igazán illeszkedik a tankerületek tanulólétszámához. A Kaposvári Tankerületben működő gimnáziumok:

- a KIK fenntartásában a Táncsics Gimnázium és a Munkácsy Gimnázium,
- egyházi fenntartású a Nagyboldogasszony Római Katolikus Gimnázium és a Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnázium,
- és van még két magán fenntartású iskola: TIT Alapítványi Középiskola és a Művelődésért Alapítvány Szakközépiskolája.
- Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium
- Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Szakközépiskola

Szakképzés

A szakképző intézeteket a területi elven szerveződő **TISZK**-ek fogják össze. A **T**térségi **I**ntegrált **Sz**akképző **K**özpont biztosítja a szakképzés hatékony működését és működtetését, lehetővé válik a szakképzés összehangolása térségi és regionális szinten.
Létrehozásukat indokolta, hogy a szakképzés társadalmi szempontból leértékelődött - és nem munkaerő-piaci szempontból. Világjelenséggé vált a felsőfokú képzés felé orientálódás, miközben bizonyos szakmákban munkaerőhiány tapasztalható. Maga a középfokú szakképzés is megosztott a szakterületeket illetően, kiválasztódtak bizonyos divatos szakmák, amelyekből túlképzés van (fodrász, adatkezelő, gazdasági vagy vállalkozási ügyintéző, vendéglátás), míg a műszaki szakterületeken hiányszakmák vannak.
Egyre több iskola kapcsolódott be a szakképzésbe, mind több és több szakma jelent meg, városi, megyei szinten jelentős átfedésekkel. A képzési kapacitások növekednek, és ez még drasztikusabban a közép és felsőfokú szakképzés területén megjelentek a felsőoktatási intézmények is. Demográfiai oldalról viszont a képzésbe belépők számának csökkenése állapítható meg. Az intézményi érdekek alapvetően nem hordozzák magukban a munkaerőpiachoz való igazodást, a jogszabályi és a finanszírozási rendszer nem ösztönöz kellőképpen a korszerűsítésre, a társadalmi, gazdasági kohézió elősegítésére.
A TISZK-ek területfejlesztésben betöltött szerepe:
A demográfiai folyamatok, a népesség iskolázottsági szintje, a migráció, a lakosság egészségügyi állapota jelentős szerepet játszik a Dél-dunántúli régióban rendelkezésre álló, illetve tervezhető potenciális munkaerő mennyiségében és minőségében. A fejlesztési tervekhez kapcsolódó cselekvési prioritások között a humán erőforrás fejlesztés az elsők közt szerepel, hiszen ennek révén nyílik lehetőség arra, hogy hatékony beruházásokat hajtsanak végre az infrastruktúrában és a termelő iparágakban. Ennek legfontosabb eszköze a képzés, mely jelen esetünkben elsősorban az iskolai rendszerű középfokú szakképzést, felsőoktatást és a felnőttképzést jelenti.

A Somogyi Térségi Integrált Szakképző Központ 2008. augusztusától működik, mint a megye második legnagyobb, megyei fenntartású intézménye (5000 tanuló, 580 közalkalmazott). A Somogy megyei TISZK-hez 11 szakképző iskola tartozik, ebből 7 működik Kaposvárott.[22]

- Eötvös Loránd Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium
- Építőipari, Faipari Szakképző Iskola és Kollégium
- Kinizsi Pál Élelmiszeripari Szakképző Iskola és Gimnázium
- Noszlopy Gáspár Közgazdasági Szakközépiskola
- Széchenyi István Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola
- Szigeti-Gyula János Egészségügyi Szakképző Iskola
- Zichy Mihály Iparművészeti, Ruhaipari Szakképző Iskola és Kollégium
- Apáczai Csere János Ált. és Középiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Kollégium (Dombóvár)
- Herceg Esterházy Miklós Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium (Dombóvár)
- Illyés Gyula Gimnázium (Dombóvár)
- Zrínyi Miklós Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium (Szigetvár)

A középiskolai tanulók 2017/18-as tanévre tervezett arányai alapján javasolt a szakközépiskolai férőhelyek tartása, és a szakiskolai férőhelyek számának növelése.

Kollégiumok, diákotthonok

Kaposvár városának 87 általános iskolai és 1528 középiskolai férőhelye van.

A kollégiumi ellátásban jelentős minőségi változást hozott a kisgáti városrészben 2003-ban átadott 450 férőhelyes Klebelsberg Kuno Középiskolai Kollégium átadása, uszodával, tornateremmel, könyvtárral. Az új kollégium átadásával lehetőség nyílt a Baross kollégium kiváltására, iskolává történő átalakítására.

A rendelkezésre álló infrastruktúra és kapacitás a demográfiai adatok alapján középtávon elegendő.

Felsőoktatás

Kaposvár 2000. óta egyetemi város. A Pannon Agrártudományi Egyetem Kaposvári Állattenyésztési Karának és a Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskolának az integrációjával alakult meg a **Kaposvári Egyetem.** Az Állattudományi Karon egyetemi szintű, a Pedagógia Főiskolai Karon főiskolai szintű képzés folyik. Később az Állattudományi Kar neve **Agrár- és Környezettudományi Kar**ra (AKK), a Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola neve pedig **Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Kar**ra (PK) változott.

2004-ben megalakult a Kaposvári Egyetemen a **Gazdaságtudományi Kar** (GTK) és a **Művészeti Főiskolai Kar** (MFK). Az új karok létrejöttével az intézmény négy karú (ÁTK, GTK, PFK, MFK) egyetemmé fejlődött.

A Művészeti Kar (MK) létrejöttével merőben új képzési területtel bővült az intézmény profilja. A rajz-, vizuális kommunikáció tanár, a színész, a látványtervező és a fotóriporter képszerkesztő szakok alapításával és indításával egy új vidéki művészeti képzési bázishely kialakulása körvonalazódik.[23]

A társadalom és természettudományi tanulmányokat folytató hallgatók aránya messze meghaladja az országos átlagot, míg a műszakiak aránya lényegesen elmarad az országos átlagtól. Az egyetemi nappali tagozatos hallgatók 60-70 %-a társadalom és természettudomány terén tanul.

15 éves múltra tekint vissza a Diagnosztikai Intézet, mely világszínvonalú oktató-kutató bázisával, képi diagnosztika alkalmazásával végez széles körű állattudományi kutatásokat, humángyógyászati szolgáltatást, és ezen túlmenően más tudományterületek művelése is dinamikusan fejlődik (pl. talajtan, erdészet-faipar, geológia, fizika, archeológia).

2005-ben hozták létre az **Egészségtudományi Centrum**ot, mely részben önálló gazdálkodású egységként működik az egyetemen belül. 2006-tól pedig az intézmény integráns része lett a **Lovasakadémia** Ágazat és a

[22] www.kapostiszk.hu

[23] www. ke.hu

Vadgazdálkodási Tájközpont, a Kiskunfélegyházi Gímszarvas Tenyészeti Telephellyel együtt, amelyek a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumtól kerültek vissza a Kaposvári Egyetemre.

A Kaposvári Egyetem Szervezeti felépítése:

- Fenntartó: Emberi Erőforrások Minisztériuma
- Karok:
  1) Agrár- és Környezettudományi Kar (KE-AKK)
  2) Gazdaságtudományi Kar (KE-GTK)
  3) Művészeti Kar (KE-MK)
  4) Pedagógiai Kar (KE-PK)

A Kaposvári Egyetemen az állattenyésztési tudományok, valamint gazdálkodás- és szervezéstudományok területen működik két doktori iskola. Az egyetem széleskörű hazai és nemzetközi együttműködések keretében végez alap- és alkalmazott kutatásokat, továbbá széleskörű innovációs tevékenységet.
Több új szakon is indult képzés: közgazdász-gazdálkodási alapszak pénzügyi szakiránya, folyamatszabályozó mérnöki, informatikus, könyvtáros, magyar nyelv és irodalom tanári, logopédiai, rajztanári, vizuális kommunikációs tanári, színész, látványtervező, fotóriporter és képszerkesztő. 2014 szeptemberétől új BSC szak indul: lótenyésztő, lovassportszervező agrármérnök.
Az új szakok megjelenésével jelentősen nőtt a hallgatói létszám, jelenleg (2014.) a KE-re felvehető kapacitásszám 2426 fő.

Képzési terület	Település	Nyelv	Felvehető (fő)			Szakmacsoport
			Nappali	Esti, levelező	Távoktatás	
agrár	Kaposvár	angol	35	20	0	AGRÁR
agrár	Kaposvár	magyar	406	304	0	AGRÁR
gazdaságtudományok	Kaposvár	magyar	389	179	0	GAZD
művészet	Kaposvár	magyar	66	25	0	MŰV
művészetközvetítés	Kaposvár	magyar	146	42	0	MŰVK
pedagógusképzés	Kaposvár	magyar	381	302	0	PED
társadalomtudomány	Kaposvár	magyar	91	40	0	TÁRS
Összesen			**1514**	**912**	**0**	

Forrás: 2013. december 21-étől hatályos, egységes szerkezetű felvételi tájékoztató www.felvi.hu

A 2014-es egyetemi rangsor szerint a KE az öt legjobb pedagógusképző intézmény között van. Az akadémiai címmel rendelkező oktatók száma alapján 2013-ban pedig a 16 [24].

Kaposváron működik még a **Pécsi Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar**ának egyik képzési központja, ahol három szakon szerezhetnek főiskolai diplomát a hallgatók: védőnő, diplomás ápoló, orvos-diagnosztikai laboranalitikus.

1.8.1.2. A szociális, gyermekjóléti és egészségügyi ellátás

Bölcsődei nevelés

A gyermekek napközbeni ellátását a város által működtetett 5 bölcsőde, az óvodák és általános iskolai napközik, valamint a családi napközik biztosítják.

A Bölcsődei Központ irányításával az önkormányzat 5 bölcsődét tart fenn:

- Búzavirág utcai Bölcsőde
- Petőfi utcai Bölcsőde
- Somssich P. utcai Bölcsőde
- Szigetvár utcai Bölcsőde
- Nemzetőr sori Bölcsőde

[24] HVG rangsor, www.eduline.hu

A bölcsődei kapacitások[25]: összesen 278 működő férőhely van (36 fh. átmenetileg zárolt)

- Búzavirág u. 19. 38 férőhely (12 zárolt)
- Petőfi u. 18. 104 férőhely (24 zárolt)
- Somssich P. u. 10. 38 férőhely
- Szigetvári u. 7. 36 férőhely
- Nemzetőr sor 10. 62 férőhely

Az önkormányzat adatszolgáltatása szerint jelenleg elegendő bölcsődei férőhely áll rendelkezésre, az intézmények 75-80%-os kihasználtsággal működnek, ezért kapacitásbővítésre sincs szükség. A bölcsődél kapacitásának kihasználtsága nem kizárólag a demográfia függvénye, hanem sokkal inkább a foglalkoztatásé. Emiatt a jövőben javuló kihasználtságra lehet számítani.

Bölcsődék						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Működő férőhelyek száma	220	230	290	278	278	278
Szüneteltetett férőhelyek száma	30	20	24	36	36	36
A **beíratott** gyermekek száma	239	249	258	250	258	241
A ténylegesen **jelenlévő** gyermekek száma (átlag fő/hó/jelenlét)	193	193	199	199	206	179
Kihasználtság éves szinten a **beíratott** gyermekek számához viszonyítva (%)	108,25	112	88,9	89,9	92,9	87
Kihasználtság a **jelenlévő** gyermekek számához viszonyítva	87,90%	86,00%	68,60%	71,58%	74,20%	64

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

	Családi napközik száma	Engedélyezett férőhelyek száma
2008	1	7
2009	1	7
2010	4	26
2011	12	80
2013	8	44

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Szociális szolgáltatások

A szociális ellátórendszerben az elmúlt években jelentős **szervezeti változások** történtek állami szinten és önkormányzati szinten egyaránt. A szociális törvény rendelkezései alapján 2011-ig a szociális feladatok címzettjei a települési önkormányzatok és a megyei önkormányzatok voltak. **2012-től** a megyei önkormányzatok szociális feladatait ellátó intézmények **állami fenntartás és irányítás** alá kerültek a hatékonyabb, költségtakarékosabb működtetés, a szervezeti struktúra átláthatóbbá, egységesebbé tétele érdekében. Ezen intézmények vagyonkezelői, fenntartói feladatait Somogy Megyét érintően a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Somogy Megyei Kirendeltsége látja el. **2012-től** a kaposvári önkormányzat a **szociális és gyermekjóléti intézményei szakmai és gazdasági integrációjáról** döntött. A Bölcsődei Központ, a

[25] Önkormányzati adatszolgáltatás, 2014. május

Szociális Gondozási Központ és a Liget Időskorúak Otthona beolvadtak a SzocioNet DDRMSZH Központba. Az integrált intézmény **SzocioNet Egyesített Szociális és Gyermekjóléti Intézmény** néven működik tovább, egységes szakmai irányítással. Gazdasági feladatait az Általános Iskolai, Óvodai és Egészségügyi Gondnokság látja el. A szociális szolgáltatások biztosítása az intézmény különböző szervezeti egységei közreműködésével történik. A Kaposvár-Sántos Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás 2013. július 1-től önálló jogi személyiségű társulásként működik tovább, a SzocioNet Egyesített Szociális és Gyermekjóléti Intézmény vonatkozásában a fenntartói jogokat a Társulási Tanács gyakorolja. A közös fenntartású intézmény ellátási területe - az időskorúak ápoló, gondozó otthona kivételével- valamennyi szolgáltatás tekintetében kiterjed Kaposvár város és Sántos Község közigazgatási területére.

A szociális szolgáltatások nyújtása nagyrészt az integrált intézmény keretében történik, illetve egyes kötelező és önként vállalt feladatok ellátása továbbra is az Önkormányzat és a civil fenntartók által kötött feladat-ellátási szerződésben foglaltak szerint biztosított.

A 2003. évi és az 2013. évi ellátási struktúra összehasonlítását az alábbi táblázat mutatja be a kötelező és az önként vállalt feladatok változásaival:

SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK STRUKTÚRÁJA 2003-BAN	SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK STRUKTÚRÁJA 2013-BAN
SZOCIÁLIS ALAPELLÁTÁSOK	**SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁSOK**
• étkeztetés *(kötelező)*	• étkeztetés *(kötelező)*
• házi segítségnyújtás (ennek része volt a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás is) *(kötelező)*	• házi segítségnyújtás (kötelező) • jelzőrendszeres házi segítségnyújtás *(önként vállalt 2010-től)*
• családsegítés *(kötelező)*	• családsegítés *(kötelező)*
közösségi ellátások • közösségi pszichiátriai ellátás *(kötelező)*	**közösségi ellátáso**k • pszichiátriai betegek közösségi ellátása *(önként vállalt 2009-től)*
• szenvedélybetegek közösségi ellátása *(kötelező)*	• szenvedélybetegek közösségi ellátása *(önként vállalt 2009-től)*
• támogató szolgáltatás *(kötelező)*	• támogató szolgáltatás *(önként vállalt feladat 2009-től)*
• utcai szociális munka *(kötelező)*	• utcai szociális munka *(kötelező)*
SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁSOK	
• idősek nappali ellátása *(kötelező)*	• idősek nappali ellátása *(kötelező)*
• fogyatékosok nappali ellátása *(kötelező)*	• fogyatékosok nappali ellátása *(kötelező)*
• szenvedélybetegek nappali ellátása *(kötelező)*	• szenvedélybetegek nappali ellátása *(kötelező)*
• pszichiátriai betegek nappali ellátása *(kötelező)*	• pszichiátriai betegek nappali ellátása *(kötelező)*
• nappali melegedő *(kötelező)*	• nappali melegedő *(kötelező)*
	SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁSOK
ápolást, gondozást nyújtó intézmény: • idősek otthona *(kötelező)*	**ápolást, gondozást nyújtó intézmény**: • idősek otthona *(kötelező)*
• pszichiátriai betegek otthona *(kötelező)*	• pszichiátriai betegek otthona *(állami feladat 2012-től)*
• szenvedélybetegek otthona *(kötelező)*	• szenvedélybetegek otthona *(állami feladat 2012-től)*
• hajléktalanok otthona *(megyei önkormányzati feladat volt)*	• hajléktalanok otthona *(lakossági szükséglet esetén kötelező 2013-tól)*
átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények: • időskorúak gondozóháza *(kötelező)*	**átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények**: • időskorúak gondozóháza *(kötelező)*

• fogyatékos személyek gondozóháza *(kötelező)*	• fogyatékos személyek gondozóháza *(állami feladat 2012-től)*
• pszichiátriai betegek átmeneti otthona *(kötelező)*	• pszichiátriai betegek átmeneti otthona *(állami feladat 2012-től)*
• szenvedélybetegek átmeneti otthona *(kötelező)*	• szenvedélybetegek átmeneti otthona *(állami feladat 2012-től)*
• éjjeli menedékhely *(kötelező)*	• éjjeli menedékhely *(kötelező)*
• hajléktalan személyek átmeneti szállása *(kötelező)*	• hajléktalan személyek átmeneti szállása *(kötelező)*
rehabilitációs intézmények • hajléktalan személyek rehabilitációs ellátása *(megyei önkormányzati feladat volt)*	**rehabilitációs intézmények** • hajléktalan személyek rehabilitációs ellátása *(lakossági szükséglet esetén az önkormányzat részére kötelező 2013-tól)*

Forrás: Kaposvár Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója (2013.)

Szociális és gyermekjóléti szolgáltatások, kapacitások:

Időskorúak tartós bentlakásos ellátása:	60 férőhely
Időskorúak nappali ellátása:	130 férőhely, ebből
Kaposvár, Orci u. 1.	20 férőhely,
Kaposvár Szigetvári u. 7.	40 férőhely,
Kaposvár Petőfi u. 18.	40 férőhely,
Kaposvár Vak Bottyán u. 1.	20 férőhely,
Sántos Fő u. 112.	30 férőhely.
Fogyatékos személyek nappali ellátása:	32 férőhely
Házi segítségnyújtásban ellátható személyek száma:	78 fő
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban ellátottak száma:	100 fő

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A pénzbeli és természetbeni ellátások iránti növekvő igények mellett a szociális szolgáltatások további erősítése is szükséges, hiszen a pénzben nyújtott ellátás hasznosulásának hatékonyságát jelentősen növeli, ha társul hozzá megfelelő segítséget nyújtó személyes szolgáltatás is. A felgyorsult életvitel, a problémákkal terhelt környezeti hatások okozta pszichés terhelés a speciálisabb igényt kielégítő pszichiátriai és szenvedélybetegek ellátását segítő közösségi, nappali és bentlakásos ellátások iránti igények növekedésével járnak együtt.

Szociális szolgáltatók és intézmények[26]

1.) SzocioNet Egyesített Szociális és Gyermekjóléti Intézmény
szolgáltatási egységei:

1.1.) SzocioNet Szociális Gondozási Központ

a) étkeztetés
b) házi segítségnyújtás
c) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
d) idősek nappali ellátása
4 kaposvári és egy sántosi telephelyen
e) fogyatékosok nappali ellátása Kaposváron

1.2.) SzocioNet Családsegítő és Gyermekjóléti Központ

a) családsegítés
b) gyermekjóléti szolgáltatás (gyermekjóléti központ)
c) szenvedélybetegek közösségi ellátása
d) pszichiátriai betegek közösségi ellátása
e) adósságkezelési tanácsadás

1.3.) SzocioNet Liget Időskorúak Otthona

[26] Kaposvár Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója (2013.)

a) időskorúak ápolása, gondozása
b) demens betegek ápolása, gondozása

1.4.) SzocioNet Bölcsődei Központ
Telephelyek: Somssich P. u. 10.
Búzavirág u. 19.
Nemzetőr sor 10.
Szigetvári u. 7.
Petőfi u. 18.

2.) Napsugár Egyesített Támogató Szolgálat

3.) Kolping Támogató Szolgálat Kaposvár és Kistérsége
(A támogató szolgáltatás az önkormányzat önként vállalt feladata a Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesületével és a Kolping Szociális Intézményfenntartó Szervezettel kötött feladat-ellátási szerződés keretében biztosított)

4.) Borostyánvirág Alapítvány Anyaotthona
(A családok átmeneti ellátása az önkormányzat részére kötelező gyermekjóléti feladat, a Borostyánvirág Alapítvánnyal kötött feladat-ellátási szerződés keretében biztosított)

5.) INDIT Közalapítvány Tükörkép Kaposvári Addiktológiai Konzultációs Központ
a) szenvedélybetegek nappali ellátása
b) szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása
(A szenvedélybetegek nappali ellátása az önkormányzat kötelező feladata, az Indít Közalapítvánnyal kötött feladat-ellátási szerződés keretében biztosított)

6.) Nyitott Kapu Hajléktalan Gondozási Központ
a) hajléktalan személyek átmeneti szállása
b) hajléktalan személyek éjjeli menedékhelye
c) nappali melegedő
d) népkonyha
e) utcai szociális munka
(A hajléktalan ellátás az önkormányzat kötelező feladata, a Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezetével kötött feladat-ellátási szerződés keretében biztosított)

7.) „Napsugár" Fogyatékos Emberek Átmeneti Otthona
(A fogyatékos személyek átmeneti ellátása 2012. évtől az önkormányzat önként vállalt feladata, amelyhez működési támogatást nyújt a költségvetési rendeletében meghatározott összegben.)

Kaposvár Város Önkormányzata 2008-tól kezdődően a **hajléktalan ellátás**t a Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezetével kötött feladat-ellátási szerződés keretében biztosítja. A fenntartó EU-s pályázati forrás felhasználásával egy korszerű hajléktalanellátó központot épített és működteti hozzáértéssel, elhivatottan.

- A Kaposvár városban élő hajléktalanok becsült száma: 200-250 fő
- Közülük az intézmény által nyújtott szolgáltatásokat kb. 190-200 fő veszi igénybe, az utcai ellátást nyári időszakban 50-60 fő, téli időszakban 70-90 fő fogadja el. Az intézmény valamennyi hajléktalan személlyel kapcsolatban áll, mivel az általuk nyújtott szolgáltatások valamelyikét elfogadják, igénybe veszik.

KÖTELEZŐEN ELLÁTANDÓ SZOLGÁLTATÁSOK		
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK	KAPACITÁSOK ELLÁTOTTAK HIÁNYZÓ IGÉNY	ELLÁTÁST NYÚJTÓK
SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁSOK		
● étkeztetés	1180 fő/nap	SzocioNet Szociális Gondozási Központ
● házi segítségnyújtás	78 ellátott	SzocioNet Szociális Gondozási Központ
● családsegítés	3062 fő/év	SzocioNet Családsegítő és Gyermekjóléti Központ
● utcai szociális munka	5.339 fő/év	Magyar Vöröskereszt SM. Szervezete
nappali ellátások ● idősek nappali ellátása	130 férőhely	SzocioNet Szociális Gondozási Központ, SzocioNet Liget Időskorúak Otthona
● pszichiátriai betegek nappali ellátása	20 férőhely	**HIÁNYZÓ**

● fogyatékosok nappali ellátása	32 férőhely	„Gyöngyfa" Napközi Otthon
● szenvedélybetegek nappali ellátása	40 férőhely	INDÍT Közalapítvány
● hajléktalanok nappali melegedője	100 férőhely	Magyar Vöröskereszt SM. Szervezete
SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁSOK		
átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények: ● időskorúak gondozóháza	10 férőhely	**HIÁNYZÓ**
● hajléktalanok éjjeli menedékhelye	49 férőhely	Magyar Vöröskereszt SM. Szervezete
● hajléktalan személyek átmeneti szállása	10 férőhely	Magyar Vöröskereszt SM. Szervezete
ápolást, gondozást nyújtó intézmény: ● idősek otthona	60 férőhely	SzocioNet Liget Időskorúak Otthona
● hajléktalanok otthona		Jelenleg lakossági szükségletek nem indokolják a szolgáltatás működtetését
hajléktalanok rehabilitációs ellátása		Jelenleg lakossági szükségletek nem indokolják a szolgáltatás működtetését

ÖNKÉNT VÁLLALT FELADATOK		
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK	**KAPACITÁSOK**	**AZ ELLÁTÁST NYÚJTÓK**
SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁSOK		
• **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** *(2010-től önként vállalt feladat)*	100 készülék	SzocioNet Szociális Gondozási Központ (a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal kötött ellátási szerződés keretében)
közösségi ellátások ● **pszichiátriai betegek közösségi ellátása** *(2009-től önként vállalt feladat)*	40 fő	SzocioNet Családsegítő és Gyermekjóléti Központ (Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatallal kötött pályázati támogatással 2014. december 31-ig)
● **szenvedélybetegek közösségi ellátása** *(2009-től önként vállalt feladat)*	41 fő	SzocioNet Családsegítő és Gyermekjóléti Központ (Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatallal kötött pályázati támogatással 2014. december 31-ig)
● **szenvedélybetegek alacsonyküszöbű és közösségi ellátása** *(2009-től önként vállalt feladat)*	2198 fő/év	INDÍT Közalapítvánnyal kötött feladat-ellátási szerződés keretében határozatlan időre
támogató szolgáltatás *(2009-től önként vállalt feladat)*	101 fő/év	Mozgáskorlátozottak SM Egyesületével, Kolping Szociális Intézményfenntartó Szervezettel kötött feladat-ellátási szerződés keretében határozatlan időre
● **fogyatékos személyek gondozóháza** *(állami feladat 2012-től)*	6 férőhely	Mozgáskorlátozottak SM. Egyesülete részére működési támogatás nyújtása évenként a költségvetési rendeletben meghatározott összegben

A szociális szolgáltatások működtetéseinek forrásai:

- a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott központi támogatás, feladatfinanszírozás
- a kistérségi társulás keretében ellátott szolgáltatások kiegészítő támogatása,
- térítési díj bevételek,
- a fenntartói hozzájárulás,
- az önként vállalt szolgáltatások esetében a határozott időre szóló működési támogatás

Jelenleg a feladatfinanszírozásra való áttérés folyamata zajlik. A bentlakásos intézmények vonatkozásában a normatív alapú támogatás helyett 2012-ben már a szakmai dolgozók bértámogatására és az intézmény üzemeltetési támogatására lehetett állami forrást igényelni.

Egészségügyi ellátás[27]

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) tanulmánya szerint a lakosság egészségi állapotáért 43%-ban az életmód, 27%-ban az öröklött genetikai tényezők, 19%-ban a természeti és társadalmi környezet hatásai, 11%-ban pedig az egészségügyi ellátás tehető felelőssé. Hazánkban a várható átlagos élettartam továbbra is messze elmarad az EU átlagától, de még a környező kelet-európai országok ide vonatkozó adataitól is. A kedvezőtlen trendet csak átfogó, összehangolt népegészségügyi stratégia fordíthatja meg, széleskörű kormányzati, tárcaközi összefogással, az önkormányzati szövetségek és a civil szféra bevonásával.

A város egészségügyi ellátásának bemutatása a Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézetének 2013.évi beszámolója alapján:

Az önkormányzat által biztosított alapellátások:
Felnőtt háziorvosok:
Kaposvár városban 33 felnőtt és 1 felnőtt és gyermek (vegyes) háziorvosi praxis működik, ezek közül 5 területi ellátási kötelezettség nélkül működő szolgálat.

Gyermek háziorvosok:
Kaposváron 15 házi gyermekorvosi praxis működik, egy kivételével valamennyi vállalkozási formában.
A házi gyermekorvosok gyógyító tevékenységük mellett preventív feladatokat is végeznek tanácsadói és oktatási intézmények gyermekeit ellátó tevékenységük kapcsán. Az általuk ellátott óvodákban, iskolákban folyó felvilágosító, egészségnevelési munkában általában felkérésre vesznek részt, egészségnevelés személyre szólóan történik.

Fogorvosok:
A városban 10 fogorvosi szolgálat működik területi ellátási kötelezettséggel, közülük 5 szolgáltató végez nem közfinanszírozott fogorvosi ellátást (magánrendelés). A gyermekeket 8 iskolafogorvosi körzet látja el, 3 szolgálat a fegyveres erők és a rendvédelmi szervek állományának fogászati ellátását, 1 pedig a vasutas dolgozókat és hozzátartozóikat látja el.

Foglalkozás-egészségügyi orvosok:
27 foglalkozás-egészségügyi alapellátó szolgáltató működik (32 telephelyen), melyből kettő vállalkozás keretében szakellátást is végez.

Alapellátási ügyeletek:
Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a felnőtt és gyermek lakosság részére központi (háziorvosi) ügyeletet működtet.
Fogorvosi ügyelet hétvégéken és ünnepnapokon működik. Az Általános Iskolai, Óvodai és Egészségügyi Gondnokság által működtetett hétvégi fogászati ügyeletet 19 körzettel rendelkező fogorvos, valamint 2 fő megbízási szerződéses fogorvos végzi, ügyeleti beosztás szerint.

Védőnői ellátás
A védőnői munka az alapellátás részeként, a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészség romlásának megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő a gondozási feladatait önállóan végzi, tevékenysége során szakmailag együttműködik a házi gyermekorvossal, a közoktatás, a gyermekjóléti, szociális és családsegítést végző intézmények szakembereivel. Az alapellátás keretében területi és iskolai védőnőket különböztetünk meg.

Területi védőnői ellátás:
A területi védőnők a legfontosabb életszakaszoknál - a gyermekvárásnál, az újszülött fogadásánál, a családi élet kialakításánál, a gyermekek óvodába, iskolába menetelénél vannak jelen a családok életében. Kaposváron az évek óta jól kiépült területi védőnői körzetek száma változatlan. 2012. december 31-i állapot szerint a 27 területi védőnői körzet betöltött.
Egy védőnői körzetben a védőnő által ellátható várandós anyák, a 0-6 éves korú gondozottak és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekek száma összesen 250 fő lehet. Kaposváron nem működik körzet ezen ajánlott létszám felett.

[27] Forrás: Kaposvár megyei jogú város lakosságának népegészségügyi helyzete, 2012. évi adatok

Iskolavédőnői ellátás:
Az iskolavédőnők feladata a nappali rendszerű oktatási intézményekbe járó gyermekek egészségügyi ellátása, szűrése és egészségfejlesztése. A 2011/2012. tanévben a megyeszékhelyen az iskolavédőnői feladatokat összesen 36 védőnő (közülük 10 főfoglalkozású és 26 részmunkaidejű iskolavédőnő) végezte. Egy főállású iskolavédőnői körzet terjedelme egy vagy két középfokú intézményre terjed ki, a megengedett 800-1000 fő tanulói létszámmal. A főállású iskolavédőnői ellátás az iskolában kialakított és jól felszerelt orvosi rendelőben történik. Az iskolákban ellátandók száma körzetenként 100-300 fő közötti. Általánosnak tekinthető, hogy helyhiány miatt a legtöbb alapfokú oktatási intézményben nincs orvosi rendelő, sem orvosi szoba, ezért a szűréseket a közeli háziorvosi rendelőkbe, tanácsadókba szervezik.

Gyermek- és ifjúság egészségügy

A szakterület tevékenysége 189 nyilvántartott egységére, valamint a szervezett táborokra terjed ki. A gyermek- és ifjúság higiénés szakterület egyik fő feladata a gyermek- és ifjúsági korosztályok elhelyezésére, gondozására, oktatására, nevelésére szolgáló intézményekben a közegészségügyi biztonság megteremtése érdekében végzett ellenőrzés (hatósági tevékenység).

Egészségügyi kapacitások	
Háziorvosi körzet	29
Házi gyermekorvosi körzet	15
Iskolaorvosi körzet	3
Fogorvosi körzet	18
Területi védőnői körzet	27
Ifjúsági védőnői körzet	10

Kaposi Mór Oktató Kórház
A Kaposvári Kórházat a reformkor idején alapították 1846-ban, civil kezdeményezéssel.
2012. január 1-én állami tulajdonba került a kórház, a fenntartó a GYEMSZI intézménye lett. A Marcali Városi Kórház- Rendelőintézet 2013. február 1-vel kormányzati döntés alapján integrálódott a Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórházhoz. További telephelyek a városon belül és annak környékén (Mosdós) találhatók.
A kórház a térség meghatározó egészségügyi intézménye, amely 24 órában felel 400 ezer lakos ellátásáért. Alapvető szolgáltatásai: járóbeteg-szakellátást, fekvőbeteg és sürgősségi ellátás, valamint diagnosztika. Egyben országos jelentőségű sürgősségi központ (a 27 szakterületből kiemelt szakmák: képalkotó diagnosztika, onkológia, gyermekgyógyászat, agy- és szívbetegségek ellátása).

Fejlesztések:
2006-tól Uniós pályázatok elnyerésével vált lehetővé a további kórházfejlesztés, melynek alapvető célkitűzése a telephelyek számának csökkentése, a pavilon-rendszer megszüntetése, tömbösítéssel, új szakmai specialitások felvétele mellett. Célként az új beruházással kapcsolatban a kardiovaszkuláris és onkológiai betegségek okozta halálozás csökkentését, a komplex csecsemő- és gyermekellátást, valamint a folyamatos, 24 órás, poliklinikai jellegű sürgősségi ellátást fogalmazta meg a menedzsment. A TIOP-2.2.2-08/2-2009-0004 néven elnyert Sürgősségi beruházással 500 millió forintos fejlesztési támogatást kapott a Kórház. Kialakításra került egy központi sürgősségi betegellátó osztály helikopter leszállóval, járó-, fekvő-, gyereksürgősségi és elkülönítő részleggel A TIOP-2.2.7-07/2F/2-2009-0001 Pólus projekt kivitelezése 2011-ben indult el, és már átadták a D épületet és az Északi tömb 4 szárnyát.[28]

1.8.1.3. Kulturális és közművelődési intézmények

Csiky Gergely Színház
A megye kulturális életének egyik központja a kaposvári Csiky Gergely Színház. A színház, amely a város egyik jelképe, 1911-ben nyitotta meg kapuit. A színház Kaposvár belvárosában, a mai Rákóczi téren található, nem messze a vasútállomástól és a buszpályaudvaroktól. Az épületet körbeveszi a Színház park, ami szökőkútjaival, játszóterével a kaposváriak egyik kedvenc találkozóhelye. 1911-ben nyitotta meg kapuit az egykori Búza téren

[28] www.kmmk.hu

Kaposvár első állandó színháza, amely az 1970-es évek elejétől a magyar színházi élet meghatározó társulata volt.

Szivárvány Kultúrpalota

A 2010-es felújítás óta nagy számban tartanak itt különféle zenei és más színpadi előadásokat, konferenciákat, valamint itt működik a Szivárvány Filmklub is. Minden augusztusban itt kap helyet továbbá a Kaposvári Nemzetközi Kamarazenei Fesztivál, a KAPOSFEST legtöbb rendezvénye.

A **Rippl-Rónai Múzeum** a megye egyik legjelentősebb közművelődési intézménye és tudományos műhelye, amely gyűjtő, megőrző és bemutató tevékenységével fontos társadalmi igényt elégít ki.

Az **Együd Árpád Kulturális Központ** a város központi kultúrhelye, egyben a közösségi házak intézményi központja. A 2011-ben felújított 5000 m^2-es multifunkcionális „Üvegpalota" a képzési-oktatási feladatokon és térségi szolgáltatási funkciókon túl a kaposváriak és az egész térség lakói számára nyújt kulturális szolgáltatásokat.

A Zárda utcában a **Vaszary Emlékház** Kaposvár másik híres festőjének a műveit mutatja be. Az emlékház kialakítása a Magyar Nemzeti Galéria - a festő hagyatékának őrzője - jelentős szakmai támogatásával, a művész huszonhárom festményének kölcsönzésével valósulhatott meg. A kaposvári Rippl-Rónai Múzeum pedig három képpel járult hozzá az emlékkiállítás anyagához.

A **Kaposvári Roxínház** 2000. őszén alakult azzal a céllal, hogy a kaposvári és a környékbeli fiatalok megismerkedhessenek a zene, tánc és a színház világával. 2007-től a felnőtt társulat mellett 6-14 éves korig történik a fiatalok képzése is, akik önálló előadásokkal lépnek a nagyközönség elé.

A **Takáts Gyula Megyei és Városi Könyvtár** Somogy megye leggazdagabb állományú nyilvános könyvtára, egyben közművelődési könyvtárainak hálózati központja. A központi könyvtáron kívül 1 fiókkönyvtár áll az olvasók rendelkezésére.

1.8.1.4. Sport és rekreáció

Kaposvár 1997 óta a Nemzet Sportvárosa cím birtokosa. Az önkormányzat kiemelkedő mértékben (költségvetésének több mint 4%-ával) támogatja a sportot.

A városban számos sportegyesület működik, az atlétikától kezdve a motorsporton át a vizes és a küzdősportokig szinte valamennyi sportág művelésére van lehetőség.

Sportlétesítmények:

- **Kaposvári Sportközpont és Sportiskola**:
  Városi Sportcsarnok (kézilabda, kosárlabda, röplabda)
  - Asztalitenisz csarnok
  - Jégcsarnok
  - Kajak-kenu evezős tanmedence
  - Kinizsi lakótelepi edzőcsarnok
  - Körcsarnok (tanácsterem)
  - Labdarúgó pálya (műfüves kispálya)
  - Műanyag borítású atlétikai pálya
  - RSG csarnok (három munkahelyes + balett terem)

  Sportiskola: 5 szakosztály (atlétika, cselgáncs, úszás, birkózás, jégkorong)
- **Jégcsarnok**
  A 2005-ben finn könnyűszerkezetes technológiával épült létesítmény Magyarország egyik legmodernebb, a régió egyetlen fedett jégcsarnoka. A minden nemzetközi szabványnak megfelelő jégkorongpálya, 500 ülőhelyes lelátóval, közel 1000 ember befogadására alkalmas. A jégcsarnok 1800 négyzetméteres gondozott jégfelülettel várja a sportolni vágyókat.
- Kaposvári Rákóczi labdarúgócsapat MB I. Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia
- Donner Sport Klub - Szabadidős Tenisz- Röplabda és Lábtenisz Sportegyesület
- Kondicionáló termek
- Virágfürdő: uszoda, fedett élményfürdő és strandfürdő, wellness, gyógyfürdő

1.8.2. Az esélyegyenlőség biztosítása

Kaposvár MJV több dokumentumában is rögzítette a mindenkit megillető egyenlő bánásmód és a veszélyeztetett társadalmi csoportok esélyegyenlőségét biztosító alapelveket.

➔ A 2013. júniusában elkészült **Helyi Esélyegyenlőségi Program** (HEP) részletesen foglalkozik az esélyegyenlőség szempontjából veszélyeztetett csoportok - a *mélyszegénységben élő romák*, a *gyermekek,* a *nők*, az *idősek* és a *fogyatékkal élők* – helyzetével. Tematikusan is foglalkozik továbbá a szociális, egészségügyi, kulturális, oktatási, sport stb. szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításával, az egyes társadalmi csoportok speciális szükségleteinek és igényeinek figyelembe vételével (akadálymentesítés, speciális étrend, mozgáskorlátozottság, szegénység,…).

A város önkormányzata a Szociális és a Gyermekvédelmi törvényben valamint a kormányrendeletekben meghatározott kötelező feladatokon kívül több önként vállalt feladatot is ellát az arra rászorulók esélyegyenlőségének javítása érdekében:

Kötelező feladatok:
- aktív korúak ellátása (rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás)
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egyszeri kiegészítése
- rendkívüli gyermekvédelmi támogatás
- lakásfenntartási támogatás
- rendkívüli szociális segély
- temetési segély
- köztemetés
- méltányossági közgyógyellátás
- adósságkezelés

Önként vállalt feladatok:
- helyi támogatás
- méhnyakrák elleni védőoltás támogatása
- felsőfokú oktatási intézményekben tanulók lakhatási támogatása
- gyermekintézményben fizetendő személyi térítési díj támogatása
- cigánytanulók ösztöndíja
- Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj
- krízistámogatás
- gyógyszertámogatás
- utazási támogatás (GYED-GYES)
- nem iparosított technológiával épült lakóépületek energia-megtakarítást eredményező felújításának szociális alapon történő támogatása
- méltányossági ápolási díj (a már megállapított ellátások tekintetében)
- zöldfoglalkoztatás
- önkormányzati beruházásban épült lakás kedvezményes megvásárlásának biztosítása
- önkormányzati bérlakás biztosítása
- lakótelek kedvezményes értékesítése
- középiskolai tanulók nyelvvizsga felkészülésének és tehetséggondozó csoportban való részvételének támogatása,
- ösztöndíj a Kaposváron munkát vállaló kaposvári diákoknak
- Kaposvár Kártya
- jogosítvány megszerzésének támogatása

Ahhoz, hogy Kaposvár megteremtse az esélyegyenlőséget, a lakhatási, szociális ellátások mellett az infrastruktúrához való egyenlő hozzáférését is biztosítania kell. Az infrastruktúrafejlesztés része a közműellátottság 100 %-os lefedettsége a lakott területeken, a még meglévő földutak szilárd útburkolattal való ellátása, illetve pormentesítésük, valamint a gyalogos közlekedés biztonságossá tétele, és a városi tömegközlekedés fejlesztése.

A szociális és egyéb szolgáltatásokon kívül a szélesebb közönségnek szánt programok esetében (Kaposvár kiemelt nagyrendezvényei) is gondoltak a helyi esélyegyenlőség biztosítására: egyrészt szervezőként, másrészt közönségként legyenek jelen minél nagyobb számban e társadalmi csoportok képviselői.

A HEP a feladatok beazonosításán túl részletes intézkedési tervet is tartalmaz valamennyi csoport tekintetében. A fentiek alapján a programban megfogalmazott jövőkép:

- Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák közül minél többen válnak munkából élő, családjuk eltartására és a közterhek viselésére alkalmas polgárokká. Az integrációhoz vezető úton az oktatásé a főszerep, ezért az integrációjuk szempontjából kiemelten fontos a szakképzettség, a felsőfokú végzettség megszerzése, melyhez városunk ösztöndíjak formájában segítséget nyújt számukra.
- További célunk, hogy a romák számára is fokozottan érvényesüljön a fizikai infrastruktúra és a szociális szolgáltatások (közszolgáltatások, szociális és közösségi szolgáltatások, stb.) rendszeréhez való minőségileg sokkal jobb hozzáférés.
- Fontos számunkra, hogy Kaposvár továbbra se tartozzon a mélyszegénység által sújtott települések közé és az esetleges mélyszegénységben élők száma tovább csökkenjen.

- Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek nevelését, oktatását, ezért olyan iskolákra van szükség, amelyek elvégzésével fiataljaink tisztességes munkát kaphatnak. Kaposváron esélyt adunk mindenkinek. A tudás megszerzése, a boldogulás nem múlhat a szülők anyagi helyzetén.
- Célunk, hogy a gyermekvállalás egy család számára se jelentsen szegénységi kockázatot. Nem fogadjuk el az időskori nélkülözést. Kaposvár kiemelt feladata az idősek megbecsülése és biztonságának erősítése.
- Kaposváron a célunk egy átfogó családtámogatási rendszer működtetése, hogy megkönnyítsük a gyermekvállalást és a gyermeknevelést. A támogatások célzottabbá tétele érdekében többszintű, személyre szabott szociális ellátó rendszert alakítottunk ki, melyet a jövőben is szeretnénk megtartani.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élőkre, ők is városunk teljes értékű polgárai. A velük való törődés pedig emberségünk mércéje. Az akadálymentesítésnél szemléletünk az, hogy minden, ami jó a fogyatékossággal élő embertársainknak, az jó a kismamáknak, a nehezen mozgó időseknek, az egészségügyi problémákkal küzdőknek egyaránt.

➔ Kaposvár Megyei Jogú Város **Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve** (2007-2013.)
Az esélyegyenlőségi program általános céljai a halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyermekek oktatási szegregációjának csökkentése. Törekedni kell a körükben kirívóan magas fogyatékossá minősítési arányok visszaszorítása, az alacsony óvodáztatási arányok további javítása, az oktatási szolgáltatásokhoz történő egyenlőtlen hozzáférés biztosítására, a halmozottan hátrányos helyzetűek lemorzsolódásának csökkentésére.

Az esélyegyenlőségi intézkedések célja, hogy a város intézményeiben a jövőben egyszerre javuljon az oktatás eredményessége, hatékonysága, ugyanakkor továbbra is mindenki számára biztosított legyen a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés, az iskolák használható tudást, valamint a tudás és képességek folyamatos fejlesztését megalapozó alapkészségeket adjanak át minden gyerek számára.

A terv megállapítja, hogy Kaposvár Megyei Jogú Városban biztosított az oktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés. Nincsenek azonnali beavatkozást sürgető hiányosságok. Ám annak érdekében, hogy még kisebb legyen a hátrányos helyzetű rétegek iskolai lemorzsolódása, és az átlagosnál gyengébb tanulmányi teljesítményük javuljon, az esélyegyenlőség megteremtése, az oktatás hatékonyságának növelése érdekében az önkormányzat megfogalmazott számos olyan intézkedést és támogatási elvet, melyeket a 2007-2013-as tervezési időszakban biztosít.

➔ A város **Ifjúságpolitikai Koncepció**ja 2005-ben készült. Elfogadásával a város célja, hogy a fiatalok a társadalom és a helyi közösség aktív tagjává váljanak, otthon érezzék magukat Kaposváron, tanulmányaik befejeztével letelepedjenek, és családot alapítsanak városunkban.

➔ **A Kaposvári Egyetem** is készített **Esélyegyenlőségi Tervet**, melynek alapvető célja, hogy megelőzze vagy megszüntesse az egyetemi polgárok közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetését. Emellett a hallgatókat és munkavállalókat esetlegesen érintő egyenlőtlenség kiküszöböléséhez, mérsékléséhez szükséges pozitív, méltányos, rugalmas támogató-segítő intézkedések megtételét is magában foglalja: mentorálás, tehetséggondozás, karrier-tanácsadás, akadálymentesítés, stb.

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

A 2008-ben elkészült Integrált Városfejlesztési Stratégia óta eltelt öt évben igen jelentős változások zajlottak le a világ, Magyarország és Kaposvár gazdasági és politikai környezetében. Hazánkban 2010-ben bekövetkezett politikai fordulat egyben gazdaságpolitikai irányváltást is jelentett, mely jelentősen megváltoztatta a gazdasági környezetet és az önkormányzati gazdálkodási rendszer körülményeit is. Ugyanakkor 2013-ban az EU hétéves költségvetési periódusának végén járunk, beszűkülő, lezáruló támogatási rendszerekkel, illetve a következő hétéves időszak terezési feladatainak megindulásával. Kaposvár Integrált Településfejlesztési Stratégiája ezen körülmények között értékeli a város gazdaság jelenlegi helyzetét illetve határozza meg a következő évek gazdaságfejlesztésének stratégiai irányvonalait.

Kaposvár Somogy megye gazdasági központja. A város elsősorban a kereskedelem, közösségi és üzleti szolgáltatások terén mutat jelentős szerepet. Kaposvár jelentős ipari hagyományokkal rendelkezik, ipari tevékenysége a GDP-hez való hozzájárulása szerint az egyik legjelentősebb a megyén belül. A helyi feldolgozóipar elsősorban a mezőgazdasági alapanyagokra épülő élelmiszeripart foglalja magába, továbbá jelentős a helyi gépipar szerepe is (elektrotechnika, járműipar, energetikai gépgyártás).

Kaposváron működik az ország egyetlen cukorgyára, mely mintegy 3 milliárdos fejlesztéssel bővült 2013-ban. A hazai fogyasztási igények egyharmadát fedező cukorgyárban 216 főt foglalkoztatnak, ami idényjelleggel további 100 fővel bővül.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A vállalkozások számának főbb gazdasági ágankénti összetételét vizsgálva a szolgáltatások dominanciája állapítható meg, melyek egy része – Kaposvár központi funkciójából adódóan – megyei feladatokat is ellát. A privát és közszolgáltatást végző cégek aránya a társas vállalkozásokon belül 2012-ben meghaladta a 80%-ot. Az ipar- és építőipar alá sorolható regisztrált vállalkozások aránya stabilan 15 és 20% között mozgott az elmúlt évtizedben. A három fő nemzetgazdasági ágazat közül a mezőgazdasági vállalkozások részesedése növekedett 8,3%-kal 2002 és 2012 között a városban.

A vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint Kaposváron, 2012.

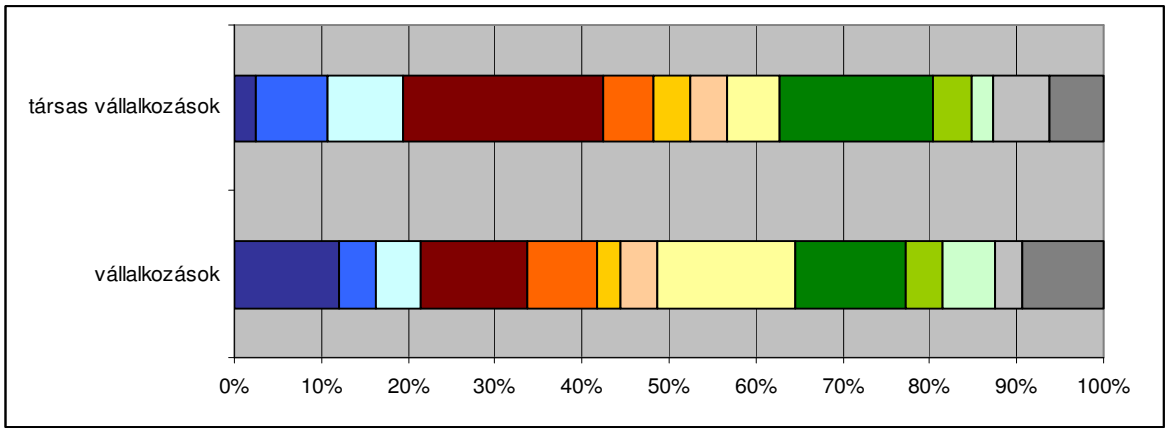

Forrás: KSH, jelmagyarázatot lásd alul

Főtevékenységük alapján – a 18 megyeszékhely átlagához hasonlóan – a legtöbb kaposvári vállalkozás a szolgáltató szektort erősíti. 2012 végén a vállalkozások többsége ingatlanügyletek (2122), szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (1814), kereskedelem, gépjárműjavítás (1419), mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (1395) illetve szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (936) nemzetgazdasági ágba tartozott. A vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása mind a teljes vállalkozói körben, mind a társas vállalkozásokra vonatkoztatva a vidéki megyeszékhelyek átlagát közelíti, eltérést a Kaposváron „élénkebb" szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás mutat (Kaposvár 8%, míg a megyeszékhelyek 4%).

A vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2012. összehasonlítás

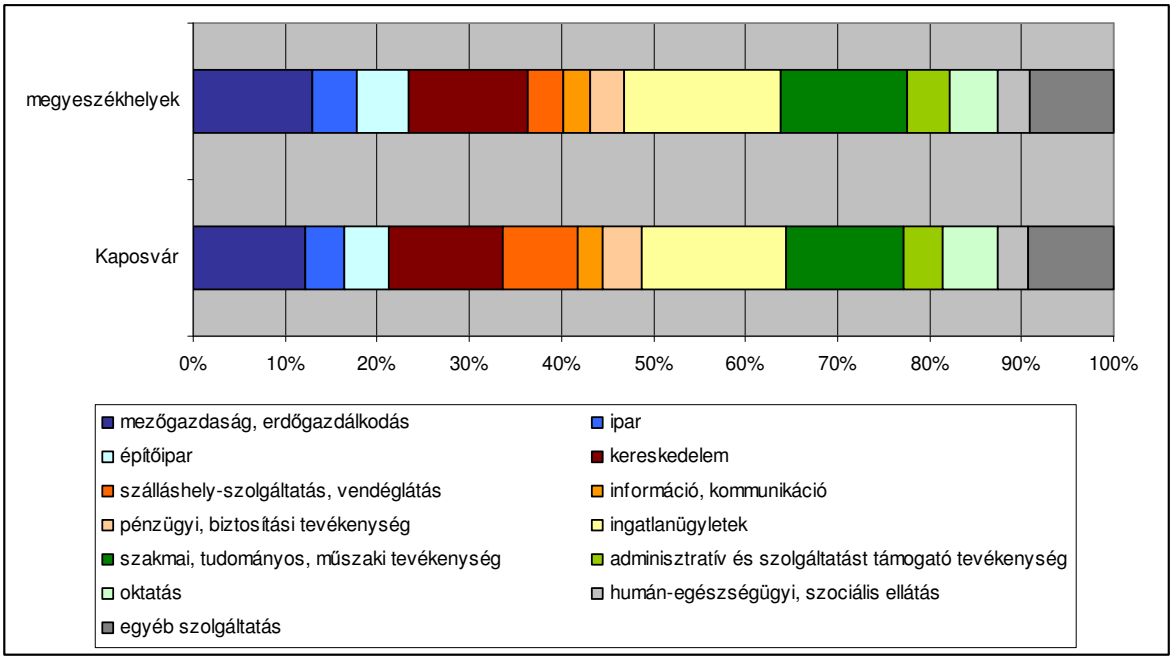

Forrás: KSH

Az ipari tevékenység elsősorban a város keleti és nyugati részén kialakult, korábban a város szélén elhelyezkedő, ma már a várossal egybenőtt iparterületeken folyik. A városban két ipari park létesült, amelyek lehetővé tették az elmúlt években történt jelentősebb befektetéseket. Az önkormányzat által létesített Keleti Ipari Park zöldmezős, nagy területigényű beruházásokat tett lehetővé. A rendelkezésre álló területek ugyan még nem fogytak el teljesen, de a park keleti irányban bővítésre került. A VIDEOTON Ipari Parkban az elektronika, háztartási kisgépek gyártása, híradástechnika területén működő vállalkozások telepedtek le. Jellemzően ipari, gazdasági tevékenység színhelye a Jutai út menti gazdasági övezet, mely azonban ipari park minősítéssel nem rendelkezik.

A kereskedelmi ellátásban minőségi változást eredményezett a – térségi vonzású – bevásárlóközpontok létesítése, amelyek ugyanakkor erőteljes átalakulást hoztak a kiskereskedelmi hálózatban. Az elmúlt évek városrehabilitációs programjainak hatására megújult belváros pedig jó lehetőséget teremt szakosodott kiskereskedelmi egységek, vendéglátóhelyek létesítésére. A világgazdasági válság hatása a helyi kereskedelmen is éreztette hatását, mely elsősorban a kisvállalkozásokat érintette komolyabban.

Kiskereskedelmi üzletek száma, 2002-2012, db

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1 587	1 550	1 512	1 504	1 448	1 362	1 289	1 269	n.a.	1 156	1 153

Forrás: KSH Somogy megyei statisztikai évkönyvek

2002 óta folyamatosan csökken a kaposvári kiskereskedelmi üzletek száma, a vizsgált 10 évben pontosan 27,3%-kal. A profil szerinti részletesebb vizsgálatkor azt látjuk, hogy 2006-ban jelentősen nőtt az élelmiszer jellegű kiskereskedelmi üzletek száma, majd a következő években inkább stagnált. 2012-ben az összes kiskereskedelmi üzlet több mint egynegyedét tették ki. A ruházati üzletek száma ezzel szemben folyamatosan csökkent.

A kiskereskedelmi üzletek megoszlása, 2002-2012

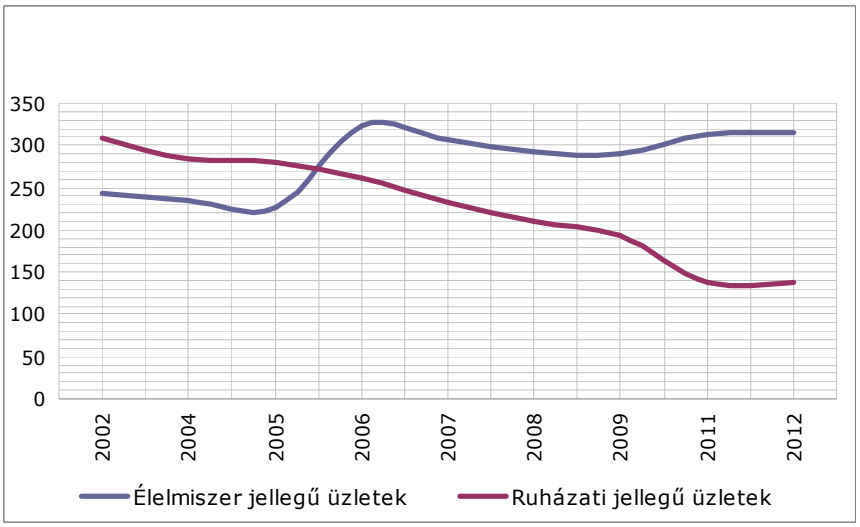

Forrás: Somogy megyei statisztikai évkönyvek

Az 1000 főre jutó kiskereskedelmi egységek száma Kaposváron 17,2 volt 2010-ben, mely a vizsgált megyeszékhelyek rangsorában az alsó felében található. Abszolút értékben is látható, hogy a város a vizsgált középvárosokhoz (Eger, Sopron, Veszprém, Zalaegerszeg) hasonló kereskedelmi kapacitásokkal rendelkezik.

Kiskereskedelmi helyiség állomány a vizsgált városokban, 2013-ban (m^2)

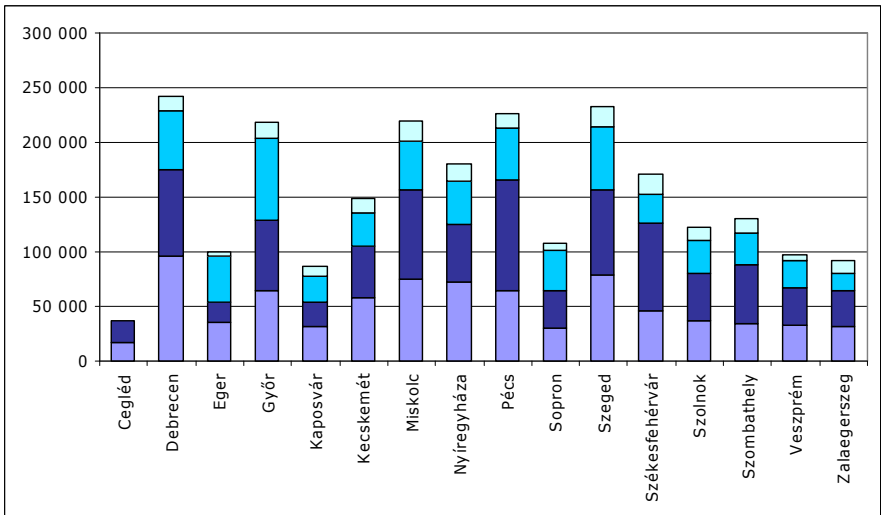

Forrás: ECORYS, megjegyzés: lila: hagyományos egységek, sötétkék: önálló szaküzletek, középkék: bevásárlóközpont, világoskék: nagyméretű szaküzlet (bigbox)

Kaposvár és környéke a Dél-Dunántúli turisztikai régió másodlagos magterülete, a Kapos völgy és a Zselic térségének központja. Kaposvár kereskedelmi férőhely-kapacitása eltörpül a Balaton déli partjának szálláshely-kínálata mellett, mégis nélkülözhetetlen összetevője a város szolgáltató szektorának. A város kereskedelmi és magánszálláshelyein a 2012. évben regisztrált 15 470 vendég 39 537 vendégéjszakát töltött a városban, amely 2,9 napos átlagos tartózkodási időt jelent. 2013-ban 18.493 vendéget regisztráltak, és 47.027 vendégéjszakát; míg az átlagos tartózkodási idő 2,54 nap volt.

A kaposvári idegenforgalmat elsősorban a belföldi turisztikai kereslet határozza meg. A Kaposvár és a Zselic vidéke desztináció imázskutatása 2011-ben történt. A kutatás nem reprezentatív jellegű, de a főbb irányvonalat megmutatja. A kutatási jelentés eredményeit alapul véve megállapítható, hogy Kaposvár és a Zselic, mint kulturális és természeti értékeket és programokat kínáló belföldi úti cél potenciális célcsoportját a magasabb jövedelmi helyzetű, képzettebb, aktív tevékenységre vágyó családok (25-44 év közöttiek, 14 év alatti gyermekekkel), illetve a középkorúak (45-64 évesek, akik fele-fele arányban érkeznek 14 év alatti gyermekkel, vagy anélkül) jelentik. A belföldi háztartások pénzügyi helyzete, illetve a kormányzati intézkedések (pl belföldi utazást támogató SZÉP program) kihatással van Kaposvárra érkező vendégszámra is. Kaposvár a KSH 2013-as előzetes jelentése szerint a hazai első 50 népszerű turisztikai célállomás közé tartozik.

Kereskedelmi szálláshelyek főbb adatai, 2002-2012					
	Szállásférőhelyek száma	**Vendégek száma**	**Ebből: külföldi**	**Vendégéjszakák száma**	**Ebből: külföldi**
2002	754	21 629	5 964	61 914	14 745
2003	782	23 435	5 991	56 656	13 331
2004	1091	23 205	3 784	54 594	8 235
2005	884	23 316	3 218	59 841	7 586
2006	1069	27 469	n.a.	55 396	7 255
2007	875	26 149	n.a.	49 608	9 929
2008	792	19 639	3 681	39 763	8 223
2009	953	17 837	3 296	35 380	7 823
2010	731	14 953	2 510	32 066	6 522
2011	743	13 586	1 883	35 005	4 326
2012	1677	14 531	n.a.	36 431	8 907
Változás 2002-2012	222,4%	62,8%	*31,6%	58,8%	60,4%

Forrás: KSH Somogy megyei statisztikai évkönyvek // *2002-2011,

A Központi Statisztikai Hivatal nyilvántartása szerint Kaposváron a kereskedelmi férőhelyek száma jelenleg 1600 fő elhelyezésére alkalmas. A gyakorlat azt mutatja, hogy ez a szám megtöbbszöröződik a nyári szezonban, amikor a kollégiumok is teljes mértékben bekapcsolódnak a vendégfogadásba.

Kaposvár hosszú időn keresztül ellátta szállásférőhelyekkel a városba érkező turistákat. Jelenleg megállapítható, hogy a nagyrendezvények idején kevés a szállás a városban.

Kaposvár tekintetében a kultúrára és rendezvényekre épülő városi turizmus, valamint a az egészségiparhoz köthető gyógyturizmus lehet a meghatározó a jövőképben. Kaposvár sport és kulturális nagyrendezvényei és fesztiváljai évről-évre több látogatót vonzanak, magángyűjteményei és kiállítóhelyei egyre ismertebbek. Az elkészült városi élményfürdő mellett a gyógyturisztikai fejlesztések eredményeként az egészségturizmus erősödése jelenthet növekedési potenciált a városnak. Az aktív turizmust (vízi turizmus, kerékpározás, lovaglás) is jó adottságok jellemzik és kiépült termékek is jelen vannak. A jövőbeli célkitűzések között szerepel a turisztikai termékek továbbfejlesztése, valamint bekapcsolása Kaposvár idegenforgalmába.

Az idegenforgalmi szektor az egyik legdinamikusabban növekvő ágazat, mely az idegenforgalmi célterületeken a gazdaság sokrétű fejlődését segíti. Kaposvár idegenforgalmi potenciálját tekintve, azok hatékonyabb kihasználásával a szektor növekedése sok szálon járulhat hozzá a város gazdaságának élénküléséhez.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

Kaposváron a gazdasági szervezetek számának alakulását az elmúlt évtizedben a társas és az egyéni vállalkozások eltérő intenzitású, és esetenként eltérő irányú változásai formálták. E folyamat részeként a regisztrált társas vállalkozások száma lassú, de kitartó növekedés következtében folyamatosan emelkedett az időszak során. 2012-ben Kaposváron 11.539 gazdasági szervezetet regisztráltak. Az alábbi táblázat a legkedveltebb társas és egyéni működési formák ezen belüli eloszlását mutatja.

Regisztrált gazdasági szervezetek száma Kaposváron gazdálkodási forma szerint, 2002-2012, db

időszak	Összesen	Ebből			
		Kft.	Bt.	önálló vállalkozás	egyéb
2002	10 516	1 145	1 601	7 242	528
2008	11 102	1 737	1 420	7 303	642
2012	11 539	2 446	1 088	7 843	162
Változás 2002-2012	109,7%	213,6%	68,0%	108,3%	

Forrás: KSH Somogy megyei statisztikai évkönyvek

A 2002 és 2012 közötti időszakban a regisztrált vállalkozások száma közel 10%-kal növekedett. A Kft.-k és önálló vállalakozások száma nőtt, a betéti társaságok száma 32%-kal visszaesett 2002-es évhez képest. A legdinamikusabb fejlődést a korlátolt felelősségű társaság típusú működési forma érte el, számuk több mint duplájára nőtt a vizsgált 10 évben. 2012-ben a regisztrált vállalkozások jelentős része, 68%-a volt önálló vállalkozás, 21,2%-a korlátolt felelősségű társaság, 9,4%-a pedig betéti társaság. A gazdasági szervezetek döntően kis és közepes méretűek. A városban megvalósuló nagyberuházások kivitelezését ezért több esetben tőkeerősebb külső cégek végezték.

Kaposváron 2011-ben a működő vállalkozások száma 5529 volt, amely a megyében működő összes vállalkozás 29,3%-a. Az önkormányzat nyilvántartása szerint jelenleg 6200 működő vállalkozás van bejegyezve Kapováron. A működő vállalkozások tekintetében 2006 és 2007 között visszaesésről beszélhetünk, számuk közel felére csökkent, majd a következő években egy viszonylagos stagnálás tapasztalható. Összességében a 2000 és 2012 közötti időszakban a vállalkozói aktivitás növekedett. A fenti grafikonon azonban jól látszik, hogy a legnagyobb vállalkozási kedv 2003 és 2004 közöttre tehető, majd ezen időszak után egy stabilabb növekedés következett.

Helyi iparűzési adó és adózók száma Kaposváron 2004-2013 között

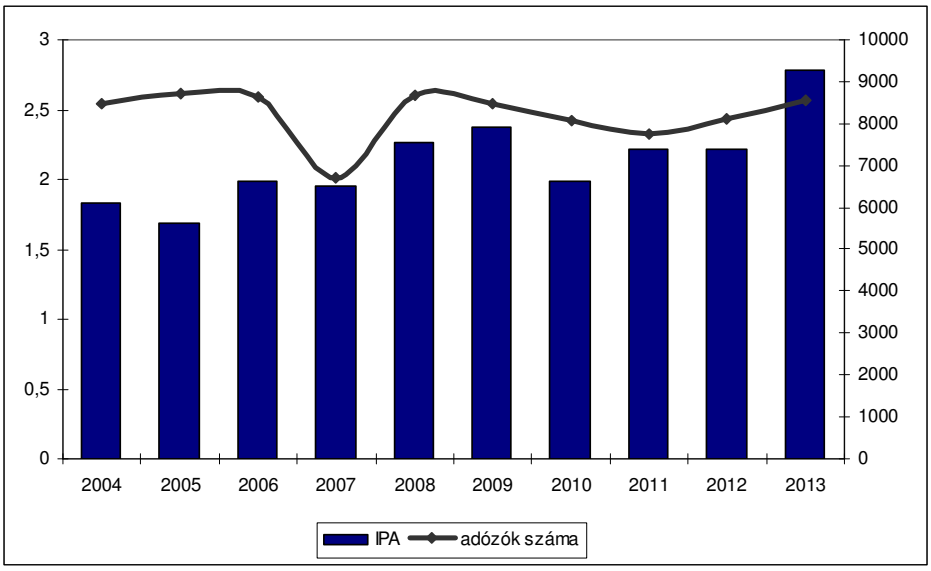

Forrás: Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzat adatszolgáltatása, IPA baloldali skála milliárd Ft, adózók száma jobboldali skála db

Helyi iparűzési adó Kaposváron 2013-ban meghaladta a 2,7 milliárd Ft-ot, mely 25%-al magasabb az elmúlt évekhez képest. Az adózók száma (székhellyel vagy telephellyel rendelkező cégek) 2013-ban 8500 volt, mely 5%-os növekedést jelentett az előző időszakhoz képest.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Kaposvár egyik legnagyobb értéke szellemi tőkéje, mely a termelékenység növekedésének motorja és közvetlenül is emeli a város gazdasági potenciálját és a helyi jövedelmeket. Ugyanakkor a fejlesztések más vállalatok újabb innovációit is katalizálják, melyek újabb innovatív munkahelyeket hozhatnak létre. Ahhoz, hogy Kaposvár tartósan versenyképes legyen, az egyik legfontosabb feltétel az innovatív város fejlesztése. Kaposváron a Kaposvári Egyetem erősíti az innovációt és a K+F tevékenységet.

Az Egyetem elsősorban a multidiszciplináris agrárkutatások területén tud jelentősebb hatást gyakorolni a régió gazdasági életére. A térség agrártermelésének szerkezetére jellemző az országos átlagnál nagyobb arányú szántóföldi növénytermesztés és állattenyésztés. Az állattenyésztési ágazatban a sertéstenyésztés meghatározó jellegű. A régióban országosan is kiemelkedő agrár- és élelmiszeripari vállalkozások vannak. Az egyetem jelentősen hozzájárul az innovációs alapmutatók javulásához.

A Kaposvári Egyetem 2000. január 1-jén jött létre a korábbi agrártudományi egyetem, a tanítóképző főiskola és két kutatóintézet integrációjával. Az állattudományi és a pedagógiai karok mellett 2004-ben létrehozták a gazdaságtudományi és a művészeti kart is. Az Egyetem a 2012-ben 290 fős oktató és kutató állományában 228 főt teljes munka, időben foglalkoztat, közülük minősített 125 fő. Négy kara közül a minősítettek aránya a Művészeti Karon a legalacsonyabb (37,7%), az ÁTK-n a legmagasabb (összes oktatójuk 80%,a). Ezen a karon egy akadémikus és hat akadémiai doktor (DSc) oktató, illetve közreműködésükkel egy akadémiai kutatócsoport is tevékenykedik, és önálló doktori iskola működik – növekvő hallgatói létszámmal. A másik doktori iskolát a Gazdaságtudományi Kar állította ki, itt a minősített oktatók aránya 65%, ketten az MTA doktorai.

Az Állattudományi Kar megalakulása óta folyamatosan tart fenn különböző jellegű kapcsolatokat a régión belüli és kívüli agrártevékenységet folytató gazdaságokkal. Az egyetem oktató és kutató szakembereire alapozva rendszeresen nyújt egyéni és csoportos tanácsadást a régió gazdálkodói és vállalkozásai számára. A kar kutató-fejlesztő tevékenységének célja a folyamatosan szigorodó élelmiszerbiztonsági szabályozásnak való megfelelés biztosítása, a magyar termékek piacvédelme és márkázása, az egészségtudatos táplálkozás elősegítése, a hústermelés teljes vertikumának irányítása, az előállított hús minőségének nyomon követése és biztosítása. A kutatásokat kiterjesztik az orvostudomány, azon belül elsősorban a táplálkozástudomány területére.

A 2009-ben elindított „Modern Szolgáltató és Kutató Egyetem kialakítása Kaposváron" program keretében az egyetem a következő projekteket valósította meg:

- A Kaposvári Egyetem Termékfejlesztési és Nyomonkövetési Kutató Központjának kialakítása
- A Kaposvári Egyetem Agrár- és Élelmiszertudományi Tudásközpont laboratórium épületének felújítása, akadálymentesítése és a szélfogó kialakítása.
- A Kaposvári Egyetem Agrár- és Élelmiszertudományi Tudásközpont épületének felújítása.
- Pannon Lovasakadémia rekonstrukciója.
- Vadgazdálkodási Tájközpont bőszénfai műemlék épületének átalakítása
- A Kaposvári Egyetem Digitális Kompetencia Központjának kialakítása
- Informatikai fejlesztések (Virtuális Campus)

A program hosszútávú célja, hogy a Kaposvári Egyetem szerepét jelentősen megnövelje a magyarországi K+F+I+Oszektorban, továbbá olyan projektek létrejöttét ösztönözze, amelyek az Egyetem kutatóhelyei, illetve intézményei együttműködésében valósulnak meg. A tervezett beruházások révén létrejövő tudáspotenciál segítségével a Kaposvári Egyetem a jelenleg strukturális problémákkal küszködő Agrár- és Élelmiszeriparnak kíván K+F+I+O támogatást nyújtani. Cél a szektor versenyképességének, az előállított termékek biztonságának, a fejlesztési háttér eredményességének növelése.

Mindezek megalapozásához hosszútávú cél a felsőoktatás minőségi (infrastrukturális, IKT alapú) fejlesztése is, a Bolognai folyamatok tekintetbe vételével, az Egyetem művelődési, szociális, egészségnevelési és szabadidős szolgáltató szerepének erősítésével. Az előbbi feladatok teljesítéséhez cél az Egyetem elmaradott oktatási és kutatási infrastruktúrájának és fejlesztésre szoruló tananyagainak, valamint a jelenleg közepes színvonalú nemzetközi oktatási és kutatási kapcsolatainak megerősítése. A program elsősorban az infrastruktúrafejlesztésekhez kíván hozzájárulni, egyúttal biztosítva a létrejövő kutatási és innovációs eredményekhez és a szolgáltatásokhoz való egyenlőbb esélyű hozzáférést. A jelenlegi infrastrukturális fejlesztéseket a jövőben további K+F+I+O-t erősítő fejlesztésekkel kívánjuk kiegészíteni.

A Kaposvári Egyetem hallgatóinak létszáma az elmúlt időszakban erősen csökkent, a 2006-os 4800 főről 2010-ben 2985,re, majd 2013-ra valamelyest növekedett, 2911 főre. Az utóbbi éveket tekintve az egyes karokat ez változóan érintette; az ÁTK-n a 2009-es mélypontot követően bíztató növekedés, a GTK-n emelkedés, majd stagnálás, az MK-n és a PK-n pedig létszámcsökkenés történt. Az egyetem hallgatói létszáma jelenleg csökkenő tendenciát mutat, de évente így is 200-300 diák végez összesen, akiknek a városban tartása fontos feladat lehet az önkormányzat számára is. Megfelelő munkalehetőség, környezet és életminőség kialakításával a helyi társadalom értelmiségi rétegének utánpótlását adhatják a helyi egyetemen végzettek.

Kaposvár versenyképességéhez jelentősen hozzájárul a helyi üzleti infrastruktúra, melynek fontos részei a vállalkozásfejlesztő inkubátorház, a helyi ipari parkok, illetve a meglévő vállalkozásfejlesztési szervezeti hálózat (kamarák, Somogy Megyei Vállalkozói Központ Közalapítvány).

A versenyképesség további tényezői lehetnek a biztonságos, magas minőségű, versenyképes áron nyújtott közműszolgáltatások. Kaposvár önkormányzatának célja, hogy a városi közművek nemcsak a lakosság és a közintézmények, de a vállalkozói réteg felé is versenyelőnyt biztosító szolgáltatást nyújtson. Az önkormányzat célja a külső energiaszolgáltatóktól való energiafüggőség csökkentése.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok

Kaposváron a KSH adatai szerint 2007 és 2012 között 5%-al nőtt a lakásállomány, mely aránnyal a vizsgált megyei jogú városok között a középmezőnyben helyezkedik el. Ezzel párhuzamosan a 100 lakásra jutó népesség száma a 2008-as 242-ről 2012-re 227-re változott, mely 6,7%-os csökkenést jelent. Ennek oka elsősorban a háztartások méretének csökkentése, az egyedülállók és az egyszemélyes háztartások növekvő aránya, illetve a lakásállomány bővülése. A 100 lakásra jutó népesség tekintetében Kaposvár a megyei jogú városok között a negyedik helyet foglalja el, mely azt mutatja, hogy a többszemélyes háztartások aránya magasabb az átlagosnál.

Lakásállomány változása a vizsgált megyei jogú városokban 2007-2012

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	változás
Sopron	24,394	24,684	25,073	25,432	25,548	27,084	**11.0%**
Kecskemét	45,872	46,048	46,329	46,494	46,818	49,956	**8.9%**
Szeged	74,278	74,917	75,739	76,686	77,256	80,233	**8.0%**
Debrecen	88,160	88,944	89,716	90,124	90,342	95,137	**7.9%**
Győr	54,419	55,164	55,350	55,787	56,446	57,880	**6.4%**
Nyíregyháza	48,713	49,515	50,269	50,747	51,003	51,480	**5.7%**
Pécs	68,509	69,082	69,458	70,045	70,334	72,329	**5.6%**
Eger	24,982	25,110	25,295	25,353	25,449	26,251	**5.1%**
Budapest	863,33	872,177	881,000	889,757	895,400	906,782	**5.0%**
Kaposvár	27,757	27,824	27,911	28,072	28,143	29,149	**5.0%**
Székesfehérvár	42,792	42,848	42,981	43,135	43,293	44,867	**4.8%**
Veszprém	25,321	25,891	26,062	26,193	26,246	26,493	**4.6%**
Szolnok	33,080	33,353	33,758	33,991	34,038	34,525	**4.4%**
Szombathely	33,043	33,423	33,655	33,978	34,162	34,293	**3.8%**
Zalaegerszeg	25,103	25,309	25,497	25,620	25,675	25,928	**3.3%**
Tatabánya	29,667	29,901	29,978	30,199	30,254	30,620	**3.2%**
Miskolc	75,029	75,429	75,747	75,871	76,053	76,649	**2.2%**
Békéscsaba	28,735	28,926	29,240	29,349	29,441	29,237	**1.7%**

Forrás: KSH

2006 és 2012 között az újépítésű lakások több mint 40%-a vállalkozók által épített volt, ami a kis épített lakásszámmal mutatott párhuzamot. A 3 és több szobás lakások aránya a vizsgált időszakban átlagosan 50% körüli értéket mutatott, mely elsősorban a családi házak magas arányának is köszönhető (2011-ben országosan is kiemelkedő 80% feletti aránnyal).

A lakáspiaci szegmensek közül a legkeresettebbek a belvárosi hagyományos társasházi lakások, illetve az újszerű családiházas, ikerházas vagy kis társasházas területek a városban. A felújított panel, illetve hagyományos kertvárosi lakások iránt a kereslet mérsékelt, míg leginkább a magas rezsivel rendelkező régi lakótelepi és családiházak iránt rendült meg a kereslet. A jövőben, a kereslet növekedésével igény lehet az elérhető árú családiházas területek illetve társasházak építésére alkalmas telkek iránt.

Az ipari ingatlan szegmensben stabil kereslet és árviszonyok voltak jellemzősek az elmúlt időszakra, a modernebb ipari és raktár ingatlanok ára 110, míg a hagyományos épületeké 30-60 ezer Ft/m^2-en mozog. A szegmens leginkább a keleti ipari övezetben, a Videoton Ipari Parkban és a város nyugati részén a Jutai út mentén helyezkedik el. A város élénk ipari szektorának köszönhetően a kereslet stabil. Elérhető árú, jól megközelíthető ipari telkek iránt középtávon nőhet a kereslet.

A bérelhető kereskedelmi egységek árszínvonala hasonló a dunántúli középvárosok hasonló hagyományos illetve modern szegmenseihez. A nagyméretű hipermarketek és szakáruházak a belváros nyugati szélén kaptak helyet,mely konkurenciát állított a hagyományos belvárosi kiskereskedelemnek és ott a kereslet csökkenését okozta.

Kaposváron a modern bérirodai szegmens „A” kategóriás létesítményekkel nincs jelen, az irodapiacot elsősorban a „B” kategóriás létesítmények képviselik. Ezek nagyrészt egykori ipari vagy igazgatási épületek átalakításával jöttek létre, a helyi keresletet célozzák meg. Jelentősebb, 500-1000 m2-es irodahely igénnyel rendelkező és magas minőséget („A” kategória, zöld megoldások) igénylő üzleti szolgáltató központok számára a városban jelenleg nincs megfelelő helyszín, melynek kialakítási lehetőségét érdemes a városnak akár partnerek bevonásával megvizsgálnia.

A hazai ingatlanpiac rövid-és középtávú kilátásai jelenleg bizonytalanok. A hosszú távú trendeket illetően elmondható, hogy a válságot követően idővel várhatóan helyreáll a megszakadt fejlesztői aktivitás, és az egy egészséges szinten stabilizálódik, a válságot megelőző időszak ingatlanpiaca (a korlátlan hitelezés, ezen alapuló fejlesztői dinamika, lakásboom, stb.) azonban várhatóan nem tér vissza. Ennek megfelelően várhatóan a következő 10 évben a fejlesztői dinamika, kínálatbővülés nem éri el a válságot megelőző évek szintjét.

1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

A gazdaságfejlesztés egyik alapfeltétele a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az önkormányzatok gazdálkodása elválaszthatatlan az államháztartástól, annak egyik alrendszerét jelenti. Az államigazgatás korszerűsítése során az ágazati jogszabályok változása, az adórendszer esetleges átalakítása az önkormányzat pénzügyi szabályozását is befolyásolhatják. Az elmúlt évtizedek azt mutatták, hogy az önkormányzatok költségvetési rendszerét gyakran érték jogszabályi változásból adódóan olyan külső hatások, mely kihívásokra a jövőben is felkészültnek kell lennie.

1.10.1. Költségvetés, gazdasági program

A Kaposvári Önkormányzat bevételei 2010-2013 között az állam által átvállalt feladatfinanszírozás hatására – 27,8 milliárd Ft-ról 18 milliárd Ft-ra – csökkentek. Tekintettel az állami feladatátvállalásra és a megváltozott költségvetési szerkezetre az egymást követő évek összehasonlítása nem ad valós képet az önkormányzat gazdálkodásáról.

Tekintettel arra, hogy a saját bevételek közül különösképpen a helyi adóból, illetve az önkormányzati tulajdonban levő ingatlanok eladásából származó bevételek növelésével teremthető meg a gazdálkodás szabad mozgástere, indokolt e két tételre különös figyelmet fordítani. E bevételek a 2010-2013. év összesített adatai alapján növekedtek.

A helyi adó Kaposvárott 1991 szeptemberében került bevezetésre, a legnagyobb összegben a helyi iparűzési adó járul hozzá az önkormányzati bevételekhez, a 2010 és 2013 közötti időszakban 1,9 milliárd forintról 2,7 milliárdra emelkedett.

A 2013-ban a Kormány és a Kaposvár önkormányzata által elfogadott megállapodás értelmében az állam a város hitelállományának 100%-át vállalta át. A döntés hatására egyrészt megszűnnek a város hiteltörlesztésre fordítandó kiadásai, másrészt növekedhet a hitelképessége is.

2014-től már az elmúlt lezajlott szervezeti változások, az állami és önkormányzati feladatmegosztás új rendje, a feladatfinanszírozás 2013. évben bevezetett szabályai határozzák meg az önkormányzat működését, a 2013-ban lezárult adósságkonszolidáció tartósan érezteti hatását. Az önkormányzat 2011 - 2012. évben felülvizsgálta kötelező és önként vállalt feladatait, a meghozott intézkedések révén biztosított a felhalmozási hiány kezelése.

Összességében a változások Kaposvár számára biztonságos, tartósan fenntartható gazdálkodást tesznek lehetővé. Ehhez azonban szükséges a fegyelmezett, szigorú költségvetési gazdálkodás fenntartása, a működési szuficit megőrzése.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési és helyi gazdaságfejlesztési intézményrendszere

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a településfejlesztési tevékenységét a Titkársági Igazgatóság koordinációja alatt végzi. A stratégiai anyagok elkészítésében a Főépítészi Iroda lát el szakmai koordinációs feladatokat. A településfejlesztési témákat a Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Műszaki Bizottság tárgyalja. Az anyagok belső egyeztetésében részt vesznek az illetékes alpolgármesterek illetve irodák és igazgatóságok, valamint az önkormányzati határozattal elfogadott partnerségi egyeztetés szabályai szerinti résztvevők (lakosság, civil és egyházi szervezetek).

A városfejlesztéshez és területrendezéshez kapcsolódó feladatokat a Főépítészi Iroda látja el. Az építésügyi és területfejlesztési ágazaton belül a Közgyűlés feladat- és hatásköréhez kapcsolódva döntés-előkészítést végez és a végrehajtásban közreműködik.

- a helyi építési szabályzat, a szabályozási és településszerkezeti terv karbantartása, módosításának előkészítése; véleményezési eljárás lefolytatása a helyi építési szabályzat és szabályozási terv

elfogadása előtt; helyi építési szabályzat és a szabályozási terv nyilvántartása, hatályos kivonat készítése; változtatási tilalomról szóló rendelet előkészítése;

- a településfejlesztési és településrendezési ügyekben a közérdekű bejelentések, javaslatok, panaszok intézésével kapcsolatos feladatok ellátása;
- stratégiai városfejlesztési tervek készítése, koordinálása (TFK, ITS),
- kapcsolatot tartása a lakossággal, a civil és önkormányzati szervekkel, szervezetekkel, építészekkel és a szakmai kamarával a településképet érintő valamint a településfejlesztési és településrendezési ügyekben;

A hivatalon belül a településfejlesztési és gazdaságfejlesztési projektek műszaki előkészítését, lebonyolítását, koordinálását **a Műszaki és Pályázati Igazgatóság** végzi, melnyek főbb feladatai

- beruházási területen:
  - az önkormányzati beruházások felújítások; előkészítése, illetve egyes beruházások lebonyolítása
  - tervezési, kivitelezési és ellenőrzési feladatok ellátása
  - műszaki ellenőrzés
  - területfejlesztéssel kapcsolatos feladatok;
  - műszaki és infrastrukturális, környezetvédelmi feladatok ellátása
  - stb.
- pályázati területen:
  - az Európai Uniós, nemzeti, regionális, területi és egyéb pályázati kiírások figyelése,
  - pályázatok készítése
  - projektmenedzseri feladatok,
  - közbeszerzési feladatok,
  - a benyújtott pályázatok menedzselése;
  - a fejlesztési elképzelések nyilván tartása

A **Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft.** Kaposvár városfejlesztési, város-rehabilitációs projektjeinek tervezési és menedzsment feladatait látja el. Célja és feladata a helyi és környékbeli gazdaság fejlődésének elősegítése mind a közszféra, mind a vállalkozói-, civil- és a magánszféra igényeit szem előtt tartva. A társaság elsősorban az Európai Uniós forrásokból finanszírozott pályázatok elő- és elkészítésével, a pályázatok lebonyolításával, menedzsmentjével és elszámolásával foglalkozik. A cég tevékenységi területe a következő szolgáltatásokat foglalja magába:

- Pályázatfigyelés, projektfejlesztés: figyelemmel kísérik a pályázati lehetőségeket és igény esetén teljes körű projektfejlesztési támogatást biztosítanak. A projektfejlesztés keretében a projektötlet megfogalmazását és a hozzá tartozó pénzügyi keretek meghatározását valósítják meg.
- Pályázat készítés, pályázatírás: Pályázat készítés keretében a jogosultsági ellenőrzéstől kezdve a szakmai-műszaki program összeállítása, a hozzá kapcsolódó költségvetés tervezése, a szükséges marketing-, és kommunikációs terv elkészítése, a horizontális szempontok kiválasztása feladatokat is teljes körűen ellátják.
- Projektmenedzsment, támogatáskezelés: projektmenedzsment feladat keretében a támogatási szerződés megkötésének idejétől a záró elszámolás elfogadásáig a támogatóval való kapcsolattartást, a szükséges dokumentumok elkészítését, az ehhez tartozó határidők betartását és betartatását, pénzügyi menedzsment szolgáltatást is vállalják.
- Városfejlesztés, település-fejlesztés: A Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft. egyik fő tevékenysége a városfejlesztés, a lakókörnyezet, az életminőség fejlesztése, a fejlesztésekhez szükséges településfejlesztési stratégiák kialakítása, már meglévő, korábbi dokumentumok felülvizsgálata is.
- Kötelező nyilvánosság biztosítása: az Európai Unió által társfinanszírozott pályázatok esetében kötelező tevékenység a nyilvánosság biztosítása. Hirdetőtáblák megtervezése és legyártása, sajtóközlemények elkészítése és kiküldése, pr cikkek, egyéb sajtó megjelenések elkészítése, fotódokumentáció elkészítése, rendezvények szervezése.

2009-ben alakult **Kaposvár és a Zselic és vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület**, jelenleg 38 taggal rendelkezik, az egyesült célja a termék-, illetve szolgáltatásfejlesztés, amely Kaposvár kulturális értékeinek megőrzése és a Zselic természeti örökségének megóvása mellett, a desztináció legjellemzőbb vonzerőire, a természetre és az ehhez kapcsolódó aktív szabadidős lehetőségekre, továbbá a kultúrára alapoz. Az Egyesület tagjai között turisztikai vonzerővel rendelkező szolgáltatók, önkormányzatok vannak jelen. A TDM

feladata ellátni a turisztikai kínálat sokoldalú fejlesztésének szakmai előkészítését, a horizontális (szolgáltatókkal, magánszférával) széleskörű együttműködést gazdasági alapon megszervezni, érdekeltté téve az ágazat szereplőit. A fejlesztések és az összehangolás mellett hatékonyabb piacra vitelt és információszolgáltatást is végez. Az egyesület Tourinform irodát is fenntart.

A városfejlesztés intézményi rendszerében össze kell hangolni a gazdaságfejlesztési / befektetés ösztönzési feladatok hatékony elvégézését. A magánszektorral, befektetőkkel és érdekelt gazdasági szervezetekkel való szakmai kapcsolattartás mellett szükség van a városdiplomáciai kapcsolatok gazdasági vonatkozású előkészítésére, az információ-szolgáltatás hatékonyságának növelésére..

1.10.3. Foglalkoztatáspolitika

Kaposvár célja, hogy a foglalkoztatás jelenlegi lehetőségeinek feltérképezését követően a munkaformák és résztvevők számát egyaránt bővítse. Másrészről a közfoglalkoztatás nem csak a városi önkormányzati, de a térség foglalkoztatására is hatást gyakorol, ennek révén hatással van a helyi gazdaságra.

Kaposváron is a foglalkoztatást segítő szolgáltatások jelentős része állami szervezésű, illetve finanszírozású, mivel a szakfeladat ellátása elsősorban állami kötelezettség. A városnak, illetve szervezeti egységeinek elsősorban a közfoglalkoztatás megszervezése során állnak fenn kötelezettségei, de vannak közös feladataik a munkanélküliek segélyezésének, szűrésének, továbbá a munkaerőpiacra történő kivezetést segítő beavatkozások tervezésének és működtetésének területén is.

A politikai rendszerváltozással járó gazdasági átalakulással együtt Kaposváron megjelent a munkanélküliség is. Az átalakulás számos vállalat megszűnését, leépülését, szétesését eredményezte. A 2012. év végén 3872 regisztrált munkanélkülit tartottak számon Kaposváron, amely a munkaképes korú lakosság 9,2%-át jelentette. A 2012-ben a nyilvántartott álláskeresők között 7,5% rendelkezik diplomával, tehát a regisztrált munkanélküliek zöme alap vagy középfokú végzettségű.

A város foglalkoztatás-politikai célkitűzései

Stratégiai szintű célkitűzés Kaposvár és munkaerő-piaci vonzáskörzete foglalkoztatási szintjének emelése az elsődleges munkapiacon; illetve a városban élő munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetűek, munkaképességének megőrzése, illetve az elsődleges munkaerő-piacra történő be-, illetve visszajutásához szükséges helyzetbe hozása és foglalkoztatásuk elősegítése.

A fenti főbb célok elérése érdekében az alábbi két területen szükségesek intézkedések:

- Bekapcsolódás a helyi gazdaságba, ezen belül a helyi gazdaság élénkítése, helyi beszállítók bevonásával, elérni, hogy jobb beágyazódás alakuljon ki a térség gazdasági környezetébe, illetve gazdasági önellátás elősegítése a térségben.
- Közfoglalkoztatás a város által fenntartott intézményeken belül, melynek célja egyrészt igényesebb munkahelyekkel segíteni a foglalkoztatási gondok enyhítését, továbbá hatékonyabban segíteni az álláskeresőket a munka világába visszavezető úton, illetve támogatott munkaerőt alkalmazni egyes nem szak-specifikus munkakörökbe.

1.10.4. Vagyongazdálkodás[29]

A vagyongazdálkodás szűken vett értelmezés szerint a nem önkormányzati alapfeladat ellátását szolgáló vagyonelemekkel kapcsolatos bevételszerző tevékenységet, illetve ezek értékesítését jelenti, a tágabb értelmezés szerint az önkormányzati gazdálkodás komplex, átfogó tevékenység, ami magában foglalja a teljes vagyonelemekkel való gazdálkodást is. Az Alaptörvény, a Nemzeti vagyonról szóló törvény, valamint Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény hatályba lépésével az önkormányzatok vagyongazdálkodásának jogszabályi alapja jelentősen átalakult.

29 Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási terve alapján, 59/2012 (X.03.) számú önkormányzati rendelettel elfogadva.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata közép –és hosszú távú vagyongazdálkodási terve számba veszi az önkormányzat vagyonát, és Kaposvár város fejlesztési elképzeléseinek megfelelően megfogalmazza a hatékony vagyongazdálkodás legfontosabb célkitűzéseit és feladatait, valamint megalapozza azt, hogy a vagyonnal való gazdálkodás tervszerűen, átláthatóan az önkormányzat fő célkitűzéseivel összhangban, de a változó körülményekhez alkalmazkodva valósuljon meg. Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2012. évben fogadta el új önkormányzati rendeletét az önkormányzati vagyongazdálkodásra vonatkozóan a megváltozott jogszabályi háttérre – az elfogadásra került Nvtv.-re és Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011.évi CLXXXIX. törvényre - tekintettel.

Az önkormányzati vagyon

A helyi önkormányzat vagyona a tulajdonából és az őt megillető vagyoni értékű jogokból áll, amely törzsvagyon vagy üzleti vagyon lehet.

A helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzeti vagyon külön része a törzsvagyon, amely közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja, és amelyet az Nvtv. kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyonnak minősít, vagy amit törvény illetőleg a helyi önkormányzat rendelete nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősít (a továbbiakban együtt: forgalomképtelen törzsvagyon), továbbá amit törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete korlátozottan forgalomképes vagyonelemként állapít meg.

A helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező nemzeti vagyonba tartoznak az Nvtv. alapján

- a helyi közutak és műtárgyaik,
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló terek, parkok,
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzetközi kereskedelmi repülőtér, a hozzá tartozó légiforgalmi távközlő, rádiónavigációs és fénytechnikai berendezésekkel és eszközökkel, továbbá a légiforgalmi irányító szolgálat elhelyezését szolgáló létesítményekkel együtt, valamint
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló - külön törvény rendelkezése alapján részére átadott - vizek, közcélú vízi létesítmények, ide nem értve a vízi közműveket,
- egyéb közterületek.

A helyi önkormányzat korlátozottan forgalomképes törzsvagyonát képezi

- a helyi önkormányzat tulajdonában álló közmű,
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló, a helyi önkormányzat képviselő-testülete és szervei, továbbá a helyi önkormányzat által fenntartott, közfeladatot ellátó intézmény, költségvetési szerv elhelyezését, valamint azok feladatának ellátását szolgáló épület, épületrész,
- a helyi önkormányzat többségi tulajdonában álló, közszolgáltatási tevékenységet vagy parkolási szolgáltatást ellátó gazdasági társaságban fennálló, helyi önkormányzati tulajdonban lévő társasági részesedés.

Az önkormányzat üzleti vagyona a polgári jog és az Nvtv. szabályai szerint forgalomképes. Az önkormányzat üzleti vagyonát jelenti mindazon vagyon, amely nem tartozik az önkormányzat törzsvagyonába.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának alábbi vagyonelemei a korlátozottan forgalomképes törzsvagyonba tartoznak:

- köztemető céljára használt ingatlan,
- nem önkormányzati költségvetési szerv, gazdálkodó, civil szervezet által köznevelési, kulturális, közművelődési, egészségügyi, szociális, gyermekjóléti ellátási célra használt ingatlan,
- színházi célra használt ingatlan,
- hulladékkezelési célra használt ingatlan,
- strand és fürdő céljára használt ingatlan,
- piac és vásárcsarnok céljára használt ingatlan,
- egyéb közhasználatú ingatlanok
- ingóságok.

A helyi rendelet továbbá előírja, hogy az önkormányzati vagyonhoz tartozó ingatlant az Nvtv., a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény és egyéb központi jogszabály előírásai szerint kell nyilvántartani. A kataszter és a kataszternapló folyamatos vezetéséről, továbbá az önkormányzat tulajdonába

kerülő ingatlanok tulajdonjogának az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyeztetéséről, a kataszterben való átvezetéséről a jegyző gondoskodik.

Az önkormányzati vagyon hasznosítására, gyarapítására vonatkozó közép- és hosszú távú célkitűzéseket az önkormányzat aktuális gazdasági programja és mindenkori hatályos vagyongazdálkodási koncepciója tartalmazza, valamint a mindenkori hatályos költségvetési rendelet tartalmazza az önkormányzati vagyon hasznosítására, értékesítésére, gyarapítására vonatkozó éves célkitűzéseket.

A vagyongazdálkodási rendszer az Önkormányzat teljes vagyonát lefedi, erre vonatkozó koncepciót valamennyi típusú vagyonra vonatkozóan ki kell alakítani, amihez szükséges a vagyon szerkezetével kapcsolatos különböző megközelítések rögzítése. Az önkormányzat vagyonát a vagyon típusa szerint a következő csoportokba lehet besorolni:

- Ingatlan vagyon – az ingatlanok összessége.
- Portfolió vagyon – Vagyoni értékű jogok, társasági részesedések

Ingatlanvagyon

Az ingatlanvagyon-gazdálkodás kiemelt célja a város által kötelezően ellátandó, illetve a városvezetés döntései alapján felvállalt feladatellátás által megkívánt elhelyezési igények megfelelő színvonalú, egyúttal gazdaságilag racionális módon történő biztosítása. Az ingatlanvagyon tekintetében a fő cél a város összvagyonának növekedése, a vagyonértékesítésből származó bevétel fejlesztési célokra történő felhasználása.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata vagyonának legjelentősebb köre az ingatlanvagyon. A 2012. december 31. napján felvett vagyonkimutatás alapján az Önkormányzat tulajdonában 3832 db ingatlan van, melyek könyv szerinti nettó értéke 52.509.643e Ft. A 3832 db ingatlanból 1870 db forgalomképtelen, 715 korlátozottan forgalomképes és 1247 db ingatlan képezi az üzleti vagyon körét, azaz forgalomképes. A vagyonösszetétel folyamatosan változik, a mobilizálható vagyon összértéke csökkent, ezzel párhuzamosan viszont növekedett a lakosság életkörülményeit jelentősen befolyásoló önkormányzati törzsvagyon.

Az ingatlanok közel 75%-a belterületi ingatlan, a 3832 db ingatlanból 3026 db 1/1 tulajdoni hányadban önkormányzati tulajdon. A teljes ingatlanvagyonból 207 db ingatlan védett természeti területen fekszik.

Az Önkormányzat, mint a város legnagyobb ingatlantulajdonosa, ingatlanainak értékesítésével és hasznosításával jelentős szerepet tölt be a város gazdaságának fejlesztésében és ennek során törekszik egy vállalkozásbarát környezet kialakítására. Az ingatlanvagyon gyarapítása önmagában nem cél, csak akkor, ha az önkormányzati feladat ellátásához szükséges.

Az önkormányzat kötelező feladatainak ellátását szolgáló forgalomképtelen és korlátozottan forgalomképes vagyoni kör tekintetében az állagmegóvás és lehetőség szerint értéknövelő ráfordítások elvégzése a cél.

A forgalomképes vagyontárgyak közül gazdaságilag meghatározóak a nem lakás céljára szolgáló helyiségek (üzlet, műhely, raktár), melyeknél törekedni kell a minél magasabb hasznosítottsági arány elérésére és az önkormányzat tulajdonosi pozíciójának fenntartására.

A megtérülési idő figyelembe vételével nem célszerű megtartani a garázsok, garázs alatti területek tulajdonjogát, amennyiben azok a jövőbeni városfejlesztési elképzelések megvalósítását nem akadályozzák, vagy hátráltatják.

Vagyoni értékű jogok, társasági részesedések

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 2013. június 30. fordulónappal lenti táblázat szerinti nyolc gazdasági társaságban rendelkezik tulajdonrésszel, ebből három társaságban 100%-os az önkormányzati tulajdoni részesedés. A Kapos Holding Közszolgáltató Zrt. 9 önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság egységes irányítását látja el.

Kimutatás az önkormányzati tulajdoni részesedéssel működő gazdasági társaságokról (2013. június 30. fordulónappal)

Gazdálkodó szervezet neve	Jegyzett tőke	Önkormányzati tulajdon (törzstőke)	Névérték	Önkormányzati tulajdoni hányad
KAPOS HOLDING Közszolgáltató Zrt.	2 003 143	2 003 143	2 003 143	100,00%
Dél-dunántúli Regionális Víziközmű-üzemeltető és Szolgáltató Kft.	1 200	400	400	33,33%
Somogy Megyei Temetkezési Szolgáltató Kft.	36 450	9 480	9 480	26,01%
KOMETA 99 Élelmiszeripari Zrt.	5 300 000	2 000 000	2 000 000	37,74%
Csiky Gergely Színház Közhasznú Nonprofit Kft.	500	500	500	100,00%
Kaposvári Városfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft.	80 000	80 000	80 000	100,00%
Kaposvár-TISZK Térségi Integrált Szakképző Központ Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft.	3 000	2 180	2 180	72,67%
Dél-Dunántúli Idegenforgalmi Közhasznú Nonprofit Kft.	4 440	370	370	8,33%
ÖSSZESEN:	7 428 733	4 096 073	4 096 073	

Forrás: Kaposvár Önkormányzat

A lakosság életkörülményeit jelentősen befolyásoló tevékenységet végző gazdasági társaságoknál cél az önkormányzati többségi felügyelet, a közszolgáltatások minőségének javítása, valamint a lakossági terhek mérséklése. Ennek érdekében az Önkormányzat a közszolgáltató társaságokban lévő részesedését nem értékesíti, sőt újabb közszolgálati területekre vonatkozó gazdasági társaságok vagyonrészét kívánja megvásárolni.

Vagyongazdálkodási célok, feladatok

Az önkormányzati vagyongazdálkodás során mindenekelőtt az alábbi szempontokat, célokat kell figyelemmel követni:

- mind közép, mind hosszútávon biztosítani kell a vagyongazdálkodás alapelveinek betartását, a vagyongazdálkodás keretében elsődleges célként a közfeladatok ellátását kell szem előtt tartani,
- biztosítani kell a vagyonnal való felelős, költségtakarékos, rendeltetésszerű és átlátható gazdálkodás szervezeti feltételeit,
- az önkormányzat vagyongazdálkodásának követnie kell a változó feladatellátást, és illeszkednie kell az önkormányzat mindenkori teherbíró képességéhez,
- az önkormányzat vállalkozási tevékenysége, az ehhez kapcsolódó vagyongazdálkodás a kötelező feladatainak ellátását nem veszélyeztetheti.

Az önkormányzati vagyongazdálkodás során törekedni kell a vagyonelemek gyarapítására, különösen állami tulajdonú ingatlanok tulajdonjogának ingyenes megszerzésével, valamint városfejlesztési és iparfejlesztési szempontból frekventált ingatlanok vásárlásával.

Közép távú vagyongazdálkodási célok, feladatok

A hasznosítás során az alábbi általános célokat, elveket kell szem előtt tartani:

- az önkormányzat vagyongazdálkodásának követnie kell a változó feladatellátást és illeszkednie kell az önkormányzat mindenkori teherbíró képességéhez,
- hasznosítás a városfejlesztési elképzelések figyelembe vételével történjen,
- pályázati lehetőségeket nyomon kell követni és minél teljesebben kihasználni,
- vagyonelemek hasznosíthatósági lehetőségeinek javítása,
- törekedni kell a vagyon értékének megőrzésére, állagának védelmére,
- a feladatellátáshoz nem szükséges, illetve az ésszerűen, gazdaságosan nem hasznosítható vagyontárgyak elidegenítése,
- a közfeladatok ellátásához nem szükséges vagyonelemek döntően piaci alapú, a Közgyűlés által határozatban elfogadott díjtételekkel történő hasznosítása,
- adott esetben átmeneti hasznosítás a közgyűlési határozatba foglalt díjtételektől eltérően, egyedi közgyűlési döntés alapján a vagyontárgy állagának megóvása, jövedelmezőségének fenntartása érdekében,

- a vagyongazdálkodás során - közgyűlési egyedi döntésekkel – Kaposvár és környéke turisztikai kínálata bővítése, a turisztikai programok feltételeinek megteremtése, valamint a helyi gazdaságszervezéshez szükséges tevékenységek, és a helyi ifjúság számára szóló programok, kezdeményezések támogatása,
- a bérleti díjak évenkénti felülvizsgálata (közterületek, nem lakás célú helyiségek, egyéb intézmények helyiségeinek bérletdíjai),
- bérleti díjak beszedése, behajtása, bírósági úton történő érvényesítése,
- vagyonnyilvántartás folyamatos vezetése, aktualizálása,
- éves költségvetési rendeletben az értékesítendő ingatlanok meghatározása.

Hosszú távú vagyongazdálkodási célok, feladatok

A hosszú távú vagyongazdálkodás során is figyelemmel kell lenni a középtávon megfogalmazott célokra, elvekre és azon felül fokozott figyelmet kell fordítani a lentebb megfogalmazottakra:

- a vagyonhasznosítás bevételeit lehetőleg minél nagyobb arányban a vagyontárgyak megóvására, megújításra illetve beruházásra kell fordítani
- olyan fejlesztések támogatása, melyekkel energiát, költségeket lehet megtakarítani
- kedvező pályázati lehetőségek maximális kihasználására kell törekedni

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

A kaposvári bérlakás szektorban Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának szerepe kettős: egyrészt megjelenik, mint tulajdonos, másrészt jogalkotói hatáskörét gyakorolva (ugyan szűk körűen, de hatással van a város egészének lakásgazdálkodására).

A korábbi állami lakásállomány nagy része a 90-es években Kaposváron is az önkormányzat tulajdonába került (csakúgy, mint a többi városban). Kaposvár Önkormányzatának a törvény a speciális elhelyezésre szolgáló otthonházakat valamint a kezelésében lévő átmeneti lakásokat is juttatta, ami a bérlakás piacon való részvételére csak korlátozott lehetőséget biztosított.

	Bérlakás állomány (db)	Nem lakás célú helyiségek (db)
2010	1144	248
2011	1140	247
2012	1138	244
2013	1135	239

Forrás: Kaposvár Önkormányzat

Lakás- és helyiséggazdálkodás szabályai

Kaposváron jelenleg a 49/1993. (XII. 15.) önkormányzati rendelet tartalmazza a szociális bérlakáshoz való jutás feltételeit a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó szabályokat, mely a 1993. évi LXXVIII. törvény végrehajtásáról rendelkezik, illetve rendeletet a jövedelemszámítás szabályait és a vagyoni határt a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szabályozza. Szociális helyzet alapján önkormányzati bérlakás bérleti jogának elnyerésére Kaposvár Megyei Jogú Város Polgármestere által meghirdetett pályázat útján van lehetőség. A pályázatokat a közgyűlés népjóléti bizottsága bírálja el. A megüresedett önkormányzati bérlakásra kérelem esetén a Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlésének Népjóléti Bizottsága meghatározott térítési díj ellenében bérlő kiválasztási jogot biztosíthat.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő bérlakások értékesítésével a Polgármesteri Hivatal Gazdasági Igazgatóságának Vagyongazdálkodási Irodája foglalkozik. A bérlakás akkor értékesíthető, ha az nem tartozik az Önkormányzat törzsvagyonába, illetve városrendezési okok miatt nem áll elidegenítési tilalom alatt, értékesítése nem akadályoz tervezett fejlesztést, vagy szolgálati lakás esetén az eladáshoz a szolgálati jog jogosultja hozzájárulását adta.

Az Önkormányzati ingatlanok hasznosítása bérlet, értékesítés, illetve haszonbérlet útján történik, mely feladatokat a Polgármesteri Hivatal Gazdasági Igazgatóság Vagyongazdálkodási Irodája végzi. Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 59/2012. (X.03.) rendeletében foglaltaknak megfelelően az Önkormányzat

tulajdonában lévő üres nem lakás céljára szolgáló helyiségek (üzlet, iroda, raktár, garázs) nyilvános pályázati versenyeztetési eljárás keretében, a legkedvezőbb ajánlatot tevő részére legfeljebb 5 éves határozott időtartamra kerülnek bérbeadásra. A bérleti díj mértéke a helyiség műszaki állapotától, városon belüli területi elhelyezkedésétől, illetve a bérlemény típusától függ. A bérleti díj minimális mértékét évente a Közgyűlés határozza meg.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában lévő vagyontárgyak értékesítésének eljárási szabályait Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 59/2012. (X.03.) rendelete tartalmazza. Az értékesítéssel kapcsolatos fő szabály: az elidegenítés nyilvános pályázaton versenyeztetési eljárás keretében történik az esetben is, ha a pályázat kiírására vételi szándék bejelentése alapján kerül sor.

Mezőgazdasági földterületek művelésére pályázati eljárás lefolytatásának eredményeként legfeljebb 10 éves időtartamú haszonbérleti szerződés köthető.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában lévő közterületen felépítmény – amennyiben az építési engedélyhez, vagy építési bejelentéshez kötött – építési engedély, ill. építési bejelentés tudomásulvétele alapján és bérleti díj fizetése ellenében helyezhető el. Közterületen történő bármely építési tevékenység településképi bejelentési eljárás köteles tevékenység.

Lakás- és helyiséggazdálkodás céljai

A Kaposvári Önkormányzat a városfejlesztési koncepció részeként megfogalmaz olyan közép- és hosszú távú lakhatást támogató stratégiát, amelyet a szabályozók megalkotásával érvényre juttathat. Kaposvár lakásgazdálkodási rendszerében olyan önkormányzati struktúrát és működést kell megvalósítani, ahol az önkormányzati tulajdonú lakásállomány hasznosítása

- az önkormányzat feladataként a lakáspolitikai szempontból preferált, támogatható szegmenseket figyelembe véve valósul meg,

A célállapotot a következő célok teljesülésével lehet elérni, amely célok irányt mutatnak a lakásgazdálkodás valamennyi területén:

- A teljes körű lakásvagyon összetételének, helyének, műszaki állapotának és értékének naprakész ismerete.
- A szakszerű hasznosítás során a vagyongazdálkodás alapelveinek működtetése, gazdálkodási szemléletű lakás vagyonkezelés megvalósítása.
- A lakásállomány strukturális átalakítása a megfogalmazott küldetésnek és jövőképnek megfelelően, amely során a jelenlegi és a jövőben rendelkezésre álló lakásállomány illeszkedik a lakáspolitikai szempontból preferált célcsoportok megjelenő igényéhez.
- A felújításokkal, fejlesztésekkel a jelenlegi lakásállomány minőségének fokozatos javítása pályázati források bevonásával.
- A lakások értékesítéséből származó bevételeket a megmaradó lakások minőségének fejlesztése mellett a lakások beszerzésére kell fordítani. A vagyongazdálkodás alapelveit az értékesítés során érvényesíteni kell.
- Kaposvár lakásvagyonának hasznosítása döntően bérlakásként történik, szociálpolitikai céllal – ezért a gazdaságos hasznosításuk a legtöbb esetben nem valósítható meg.

1.10.6. Energiagazdálkodás[30]

A kaposvári energiapolitika alapja a diverzifikáció, a verseny és az ellátásbiztonság. A város kiszámítható és megfizethető árakat akar garantálni a fogyasztóknak, ésszerűsíteni az energiafelhasználást és mindemellett védeni a természeti környezetet.

Kaposvár gazdasági és közellátási szférája energetikai szempontból nagyrészt az országos ellátórendszerektől függ. A város a szükséges villamosenergiát az országos rendszerből, részben közüzemi szolgáltatótól szerzi be. Az önkormányzati fenntartású intézmények a szabadpiacról vásárolják a villamosenergiát. A távfűtéshez és a használati melegvíz előállításhoz szükséges hőenergiát helyben, - de szintén világpiaci függőségen - gáz felhasználásával kerülnek előállításra. A városban működő termelő és gazdálkodó szervezetek, önkormányzati

[30] A *Dél-Dunántúli Regionális Energia Stratégia, 2012. felhasználásával*

fenntartású intézmények a hőszükségletüket nagyrészt földgáz felhasználásával fedezik. A földgáz árának világpiaci ingadozása egy komoly bizonytalansági tényezőt jelent az önkormányzatra, a lakossági és egyéb fogyasztókra.

Az önkormányzatnak a lehető legkedvezőbb áron történő energiabeszerzés mellett az ellátás biztonságát is szem előtt kell tartani. Az önkormányzati intézmények energetikai állapotának feltárása érdekében az elmúlt időszakban több intézkedés történt:

— 2005-ben az UNDP pályázati keret támogatásával 5 intézményre elkészült a veszteségfeltáró energia-audit.
— 2006. év I. negyedévében "Szemünk fénye" program keretében 45 intézménynél megtörtént a világítási rendszer felülvizsgálata, és folyamatban van az intézmények fűtési rendszereinek felülvizsgálata.
— 2014-ban pedig elkezdődött a város energetikai lehetőségeinek felmérése.

A közeljövő feladata a földgázfelhasználás minél nagyobb arányú csökkentése megújuló energiaforrások bevonásával a hőtermelésbe, ebbe az irányba többi lépés is történt az elmúlt időszakban:

— Kaposvári Önkormányzat biogázt vásárol a helyi cukorgyártól, amellyel a közeli Virágfürdőt fűtik (elkészült projekt).
— Termálvíz hőenergiájának újrahasznosítása több lépcsőben (fürdő fűtése, medencevíz temperálása)
— Kaposváron a napsütéses órák száma lehetővé teszi a napenergia használatát is, (projektek előkészítés alatt a Klebelsberg Kollégium, a Városháza és Takács Gyula Megyei Könyvtár épületére vonatkozóan)
— A volt Füredi II. laktanya északi oldalán biomassza erőmű épül, amely tüzelőanyagként a régióban fellelhető erdészeti és faipari hulladék fákat használja fel faapríték formájában. Ezáltal a város a gáz áránál olcsóbban tudja hővel ellátni a távfűtött lakásokat.
— tervezett a cukorgyár melletti Rákóczi Stadion biogázzal való fűtése a következő időszakban
— intézmények energetikai auditja és beavatkozási javaslat elkészült
— Hosszú távú Energetikai Koncepció kidolgozása (2014 során). – mely többek között vizsgálja a szennyvíziszap energetikai hasznosításának lehetőségét, a helyben megtermelt biogáz felhasználási lehetőségeit a közösségi közlekedésben, illetve alternatív energiapark(ok) kialakítását a szél- és napenergia hasznosítás céljából.
— Távfűtési rendszer kiterjesztése, s a megújuló energiára alapozott kiserőművek folyamatos bekapcsolása a z ellátási rendszerbe.

A **megújuló energiaforrások**ból származó villamosenergia-termelés elősegítése Európai Uniós és országos szinten is kiemelt jelentőséggel bír. Ezt támasztja alá, hogy Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervében 2020-ra 14,65%-os megújuló energia részarány elérését vállalta a teljes bruttó végső energiafelhasználáson belül. Mindezt a nagy kapacitású erőművek hatásfok javításának ösztönzése mellett a helyi hőenergia-termelést szolgáló felhasználást, villamos energia tekintetében pedig a kis-közepes kapacitású, lokális, térségfejlesztési hatással rendelkező erőművek létesítésével kívánja elérni. Kaposvár és térsége kiváló agroökológiai adottságokkal rendelkezik, mely megfelelő alapot szolgáltatnak biomassza termesztéshez. A napsütéses órák magas száma és besugárzott napenergia mennyisége napelemes és napkollektoros rendszerek telepítéséhez jó adottságot biztosít. Magas hasznosítható geotermikus potenciál, illetve magas fokú erdősültség, fafeldolgozási kapacitások.

A Kaposvár és térségét érintő klíma és energia területén a Kaposvári Önkormányzatnak kétféle eszköz áll a rendelkezésére:

- a közvetlen beavatkozás és
- a közvetett irányítás, befolyásolás módszere.

A két eszköz együttes alkalmazása hozhat hatékony megoldásokat a környezeti kérdések megoldásában. Ezen belül a közvetlen beavatkozás szükséges mindazon esetekben, amikor az adott kérdés kizárólag a Kaposvári Önkormányzat hatáskörébe tartozik (pl. saját épületei fűtési rendszerének korszerűsítése), ide értve azokat az eseteket is, amikor az önkormányzat nem egymagában, hanem a nagyobb hatékonyság, eredményesség érdekében más partnerekkel együtt (pl. állami szervezetekkel, vagy civil szervezetekkel, illetve magáncégekkel) végez el egy beavatkozást.

A közvetett irányítás módszereinek keretén belül az önkormányzat felhívja a figyelmet, kedvező helyzetet teremt más szereplőknek a város számára szükségesnek tartott, de nem közvetlenül az önkormányzat hatáskörébe tartozó egyes feladatok elvégzésére.

A hatékony energiagazdálkodás és a klímavédelem érdekében tett lépések közül a közvetlen beavatkozást igénylő feladatok közé tartozik:

- a mindenkori önkormányzati intézmények és lakások épületeinek korszerűsítése;
- az energiatudatos közvilágítás biztosítása;
- az önkormányzati járműpark környezetbarát alakításának és fenntartásának biztosítása;
- a környezetbarát közlekedés rendszerének kialakítása, ezen belül a környezetkímélő, megfelelően elérhető és komfortos, megfizethető áru, vonzó közcélú közlekedés fenntartása;
- a távfűtés környezetbarát és energiatakarékos, elérhető áru biztosítása; a távhőpiac tudatos bővítése, különösen a belső kerületekben;
- a hatékony tudatosságnövelés saját aktív és interaktív eszközhálózatának széles körű, kreatív igénybe vételével;

A közvetett befolyásolás módszerét kell alkalmazni a következő célok elősegítése érdekében:

- a magántulajdonú szolgáltató, termelő és lakóépületek korszerűsítése;
- a városrészi szintű – több épületre, egy vagy több épülettömbre kiterjedő – energiahatékony fűtési módszerek terjesztése, ilyen rendszerek létrehozása;
- az ipari tevékenység energiatudatos továbbfejlesztése;
- az energiatudatos közlekedési módok megválasztásának népszerűsítése, tudatosságnövelés közlekedési kérdésekben;
- lakossági információs iroda létrehozása, működtetése a folyamatos tudatosságnövelés érdekében.

A fenti célok, valamint azon önkormányzati törekvés elérése érdekében, hogy Kaposvár egyre inkább függetlenítse magát külső energia szolgáltatóktól – Kaposvár Önkormányzata 2014-ben elkészítette a város energetikai felmérését, mely alapot szolgál a jövőbeni fejlesztések előkészítéséhez.

1.10.7. KAPOSVÁR EURÓPAI UNIÓS TÁMOGATÁSAI A 2007-2013-AS PROGRAMOZÁSI IDŐSZAKBAN

A 2007-2013-as programozási időszakban, az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretein belül Kaposvár összesen 63 519 788 567 forint európai uniós forráshoz jutott hozzá, mely különböző, a társadalom életét szervesen érintő területek között oszlott el, úgymint közigazgatás, gazdaság, környezetvédelem, közlekedés, társadalmi infrastruktúra, társadalmi megújulás, illetve mindezek mellett célzott területi, regionális fejlesztések hajtottak végre. A jelzett összeg 779 darab pályázat finanszírozására adott lehetőséget, mely pályázatok hét operatív program alá csoportosíthatóak. Az alábbiakban kiértékeltük az elmúlt hét év támogatásait a pályázók KKV besorolása, az operatív programok és finanszírozási alapok szerint.

A vizsgált időszakban – az NFÜ (volt Nemzeti Fejlesztési Ügynökség) adatai szerint - összesen 1 375 darab pályázat érkezett Kaposvár megyeszékhelyről, melynek több mint fele, 779 darab pályázat számára ítéltek meg financiális támogatást. Ez a kistérségi összes pályázat 86%-át jelentette, megyei viszonylatban 31%-ot.

	Támogatott pályázatok (db)
Kaposvár	779
Kaposvári kistérség	904
Somogy megye	2 523

Forrás: NFÜ

A támogatott pályázatok KKV szerinti bontásában azt látjuk, hogy a pályázatok közel felét, 46%-át mikrovállalkozások, 19%-át nonprofit, államháztartáson belüli szervezetek, 14%-át pedig kisvállalkozások nyújtották be. Ennél kisebb arányban adtak be pályázatot államháztartáson kívüli nonprofit szervezetek (9%),

középvállalkozások (6%) és olyan egyéb típusú vállalkozások, melyek az első négy, táblázatban szereplő kategória alá be nem sorolhatóak, azonban támogatási szempontból kedvezményezettek (3%).[31]

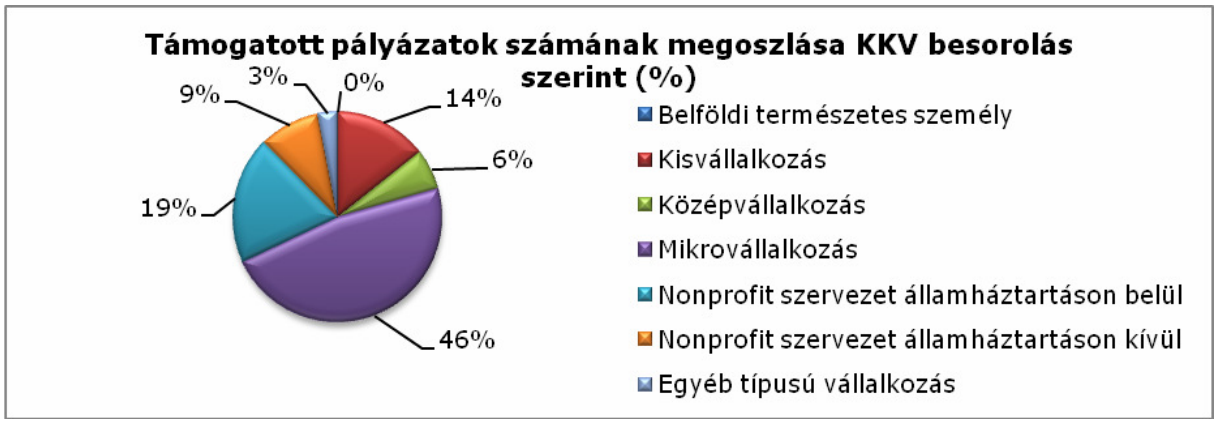

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv a megvalósítandó fejlesztési célokat tematikus és területi, ún. operatív programokban hajtotta végre. Kaposvár támogatott pályázatai összesen hét operatív program alá csoportosíthatóak: az Államreform Operatív Program (ÁROP), a Dél-Dunántúli Operatív Program (DDOP), a Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP), a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP), a Közlekedés Operatív Program (KÖZOP), a Társadalmi Integráció Operatív Program (TIOP), illetve a Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP).

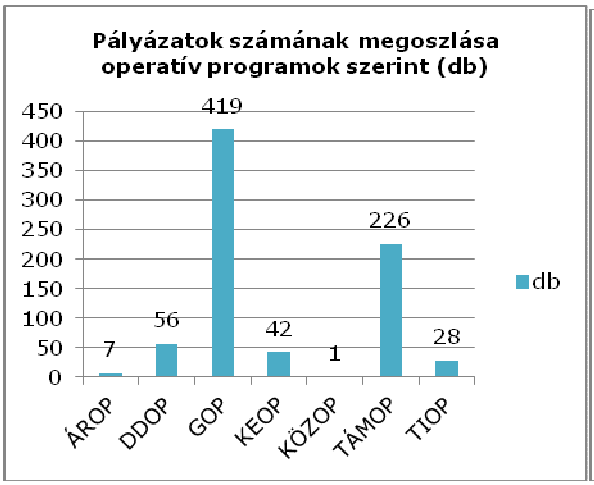

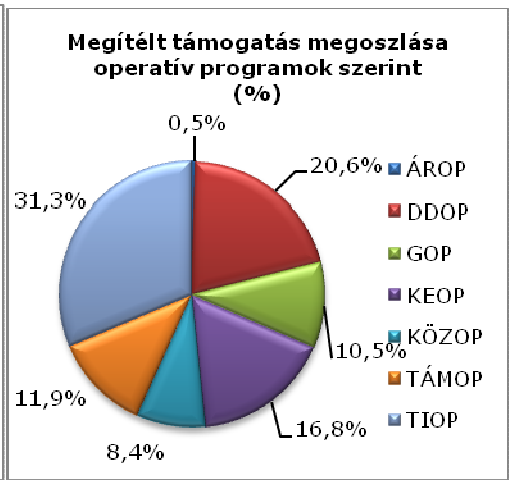

A pályázatok darabszámát tekintve elmondható, hogy a pályázatok több mint fele a Gazdaságfejlesztési Operatív Program alatt valósult meg. Kiemelkedő még a Társadalmi Megújulás Operatív Program pályázatainak száma: a maguk 226 darabja az összes pályázati darabszám közel harmadát jelentik. Ennél csekélyebb számban voltak jelen a maradék öt operatív program konstrukciói: a Dél-Dunántúli Operatív Program alatt 56 darab, a Környezet és Energia Operatív Program alatt 42 darab, a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program alatt 28 darab és az Államreform Operatív Program alatt 7 darab pályázat valósult meg. A Közlekedés Operatív Program alatt 1 darab pályázat nyert támogatást.

A megítélt támogatási összeg szerinti bontás az előbbitől eltérő sorrendbe helyezi a hét operatív programot. A legnagyobb támogatásban a Társadalmi Integráció Operatív Program alá tartozó pályázatok részesültek: az összesen 19 903 995 108 Ft-os támogatás az összes megítélt támogatás 31,3%-át jelenti. Második helyen a Dél-Dunántúli Operatív Program keretében létrejött konstrukciók végeztek, melyek az összes megítélt támogatás 20,6%-át jelentették. Az előző kettőhöz hasonlóan a Környezet és Energia Operatív Program típusú pályázatok összességében tízmilliárd feletti támogatást kaptak, mely az össztámogatás 16,8%-a. A többi operatív program alatt elindított konstrukciók a tízmilliárdos támogatási határ alatt voltak: Társadalmi Megújulás Operatív

[31] Forrás: NFÜ

Program 7 547 928 180 Ft (11,9%), Gazdaságfejlesztési Operatív Program 6 646 913 864 Ft (10,5%), Közlekedés Operatív Program 5 364 344 890 Ft (8,4%), Államreform Operatív Program 306 740 439 Ft (0,5%).

Az Európai Unió nyújtotta támogatások három forrásból, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Európai Szociális Alapból (ESZA) és a Kohéziós Alapból (KA) érkeznek. Kaposvár Megyei Jogú Város mindhárom alapból egyaránt részesült, az egyes alapok különböző operatív programok finanszírozására adnak lehetőséget. A finanszírozási alapok és a releváns operatív programok összefüggéseit az alábbi táblázat szemlélteti:

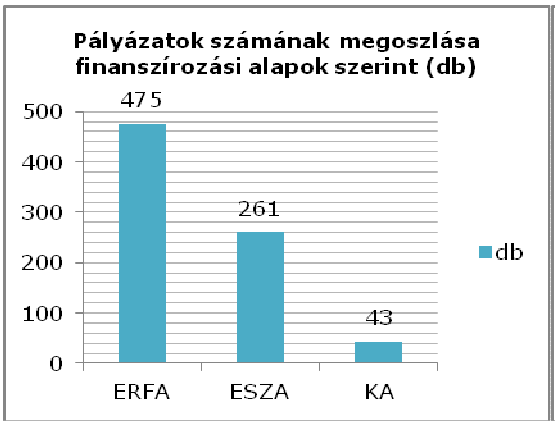

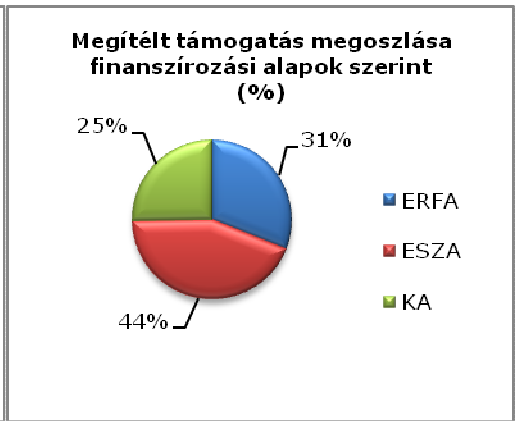

Finanszírozási Alap / Operatív Program	Pályázatok száma (db)	Megítélt támogatás (ezer Ft)
ERFA	**475**	**19 703 245**
DDOP	56	13 056 331
GOP	419	6 646 913
ESZA	**261**	**27 758 663**
ÁROP	7	306 740
TÁMOP	226	7 547 928
TIOP	28	19 903 995
KA	**43**	**16 057 878**
KEOP	42	10 693 534
KÖZOP	1	5 364 344
Összesen:	**779**	**63 519 788**

Forrás: NFÜ

A legtöbb támogatás az Európai Szociális Alapból érkezett, az összesen 27 758 663 727 forint fedezte az Államreform Operatív Program, a Társadalmi Megújulás Operatív Program és a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program konstrukcióit. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap a támogatás 31%-át biztosította, mely által a Dél-Dunántúli Operatív Program és a Gazdaságfejlesztő Operatív Program projektjei valósulhattak meg. A támogatás egynegyed részét, a Környezet és Energia Operatív Program és a Közlekedés Operatív Program konstrukciót a Kohéziós Alap finanszírozta.

A város elnyert EU-s támogatásainak részletes bontását a melléklet tartalmazza.

1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A **Kaposvári Közszolgáltató Holding Zrt**. 2011. január 1-én kezdte meg működését. Több tagvállalatával együtt látja el Kaposvár MJV közszolgáltatásait. A Kaposvár Holding tagvállalatai:

1. A **Kaposvári Önkormányzati Vagyonkezelő és Szolgáltató Zrt.** társasház és bérlakáskezeléssel, valamint **távhő és villamosenergia termeléssel, távhő**szolgáltatással foglalkozik.
   - A részvénytársaság a város megbízásából kb. 1200 önkormányzati tulajdonú bérlakás kezelési feladatait, látja el. Az épületek és a lakások üzemeltetési, karbantartási feladatain kívül a bérlők lakással kapcsolatos ügyeit (közös képviselői feladatok) és a kb. 150 társasházban szétszórtan elhelyezkedő 270 önkormányzati tulajdonú bérlakás ügyeit is intézik.
   - A Malom tó mellett van a Kanizsai utcai fűtőmű, ahol távhő és villamosenergia termelés történik és ez látja el hőenergiával Kaposvár távhőfogyasztóit. A villamosenergia egy részét a fűtőmű közvetlenül saját célra használja, a többit a villamos elosztó hálózaton keresztül az országos rendszervbe táplálja és HUPX-en értékesíti. A fűtőmű üzemanyaga földgáz, 6bar-os közvetélen célvezetéken keresztüli megtáplálással. A távhőellátás korszerűsítése folyamatosan történik, 1194-től a KMJV által elfogadott fejlesztési terveknek megfelelően. 2013-ban egy nagyobb léptékű fejlesztés fejeződött be 30%-os fogyasztói teljesítménynövekedéssel.

2. A **Kaposvári Városgazdálkodási Zrt.** jogelődeivel együtt több mint 40 éve nyújt kommunális szolgáltatásokat a lakosság és a közületek számára. Önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaságként, valamint az ország legtöbb települését ellátó, közszolgáltatójaként 6 megyében (Somogy, Tolna, Baranya, Pest, Nógrád és Heves) közel 230 településen, több ezer intézmény, vállalkozás számára biztosítja a korszerű hulladékgazdálkodás feltételeit. A KVG Zrt. tevékenységi körébe az alábbi szolgáltatások tartoznak:

   Hulladékgazdálkodás:
   - rendszeres lakossági és közületi kommunális hulladékgyűjtés, szállítás, és ártalmatlanítás
   - újrahasznosítható hulladékok gyűjtése, kezelése és feldolgozásra való előkészítése
   - háztartási veszélyes hulladékok gyűjtése, szállítása, átmeneti tárolása
   - szilárd és folyékony hulladéklerakó telepek, valamint hulladékudvarok üzemeltetése
   - építési törmelék és egyéb kommunális jellegű hulladék konténeres szállítása

   Hulladékkezelés:
   - 2 db folyékony hulladéklerakó telep,
   - 1 db hulladékudvar

   Közterület-fenntartás:
   - utak, járdák, terek, udvarok gépi és kézi takarítása
   - téli hó- és síkosság mentesítés

   Kaposváron évek óta, 2003-tól már valamennyi ellátott településen az alapszolgáltatás része a szelektív hulladékgyűjtés. Az így összegyűjtött papír, műanyag és üveg hulladék kezelését jelenleg a kaposvári hulladékudvarban végzik, a szerves hulladékok feldolgozása pedig komposztálással történik. A részvénytársaság telephelyén (Kaposvár, Cseri út 16.) üzemelő hulladékudvarban a lakosság térítésmentesen leadhatja az újrahasznosítható papír, műanyag és üveghulladékait.
   A Kaposvári Városgazdálkodási Zrt. 2014. március 1-től ***Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft.*** néven folytatja tevékenységét.

3. **A KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft**., mint 100 %-ban önkormányzati tulajdonú társaság 2009-től végzi tevékenységét. A társaság tulajdonosa Kaposvár Megyei Jogú Város, Juta, Kaposhomok és Zselickislak Községek Önkormányzata. Fő tevékenysége a településeken a teljes körű ***ivóvíz***-szolgáltatás biztosítása, valamint a ***szennyvízelvezetés és -tisztítás*** megvalósítása. A társaság a tevékenységek kiszolgálásához szükséges teljes körű járulékos tevékenységet is elvégzi: az ivóvíz kitermelését, kezelését és a fogyasztókhoz történő eljuttatását. A keletkezett szennyvizeket az önkormányzati tulajdonban lévő szennyvízcsatorna hálózatok működtetésével a központi tisztító telepre juttatták, ahol a tisztítás után a szigorú előírások betartása mellett az élővízbe vezetik.

4. A **Kaposvári Tömegközlekedési Részvénytársaság** 1994-ben alakult meg a Kapos Volán Kaposvári Tömegközlekedési Kft. általános jogutódlásával, amely 2006. decemberétől 100%-os önkormányzati tulajdonba került. A társaság elsődleges feladata a megyeszékhely menetrendszerinti közúti helyi

személyszállítási feladatainak ellátása. Feladatát jelenleg 104 fő személyi állománnyal, 40 db autóbusszal bonyolítja le.

5. **Deseda Kemping Kft**. A Deseda Kemping jelenleg fejlesztésre váró ingatlan, melynek sorsáról a város később dönt.
6. A **Kaposvári Jégcsarnok Fejlesztő és Üzemeltető Kft**. a Városi Önkormányzattal együttműködve fedett jégcsarnokot épített. A finn licensz alapján készült létesítmény nemcsak a megyeszékhely, de az egész dél-dunántúli régió egyetlen fedett jégcsarnoka. 2007-től a Kaposvári Sportközpont és Sportiskola (korábban: Városi Sportcsarnok) kezelésébe került a Jégcsarnok.
7. A **Kaposvári Nagypiac Kft.** üzemelteti a Baross Gábor utcában 2011-ben megnyílott új piac-vásárcsarnokot, amely egy megjelenésében impozáns, funkciójában korszerű, kényelmes létesítmény. A Kaposvári Nagypiac Kft. 2010. júniusában jött létre a Kapos Fürdő Kft. jogutódjaként Kaposvár MJV alapító tulajdonaként. A Kft. 2011. január 1-től csatlakozott a Kaposvári Közszolgáltató Holdinghoz, annak érdekében, hogy a működést egy közös rendszer alapján hatékonyabbá, ésszerűbbé és költségtakarékosabbá tegyék.
8. **Kapos Televízió és Rádió Nonprofit Kft.**
9. **Kaposvári Élmény- és Gyógyfürdő Nonprofit Kft.**
10. **Kaposvár Hulladékgazdálkodási Kft.**
11. **Aquamedical Kft.**
12. **Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft.**
13. **Kaposvári Környezetvédelmi Kft.**

Gázellátás: Kaposvár területén a gázellátó hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. ***Elektromos energia-ellátás:*** Kaposvár területén az elektromos hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Áramhálózati Zrt. A villamos energiát a paksi Atomerőműből kiinduló 400 kV-os távvezeték szállítja Toponár alállomáson keresztül Kaposvárra.

1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.12.1. Természeti adottságok

Kaposvár MJV kedvező táji-, természeti adottságokkal rendelkezik a jó minőségű lakókörnyezet, az attrakciókban gazdag rekreációs-üdülési célú területek fejlesztéséhez, használatához. A település természeti környezete értékes, tájképi megjelenése, arculata rendkívül vonzó. A település területének mintegy 20 %-a ökológiai szempontból értékes terület (erdő, felszíni víz, kertség, ökológiai folyosó és magterület, illetve Natura 2000 terület).

A táji, tájszerkezeti adottságok kedvezőek a mezőgazdasági és erdőgazdasági tevékenységnek, valamint a tudásközpontú és logisztikai gazdasági tevékenységeknek is. A település táji-, természeti adottságai a lakosság megélhetéséhez, a munkahelyek biztosításához szükséges hatékony gazdasági tevékenységek, azon belül a gazdasági területek fejlesztéséhez is jó körülményeket biztosítottak és biztosítanak potenciálisan ma is.

Éghajlat

A város térsége mérsékelten meleg nyarú kontinentális éghajlatú, amit alapvetően a földrajzi helyzete határoz meg, amit óceáni és mediterrán hatások kis mértékben befolyásolnak. A területen a domborzat éghajlat módosító hatása elhanyagolható. Kaposváron az évi csapadék összege 600-800 mm, az évi középhőmérséklet 10-10,5^{o} C. A csapadék évi eloszlásában érvényesül az atlanti-mediterrán befolyás. A város környezetében a napsütötte órák száma 1950 és 2050 óra között alakul.

Az uralkodó szélirány a megye keleti részén főleg ÉNy-i.

A tájegység éghajlati viszonyai miatt a táj természetes állapotban a zárt erdők területe lenne, amit a táj gazdasági hasznosítása már megszüntetett.

Talaj

A talajtípusok között az erdőtalajok különböző változatai az uralkodóak, de a mezőgazdasági művelés azok egy részét (főleg a keleti tájrészen) már csernozjom jellegűvé alakította át. A rozsdabarna erdőtalajon kívül humuszos homoktalaj, a völgytalpakon réti és láptalajféleségek a jellemzők.

Vízrajz

A terület vízhálózata sűrű. A Külső-Somogyi dombság és a Zselic vizeit a K-Ny-i irányú Koppány és a város területét átszelő Kapos-folyó fogadja magába. A Kapos Tolna megyében köt be a Sióba. A Kapos-folyó vízgyűjtő területéhez 31 patak tartozik. A balpartiak közül a Deseda-patak, a jobb partiak közül pedig a Tokaj-patak a legjelentősebb vízfolyás.

Kaposváron mélyfúrású kútból termálvizet hoztak a felszínre. A város alatt 1000 m mélyben 50°C fokos, 1150m-en 54°C fokos a víz hőmérséklete. A termálvíz hasznosítására a vasút D-i oldalán fürdőt telepítettek. A mélyről felhozott és a fürdőben hasznosított termálvizet gyógyvízzé minősítették, így a fürdő gyógyfürdőként is működhet.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. tájtörténeti vizsgálat

Kaposvár Megyei Jogú Város a Dráva és a Balaton közti tájban, a Zselici dombság és a Kapos folyó északi oldalán elterülő, enyhe lejtésű területre épült település, püspöki székhely és egyben egyetemi város. A városnak és környékének történelme a magyar állam történelmével egyidős.

Kaposvár környezetében a táj fejlődését a város történelme minden időszakában meghatározta a település sajátos földrajzi környezete és egyedi fekvése, térszerkezeti kapcsolatai. A város a Dél-Dunántúl középpontjában való fekvése miatt az egész történelme során a környező mezőgazdasági területek központja volt. A tájszerkezetet, a táj használatát jelentősen befolyásolták a geomorfológiai adottságok, ebből adódóan a település D-i részén a Zselici-dombság É-Nyi lefutású völgyek és dombok, valamint a Kapos folyó K-Ny irányú széles medencéje, illetve az ettől É-ra lévő, változatos domborzatú, kisebb lejtőpotenciálú, de egyben igen vonzó tájképi megjelenésű, mező- és erdőgazdasági, vízgazdálkodási területek a jellemzőek.

A mai Kaposvár környékén a XI. századtól jelentős bencés monostorok földművelő, állattenyésztő és szőlőművelő gazdasági egységei, telepei alakultak ki.

A korábbi évszázadokban a kedvező kitettségű domboldalakon szőlőt műveltek (Kecel-hegy, Kapos-hegy, Róma-hegy, Lonka-hegy, Ivánfa-hegy, Kovács-hegy, Öreg-hegy, stb.). A szőlőhegyek vonzó látványa évszázadokon keresztül kimagasló tájképi értéke volt a városnak. A gazdasági változások eredményeként a szőlőhegyek használata, ezzel az arculata jelentősen megváltozott. A belterülethez közeli szőlőhegyek egy része a vonzó környezeti adottságaik miatt lakó- vagy üdülőterületté átalakultak.

1.12.2.2. tájhasználat értékelése

A tájhasználatot történelmi idők óta az erdőgazdálkodás, a mezőgazdasági tájhasználat, a terület természeti értékeinek vonzásában megvalósuló lakó- és üdülési célú építéssel járó területhasznosítás jellemezte.

Az OTrT 3/2. sz. mellékletén jelölt Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete, valamint 3/3. sz. mellékletén jelölt Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete, csak szórványosan, kis területrészekre vonatkozóan érinti Kaposvár MJV területét.

Az OTrT 3/4. sz. mellékletén jelölt Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetébe Kaposvár területén első sorban a Gombás parkerdő, a Desedai arborétum és parkerdő területe, a Zaranyi erdő, a Keleti Ipari parknál a Deseda patak menti erdőterület, a Töröcskei tározó K-i és Ny-i oldalán lévő erdőterületek, a Nádasdi erdők területe, a Várhegy és az Ivánfa hegy területe tartozik. Somogy megye TrT 3.3. számú mellékletén jelölt kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete és az erdőtelepítésre alkalmas terület övezete a fenti helyeken érinti a települést.

A honvédelmi célú tájhasználat – egy-két közeli település területével (pl. Juta, Taszár) együtt – a város adott területrészén meghatározó. Az OTrT 3/9. sz. mellékletén jelölt Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete érinti Kaposvár MJV egész területét. Somogy megye TrT 3.10. számú mellékletén jelölt kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezetével érintett a település belterületének ÉK-i határában lévő lévő laktanya és honvédelmi rendeltetésre meghatározott erdő.

A város egykori szőlőhegyeinek átalakulása, lakó- és üdülőterültté válása a település táji-, természeti értékeinek csökkenésével jár. A hatályos településrendezési eszközök elfogadásával a város a területhasználatot, az építést szabályozva fékezi ezt a folyamatot. A megmaradt művelt szőlők értékes, védelemre érdemes tájalkotó elemek.

1.12.3. Védett és védendő táji, természeti értékek, területek

1.12.3.1. tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Az OTrT 3/5. sz. mellékletén jelölt Tájképvédelmi szempontból kiemelendő terület övezetnek része Kaposvár MJV területe.

Somogy megye TrT 3.4. számú mellékletén jelölt országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete érinti a belterülettől D-re lévő településrészt, továbbá a központi belterülettől É-ra, a Deseda tó és a Kaposfüred belterületrész közötti külterületet, valamint a Deseda tó K-i oldalán lévő Toponár területét. A település külterületének jelentős része az országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetéhez tartozik A központi belterület Ny-i határában lévő külterület a térségi jelentőségű tájképvédelmi terület része.

A település területén tájképvédelmi szempontból kiemelendő területek az ökológiai hálózathoz tartozó értékes természeti területek, a természeti emlékek, objektumok környezete, valamint a beépítéssel érintett, látványában kitett területek.

A település arculatát alapvetően meghatározza a tájképi szempontból is értékes természeti környezet.

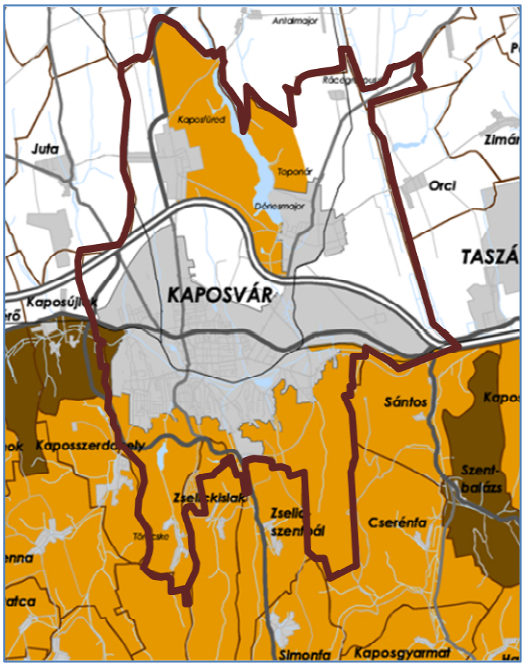

Kivonat a Somogy Megyei Területrendezési Tervből országos jelentőségű tájképvédelmi terület

Natura 2000 területek

Kaposvár MJV külterületének D-i nyúlványában lévő Nádasdi erdők területe és a Város erdő, erdő művelési ágú része az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet (N2000 Kr.) által kihirdetett Natura 2000 hálózathoz tartozó terület.

A HUDD10013 kóddal **Zselic** néven jelölt különleges madárvédelmi területhez (SPA) tartoznak Kaposvár MJV alábbi telkei:

0126/3, 0127/1, 0127/2, 0127/3, 0129/1, 0129/2, 0129/3, 0129/4, 0129/5, 0129/6, 0129/7, 0142/12, 0142/13, 0142/14, 0142/15, 0142/16, 0142/17, 0142/18, 0142/19, 0143, 0145/2, 0145/3, 0145/4, 0145/5, 0145/6, 0145/7, 0145/8, 0145/9, 0146/4, 0146/5, 0146/19, 0146/20, 0146/21, 02206, 02207b, 02208, 02211/2, 02282

A HUDD20016 kóddal **Észak-Zselici erdőségek** néven jelölt, különleges természetmegőrzési területhez (SCI) tartoznak Kaposvár MJV alábbi telkei:

0126/3, 0127/1, 0127/2, 0127/3, 0129/1, 0129/2, 0129/3, 0129/4, 0129/5, 0129/6, 0129/7, 0142/12, 0142/13, 0142/14, 0142/15, 0142/16, 0142/17, 0142/18, 0142/19, 0143, 0145/2, 0145/3, 0145/4, 0145/5, 0145/6, 0145/7, 0145/8, 0145/9, 0146/4, 0146/5, 0146/19, 0146/20, 0146/21, 02206, 02207/b, 02208, 02211/2, 02282

Országos és térségi jelentőségű természetvédelmi területek

Kaposvár MJV területén országos jelentőségű védett terület nincs. A település D-i határában szomszédos a Zselici Tájvédelmi Körzet területével. A Zselici Tájvédelmi Körzet tervezett fejlesztése érintené Kaposvár területét. Az országos jelentőségű védett terület bővítését a Településfejlesztési Koncepció és a hatályos Településszerkezeti terv is tartalmazza.

Helyi jelentőségű védett természetvédelmi területek

A belterületeken elsősorban az értékes fasorok és faegyedek, az értékes zöldfelületek jelentenek természetvédelmi értéket.

Kaposvár MJV területén helyi jelentőségű védett természetvédelmi terület a Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlésének 22/1994. (V.18.) sz.önkormányzati rendeletével védetté nyilvánított Deseda tó és környéke.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának a város egyes területeinek, fasorfainak és fáinak védetté nyilvánításáról szóló 27/2001. (VI.12.) sz.önkormányzati rendelete alapján, a rendelet mellékletében felsorolt faegyedek (fasorok) helyi természetvédelmi oltalom alatt állnak. A védelmi rendelet a védett, illetve védelemre tervezett természeti értékek fás növényzetének kezelésére, fenntartására, a rendelet hatálya alá tartozó területek, faegyedek védelmének jelölésére vonatkozó előírásokat is tartalmaz.

A városban két védett park található, a belvárosi Berzsenyi park, ami 2001 óta védett, és a toponári iskola intézménykertje. A Berzsenyi parkban több, mint 400 nagy méretű, koros díszfa áll.

A történelmi parkok közé tartozó zöldterület a Jókai liget és a Berzsenyi park területe. Egyesek a Cseri parknak nevezett, korábbi Jubileumi park, illetve Centenáiumi park területét is a történeti parkok közé sorolják.

A belvárosban jelentős számú idős, a múlt század elején telepített, általában jó egészségi állapotú egyedekből álló fasor található, amelyek közül az alábbiakat a településképi értékük megőrzése érdekében védetté nyilvánításra javasol a hatályos Településszerkezeti terv:

Nyugati temető	vadgesztenye (bokrétafa)
Honvéd utca (48-as ifjúság és Damjanich u. között, keleti oldal)	vadgesztenye (bokrétafa)
Kossuth Lajos utca	platán, vadgesztenye (bokrétafa)
Noszlopy Gáspár utca	platán
Szent Imre utca (48-as ifjúság útjától délre)	platán, vadgesztenye
Dr. Kovács Sebestyén utca	platán, juhar
Tallián Gyula utca (48-as ifjúság útjától délre)	platán
Anna utca	platán
Bajcsy Zsilinszky Endre út (Szent Imre u.-tól keletre)	platán
Somssich Pál utca	platán
Ezredév utca	platán, ezüstjuhar

A védett és védelemre tervezett fasorok közül néhány – Németh István utcai hársak, Kossuth Lajos utcai és Rippl Rónai utcai vadgesztnye fák, Bajcsy Zs. Utcai fehér akácok - fasorfelújításra szorul a faegyedeinek egészségi állapota miatt.

A hatályos településrendezési terv értékvédelmi javaslata alapján a természeti-, táji-, tájképi értékei miatt helyi jelentőségű védelemre tervezett a Töröcskei víztározó és környezete. A főként erdő- és gyep művelési ágú terület fontos része az ökológiai hálózatnak is.

A Településrendezési terv alapján a **helyi jelentőségű védelemre tervezett** területhez tartozó telekingatlanok a következők:

02234, 02235/1, 02235/2, 02235/3, 02235/4, 02242/1, 02242/3, 02242/4, 02242/6, 02242/7, 02244/2, 02245, 02246, 02247, 02249, 02250/1, 02250/2, 02251, 02252, 02253, 02254, 18730, 18731, 18743.

1.12.3.2. ökológiai hálózat

Az OTrT 3/1. sz. mellékletén jelölt Országos ökológiai hálózat övezetének része Kaposvár MJV területén a Gombás parkerdő, a Deseda tó és környezete, Kaposvártól északra a Deseda parkerdő és arborétum területe, a Zaranyi erdő, a Deseda patak menti területsáv, a Kapos folyó völgyének Ny-i része, a Nádasdi erdők, a Város erdő területe, valamint a Töröcskei tározó környezete.

Az ökológiai hálózathoz tartozó területek közül a Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása, illetve Somogy Megye TrT szerint a Nádasdi erdők és a Városerdő területe magterület. Az ökológiai hálózathoz tartozó többi természeti területet ökológiai folyosóként határozza meg a megyei területrendezési terv.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Kaposvár MJV 71/2004.(IV. 22.) számú önkormányzati határozatával elfogadott, többször módosított Hosszútávú Településfejlesztési Koncepciója a magasabb rendű fejlesztési koncepciókkal (pl. Dél-Dunántúli Régió komplex Fejlesztési programja), tervekkel összhangban több olyan távlati célkitűzést tartalmaz, amelyeket a város kiváló táji-, természeti adottságaira építve és egyben a táji-, természeti értékek védelmét biztosítva lehet megvalósítani. Ilyen például az idegenforgalom fejlesztése - termál és gyógyturizmus; szelíd természetjáró turizmus; kulturális és rendezvényturizmus; vízi turizmus fejlesztése (pl. Deseda-tó és környéke).

A Város Hosszútávú Településfejlesztési Koncepciója Somogy Megye Területrendezési Terve speciális szabályozásával, a szabályozás szempontjaival összhangban kiemelten kezeli az értékes táji adottságok megőrzésében a napjainkban is potenciális veszélyforrást jelentő alábbi tájhasználati konfliktusok megoldását:

- a beépítésre szánt területek további növelése a természetközeli területek megmaradását veszélyeztetve; pl. Kapos völgyi gazdasági területek; természetközeli állapotú vízfolyások belterületi szakasza menti zöldfolyosók, élőhelyek;
- a somogyi táj és településkép értékes látványainak megőrzését veszélyeztető területhasználat és beépítés tájhasználati konfliktusa- pl. zselici kertes területek;
- az elszlömösödött, leromlott területek, tájhasználatok potenciális környezeti konfliktusai (pl. táj- és településkép romboló látvány, hulladékelhagyásból, egyéb talajszennyezésből eredő víz- és talajminőség veszélyeztetés, deflációs-, eróziós károk);
- a lakófunkció megjelenésének gyakorisága növekszik a külterületen, ami adott esetben kedvezőtlenül befolyásolja a külterületi tájhasználatot, a környezet minőségét, amit a külterületi építési lehetőségek, különösen a mezőgazdasági területeket érintő építési lehetőségek területhasználatnak megfelelő szabályozása tarthat megfelelő mederben. A beépítésre nem szánt területek övezeteiben magvalósuló létesítmények táji környezetre gyakorolt hatása általában jelentős az elhelyezhető építmények egyedisége, tájképi kitettsége miatt – pl. szőlőhegyek, kertes területek.
- a mezőgazdasági területek végleges más célú hasznosításával megvalósuló zöldmezős beruházások folyamatosan csökkentik a termőföld mennyiségét, aminek eredményeként a beépített területek és az élő környezet területi aránya kedvezőtlenül alakul; A területtakarékos, ésszerű tájhasználat megkívánja, hogy a beépítésre szánt területek fejlesztésére elsősorban már a termelés alól kivont beépítetlen, vagy beépítésre már korábban igénybe vett (barnamezős területek), rehabilitációval, funkcióváltással újrahasznosítható területek legyenek felhasználva.
- A Deseda-tó és környéke ökológiai értékeinek és turisztikai-rekreációs potenciáljának megőrzése megkívánja a jó vízminőséget és a tókörnyéki területek használatának célirányos szabályozását. A tó környéki mezőgazdasági területek használata a helyi jelentőségű védett területekre vonatkozó kezelési terv alapján korlátozott – pl. felszíni vizek, vízfolyások bevezetésének szabályozása; szántó és erdőterületek használatának természetvédelmi érdekű szabályozása; gépjárműforgalom, parkolás szabályozása.

Kaposvár MJV területe a Somogy megye TrT 3.11. számú mellékletén jelölt térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezetébe tartozik. A megyei terv ezen övezeti szabályozását a város területére vonatkozóan a Zselici dombság területének erózióérzékenysége, a felhagyott, illetve meglévő bányaterületek rekultivációs rendezési feladatai, a honvédelmi célra igénybe vett területek, valamint a táji-, természeti értékkel rendelkező területek védelme indokolta. (A 2014. január 1. óta hatályos OTrT 31/B. § g) pontja alapján ezt a módosított OTrT által megszüntetett megyei övezetet a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál nem kell alkalmazni.)

1.13. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

A település zöldfelületi rendszerének elemei a közterületen kialakított közparkok, közkertek, a jelentős zöldfelületű létesítmények kertjei (pl. különleges területek – temető, sport- és rekreációs területek; oktatási- és egészségügyi létesítmények kertjei), lakókertek, erdő- és mezőgazdasági területek (kiskertek), vonalas zöldfelületi elemek (utakat, vízfolyásokat kísérő gyepes, illetve fásított zöldsávok, fasorok.

1.13.1.1. szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

A hatályos Településszerkezeti terv zöldfelületrendezési javaslatának alábbi megállapításai – jelen vizsgálat alapján - továbbra is helytállóak:

..”*a város zöldfelületi rendszerére a jó ellátottság és a zöldfelületi elemek optimális eloszlása jellemző. A közcélú zöldfelületeket jól kiegészítik a magántulajdonú és az intézményi zöldfelületek. A mennyiségi mutatók mellett a zöldfelületi rendszer másik jellegzetessége az egyenletes eloszlás, amely a belvárosi részeken különösen értékes tényező. A zöldfelület-fejlesztés elsődleges célja az értékes zöldfelületi elemek védelmének biztosítása, valamint a zöldfelületi hálózat kiegészítése, összefüggőbbé tétele.*

..a legfontosabb zöldfelületi tengely kelet-nyugati irányú, a Kapos-folyó mentén húzódik mind a kül-, mind a belterületen. A Kapos menti zöldfelületek túlnyomó része jelenleg zöldfelületi szempontból alulhasznosított, pedig jelentős rekreációs potenciállal rendelkeznek.”

<u>Zöldterületek – közparkok, közkertek</u>

A Kapos folyó beépítéstől szabadon maradó, széles zöldfelületi sávjában elsősorban a közcélú, vagy közhasználatú zöldfelületi elemek jelennek meg a hatályos Településszerkezeti tervben. A Kapos folyó menti, kelet-nyugati irányú kapcsolatot a belvárosi részen a Csík Ferenc sétány, a Jókai liget elnyúló zöldfelületei biztosítják a belterület tervezett és meglévő erdőterületeihez. Ezen erdőterületeknek elsősorban a a környezeti levegőt kondicionáló, azon keresztül a lakókörnyezet jó minőségének fenntartását segítő szerepe jelentős.

A hatályos településszerkezeti terv tervezett terület-felhasználása alapján a fontosabb városi szintű közcélú/közterületi zöldfelületek:

- városi szintű közparkok/történelmi kertek: Berzsenyi park, Jókai liget, Városliget, Cseri park, Színház-park (Rákóczi tér), Rippl-Rónai tér,
- újonnan épített közparkok: Búzavirág-park, Városliget (Malom-tó) és Európa park (Latinka tér)

A meglévő közparkok mellett új, szerkezetileg is meghatározó közkertek, a közparkok és közkertek területén új játszóterek tervezettek a városszövetben.

A zöldfelületi rendszer fontos további fejlesztésre tervezett elemei:

- a NOSTRA területén a várkert zöldfelülete, ami a város zöldfelületi rendszernek fontos elemeként a tervezett történeti bemutatóhely kertépítészeti eszközökkel kialakított zöldfelületi környezete lesz.
- Városliget és malom-tó közterület rendezése, zöldterületi fejlesztése;
- Cseri park kertépítészeti funkcionális fejlesztése;
- Színházpark kertépítészeti funkcionális fejlesztése;
- a játszótér-fejlesztési program keretében a város a területén lévő 79 játszótérből a központinak minősített területeken - Berzsenyi park új játszótere, Béke park játszótér, Füredi park játszótér, TESCO játszótér - teljes megújítást, illetve új építést irányoz elő.
- Deseda-tó rekereációs-turisztikai fejlesztése – tó körüli kerékpárút, látogató központ, kilátó, parkolók, part menti 50 m széles közterületi sáv zöldfelületi kialakítása (ligetes fásítás, gyalogutak, pihenők, stb.)
- a felhagyott cukorgyári ülepítő tavak jóléti tóként való hasznosítása a tavak környezetének zöldfelületi rendezésével

Jelentős zöldfelületű különleges területek, intézménykertek

A város zöldfelületi rendszerében kiemelkedően értékes kulturális örökségek a zöldfelületbe ágyazott Kaposhegyi Kálvária, a Kaposszentjakabi romkert, a Róma-hegyi kápolna, a Kaposfüredi templomkert, a Toponári műemlék templom és védett gesztenyesor, valamint a Toponári iskolakert (az egykori Festetics uradalmi központ maradványaiként).

Kaposvár mindkét működő temetőjének (Keleti temető, Nyugati temető) kiemelkedő a zöldfelületi értéke a temetői utak mentén ültetett hárs, juhar, platán és vadgesztenye fákból álló fasorok dendrológiai- és településképi-, valamint kondicionáló értéke miatt.

A zöldfelületi rendszer fontos elemeinek tekinthető még néhány jelentős zöldfelületű különleges terület is, pl.:

- a Zaranyi úti Jégcsarnok és környezete
- a Campus területe
- a strand és sportuszoda (gyógyfürdő) területe.

A település központi részén lévő intézménykertekben szintén sok értékes, koros fa található.

Utcafásítások, fasorok

A város utcái jellemzően fásítottak Kaposvár városközpontjának **legfőbb zöldfelületi értékei** azok a fasorok, amelyeket a belső utcákban alakítottak ki. Az első utcai sorfákat már 1775-ben elültették, majd szervezettebb utcafásításra 1873-ban került sor. A belvárosi utcai fasorok tudatos telepítése 1904–ben kezdődött. Az utcafásítások jellege, kialakítása változó. Az egységes kialakítású utcai fasorok értékes, védelemre érdemes városképi elemek, amelyek igen kedvezően alakítják a városi környezet minőségét.

A paneles nagyvárosias lakóterületeken az átlagosnál nagyobb, összefüggő zöldfelületek alakultak ki, amelyek funkcionális és kondicionáló értéke a terjedelmük, valamint kialakításuk miatt jelentős.

A település zöldfelületi rendszerét jellemző adottságokat a település fejlődésének sajátosságai, a tájhasználat történeti változásai, kialakult jellege határozza meg. A város zöldfelületeinek karakterét, mint minden települését alapvetően befolyásolják a település táji-, természeti adottságai, a történeti, társadalmi, gazdasági fejlődése. A város a kedvező térszerkezeti fekvése, táji-, természeti adottságai, jó közlekedési lehetőségei miatt már történeti idők óta vonzó volt a lakóterületek kialakítására, a gazdasági célú, majd a rekreációs célú fejlesztések (pl. strand és gyógyfürdő, Deseda-tó és környezete) számára.

Erdőterületek

A település erdősültsége az országos átlag alatti annak ellenére, hogy a természeti adottságok kedvezőek az erdőgazdálkodáshoz. A térség Somogy legkevésbé erdősült kistája. A hajdani üde tölgyesek már csak nyomokban lelhetők fel.

A város nagyobb összefüggő erdőterületei a külterület É-i részén lévő Gombás parkerdő, a Deseda-tó Ny-i oldalán kialakított Füredi erdő, a belterülethez csatlakozó Zaranyi erdő, a város belterületétől D-re lévő Nádasdi erdő és Városerdő, valamint Gyertyános völgy erdőterülete és a Töröcske környezetében lévő erdők.

Gyertyános völgy erdőterülete és a Töröcske környezetében lévő erdők az erdőtervekben meghatározott elsődleges rendeltetésük szerint **közjóléti** erdők.

Az erdők védelmi vagy gazdasági elsődleges rendeltetése ellenére, másodlagos funkcióként kialakulhat a közjóléti funkció is. Jelentős a közjóléti szerepe a védelmi elsődleges rendeltetésű Gombás parkerdőnek, a Füredi erdőnek és a gazdasági elsődleges rendeltetésű Nádasdi erdőnek és Városerdőnek.

Mezőgazdasági területek, kertek

A vízfolyások völgyét, mélyfekvésű területeit kísérő természetközeli állapotú mezőgazdasági területek (rét, legelő területek) értékes növénytársulásai a nedves rétek, amelyek különlegesek a védett szibériai nőszirom (Iris sibirica) és a csillagos nárcisz (Narcissus angustifolius) élőhelyeinek előfordulásától.

Az átalakulóban lévő szőlőhegyek, városkörnyéki kertek nehezen művelhető gerincein, domboldalain értékes, fásodott zöldfelületek alakultak ki, amelyek (Donner, Rómahegy, Kaposszentjakab) megmaradása a településképi értékük és egyéb környezeti értékük (városi környezeti levegő kondicionálása, eróziós károk elleni talajvédelem) miatt fontos, és a Szabályozási terven lehatárolt területtel a hatályos Helyi Építési Szabályzat előírások szintjén biztosított.

1.13.1.2. zöldfelületi ellátottság értékelése

A város lakossága a zöldfelületi ellátottságát tekintve mind mennyiségi, mind minőségi szempontból viszonylag kedvező helyzetben van. A biológiailag aktív területek aránya a városban magas, mert nagy a kertvárosias lakóterületek aránya és a telepszerű többszintes nagyvárosias lakóterületeken pedig az épületek között jelentős nagyságú, parkosított zöldfelületeket, közcélú lakókerteket alakítottak ki. A lakótelepek közkertjei is színvonalasan gondozottak. A belváros burkolt területeinek magas arányát részben ellensúlyozzák az országos viszonylatban is egyedülálló, a város hangulatát meghatározó öreg fasorok, amelyek egy része már helyi védelem alatt áll, és továbbiakat is tervez a város helyi védetté nyilvánítani.

A város belterjesen „művelt" fenntartott zöldfelülete 1.565.000 m^2 , vagyis mintegy 15,65 ha, ami 1 lakosra vetítve mintegy 20m^2/fő zöldfelületi ellátottságot jelent az intenzíven fenntartott zöldfelületekre vonatkozóan. A pihenés, játék és sport céljára igénybe vehető parkok aránya az elvárhatónál alacsonyabb a gondozott zöldfelületeken belül.[32] A városban 74 játszótér található, az újak megépülésével 79 lesz.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

A település zöldfelületi rendszere, azon belül egyes alkotóelemek (pl. városi parkok, városi utcafásítások, jóléti erdők, lakókertek) környezeti és természeti értéke jellemzően átlagon felüli, helyenként kimagasló. A város a zöldfelületeinek védelme, fenntartása, megújítása érdekében mind a városüzemeltetés kapcsán, mind a jogi védelem helyi kereteinek meghatározásával jelentős és eredményes tevékenységet folytat, illetve célirányos intézkedéseket foganatosít.

A hatályos Településszerkezeti terv és Szabályozási terv jelentős nagyságú területeket határozott meg tervezett erdőként. A tervezett erdők megvalósításához stratégiai döntések, illetve célirányos költségvetés szükséges (pl.: területek megszerzése, erdőtelepítés; erdőtelepítések ösztönzése, támogatása). A tervezett erdőterületeket az elsődleges rendeltetési cél szerint majd differenciálni kell.

1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1. Terület felhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

Kaposvár szerkezetét elsősorban domborzati adottságai határozták meg. A lankásabb és meredekebb dombhátak és a vízfolyások szabdalta völgyek találkozásai alakították az úthálózat és a vasútvonal várost érintő szakaszát és ezáltal a beépült és igénybe vett településrészek rendszerét. Az adottságok révén napjainkra Kaposvárnak 10 városrésze alakult ki. A pillangó formájú központi belterület és az északi kaposfüredi településrész meghatározó szerkezetalakító eleme a 67. számú másodrendű főút. A központi belterület nyugati harmadán halad keresztül kelet - nyugati részre osztja a várost. Szintén észak déli tengelyű a 36. számú Kaposvár - Fonyód, a 35. számú Kaposvár – Siófok irányú vasúti nyomvonal. A 67. számú főúttól nyugatra lévő városrészek jellemzően a XX. század második felében és az utóbbi 30-40 évben épültek be, épültek át. A történelmi fejlődést tükröző városrészek a főút keleti oldalán alakultak ki és a Kapos folyótól délre.

Jelentős tagoló szétválasztó szerepe van a 41. Dombóvár – Gyékényes nyugat - keleti tengelyű vasútvonalnak, ami a Kapos völgyében halad, valamint a városon átvezető 610 számú főútnak (a régi 61. számú főút) és az országos mellékutaknak (Juta, Szenna, Töröcske, Toponár és Sántos felé). A központi belterület Északi városrésze a merőleges úthálózatnak köszönhetően jól tagolt, emberi léptékhez igazodóan sűrűn beépített, a Kisgát és Toponár irányában folyamatosan fejlődő, összeépülő.

A Kapostól délre lévő városrész szerkezetét a Berki-patak, a Töröcskei-patak és a Zselic- patak, valamint a patakokat szegélyező dombok rendszere határozza meg (Kecelhegy, Cseri, Donner, Rómahegy). A déli városrészekben a domborzatnak köszönhetően a Kapos folyóra közel merőlegesen alakult ki az úthálózat rendszere. Ez kevésbé teszi lehetővé a déli városrészek közötti átjárhatóságot és együttműködést.

<u>A településszerkezet alakulása az elmúlt századok során:</u>

[32] 2007-es adatok

A mai Kaposvár környékén a XI. századtól két jelentős bencés monostor működött. Ezek egyike a szentjakabi monostor és a hozzá tartozó uradalom volt. A központi belterület elsők között kialakult délkeleti városrésze a Kapos folyótól délre lévő Kaposszentjakab környéke. Az 1300-as évek első harmadában a Kapos folyó menti mocsarak egyik jól védhető szigete épült be várként uradalmi központként. Ez a beépülés a mai 610 számú főút és a Kapos folyó között a nyugati településrészen keletkezett (Rupulújvár építtetője a Felsőlendvai család). 1520-tól 1686-ig a törökök székhely váraként működik. Az 1702. évi részleges lerombolást követően az Esterházy uradalom majorsági központjaként működik 1930.-ig. A XIX. század 90-es éveiben a településszerkezet teljesen átalakul a vasútvonalak kiépülése miatt. A vár nyomai a XX. században teljesen eltűnnek a vasút és a Vásártéri út (610 számú út) közötti sáv gazdasági területté alakul.

Kivágat a II. katonai felmérés alapján (Belváros és déli városrészek)

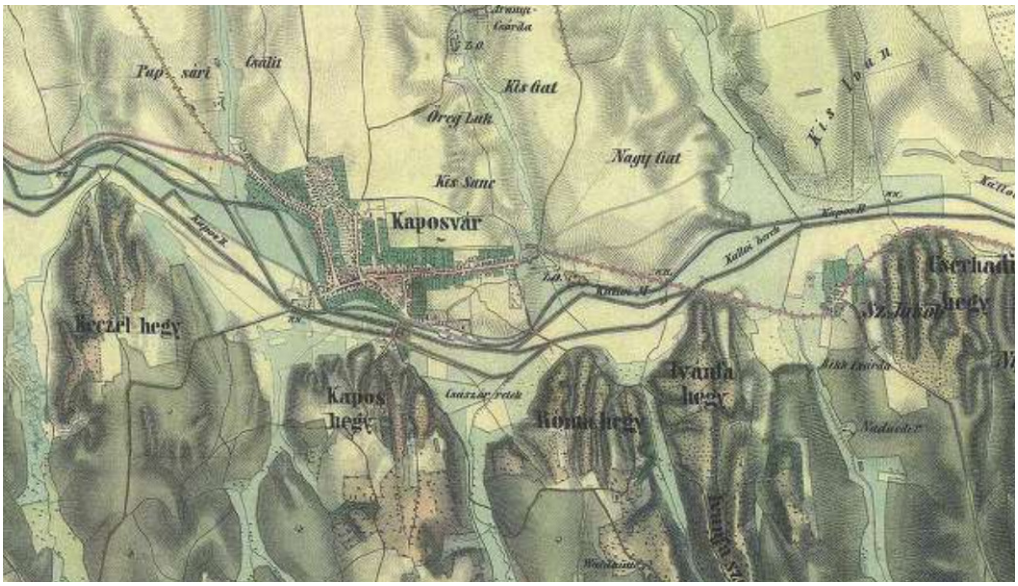

A XIX. század második felében közvetlen közlekedési kapcsolat Percel hegy, a Vár, vagyis az uradalmi majorsági központ, Kaposvár beépített részei és Kaposszentjakab között alakul ki. Kaposvár és Kaposfüred, valamint Kaposfüred és Toponár között van országúti kapcsolat. A Belváros az 1710-es éveket követően alakul ki fokozatosan a mai Kossuth térrel és a Fő utca környékével a Kapos folyó északi a mai 67. számú főút nyugati és keleti oldalán, a már meglévő két településrész között. Az első lakóházak összekapcsolták a Várat és a mai Kossuth teret a Vár utca és Ady Endre utca mindkét oldalán. A városszerkezet fejlődésének lendületet adott az, hogy 1749-ben Kaposvár lett a megyeszékhely. A város a kialakult országos úthálózatok mentén terjeszkedik a keleti temetőig.

Kivágat a II. katonai felmérés alapján (Kaposfüred és Toponár településrészek)

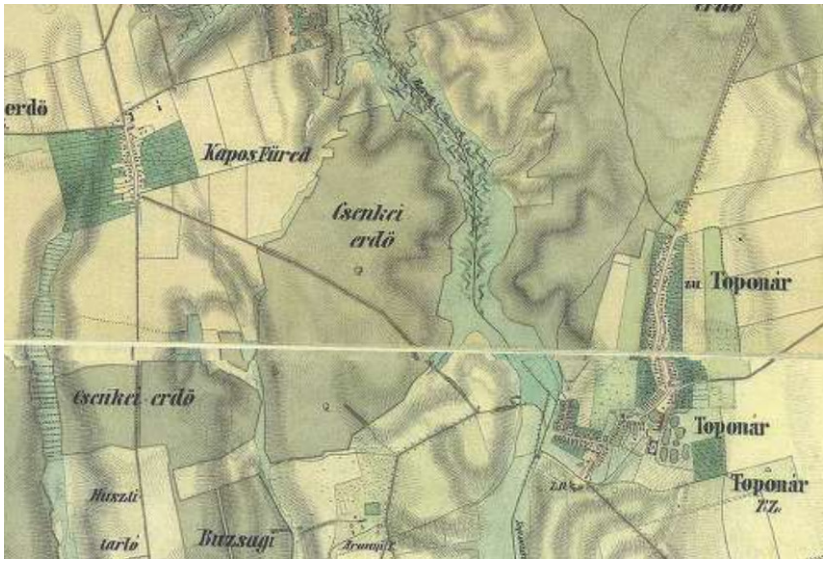

Kaposfüred és Toponár is önálló település, mindkettő egyutcás útifalu. Toponár a nagyobb és jelentősebb település.

1836-ban szabályozták a Kapos folyót, ekkor került a mai medrébe. Ezt követően kezdett kiépülni a Donner városrész a folyó déli oldalán. A városszerkezet fejlődésének további lendületet adott az önálló tanácsú várossá válás. A XIX. század első felében kezd kialakulni a mai belvárosra jellemző kisvárosi arculattal rendelkező, utcával párhuzamos zártsorú beépítés, melynek egy

része fokozatosan emeletessé alakul. Az iparterületek kialakulását és a településszerkezeten belüli hely meghatározását jelenti a XIX. század végére kiépülő cukorgyár, vágóhíd, gőzmalom. Ezekhez kapcsolódó területeken alakultak ki a további gazdasági telkek. Ugyancsak a századforduló tudatos városfejlesztése eredményeként alakul ki a derékszögű úthálózati rendszer Bereczk Sándor városi főmérnöknek köszönhetően.

A XX. század folyamán a Kaposvár központi belterülete megtöbbszöröződött. Először a gyárakhoz kapcsolódóan alakulnak ki a lakóterületek, így a Pécsi utcai városrész, a Cseri városrész a Cseri városrésznél a domborzathoz való úthálózati igazodással. A kisvárosi részek a közel merőleges úthálózat folytatásaként kapcsolódtak a belvároshoz. A város zöldfelületi rendszere és a jelentősebb parkok a XX. század elején létesülnek.

A 48-as ifjúság útja két oldalán és a Füredi út - Berzsenyi út (67 számú főút) nyugati oldalán épültek ki a nagyvárosias lakótelepek az 1960-as éveket követően.

A hatályos településszerkezeti terv alapján a településszerkezet alakulása

Az 1970–es évektől északon Kaposfüred és Toponár, Répáspuszta, Fészerlak is a város közigazgatási területének része, valamint délen Törőcske és Zselic kertváros is egy-egy városrésszé vált.

Kaposfüred szerkezetét a régi 67. számú másodrendű főút határozza meg változatlanul. A hosszan elnyúló észak déli tengelyű település főútjára a Kaposfüredi útra szerveződik a falusias lakóterületek többsége, a történelmi fejlődés elemeit megőrizve. A településrész központ a Kaposfüredi út az Állomás utca és a Szőlőhegyi utca kereszteződésénél jött létre és őrződik meg. Az egyes intézmény jellegű, kereskedelmi szolgáltatói funkciók településközponti és központi vegyes terület-felhasználási besorolásúak. A 67. számú főút elkerülő szakasza megépült. A vegyes funkciók fejlesztésére, erősítésére a terv teret biztosít az új főút és az Állomás utca csomópontjának környezetében a meglévő központot kétszeresen meghaladó területen. A meglévő belterületi határon kívüli fejlesztések kapcsolnák össze az Állomás utca nyugati és keleti végén lévő beépült falusias lakóterületeket. A megvalósulás révén az elkerülő út érintett szakasza átkelési szakasszá válna, a forgalmi út környezetterhelő hatásai erre a szakaszra kerülnének át. A falusias lakótelkek keleti végeinél a kertségek felhasználásával lakóutcák és kertvárosias lakóterületek alakultak ki a Tőzike utca és a Margaréta utca között, valamint az Orgona utcától délre. Ennek révén a Kaposfüredi városrészben megszűnt az egyutcás településszerkezet és az útifalu jelleg. A kervárosias lakóterületek beépülésével a településrész a keleti mezőgazdasági üzemi területhez kapcsolódott. A terv tervezett kertvárosias lakóterületek beépülésére lehetőséget ad az Alkotmány utca északi irányú folytatásaként és az Állomás utca déli oldalán, keleti irányú lakóterület bővítéssel. A szabályozási terv az Állomás utcától délre lévő belterületi kertségeket is kertvárosias lakóövezetbe sorolja. Így a településrendezési eszközök a meglévő telekállomány 1/5-dét megközelítő kertvárosias fejlesztést tesznek lehetővé. A hagyományos falusias lakóterület használat a Kaposfüredi úti telkekre és az Állomás utca egy-egy szakaszához kapcsolódó telkekre szorul vissza.

A közigazgatási terület északnyugati részén, Toponártól északra helyezkedik el **Répáspuszta** a Toponár városrész részeként. A városrész a 6505 jelű Kaposvár –Szántód összekötő úthoz kapcsolódik zsákszerűen. A településszerkezeti terv a korábbi majorsági életformát és telekszerkezetet őrzi meg, folytonossá válik a falusias lakóterület használat. A településrész délnyugati részén biztosított továbbra is a gazdálkodás, a gazdasági mezőgazdasági telephely üzemi terület-felhasználási besorolással. A területtel átellenben lévő felhagyott terület kereskedelmi szolgáltatói besorolásba került.

Toponár a Deseda-pataktól keletre, Kaposvár központi belterületétől északra alakult ki. Toponár településszerkezetét a településrész domborzata, az Y alakban összefutó 6505 jelű Kaposvár –Szántód összekötő út és a 65112 jelű Zimányi bekötőút, valamint a 35 számú Kaposvár – Siófok vasútvonal és a vasútvonallal közel párhuzamosan csörgedező Orci patak alakította. Toponár és Kaposvár központi belterülete között halad a 61. számú II rendű főút belterületet elkerülő nyomvonala. A főút elválasztó hatását leszámítva az Északi városrész Kisgáti része és Toponár városrész összenőtt a Dr Guba Sándor utca mindkét oldalán a gazdasági területek északi irányú terjeszkedése és a Toponár városrészhez tartozó Kaposvári egyetem kiteljesedése révén. Toponár történetileg kialakult településszerkezetét a Toponári út és a Kemping utca vonalvezetése és az útra felfűződő falusias lakótelkek rendszere őrzi. Az egyutcás településszerkezet helyét a Zimányi út irányába tömbösödő településszerkezet vette át. Az országos közútra merőleges lakóutcák mentén falusi jellegű telkek épültek be. A XX. század második felében a településrész főútjaira szervezett merőleges úthálózattal, apróbb telkes parcellázás és beépüléssel megnőtt a városrész lakóterületi dominanciája. A településközponti funkciók a Toponári út déli szakaszára csoportosultak, intézményi és kereskedelmi szolgáltatói jelleggel. Gazdasági mezőgazdasági telephelyi területhasználatra a városrész északi, északkeleti, déli részén biztosít lehetőséget a településszerkezeti terv. A Deseda tó közelében az északi lakóterülettől

nyugatra üdüléshez kapcsolódó területhasználat is fejleszthető a településközponti, üdülőházas és hétvégi házas besorolás révén.

Fészerlak a 61. számú II. rendű főút és a 610 számú főút között alakult ki a XIX. század második felében tanyabokorszerű lakott helyként. Napjainkra a településrész gazdasági területbe sorolt mezőgazdasági telephelyekkel üzemi területekkel és különleges területhasználatokkal mint szennyvíztelep, hulladéklerakó területtel bővült. Kiszolgálása a 610. számú főútról és Toponár felöl biztosított.

A város központi belterülete 8 városrészre tagolódik, melyek közül 5 városrésznek közvetlen kapcsolata van a Belvárossal.

Az **Északnyugati városrész** határai nyugaton és északon a meglévő és tervezett belterületi határ, beépítésre szánt terület határ keleten a 67. számú II. rendű főút (Füredi út), délen a 48-as Ifjúság útja – Kanizsai út, ami egyben a Belváros északi határa is. A városrész szerkezetét a történetileg kialakult országos és városi úthálózat adja, valamint a közel észak déli tengelyű Csöröge-völgyi -patak és Füredi árok, a vízfolyást kísérő 36. számú Kaposvárt Fonyóddal összekötő vasútvonal. A városrész Tüskevári részén a területhasználatot a Nyugati temetőt keretező aprótelkes lakóterületek határozzák meg, az országos utakkal közel párhuzamos és merőleges lakóutcáikkal. A városrész másik domináns lakóterületi használata a nagyvárosi, úszótelkes lakótelepi beépülés. A Béke – Füredi, Toldi lakótelepet 4 és 10 emeletes sáv és pontházak alkotják. A lakótelepen úszva Vk és Vt jelű terület-felhasználási besorolásban jelennek meg az intézményi és kereskedelmi szolgáltatói létesítmények telkei. A városrész legmeghatározóbb terület-felhasználása a gazdasági célú területhasználat. A kereskedelmi szolgáltatói gazdasági telkeket kiszolgáló úthálózat elemei a Jutai út, a Füredi út és a Raktár utca, valamint a nyugati belterületi határnál a Kőhárs utca. A városrész jelentős tagoló eleme a vízfolyások menti véderdőbe sorolt ligetes ökológiai folyosó.

AZ **Északi városrész** a Füredi út az északnyugati belterületi határ, a Zarányi úti és a Pázmány Péter utcai telkek keleti határai, délen a 48-as Ifjúság útja. A városrészt határoló főutakra szerveződik merőleges rendszerben a kiszolgáló úthálózat. Ami elsősorban aprótelkes kertvárosi lakótelkeket szolgált ki. Az úthálózat szélessége a tervezettségnek köszönhetően kellően széles, alkalmas a városra oly jellemző kettős fasor befogadására. A városrész délnyugati részén a kertvárosias beépülést a Kinizsi lakótelep nagyvárosias átépülése váltotta fel. A kertvárosias tömbök nagyobb kertségeibe is lakótelepi jellegű pont és sávházak, valamint intézmények kerültek. A városrészt északról a különleges honvédségi terület és az északi kereskedelmi szolgáltatói, egyéb ipari gazdasági terület zárja. A városrész keleti határánál alakult ki a kisvárosi besorolású Zaranyi lakótelep az Arany János utcai edzőpályák különleges sportterülete, a Vízmű és a vízműkutak telkei.

A **Belváros** mai határai a 48-as Ifjúság útja, a vasútvonal, a szabályozott Kapos folyó mai medre, a Hársfa utca és a Virág utca vonala. Ezen a területen belül a történeti fejlődés szerkezetalakító nyomai dominálnak. Itt sűrűsödnek a városi szintű és térségi jelentőségű intézmények. Itt alakult ki elsőként a közel merőleges utcahálózat és az utcákat kísérő zártsorú és zártsorúsodó beépülés. A Belváros őrzi a műemléki épületek többségét. A központi vegyes és a településközponti területfelhasználás a meghatározó. A Vásártér és a Berzsenyi Dániel utca között megszűnt a történetileg kialakult beépítés, a területrész a bevásárló központoknak kereskedelmi szolgáltató területeknek ad teret. A Füredi utca két oldalán a 48-as Ifjúság útja környezetében lakótelepi átépüléssel nagyvárosias lakóterület és a lakótelepet kiszolgáló központi vegyes intézményterület keletkezett. A belváros keleti részén a kisvárosi és kertvárosi lakóterület használat a domináns, a tömbbelsőben és a tömbhatárokon központi vegyes és településközponti területhasználati átalakulással. A város legjelentősebb közparkjai és közkertjei is a Belváros részei.

A **Kisgát, a Cukorgyár és a Pécsi utca** és környéki városrészben a térszerkezetet a kereskedelmi szolgáltatói területhasználat és az egyéb ipari parki fejlesztések alakítják. A telkek alakjában és elhelyezkedésében meghatározó a vasútvonalak nyomvonala, a Dr Guba Sándor út, a Dombóvári út és a Pécsi út vonalvezetése a Kapos folyó és a Deseda-patak kanyarulata. A városrész lakóterületei a Belvároshoz közeli területeken épültek és épülnek a Mező utca nyugati részén és az Árpád utcától északra a Kisgáti területrészen. A lakóterületekhez az ellátást biztosítóan központi vegyes és településközponti terület-felhasználások is kapcsolódnak intézményterületi (kollégium) kereskedelmi bevásárlóközponti szerepkörrel (Aldi, Lidl, autószalon, stb). A kertvárosi lakóterületekkel határos a városrész két temetője. A gazdasági területek csuklópontjában helyezkedik el a teherpályaudvar.

A déli városrészeknél mint a **Kecelhegy – Cser, a Donner – Rómahegy, Ivánfahegy – Kaposszentjakab**, a kertvárosias lakóterületi funkció a meghatározó. Az úthálózat a domborzathoz és a vízfolyások által meghatározott völgyekhez igazodóan határozta meg a telkek méretét, valamint a terület átjárhatóságát. Gazdasági telkek a Kapos folyó déli oldalára települtek és maradtak meg a Donner városrészben a Rómahegy

városrészben és a Pécsi úti gazdasági területhez kapcsolódóan. A dombtetőkön az utóbbi években központi vegyes területhasználathoz kapcsolódóan intézményterületek őrződtek és újultak meg, településközponti terület-felhasználásba sorolt területek lakópark szerűen épültek be, vegyes funkciójú épületekkel.

1.14.1.2. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Lakóterületek

A lakóterületek elsősorban lakóépületek elhelyezésére szolgálnak. A településszerkezeti terv a város lakóterületeit – a kialakult építési módoknak, valamint a fejlesztési igényeknek megfelelően – nagyvárosias, kisvárosias kertvárosias és falusias lakóterületi terület-felhasználási egységekre tagolja.

Az Ln jelű nagyvárosias lakóterület sűrű beépítésű, több önálló rendeletetési egységet magába foglaló 12,5 m-es épületmagasságot meghaladó lakóépületek elhelyezésére szolgál. Ebbe a terület felhasználásba a város „telepszerű többszintes lakótelepei" kerültek. A településszerkezeti terv új nagyvárosias lakóterület építésével nem számol, csupán az Északnyugati, az Északi városrészben, valamint a Belváros északnyugati részén meglévőket sorolja a terület-felhasználásba, ezáltal biztosítja a korszerűsítésük megújulásuk lehetőségét.

A Lk jelű kisvárosias lakóterület sűrű beépítésű, több önálló rendeletetési egységet magába foglaló, 12,5 m-es épületmagasságot meg nem haladó lakóépületek elhelyezésére szolgál. A kisvárosias lakóterületek a város közepes laksűrűségű részei, jellemzően a Belvárosban, az Északi városrészben, a Kecelhegy – Cseri városrészben 3 tömbben, a Rómahegy déli részén a 67-es úthoz kapcsolódóan került sor a kijelölésükre.

Az Lke jelű kertvárosias lakóterület laza beépítésű, összefüggő kisebb, vagy nagyobb kertes, több önálló rendeletetési egységet magába foglaló, 7,5 m-es épületmagasságot meg nem haladó, de jellemzően földszintes lakóépületek elhelyezésére szolgál, egyedi telkeken. A kertvárosias lakóterületek Kaposvár több városrészének meghatározó részei. A beépítési módok változatos formái jelenek meg a terület-felhasználáson belül. Az adott beépítési módot az építéskor aktuális divat és a településrészek sajátos földrajzi adottságai határozták meg. A lakóterületi fejlesztési lehetőségek döntő többsége ebbe a terület-felhasználásba tartozik kisebb nagyobb területtel, a déli városrészek lezárásaként egy-két telekkel, beforduló teleksorral.

Az Lf – Falusias lakóterület lakóterület legfeljebb 7,5 m-es épületmagasságú lakóépületek, a mező- és az erdőgazdasági építmények, továbbá a helyi lakosságot szolgáló, nem zavaró hatású kereskedelmi, szolgáltató és kézműipari építmények elhelyezésére szolgál. Falusias lakóterületek jellemzőek, Kaposfüred és Toponár főutcáira, Töröcske, Fészerlak, Répáspuszta teljes területén. Falusias lakóterületi fejlesztést Kaposfüred településszerkezeti terve tesz lehetővé. A megközelítően 20 telek kialakítására alkalmas terület a temetővel szemben, a vasútállomás környezetében lévő lakóterület folytatásaként került kijelölésre.

Vegyes területek

A településközponti vegyes területek (Vt) jellemzően a Belvárosban, az Északi városrésznél, a Kisgát és környékénél, Toponár és Kaposfüred korábban önálló települési központjaiban, továbbá a városközponttól távolabbi déli városrészek súlyponti területein, ill. elszórtan egy-egy funkcióváltó, vegyes rendeltetésű területrészen találhatók. Az országos úthálózathoz kapcsolódóan a belterületi határ környezetében is sorkerült településközponti területek kijelölésére „városkapu - települési kapu" létesítésének igényével. A környezetet nem zavaró gazdasági tevékenységek is ebbe a terület-felhasználásba kerültek ott, ahol nagyobb távlatban a funkcióváltás igénye vetődött fel (Ózaranypuszta, Újzaranypuszta). A településszerkezeti terv felülvizsgálata kapcsán ez újragondolandó, mivel a tényleges fejlesztői szándék és a településképi elvárás nem mindig esik egybe.

A központi vegyes terület-felhasználásba azok a területek kerültek amelyeken korlátozott az egyéb gazdasági tevékenység és a lakófunkció. A területfelhasználás elsősorban az intézményi hasznosítást teszi lehetővé települési szintű és központi szerepkörű oktatási, nevelési, egészségügyi és szociális, igazgatási, művelődési és kulturális, valamint köz- és vagyonbiztonságot szolgáló intézmények számára.

Gazdasági területek

A kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területbe (Gksz) a nem zavaró hatású gazdasági tevékenységek telkei és építményei kerültek. Többek között a Cukorgyár területe is Gksz besorolású. Az egyéb ipari terület-felhasználásba egyrészt az energiatermelő és szolgáltató területek (Geip/E) másrészt a nem jelentős zavaró hatású ipari termelő tevékenységek kerültek (Geip). Ebbe a terület-felhasználásba került a Keleti Ipari Park területe is.

Üdülő területek

A toponári városrészhez kapcsolódóan került sor a területhasználati besorolásra a Deseda tó és lakóterületek között. A terület tényleges igénybevétele még nem következett be. A korábbi elhatározások szerint üdülőház és hétvégi ház építésére is igénybe vehető terület a továbbiakban is biztosított.

Különleges területek

Különleges területbe azok a területek tartoznak, amelyek a rajtuk elhelyezendő építmények különlegessége és a környezetükre gyakorolt jelentős hatásuk, vagy a környezetüktől igényelt különleges védelmük miatt más terület-felhasználási egységtől megkülönböztetett építésjogi kezelést igényelnek.

Kaposváron ilyen kategóriába került az egyetem területe, a nagyterületű bevásárlóközpontok területe, a vásártér, a honvédségi területek, a nagyobb speciális sportolásra szolgáló területek, a sporthorgászati rekreációs terület, a strand, a szabadidőközpont, a tömegközlekedési bázisterületek, a Kinizsi lakótelep nyugati határában lévő önálló gépkocsitároló sor telekterülete, a temetők területe, a inert hulladék (törmelék) lerakó és a szennyvíztisztító területe. A KOMÉTA szomszédságában működő szennyvíztisztító telep telke Gksz területhasználati besorolást kapott.

1.14.1.3. Funkció vizsgálat (intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatos)

A Belvárosban az épületek elsősorban a legfőbb igazgatási, a térségi szintű kereskedelmi (bevásárló központok, vásárcsarnok), a városi és térségi szintű intézményi és közösségi funkciókat, kulturális (Kultúrház, Csiky Gergely színház, Szivárvány mozi, megyei Levéltár, Könyvtár), múzeumi (volt megyeháza, Vaszary képtár,), oktatási (Munkácsi Mihály gimnázium, Zichy Mihály Iparművészeti SzKI, Eötvös Lóránd MSzKI és kollégium), egészségügyi (Kaposi Mór M. oktatókórház) funkciókat hordozzák. Vegyes funkciójú épületben lakófunkcióval is kiegészülnek, és tisztán lakófunkciójú épületek is megtalálhatók a Belvárost határoló utak környezetében. A Belváros a város lakóinak ellátásán túl a térség ellátásában is fontos szerepet játszik, megyei jogú városi szerepkörénél fogva. Városi szinten a közlekedési és ellátási kapcsolatai északi, keleti és nyugati irányban kedvezőek mind a szomszédos városrészek mind a térség irányában, a déli városrészek felé kedvezőtlenek. A vasútvonal és a Kapos folyó elválasztó szerepe a mai napig jelentős, a déli irányú átjárhatóság 3 helyen biztosított.

Az Északnyugati városrészen belül a gazdasági funkció a legmeghatározóbb, a város gazdasági területeinek nagy része ebben a városrészben található. A Tüskevári területrészen az 1-2 lakásos egyedi telkes lakhatási forma, a Füredi út és a 48-as Ifjúság útja környezetében a lakótelepi lakhatási forma a jellemző. Néhány intézménye révén a városrész megyei és városi funkciókat is ellát (megyei: NAV iroda, városi: óvoda bölcsőde, általános iskolák, gimnázium, anya és gyermekotthon, hajléktalan gondozó). A kereskedelemmel szemben támasztott igényeket közel 200 üzlet szolgálja térségi és városrészi szinten.

Az Északi városrészben a legmeghatározóbb funkció a lakófunkció. A városrész területének zömét lakótömbök lakótelkek foglalják el. A tömbök nagyságát és így a telkek nagyságát a merőleges utcahálózat határozza meg. A nagyvárosi kisvárosi lakófunkciót lakótelepszerű társasházas beépítések képviselik az Arany János utcánál a Kinizsi lakótelep folytatásaként, a tömbbelsőkben és a Zaranyi lakótelep területén. Az egyedi telkes földszintes épületben megvalósuló családi házas lakófunkció a városrész többi területén meghatározó. A különleges területhasználathoz kapcsolódó funkciók (honvédségi és sport) is jelentős területhányadot képviselnek a városrészen belül. Az országos - térségi szintű honvédségi funkció a Füredi úthoz kapcsolódik, jók közlekedési kiszolgálási adottságai. Az Arany János utcai edzőpályák jól megközelíthetők, a városi szintű funkció az Arany János utca és a Hunyadi János utca révén kapcsolódik a városi főúthálózathoz. A gazdasági funkció a városrészben kisebb súllyal jelenik meg a Füredi úti „Volán telepnél” és a Zaranyi út végén. Az intézmények a városrész helyi lakosságának igényeit elégítik ki.

Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke városrészen területi kiterjedése nagyobb. mint a szomszédos városrészeké. A városrészhez jelentős tartalék területek kapcsolódnak északon (a jelenlegi terület egyharmadát is megközelíti). A célzott funkciók sport, rendezvény – vásár, konferencia központ. A Keleti Ipari Park révén a városrész keleti irányban csápszerűen hosszan elnyúlik a Kapos folyó és a 610. számú főút mentén. Funkcionális szempontból a gazdasági funkciók a meghatározók, a városrész 2/3-át a gazdasági célra kijelölt és igénybe vett területek lefedik (Cukorgyár, Videoton Ipari Park, Keleti Ipari Park, OMMI Növényfajta-kísérleti

Állomás). A lakófunkció kisebb súllyal jelenik meg a városrészben, ez a funkció a lakópark kiépülésével erősödni fog. A településközponti és központi vegyes területhasználathoz kapcsolódó intézményi és kereskedelmi szolgáltatói funkciók részben a városrész igényeit szolgálják, döntően azonban városi szintű ellátást biztosítanak (Somogy Megyei Növényegészség-ügyi és Talajvédelmi Állomás, középiskola és a 450fh-es Klebelsberg kollégium, uszoda, tornacsarnok, bevásárlóközpont, Inkabutorház, Aldi, Lidl). Különleges területhasználatba tartozó funkciók a városrész lakóterületeinek környezetében vannak: az izraelita temető, a Keleti temető, a Rákóczi stadion.

Kecelhegy – Cser városrész a nyugati közigazgatási határhoz kapcsolódik a belterületi határ és a közigazgatási határ közötti kertes mezőgazdasági területhasználattal. A Kapos folyótól délre alakult ki a domboldalra felkapaszkodva a kecelhegyi és a cseri városrész is. A városrészen belül a lakófunkció dominál, intézményi és vegyes funkció a Kecelhegy dombtetőjén és a Cseri park déli oldalán létesült. Az intézményi kereskedelmi szolgáltatói funkciók a városrész ellátásában játszanak szerepet. A Liget idősek otthona és a nyugdíjasház ellátási körzete az egész városra kiterjed. Ugyan csak városi és térségi kihatású a Madár utcai nevelési és oktatási központ és kollégium és a Bárczi Gusztáv. A városrészt a gazdasági funkció az északi részen érinti a Kapos-folyó és a vasút között, valamint a Cseri utca északi oldalán és a Katona József utca és a Töröcskei-patak között.

Donner – Rómahegy városrész telkeinek többségére a lakó funkció a jellemző. A belterületi határtól délre a kertes mezőgazdasági területhasználat a meghatározó. A városrészen belül foltokban megjelennek a gazdasági intézményi funkciók, az utóbbinak ellátási köre a városrész maga. A volt téglagyári gödör különleges sportterülete az egész város területéről a városrészbe vonzza az extrém kerékpársportot kedvelőket. A Kapos folyó északi oldalára telepedett a strand különleges sportterületi funkciója. Napjainkban is bővül élményfürdői és gyógyfürdői funkciókkal, így ellátási vonzásterülete nem csak városi szintű, hanem kihat a térségi településekre. Országos vonzerőt jelent a Rómahegyen felépült Rippl-Rónai villa és látogató központ kulturális funkciója.

Ivánfahegy – Kaposszentjakab a déli városrészek sorában a legkeletebbre kialakult városrész. Történeti múltja a kakosszentjakabi településrésznek van, Ivánfahegy az 1960-es éveket követően kezdett beépülni. A városrész déli telkei a mai napig kertes mezőgazdasági területhasználathoz tartoznak. Ivánfahegy északi részére a kertvárosi jellegű lakófunkció a jellemző, a déli 2/3-nál a falusi jellegű telekhasználat és lakófunkció a meghatározó. Kaposszentjaban területén a falusi jellegű lakófunkció a meghatározó a mai napig. Az intézményi és gazdasági funkciók közül csak a városrészt ellátók épültek ki. A városrészben különleges területhasználatba tartozó funkciók is működnek, a kaposszentjakabi temető és külterületen az ivánfahegyi hulladéklerakó.

Kaposfüreden a falusi jellegű és a kertvárosi jellegű lakófunkció a meghatározó, a városrész történeti központjában megőrződött településközponti intézményi és kereskedelmi szolgáltatói funkció, az intézményi rendszer multifunkcionális tornacsarnokkal egészült ki. Az állomás körül létesült lakótelkek szomszédságában van a temetői funkció. A Deseda-tó nyugati oldalán lévő kertes mezőgazdasági terület hétvégi házas víkendtelkes funkciót is betölt. A külterületi részen Kaposfüredtől nyugatra mezőgazdasági üzemi funkció is létezik. A városrész funkciói a településrész ellátásában játszanak szerepet, városi szintű kihatása a lakófunkciónak és a víkendtelkes funkciónak van.

Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda városrészben is a lakófunkció a meghatározó, a falusi jellegű (Toponár, Répáspuszta, Fészerlak) és a kertvárosi jellegű (Toponár) telekhasználat egyaránt biztosított. A városrészben a városrész ellátását biztosító intézményi gazdasági kereskedelmi szolgáltatói funkciók is megtalálhatók. Városi szintű vonzással a lakó és az üdülő funkció rendelkezik. Országra kiterjedő vonzása a Kaposvári egyetem felsőoktatási funkciójának van, ami az elmúlt években egyetemi negyeddé fejlődött a városrész déli határánál. Térségi szintű kihatása van a Pannon Lovas Akadémia és Szakiskola különleges oktatási és sportterületi funkciójának, valamint a Megyei Nevelési Központnak.

Töröcske – Zselic kertváros Kaposvár legdélebbi városrészén a falusi jellegű funkció a meghatározó. Mivel 1973-at követően kapcsolódott a városhoz önálló temetője van és településközponti funkciót ellátó területe (faluház, orvosi rendelő). Városi szintű vonzó hatása a parkerdőnek és a tározó tónak van.

1.14.1.4. alulhasznosított barnamezős területek

Az Északi városrészben a volt honvédségi területen a Füredi II. laktanya bezárása után az önkormányzat tulajdonába került a telek, melyet a kétezres évek utolsó harmadában értékesített. Hasznosítására azóta készülnek a tervek, kereskedelem és szolgáltató ágazatok betelepítését tervezik. A funkcióbővítő városrehabiltációs pályázat keretében ennek a területnek a fejlesztése szerepel. A volt lőtér területe jelenleg

tartalékterület, tömegközlekedési bázisterület és alternatív energiahasznosítás céljára fenntartott terület. A közeljövőben itt indul meg a biomassza üzem építése.

1.14.1.5. konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

AZ Északi városrészen belül a városrész déli részén helyezkedik el az Arany János utca - Petőfi utca – 48-as Ifjúság útja – Honvéd utca által határolt tömb, melyben a 330 lakásos Sávház áll. Ez az önmagában falunyi embert befogadó épület 100 %-ban önkormányzati tulajdonban van, nem idegeníthető el. A Sávház felújítása egy korábbi program és a 2014 évi szociális városrehabilitációs projekt keretében megtörtént.

Kecelhegy – Cser városrész déli részén a korábbi zártkerti területek helyezkednek el, amelyeket ma kertes mezőgazdasági területként használnak a tulajdonosok. Ezeken a földrészleteken – amik nem beépítésre szánt, és nem belterületi részek – az utóbbi évtizedekben megjelentek az állandó lakosok. A kiköltözők kis alapterületű, sokszor komfort nélküli gazdasági épületekben élnek. A kiköltözési folyamat megállítására az önkormányzat több sikertelen kísérletet tett, de ezek még nem hoztak eredményt. A városrészen belül a Kölcsey utcai rész minősül veszélyeztetett területnek, az Akácfa utca - Katona József utca - Cseri utca - Madár utca és József utca által határolt területen. Az érintett városrészen a lakásállomány nagy része komfort nélküli. Az életkörülmények javítása érdekében a lakókörnyezet rehabilitációját szükséges megoldani, a lakások komfortfokozatát szükséges növelni. A város környezeti állapotát javítaná a lakókat károsan terhelő telephelyek megszüntetése is (pl. a volt TANÉP - telep, ill. a Cseri út É-i részén, Fő u. 34. sz. volt Hűtőgépüzem).

A Donner – Rómahegy városrészt délről kertes mezőgazdasági területek határolják, gazdasági megnevezésű épületekkel beépítve. Ebben a városrészben is megkezdődött a kertekbe való kiköltözés, és ennek révén a gazdasági épületek lakó célú hasznosítása. A terület infrastruktúrával nincs ellátva, a közterületek keskenyek, alkalmatlanok a közművek és a közlekedési felületek együttes befogadására és ebből fakadóan a lakóterületi kiszolgálásra. A gazdasági céllal felhúzott épületek alapterületileg kicsik, komfortfokozatuk alacsony. Anyaghasználatuk, igényszintjük messze elmarad a lakóépülettel szemben támasztott igényszinttől. A spontán funkcióváltás fokozatosan leromló környezeti állapotot keletkeztet.

Kaposszentjakab városrész Nádasdi utca - Nyírfa utca - Móricz Zsigmond utca – Nap utca – Csillag utca – Hold utca - Bodrog utca általhatárolt része szlömösödött, degradálódott. A városszövettől elkülönülő, telepszerű tömb. Az elmúlt évek infrastrukturális fejlesztéseinek köszönhetően a környezeti állapotokban javulás következett be (óvoda bővítés, önkormányzati bérlakás építés, buszváró járda vízvezeték és szennyvízcsatorna hálózat építés).

Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda városrészben Répáspuszta és Fészerlak korábbi majorsági tevékenységhez kapcsolódó külterületi lakott helyek, fizikailag és erkölcsileg avult épületállománnyal, hiányos közművesítettséggel, alacsony komfortfokozattal.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1.Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A Belváros telekszerkezete sokszínű, a nagy tömbméretű telektől az apró telekig minden megtalálható. A kivágat, Belváros középső részén mutat példákat, a telekformákra	Az Északi városrész déli határánál a Tisztviselő telepi telekszerkezet tudatos városfejlesztés eredménye. A Kossuth Lajos, Temesvár, Kassa és Szent Imre utcák közel

és telekméretekre. Az utcahálózat és a tulajdonosi szerkezet formálta a telkek szélességét mélységét és területét. A keletről határoló Dózsa György utca közterülete 14m széles, Az utcában 10m x 50m–es, azaz 500m2-es telek is kialakult. Az utca középső szakaszán és a tömb nyugati oldalán vannak apró négyzetes telkek 20mx20m, vagyis 400m2-es telek. a telekszélesség jelentősen meghatározza a zártsorú beépítésnél az utcaképi tagolást, ami a történetileg kialakult telekszerkezetet követi le. Az Irinyi Dániel utca nyugati oldalán intézményi telkek találhatók, mélységük a tömb mélységével megegyező48m, szélességük 58m-78m között változó. Utcaképileg a nagyobb szélesség osztatlanabb épülettömeget eredményez.	párhuzamos rendszere határozta meg a tömbök és a lakó telkek szélességét, mélységét és területét. A tömbök szélessége 60-65m közötti, így a telkek mélysége a 30m-t eléri, vagy meghaladja, a telkek szélessége 20m körüli, így a telepen 600m2 körüliek a telkek. a nem nagy, de azonos méretű telkeken azonos léptékű épületek épülhettek. Az utcával párhuzamos tömegformálással lehetett a lakóházakat elhelyezni, előkert nélkül a kis mélységű telkeken. Harmonikus utcakép, kedvező légtérarány alakult ki mind a közterületeken, mind az egymáshoz kapcsolódó hátsókerteknél.
A Belváros nyugati szélén a Pázmány Péter utca és a Virág utca között történetileg fejlődött utcahálózat következtében nagy mélységű és nagy szélességű tömbök is létrejöttek. A XX. század utolsó harmadában a kertségek megszüntetésével átalakult a telekszerkezet. A peremeken aprótelkek maradtak. A Vöröstelek utcáról nyílóan a telkek mérete 25mx20m, azaz 500m2. a Pázmány Péter utca felöl 20mx35m, a Virág utca felöl 11mx52m. A telekterület mérete 500m2-700m2 között változik. A tömbbelső nagy telkét iskola intézményének beépítésére használták. A kialakult telek 100mx120m, azaz 1,2ha. A belváros egyéb nagyobb tömbjeiben lakótelepszerű kertvárosias beépítésre vették igénybe a kerteket.	Kisgát városrész délnyugati, kertvárosi jellegű lakóterületi telekszerkezetét mutatja a kivágat. A telekszerkezet szintén tudatos tervezés telekalakítás eredményeként merőleges utcahálózattal alakult ki. A tömb szélességek 60m-80m közöttiek. A telekszélességek átlagosan 16m szélesek, a telekterület 600m2 körüli. A keskeny tömbszélesség előkert nélküli, oldalhatárra települt kisvárosi jellegű beépítést eredményez.
A Kinizsi lakótelep és általában a lakótelep építéseknél	Rómahegy utcahálózatát a domborzat alakította. A

megszűnt a korábbi telekszerkezet. Az épületek alakjához, formájához igazított úszótelkek és közterületek jöttek létre. az úszótelkes rendszer 80-90%-os beépítettséget eredményez.	vonalvezetésből adódóan változó szélességű tömbök alakultak ki. A kialakult telkek szélessége és mélysége a kertségek rendszerétől és a domborzattól is függött. Csalogány utca mentén a telekszélességek 16m-30m-ig változnak, a telkek utcafronthoz viszonyított mélysége 27m-115m között változik. a rendkívül eltérő telekszerkezet nem keletkeztet rendezett utcaképet, egymás mellé kis és nagytömegű lakóépületek kerülhetnek.
Cseri városrész kistársasházas, lakóparkos beépülés átlagosan 26mx47m-es, azaz 1200m2-t meghaladó telkeken valósult meg. a nagyobb telekméret nagyobb épülettömegek egymás mellé építését teszi lehetővé.	Zártkerti rész a rendkívül keskeny közterületi rendszert és a változatos telekformát, telekméretet őrzi.
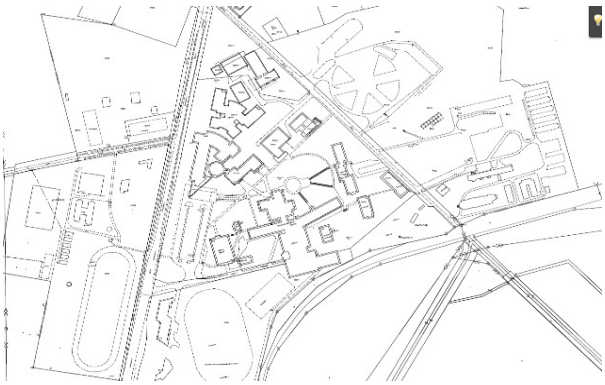	
Toponár, új fejlesztésű egyetemi részének telekszerkezete, rendkívül sajátosan alakult át. Az egységes telken történő építés helyett, érthetetlen módon épületenkénti úszótelkek jöttek létre. Ezáltal problémás a meglévő épületek bővíthetősége, az épületek közötti telepítési és tűztávolság az épületekhez rendelt zöldfelületi és parkolási igény kielégítési lehetősége.	Kaposfüreden egymás mellett él a történeti telekszerkezet és a telkesítés révén kialakult kertvárosi jellegű telekszerkezet. a Füredi út nyugati oldalán lévő hosszú telkek 14mx462m-es szalagtelkek, 6500m2 körüli telekterülettel. A Füredi út keleti oldalán lévő kisebb falusi telkek 14m x 100m-esek, területük 1400m2. A kertvárosi telekosztás 18m x 40m-es telkeket eredményezett, ami 720m2-es telkeket jelent.

1.14.3. Az építmények vizsgálata

1.14.3.1. Funkció, kapacitás

Az épületenkénti építményenkénti funkció és kapacitás vizsgálat a város teljes közigazgatási területére kiterjedő elemzésként nem értelmezhető, nem kezelhető. A vizsgálat indokolt lehet egy-egy utcákkal határolt

tömbre kiterjedően, valamint terület-felhasználási besorolás, építési övezeti besorolás változtatási igényének esetén.

1.14.3.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

Kaposvár esetében a beépítési sűrűség nehezen értelmezhető mivel a településszerkezeti terv tömbhatárosan készült. Jelen vizsgálat ennek elemzésére nem tér ki.

A nagyvárosi lakóterületeknél (Ln) a beépítési mód a lakótelepi jellegből adódóan szabadon álló vagy zártsorú, attól függően, hogy az úszó telkeken pontház vagy sávház épült. A beépítési mérték az úszótelek jellegből adódóan 80-90% közötti. A kisvárosias lakóterületeknél (Lk) leginkább meghatározó a zártsorú beépítési mód, ez a keretes beépítésű Belvárosi területekre jellemző. Nem ritka a szabadon álló beépítési módú kisvárosias lakótelek sem, főként a telepszerű tömbbelső használatnál. A jellemző beépítési mérték 30-60% közötti. A kertvárosi lakóterület (Lke) zártsorú, oldalhatáron álló, ikres és szabadon álló beépítési móddal és épület elhelyezéssel is beépült. A falusias lakóterületnél az oldalhatáron álló beépítési mód a jellemző. A keskeny, de az átlagos telekmélységet többszörösen meghaladó telekmélységnek köszönhetően a jellemző beépítési mérték mindenhol 30% alatt marad.

A településközponti vegyes területeknél a zártsorú és a szabadon álló beépítési mód is jellemző. A beépítési mérték a lakóterületre jellemző határértékeket eléri, vagy meghaladja. A 100%-san beépített telek is előfordul a Belváros városrészben. A központi vegyes területek döntő többségénél a szabadon álló beépítési mód a jellemző. A beépítési mérték kapcsán az OTÉK adta kereteket csak a Csiky Gergely színház úszótelkének beépítési mértéke haladja meg.

A gazdasági területen belül a szabadon álló beépítési mód a meghatározó, de oldalhatáron álló beépítésre is van példa. A beépítési intenzitás nem haladja meg az 50%-ot.

A különleges területeknél a beépítési mérték jelentősen eltérő, az eltérő funkciókból adódóan, de a 40%-ot nem lépi túl. A beépítési módnál a szabadon álló beépítési mód a domináns.

1.14.3.3. Magasság, szintszám, tetőidom

Belváros központi részére a 2-3 szintes vegyes épületek a jellemzők a földszinten üzletekkel, az emeleteken lakásokkal. Az épületek lezárására a történelmi környezet miatt a magastető alkalmazása a jellemző. A lakótelepi részeknél, a bevásárló központoknál, a nagyobb léptékű intézményeknél (pl.: oktatókórház új épületrészei) a lapostető alkalmazása a meghatározó. Az elmúlt 10-15 évben végrehajtott átépítéseknél szintszám növekedés következett be. 2-3 emeletes épületek is épültek, kétszintes tetőtérrel.

Északnyugati városrészben a Tüskevári részen ma is a földszintes magasság és a magastetős épületlezárás a meghatározó. A lakótelepi részek magasságnövelése építésjogi szabályozási eszközökkel korlátozott. A gazdasági területeknél az épületek magasságát, szintszámát, épületformálást és épületlezárást az épületben végezni kívánt technológiák és a gazdaságos működtetés határozzák meg.

Az Északi városrészben az egyedi telkeken a „Tisztviselő telep léptéke a meghatározó, vagyis a földszintes épülettömeg esetleg tetőtér beépítéssel és magastetős épület lezárással. A városrész lakótelepein 4 emeletes és 10 emeletes épületek is állnak. A lakótelepi társasházak jellemzően lapos tetősek. A Kisgát környéki beépülés léptékváltó. Földszintes lakóházak mellett 3-4 szintes intézményi és bevásárló központi épületek létesülnek, mai építészeti irányzatot követő tömegformálással.

Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke városrészen a gazdasági funkciók dominanciája miatt az épületek magasságát szintszámát és léptékét elsősorban a gazdasági funkciók technológiai igényei határozzák meg a régi gyártelepeknél és az új ipari parkoknál. Tömeglezárásként a magastető, az alacsony hajlású tető és a lapos tető is jellemző. A lakótelkeknél a földszintes magassági arány az irányadó, 1-2 szintes beépítéssel. A lakóépületek többsége magastetővel épül.

A déli városrészekre és Kaposfüredre szintén az 1-2 szintes beépítés, a jellemzően földszintes néhol emeletes tömegarány és magastetős épületformálás a jellemző.

Toponár városrészen az egyetemi területnél megjelenik a 3-4 szintes beépülés és a városi jellegű anyaghasználat és tömegformálás.

1.14.3.4.Településkarakter, helyi sajátosságok

Belváros épületegyüttesének összessége, a kiegyensúlyozott 2-3 szintes, zártsorú, keretes beépítésű, kisvárosi karakter, valamit a közterületek kezelése, térarány és zöldítése a meghatározó városképi szempontból. Itt koncentrálódik az országosan és helyileg védett örökségi elemek nagy része, az identitást hordozó épületek többsége. Ezen a területen alakították ki a város gyalogoszónáját. Magas az ápolt közterületek és parkok aránya. Élhető Kisvárosi léptéket hordozó beépítés jellemzi. Az elmúlt 10-15 évben az alacsony komfortfokozatú lakosok felszámolása kedvezőbbé tette a Belvárosi karaktert. Az utcák egyirányúsítása kedvez a közterületi kerékpárnyom, parkolósáv megépítésének. A kaposvári karaktert adó platánsorok védelme érdekében zöldszigetek épülnek ki függetlenül attól, hogy 12-16m széles közterületekről van e szó. Az elmúlt években, a városrészben nagyszámban épültek új társasházak az elavult, rossz állapotú épületek helyén magánberuházásban, léptékváltó módon. A lakótelepi környezetet értéknövelő felújítással lehet a belvárosi karakterhez közelíteni. A Berzsenyi Dániel utcától nyugatra eső terület a város nagy kereskedelmi, bevásárló központjává vált, a belvárosi karaktertől elütő léptékváltó lakó és gazdasági területekkel. A körzetben lévő Városliget, mint a város egyik jelentős zöldterülete oldja a nagyobb tömegek révén keletkezett térarány váltást. A NOSTRA-nál áll a többszintes gabonatároló. A funkcióba helyezés, felújítás még várat magára. Az egykori várrom és környezet a történelmi városmaghoz a Vár utca és Városközpont rehabilitációja során kapcsolódhat.

Az Északnyugati városrész Tüskevári része a XX. század második felében, földszintes tömegaránnyal beépült településkaraktert hordoz. Az épületek változó módón, oldalhatáron állóan, ikresen és szabadon állóan is állnak a telkeken. A Kinizsi és Toldi - Béke lakótelepi rész az 1970-es éveket követően épült fel, tükrözve az idők anyagi és építészeti jellemzőit. A gazdasági területek sem hordoznak helyi sajátosságot tükröző karaktert, mivel szintén a XX. század második felében zöldmezős beruházás révén alakultak ki. A városrésznek illeszkedést megkívánó karaktere a tüskevári részen van.

Az Északi városrész legfőbb és védendő jellegzetessége a „Tisztviselő telep" léptéke, arculata. Az 1920-as évek második felében épült fel, a város építészeti örökségének részét képezi, a városrész egyedi telkes területeire iránymutató a léptéket és az építészeti igényességet tekintve. Egy-két helyen minimális előkerttel, de inkább utcavonalon állnak a lakóépületek, utcával párhuzamos hossztengellyel és tetőgerinccel. A viszonylag széles közterület és a közterületet határoló földszintes tömeg élhető térarányt eredményez. A lakótelepi részek a kiépülésük korára jellemző sajátosságokat hordoznak.

Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke városrészen a fejlődés a XIX. század végén és a XX. század első felében indult meg. A városrész jellegzetességét és arculatát elsősorban a cukorgyár századfordulós építményei és épületei adják. A Kisgáti városrész a XX. Század második felében épült ki, helyi sajátossága városképet meghatározó arculata nincsen.

Kecelhegy – Cser városrész a XX. század második felétől épült be, a városrész átalakulása kiépülése napjainkig tart. Helyi sajátosságot hordozó utca szakaszai a meredek partoldalak, löszfalak alatt alakultak ki. Ezek az utcaszakaszok a domborzati adottságok miatt sajátosak és nem a meglévő épületek építészeti minősége miatt. A domborzati adottságok miatt eltérő közterületi szélességek változatos térarányt eredményez közterületi szélességben, szintkülönbségben, előkertmélységben. A cseri parktól eltekintve a városrésznek megőrzendő védendő részei nem alakultak ki. Helyi védelem alatt álló kőkeresztek és egy kápolna található a területen, melyek állapota sajnos elég rossz.

Donner – Rómahegy a XIX. század második felében kezdett kiépülni. Az elmúlt 100 évben fokozatosan a szőlőhegyen irányába terjeszkedett, a zselici dombokon, a Kapos folyótól délre. A városrész régi részein több helyi védelem alatt álló épület található. Ennek ellenére a terület kiterjedéshez képest a kulturális értéket hordozó elemek jelenléte kicsi. A városrészben van a Kálvária, a Rippl-Rónai villa, valamint a Rómahegyi kápolna. A Rippl-Rónai villa környezetében kiépült a látogató központ, a parkoló a műteremház és a park felújítása is befejeződött. Az értékteremtő megőrzés kedvező hatással van a környezetben a lakófunkciók megújulására, lakóparki fejlesztésre. A városrész helyi sajátossága a Jókai-liget, ami Kaposvár első parkja a Kapos-folyó déli partján.

Ivánfahegy – Kaposszentjakab városrész családi házas beépítésű karaktere az elmúlt 30-60 év építészeti stílus jegyeit őrzi. A városrészben sajátos jellegzetes elemek utcaképek, térarányok, épülettípusok nem alakultak ki a Kaposszentjakabi Bencés Apátsági romkert helyreállított és hasznosított területén és az ivánfahegyi felújított szent Donát kápolnán kívül.

Kaposfüreden a történelmi mag telekszerkezete, légtérarány őrzi a sajátosságait. Épületállománya az elmúlt 30 évben lecserélődött, átépült.

Toponár helyi sajátosságát az eredeti úthálózat vonalvezetése, teresedései, közterületi légtérarány és a falusi jellegű telekszerkezet adja. E mellett a Festetich család által építtetett kastély és a hozzá tartózó parkrész,

valamint az általuk építtetett barokk stílusú műemléki templom ad sajátos településképet. Az élhető lakókörnyezet érzését erősíti a városrész déli részén lévő gesztenyefa sor. A településkarakter erősítéséhez hozzá járulna az elhanyagolt állapotban lévő Kálvária és kápolna felújítása.

Töröcske - Zselic kertváros városrész sajátossága az egyutcás, szalagtelkes településszerkezet és a falusi jellegű, 40-50 éves épületekkel beépült arculat, valamint a harangláb. A Zselic kertvárosi részben a zártkerti közterület szélesség, a zártkerti beépülési karakter és légtérarány, valamint épületminőség a meghatározó.

1.14.4. Az épített környezet értékei

Kaposvár településszerkezeti terv módosításának és építési szabályzatának megalapozása céljából 2005-ben egy rendkívül részletes, alapos Örökségvédelmi hatástanulmány készült (Arker Stúdió Építészeti és Kereskedelmi Kft.). A tanulmány a régészeti és műemléki védelmen kívül részletesen foglalkozik a helyi védelemmel érintett területekkel és egyedi elemekkel, javaslatot ad ezek listájának frissítésére is, ehhez iránymutatásként javaslatot tesz az új védelemre érdemes épületekre, illetve a törlendő elemekre.

Az országos védelem alatt álló műemlék, műemléki terület, régészeti lelőhely és védőövezete tekintetében a településfejlesztési dokumentumok és településrendezési eszközök készítésénél az adatszolgáltatásra kötelezett államigazgatási szerv a Somogy Megyei Kormányhivatal Kaposvári Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatala. Az adatszolgáltatás alapján pontosíthatóak majd a településszerkezeti terven, illetve szabályozási terven jelölt védett objektumok.

A településrendezési eszközök elfogadása, valamint és az Örökségvédelmi Hatástanulmány készítése óta az örökségvédelemmel kapcsolatos jogszabályi háttér jelentősen megváltozott, melyek egy része a településrendezési eszközöket is érinti. Ilyen például a műemléki környezet fogalmának és lehatárolásának változása[33], mely kapcsán a védetté nyilvánított műemlék kormányrendeletben meghatározott környezete minősül műemléki környezetnek.

Az épített környezet védelme és alakítása érdekében az országos jogszabályok új sajátos jogintézményeket vezettek be, a településképi véleményezési eljárás és településképi bejelentési eljárás keretében. Ezzel a lehetőséggel élve Kaposvár MJV Önkormányzata megalkotta Kaposvár Megyei Jogú Város településképi védelméről szóló 2/2013. (I.21.) önkormányzati rendeletét. A rendelet célja "*a településkép védelmére, az épített örökség megőrzésére és formálására vonatkozó szempontok meghatározása, az építési tevékenységgel összefüggő szabályok tisztázása, az eljárási szabályok rögzítése*".

A helyi építészeti értékek védelméről Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának 38/1995. (X. 16.) önkormányzati rendelete rendelkezik. Ez tartalmazza a védett elemek listáját, a védetté nyilvánításra és megszűntetésre, a nyilvántartásra, az értékek hasznosítására, fenntartására, átalakítására, bővítésére és bontására vonatkozó általános előírásokat.

1.14.4.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag[34]

A középkorban több község húzódott a város mai helyén (Kecel, Ivánfa, Rupul, Szentjakab). Ezek zöme a török hódoltság ideje alatt elpusztult. A középkorból Kaposvár-várromja és Kaposszentjakabi monostor romja maradt fenn, mint régészeti emlék és műemlék. A várat 1702-ben részlegesen lerombolták.

Kaposvár város mai magja a XVIII. század elejétől került a mai városközpont helyére, illetve annak környékére. 1712-ben Esterházy Pál herceg letelepedési engedélyével a város kialakulásának alapját teremtette meg.

A kaposvári vár romterületén 1930-ig az Eszterházy uradalom gazdasági, majorsági központja működött. A mocsaras területből kimagasló helyen álló várból és a környékéből uradalmi központ jött létre, így átkerült az új település – a vártól kelet felé emelkedő magaslatra, a mai Kossuth tér, Fő utca környékére. A város lakóházai a mai Vár utca, Ady Endre utca két oldalán álltak. A település egyik végén a mocsár a majorsági központtal és a várrommal, a másik végén a temető dombon létesült templommal (mai Kossuth tér területe). Az 1702-ben teljesen jelentéktelen, mintegy 120 lakossal rendelkező új „városrész lassan fejlődésnek indult. 1717-ben 300 házhely kijelölésével segítették elő a település terjeszkedését. A XVIII. század folyamán a városban megindul a

[33] a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény alapján

[34] Kaposvár várostörténeti tanulmányok (Peregi Tamás: Kaposvár urbánus fejlődésének tényezői és a városrendezés), valamint az Örökségvédelmi Hatástanulmány alapján

kézműipar és a kereskedelem fejlődése, erősödik a központi-igazgatási funkciója is. A város nőtt jelleggel, a postautak mentén terjeszkedik, jellemzően mezővárosi telekszerkezettel a Kapos északi partján.

A XIX. század első harmadát követően a Kapos szabályozásával lehetővé válik a folyó feletti déli irányú átjutás. A város, átlépve a Kapos folyót déli irányba kezd terjeszkedni, ekkor alakul ki a Donner városrészben a Nyár utca és környéke (elsőként Donner János telkének felparcellázásával) Több híd is épül, kiépül a város sétatere (mai Jókai liget).

A város fejlődésében a következő nagy lendületet a Dombóvár-Zákány vasútvonal (1872), majd a Budapest - Fiume gyorsvonati összeköttetés (1884) adja. A vasútépítés gyors kereskedelmi fejlődést, és gazdasági fellendülést hoz, fejlődésnek indul a gyáripar (cukorgyár, vágóhíd, gőzmalom), mely jelentős munkaerő szükségletet termet. Nagymértékűvé válik a bevándorlás, a népességszám növekszik. Ekkor a város megveszi az Esterházy uradalom területét, az un. "Meggyes-telket". A terület várostesthez csatolása, derékszögű úthálózati rendszer kialakítása, a terület felparcellázása házhelyeknek ad teret, az intézményi telkek kijelölése már tudatos programon alapuló városrendezési feladat volt. A századfordulót követően kialakul város máig egyik legszebb és legjellegzetesebb része (Zárda u. – Somssich Pál u. – Németh István fasor – Tallián Gyula u. - Bajcsy Zsilinszky E. u. által határolt terület).

A Pécsi utcai városrész kiépülése a Cukorgyár építésével (1893) kezd megindulni, a Cseri-városrész a Kaposvári Vasöntöde és Gépgyár telepítésével (1906) és megépül az iszákdombi tisztviselőtelep is (1907.) A XIX. század vége, XX. század eleje a zöldfelületek kialakításának, és a város fásításának időszaka A két világháború közötti időszakban a városszerkezet nem változott szembetűnően A városszerkezetet is érintő egyetlen nagyobb horderejű telekosztás az ún. „Tisztviselőtelep” kialakítása. 81 telket alakítanak ki, igényes lakóépületek épülnek a városi tisztviselők számára.

A második világháború után újabb lendületet vesz az iparfejlesztés és a mezőgazdaság átszervezése, mely a város rohamos fejlődését, lakosságának ugrásszerű emelkedését eredményezi. A hirtelen megnőtt lakásigény nyomására tömeges lakásépítés indul. Az 1960-as évek elején a város tömbbelsőiben, ezeket közökkel feltárva a telekszerkezet megváltoztatásával kisebb lakótelepek épülnek. A következő hullámban, már a hagyományos településszerkezet teljes átalakításával épülnek paneles építési technológiával a Kinizsi, Toldi, Béke és Füredi lakótelepek. Ezzel párhuzamosan megkezdődik a zártkertek lakáscélú igénybevétele, a déli kertvárosi részek beépülése.

A XX. század végén a belvárosi társasház építés a jellemző, a régi, földszintes épületek helyén. Ezzel a településszerkezet alapvetően nem változik, de a beépítés magassága, az utcakép és beépítési karakter jelentősen átalakul. A családi házak építési igénye is fokozódik a belváros körül, így elsősorban mezőgazdasági területek felparcellázásával és beépítésével új lakóterületek jönnek létre (Kisgát, Kecelhegy).

1.14.4.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A régészeti lelőhelyek a 2001. évi LXIV. tv. alapján a törvény által védettek. Kaposvár közigazgatási területén a hatástanulmány szerint 179 régészeti lelőhely található (a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatóságának Régészeti Adattára nyilvántartása alapján). Az ismert lelőhelyek topográfiai feldolgozása és bejárása alapvetően megtörtént, azok a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Adattárában (helyette már Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal) rögzítésre kerültek. A lelőhelyek helyrajzi szám szerinti kigyűjtését a Hatástanulmány melléklete, a nyilvántartott régészeti lelőhelyek és a feltételezett régészeti érdekű területek lehatárolását a településrendezési tervek tartalmazzák.

A legjelentősebb, régészeti örökség feltárása szempontjából, a Kaposvár-Vár és Kaposszentjakab monostor és a vár régészeti és egyben műemléki védettség alatt álló területe. A Kaposszentjakabi bencés apátság feltárása 1960-66 között Nagy Emese vezetésével befejeződött, de a szentjakabi vár maradványait nem tárták fel. A kaposvári vár régészeti feltárása csak részben történt meg.

1.14.4.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Kaposvár mai arculatát meghatározó épületek a XIX. században és századforduló idején (XIX. század vége és XX. század eleje) épültek. A tervszerű fejlesztés Németh István polgármestersége idején (1895–1911) kezdődött, Bereczk Sándor városi főmérnök irányítása mellett. A meglévő utcák kövezése mellett megindult a közművesítés, új utcákat nyitottak, térrendezések történtek, ekkor alakult ki a ma is jellemző városias településszerkezet. A járdaszegélyeket virágosították, az utcákba kettős platánsort, vadgesztenyesort telepítettek. A humánus közterületekhez zártsorú kisvárosi jellegű keretes, tömbbelsőbe beforduló

épületszárnyak révén részben vagy teljesen zártudvaros beépítés társult. Létrejött az utcával párhuzamos épülettömegű és tetőgerincű, előkert nélküli utcakép. A tudatosan telepített emeletes intézménytömegek emeletessé alakították a történeti Belváros településképi arculatát. Anyaghasználatban, építészeti igényességben és alkalmazott építészeti architektúrában a polgári igények alakították a századelő napjainkig megmaradt épületeit. Az egyedi arculatot adó építészeti jellemzőket a szecesszió és az eklektika építészeti elemei, homlokzati arányrendszerei és homlokzati ritmusrendszerei adják.

1.14.4.4. Műemlék, műemlékegyüttes

A 2005-ben készült Örökségvédelmi Hatástanulmány tartalmazza a műemlékek részletes felsorolását, valamint a műemlékek értékvizsgálati adatlapját. Az értékkataszter részeként szerepel a védendő érték pontos beazonosításához szükséges adatokon kívül (hrsz, cím, törzsszám) helyszínrajz, fényképfelvétel a védelem rövid indoklása, korrekciós javaslat, valamint a műemléki környezet alá tartozó ingatlanok helyrajzi számai. Az Örökségvédelmi Hatástanulmány készítésekor 33 műemlék volt Kaposvár közigazgatási területén, ezek mindegyikéhez elkészült adatlap. A műemlékek korának tekintetében 2 középkori, 12 barokk emlék, 5 klasszicista, 9 romantikus-eklektikus és 5 XX. századi műemlék. A műemlékek megoszlása jellegüknél foga: 1 vár, 1 rom, 5 középület, 11 lakóépület, 12 egyházi emlék, 2 ipartörténeti érték és 1 egyéb kategóriába sorolt köztéri szobor.

Az Örökségvédelmi Hatástanulmány műemléki védettségre javasolta a késő szecessziós stílusban 1928-ban épült, egykori városi moziként funkcionáló Szivárvány Kultúrpalota épületét, melyet 2010-ben újítottak fel a megújult belvárossal együtt. Az épület 2009-ben országos műemléki védettséget kapott.[35]

Szintén az Örökségvédelmi Hatástanulmány készítése óta, 2011-ben országos műemléki védelmet kapott a vasútállomás és néhány kapcsolódó létesítmény, mint vasúttörténeti emlékek, valamint a Rippl-Rónai villa kertje, mint történeti kert[36].

A műemléki védettség (azonosító: 11340) a Baross utca 2. házszám alatti, 7131/10 és 713, 1/11 helyrajzi számú ingatlanokra, a 7131/22 és 9051/6 helyrajzi számú ingatlanokon álló II. és III. számú váltókezelői tornyokra, valamint a 7131/22 helyrajzi számú ingatlanon álló szelvényszám mérőre terjed ki. A védetté nyilvánítás célja a Pfaff Ferenc tervei alapján 1898–1899-ben emelt kaposvári vasútállomás historizáló stílusú főépülete az I. és II. számú váltókezelői tornyok, illetve az 1894-ben állított szelvényszám mérő építészeti, képző- és iparművészeti, vasúttörténeti értékeinek megőrzése.

A rendelet műemléki környezetnek a 7131/9, 7131/12, 7131/13, 7131/14 és 9053 helyrajzi számú ingatlanokat, valamint a 7131/7 helyrajzi számú ingatlan fenti ingatlanok által határolt szakaszát jelöli ki.

A Szigetvári utcai téglagyár műemléki védelme – annak elpusztulása miatt – törlés alatt van.

1.14.4.5. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: a történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Kaposvár területén történeti kertként nyilvántartott műemlék a 18216/7 és 18216/8 helyrajzi számú ingatlanok. A védetté nyilvánítás célja a Rippl-Rónai József villájához tartozó, a festőművész tervei szerint 1908 után kialakított történeti kert kertművészeti értékeinek megőrzése. A védetté nyilvánító rendelet szerint a műemléknek nincs műemléki környezete.

1.14.4.6. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

Kaposvár területén országos rendelettel védett történeti táj és műemléki jelentőségű terület nincs.

Műemléki jelentőségű területként kell védeni a település azon részét, amelynek jellegzetes szerkezete, beépítésének módja, összképe, a tájjal való kapcsolata, terei és utcaképei, építményeinek együttese összefüggő rendszert alkotva történelmi jelentőségű és ezért műemléki védelemre érdemes. Az Örökségvédelmi

[35] egyes ingatlanok műemlékké, valamint műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról, illetve műemléki védettségének megszüntetéséről szóló 9/2009. (III. 6.) OKM rendelet

[36] egyes ingatlanok műemlékké nyilvánításáról, valamint műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról, illetve műemléki védettségének megszüntetéséről szóló 53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelet alapján

hatástanulmány készítésekor született egy javaslat műemléki jelentőségű terület lehatárolására vonatkozóan. A javasolt műemléki jelentőségű terület a történeti városmag egy részét fedte le, a Kossuth tér tágabb környezetében 12,9 ha-on. Ez a javaslat a szabályozási tervbe nem épült be. Az érintett belvárosi rész helyi védelem alatt áll. A mai jogszabályi környezetben az önkormányzatnak, a településképi véleményezési eljárás keretében van lehetősége eljárni a terület arculatának, karakterének megóvása és védett épületek környezete védelmének biztosítása érdekében.

2001. évi LXIV törvény 39.§ (2) bekezdésének értelmében a védetté nyilvánított műemlék kormányrendeletben meghatározott környezete műemléki környezetnek minősül. 2012-ben megszűnt a korábban általánosan megfogalmazott műemléki környezet definíciója, miszerint műemléki környezetnek mindősül a védetté nyilvánított műemlékkel közvetlenül határos ingatlanok, közterületrészek és a közterületrészekkel közvetlenül határos ingatlanok. Az Örökségvédelmi törvény hatálybalépése előtt (2001. július 10.) védetté nyilvánított műemlékek környezete műemléki környezetnek minősül.

1.14.4.7. Nemzeti emlékhely

Emlékhely a történelemben meghatározó jelentőséggel bíró helyszín, melyet a Kormány rendelettel (történelmi emlékhely), vagy Országgyűlés törvénnyel (nemzeti emlékhely, kiemelt nemzeti emlékhely) annak nyilvánít (2011-es törvénymódosítással bevezetett fogalom).

Történelmi emlékhely, nemzeti emlékhely, kiemelt nemzeti emlékhely Kaposvár területén nem található.

1.14.4.8. Helyi védelem

Az építészeti örökségnek azok az elemei, amelyek nem részesülnek országos egyedi műemléki védelemben, de a sajátos megjelenésüknél, jellegzetességüknél, településképi vagy településszerkezeti értéküknél fogva a térség, illetőleg a település szempontjából kiemelkedőek, hagyományt őriznek, az ott élt emberek és közösségek munkáját és kultúráját híven tükrözik, a helyi építészeti örökség részét képezik. A helyi építészeti örökség értékeinek feltárása, számbavétele, védetté nyilvánítása, fenntartása, fejlesztése, őrzése, védelmének biztosítása a települési önkormányzat feladata. A helyi védetté nyilvánításról továbbá a védettséggel összefüggő korlátozásokról, kötelezettségekről és támogatásokról a város 38/1995. (X. 16.) rendeletében döntött.

A rendelet szerint a védett érték megóvása, állagának megőrzése érdekében külön rendeletben meghatározottak szerint a tulajdonos kérelmére önkormányzati támogatás kérhető az elvégzett munkák költségének legfeljebb 50 %-áig. A jelentős számú helyi érték (95db épületszintű védelem, 262db épületrész szintű homlokzati védelem) miatt szétforgácsolódik a védelmet segítő támogatási összeg, a védelmet ösztönző hatás feltehetően nem elég erős.

A helyi értékvédelmi rendelet, összhangban a településkép védelméről szóló önkormányzati rendelettel, a helyi védelemmel érintett ingatlanokon az engedélyhez kötött építési tevékenységek esetén településképi véleményezési eljárás lefolytatását írja elő, és az engedély nélkül végezhető építési tevékenységeket településképi bejelentési eljáráshoz köti.

A rendelet mellékletei tartalmazzák a védelem alatt álló épületek és területek listáját. Teljes körű, az összes védett épületre és területre vonatkozó építészeti értékvédelmi kataszter készítése folyamatban van. Az Örökségvédelmi Hatástanulmány az általa területi és egyedi védelemre javasolt értékek esetében az értékvizsgálati adatlapot tartalmazta.

Az Örökségvédelmi hatástanulmány javaslatot tett a lista kibővítésére, illetve egyes védett elemek törlésére vagy más kategóriába történő átsorolására. Ezek a javaslatok csak részben épültek be a rendelet listájába, illetve a szabályozási tervbe. Javasolt a helyi védelem felülvizsgálata, a védett objektumok számának racionalizálása – ezzel a védelem intézményének erősítése.

<u>Helyi területi védelem</u>

A helyi értékvédelmi rendelet területi védelemmel érintett területeket két csoportra osztja:

He1 jelű terület: (8db) "*a település olyan összefüggő részére, amely a jellegzetes településszerkezet történelmi folyamatosságát képviseli, valamint olyan városrészre, térre, utcára, utcaszakaszra, településsziluettre, kilátásra, ahol a város, illetve a környék arculatát meghatározó építmények együttest alkotnak*". Ezeken a

területeken meg kell őrizni a település jellegzetes szerkezetét, telekrendszerét, az utca vonalvezetését. El kell kerülni azokat a beavatkozásokat, melyek az építési vonal, telekosztás, építmények tér- és tömegarányának, tetőformájának, párkány- és gerincmagasságának zavaró megváltoztatásával jár. A területek lehatárolását a szabályozási terv jelöli.

He2 jelű terület: " *olyan városrészre, térre, utcára, utcaszakaszra, ahol a város településképének védelme érdekében az általános környezetkultúra és építészeti kultúra megtartásának, megteremtésének szakmai ellenőrzése és irányítása szükséges*" A He2 jelű területi védettség esetén kerülni kell a településkép feltárulása szempontjából zavaró megjelenésű, színű, formájú, a település általános építészeti színvonalát rontó beavatkozásokat. Ebbe a kategóriába tartoznak a Főközlekedési utak és gyűjtő utak területe és attól számított 50 m-es területsáv, valamint a városközponthoz kapcsolódó területek egy része.

Helyi egyedi védelem

A védetté nyilvánítást a helyi rendelet melléklete tartalmazza, értékvédelmi adatlap egyenlőre a helyi védett épületek egy részére készült csak el.

A helyi értékvédelmi rendelet az egyedi védelmek meghatározásánál is a védett objektum jelentőségét figyelembe véve három csoportot állapít meg:

H1 jelű egyedi védelem alatt álló épületek esetében a védelem az épület egészére kiterjed, a rendelet 86 db -ot sorol ebbe a kategóriába. (javasolt van még a ÖH szerint?), Jellemzően intézményi épületek (pl. kórház egyes épületei, iskolák) egyházi emlékek, ipari emlékek (erőműtelep, magtár) és lakóházak

H2 jelű egyedi védelem alatt álló épületek esetében a védelem az épület utcai homlokzatára terjed ki, ebből 227 db-ot tart nyílván a rendelet, melyek jellemzően lakóépületek.

H3 jelű egyedi védelem az épület tartozékára (pl. homlokzati domborművek, szobrok, kapuk) illetve kőkeresztre vonatkozik. Ebbe a kategóriába 40 db objektumot sorol a rendelet.

1.14.5. Az épített környezet konfliktusai, problémái

A település karakterét egyrészt a számos patinás közintézmény, a zártsorú beépítés, a rendezett utcaképek, a fasorokban és parkokban gazdag településszerkezet határozza meg; másrészt a Kapostól délre eső, a zselici dombok északi lejtőjére felkúszó a korábbi szőlőhegyi karaktert őrző utcák hálózata. A település kialakult karaktere izgalmas és kellemes. A Településrendezési Tervben meghatározott jelentősebb beruházások és beépítések többnyire a város lakott területének határában jönnek létre.

A belső területek átépítésénél a fejlesztők, beruházók folyamatosan feszegetik a kialakult kereteket, foghíj átépítés szintjén telkenként jelentkezik a konfliktus, a léptékváltás, a korábbi 2-3 szintes épületek helyébe 4-5 szintes új beépülések kerülnek. Ez a korábbi kisvárosi léptékű utcák légtérarányának és terheltségének megváltozásához vezet.

Az egykori, mára családi házakkal beépült szőlőhegyen megjelenő intenzívebb beépítéssel szintén léptékváltás következik be. Ez azonban támogatható, ki tudja váltani a szőlőhegyre történő lakóterületi terjeszkedést, a szőlőhegy kertségeinek megmaradását eredményezheti. A déli városrészek intenzívebb használata a keskeny közterületek miatt keletkeztet problémát.

Jelentős problémát az ipari műemlékek és védett épületek jelentenek. Tulajdonosi késztetés a felújításukra, hasznosításukra, újbóli használatba vételükre nincsen. Gazdaságossági szempontok alapján ezek védelme nem kezelhető.

1.15. KÖZLEKEDÉS

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A településen több európai jelentőségű TEN-T közlekedési folyosó halad keresztül. A település a megye központjaként az országos és megyei jelentőségű utak gyűjtőpontja. Budapestről közúton két irányból érhető el: az M7-esen és Balatonszemestől a 67-es főúton; illetve az M6-oson és Dunaföldvártól a 61-es főúton. Pécs a 66-os főúton, Nagykanizsa és Dombóvár a 61-es főúton, a Balaton és Szigetvár pedig a 67-es főúton közelíthető meg. A városnak közvetlen közúti összeköttetése van Barccsal, Fonyóddal és Szántóddal is.

A 61-es főút északról elkerüli a várost, így azt keletről és nyugatról a 610-es főúton (régi 67 sz. főút) lehet elérni. A 61-es főút Dunaföldvár-Dombóvár-Nagykanizsa vonalon haladva szeli keresztül kelet-nyugat irányban Somogy megyét. Az egykor Kaposvár belterületén haladó út most a települést északról kerüli meg. A belterületen megmaradó szakasza ma a 610 sz. főút. A 67-es főút Szigetvár-Kaposvár-Balatonlelle között biztosít összeköttetést Somogy megyén keresztül haladva észak-dél irányban. Kaposvár belvárost nyugat felől határolja és észak- déli irányban halad keresztül a településen. A település közigazgatási határán, keleten csatlakozik a 610 sz. főút és a 61 sz. főúthoz a 66 sz. Pécs-Kaposvár másodrendű főút, mely észak-déli irányban halad a két megyeszékhely között.

A település térségi kapcsolatait biztosítják a települési összekötő utak. Kaposvár nyugati részén indul a 610 sz. főúttól a 6701 j. Kaposvár - Fonyód összekötő út, mely a Kaposvártól északra fekvő településeket köti össze. A település keleti területén a 610 sz. főúttól indul a 6505 j. Kaposvár - Szántód összekötő út. A 6701 j. és a 6505 j. útnak is csomópontja van a 61 sz. főút elkerülő szakaszával, az M7 autópályával és a 7 sz. főúthoz csatlakoznak. Kaposvártól délnyugatra fekvő települések elérését biztosítja a 66141 j. Szilvásszentmárton bekötő út. A településtől északra a 6701 j. út és a 67 sz. főút között biztosít kapcsolatot a 6709 j. Kaposfüred-Juta összekötő út. Kaposvártól keletre, Toponárról indul a 65112 j. Zimány bekötő út. A településtől nyugatra a 610 sz. főúttól indul a 66142 j. Kaposújlak bekötő út. A településtől északra a 67 sz. főútból ágazik ki a 67105 j. Magyaregres bekötő út.

A vasúthálózat elemeit lásd az 1.15.3.2. alfejezetben.

1.15.2. Közúti közlekedés

A település úthálózata jellemzően rácsos felépítésű. A belterületi közutak hossza meghaladja a 200 kilométert.

Észak-dél irányban halad a 67 sz. főút belterületi szakasza Kaposfüredi út, Füredi út, Berzsenyi Dániel út és Zselici útként. Kelet-nyugati irányban halad a 610 sz. főút 48-as ifjúság útja, Árpád utca, Dombóvári út elnevezéssel. A belvárost a 67-es és a 610-es út belterületi szakaszai határolják északról és nyugatról, a városközpont keleti határa pedig a Virág utca és a Hársfa utca, délről pedig a vasút és az a mentén futó Áchim András utca–Budai Nagy Antal utca–Baross Gábor utca a határoló útvonal.

A közúthálózat egyik problémája, hogy Kaposvárnak csak 1 db. vasúti különszintű átjárója van, a többi átjáró szintbeni. A 67 sz. főút vasúti hídja az egyetlen különszintű átjáró, szintbeni átjáró a Dombóvár-Kaposvár-Gyékényes vasútvonalon csak a Baross Gábor utcán és a Pécsi utcán található. Az északi és a déli városrészek így csak jelentős kerülővel átjárhatók.

A település jelentős csomópontjai jelzőlámpával vezéreltek és van néhány körforgalmú csomópont is.

Jelenleg a vasútvonalat szintben keresztezi a Jutai út, a Pécsi utca és a Baross Gábor utca is. A 67 sz. főút átkelési szakaszán a két irány egy részen zöldsávval elválasztott, szervízutak sok helyen épültek.

Az országos főutakon a jelentős gyalogos keresztezéseknél szinte mindenhol megépült a kijelölt gyalogátkelőhely. Az országos főutakon kevés helyen épült a gyalogos átvezetéseknél középsziget, ami többsávos utakon különösen indokolt lenne.

A belvárosi részen sok utcának megtörtént a forgalomcsillapítása, ezek elemei: beton térkő burkolati betétek, rámpák, gyalogos járda szintjébe hozott utcaszint, középszigetek, forgalomcsillapító küszöbök, helyi sebességkorlátozások, tempó 30 övezetek.

1.15.3. Közösségi közlekedés

1.15.3.1. Közúti közösségi közlekedés

Távolsági és helyközi autóbusz közlekedés

Kaposvár a dél-dunántúli térség jelentős közösségi közlekedési csomópontja. Távolsági járatok indulnak innen a fővárosba és a dunántúli megyeszékhelyre. A távolsági járatokon kívül a megyei települések is Kaposváron keresztül érhetők el. A távolsági és helyközi járatokat a Kapos Volán Zrt. és a Gemenc Volán üzemelteti.

A helyközi járatok Kaposvár belterületén több megállóhelyet is érintenek, ezek a helyi járatos buszokkal közös megállóhelyek. A település autóbusz pályaudvara Kaposvár vasútállomás mellett fekszik a térség – már most működő - Kaposvári Közlekedési Központ ját alkotva. Az autóbusz pályaudvar a helyközi és távolsági járatok forgalmát egyaránt bonyolítja. Ezzel szemben található a helyi autóbusz állomás.

Helyi autóbusz közlekedés

Kaposvár helyi autóbusz közlekedését a település tulajdonában álló Kaposvári Tömegközlekedési Zrt. biztosítja. A helyi autóbusz hálózat követi a település gerincútjait. A társaság nem csak a belső városrészek felé, hanem a külső peremterületek felé, valamint több agglomeráció jellegű település (Kaposszszerdahely, Kaposszentjakab, Kaposfüred, Toponár, Töröcske) felé is üzemeltet járatokat.

A belső városrészek autóbuszos ellátottsága magas szintű az átlapoló viszonylatoknak köszönhetően. A településen 27 viszonylat üzemel[37]. A megállók elhelyezkedése megfelelő, összesen 235 megállóhely található a településen, melyek a kezelője a település. A járatok követési ideje a belvárosban 15-30 perc közötti, a távolabbi, kisebb utasforgalmú területeken 45-60 perc. A járművek üzemideje reggel 4.30-tól 23.00-ig tart.

2012-2013-ban valósult meg A "Kaposvár közösségi közlekedési színvonalának javítása infrastrukturális fejlesztésekkel" projekt. A beruházás során megtörtént a helyi autóbusz megállóhelyek korszerűsítése, mely során új autóbusz öblök kerültek kialakításra, számos megállóhely rekonstrukciója, akadálymentesítése megtörtént, valamint kerékpár támaszokat helyeztek el a megállóhelyek közelében. A program keretein belül 2 megállópárt, azaz 4 új autóbuszöblöt alakítottak ki a Toponári úton. 36 megállóban normál, 23 megállóban pedig csökkentett méretű utasváró létesült. 2013-ban megtörtént a dinamikus utastájékoztató rendszer kiépítése, mely során a legfontosabb megállóhelyeken dinamikus utastájékoztató berendezéseket helyeztek el, a járművek egy részét vizuális és akusztikus eszközökkel látták el, illetve a rendszer működéséhez szükséges infrastruktúra is kiépült (diszpécser központ). A komplex rendszer jelzi a járművek várható érkezését a megállóhelyekre, az alacsonypadlós járművek érkezését, valamint az átszállási lehetőségeket.

1.15.3.2. Kötöttpályás közlekedés

Kaposvárt 3 vasútvonal érinti. Ezek közül a 41 sz. Dombóvár-Kaposvár-Gyékényes vasútvonal a legjelentősebb, mely a 40 sz. Budapest -Dombóvár vasútvonal folytatásaként a nemzetközi törzshálózat része. A V/B nemzetközi transz-európai közlekedési folyosó Budapest - Zágráb - Rijeka tengelyen halad, ennek valamint a TINA hálózatnak is része a 41 sz. vasúti fővonal. A vonal villamosított, egy vágányú.

A 41 sz. vonalból ágazik ki két mellékvonal a településen: a 35 sz. vasúti mellékvonal Siófokig, a 34 sz. vasúti mellékvonal Fonyódig halad. Mindkét vonal egy vágányú és nincs villamosítva. A személyforgalom mellett Kaposvár teherforgalmi szerepe is regionális jelentőségű.

A településen belül a belváros déli szélén, kelet-nyugat irányban húzódik Kaposvár vasútállomás. A település közigazgatási határain belül több vasúti megállóhely és állomás található. A 40 sz. vasútvonalon fekszik Kaposszentjakab vasúti megállóhely. A 34 sz. vasútvonalon fekszik Kaposfüred vasútállomás és Kapostüskevár vasúti megállóhely. A 35 sz. vasútvonalon fekszik Toponár vasútállomás és Répáspuszta vasúti megállóhely.

A 40 sz. vonalon keresztül Budapestre átszállás nélkül két intercity vonatpár közlekedik naponta, az utazási idő 3 óra. Dombóvárra 12 vonat közlekedik, a menetidő 47 perc, Gyékényesre 14 vonat közlekedik, a menetidő átlagosan 1 óra 25 perc. Fonyód irányába 10, Fonyódról Kaposvárra 11 vonat közlekedik naponta, a menetidő

[37] www.ktrt.hu, 2014. január 2.

közel 1,5 óra. A 35 sz. vonalon Siófokig naponta 3 vonat, Felsőmocsoládig 3 vonat, Kisbárapátig 1 vonat, Tabig 1 vonat közlekedik.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

Térségi jelentőségű kerékpárutak

Az országos és térségi kerékpárút hálózat jellemzően a meglevő országos közutak mentén jelöl tervezett kerékpáros útvonalat. Az Országos Területrendezési Terv országos jelentőségű kerékpáros útvonalat jelöl a 66141 j. út mentén, a 61 sz. út és Kaposvár területén a 610 sz. út útvonalán valamint a 6701 j. út mentén. Somogy Megye Területrendezési Terve térségi jelentőségű kerékpár útvonalat jelöl a 67 sz. út és a 6505 j. út nyomvonala mentén.

Helyi jelentőségű kerékpárutak

A helyi kerékpárút hálózat kialításához a terepviszonyok néhány déli területet leszámítva kedvezőek, a település közútjai hálózati szempontból alkalmasak egy megfelelő színvonalú kerékpárhálózat kialakításához. A településen sok a kerékpárral közlekedő, azon belül is a városon belüli, kistávolságú utazások a jellemzők.

A településen sok kerékpáros létesítmény található, azonban ezek nagy része nem alkot összefüggő hálózatot. A kerékpárhálózat fejlesztésére 2010-ben megvalósíthatósági tanulmányt készített a COWI Magyarország Kft. 2012-ben valósult meg a "Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése" tárgyú projekt keretein belül számos kerékpárforgalmi fejlesztés. Új kerékpárút, kerékpár sáv létesült, valamint kerékpáros nyomokat alakítottak ki. 20 helyszínen került sor a csomópont kerékpárosbarát fejlesztésére (jelzőlámpa korrekció, csomóponti felállóhelyek, átvezetések). A fejlesztések során számos kerékpártámaszt is elhelyeztek a belvárosban.

Gyalogos közlekedés

A közúthálózat mentén túlnyomórészt kétoldali gyalogjárdát építettek ki. A külső városrészekben több helyen burkolatlan padka áll a gyalogosforgalom rendelkezésére. Néhány kivételtől eltekintve a lakótelepeken is szétválasztott rendszerűek a gépkocsi és a gyalogos közlekedés útvonalai. A gyalogosok általában a kijelölt gyalogátkelőhelyeken keresztezhetik a nagyforgalmú utakat, szintbeni csomópontokban a vasutat. A gyalogátkelőhelyek környezetében többnyire kiemelt szegélyek találhatóak. A többsávos utakon néhány helyen találhatóak a gyalogosok átkelését segítő középszigetek, és egyéb modern forgalomtechnikai eszközök. A belvárosban a közelmúltban, sétálózóna épült ki. Az autómentes zóna jelenleg „gyalogoszóna”-ként van kitáblázva.

2008. év végére valamennyi, rossz állapotban lévő belterületi út új aszfaltburkolatot kapott. Kaposváron a város belterületi úthálózat hossza 202 km, a kiépített járdák hossza pedig közel 250 km. A belterületen 8 olyan utca van, amely mellett nagy a gépkocsi forgalom és indokolt a hiányzó szakaszokon a járda megépítése. A városban 40 olyan utca van, ahol nem szükséges mindkét oldalon a járda, mert ezek kisforgalmú lakóutcák, az ott élők nem igénylik azt. További 12 olyan utca található, mely szűk keresztmetszetű és nem fér el a járda. A belterületi utak mind pormentesítettek, szilárd burkolattal rendelkeznek. Az önkormányzati finanszírozással, több ütemben megvalósuló Bereczk Sándor útfelújítási program keretében a járda- és útszakaszok felújítása, a balesetveszélyes útszakaszok biztonságossá tétele a cél. Az országos főutakon a jelentős gyalogos keresztezéseknél szinte mindenhol megépült a kijelölt gyalogátkelőhely, a gyalogos átvezetéseknél középsziget épült.

1.15.5. Parkolás

Kaposvár területén 1999 óta működik díjfizető várakozó rendszer. A fizető parkolás rendjét a település 25/1999.(X.29.) számú rendelete szabályozza. A város területén belül jelenleg összesen 38 kijelölt önkormányzati tulajdonú fizető parkoló működik övezeti megosztásban közel 1300 parkolóhellyel és 74 díjfizető automatával. A díjfizetési időszak jellemzően hétfőtől péntekig 8-18 óra közötti, szombaton 8-12 óra közötti időszak. A várakozási díj személygépjárművek részére az I. díjzónában 250 Ft, a II. díjzónában 190 Ft óránként. A készpénzzel történő fizetés mellett kártyás rendszer és mobiltelefonos szolgáltatás is működik.

Általános tapasztalat, hogy a fizető parkoló övezeten kívül, de annak a peremén a várakozó járművek száma megnő. Ez a „kiszorulás" jelensége. Az övezeti besorolás (drágább, olcsóbb) ezt a kiszorulást osztja el az övezetek határain. A jelenség miatt azonban jellemző a díjfizető övezet határán jelentkező túlparkolás, szabálytalanul várakozó járművek sokasága.

1.16. KÖZMŰVEK

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás)

Ivóvíz-ellátás

Kaposvár területén az ivóvíz szolgáltató a Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. A 90 db víztermelő mélyfúrású kút 50-500 közötti talpmélységgel 5 vízadó rétegcsoportot csapol meg. A kutak közül 51 db üzemelő-, és 39 db figyelőkút státuszú, vagy nem üzemképes kút. 49 db kutat eltömedékeltek. A kutak talpmélysége 50-450 m, a kitermelt víz kizárólag rétegvíz eredetű. A kutak védőtávolsága 10 m. Az üzemeltetett vízkivételi művek kút bekötővezetékek és gyűjtővezetékek segítségével juttatják el vizüket a vízműtelepek vízkezelő műveire. Jelentős vezetékállomány, közel 51 km vezeték üzemel a vízbázison. A beérkező nyersvízhozam, ill. az elosztóhálózati vízigény kiegyenlítése céljából 13 db nyersvíztározó üzemel összesen 6450 m3 térfogattal. A vízkezelőkről lekerülő-, ill. a térszíni tározókban tárolt tisztított vizek elosztóhálózatba juttatását 15 db üzemelő és melegtartalék szivattyú végzi, összesen 1515 m^3/óra kapacitással. A körvezetékes rendszerű vízelosztó hálózat összesített hossza 280 km (víz-bekötővezetékek nélkül), változatos csőanyag és csőátmérő megoszlással. (forrás:www.kaviz.hu)

Tekintettel arra, hogy a víztermelés kizárólag mélyfúrású kutakból származik, a kutak stabil üzemvitelének (és ezzel a megbízható és tartós működés feltételeinek) megteremtése érdekében szükséges a jelenlegi tárolókapacitás felülvizsgálata, a kutak felújítása, esetleg új kutak telepítése.

A városban az átlagos ivóvízhasználat 120 l/fő/d, a tervezési fajlagos vízigény 150 l/fő/d. A családi házas épületek fajlagos vízigénye 200 l/fő/d, a zöldterületek fajlagos vízigénye 1,5 l/m^2/d. A mértékadó tűzszakasz területe a beépítettség függvényében változó, a szükséges oltóvíz-intenzitást az Országos Tűzvédelmi Szabályzat határozza meg. A közüzemi vízhálózatból biztosítható oltóvíz mennyisége 900-1500 l/min.

A fejlesztés során a vezetékek összekötésével a hálózat biztonsága növelhető. A tervezett fejlesztési igényeket a közműszolgáltatóval le kell egyeztetni.

1.16.1.2. Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés

Felszíni vizek

Kaposvár város a Kapos-csatorna vízgyűjtő területén helyezkedik el, ez a befogadó vízfolyás a térség vízrendezési problémáiban kulcsszerepet játszik. Vízemésztő képessége meghatározza a mellékágak és az azokhoz kapcsolódó vízfolyások, valamint a területi vízrendezések kiépíthetőségét. A Kapos a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság, míg a többi vízfolyás a város kezelésében van. A külterületi meder 10%-os előfordulási valószínűségű árvízhozamok levezetésére van kiépítve. A vízfolyás mederrendezésével kapcsolatban komplex hasznosítású tározók épültek a balparti oldalon, elsősorban az árvízcsúcs-csökkentése céljából. A tározók közül három érinti a város területét: a Deseda- és a Töröcskei-tó, és 2014. májusában elkészült a Kapos 96+113 km szelvényében a Kaposvári Vésztározó. A vízfolyás Kaposvár belterületén levő szakaszának vízrendezése is elkészült.

A **Kapos-folyó** III-IV. oszt. vízminőséggel érkezik a város térségébe, ahol a bevezetett ipari és kommunális eredetű szennyvizek hatására IV-V. osztályúvá romlik. Az elmúlt 10 év alatt a vízminőség javult, döntően a Magyar Cukor Rt-nél, a Villamossági Gyárnál és a Húskombinátnál végrehajtott szennyvízkezelési, technológiai változások eredményeként. A Kaposba ömlő vízfolyások közül a Nádasdi patak szeméttelep alatti szakaszának vízminősége az új szeméttelep használatba vételével javult.

A legnagyobb felszíni vízfelület a **Deseda-tározó**, amely elsősorban vízkészlet-gazdálkodás, vízminőség-szabályozás és árvízcsúcs-csökkentés céljából készült. A tározó és környezete helyileg védett természetvédelmi területté való nyilvánítása megtörtént. Vízgyűjtő területe 170 km^2, a kerülete 26 kilométer, melyet továbbra is idegenforgalmi, üdülési célra használ a város, városkörnyék és az ide látogató turisták. A vízminőség alakulása ezzel szorosan összefügg. A Deseda vízminőségének védelme érdekében alapvető fontosságú a szennyező forrásból származó terhelés csökkentése, ezért az ÁNTSZ megyei intézetének bejárása során az illegális szennyvízbevezetések felderítésére is megtörtént a tóparton. A természetes fürdőhelyet az üzemeltetési időszakban folyamatosan ellenőrizték. A jogszabályi előírásoknak való nem megfelelőség ill. közegészségügyi hiányosságok megszüntetésére minden esetben intézkedést történt. A vízvizsgálati eredmények alapján az üzemeltetés szüneteltetését nem kellett kezdeményezni.

A **Töröcskei-tározó** vízfelülete és a környezete elsősorban a horgászat, a kiránduló turizmus, a csendes vakáció területe.

A belváros közelében 2002-ben létesült a városligeti **Malom-tó**.

A Kapos-folyóhoz csatlakozó vízfolyások belterületi szakaszainak vízrendezése az elmúlt években megtörtént. A **Kapos-csatorna** a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. A terület csapadékvizei a Kapos-völgyre közel merőleges irányban kialakult kisebb patakok, vízfolyások közvetítésével jutnak a befogadó Kapos-csatornába. **A főbb vízfolyások a városon belül**: Csörögevölgyi-, Füredi-, Kisgáti, Malom-árok és a Deseda-, Töröcskei-, Zselic- és Nádasdi- patak.

Csapadékvíz-elvezetés

A vízfolyások és árkok mellett a zárt beépítésű városrészekből zárt **csapadékvíz-elvezető csatornák** szállítják le a csapadékvizet. A csatornák befogadói a már fent említett patakok és árkok, végső soron pedig a Kapos-csatorna. A település belső, régebbi építésű részein a zárt csapadékvíz-elvezető hálózat teljes mértékben kiépítettnek tekinthető. Ugyanez elmondható a 60-as éveket követő lakóterületi beépítésekről is.

A közterületi (34,4 km) vízfolyás hosszának állapota Kaposváron:

- rendezett hossz: 13,4 km,
- megfelelő állapotú:9,2 km,
- rendezetlen: 11,8 km.

Kaposvár belvárosi, illetve sűrű beépítési részein a csapadékvíz-elvezetés zárt, elválasztott rendszerű csapadékcsatorna-hálózattal megoldott. A város családiházas övezeteiben pedig nyílt árkokkal történik.

A belterületi csapadékcsatorna hossza:

- zárt rendszerű: 58,7 km,
- nyílt árok: 104,2 km.

A domborzati erózió okozta problémával a város fekvéséből és geológiai adottságaiból adódóan bizonyos településrészeknél számolni kell. Ilyen az Eötvös u., Mikszáth u., Jókai u., Rózsa- és Nyugativánfa utca.

1.16.1.3. Szennyvízelvezetés

Kaposvár területén a Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. végzi a szennyvizek elvezetését és tisztítását, a szippantott szennyvizek előkezelését, tisztítását. A társaság kezelésében levő szennyvízhálózat hossza 350 km, melyből 260 km gravitációs, 90 km nyomott rendszerű csatorna. A szennyvíztisztító telep és a szennyvíziszap elhelyezésére használt terület védőtávolsága 500 m.

A tisztított szennyvizek befogadója a Kapos. A szennyvízkezelés korszerűsítésével javult a Kapos-folyó vízminősége, de a befogadót még mindig számos a vízminőségre kedvezőtlenül ható terhelés éri.

Az I-es számú Szennyvíztisztító telep feladata a városi csatornahálózat által összegyűjtött szennyvíz fogadása, illetve annak átemeléssel történő eljuttatása a II-es számú Szennyvíztisztító telepre. Az I-es telep feladatai közé tartozik, a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz (korábban: települési folyékony hulladék, azaz szippantott szennyvíz) fogadása is. Az agglomerációból és a nem csatornázott területekről beszállított szippantott szennyvizeket (települési folyékony hulladék) a szennyvíztelep erre kialakított műtárgyában fogadja és ártalmatlanítja. A szippantott szennyvíz előkezelő műtárgy hidraulikai kapacitása: 200 m3/d, jelenlegi kihasználtsága: 70 m3/d.

A szennyvízcsatornában összegyűjtött és elvezetett kevert kommunális-, előkezelt ipari, ill. előkezelt szippantott szennyvíz tisztítása a Kaposvári II-es számú Szennyvíztisztító telepen történik. A Kaposvár – Szennyvízelvezetési agglomerációt szolgáló kaposvári regionális szennyvíztisztító telep kapacitása 150.000 LE (lakosegyenérték). A tisztított szennyvíz mennyisége évente mintegy 3,8 millió m3 (10-11 ezer m3/nap). A II-es számú. Szennyvíztisztító telep technológiája két lépcsős, mechanikai előtisztítási- és biológiai (eleveniszapos; A2/O technológia) tisztítási fokozatból épül fel. A mechanikai tisztító rész rács, homokfogó, dobszűrő, előülepítő egységekből áll. Biológiai fokozatot az anaerob-, az anoxikus- és az aerob terek összekapcsolása, valamint az utóülepítő műtárgyak alkotják. A biológiai medence hidraulikai kapacitása 25.000 m3/nap, biológiai kapacitása 9.000 kg BOI5/nap.

A tisztítási technológiában keletkező melléktermék az ún. szennyvíziszap, sűrítés után átmenetileg iszaptároló földmedencékbe kerül elhelyezésre, majd mezőgazdasági hasznosítása talajba injektálással történik, évente 2 alkalommal.

Egyedi szennyvízkezelést végez a Kaposfil Fonalgyártó és Értékesítő Kft., a KOMÉTA 99 Kft., a Magyar Cukor Zrt. és a Kaposvár-Toponári Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet. Ezek közül a cukorgyár üzemeltetett, ülepítőtavakat és oxidációs tavakat alkalmazó technológia jelentős terhelést jelent a felszín alatti és a felszíni vizekre is.

1.16.2. Energia-közművek

Elektromos hálózat

Kaposvár területén az elektromos hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Áramhálózati Zrt. A villamos energiát a paksi Atomerőműből kiinduló 400 kV-os távvezeték szállítja a Toponár nevű 400/120 kV-os alállomásba. Az alállomásból kiinduló kétrendszerű 120 kV-os távvezeték szállítja a Kaposvár nevű 120/20 kV-os alállomás részére a tápenergiát, amelyet az alállomás 120, ill. 20 kV-os elsősorban légvezetékes rendszeren továbbítja. Az alállomásból több irányba indulnak 120 kV-os távvezetékek: (Siófok - Inota Dombóvár, Mindszentgodisa - Komló, Szigetvár és Nagykanizsa, Nagyatád-Nagykanizsa felé). A Kaposvár és Kaposfüred MÁV alállomás közötti távvezeték a várost észak felől kerüli ki. Az egyenirányított villamos energiát szállító távvezeték a 120 kV-os tartószerkezetre került felszerelésre a Kaposvár-Fonyód vasútvonal mellett és csatlakozik a nagykanizsai vonal felső vezetékéhez a Vasút köz térségében. A Kaposvár alállomásból kiinduló 20 kV-os hálózat a városon kívül a környéken lévő települések ellátását is végzi.

A 122/2004. (X. 15.) GKM rendelet szerint a 120 kV vezeték védőtávolsága 13 m.

A város vezetékes villamos energia ellátása 100%-os.

A fejlesztési területek kiszolgálása a 20 kV-os és a 0,4 kV-os középfeszültségű hálózatok rövid szakaszon történő átépítésével, új trafók telepítésével megvalósítható. A családi házas épületek fajlagos teljesítmény igénye 10 kW/épület, 3 fázis esetén. Gazdasági területeken az teljesítmény igényét a konkrét tevékenység ismeretében kell meghatározni. Speciális igények esetén külön nagyfeszültségű hálózat kiépítése is szükséges lehet, helyi transzformátorral.

Gázellátás

Kaposvár területén a gázellátó hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt. A gázellátást az országos nagynyomású gázhálózat Nagykanizsa - Mezőszentgyörgy között üzemelő DN 400 mm méretű vezetéktől Lengyeltóti és Toponár között létesített DN 300 mm méretű vezetéke biztosítja. Erről a vezetékről leágazó DN 200 mm méretű vezeték északról kerüli ki a várost. A nagynyomású vezetékek Kaposvár ellátására két gázátadó állomást látnak el gázenergiával. A gázátadó állomásból kiinduló 6-12 bar üzemi nyomású gázvezetékek táplálják meg a terhelési súlypontokba elhelyezett 6/3 bar nyomású nyomásszabályzókat. A nyomásszabályzókból kiinduló középnyomású hálózat a külső területeken közvetlenül, a belvárosban nyomásszabályzókon és kisnyomású hálózaton keresztül látják el a fogyasztókat gázenergiával.

A vezetékes víz- és áram-ellátás, továbbá a közvilágítás és a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítettsége 100%-os a városban. A gázszolgáltatás csupán a Nap utca, Csillag utca és a Gilice utcából, Répáspusztán és Fészerlakpusztán hiányzik.

Távhő-ellátás

A településen távhőellátás üzemel. A Kaposvári Vagyonkezelő Zrt. kezelésében lévő Kaposvári Kanizsai utcai fűtőműben távhő és villamosenergia termelés történik és ez látja el hőenergiával Kaposvár távhőfogyasztóit. A villamosenergia egy részét a fűtőmű közvetlenül saját célra használja, a többit a villamos elosztó hálózaton keresztül az országos rendszervbe táplálja és HUPX-en értékesíti. A fűtőmű üzemanyaga földgáz, 6bar-os közvetélen célvezetéken keresztüli megtáplálással. A távhőellátás korszerűsítése folyamatosan történik, 1194-től a KMJV által elfogadott fejlesztési terveknek megfelelően. 2013-ban egy nagyobb léptékű fejlesztés fejeződött be 30%-os fogyasztói teljesítménynövekedéssel.

Az új 6462 m előreszigetelt vezeték lefektetésével négy önkormányzati oktatási intézményt és a Kaposi Mór Oktató Kórházat kötöttek be a távhőrendszerbe. A projekt révén megnő a fogyasztói kör, a távhő fogyasztók olcsóbb hőellátást kapnak. A projekten belül öt kompakt, távfelügyelettel ellátott hőközpontot alakítottak ki. A projekt hatására 11545 GJ földgáz kerül évente megtakarításra, az üvegház hatású gázkibocsátás éves csökkenése 2049 tonna.

A belterületen, illetve a beépítésre szánt területen nem vezetékes energiahordozók közül a szén, fa, olaj, tartályos PB (primagáz) használata termikus célra egyaránt jellemző a vezetékes gázzal el nem látott területen, illetve a gázhálózatra nem csatlakozó telkeken.

A családi házas épületek fajlagos gázigénye 4 m^3/h/épület. Az egyidejűségi tényező 0,8. A középnyomású földgázzal ellátott területeken telkenként egyedi nyomásszabályozókat kell elhelyezni.

A megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Biomassza erőmű

A közelmúltban Magyarországon és Európában is egyaránt emelkedett a teljesen, vagy részben biomassza tüzelésű hőerőművek száma. Ennek oka, hogy minden helyi közösség illetve az állam is a biztonságosabb, olcsóbb ellátást és környezetbarát megoldásokat nyújtó projektek megvalósítását szorgalmazza. Magyarországon a szilárd biomassza előállításában a kulcsszerep az erdőgazdaságoknak jut. Az ELMIB Zrt. energiaszolgáltató és projektfejlesztő vállalat megbízásából a SEEGER ENGINEERING AG egy biomassza alapú kapcsoltan hőt és villamos energiát termelő erőművet tervez Kaposváron. A tervezett 38 MW bemenő hőteljesítményű erőmű az üzembe vétel után 19 MW hőenergiát tud betáplálni a távhőhálózatba és 10 MW villamos energiát is termel. Tüzelőanyagként a régióban fellelhető erdészeti és faipari hulladék fák kerülnek felhasználásra faapríték formájában.

Biogáz erőmű

Magyar Cukor Zrt. kaposvári telephelyén az ország egyik legnagyobb biogáz erőműve működik 2007 óta. Az elkészült két anaerob fermentorban a cukorrépa feldolgozása után visszamaradó répaszeletből történik a biogáz termelése és a cukorgyártási időszakban a földgáz biogázzal történő kiváltása. 2x13 000 m^3-es fermentor létesült, amely napi 1000 t/nap szubsztrát beadással 100 napos kampány alatt 100 000 t/nap szelet beadással 150 000 m^3/nap biogáz termelésére képes. 2010-ben KEOP támogtással 3000 m^3-es utófermentor létesítését kezdték meg a fermentorokból kilépő fölös iszapmaradék biogáz-tartalmának kinyerésére. Így további 7000 m^3/nap biogáz termelése valósul meg 2011 eleje óta. A biogáz erőmű fejlesztése folyamatosan zajlik KEOP támogatás segítségével. A biogáz erőmű a Biogáz Fejlesztő Kft. és a Magyar Cukor Zrt. tulajdonában áll.

A cukorgyár és a fürdő között megépült 1150 m hosszú biogáz vezeték biztosítja a kaposvári városi fürdő fűtését. A vezeték üzemeltetését a Célvezeték Operátor Kft. végzi.

A közműszolgáltatást érintő fejlesztések

A közműfejlesztési feladatok között elsődleges feladatnak kell tekinteni a mennyiségi igények biztosítását: a közműellátottság további növelése a meglevő beépített, továbbá a tervezett beépítésre szánt területeken a teljes körű közműellátás megoldásához. Az új beépítésre, új területhasznosításra jelölt területeken már feltételként kell meghatározni, hogy a beépítés csak a megfelelő, környezetvédelmi követelményeket kielégítő, közműellátás biztosítása esetén engedélyezhető. A település fejlesztési területeinek közműellátása nem jelent különösebb problémát.

A prognosztizált többlet közműigények a település távlatra prognosztizált fogyasztóinak teljeskörű ellátásához szükséges többlet igények. A szolgáltató felé előzetes jelzésre alkalmas adatok és a gerinchálózat fejlesztése esetén azok paramétereinek a meghatározására, valamint az ágazati fejlesztési tanulmányok elkészítésére szolgálnak nagytávlati iránymutatásul. Tervezői tapasztalataink szerint rövidtávon ezen többlet igényekből ténylegesen kielégítendő igényként reálisan a 20 %-nak a jelentkezése várható, a tervezés távlatában pedig kb. 50 %-a.

A meglévő és tervezett közművezetékek védőtávolságait a szakági előírásoknak megfelelően biztosítani kell.

A közműfejlesztési feladatok között további feladatként kell említeni az esztétikai igények kielégítésének szükségességét, amely a település vonzóképességének a növelését szolgálja. Minőségi fejlesztést, rendezést igényel a nyílt árkok-átereszek rendezetlensége, az utcaképet alakító-rontó villamosvezetékek és hírközlési hálózat tartóoszlopai, az irányfény szintű közvilágítás, mindazok a kedvezőtlen látványt alakító műszaki megoldások, amelyek nem nyújtanak igényes környezetet. A közműfejlesztések során távlatban előtérbe fog kerülni az utcaképet rontó szabadvezetékes, légkábeles villamosenergia ellátó és a vezetékes hírközlési rendszerek látványjavítási igénye is. Ezért ezen hálózatok településszintű föld-kábelesítésének legalább távlati célkitűzéseivel is foglalkozni kell.

Többszintes épületeknél, intézményeknél központi hűtés megoldásával lehet elejét venni az épület homlokfalán, az arculatot rontó, helyiségenkénti ablak-klíma megjelenésének. Elsődlegesen Kaposvár városközpontjában, városképet alakító utak menti beépítés homlokfaláról a klíma-szekrények megjelenését ki kell zárni.

A közművek elhelyezésénél - föld felett és föld alatt is- racionálisabb területfoglalásra való törekvés, a zöldfelület növelési lehetőségét eredményezheti, amely a környezeti állapot javítását szolgálja. A közművek igényesebb, esztétikusabb fizikai megjelenése a település arculatát javítja, amely az idegenforgalmi fejlesztési célkitűzéseket segíti. A település arculata, az urbánus környezet piaci érték, ezért a településrendezési tervek egyik legfontosabb feladata a település hosszú távú fejlődését meghatározó érdekek biztosítására a közműszolgáltatók hálózatfejlesztési lehetőségeinek szabályozása.

A térség megújuló energiaforrása lehet a napenergia hasznosítás, a bioenergia hasznosítás valamint a geotermikus energia felhasználása.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

A város területén megtalálhatók a vezeték nélküli (mikrohullám), ill. a vezetékes hálózatok. Nagy kapacitású mikrohullámú rendszert üzemeltet a T-Com (Magyar Telekom), ill. az Antenna Távközlési Rt., amely Kaposvár belterületén (16-32 méteres) magassági korlátozást jelent. A mobil telefonszolgáltatók a bázis állomásaikat épületek tetején, egyéb meglévő építményeken (víztorony, kémény, távvezetéki oszlop) ill. önálló antennatartó szerkezeteken, tornyokon helyezték el.

A Kaposvár területén lévő vezetékes távközlési és adatátviteli hálózatot a T-Com (Magyar Telekom) Pécsi Műszaki Szolgáltatási Központ üzemelteti. Az országos optikai hálózatról: a Pécs és Marcali közötti leágazással biztosított, koax kábelcsatlakozás pedig a Kaposvár - Dombóvár között üzemel. A város 82-es körzetszámmal csatlakozik az országos, ill. nemzetközi távhívó hálózathoz, biztosítva ezzel a kedvező távközlési lehetőséget.

A KábelTV hálózatot Kaposvár területének nagy részén a Kapos-NET Kft. és a Vidanet Zrt. üzemelteti. A belső beépített területen földkábel, a külső területeken az E.ON oszlopain légkábel hálózat épült ki.

1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM

Kaposvár kedvező környezeti adottságai a település meghatározó értékei közé tartoznak. A település jól kidolgozott környezetvédelmi programmal rendelkezik. Feltárásra kerültek a legégetőbb környezetterhelő és szennyező tevékenységek, a lakosság számára fontos környezeti konfliktusok, meghatározták az egyes környezeti elemek védelmével kapcsolatos elvégzendő feladatokat.

1.17.1. Talaj

Kaposvár város és környezete a természetföldrajzi besorolás szerint a Dunántúli-dombság nagytájba, a Zselic kistájcsoportba, azon belül az Észak-Zselic kistájba tartozik. A táj jellegzetes dunántúli dombvidék, amelynek

felszíne erősen tagolt, mély völgyek, meredek domboldalak váltakoznak rajta. A völgyek szűkek, a területet a dombtetők és domboldalak uralják, ezért a talaj száraz, a talajvíz mélyen van.

A Zselicségben a löszmorfológia számos eróziós formája alakult ki, ezért a felszíni viszonyok változatosak. A széles dombhátakat és a lankás oldalakat meredek falú, mély eróziós völgyek rendszerei hálózzák be, melyek a kelet-nyugati irányú vízválasztókról észak-déli irányba lefutó széles fővölgyekbe torkollnak. A talajfejlődés folyamata löszön indult meg. A leggyakrabban előforduló talajtípusok a lösztalajok, váztalajok, barna erdőtalajok, barnaföldek, réti erdőtalajok, lejtőhordalék talajok.

A talajok aktuális állapotáról, szennyezettségéről rendszeres és rendezett információk nem állnak rendelkezésre. A korábbi, akkumulálódott talajszennyezések jelenlétére sok esetben csak az abból következményként jelentkező károk (pl. felszín alatti vizek szennyezettsége) utalnak. Akkumulálódott szénhidrogén talajszennyezés terheli a volt honvédségi területek egy részének talaját. A területek újrahasznosításához szükséges a kármentesítést elvégezni.

A város több területén időről időre ismétlődően engedély nélküli, illegális hulladéklerakás történik, amivel a "hulladékelhagyók" potenciálisan veszélyeztetik a talaj, a talajvíz és más felszíni és felszín alatti víz minőségét.

A talaj jó állapotát, minőségét veszélyeztető hatások a város területén:

- a felszíni vízelvezetés közműlétesítményeinek hiányosságaiból adódóan dombvidéki eróziós károk, talajelhordás; időszakosan vízállásból eredő szerkezetromlások;

- szabálytalan hulladéklerakások;

A településszerkezet alakításakor a racionális területhasználat elveinek érvényesítése mellett a termőtalaj mennyiségi védelméről is gondoskodni kell. A beépítésre szánt területek fejlesztésénél a már a hatályos tervekben kijelölt, de még nem hasznosított területeket, illetve a rehabilitációs fejlesztéssel megújítható ún. barnamezős területeket kell igénybe venni. A hatályos településrendezési tervek tartalma szerint a település területén vannak még kijelölt tartalékterületek a fejlesztések számára.

Az átalakuló használatú kertes területek esetén a mezőgazdasági területfelhasználás megtartása mellett olyan új építési előírásokat kell meghatározni, amelyek ezt a tájhasználati változást szabályozott mederben tudják tartani és a táji és természeti értékek védelmének, a környezetvédelmi elvárásoknak meg tudnak felelni.

1.17.2. Felszíni és felszín alatti vizek

A vízminőség-védelem Kaposváron elsősorban az ivóvíz-ellátást szolgáló felszín alatti vízbázisok védelmét, másrészt a természetes és mesterséges felszíni vízfolyások, állóvizek minőségvédelmét jelenti. Az ivóvíz ellátás (ivóvíz minőség biztosítása) és a csatornázás infrastrukturális feladat, azonban a kinyerhető nyersvíz és a befogadó felszíni vízfolyás vízminősége a helyes környezethasználattól, a környezet védelmétől is függ.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet szerint Kaposvár MJV közigazgatási területe a kormányrendelet 5. § (1) bekezdés aa), bc) és a bd) pontjában foglalt **nitrátérzékeny** területek (a település közigazgatási területének legalább 10%-ában érintett települések felsorolása) közé tartozik.

<u>Felszíni vizek</u>

A település legjelentősebb felszíni vízfolyása a Kapos-folyó, ami számos kisebb vízfolyás, patak vizének befogadója Kaposvár területén is. A Kapos-folyó völgyétől É-ra lévő, jellemzően É-D-i irányú mederrel kialakult vízfolyások: a Deseda-patak, Tüskevári-árok, Orci-patak, Kisgáti-árok, Jutai-árok. A Kapos-folyó völgyétől délre, a dombok közötti völgyekben, szintén jellemzően É-D-i irányú mederrel létező vízfolyások: a Berki-patak, a Töröcskei-árok, a Nádasdi-patak.

A város három visszaduzzasztással mesterségesen kialakított, jelentős üdülési hasznosítással is bíró állóvize Magyarország leghosszabb tavaként ismert a Deseda-tó és Töröcske belterületétől É-ra létesült Töröcskei-tározó, valamint a 2002-ben átadott városligeti Malom-tó.

A Deseda–tavat árvíztározóként hozták létre 1974-ben. A tó 8 km hosszú (26 km kerületű), 245 ha területű, 8,2 millió m^3 vizet tárol. Vízgyűjtő-területe 170 km^2. A tó halászati kezelője a Kaposvári Sporthorgász Egyesület.

A város felszíni vizeinek, valamint a tisztított szennyvizeinek is a Kapos-folyó a befogadója a város területén. A Kapos-folyó a város Ny-i határán III-IV. osztályú vízminőségi paraméterekkel érkezik a területre. A folyó vízminősége a város K-i határán kilépve IV-V. osztályú.

A település beépítetlen, burkolatlan területrészeire hulló csapadék nagy része jelenleg a termőföldön élő vegetációt táplálva a talajba beszivárog, elszikkad és ez segítheti a területi adottságoknak megfelelő, a természet és az épített környezet szempontjából biztonságos, kontrollálható vízgazdálkodást.

A vízkészlet-gazdálkodási céllal létrehozott Deseda-tó vízminőségét leginkább a környező területhasználatok kibocsátásai érintik. A Töröcskei tározó rekreációs, turisztikai célú hasznosítása nem veszélyeztetett.

Felszín alatti vizek

Az OTrT övezeti besorolása szerint Kaposvár Megyei Jogú Város területén az országos vízminőségvédelmi terület övezetéhez tartozik a város központi belterületétől északra lévő külterület nagy része.

Kaposvár MJV területe „a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területen lévő települések besorolásáról” szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében érzékeny terület.

„A kaposvári vízbázis hidrogeológiai felépítésére jellemző, hogy egy több mint 1000 m vastagságú pannon tengeri üledék, amelyre egy 30-50 m vastag agyagos levantei összlet, majd egy pleisztocén folyóvízi, tavi, szárazföldi üledék települt. Az egyes vízadó rétegek között nagy kiterjedésű agyagos, iszapos rétegek találhatóak. A vízzáró rétegek helyenként vízszintesen, máshol ferdén települve helyezkednek el. A rétegek találkozásánál szemipermeábilis (féligáteresztő) rétegen keresztül a víz szabadon áramolhat az egyes vízadó rétegek között, emiatt a vízszintes mellett, függőleges áramlás is végbemegy. Ennek folyamatos víztermelés esetén van pozitív jelentősége, hiszen függőleges utánpótlódás is történik, ami a termelés által okozott vízszint-süllyedést mérsékli. A pannon rétegek felső részében lévő levantei iszapos, homokos agyag rossz vízvezető-képessége miatt az alatta lévő rétegekre nyomást gyakorol.

A pleisztocén vízbázis településsége a domborzati viszonyokat követi, felülről csapadékvízből, talajvízből, oldalról a vízfolyások vizéből kap utánpótlást. Felszíni szennyeződéssel szembeni védettsége alacsony (amelyet az erre az összletre telepített sekélymélységű kutak kényszerű leállítása is jelez).

Kaposvár a település teljes vízigényét a területén található vízbázisból elégíti ki. A kutak talpmélysége 50-450 m, részben talajvíz, részben rétegvíz eredetű. A kaposvári vízbázis hidrogeológiai felépítésére jellemző, hogy az egyes vízadó összletek között bizonyos átjárhatóság van, ami a folyamatos víztermelés tekintetében kedvező. Hátrányos viszont a földtani rétegek településsági adottsága, ugyanis a vízbázis felülről a csapadékvízből, talajvízből, oldal irányból pedig a vízfolyások vizéből kap utánpótlást, emiatt a felszíni eredetű szennyezésekkel szemben sérülékeny. A város területén az ivóvízellátás céljára kitermelt nyersvíz magas mangán, ammónia és vas tartalmú, ezért az előírások szerinti minőség eléréséhez külön kezelést igényel.

A talajvíz általában szennyezett a szennyvízkezelés hiányosságai miatt, vagy a korábbi helytelen talajerő-gazdálkodás következtében. A zártkerti területek funkcióbővülésével nem tart lépést a szennyvízelvezető infrastruktúra kiépítése, ezért a kezeletlen szennyvizek folyamatos terhelést jelentenek a talajra és felszín alatti vizekre.

A kezeletlen szennyvizek olyan mértékben elszennyezték a talajt, talajvizet, sekélyen fekvő rétegvizeket, hogy egyes ivóvíznyerő kutakat a magas nitrátterhelés miatt le kellett állítani. Egyedüli megoldás a csatornahálózat teljes körű kiépítése, a rákötésre való kötelezés, a külterületen fekvő területeken történő folyékony települési hulladékok ellenőrzött begyűjtése.[38]”

A külterület kertes részein, a felhagyott és művelt szőlőhegyeken egyre jobban dominál az üdülési, illetve a lakás célú területhasználat. A terület rendeltetésétől eltérő használata a művelés részleges vagy teljes felhagyásával, a beépített és burkolt telekrészek engedély nélküli növelésével, az összefolyó csapadékvizek mennyiségének a növelésével, vízellátás esetén a keletkező szennyvizek jellemzően ellenőrizetlen, kezeletlen elszikkasztása, esetleg alkalomszerű szippantása jelenik meg. Ezek a jelenségek nagyon kedvezőtlenek a felszíni és a felszín alatti vizek, valamint a talaj minőségére, és egyben eróziós károkat, a talajvíz szintjének emelkedését is eredményezhetik.

A mezőgazdasági hulladékokat többnyire a keletkezés helyén hasznosítják.

[38] Környezetvédelmi Program

A szennyvíziszap korlátolt mértékű szántóföldi hasznosítása mellett szükséges egyéb hasznosítási módok (komposztálás, biogáz üzemi hasznosítás) alkalmazása is a védelmi övezetek figyelembe vételével.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A város levegőminősége jó, légszennyezettsége alacsony, ami részben a mérsékelt légszennyezőanyag-kibocsátásnak, részben a sajátos domborzati adottságoknak, településszerkezetnek és a zöldfelületek nagy arányának köszönhető. A levegőminőség helyzete szempontjából kedvező, hogy a nagyobb ipari légszennyező anyag kibocsátók – a korábban időszakonként határérték túllépéssel üzemeltetett Magyar Cukor Zrt. (Pécsi utca 10.), KOMETA 99 Élelmiszeripari Zrt. (Pécsi utca 67-69.), Dél-Dunántúli Gabonaipari Rt. (Malom utca 10.), továbbá más jelentős üzemek: Kaposfil Rt., Videoton MBKE Holding Kft. (Izzó utca 3.), Kaposvári Villamossági Gyár Kft. (Guba Sándor u. 38.) és a Kapos Atlas Gépgyár Kft (Jutai út 37.) – kibocsátása, környezeti levegő terhelése csökkent az utóbbi években.

A Magyar Cukor Zrt. 2007-2011 között a szerves hulladéka feldolgozására – környezetvédelmi és ezzel egyben energiagazdálkodás technológiai korszerűsítési céllal biogázüzemet létesített, aminek eredményeként az üzemnek mind a légszennyező anyag kibocsátása, mind a tisztítást igénylő szennyvízének mennyisége, illetve minősége kedvezően változott.

A város beépített területét a térszerkezeti fekvése, illetve abból adódóan kialakult településszerkezete miatt több országos főút (61. sz. és 67. sz. főút) és országos mellékút (610. sz., 6701. sz., 6505. sz. és 66141 sz. utak) átmenő és célforgalma érinti. Az országos közutak városi átkelő szakasza mentén és egyes nagy forgalmú városi főutak környezetében a környezeti levegő jó állapotát csúcsidőben kedvezőtlenül befolyásolhatja az ezen utakon folyó közúti közlekedésből eredő légszennyező anyag kibocsátás (kipufogó gázok, felverődő por). A 61. sz. főútnak a belterülettől É-ra kiépült városi elkerülő szakaszának átadásával a beépített területek közúti közlekedésből eredő környezeti terhelése (légszennyezés, zajterhelés) jelentősen csökkent.

"A közúti közlekedés légszennyező hatását befolyásolja a gépjárművek műszaki állapota, a közutak minősége és geometriai, geográfiai jellemzője, az áthaladó forgalom sűrűsége és dinamikája. A város centrumából a forgalmat fokozatosan ki kell zárni, az egészségügyi, oktatási és egyéb védendő intézményeket érintő utakat tehermentesíteni szükséges." A város belterületén a belső közlekedési igények kielégítésében jelentős szerepet kell kapnia a közösségi és kerékpáros közlekedésnek, az egyéni gépkocsi használat egy részének kiváltásával. A lakossági közlekedés ilyen irányú változása jelentősen tehermentesíti a beépített területeket a közúti gépjármű közlekedésből eredő légszennyező és zajterhelő hatástól.

A légszennyezésben szerepet játszó ipari üzemek és hulladékgazdálkodási létesítmények, a szennyvíztisztító mű telepítése a védendő beépített területekhez való térbeli viszonyuk alapján kedvező, ezért a légszennyező anyag kibocsátásuk, bűzhatásuk elsősorban a város külső területeit érinti. Az üzemi területek közelében, az uralkodó szélirányban lévő védendő lakóterületeken azonban technológiai problémák esetén alkalomszerűen kedvezőtlen légszennyező hatások jelentkezhetnek. Ezek kibocsátását nagymértékben befolyásolja a beépített tisztító technológia korszerűsége, a technológiai fegyelem betartása. Bűzterhelést jelent a Komposzt Kft. tevékenysége, ami számos lakossági panaszt váltott már ki korábban is. Időszakos bűzhatást jelentenek a közeli lakóterületekre a Cukorgyár ülepítő-tározó tavai, amelyek környezeti terhelése csökken a szerves hulladékok biogáz üzemben történő hasznosításával. A korábban sok tízmilliós bírságot fizető élelmiszerüzemben 1,7 milliárd forintos beruházással létrehozott biogáz üzem répaszeletek feldolgozásával állít elő fűtési energiát. A Cukorgyár földgázszükségletének a felét kiváltó biogáz üzem szén-dioxid kibocsátása jóval a határérték alatt van.

A lakossági fűtésből eredő terhelések egyre kevésbé jelentősek. Jelentős szén-monoxid és nitrogén-oxid kibocsátó a Kaposvári Béke-Füredi Fűtőmű. A Dél-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi felügyelőség által 2010-ben kiadott Somogy megy környezetszennyezők listáján Kaposvári Béke-Füredi Fűtőmű, az Energo-Holding Kft. és a répafeldolgozás időszakában a Magyar Cukor Zrt. egyetlen hazai gyára szerepel a 2008. évi állapotokat tükröző légszennyezettségi lista élén.

A hatósági észrevételek alapján a környezetszennyező üzemekben környezetvédelmi célú technológiai korszerűsítésekre került sor. A Kanizsi utcai Fűtőműnél csökkentették a szén-monoxid –kibocsátást azzal, hogy a város több alacsony kéményű kazánházát kiváltották egy olyan alacsony kibocsátású, harminc méternél

magasabb kéményű fűtőművel, amelynek gázmotorja az elvárható legjobb technológia igényének is megfelel. A lakossági panaszok okának megszüntetésére zajcsillapító berendezést is elhelyeztek a Fűtőműben.

A Fűtőmű és a gázüzemű egyedi háztartási fűtőberendezések működése, légszennyező anyag kibocsátása megfelelő műszaki feltételek mellett jól irányítható, minimalizálható. A gazdasági helyzet nehézségei miatt a gáztüzelésű fűtőberendezések mellett a vegyes tüzelésű, illetve szilárd tüzelőanyagot hasznosító berendezések alkalmazása is felerősödik, ami a tüzelésből eredően a környezeti levegőbe kerülő szilárd légszennyező anyagok és a CO_2-kibocsátás mértékének növekedését eredményezheti.

A helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 14/2001.(V.9.) KöM-EüM-FVM együttes rendelet az ország egyes területeit az adottságaiktól függően más-más légszennyezettségi zónába sorolja. A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002.(X.7.)KvVM rendelet meghatározása szerint Kaposvár Megyei Jogú Város területe a 11. számú Kijelölt városok elnevezésű légszennyezettségi zónába tartozik. A területen lévő légszennyezőanyag-kibocsátók pontforrásaira vonatkozó egyes kibocsátási határértékeket a környezetvédelmi hatóság a légszennyezettségi zóna határértékeinek megfelelően írja elő.

A település területe az egyes légszennyező anyagok tekintetében az alábbi légszennyezettségi zónacsoportokba tartozik:

a) kéndioxid: F,
b) nitrogéndioxid: E
c) szénmonoxid: E
d) szilárd (PM10): E
e) benzol: F

C: a légszennyezettség a határérték és a tűréshatár között van.
D: a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.
E: a légszennyezettség a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
F: a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

A zónában a nitrogéndioxid, a szénmonoxid és a szilárd (PM10) szennyezőanyagokra vonatkoztatott légszennyezettség a fentiek alapján a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van. A kéndioxid és a benzol okozta légszennyezettség a zónába tartozó területeken nem haladja meg az alsó vizsgálati küszöböt. Ennek alapján a légszennyezettségi zónába tartozó területet általánosságban jellemző légszennyezettség kedvezőnek mondható.

A területen megengedett határértékeket esetenként, alkalomszerűen meghaladó légszennyező anyag kibocsátású bejelentés kötelezett légszennyező pontforrások elsősorban a gazdasági üzemi területeken találhatók.

Kaposváron a kén-dioxid szennyezettség jellemzően alacsony, ez a levegő-higiénés helyzetet legkevésbé befolyásolja. A közlekedési eredetű nitrogén-oxidterhelés összességében csökkenő tendenciát mutat, de speciális időjárási körülmények között eseti határérték túllépésekre lehet számítani. A város területén a porterhelés, a szálló por mennyisége jelentős, ami jórészt a gépjárművek közlekedése által, a burkolatlan földfelszíneken (pl. földutak, mezőgazdasági szántóterületek) és a szennyezett közterületeken, közlekedési felületeken felverődő porként kerülnek a levegőbe.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A beépített területek védendő terület-felhasználású részeit, illetve védendő funkciójú épületeit, a lakókörnyezetet elsősorban a közlekedési eredetű, másodsorban az üzemi eredetű zajforrások környezeti kibocsátásai terhelik. Emellett egyes, pl. kereskedelmi-vendéglátói szolgáltató tevékenységek, és egyéb zajos lakossági tevékenységekből (pl. sporttevékenység, rendezvények) származó zajhatások is megemlíthetők, mint környezeti zavaró zajhatások.

Kaposváron egyes ipari termelő, szolgáltató üzemek jelentős környezeti zajterhelést okoznak, ami az iparterületekkel szomszédos lakó, pihenő övezetekben lakossági panaszra okot adó zavaró környezeti hatásként jelentkeznek. A Magyar Cukor Zrt. üzemének éjszakai zajkibocsátása határértéket meghaladó. Hasonlóan határérték feletti éjszakai zajterhelést okoz a KOMETA 99 Élelmiszeripari Zrt. tevékenysége is. További jelentős zajforrások: Kaposplaszt Kft., Agrograin Rt. üzemei. A lakossági panaszokat követően egyes esetekben történt zajvédelmi beavatkozás, azonban a határérték túllépések még mindig jellemzőek. A

Kaposvári Béke-Füredi Fűtőműnél a lakossági zajpanaszok okának megszüntetésére zajcsillapító berendezést is elhelyeztek.

A közúti közlekedésből eredő zajhatások a lakosság nagy részét közvetlenül érintik. A már kialakult beépítésű, védendő területeken, a nagyobb forgalmú főútvonalak mentén a mért értékek gyakran 5-25 dB-lel meghaladják a hatályos jogszabályban a nappali és éjszakai időszakra előírt határértékeket. A legkritikusabb helyzetet az éjszakai határérték feletti zajterhelés jelenti, mert ez az emberek zavartalan pihenését akadályozza meg.

"Utoljára a városban 1998-ban a DHV Magyarország Kft. végzett átfogó forgalomszámlálást melyből következtetni lehet az út mentén élőket ért környezeti zajterhelésre. A tanulmány alapján legnagyobb forgalmú és valószínűleg a legnagyobb mértékű 10-20 dB határérték túllépésnek (tízezres napi gépjármű forgalom fölött, 500-700 szgk/óra) kitett kaposvári lakosság a város Kelet-nyugat közlekedési tengelye mellett a 48-as Ifjúság útja - Ápád u.-Dombóvári út, ill. a Budai Nagy Antal u. mellett lakik ill. dolgozik. Terhelt útszakasznak minősíthető még ebből a szempontból az Észak-dél tengely mentén vezető Füredi út-Berzsenyi utca-Zselici út, illetve Toponári út, Kanizsai út (300-500 szgk/óra) ahol a zaj-immisszió esetenként vagy tartósabban is meghaladhatja a határértéket.[39]"

A kialakult beépítésű belső városi területeknél a zajterhelések elleni aktív védelem eszközei lehetnek a forgalomcsökkentés, az egyenletes haladást biztosító forgalomirányítás melletti sebességkorlátozás, korszerű "csendes" útburkolat alkalmazása, egyes területrészeken a közúti forgalom korlátozása (súlykorlátozás, engedélyhez kötött behajtás, stb.).

A passzív védelem lehetőségei a hangárnyékolásban a zajforrás és a védendő létesítmények között zajárnyékoló falak, zajvédő fásított zöldsávok, zajvédő dombok kialakítása, továbbá a mesterséges szellőzés műszaki feltételeinek biztosítása mellett korszerű zajgátló nyílászárók alkalmazása. A városrendezés és a közúthálózatfejlesztés kapcsán a vízszintes és magassági értelemben, valamint a védendő területfelhasználású területek figyelembe vételével jól megválasztott nyomvonalak kijelölésével, a megfelelően nagy szabályozási szélességek, valamint egyéb előbb említett megoldások alkalmazásával a kedvezőtlen környezeti zajállapot kialakulásának elkerülésére jó esély van.

A vasúti közlekedés eredetű terheléseknél is jellemző a határértéket meghaladó jelleg. A vasútvonalhoz, pályaudvarhoz közeli egyes épületeknél nem teljesülnek a zajterhelési határértékek, egy-egy szerelvény elhaladásakor 70-85 dB zajszintek is kialakulhatnak országos zajmérések alapján.

A város a közlekedésfejlesztési koncepciójával összhangban tervezteti a vasútállomás környezetében megavalósuló intermodális közlekedési központját, aminek megvalósulása az egyes közlekedési rendszerek összekapcsolásával (P+R parkolók, gyalogos vasúti felül és aluljárók, busztárolók, buszpályaudvar, kerékpártárolók, stb.) jelentősen javítja majd a közösségi közlekedés lehetőségeit. Az intermodális központ kapcsán tervezett új közlekedési létesítmények (pl. buszpályaudvar, áthelyezett vasúti rakodó), és egyben más új közlekedési létesítmény műszaki terveinek környezetvédelmi engedélyezése során a hatályos jogszabályok előírásainak megfelelően igazolni kell a létesítés zajvédelmi megfelelőségét.

A szolgáltató tevékenységből származó zajterhelést Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának 8/2000. (III. 24.) számú önkormányzati rendelete szabályozza.

1.17.5. Hulladékkezelés

Települési szilárd hulladék

Az önkormányzat települési szilárd hulladék gyűjtésével, elhelyezésével, valamint a köztisztasággal kapcsolatos feladatait a Kaposvári Városgazdálkodási Zrt. (KVG Zrt.), mint szolgáltató közreműködésével oldja meg. A kommunális hulladék gyűjtésének gyakorisága a városban 2 alkalom/hét. A településen működő intézményeknél és gazdálkodó szervezeteknél a települési hulladék gyűjtési gyakoriságát az érintettek és a szolgáltató között kötött szolgáltatói szerződések szabályozzák.

A szilárd hulladék gyűjtése szempontjából a város lefedettsége teljes.

A mezőgazdasági területeken, illetve létesítményekben keletkező hulladékok döntő részét helyben kezelik, hasznosítják (pl. talajerő-gazdálkodás, biogáz előállítása).

[39] Környezetvédelmi Program

A hulladékgazdálkodás általános elveivel összhangban a város hulladékgazdálkodási stratégiájában alapvető szempont a keletkező hulladékok mennyiségének lehetőség szerinti csökkentése, az újrahasznosítás arányának növelése, amihez alapvetően szükséges a tudatos és rendszerelvű szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek biztosítása.

Kommunális szilárd hulladék lerakása

Kaposvár regionális szilárd hulladéklerakóját 1998-ban létesítették a kaposszentjakabi városrész közelében a Nádasdi-patak völgyében. A **regionális hulladéklerakóként** kialakított telep kezdetben 28 település kommunális szilárd hulladékát fogadta. Jelenleg 31 környező település hulladéka kerül a lerakóra. Az 1998-ban megnyitott első ütemű területének rekultivációs rendezése folyamatban van. Három depó már rekultiválásra került, a további két depó rekultiválását 2015-ig kell elvégezni. A működő regionális hulladéklerakó a 0136/1 hrsz-ú telken, a rekultivált lerakó szomszédságában került kialakításra. A lerakó telep keleti oldala a Nádasdi-patakkal határos. A telep Ny-i oldalán volt zártkertek találhatók. A hulladéklerakó természetes védelemmel rendelkezik, amit mesterséges szigeteléssel is kiegészítettek. A telepen 5 db talajfigyelő kút és 8 db gázkút van. A lerakó depóniái körül övárkokat alakítottak ki, ami befogadja a rézsűről lefolyó csapadékvizeket és a szivárgó vizeket is..

A lerakótelep területét a hatályos településszerkezeti terv és szabályozási terv tervezett erdőként határozza meg és szabályozza, így a tervek védőtávolságot sem határoznak meg a terület körül.

A lerakásra kerülő hulladék mennyiségének a csökkentése érdekében több megoldást is alkalmaz a város. A szelektív gyűjtési rendszer működtetésével, hulladékkezeléssel, hulladékhasznosítással nagymértékben csökkenthető a lerakást igénylő hulladék mennyisége.

Az EU-s pályázati forrásból megépült építési és bontási hulladék lerakására a kommunális szilárd hulladéklerakó mellett létesített inert lerakóhely átadásával évi 12.000 tonna inert hulladék lerakásától mentesül a kommunális szilárd hulladéklerakó telep. Az inert hulladéklerakó telepet a 0121/59 hrsz-ú telken létesítették. A hatályos szabályozási terv 300m védőtávolságot határozott meg a telep körül.

A lakossági hulladék szelektív gyűjtésével szintén jelentősen lehet csökkenteni a lerakott hulladék mennyiségét, illetve ezzel lehet növelni az összegyűjtött újrahasznosítható hulladék mennyiségét. A szelektív hulladékgyűjtés rendszerének működtetéséhez szükséges műszaki feltételek alapvetően adottak. A városban szelektív hulladékgyűjtést 1999 óta folytatnak. A nagyvárosias illetve kisvárosias lakóterületeken korábban hulladékgyűjtő szigeteket alakítottak ki, ahol a papír, a műanyag és az üveg elkülönített gyűjtésére van lehetőség. A családiházas lakóterületeken éves ütemterv szerint szállítják el az ingatlanok elől a szerves-, a papír és a műanyag hulladékot. A háztartásokban keletkező, különleges bánásmódot igénylő hulladékokat (étkezési zsiradék, gyógyszer, festék, növény védőszer maradványok, akkumulátor, szárazelem, fáradt olaj, stb.), valamint a veszélyes hulladékokat a lakossági hulladékudvarokban veszik át térítésmentesen. A hulladéklerakó beruházásához kapcsolódóan az önkormányzat a Kaposvári Városgazdálkodási Zrt. Cseri úti telepén egy veszélyes hulladék befogadására is alkalmas hulladékudvart alakított ki, amelynek a használata a lakosság számára ingyenes. A hulladékudvar kihasználtsága sokáig alacsony volt. A településen elkülönítetten gyűjtött hulladékok összmennyisége nem növekszik jelentősen.

Az állati eredetű hulladékokat, elhullott állatokat az ATEV Fehérjefeldolgozó Rt. szállítja el.

1.17.8. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A település területén az alábbi környezeti konfliktusok fogalmazhatóak meg:

- A város természeti és örökségvédelmi értékeit veszélyeztető hatásokat, folyamatokat meg kell szüntetni, vagy a célnak megfelelően kell szabályozni. Az értékvédelmet szolgáló helyi védelmi rendeletek körét ki kell bővíteni a korábban tervezetteknek, illetve az új értékvizsgálatok eredményeinek megfelelően. A Deseda-tó területére vonatkozó helyi természetvédelmi rendeletek megalkotását szorgalmazni és támogatni kell az érintett településeknél, Somogyaszalónál és Magyaregresnél.
- A város környezeti levegőjének a jó minőségét veszélyeztető légszennyező anyag kibocsátásokat, bűzterheléseket fel kell számolni, illetve megfelelő monitorozás mellett szabályozni kell.
- Az országos főutak és mellékutak belterületi szakaszai és a városi főutak mentén, a zajtól védendő területhasználatú területek, védendő épületek környezeti zaj- és rezgésterhelése időszakosan meghaladja a főút mellett alkalmazható 65/55 dB nappal/éjjel határértékeket. A kialakult állapotból eredő határérték

feletti zajterhelés ellen védeni kell az épületen belüli zajra érzékeny helyiségeket. A vonatkozó környezeti és a helyiségek beltéri zajterhelési határértékeit a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet előírásai határozzák meg.

- Az üzemi eredetű, határérték feletti zajterheléseket műszaki-technológiai beavatkozásokkal a határérték alatti szintre kell csökkenteni.
- A felszíni vízelvezető-rendszer bővítésre szorul a település lejtős morfológiájú, valamint mély fekvésű területein a csapadékvíz rendezett elvezetése, az időszakos vízállások elkerülése, árvízi veszélyeztetettség megszüntetése érdekében. A felszíni vizek vízgyűjtőjeként az összefolyó csapadékvizeket befogadó patakok medrét helyenként a biztonságos vízelvezetés érdekében – a patakmeder és környezete természeti értékeinek megőrzését szolgáló mérnökbiológiai módszerekkel – rendezni kell.
- A térségi hulladékgazdálkodási program hiányzó hulladékgazdálkodási projektjeinek, létesítményeinek a megvalósítása
- A szennyvíztisztító telep kapacitásbővítése a beépítésre szánt területeken keletkező, a beépíthető területeken a beépítés megvalósulásával folyamatosan növekvő mennyiségű szennyvizek megfelelő hatásfokú tisztíthatósága érdekében.
- A város vonzásában lévő, üdülési vonzerővel és a lakófunkció kialakításának igényével rendelkező volt szőlőhegyek kertes mezőgazdasági területein a területhasználat és az építés szabályozásának értékelvű, de egyben a tulajdonosok racionális területhasználati igényeit, a tájfejlődés újkori szükségleteit, azok szabályozatlanságának környezeti hatásait is mérlegelő újragondolása, szükség szerinti átalakítása.
- A MÁV Dombóvár- Gyékényes 41. sz. vasútvonal mentén a vasútállomás környezetében az Kaposvári Közlekedési Központ hoz kapcsolódó létesítményeinek (pl. P+R parkolók, vasúti átjárók, felüljárók, kerékpártárolók, buszpályaudvar és busztároló telep kiépítése, teherpályaudvar áthelyezése) fejlesztése szükséges, hogy közvetlen kedvező hatásként a közösségi közlekedés vonzóvá váljon a jelenleg gépkocsival közlekedők számára, és ezzel együtt az országos és városi főutak átmenő forgalma és ebből eredően az épített, valamint a természeti környezetet érő környezeti terhelések csökkenjenek. A kötött pályás közlekedés lehetősége segítheti a munkába járást, közvetlenül javíthatja. a környezet minőségét és közvetve fejlesztési potenciált jelenthet a település számára.

A település területén a településrendezés eszközeivel befolyásolható sugárzásveszéllyel érintett terület nem ismert.

1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM

1.18.1. Építésföldtani korlátok

Somogy megye területrendezési terve Kaposvár területét földtani veszélyforrás területének övezetével jelöli.

Az építésföldtani korlátok területi lehatárolása illetve meghatározása a Bányakapitányság adatszolgáltatása alapján történhet. Amennyiben nem állnak rendelkezésre megfelelő adatok az országos nyilvántartásban földtani szakértő bevonásával készülő geológiai munkarész alapján határolhatók le a területek, és határozhatók meg a veszélyforrások valamint ezek elkerüléséhez rendelhető építési előírások.

Építésföldtani korlátozást jelentő alábányászott területek, barlangok a város területén nem ismertek.

A hatályos Településrendezési terv Területfelhasználást veszélyeztető, illetve befolyásoló tényezhők c. tervlapján jelentős kiterjedéssel több területtel vannak lehatárolva **csúszásveszélyes területek** a Deseda tó és a Deseda patak környezetében. A városnak a Kapos folyótól D-re lévő agyagos dombos területeit, a zselici domboldalakat a patakvölgyekkel szabdaltan szinte teljes egészében omlás- és csúszásveszélyes területekként jelöli a tervlap a Magyar Geológiai Szolgálat (MGSZ) Területi Hivatala akkori adatszolgáltatása alapján. Ezek az adottságok elsősorban a mozaikos tájszerkezetű, változatos geomorfológiai adottságú, belterülettől déli irányban lévő településrészeken jellemzők, melyek döntő többségén kertes mezőgazdasági területek találhatók, melyek irányába a lakófunkció terjedése, illetve a telekterületek csökkentése továbbra sem támogatható.

2013-ban "Javaslatok Kaposvár MJV helyi építési szabályzatának módosításhoz" címmel geotechnikai szakvélemény készült. A szakvélemény szerint a településrendezési tervben szereplő területlehatárolás teljes mértékben elfogadható, a 2013-ban Nyugativánfa utca környezetében bekövetkezett felszínmozgások is a csúszásveszélyes területként lehatárolt részeken történtek. A szakvélemény a felszínmozgás veszélyes területeken:

- nem javasolja építési hely kijelölését 15°-nál meredekebb lejtős területeken vagy mesterséges teraszokon,
- a beépíthető telekterületet legalább 1000 m2-ben javasolja megkötni,
- a beépíthetőség legnagyobb mértéke 15%,
- az építmények szintszáma legfeljebb kettő legyen, az épületek részleges alápincézettséggel nem létesülhetnek,
- legalább 10 m-es távolságot szükséges tartani a szomszédos épületek között, ennek érdekében az előkert mérete ne legyen kötelezően megadva,
- építési hely kijelölésénél rézsű, tereplépcső láb- és peremvonalát figyelembe kell venni.

1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség

Kaposvár város a Kapos-csatorna vízgyűjtő területén helyezkedik el, ez a befogadó vízfolyás a térség vízrendezési problémáiban kulcsszerepet játszik. Vízemésztő képessége meghatározza a mellékágak és az azokhoz kapcsolódó vízfolyások, valamint a területi vízrendezések kiépíthetőségét. A Kapos a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság, míg a többi vízfolyás a város kezelésében van. A külterületi meder 10%-os előfordulási valószínűségű árvízhozamok levezetésére van kiépítve. A vízfolyás mederrendezésével kapcsolatban komplex hasznosítású tározók épültek a balparti oldalon, elsősorban az árvízcsúcs-csökkentése céljából. A tározók közül kettő meglévő és egy építés alatt álló érinti a város területét. Meglévő tározók: Deseda-tó, Töröcskei-tó és a 2014-ben elkészült Kaposvári Vésztározó.

Árvízvédelmi problémák első sorban a Kapos-folyó menti mély fekvésű területeken jelentkeznek. A hatályos Településrendezési terv Közmű – Csapadékvíz-elvezetés tervlapján elöntéssel veszélyeztetett területként van lehatárolva a Kapos-folyó kiszélesedő völgye a város Ny-i közigazgatási határának közelében és a Deseda-patak környezete a 61-es főút várost É-ról elkerülő új szakasza alatt. Mély fekvésű, magas talajvízállásos területek vannak lehatárolva továbbá a Kapos-folyó völgyében.

A Kapos-folyóhoz csatlakozó vízfolyások belterületi szakaszainak vízrendezése az elmúlt években megtörtént. A Kapos-csatorna a Dél-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság kezelésében van. A terület csapadékvizei a Kapos-völgyre közel merőleges irányban kialakult kisebb patakok, vízfolyások közvetítésével jutnak a befogadó Kapos-csatornába. A főbb vízfolyások a városon belül: Csörögevölgyi-, Füredi-, Kisgáti-árok és a Deseda-, Töröcskei-, Zselic- és Nádasdi-patak.

A vízfolyások és árkok mellett a zárt beépítésű városrészekből zárt csapadékvízelvezető csatornák szállítják le a csapadékvizet. A csatornák befogadói a már fent említett patakok és árkok, végső soron pedig a Kapos-csatorna. A település belső, régebbi építésű részein a zárt csapadékvíz elvezető hálózat teljes mértékben kiépítettnek tekinthető. Ugyanez elmondható a 60-as éveket követő lakóterületi beépítésekről is.

A Bereczk program keretében több helyen megújul a csapadékvíz-elvezető vezetékhálózat.

A folyó beruházások elkészülte után Kaposvár belterületén az árvízveszélyes területek megszűnnek.

A domborzati erózió okozta problémával a város fekvéséből és geológiai adottságaiból adódóan bizonyos település részeknél számolni kell. Ilyen az Eötvös u., Mikszáth u., Jókai u., Rózsa és Nyugativánfa utca.

A néhány helyen alkalmazott szikkasztóárkos csapadékvíz-elhelyezés létesítményei nem megfelelően karbantartottak, növényzettel benőtt, feliszapolódott állapotukban helyenként funkciójukat sem töltik be maradéktalanul.

1.18.3. Egyéb tevékenységekből adódó korlátozások

Kaposvár közigazgatási területének nyugati részét érinti a Kaposvár-Kaposújlak reptér fel- és leszállási akadálysíkját érintő **magassági korlátozás**. Ennek pontos lehatárolása a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatalának adatszolgáltatása alapján történhet.

Honvédelmi területek védőterületeire (lőszerraktár, Laktanya, gyakorlótér), illetve a környező települések csatlakozó területein található honvédségi területek (Sántosi lőtér, Zselicszentpál gyakorlótér) védőterületei a Honvédelmi Minisztérium adatszolgáltatása és véleménye alapján jelölhető ki.

A település területén áthaladó, védőtávolságot, védősávot igénylő **közművezetékek, közműlétesítmények**:

- Nagynyomású gázvezeték,
- Nagyközépnyomású gázvezetékek,
- 400 kV-os Paks felől és Hévíz felé a Toponár 400/120 kV-os alállomásnál,
- 120 kV-os villamos távvezetékek,
- Toponár 400/120 kV-os alállomás,
- vízmű kutak és azok hidrogeológiai védőterülete,
- városi szennyvíztisztító telep és védőtávolságának helyigénye,
- Az optikai gerinchálózat nyomvonala, és vezeték nélküli ellátást szolgáló antennák-bázisállomások, átjátszási sávok.

A **vízfolyások, patakok** (6 m fenntartási, 50 m természetvédelmi sáv), tavak (6 m fenntartási , 100 m természetvédelmi sáv) és a jelentősebb árkok (6 m fenntartási, 50 m természetvédelmi sáv) területigényét.

A **hulladéklerakók, hulladékkezelő** zavaró tevékenységéből adódóan a környező területhasználat korlátozott lehet, a hatályos településszerkezeti terv szerint a védőtávolságok:

- Tervezett inert hulladéklerakó védőtávolsága 300 méter.
- Meglévő kommunális hulladéklerakó védőtávolsága 500 méter.
- Szennyvíztisztító-telep védőtávolsága 500 méter.
- Tervezett hulladékhasznosító-telep védőtávolsága 500 méter.
- Állati hulladékgyűjtő-telep védőtávolsága 500 méter.

Ezeket a településszerkezeti terv felülvizsgálata kapcsán felül kell vizsgálni az esetleges funkcióváltozás, kapacitásváltozás, vagy technológiából adódó változás figyelembevételével.

1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG-LELŐHELY

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal által vezetett Ásványvagyon Nyilvántartása szerint a város külterületén **tőzeg és lápföld** előfordulások találhatók a Hetesi-árok, az Orci-völgy és a Deseda-völgy területein:

- Orci-völgy III.-IX. vegyes tőzeg nyersanyaglelőhely lelőhely kód: 15-02-000-12m Orci-patak völgyében a taszári és orci közigazgatási határához kapcsolódva, azokon átnyúlva;
- Deseda völgy I.-IV. megkutatott vegyes tőzeg, lápföld nyersanyag lelőhely lelőhelykód: 15-02-000-13, Deseda tó teljes területe;
- Hetesi árok I-II. érett tőzeg nyersanyag lelőhely (lelőhelykód: 15-02-000-11.

A Pécsi Bányakapitányság nyilvántartásában szereplő külszíni bánya, szilárdásvány kutatási terület nem található Kaposvár közigazgatási területén.

Két bányaterület rekultivációja és környezetbe illesztése történt meg az elmúlt években: a 6941/3 hrsz-on, a Szigetvári utcában felhagyott agyagbánya és a 18437 hrsz-on, Ballakút-térségben felhagyott homokbánya.

A Cukorgyár veszélyességi övezete a szabályozási terv és a HÉSZ következő módosításkor feltüntetésre kerül.

1.20. VÁROSI KLÍMA

Kaposvár térségének éghajlata

Somogy megye mérsékelten meleg nyarú kontinentális éghajlatú, melyet az óceáni és a mediterrán éghajlati befolyás módosít. A domborzat éghajlat-módosító hatása elenyésző, a klíma kiegyensúlyozott. A napsütötte órák száma évente 1950 és 2050 óra között változik. Az évi középhőmérséklet sokévi átlaga: 10-10,5 ^{o}C, melytől csak a Somogyi-dombság magas részén (Külső-Somogy, Zselic) van eltérés, ahol az évi középhőmérséklet kissé alacsonyabb. Az év leghidegebb hónapja a január, a januári középhőmérséklet az egész megye területén fagypont alatt van (-1,0 -1,5 ^{o}C), de az északkeleti területen fekvő külső-somogyi dombvidéken az erőteljesebb kontinentális befolyás miatt ennél még 0,5 -1 ^{o}C alacsonyabb. Az évi hőmérséklet a maximumát júliusban éri el, értéke átlagosan 20-20,5 ^{o}C. Az évi középhőmérsékleti ingás nyugatról keleti irányban növekszik. A csapadék évi összege: 600-800 mm, északkeleti irányban csökken. A legcsapadékosabb hónap a megye keleti felében a május, másutt a június. A hótakarós napok évi száma: 35-40 nap, kivéve a Balaton-medencét, ahol 25-30 nap. A szélirány-gyakorisági adatok azt tükrözik, hogy a megye keleti felét kivéve főleg az É-i és DNY-i irányú szelek az uralkodóak, míg keleten az erőteljesebben érvényesülő kontinentalitás következtében főleg ÉNY-i szelek fújnak.

A **Zselic éghajlata** kissé hűvösebb és csapadékosabb a környezeténél, enyhe telű, szubmediterrán jellegű. A hőmérséklet évi átlaga 10 °C körüli, az évi csapadékösszeg 700-800 mm. Tengerszint feletti magassága átlag 200-250 méter, magasabb pontjai az északnyugat-délkeleti irányú Duna-Dráva vízválasztó vonalon találhatók.

Kaposvár város éghajlata mérsékeltnek mondható. Évi középhőmérséklete 8,9°C, a legmelegebb hónap a július (21,3°C), a leghidegebb a december (-0,9°C); A hőmérséklet szélsőségei 37,0°C és -24,2°C - abszolút ingadozása tehát 61,2°C. A csapadék évi mennyisége Kaposváron 735 mm, észak felé gyorsan fogy, ellenben dél felé a Dráva mentén tetemesen nagyobb.

A városi klíma jellemzői

A települési környezet egy olyan sajátos nagyrendszer, amely összekapcsolja a természeti-földrajzi és a társadalmi-gazdasági környezetet. A város esetében az eredeti természeti környezetről már nem beszélhetünk, csak átalakított, mesterséges környezetről, mivel a kis területre koncentrálódó emberi tevékenység alapvetően módosította az eredeti természeti folyamatokat, sőt olyanokat hozott létre, amelyek magában a természetben sem jönnek létre.

A legerőteljesebb mérvű eltérést a városi, és a városkörnyéki területek klímájában a mikroklíma tekintetében tapasztalhatjuk, hiszen ez, a felszín közeli légrétegek klimatikus tulajdonságait jellemző adottság az, mely a leginkább függ a területhasználattól (pl. felszín anyagától, színétől). A mikroklíma a városkörnyéki területekénél sokkal nagyobb mozaikosságot mutat a városokban. A városok mikroklimatikus sajátosságai összegződve meghatározzák a város lokális klímáját, mely a tulajdonképpeni városklímát jelenti. A városklímát tehát úgy definiálhatjuk, mint egy adott város lokális klímájának rendszerét. A városklíma jellemzői közül a legmarkánsabban megjelenő paraméter a városokban megjelenő hőtöbblet, az úgynevezett **városi hősziget**.

A városok feletti légnyomásviszonyok főként derült, anticiklonális időben mutatnak jelentősebb eltérést a vidéki területekhez képest. Az erőteljesen felmelegedő városközpont felett a meleg levegő feláramlik, ezáltal alacsony légnyomás alakul ki. A városközpont feletti alacsony légnyomás a napnyugtát követő órákban a legintenzívebb. A városperemek felől a városok központja felé fújó szél az úgynevezett „vidéki szellő". A vidéki szellői éjszaka, és nappal is a városközpont felé fúj, iránya nem változik, azonban erőssége periodikusságot mutat. Mivel hűvösebb városperemi levegőt szállít, ezért éjszaka gyengíti a hősziget intenzitását, ami nappal újra fejlődésnek indul.

Ezt a légáramlást azonban jelentősen befolyásolja az utcahálózat alakja, illetve az épületek valamint parkok, és egyéb zöldfelületek térbeli helyzete. A központ felől a városperem felé kialakított sugárutak segíthetik a hűvösebb városperemi levegő központ felé áramlását. A jó helyre tervezett parkok, közkertek szintén erősíthetik a város átszellőzését. A városokban az épületek keltette akadályok, súrlódás miatt általában kisebb a szél sebessége mint vidéken, de helyenként a magas toronyházak közötti szűkebb utcákban a csatorna hatás érvényesülése miatt felerősödhet. Általában elmondhatjuk, hogy a szél erőssége kisebb, de sebessége területileg sokkal változékonyabb, mint vidéken.

A zárt beépítéssel a korlátozott átszellőzés, a természetesnél sötétebb felszín, a csatornázással és vízzáró burkolattal korlátozott párolgás miatt kialakuló ún. városi hősziget-hatás minden évszakban több fokkal emeli a belső területek hőmérsékletét, nyáron a késő esti órákig tartó fülledt meleg-érzetet okozva.

A városokban a levegő relatív páratartalma alacsonyabb, mint vidéken, hiszen a városi csatornarendszerekben a burkolt felszínről szinte azonnal elfolyik a lehullott csapadék jelentős része. Az ipari és egyéb eredetű szennyeződések miatt a városok feletti levegőben az aeroszol részecskék száma azonban magasabb, mint vidéken. A sok aeroszol részecske kondenzációs magként segíti a felhő és csapadékképződést. A másik folyamat, mely a városokban növeli a csapadék mennyiségét, a városi szél. Ez a légmozgás a városok pereme felől magasabb páratartalmú levegőt szállít, mely a városközpontban uralkodó alacsony nyomás hatására felszáll, ekkor lehűl, vízgőztartalma kicsapódik. Ezért annak ellenére, hogy a levegő páratartalma a városközpontban alacsonyabb, a felhős napok száma, és a csapadék mennyisége is nagyobb a városokban, mint vidéken.

A város szállópor szennyezettsége jelentős. A város körüli termőtalajokon és dombokon meghatározó geológiai képződmény a lösztakaró, ami a talajfelszín a hőmérsékletingadozás, a lehulló csapadék hatására folyamatosan erodálódik, pusztul. Az erősebb szelek jelentős mértékű **természetes eredetű porszennyeződés**t okoznak. Nagy intenzitású esőzések után a város utcáira kerülő por a burkolat felszáradása után vagy a szél, vagy a folyamatosan áramló gépkocsik felhajtó hatására a következő esőig, illetve a burkolat megtisztításáig folyamatosan szennyezi a környezeti levegőt, rontja a városi klíma állapotát. Mindezekből látszik, hogy bár a laza fedőtalaj helyi adottság, de az antropogén tényezők is jelentősen hozzájárulnak ahhoz, hogy ez folyamatosan levegőminőségi problémát okozzon. A helyzet javítására alkalmas intézkedések: a burkolt közterületek tisztántartása, a dombvidéki vízrendezés, meliorációs munkák végrehajtása, valamint a szőlőskertekben a talajvédelmet szolgáló gyepesítés létjogosultságának elfogadtatása.

Somogy megyében Kaposvár város területén folyik ma is a legszélesebb körű immissziós levegővizsgálat. Kaposvár Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala és az ÁNTSZ Somogy Megyei Intézete korábban 4

mérőpontot épített ki és a kapott értékeket egy mobil mérőállomás adatai is kiegészítették. Az emissziós és immissziós adatok alapján összességében megállapítható, hogy Kaposvár város levegője nagy területen tiszta, vagy mérsékelten szennyezett. A forgalmas főközlekedési utak mentén a nappali időszakban nagy a terhelés, a környezeti levegő esetenként szennyezettnek minősíthető.

Kaposvár összességében tehát nem tartozik az ország szennyezett levegőjű városai közé. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy nincsenek helyi konfliktusok a környezeti levegő állapotából adódóan a város egyes területein. A forgalmas utaktól távolabb jobb a levegő minősége, a forgalmas utak mellett néhány szennyezőanyag tekintetében erősebben szennyezett. A városban a levegő minőségének romlásában a legfőbb szerepet a közlekedés játssza, mivel a városon átmenő 61. sz. és 67. sz. főút nagy forgalmával egészségügyi, oktatási és egyéb intézményeket, valamint lakóterületeket érint. A belváros levegőminőségével kapcsolatban előrelépést jelentettek a forgalomszervezési intézkedések (pl. az átmenő forgalom fokozatos kizárása a város centrumából, illetve az elkerülő körgyűrű megépítése).

A városi klíma javítása érdekében fontos tehát a változásokhoz azonnal igazodó forgalomszervezés, mert a legnagyobb szennyezést a dugóban rekedő autók okozzák. Az átszellőzés érdekében a várostervezés eszközeivel meg kell őrizni a városközpont felé tartó egyenes és kellően széles útvonalakat. Ezeken az útvonalakon a felszín beépítettségét alacsony szinten kell tartani, a fásításnál pedig kerülni kell a zárt, erdőszerű állományokat. A városokban inkább a meleg hő-stressz gyakori, hiszen a hideg ellen a hősziget-hatás és a betonrengeteg többé-kevésbé védelmet nyújt az emberek számára.

A levegő tisztaságának védelme, ill. a meglévő káros hatások csökkentése szempontjából igen nagy jelentőségük van a városi zöldfelületeknek, kiemelten a nagyobb területi kiterjedésű parkoknak, erdőknek, de a városi mikroklíma szempontjából nagyon fontosak a beépített területeket, különösen a lakóterületeket tagoló utcák menti fásított zöldsávok, kimagasló zöldfelületi értéket képviselő koros fasorok. A település növényzettel fedett területei, a közparkok, a köz- és magánkertek, az út- és térfásítások, a zártkertek, az erdők és a mezőgazdaságilag művelt területek együttesen alakítják a város mikro- és mezoklímáját. A zöldfelületek a növényzet tömegétől, állomány-szerkezetétől függően befolyásolják, módosítják a városi környezet klímaviszonyait, a vízháztartás adottságait, a levegő összetételét, minőségét, páratartalmát, a benapozottságot. Mindezen tényezők együttesen jelentős kondicionáló hatásúak a városi levegőre.

Kaposváron az utóbbi évek felújításai városképi és klímajavító hatásuknak köszönhetően sokat emeltek az ott lakók életminőségén, közérzetén:

- ✓ a sétálóutcák és korlátozott forgalmú utak kialakításával javult a levegő tisztasága;
- ✓ a változatos színű és anyagú térkövek és burkolatok használatával mérséklődött az utak felmelegedése;
- ✓ a parkok, zöldterületek, játszóterek megújítása révén javult a levegő minősége, páratartalma és csökkent a szálló por mennyisége;
- ✓ az megújuló és évről évre gyarapodó szökőkutak szintén hozzájárulnak jobb közérzethez.

Mindezek együttes hatásaként egy kellemes, vonzó, élhető városi környezet alakult ki.

Jogszabályok, segédletek:

- A Kormány 314/2012. (XI.8.) kormányrendelete
- A Kormány 1254/2012. (VII.19.) kormányhatározata
- Útmutató a megyei jogú városok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2013. augusztus 30.)
- A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény
- Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (2014. I. 1-től hatályos állapota)
- Somogy megye Közgyűlésének Somogy Megye Területrendezési tervéről szóló 15/2004. (XII. 27.) önkormányzati rendelete (2011. IV. 26-tól hatályos állapota)
- Somogy megye Közgyűlésének 23/2011. (IV. 1.) közgyűlési határozata
- Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20) Korm. rendelet
- A gyorsforgalmi- és a főúthálózat hosszú távú fejlesztési programjáról és nagytávú tervéről szóló 1222/2011. (VI. 29.) Korm. határozat
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
- A helyi építészeti értékek védelméről szóló 38/1995. (X. 16.) önkormányzati rendelet
- Kaposvár Megyei Jogú Város településképi védelméről szóló 2/2013. (I.21.) önkormányzati rendelete
- A településszerkezeti tervről szóló 377/2005. (XII. 14.) önkormányzati határozat
- A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény
- A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 393/2012. (XII. 20.) Korm. rendelet
- Egyes ingatlanok műemlékké nyilvánításáról, valamint műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról, illetve műemléki védettségének megszüntetéséről szóló 53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelet
- Egyes ingatlanok műemlékké, valamint műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról, illetve műemléki védettségének megszüntetéséről szóló 9/2009. (III. 6.) OKM rendelet
- A Deseda-tó és környéke helyileg védett természetvédelmi területté nyilvánításáról szóló 22/1994. (V. 18.) önkormányzati rendelet
- A város egyes területeinek, fasorainak és fáinak védetté nyilvánításáról szóló 27/2001. (VI. 12.) önkormányzati rendelet

Szakági dokumentumok, tanulmányok:

- Somogy megye Területfejlesztési Koncepciója - Helyzetelemzés (Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal, 2012. november)
- Kaposvár Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2008.
- Kaposvár hosszú távú településfejlesztési Koncepciója (2004. mód.:2009.)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program - Operatív Program Tervezés 2014-2020 (2013. szeptember 30. Készítette a Nemzetgazdasági Minisztérium a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal közreműködésével)
- Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv - Somogy megye, 2013-2018. (Oktatási Hivatal, Somogy Megyei Kormányhivatal)
- Kaposvár megyei jogú város lakosságának népegészségügyi helyzete (Somogy Megyei Kormányhivatal, Kaposvár Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézete, 2013.)
- Kaposvár egészségterve
- Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata és Kaposvár-Sántos Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója (2013.)
- Civil koncepció (2009. Kaposvár MJV Önkormányzata)
- Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata és Kaposvár-Sántos Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója (2013.)
- Kaposvár Megyei Jogú Város Civil koncepciója (2009.)
- Kaposvár Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Terve (2013. június)
- Kaposvár Megyei Jogú Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve (2007-2013.)
- Kaposvár város környezetvédelmi programja (2004-2010.)

- Kaposvári Közlekedési Központ és kapcsolódó közösségi közlekedési fejlesztések részletes megvalósíthatósági tanulmánya (Utiber Közúti Beruházó Kft. 2013.)
- Örökségvédelmi hatástanulmány (Arker Stúdió Építészeti és Kereskedelmi Kft., 2005.)
- Kaposvár várostörténeti tanulmányok (Peregi Tamás: Kaposvár urbánus fejlődősének tényezői és a városrendezés), valamint az Örökségvédelmi Hatástanulmány alapján
- Hatályos településrendezési tervek alátámasztó munkarészei (BFVT Kft. 2005.)
- Kaposvár MJV területe „a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területen lévő települések besorolásáról" szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet

Statisztikák:

- KSH 2011. évi Népszámlálás adatai
- KSH Területi statisztikai évkönyvek
- KSH Somogy megyei statisztikai évkönyvek
- önkormányzati adatszolgáltatás az intézmények saját jelentései alapján

Weboldalak:

www.kaposvar.hu

www.ksh.hu

www.teir.hu

www.terport.hu

www.oktatas.hu

www.klik.hu

www.felvi.hu

www.afsz.hu

KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

2. HELYZETELEMZÉS ÉS -ÉRTÉKELÉS MUNKARÉSZ

EGYEZTETÉSI ANYAG

2014. június

MEGBÍZÓ: **Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata**

KÉSZÍTETTE: **ECORYS MAGYARORSZÁG Kft.**

TÉR-T-REND Kft.

TARTALOM

2. HELYZETELEMZŐ ÉS -ÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ 3

2.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE 3

2.2. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE - SZINTÉZIS 14

2.3. PROBLÉMATÉRKÉP 20

2.4. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK 24

2.5. SZEGREGÁLT VAGY SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK 40

2.6. EGYÉB SZEMPONTBÓL BEAVATKOZÁST IGÉNYLŐ TERÜLETEK, POTENCIÁLIS AKCIÓTERÜLETEK 52

FELHASZNÁLT IRODALOM 54

2. HELYZETELEMZŐ ÉS -ÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

2.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE

A településen történő fejlesztések - de már a fejlesztések tervei is - jelentős hatással lehetnek a település egészére vagy annak egy részére. Ezen fejlesztések tervezése és meghatározása esetén figyelembe kell venni a település összetett jellegét, a benne zajló tevékenységek és elemek egymásra hatását, hogy a településre vonatkozó hatásokat prognosztizálhassa, valamint a káros hatásokat kezelhesse.

Jelen fejezet célja, hogy a városról, mint folyton változó szervezetről egy átfogó, összegző képet kapjunk; a helyzetfeltáró munkarészben ágazatonként lebontott elemzéseket alapul véve összefüggéseket vizsgáljunk, az egymásra ható folyamatok várható eredményeit, irányait próbáljuk meghatározni. A város élhetőségének, és hosszútávon fenntartható működésének elengedhetetlen feltétele a természeti és épített környezet, a közlekedési hálózat és a közművek, a zöldfelületi hálózat és a humán infrastruktúra rendszerben kezelése, az egyes elemek fejlesztésének egymásra gyakorolt hatásainak figyelembe vétele. A lakosság igényeire alapozott, egymás eredményességét fokozó fejlesztések megvalósítása a fenti tényezők együttes vizsgálatával és az ez alapján meghatározott célrendszerek meghatározásával érhető el.

2.1.1. Kaposvár helye, helyzete a településhálózatban

Kaposvár a magyarországi városhierarchiában elfoglalt helyzete alapján teljes értékű megyeközpont és részleges regionális központ. Az országos térszerkezetben a külső városgyűrű részét képezi, nem rendelkezik több megyére kiterjedő térszervező potenciállal, a megyén belül azonban központi szerepe van. Közlekedési szempontból, valamint az igazgatási, gazdasági, kereskedelmi, oktatási, egészségügyi területen és a szociális ellátás, kultúra, turizmus, sport és rekreáció terén is központi funkciókkal bír és változatos szolgáltatásokat kínál a térség lakosságának, vállalkozásainak.

A jelenlegi tervezés folyamán a város a partnerségi tervben meghatározott módon, a meglévő funkcionális kapcsolatok alapján szeretné működtetni a funkcionális várostérséget.

2.1.2. Társadalom

Kedvezőtlen demográfiai mutatók: a lakónépesség fogyása, a népesség elöregedése, születéskor várható alacsony élettartam. A város lakossága 1980-ig dinamikusan nőtt, Kaposvár népességszáma az 1990-es évek óta folyamatosan csökken, de az országos átlagnál kisebb arányban. A legutóbbi két népszámlálás között eltelt évtizedben Kaposvár lakosságszáma mindössze 550 fővel csökkent. Ezen időszak alatt a hasonló nagyságú megyei jogú városok közül Kaposvár népessége csökkent a legkisebb mértékben.

Ez a tendencia - és általában a demográfiai mutatók alakulása - megfelelnek Magyarország legtöbb középvárosára jellemző folyamatokkal. A népesség korcsoportonkénti megoszlása – szintén a trendeknek megfelelően - öregedő tendenciát mutat. Az öregségi index[1] az elmúlt két évtizedben 83,7%-ról 180%-ra nőtt.

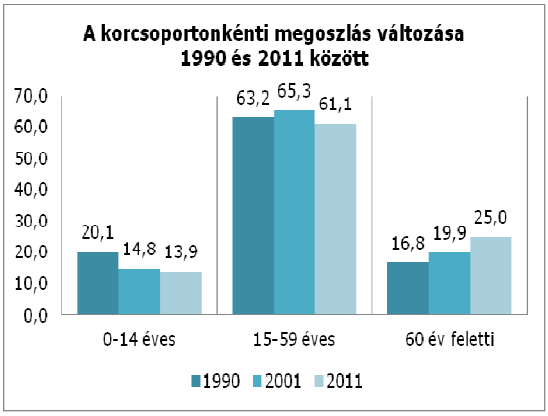

Bár az általános életszínvonal emelkedés hozzájárul az élettratam növekedéséhez, a lakosság egészségi állapotát jellemző kedvezőtlen tendenciák is érvényesek: magas vérnyomás; a szív-, mozgásszervi betegségek, cukorbetegség, csontritkulás, az emésztőrendszeri és tumoros betegségek számának nagymértékű emelkedése. Legfőbb halálokok: keringési rendellenességek, daganatos betegségek, emésztőrendszeri, sérüléses, mérgezéses balesetek. Az egészségkárosító szokások (dohányzás,

[1] az idős népesség aránya a fiatal népességhez képest (%)

alkohol, drog) mellett itt is jellemzőek az egészségtelen táplálkozási szokások, a mozgásszegény életmód.

Kaposváron a **gazdaságilag aktív** népesség (a foglalkoztatottak és munkanélküliek együtt) kismértékű csökkenése figyelhető meg, ami összefügg a népesség korösszetételének módosulásával, és tükrözi a megváltozott országos társadalmi-gazdasági viszonyokat is. A gazdasági aktivitás aránya a 2001 és 2011 közötti időszakban nőtt, mivel a gazdaságilag aktív népesség száma mindössze 1%-kal csökkent, míg a gazdaságilag nem aktív népesség 7%-os csökkenést mutatott és így az aktívak és az inaktívak közti olló kissé zárult. A 2014. januárjában 2627 fő regisztrált munkanélkülit tartottak számon Kaposváron, amely a munkaképes korú lakosság 5,81%-át jelentette.

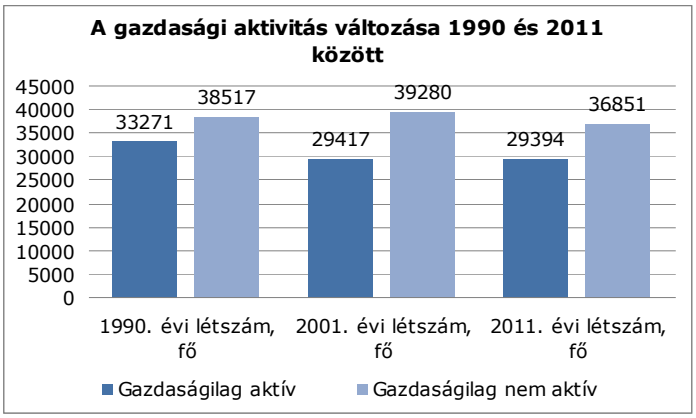

Kaposvár lakosságának iskolai **végzettség** szerinti összetétele az elmúlt évtizedekben pozitív irányba változott, és kedvezőbb mind a megyei, mind a kistérségi átlagos értékektől. 2001-ben a diplomával rendelkezők aránya a 7 évesnél idősebb népességen belül meghaladta a 13%-ot, 2011-ben pedig már 18,8%-ot. Továbbra is jelentős a legfeljebb csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (32,9%).

A népesség legmagasabb iskolai végzettsége korcsoportok szerint a megfelelő korúak százalékában, 2011. (%)

	10-X éves az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	15-X éves legalább az általános iskola 8. osztályát elvégezte	18-X éves legalább érettségivel	25-X éves diplomával
Kaposvár	0,4	96,8	56,9	23,1
Kaposvári kistérség	0,6	95,4	49,0	18,6
Somogy megye	0,8	93,6	40,6	13,8

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A lakásállomány évről évre kismértékű növekedést mutat. A lakásállomány komfortfokozat szerinti öaazwtétele és a közművel való ellátottság a város legnagyobb részén jónak mondható. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya nagymértékben csökkent az elmúlt 10 év alatt. A legtöbb alacsony komfortfokozatú lakás a Nádasdi utca környékén található.

A város lakóinak számára az esélyegyenlőség biztosítása a legtöbb területen már ma is megoldott, és jól működik, a még hiányos területek is nevesítve és tervezve vannak a Helyi Esélyegyenlőségi Programban.

2.1.3. Humán infrastruktúra

Közoktatás

2015. szeptember 1-jétől kezdődően valamennyi 3. életévét betöltött gyermeknek óvodai nevelésben kell részt vennie. A 2020-ig prognosztizált gyermeklétszám és kapacitási igények alapján a férőhelyek bővítése és átrendezése folymatban van, pályázati forrásból 2014 őszén 2 új óvodai csoporttal bővül a férőhelyek száma (Szentjakabi Tagóvoda és a Kaposfüredi Tagóvoda).

A város legnagyobb közoktatási intézménye a KIK fenntartásában működő Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola, mely összesen 12 iskolát fog össze. A megye valamennyi tankerületében az általános iskolai férőhelyek száma és a demográfiai mutatók alapján nincs szükség kapacitásbővítésre.

Az infrastruktúrában és a termelő iparágakban létrehozható hatékony beruházások legfontosabb eszköze a képzés, mely e térség esetében elsősorban az iskolai rendszerű középfokú szakképzést, felsőoktatást és a felnőttképzést jelenti.

Felsőoktatás

Kaposvár 14 éve egyetemváros, egyelőre azonban nem így szerepel az emberek mentális térképén. A Kaposvári Egyetem 4 karából kettő gazdasági képzéseket működtet (AKK, GTK). Az állattenyésztési tudományok, valamint gazdálkodás- és szervezéstudományok területen működik két doktori iskola. Az egyetem széleskörű hazai és nemzetközi együttműködések keretében végez alap- és alkalmazott kutatásokat, továbbá széleskörű innovációs tevékenységet. Az utóbbi években pedig több új szakot is indított.

Az egyetem és e helyi gazdaság összefonódása, a képzési struktúrának a helyi lehetőségekhez és a város / a megye fejlesztési elképzeléseihez igazítása a versenyképes gazdaság egyik kulcsfontosságú eleme. Ezt felismerve a város és az Egyetem közös célja, hogy az agrár- és élelmiszertudományok terén modern szolgáltató és kutatóegyetemet hozzanak létre és regionális tudásközponttá fejlesszék a campust.

Mivel az Egyetem területe elkülönül a város területétől, a tudományos fejlesztéssel párhuzamosan a térbeli közelítés is segítené az integrációt. Ezt célozza az innovációs tudáspark létrehozásának szándéka, melynek keretében a magánfejlesztők további intézményi, gazdasági, kereskedelmi fejlesztéseket alakíthatnak ki.

Szociális és egészségügy ellátás

Jelenleg elegendő bölcsődei férőhely áll rendelkezésre, az 5 városi intézmény 75-80%-os kihasználtsággal működik, a családi napközik száma is évről évre nő, ezért kapacitásbővítésre sincs szükség.

A társadalmi-gazdasági folyamatok, demográfiai tendenciák, munkanélküliség, a létbizonytalanság, illetve az ebből eredő devianciák következtében egyre többen igénylik a gondoskodás, a támogatás valamilyen formáját. A 35-39 közötti aktív korosztály mellett az 55-59 éves korosztályba tartozók száma emelkedik ki a város korfájából, ami azt jelenti, hogy a következő években, évtizedben az e korosztályokba tartozók idősödésével egyre nő azok száma, akik az idősek részére nyújtott ellátások iránti igénnyel jelentkezhetnek. A 45-49 éves korosztálytól kezdődően csökken a férfiak aránya, azaz megnő az egyedül élő nők száma, akik így nagyobb mértékben szorulnak rá a szociális ellátórendszer szolgáltatásaira.

A jövőben tehát a demográfiai tendenciának megfelelően alakuló ellátórendszert kell működtetni. Az intézmények, szolgáltatások kapacitását és szakmai programját is a szükségletekhez igazítva kell alakítani. Indokolt a szolgáltatási kapacitások bővítése az ápolást, gondozást nyújtó ellátások terén. Külön figyelmet kell szentelni a szegregált lakóövezetben élő, szociálisan hátrányos helyzetű lakónépesség életkörülményeinek fejlesztésére, lakáskörülményeinek javítására (komfortosítás, közösségi tér biztosítása, életmód- és egészség programok megvalósítása).[2]

Hazánkban a várható átlagos élettartam továbbra is messze elmarad az EU átlagától, de még a környező kelet-európai országok ide vonatkozó adataitól is. A kedvezőtlen trendet csak átfogó, összehangolt népegészségügyi stratégia megvalósítása fordíthatja meg, széleskörű kormányzati, tárcaközi összefogással, az önkormányzati szövetségek és a civil szféra bevonásával.

Az önkormányzat közvetett eszközökkel az egészségügyi alapellátások, és szolgáltatások hatékony működtetése révén, az egészségfejlesztésben közreműködők tevékenységének koordinálásával, a nevelési-oktatási intézmények prevenciós tevékenységének támogatásával tud befolyást gyakorolni a kedvezőtlen egészségügyi tényezőkre, a szociális helyzetre. Az egészségügyi, ifjúságpolitikai koncepció, valamint a városi drogstratégia célkitűzései, és feladatai is hozzájárulnak a problémák megoldásához.

Sport

Kaposvár 1997 óta a Nemzet Sportvárosa cím birtokosa. Az önkormányzat kiemelkedő mértékben (költségvetésének több mint 4%-ával) támogatja a sportot. A további eredményes és széles rétegeket megmozgató sportélet érdekében nem maradhat el a sportági infrastruktúra folyamatos javítása. A sportlétesítmények felújítása, illetve újak építése szintén kiemelt jelentőséggel bír (pl. a Rákóczi Stadion felújítása; sportuszoda építése nemzetközi szintű 10 pályás versenymedencével; új tanmedence a városi fürdőben; a Bene Ferenc Labdarúgó Akadémiánál további 2 füves nagypálya létesítése; a görpark területén nemzetközi szintű gördülősport pálya kialakítása; városligeti futópálya és szabadtéri kondipark létesítése, stb.) Kaposváron sportági régióközpontok létrehozását tervezik (úszás, judo, birkózás, kajak-kenu, ökölvívás, röplabda és öttusa terén). Mindezeken kívül a nemzetközi rendezvények bővítését tervezik (a Youth Football Festival más sportágakkal való kiegészítése); továbbá az egyetemi és az utánpótlás sport fejlesztését és az

[2] Kaposvár Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója alapján

olimpiai felkészülés segítését. A kisgyermekek sportolását is kiemelten kezeli a város: az iskolai élményszerű testnevelés és az óvodai vízhez szoktatás és korcsolyaoktatás általános bevezetését tervezi.

Kultúra, turizmus, rekreáció

A város idegenforgalmi gazdaságának erősítéséhez szükséges a szálláshelyi kapacitás növelése – ezen belül elsősorban a minőségi szálláshely-fejlesztés. A fenntarthatóság és hatékonyság érdekében a szállodának egyúttal nagy rendezvények befogadására is alkalmasnak kell lennie (konferenciaterem) - a tervek szerint ezt a fürdő területén, az új IMCS[3] közvetlen közelében kellene elhelyezni. A konferenciaturizmus (akár az egyetemmel együttműködve) megteremthető iparág lehetne Kaposvár számára.

A korszerű és környezetbarát vendégforgalom érdekében a kerékpárút-hálózat kiépülésével párhuzamosan kerékpárkölcsönzők létesítésére volna szükség a belvárosban és a főbb turisztikai csomópontokban (pl. Vasútállomás – IMCS, Virágfürdő, Deseda), illetve további kerékpártárolók kialakítására a főbb intézmények és látnivalók közelében.

A Deseda-tó kiváló adottságokkal rendelkezik ahhoz, hogy bekerüljön Magyarország ismert turisztikai célpontjai közé, ehhez azonban komplex és minőségi szolgáltatásokat is ki kell alakítani a tó környékén: a kempingnél magasabb kategóriájú szálláshelyek, vendéglátóipari egységek, rendszeres programok a látogatóközpontban, helyszín- és eseménymarketing. A tó körüli fejlesztések során a tavat és környékét szakaszolni kellene. Kihasználva a nagy vízfelületet és a hosszú partszakaszokat, egymástól jól elválasztott funkcionális területeket kell kialakítani a horgászok, a fürdőzők, a csónakázás, a kemping, a látogatóközpont és egyéb szolgáltatóegységek számára. A Deseda-tó komlpex fejlesztése c. terv, amely EU-s pályázati forrásokból valósul meg 2015-ig nagyrészt tartalmazza a fenti elképzeléseket

A lovassport szintén egy olyan, már meglévő adottsága a városnak és a környéknek, amelyet érdemes továbbfejleszteni, további szolgáltatásokkal bővíteni. A Pannon Lovasakadémia szakmai ismertségének kiterjesztése a nagyközönség számára is (pl. a lovas élményturizmus révén): lovas programok, kocsikázási lehetőség (télen lovas szánozás) a Deseda körül, lovaskocsizás (hintó) a városban, illetve a központtól a Szentjakabi apátsághoz és a Rippl—Rónai villához, stb.

A városban szükség van általános turisztikai szolgáltatásfejlesztésére is. Az egyes intézmények és programok közötti kapcsolat erősítésére, programcsomagok kidolgozására a vendéglátósokkal is együttműködve (TDM feladata). Az üzletek, éttermek, bárok nyitvatartási idejének rugalmas alakítása a szezonnak és programoknak megfelelően (nyáron és a fesztiválok idején késő estig nyitva tartó ajándékboltok, üzletek, stb.)

[3] Intermodális csomópont

2.1.4. Gazdaság

Kaposvár Somogy megye gazdasági központja. A város elsősorban a kereskedelem, közösségi és üzleti szolgáltatások terén mutat jelentős szerepet. A helyi feldolgozóipar elsősorban a mezőgazdasági alapanyagokra épülő élelmiszeripart foglalja magába, továbbá jelentős a helyi gépipar szerepe is (elektrotechnika, járműipar, energetikai gépgyártás). A vállalkozások számának főbb gazdasági ágankénti összetételét vizsgálva a szolgáltatások dominanciája állapítható meg, melyek Kaposvár központi funkciójából adódóan megyei funkciókat is ellátnak.

Az ipari tevékenység elsősorban a város keleti és nyugati részén kialakult, korábban a város szélén elhelyezkedő, ma már a várossal egybenőtt iparterületeken folyik. A városban két ipari park létesült, amelyek lehetővé tették az elmúlt években történt jelentősebb befektetéseket. A kereskedelmi ellátásban minőségi változást eredményezett a bevásárlóközpontok létesítése, amelyek ugyanakkor erőteljes átalakulást hoztak a kiskereskedelmi hálózatban. A világgazdasági válság hatása a helyi kereskedelmen is éreztette hatását, mely elsősorban a kisvállalkozásokat érintette komolyabban.

Kaposvár és környéke a Dél-Dunántúli turisztikai régió másodlagos magterülete, a Kapos völgy és a Zselic térségének központja. Kaposvár kereskedelmi férőhely-kapacitása eltörpül a Balaton déli partjának szálláshely-kínálata mellett, mégis nélkülözhetetlen összetevője a város szolgáltató szektorának. Kaposvár tekintetében a kultúrára és rendezvényekre épülő városi turizmus, valamint az egészségiparhoz köthető gyógyturizmus lehet a meghatározó a jövőképben. Kaposvár sport és kulturális nagyrendezvényei és fesztiváljai évről-évre több látogatót vonzanak, magángyűjteményei és kiállítóhelyei egyre ismertebbek.

Kaposvár egyik legnagyobb értéke szellemi tőkéje, mely a termelékenység növekedésének motorja és közvetlenül is emeli a város gazdasági potenciálját és a helyi jövedelmeket. Ugyanakkor a fejlesztések más vállalatok újabb innovációit is katalizálják, melyek újabb innovatív munkahelyeket hozhatnak létre. Kaposváron a Kaposvári Egyetem erősíti az innovációt és a K+F tevékenységet. Az egyetem hallgatói létszáma jelenleg csökkenő tendenciát mutat, de évente így is 200-300 diák végez összesen, akiknek a városban tartása fontos feladat az önkormányzat számára is. Ezen felül a más, nagy egyetemeken (Bp., Pécs, stb.) végzett kaposvári fiatalok megtartása, visszahívása is fontos - ehhez olyan munkahelyeket és munkakörülményeket kell teremteni, hogy Kaposvár valós alternatíva lehessen a fiatal (főleg a műszaki) értelmiség számára.

Kaposvár versenyképességéhez jelentősen hozzájárulhat a helyi üzleti infrastruktúra fejlesztése, melynek fontos részei a vállalkozásfejlesztő inkubátorház, a helyi ipari parkok, illetve a meglévő vállalkozásfejlesztési szervezeti hálózat (kamarák, Somogy Megyei Vállalkozói Központ Közalapítvány).

A versenyképesség további tényezői lehetnek a biztonságos, magas minőségű, versenyképes áron nyújtott közműszolgáltatások. Kaposvár önkormányzatának célja, hogy a városi közművek nemcsak a lakosság és a közintézmények, de a vállalkozói réteg felé is versenyelőnyt biztosító szolgáltatást nyújtson.

2.1.5. Önkormányzat (gazdálkodás, intézményrendszer, fejlesztések)

A gazdaságfejlesztés egyik alapfeltétele a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az önkormányzatok gazdálkodása elválaszthatatlan az államháztartástól, annak egyik alrendszerét jelenti. Az államigazgatás korszerűsítése során az ágazati jogszabályok változása, az adórendszer esetleges átalakítása az önkormányzat pénzügyi szabályozását is befolyásolhatják. Az elmúlt évtizedek azt mutatták, hogy az önkormányzatok költségvetési rendszerét gyakran érték jogszabályi változásból adódóan olyan külső hatások, mely kihívásokra a jövőben is felkészültnek kell lennie.

A következő időszakban már a lezajlott szervezeti változások, az állami és önkormányzati feladatmegosztás új rendje, a feladatfinanszírozás 2013. évben bevezetett szabályai határozzák meg az önkormányzat működését, a lezárult adósságkonszolidáció pedig tartósan érezteti hatását. Összességében a változások Kaposvár számára biztonságos, tartósan fenntartható gazdálkodást tesznek lehetővé. Ehhez azonban szükséges a fegyelmezett, szigorú költségvetési gazdálkodás fenntartása, a működési szuficit megőrzése.

Kaposváron a településfejlesztési feladatokat az önkormányzat hivatalán belül az illetékes igazgatóságok és irodák szakmai stábján keresztül végzik. A Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft. Kaposvár városfejlesztési, város-rehabilitációs projektjeinek tervezési és menedzsment feladatait látja el. A Kaposvár és a Zselic és vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület, feladata ellátni a turisztikai kínálat sokoldalú fejlesztésének

szakmai előkészítését, a horizontális (szolgáltatókkal, magánszférával) széleskörű együttműködést gazdasági alapon megszervezni, érdekeltté téve az ágazat szereplőit.

A városfejlesztés intézményi rendszerében össze kell hangolni a gazdaságfejlesztési / befektetés ösztönzési feladatok hatékony elvégézését. A magánszektorral, befektetőkkel és érdekelt gazdasági szervezetekkel való szakmai kapcsolattartás mellett szükség van a városdiplomáciai kapcsolatok gazdasági vonatkozású előkészítésére, az információ-szolgáltatás hatékonyságának növelésére..

2.1.6. Táji és természeti adottságok, zöldfelületek

A város környéki szőlőhegyek, kertes területek kiemelkedő értékű tájalkotó elemek, amelyek meghatározóak a tájhasználatban, a tájkarakter alakulásában. A város egykori szőlőhegyeinek átalakulása, lakó- és üdülőterültté válása a település táji-, természeti értékeinek csökkenését eredményezheti.

A legnagyobb felszíni vízfelület a Deseda-tó, amely elsősorban vízkészlet-gazdálkodás, vízminőség- szabályozás és árvízcsúcs-csökkentés céljából készült. A tározó és környezete helyileg védett természetvédelmi terület, amelyet idegenforgalmi, üdülési célra használ a város, városkörnyék és az ide látogató turisták. A Töröcskei-tározó vízfelülete és a környezete elsősorban a horgászat, a kiránduló turizmus, a csendes vakáció területe. A belváros közelében 2002-ben létesült a városligeti Malom-tó.

A város külterületének a belterülettől északra lévő részén kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületek találhatók. A mezőgazdasági tájhasználat alapját jelentő földterületek végleges más célú hasznosítása folyamatosan csökken a beépített területek növelésével.
A helyi jelentőségű védett természeti értékek köre bővítésre vár. A védelemre tervezett helyi jelentőségű értékek sorát a város több jóváhagyott dokumentuma (pl. hatályos településrendezési eszközök; Örökségvédelmi Hatástanulmány, Környezetvédelmi Program) is rögzíti, de újabb értékvédelmi rendelet, illetve a meglévő rendelet módosítása még nem történt meg.

A „Kapos-völgyi zöldfolyosó” megmaradása, zöldfelületi fejlesztése meghatározó a város zöldfelületi értékvédelme, a városközponti területek jó környezetminőségének megőrzése, a városklíma javítása szempontjából. A „Kapos-völgyi zöldfolyosó” természet közeli területei az értékvédő fenntartást, ökológiai rehabilitációt, a jelentős zöldfelületű létesítményei és a zöldterületek a zöldfelületeik megújulásával járó fejlesztést, a meder menti zöldsávok a településképet javító és a lakosság napi szintű rekreációját szolgáló fásítást és zöldfelületi rendezést kívánnak. A településrendezési tervekben kijelölt tervezett erdőterületek még nem valósultak meg.

A zöldterületek (közparkok, közkertek) funkcionális kialakításuk minősége és berendezettségük hiányosságai miatt alulhasznosítottak. A lakosság zöldterületi ellátottságának színvonalát a területi mutatókon túl, az egyes közparkok, közkertek rekreációs lehetőségeinek kínálata is befolyásolja.

2.1.7. Épített környezet

Kaposvár szerkezetét a domborzati adottságai határozták meg. A lankásabb és meredekebb dombhátak és a vízfolyások szabdalta völgyek találkozásai alakították az úthálózat és a vasútvonal várost érintő szakaszát és ezáltal a beépült és igénybe vett településrészek rendszerét.

A település karakterét egyrészt a számos patinás közintézmény, a zártsorú beépítés, a rendezett utcaképek, a fasorokban és parkokban gazdag településszerkezet határozza meg; másrészt a Kapostól délre eső, a zselici dombok északi lejtőjére felkúszó a korábbi szőlőhegyi karaktert őrző utcák hálózata adja. A Településrendezési Tervben meghatározott jelentősebb beruházások és beépítések többnyire a város lakott területének határában jönnek létre.

A belső területek átépítésénél a fejlesztők, beruházók folyamatosan feszegetik a kialakult kereteket, foghíj átépítés szintjén telkenként jelentkezik a konfliktus, a léptékváltás, a korábbi 2-3 szintes épületek helyébe 4-5 szintes új beépülések kerülnek. Ez a korábbi kisvárosi léptékű utcák légtérarányának és terheltségének megváltozásához vezet, továbbá parkolási és közlekedési problémákat generál..

Az egykori, mára családi házakkal beépült szőlőhegyen megjelenő intenzívebb beépítéssel szintén léptékváltás következik be. Ez azonban támogatható, ki tudja váltani a szőlőhegyre történő lakóterületi terjeszkedést, a szőlőhegy kertségeinek megmaradását eredményezheti. A déli városrészek intenzívebb használata a keskeny közterületek miatt keletkeztet problémát. Törekedni kell a dombhátak beépítésének elkerülésére, amely erősen megváltoztatná a városziluettet.

Jelentős problémát az ipari műemlékek és védett épületek jelentenek. A tulajdonosi késztetés a felújításukra, hasznosításukra, újbóli használatba vételükre igen gyenge. Gazdaságossági szempontok alapján ezek védelme nem kezelhető.

A lakótelepi beépülések minőségi javítása továbbra is kívánatos mind az egyes épületeknél mind az épületek közötti közterületeknél. A közterületek korszerűsödése is időszerű, a Belvárosra jellemző közterület alakítás, egységes utcafásítás és a zártrendszerű csapadékvíz elvezetés megvalósítása a város többi részén is növelné az épített lakókörnyezet értékét. Az északi városrészben álló 30-40 éves sportlétesítményeket is meg kell újítani, műszaki állapotukat és környezetüket a mai igényekhez igazítani.

A Füredi út menti felhagyott honvédségi terület átalakulásra vár. A működő részeken a meglévő épületállomány megújítása, korszerűsítése folyamatosan zajlik.

A város déli részein a gazdasági területek nagy része alulhasznosított, folyamatosan alakulnak át a műszakilag avult épületek, telephelyek. Ennek következtében sokhelyütt rendezetlen az utcakép.

Komoly konfliktust jelent továbbá a „zártkerti kiköltözés” jelensége: a sűrűn lakott részekről (pl. lakótelepek) egyre többen költöznek ki állandó jelleggel a korábbi kiskertbe, nyaralóba (zártkert), és ekkortól igénylik az infrastruktúrát, valamint a lakóterületekhez hasonló beépíthetőségi parmétereket. Mindezekre azonban gyakran nincsenek meg a megfelelő adottságok (településszerkezet, közműhálózat, telekméret, utca szélessége, stb.). Gyakori igény még a belterületbe vonás is. Ezen folyamatokat szigorú keretek között kell tartani, mert egy fogyó-stagnáló népességű városban nem cél a beépítésre szánt területek növelése; továbbá a közműrendszerek fenntartása is drágul, ha csak a hálózat hossza nő, de a fogyasztók száma változatlan marad.

2.1.8. Közlekedés

A település **úthálózat**a jellemzően rácsos felépítésű. A belterületi közutak hossza meghaladja a 200 kilométert. A közúthálózat egyik problémája, hogy Kaposvárnak csak 1 db. vasúti különszintű átjárója van, a többi átjáró szintbeni. A 67 sz. főút vasúti hídja az egyetlen különszintű átjáró, szintbeni átjáró a Dombóvár-Kaposvár-Gyékényes vasútvonalon csak a Baross Gábor utcán és a Pécsi utcán található. Az északi és a déli városrészek így csak jelentős kerülővel átjárhatók. A belvárosi részen sok utcának megtörtént a forgalomcsillapítása, ezek elemei: beton térkő burkolati betétek, rámpák, gyalogos járda szintjébe hozott utcaszint, középszigetek, forgalomcsillapító küszöbök, helyi sebességkorlátozások, tempó 30 övezetek.

Kaposvár helyi **autóbusz közlekedését** a település tulajdonában álló Kaposvári Tömegközlekedési Zrt. biztosítja. A társaság nem csak a belső városrészek felé, hanem a külső peremterületek felé, valamint több agglomeráció jellegű település (Kaposszszerdahely, Kaposszentjakab, Kaposfüred, Toponár) felé is üzemeltet járatokat. A belső városrészek autóbuszos ellátottsága magas szintű az átlapoló viszonylatoknak köszönhetően. A településen 27 viszonylat üzemel. A megállók elhelyezkedése megfelelő, összesen 235 megállóhely található a településen, melyek a kezelője a település.

2012-2013-ban valósult meg a "Kaposvár közösségi közlekedési színvonalának javítása infrastrukturális fejlesztésekkel” projekt. A beruházás során korszerűsítették a helyi autóbusz megállóhelyeket, új autóbusz öblök kerültek kialakításra, számos megállóhelyet felújítottak és akadálymentesítettek, valamint kerékpár támaszokat helyeztek el a megállóhelyek közelében. Kiépült a dinamikus utastájékoztató rendszer is.

Kaposvárt 3 **vasútvonal** érinti. Ezek közül a 41 sz. Dombóvár-Kaposvár-Gyékényes vasútvonal a legjelentősebb, mely a 40 sz. Budapest -Dombóvár vasútvonal folytatásaként a nemzetközi törzshálózat része, villamosított, egy vágányú. A személyforgalom mellett Kaposvár teherforgalmi szerepe is regionális jelentőségű.
A településen belül a belváros déli szélén, kelet-nyugat irányban húzódik Kaposvár vasútállomás. A közeli autóbusz pályaudvarral együtt jelenleg folyik az új intermodális csomópont, a Kaposvári Közlekedési Központ tervezése.

A tervezett **Kaposvári Közlekedési Központ**[4] területe a jelenlegi autóbuszpályaudvar és vasútállomás területe, amely teljesen megújítja Kaposvár tömegközlekedését. Érinti a helyi és a távolsági autóbuszokat, a vasúti közlekedést, a parkolási rendszert, a kerékpáros és gyalogos közlekedést, és a teherforgalmat is. A Rákóczi térnél gyalogos aluljáró épül a Budai Nagy Antal és a vasút alatt. A Teleki utcánál gyalogos felüljáró épül a Budai Nagy Antal és a vasút felett. A beruházás keretében átépülnek a vasúti vágányok is, a vasút nyomvonala

[4] A KKK (interomdális csomópont) kialakítására eddig csak megvalósíthatósági tanulmány készült, az engedélyezési és kiviteli tervek pályáztatása jelenleg zajlik. A végleges kialakítás csak az engedélyezési és kiviteli tervek készítése során kerül meghatározásra.

délebbre kerül. A területen P+R parkolók épülnek, új buszvégállomás, és üzemi autóbusz várakozóhelyek épülnek, továbbá új forgalmi és utasforgalmat ellátó, kiszolgáló épületek épülnek, valamint átépül a Budai Nagy Antal utca is. A vasúttól délre átépül a Csík Ferenc sétány. A tervezett fejlesztés eredményeként a teherpályaudvari rész átkerül a Pécsi út környezetébe. A kapcsolódó egyéb közlekedési beruházások eredményeképpen új különszintű közúti, gyalogos és kerékpáros kapcsolat jön létre a déli és az északi városrész között. A Béla király úti szintbeni vasúti átjáró külön szintű felüljáróvá épül át. A Hársfa utca és a Baross G. utca csomópontjában és a Csík Ferenc sétánynál körforgalom épül. A Csík Ferenc sétánytól délre az út folytatása még nem eldöntött, a tervekben 2 lehetséges nyomvonal szerepel, egy délnyugati és egy déli továbbvezetésű változat. A beruházás keretében a teherpályaudvar kialakításával együtt a Pécsi úton is a jelenlegi szintbeni vasúti átjáró külön szintű felüljáróvá épül át, a híd mellett párhuzamos szervízút épül.

A helyi **kerékpárút hálózat** kialításához a terepviszonyok néhány déli területet leszámítva kedvezőek, a település közútjai hálózati szempontból alkalmasak egy megfelelő színvonalú kerékpárhálózat kialakításához. A településen sok kerékpáros létesítmény található, azonban ezek nagy része nem alkot összefüggő hálózatot. 2012-ben valósult meg a "Kerékpárforgalmi hálózat fejlesztése" tárgyú projekt, melynek keretében új kerékpárút, kerékpár sáv létesült, valamint kerékpáros nyomokat alakítottak ki. 20 helyszínen került sor a csomópont kerékpárosbarát fejlesztésére. A fejlesztések során számos kerékpártámaszt is elhelyeztek a belvárosban.
2008. év végére valamennyi, rossz állapotban lévő belterületi út új aszfaltburkolatot kapott. A közúthálózat mentén túlnyomórészt kétoldali gyalogjárdát építettek ki. A külső városrészekben több helyen burkolatlan padka áll a **gyalogosforgalom** rendelkezésére. A belterületen 8 olyan utca van, amely mellett nagy a gépkocsi forgalom és indokolt a hiányzó szakaszokon a járda megépítése. A városban 40 olyan utca van, ahol nem szükséges mindkét oldalon a járda, mert ezek kisforgalmú lakóutcák, az ott élők nem igénylik azt. További 12 olyan utca található, mely szűk keresztmetszetű és nem fér el a járda. A belterületi utak mindenhol pormentesítettek, szilárd burkolatúak. Az önkormányzati finanszírozással, több ütemben megvalósuló Berecz Sándor útfelújítási program keretében a járda- és útszakaszok felújítása, a balesetveszélyes útszakaszok biztonságossá tétele a cél. .Az országos főutakon a jelentős gyalogos keresztezéseknél szinte mindenhol megépült a kijelölt gyalogátkelőhely, a gyalogos átvezetéseknél középsziget épült.

Folyamatban lévő jelentősebb közlekedési fejlesztések:

- Intermodális Csomópont (Kaposvári Közlekedési Központ – KKK)
- Észak-déli tehermentesítő út, Zaranypuszta összekötése a 610 sz. főúttal, és a Szigetvári úttal
- Mező utca folytatása a Cukorgyár területén, a vasút feletti felüljárón át a 67 sz. főútig
- Északi harántoló út a 67 sz. főút a Dombóvári úti vasúti átjárótól a 6505 j. utat (Guba S. út) keresztezve a 67 sz. főút Raktár úti körforgalmáig
- Jutai úti vasút feletti felüljáró
- 67 sz. főút belső tehermentesítő útja a Fonyódi vasútvonal keleti oldalán, Jutai úti vasúti átjárótól a Kapos Volán Zrt. telephelyig
- Raktár utca nyugati folytatásában a déli tehermentesítő útig építendő új út
- Nyugati harántoló új út, déli tehermentesítő úttól a 66141 j. (Szilvásszentmárton) bekötőútig

(A tervezés során folyó partnerségi egyeztetésen felmerült továbbá egy kamionterminál kialakítása. A kamionterminál működtetésének különleges feltételei vannak. Lehetőleg úgy kell elhelyezni, hogy a lakókat ne zavarja, a közlekedést ne zavarja, természeti értéket ne veszélyeztessen. A területigénye jelentős, biztonságos közúti csomóponttal kell rendelkeznie. Feladat, egy ilyen terület kijelölése, ami minden szempontból megfelel egy kamionterminál követelményeinek. Mivel eddig állami részről nem volt igény ilyen kialakítására a térségben, várhatóan magán vagy önkormányzati forrásból lehet megépíteni, működtetni.)

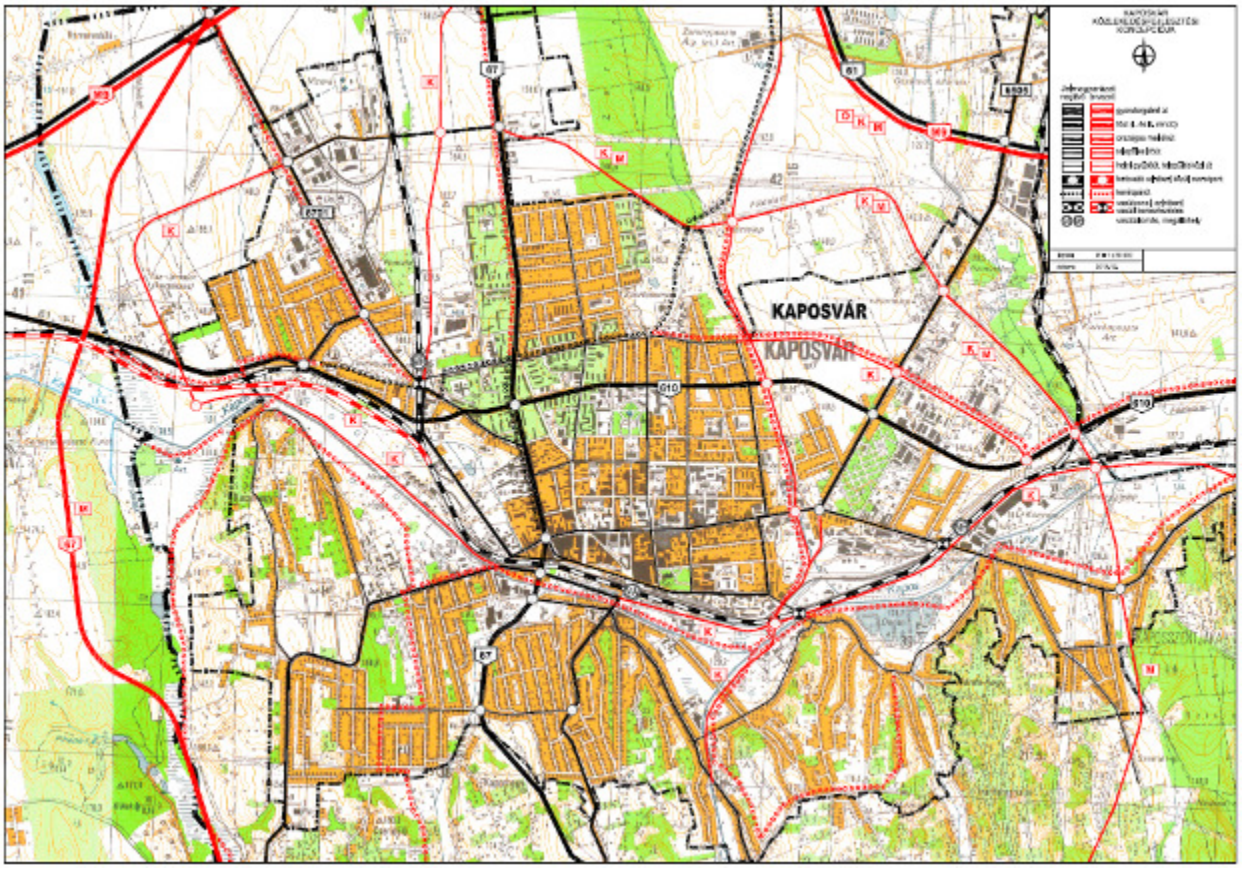

2.1.9. Közművek

Tekintettel arra, hogy a **víztermelés** kizárólag mélyfúrású kutakból származik, a megbízható és tartós működés feltételeinek megteremtése érdekében szükséges a jelenlegi tárolókapacitás felülvizsgálata, a kutak felújítása, esetleg új kutak telepítése.

Kaposvár város a Kapos-csatorna vízgyűjtő területén helyezkedik el, ez a befogadó vízfolyás a térség vízrendezési problémáiban kulcsszerepet játszik. A vízfolyás mederrendezésével kapcsolatban komplex hasznosítású tározók épültek a balparti oldalon, elsősorban az árvízcsúcs-csökkentése céljából. A tározók közül három érinti a város területét: a Deseda- és a Töröcskei-tó, és 2014. májusában elkészült a Kapos 96+113 km szelvényében a Kaposvári Vésztározó. A vízfolyás Kaposvár belterületén levő szakaszának vízrendezése is elkészült. A vízfolyások és árkok mellett a zárt beépítésű városrészekből zárt csapadékvíz-elvezető csatornák szállítják le a csapadékvizet. A település belső, régebbi építésű részein a zárt csapadékvíz-elvezető hálózat teljes mértékben kiépítettnek tekinthető. Ugyanez elmondható a 60-as éveket követő lakóterületi beépítésekről is. A domborzati erózió okozta problémával a város fekvéséből és geológiai adottságaiból adódóan bizonyos településrészeknél számolni kell. Ilyen az Eötvös u., Mikszáth u., Jókai u., Rózsa- és Nyugativánfa utca.

Kaposvár területén a Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. végzi a **szennyvizek** elvezetését és tisztítását, a szippantott szennyvizek előkezelését, tisztítását. A tisztított szennyvizek befogadója a Kapos. A szennyvízkezelés korszerűsítésével javult a Kapos-folyó vízminősége, de a befogadót még mindig számos a vízminőségre kedvezőtlenül ható terhelés éri. A szennyvízcsatornában összegyűjtött és elvezetett kevert kommunális-, előkezelt ipari, ill. előkezelt szippantott szennyvíz tisztítása a Kaposvári II-es számú Szennyvíztisztító telepen történik. Egyedi szennyvízkezelést végez a KOMÉTA 99 Kft., a Magyar Cukor Zrt. és a Kaposvár-Toponári Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet. Ezek közül a cukorgyár üzemeltetett, ülepítőtavakat és oxidációs tavakat alkalmazó technológia jelentős terhelést jelent a felszín alatti és a felszíni vizekre is.

Kaposvár területén az **elektromos hálózat** üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Áramhálózati Zrt. A város vezetékes villamos energia ellátása 100%-os. A fejlesztési területek kiszolgálása a 20 kV-os és a 0,4 kV-os középfeszültségű hálózatok rövid szakaszon történő átépítésével, új trafók telepítésével megvalósítható. Gazdasági területeken az teljesítmény igényét a konkrét tevékenység ismeretében kell meghatározni. Speciális igények esetén külön nagyfeszültségű hálózat kiépítése is szükséges lehet, helyi transzformátorral.

Kaposvár területén a **gáz**ellátó hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt.

A vezetékes víz- és áram-ellátás, továbbá a közvilágítás és a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítettsége 100%-os a városban. A gázszolgáltatás csupán a Nap utca, Csillag utca és a Gilice utcából, Répáspusztán és Fészerlakpusztán hiányzik.

A településen **távhőellátás** üzemel (üzemeltető a Kaposvári Vagyonkezelő Zrt., ellátó a Kaposvári Béke-Füredi Fűtőmű). A távhőellátás korszerűsítése 2013-ban fejeződött be. A projekt keretében a Fűtőmű közvetlen körzetében előreszigetelt vezetékkel váltották ki a meglévő régi vezetékeket, ezzel lehetővé téve új fogyasztók bevonását is. Az új előreszigetelt vezeték lefektetésével négy oktatási intézményt és a Kaposi Mór Oktató Kórházat kötöttek be a távhőrendszerbe. A projekt hatására 11545 GJ földgázt takarítanak meg évente, az üvegházhatású gázkibocsátás éves csökkenése pedig 2049 tonna.

A belterületen, illetve a beépítésre szánt területen nem vezetékes energiahordozók közül a szén, fa, olaj, tartályos PB (primagáz) használata termikus célra egyaránt jellemző a vezetékes gázzal el nem látott területen, illetve a gázhálózatra nem csatlakozó telkeken.

Tervezett **biomassza erőmű**: kapcsoltan hőt és villamos energiát termelő erőművet terveznek Kaposváron, amely tüzelőanyagként a régióban fellelhető erdészeti és faipari hulladék fákat használná fel faapríték formájában.

Magyar Cukor kaposvári telephelyén az ország egyik legnagyobb **biogáz erőmű**ve működik 2007 óta. A biogáz erőmű fejlesztése folyamatosan zajlik KEOP támogatás segítségével. A cukorgyár és a fürdő között megépült 1150 m hosszú távhő vezeték biztosítja a kaposvári városi fürdő fűtését. A vezeték üzemeltetését a Magáz Kft. végzi.

A Kaposvár területén lévő vezetékes távközlési és adatátviteli hálózatot a T-Com (Magyar Telekom) Pécsi Műszaki Szolgáltatási Központ üzemelteti. A KábelTV hálózatot Kaposvár területének nagy részén a Kapos-NET Kft. és a Vidanet Zrt. üzemelteti. A belső beépített területen földkábel, a külső területeken az E.ON oszlopain légkábel hálózat épült ki.

2.1.10. Környezetvédelem

A város felszíni vizeinek, valamint a tisztított és tisztítatlan szennyvizeinek is a Kapos-folyó a befogadója a város területén. A Kaposba kerülő szennyvizek jelentős terhelést jelentenek az élővízre, amit a folyó vízminősége is visszaigazol. A Kapos-folyó a város Ny-i határán III-IV. osztályú vízminőségi paraméterekkel érkezik a területre. A folyó vízminősége a város K-i határán kilépve IV-V. osztályú. A vízminőség romlásának legfőbb okozói az élővizekbe bevezetésre kerülő szennyvizek minőségére vonatkozó jogszabályi előírásoknak nem megfelelő ipari és kommunális szennyvizek. A szennyvízkezelés korszerűsítésével javult a Kapos-folyó vízminősége, de a befogadót még mindig számos a vízminőségre kedvezőtlenül ható terhelés éri.

Az országos főutak és mellékutak belterületi szakaszai és a városi főutak mentén, a zajtól védendő területhasználatú területek, védendő épületek környezeti zaj- és rezgésterhelése időszakosan meghaladja a főút mellett alkalmazható 65/55 dB nappal/éjjel határértékeket.

Az országos főutak és mellékutak belterületi szakaszai és a városi főutak mentén a közúti közlekedésből eredő légszennyezőanyag kibocsátás is jelentősebb, mint a város kevésbé forgalmas területein.

A légszennyezésben szerepet játszó ipari üzemek és hulladékgazdálkodási létesítmények, a szennyvíztisztító mű telepítése a védendő beépített területekhez való térbeli viszonyuk alapján kedvező, ezért a légszennyező anyag kibocsátásuk, bűzhatásuk elsősorban a város külső területeit érinti. Az üzemi területek közelében, az uralkodó szélirányban lévő védendő lakóterületeken azonban technológiai problémák esetén alkalomszerűen kedvezőtlen légszennyező hatások jelentkezhetnek. Ezek kibocsátását nagymértékben befolyásolja a beépített tisztító technológia korszerűsége, a technológiai fegyelem betartása. Időszakos bűzhatást jelentenek a közeli lakóterületekre a Cukorgyár ülepítő-tározó tavai, amelyek környezeti terhelése csökken a szerves hulladékok biogáz üzemben történő hasznosításával. A hatósági észrevételek alapján a környezetszennyező üzemekben környezetvédelmi célú technológiai korszerűsítésekre került sor. A Kaposvári Béke-Füredi Fűtőműnél csökkentették a szén-monoxid –kibocsátást azzal, hogy a város több alacsony kéményű kazánházát kiváltották egy olyan alacsony kibocsátású, harminc méternél magasabb kéményű fűtőművel, amelynek gázmotorja az elvárható legjobb technológia igényének is megfelelnek. A Fűtőművel üzleti kapcsolatban lévő Energo-Holding és az E-ON is korszerűsítette a gázfűtési rendszerét. A lakossági panaszok okának megszüntetésére zajcsillapító berendezést is elhelyeztek a Fűtőműben.

A szilárd és a folyékony hulladék gyűjtése szempontjából a város lefedettsége majdnem teljes. A város hulladékgazdálkodási stratégiájában alapvető szempont a keletkező hulladékok mennyiségének lehetőség szerinti csökkentése, az újrahasznosítás arányának növelése, amihez alapvetően szükséges a tudatos és rendszerelvű szelektív hulladékgyűjtés feltételeinek biztosítása. A lerakásra kerülő hulladék mennyiségének a csökkentése érdekében több megoldást is alkalmaz a város. A szelektív gyűjtési rendszer működtetésével, hulladékkezeléssel, hulladékhasznosítással nagymértékben csökkenthető a lerakást igénylő hulladék mennyisége.

2.1.11. Veszélyeztetettség

Kaposvár város a Kapos-csatorna vízgyűjtő területén helyezkedik el, ez a befogadó vízfolyás a térség vízrendezési problémáiban kulcsszerepet játszik. Vízemésztő képessége meghatározza a mellékágak és az azokhoz kapcsolódó vízfolyások, valamint a területi vízrendezések kiépíthetőségét. Árvízvédelmi problémák, elsősorban a Kapos-folyó menti **mély fekvésű területeken** jelentkeznek, melyek egyben mély fekvésű, magas talajvízállásos területek. A Kapos-folyó Kaposvár belterületén levő szakasza jelenleg épül át, a belterülettől nyugatra 2014 tavaszán vésztárazó létesült, így a város belterületén az **árvízveszélyes területek** megszűntek. A **domborzati erózió** okozta problémával a város fekvéséből és geológiai adottságaiból adódóan bizonyos település részeknél számolni kell. Ilyen az Eötvös u., Mikszáth u., Jókai u., Rózsa- és Nyugativánfa utca.

A hatályos Településrendezési terv csúszásveszélyes területeket határol le a Deseda-tó és a Deseda-patak környezetében. A városnak a Kapos-folyótól D-re lévő agyagos dombos területeit, a zselici domboldalakat a patakvölgyekkel szabdaltan szinte teljes egészében **omlás- és csúszásveszélyes területek**ként jelöli a tervlap. Ezek az adottságok elsősorban a mozaikos tájszerkezetű, változatos geomorfológiai adottságú, belterülettől déli irányban lévő településrészeken jellemzők, melyek döntő többségén kertes mezőgazdasági területek találhatók, melyek irányába a lakófunkció terjedése, azaz a beépítési intenzitásának növelése, illetve a telekterületek csökkentése továbbra sem támogatható.

Kaposvár közigazgatási területének nyugati részét érinti a Kaposvár-Kaposújlak reptér fel- és leszállási akadálysíkját érintő **magassági korlátozás**. Egyéb különleges területhasználatból adódó korlátozást jelentenek a **honvédségi területek védőtávolságai** (beleértve, Sántos közigazgatási területén lévő lőteret is), valamint a hulladéklerakó, illetve a szennyvíztisztító telepek védőtávolságai, valamint a település területén áthaladó, védőtávolságot, védősávot igénylő **közművezetékek, közműlétesítmények**.

A Cukorgyár környékének veszélyességi övezetének kijelölése a szabályozási tervben és a HÉSZ-ben folyamatban van.

2.2. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE - SZINTÉZIS

2.2.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése - tematikus SWOT-elemzés

	Gazdaság	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
Erősségek	• térségi kereskedelmi, szolgáltató és igazgatási központ • regionális ipari központ (modern, jelentős gépipar) • az ország egyetlen cukorgyára • hagyományos agrár-élelmiszeripar • felsőfokú képzés, speciális középfokú képzés • egyetemi kutató-fejlesztő kapacitások • sokszínű turisztikai kínálat, kiaknázható potenciál, TDM • fejlesztésbe bevonható barnamezős és alulhasznosított gazdasági ingatlanok • gyógyvíz jelenléte a településen	• sokszínű kulturális és művészeti élet • fejlett városi humán infrastruktúra, egymásra épülő szolgáltatások és ellátórendszer • nyitott, proaktív és gondoskodó önkormányzat • oktatási központ, egyetemváros • Kaposi Mór Oktatókórház – regionális szintű ellátás, folyamatos fejlesztések • jelentős sportélet, önkormányzat és sportegyesületek jó együttműködése • erős lokálpatriotizmus • megújult közösségi terek és létesítmények • települési esélyegyenlőségi program megléte • magánszektor és egyházak részvétele az ellátásban (családi napközik, oktatási-nevelési intézmények) • javuló közbiztonság	• kiemelkedően sok gondozott városi zöldterület (parkok, fasorok), helyi természeti értékek: Deseda-tó, Töröcskei-tó • országos ökológiai hálózat területei, Natura 2000 területek • megújult belvárosi közterületek, minőségi városi tér • kiépült térségi hulladékgazdálkodási rendszer • közműellátottsági szint megfelelő • kiépített elkerülő / tehermentesítő utak, 100%-ban burkolt belterületi utak • energiahatékonysági és megújuló energetikai beruházások • belváros épített öröksége, szecessziós épületek • gyalogos és forgalomcsillapított zónák növekedése, hálózatosodása
Gyengeségek	• nehézkes térségi megközelíthetőség (a gyorsforgalmi összeköttetés az autópályához még nem épült ki) • alacsony tőkevonzó képesség • gazdasági telephelyek környezetének minőségi problémái • kvalifikált munkahelyek korlátozott száma • hiányszakmák, ipari szakemberhiány • minőségi szálláskapacitás hiánya • nagy kapacitású fedett rendezvénytér, konferenciaterem hiánya • elégtelen piaci megjelenés • kis- és középvállalkozások alacsony tőkeellátottsága és versenyképessége • mobil szélessáv és újgenerációs szélessávú szolgáltatásokban hiányos ellátás	• szociális bérlakások, átmeneti szálláshelyek és idősotthoni férőhelyek száma elmarad az igényektől • eltérő életvitelből adódó konfliktusok • szegregált területen szociálisan hátrányos helyzetű népesség jelenléte • CSR(vállalati társadalmi felelősségvállalás) rendszereket működtető nagyvállalatok száma kevés • Forráshiány és HR kapacitásproblémák (túlterheltség) a szolgáltatóknál a szociális szektorban	• a tehermentesítő és elkerülő utak teljes megvalósulásáig a gépjármű közlekedés terheli a beépített környezetet • a zöldterületek közötti hálózatban kapcsolati hiányok • Kapos-völgy alulhasznosított • a belvárosi épített környezetben elmaradó felújítások (Csiky Gergely Színház) és esztétikailag zavaró épületek - homlokzatfelújítás nem követi a közterületfelújítás ütemét • Egyes sportlétesítmények rekonstrukcióra szorulnak • Kerékpáros hálózat hiányzó szakaszai • Csúszásveszélyes területek

	Gazdaság	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
Lehetőségek	• a térség agrárgazdálkodásának és helyi élelmiszeripar kapcsolatának megerősödése, • új mezőgazdasági ágazatok térnyerése (kertészet, gyógynövénykultúra, stb.) • az egészség- és szelíd turizmus iránti kereslet növekedése • a balatoni kerékpár-körúthoz való kapcsolat kiépítése • képzési rendszer, szakképzés országos szintű fejlesztése, • kaposvári termékek fejlesztése (védjegy típusú fejlesztések) • a térségi beszállítói hálózatokkal a foglalkoztatás és hatékonyság növelése • a Kaposvári Egyetemmel való kapcsolat erősítése és szélesítése, a képzés, a K+F tevékenység és a helyi gazdaság közötti kapcsolat erősítése • Taszári repülőtér, kaposújlaki repülőtér közelsége • olcsó helyi energia, mint telepítő tényező • a kultúra, turizmus és a művészeti képzés bázisán a kreatív iparágakban a foglalkoztatás és vállalkozások bővülése • nemzetközi sportesemények, regionális vásárok szervezése	• a civil szervezetek és egyházak fokozott szerepvállalására a szociális szolgáltatásokban • a szomszédsági közösségek megerősödése és szerepük növekedése a szociális szolgáltatásokban és a bűnmegelőzésben – elsősorban a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett lakókörnyezetben • lakossági szemléletváltás: szolidaritás, társadalmi befogadás, öngondoskodás, egészségtudatosság területén • munkáltatók szemléletváltása: családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok elterjedése • innovatív, fenntartható megoldások elterjedése a szolgáltatásokban	• a kerékpárút hálózat és kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése • valamennyi táji, természeti érték védelmének biztosítása jogi eszközökkel • Az energiahatékonyság kiemelt uniós célkitűzés, amelyre jelentős források állnak rendelkezésre: a felhasznált megújuló energiaforrások körének és arányának növelése a teljes energiafelhasználáson belül • energiatudatosság, hulladék újrahasznosítás, környezettudatosság szemléleti erősítése • biztonságosabb közlekedés a kerékpáros és a gépjármű közlekedés szabályrendszerének egymást segítő módosításával
Veszélyek	• a gazdasági válság elhúzódó hatása – térségi verseny a beruházásokért • a kvalifikált munkaerő, a végzős helyi diplomások elvándorlása, Paks II. beruházás lehetséges munkaerő elszívó hatása • erősödő verseny a turisztikai piacon • nagytérségi közlekedési beruházások elmaradása, illetve elhúzódása (M9, M67) • belföldi turizmus erősen függ a keresletgeneráló állami intézkedésektől (pl. SZÉP program)	• társadalmi polarizálódás, szociális ellátást igénylők számának növekedése • a szociális szolgáltatások, intézmények finanszírozásának problémái • a magántőkét nem sikerül jobban bevonni a kultúra támogatásába • fiatalok veszélyeztetettsége: kriminalizáció, áldozattá válás, szenvedélybetegségek	• erősödhet a megnövekvő belterületi kamionforgalom funkcionális és környezeti zavaró hatása • a szilárd tüzelőanyagok használata, illetve a városi gépjármű közlekedés növel a légszennyezést • gazdasági érdekek erősebbek a környezeti szempontoknál

2.2.1. Az összefüggések vizsgálata - szintézis

Kaposvár térbeli szerkezetét a különböző használatú területek, az azokat kiszolgáló infrastruktúra és a funkcionális, hálózati központok együttese alkotja. A szerkezetben történő beavatkozás önmagában azonban kevés, ha nem ismerjük a használók szándékait, igényeit, a gazdaságban, társadalomban bekövetkező változásokat, trendeket. Az ágazatonként szétbontott elemzés nem tud teljes képet adni a városban zajló folyamatokról, trendekről, problémákról, megoldásaiban önmagára mutat vissza. A változások, problémák megértéséhez, így a város fejlődésének legfontosabb irányainak kijelöléséhez is szükséges ismernünk nemcsak a különböző szempont szerint megismert tényezőket, hanem azok egymásra gyakorolt hatását is.

A város élhetőségének, fenntarthatóságának, gazdaságos működésének elengedhetetlen feltétele a természeti és épített környezetének, közlekedési - és közmű-infrastruktúrájának, zöldfelületi hálózatának, humán infrastruktúra hálózatának a lakosság igényeit figyelembevevő, egymás eredményességét fokozó fejlesztése, mely csak a tényezők együttes vizsgálatával, egymásra gyakorolt hatásának vizsgálatával és az ez alapján meghatározott célrendszerek meghatározásával érhető el. A következőkben ezeket az összefüggéseket emeljük ki.

	Közlekedés	K+F+I, specializáció	Egészségügy, szociális intézményrsz.	Kultúra, művészet	Oktatás	Turizmus	Épített környezet	Műemlékvédelem	Zöld infrastruktúra	Közműhálózat
Települési pozíció										
Gazdaság										
Társadalom										
Környezeti állapot										

Gyenge összefüggés
Közepes összefüggés
Erős összefüggés

1. **Kaposvár országos pozíciója** összefüggésben van közlekedési kapcsolatainak helyzetével. Az országos autópálya hálózathoz való közvetett kapcsolata illetve a nem megfelelő közúti és vasúti kapcsolatok jelenleg gátolják a város makroregionális szerepkörének megerősödését. A Kaposvári Egyetem az országban kiemelkedő jelentőségű a multidiszciplináris agrárkutatások területén, a helyi gazdasággal az együttműködés még esetleges, nem alakult ki egy tudatos klaszterépítés.

   ⇒ A város gyorsforgalmi úthálózatba kapcsolása illetve a vasúti infrastruktúra fejlesztése kiemelt jelentőségű Kaposvár és térségének fejlődése, regionális szerepkörének megerősödése szempontjából.

   ⇒ A makroregionális kapcsolatokat erősítő közlekedésfejlesztési projektek egyrészt a már jelenlévő, domináns gazdasági ágazatok (gépgyártás, élelmiszeripar) prosperitását, a vállalkozások számának és termelékenységének növekedését, regionális és nagytérségi

hálózatosodását segítik, másrészt a potenciális, hosszú távú gazdaságfejlesztési irányok (logisztika) megvalósításának előfeltételét képezik.

⇒ Agrár- és élelmiszeripari innovációs klaszter, innovációs pólus kialakítására van szükség, mely a kutatásba bevonja, a kutatási eredményeket pedig transzferálja a helyi gazdasági szereplők irányába.

⇒ Az 2014-2020-as operatív programokon kívül ki kell használni a K+F területeken elérhető egyéb forrásokat is az innovációs pólusszerep megerősödéséhez. A Horizon 2020 kutatási keretprogram „társadalmi kihívások" prioritásának egyik témája az „élelmiszerbiztonság, fenntartható mezőgazdaság és biogazdálkodás" témaköre.

2. A **várostérségi együttműködések** elsősorban a humán szolgáltatások és a közlekedés területén épültek ki. A lehetőségekhez mérten nincs kiaknázva a térségi agrár-, a helyi élelmiszergazdaság, valamint a Kaposvári Egyetem közötti együttműködésben rejlő szinergia. A várostérségi szintű ágazati és területi együttműködés a turisztika és a gépgyártás területén is kiaknázható potenciálokkal rendelkezik.

⇒ Kaposvár térségi pozíciójának erősítéséhez fontos feladat a várostérség együttműködése, a komparatív előnyökre alapozott gazdaságfejlesztési stratégia megvalósítása.

⇒ . A város, a járás és a megye jövőbeni terveinek összehangolása, a nagy fejlesztési projektek érdekében történő közös fellépés, illetve a komplex projektek közös megvalósítása mind fontos lépés a város és térségének pozícióerősítéséhez.

⇒ Somogy megye Önkormányzata felelős a megyében zajló területfejlesztési tevékenység előkészítésért, végrehajtásáért, köztük a Kaposvári járás fejlesztésének irányításért is. Kaposvár MJV-nek és Somogy Megye Önkormányzatának közös platformot kell működtetnie a városkörnyék fejlesztéseinek hatékony koordinálása és végrehajtása érdekében.

3. A **helyi gazdaság** megerősödését az önkormányzat számos eszközzel támogatta eddig is. A meglévő kínálat, erősségek és fejlesztési lehetőségek kiajánlása folyamatos, ugyanakkor az intézményesítése – eszköz és szervezeti háttere hiányos. A Kaposvári Egyetemen végzett diplomások csak kis százaléka tud helyben munkalehetőséget találni, a műszaki felsőfokú képzés hiányzik, a középfokú képzés pedig nem elégíti ki a gazdaság oldaláról jelentkező keresletet. A városban a gazdasági telephely infrastruktúra biztosított, továbbá lehetőség van további területek bevonására, ugyanakkor a telephelyek környezete, megközelíthetősége további fejlesztéseket kíván.

⇒ egységes kommunikáció, arculati megjelenés és professzionális menedzsment szervezet által megvalósított városmárka kialakítására van szükség, mely a befektetések vonzásában, a turisztikai marketingben és a városlakók identitásának erősítésében egyaránt fontos szerepet kap.

⇒ Erősíteni kell a befektetés- ösztönző tevékenység szervezeti és eszközrendszerét (speciális honlap, kiajánlható portfólió és adatbázis kialakítása, folyamatos frissítése, „egyablakos"/ befektetőbarát ügyintézés)

⇒ A helyi vállalkozásfejlesztés nemcsak a gazdasági szereplők közvetlen információval való ellátását, vagy pénzügyi eszközökkel való támogatását jelenti, hanem a vállalkozóvá válás népszerűsítését, a „második esély"azaz az újrakezdés támogatását is, az inkubációs szolgáltatások biztosításával.

⇒ A helyi gazdaságfejlesztés feladata a felsőfokú képzésből kikerülők munkaerő-kínálat és a városi munkaerő kereslet közötti egyensúly megteremtésének elősegítése. Fontos, hogy a város olyan munkahelyek létesítését segítse elő, melyek a diplomás munkaerő számára megfelelő munkát tud biztosítani.

⇒ Kaposvár MJV-nek együtt kell működnie a városban jelenlévő vállalkozásokkal, gazdasági szervezetekkel, intézményekkel annak érdekében, hogy a foglalkoztatás mind az ipari, mind a szolgáltató szektorban bővülhessen, a munkaerő kereslet és kínálat összehangolása várostérségi szinten biztosított legyen. A helyi gazdaság kiszolgálásához elengedhetetlen szükség van a kereslet alapú szakképzés megteremtésére, a szakképző intézetek, az önkormányzat és a gazdasági szereplők közötti együttműködésre.

⇒ Az egyetemhez kapcsolódó kutatási kapacitások és a helyi gazdaság összekapcsolása, vállalkozások kutatási projektekbe való bevonása a helyi gazdaság bővüléséhez, mind a

K+F+I és a kapcsolódó gazdasági szervezetek megerősödéséhez hozzájárulnak. Támogatni kell olyan állandó fórumok (konferenciák, kiállítások, szakmai rendezvények) létrehozását, ahol létrejöhet a szereplők közötti kommunikáció és tudásátadás.

⇒ A bio- és minőségi élelmiszerek iránti kereslet trendjének erősödésével megnőtt a tudatos fogyasztók köre. Ezt kihasználva érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni a hagyományos helyi agrárgazdaság minőségi termékfejlesztésére, a helyi magángazdaságok, kistermelők ösztönzésével a kaposvári termékek fejlesztésére és marketingjére. Mindez eredményezheti a kertészet, gyógynövénykultúra, a helyi élelmiszeripar diverzifikálódását, megerősödését.

⇒ Az alulhasznosított barnamezős területek és ingatlanok Kaposváron potenciális fejlesztési lehetőséget jelentenek; sorsuk alakulása befolyásolja a helyi beruházások, befektetések dinamikáját. A területek megközelíthetősége, közlekedési kapcsolatainak minősége, jogi környezete a rendelkezésre álló információk köre és a hozzáférhetőség minősége alapvetően befolyásolja a területek hasznosítását esetleges funkcióváltását. A városnak saját eszközrendszerén keresztül támogatnia kell ezeknek a területeknek az átalakulását, gazdasági telephelyként történő működésük megerősödését. Biztosítani kell az önkormányzat vagyonkezelésében álló területek hasznosítását.

4. A **környezettudatos energiagazdálkodás** nagymértékben hozzájárul a klímaváltozás káros hatásainak enyhítéséhez. Az épületállomány energiafogyasztása az összes kibocsátott CO_2 jelentős részét teszi ki. A megújuló energiaforrások egyre nagyobb szerepet fognak kapni a jövő energiagazdaságában.

⇒ A felhasználói oldalon általános szemléletváltásra van szükség: nem csak a lakossági fogyasztási szokások befolyásolására van szükség, hanem a gazdaságban és intézményi szektorban is törekedni kell - és motiválni az érintetteket – az alacsonyabb szintű energia- és anyaghasználatra, a felhasznált energia és hulladékképződést csökkentő innovatív megoldások alkalmazására.

⇒ az önkormányzatnak támogatnia kell jogszabályi eszközökkel az alacsony károsanyag-kibocsátású épített környezet megvalósítását.

⇒ A város érdeke, hogy elősegítse a helyi erőforrásokra épülő energiagazdaság kialakulását, ezzel az energiabiztonság erősítését, a megfizethető közműszolgáltatások által nyújtott gazdasági előnyök kiaknázását, a környezeti tényezők figyelembe vétele mellett.

⇒ Cél, hogy a város a külső energiaszolgáltatóktól minél nagyobb mértékben függetlenítse magát.

5. Kaposvár város **turisztika**i teljesítménye javuló tendenciát mutat. A turisztikai kínálatban és a városlakók életminőségében is fontos szereppel bíró közterületek, épített környezet, zöldterületek, infrastrukturális beruházások és programok mennyisége és minősége jelentősen fejlődött az elmúlt 6 év alatt, ma már a szervezeti feltételek is biztosítottak a TDM révén. A turizmus a helyi gazdaság, foglalkoztatás szempontjából további potenciálokkal rendelkezik.

⇒ A városkörnyéki együttműködés és piaci pozicionálás, valamint még hatékonyabb marketingmunka szükséges ahhoz, hogy a vendégforgalom növekedjen, s a turisztikai szektor egésze megerősödjön, a munkahelyek száma bővüljön.

⇒ További - térségi szemléletű – termékfejlesztésre és kínálati csomagok összeállításra van szükség a vendégkör bővítéséhez, az átlagos tartózkodási idő meghosszabbításához. A Balaton közelségét kihasználva az egynapos városlátogatások számát növelni kell.

⇒ Ki kell aknázni a minősített gyógyvíz és a Kaposi Mór Oktatókórház rehabilitációs tevékenységéből adódó szinergiákat, összekötve ezt az alkonygazdaság ágazatival és a város gazdag kulturális kínálatával.

⇒ A konferenciaturizmus komoly fejlesztési irány lehet a turizmuson belül, különösen a kultúra, egészségügy és az egyetem profiljához illeszkedően indulhat el egyfajta specializáció. Az élénkítéséhez az eredményes marketingmunka, a professzionális kapcsolatépítés és együttműködés mellett a minőségi szálláshelykínálat bővítésére van szükség. A konferenciák kísérőhelyszínei és programjai között nagy szerepet kaphatnak a városban és térségében elérhető kínálati elemek.

6. A valódi, statisztikailag is kimutatható szegregátumok száma lecsökkent, 2008-hoz képest a problémák szinte egy-egy utca, utcaszakasz szintjén koncentrálódnak, mely nagy részben a megkezdett szociális városrehabilitációs projekteknek köszönhető. Ugyanakkor a válság hatása, a háztartások jövedelemtermelésének bizonytalanságai, illetve a devizahitelek kapcsán előálló megnövekedett kötelezettségek a lakosság szélesebb körét érintik negatívan.

   ⇒ A szociális feszültséget okozó, szegregáció által veszélyeztetett területek problémáinak folyamatos és összetett kezelésére továbbra is szükség van. A folyó integrációs programokat (komplex telepprogram, Nostru) folytatni kell, a valódi eredmények, hatások csak hosszabb távon mutathatók ki.

   ⇒ Ugyanakkor bizonyos beavatkozásokat célszerű hálózatos módon a város egészére kiterjeszteni, így biztosítva a lakosság szélesebb köre számára a hozzáférést a társadalmi leszakadás megelőzése és az esélyegyenlőségi célok megvalósulása érdekében.

   ⇒ Integrált programok megvalósítására van továbbra is szükség, a lakhatási, egészségügyi, gyermekvédelmi, foglalkoztatási problémák komplex kezelése céljából. A programok az infrastrukturális fejlesztéseken és szolgáltatásfejlesztési beavatkozásokon túl elősegítik a közösségépítést, javítják az egészségi állapotot és a közbiztonságot.

   ⇒ A roma és a mélyszegénységben élő lakosság felzárkóztatása (settlement típusú szolgáltatásokkal a lakhatás és foglalkoztatás terén). A városi közmunka rendszerén keresztül, illetve a helyi vállalkozók ösztönzésével a veszélyeztetett területen élők, hátrányos helyzetűek közvetlen bevonása az infrastruktúra kiépítésébe növeli a felújítások élettartamát, állagmegőrzését (a saját maga számára, illetve a saját kezével készített dolgokra jobban vigyáznak az emberek).

7. A városi és városkörnyéki területek fejlesztései és ezzel a nagyobb közúti és tájhasználati terhelés, valamint a **természet- és környezetvédelmi szempontok** egyidejű érvényesülése csak körültekintő tervezés és hatékony kommunikáció mentén lehet sikeres. Kaposvár városfejlesztési céljainak elérésekor ugyanakkor kiemelt figyelmet kell hogy fordítson a káros anyag kibocsátás, a CO2 emisszió csökkentésére.

   ⇒ A városi közlekedés fejlesztésénél előnybe kell részesíteni az alacsony vagy zéró emissziót biztosító közlekedési eszközök beszerzését, illetve ösztönözni kell az egyéni közlekedésben is az alacsony kibocsátást biztosító formák elterjedését az ezt segítő háttér infrastruktúra kialakításával.

   ⇒ A természeti értékekben rejlő potenciál körültekintő kiaknázása gazdaságélénkítő hatású, ugyanakkor a Deseda-tó és környéke ökológiai értékeinek és turisztikai-rekreációs potenciáljának megőrzése megkívánja a jó vízminőséget és a tókörnyéki területek használatának célirányos szabályozását.

   ⇒ A területtakarékos, ésszerű tájhasználat megkívánja, hogy a beépítésre szánt területek fejlesztésére elsősorban már a termelés alól kivont beépítetlen, vagy beépítésre már korábban igénybe vett (barnamezős területek), rehabilitációval, funkcióváltással újrahasznosítható területek legyenek felhasználva.

2.3. FEJLESZTÉSI POTENCIÁLLAL, ÁTALAKULÁSSAL ÉRINTETT TERÜLETEK

Jelentős be nem épített, beépítésre szánt fejlesztési területek:

ssz.	Terület	Jelenlegi területhasználat	Rendezési terv szerinti célzott területhasználat
1.	Toponár és Deseda tó közötti fejlesztési terület (50 ha)	Beépítetlen terület	Kertvárosias lakóterület, üdülőházas üdülőterület, hétvégi házas terület, településközponti vegyes terület
2.	Campushoz kapcsolódó terület (20 ha)	Beépítetlen terület	különleges egyetem területe
3.	Toponár területén belső tömbfeltárás területe (9ha)	Beépítetlen terület	Kertvárosias lakóterület
4.	Kaposfüredtől nyugatra eső területek (összesen: 50 ha)	Az északi terület egy része közművesített, beépítetlen terület	Kertvárosias lakóterület, falusias lakóterület, településközpont vegyes terület
5.	Észak-nyugati gazdasági terület (35 ha)	Beépítetlen terület	Kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület,egyéb ipari gazdasági terület
6.	Kisgát III.-IV lakóterületi fejlesztés (30 ha)	A terület közművesített, az utak egy része kiépült, egy része már beépült	Kertvárosias lakóterület
7.	Keleti ipari park (28 ha)	Részben beépült	Egyéb ipari gazdasági terület
8.	Donner Zselici út menti terület (6 ha)	Beépítetlen terület	Kisvárosias lakóterület
9.	Kaposhegy - Szigetvári út menti terület (5,5 ha)	Beépítetlen terület	Településközponti vegyes terület

Jelentős átalakulásra váró, funkcióváltó területek:

ssz.	Terület	Jelenlegi területhasználat	Rendezési terv szerinti célzott területhasználat
1.	A NOSTRA területe a Vásártéri út déli oldalán	Használaton kívüli épületegyüttes, régészeti és műemléki védelem alatt álló vár rommaradványaival.	Különleges szabadidő-központ terület
2.	Intermodális csomópont (KKK) és kapcsolódó kereskedelmi teherpályaudvar	Közlekedési terület	Vasútterület, zöldterület, különleges sportterület, kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület
3.	belső tömbfeltárás területe Irányi Dániel utca - Petőfi tér - Budai Nagy Antal utca - Rákóczi tér - Dózsa György utca - Fő utca tömb	Zártsorúan beépült tömbbelső, épületek udvarai	a tömbfeltárást a szabályozási terv már tartalmazza, jelenlegi besorolás településközponti vegyes terület, és közkert
4.	Ruhagyár területe, Fő utca 45.	Üresen álló, leromlott állagú épületegyüttes	településközpont vegyes területhasználatba sorolt terület
5.	Kórház déli tömbje	A területen lévő épületek kiürítése folyamatban, jelenleg állami tulajdonban van	Településközponti vegyes terület

Alulhasznosított vagy kihasználatlan területek:

ssz.	Terület	Jelenlegi területhasználat	Rendezési terv szerinti célzott területhasználat
1.	Felhagyott honvédségi terület (Hunyadi II. laktanya területe és hozzá északról kapcsolódó volt lőtér területe (30 ha)	A lőtér területe használaton kívüli, beépítetlen terület, délre eső területek nagy részén az épületállományt már elbontották.	településközpont vegyes, kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület, egyéb ipari gazdasági terület a terület északi részén biomassza erőmű létesítése tervezett
2.	Raktár utcai ipartelep , volt kaposvári fonalgyár, textilművek és környéke (20 ha)	Volt ipartelep, az épületek egy része átalakult, egy része használaton kívül van	kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület
3.	volt SÁÉV telephely, Kanizsai út melletti terület (14,8 ha),	A terület átalakulóban van, az épületállomány egy része hasznosított (pl. raktározás)	jelenlegi besorolása kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület
4.	Videoton ipari park egy része, az Izzó utca északi oldalán (10 ha)	A terület részben már beépült	kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület, melybej egy része közműsávval és annak védőterületével érintett
5.	A Kisgát II. területén, az Árpád utca mentén lévő terület (4,5 ha)	félbemaradt beruházás, egy csarnok vázszerkezet áll a területen.	jelenlegi besorolás különleges terület - bevásárló központok területének övezetébe sorolt
6.	volt TANÉP telephely, a Cseri út északi oldalán	Alulhasznosított épületek, az épületállomány egy részét elbontották.	jelenlegi besorolása kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület

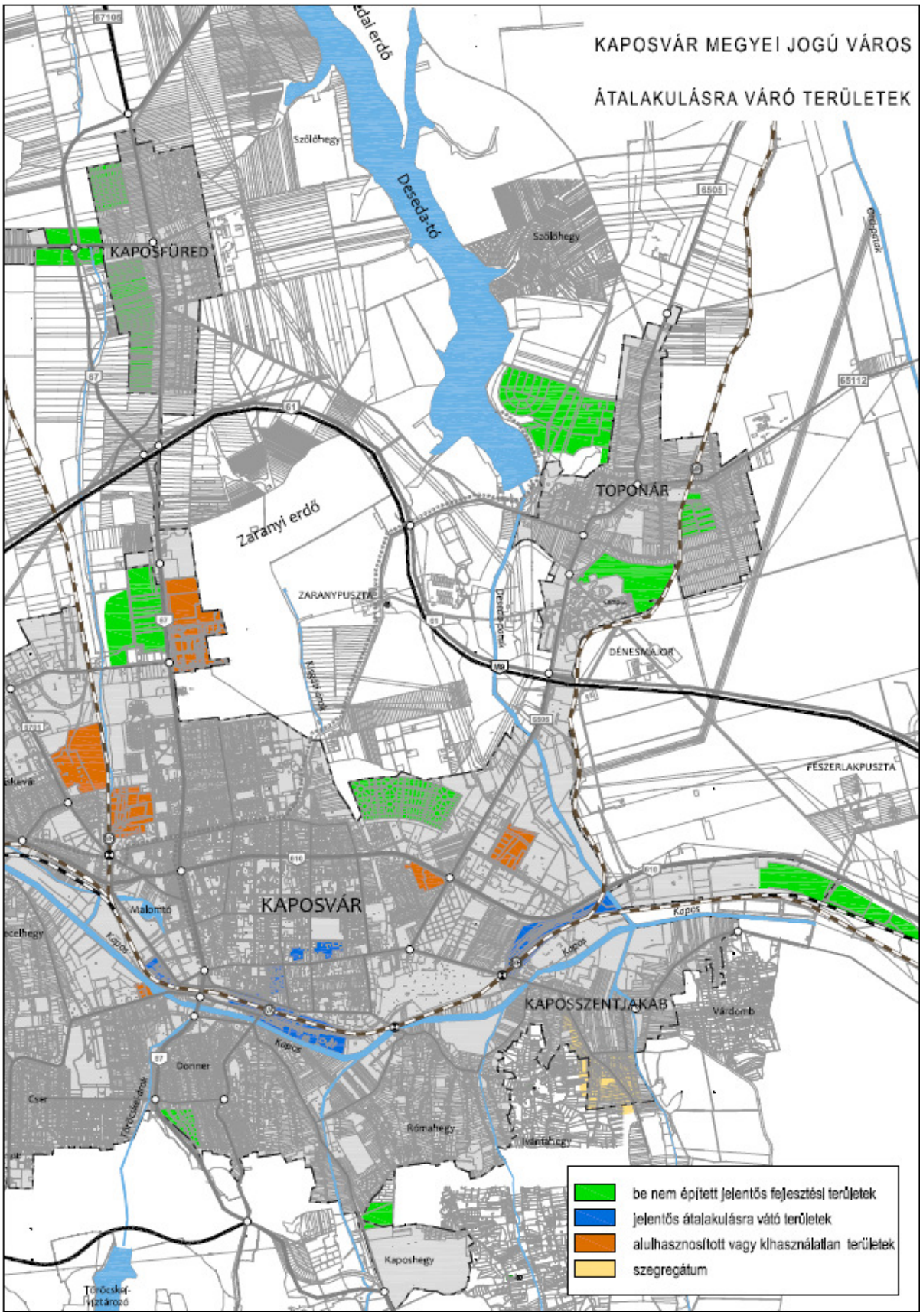
KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS
ÁTALAKULÁSRA VÁRÓ TERÜLETEK
Deseda-tó
Zaranyi erdő
KAPOSFÜRED
TOPONÁR
ZARANYPUSZTA
DÉNESMAJOR
FÉSZERLAKPUSZTA
KAPOSVÁR
KAPOSSZENTJAKAB
Kaposhegy
be nem épített jelentős fejlesztési területek
jelentős átalakulásra váró területek
alulhasznosított vagy kihasználatlan területek
szegregátum

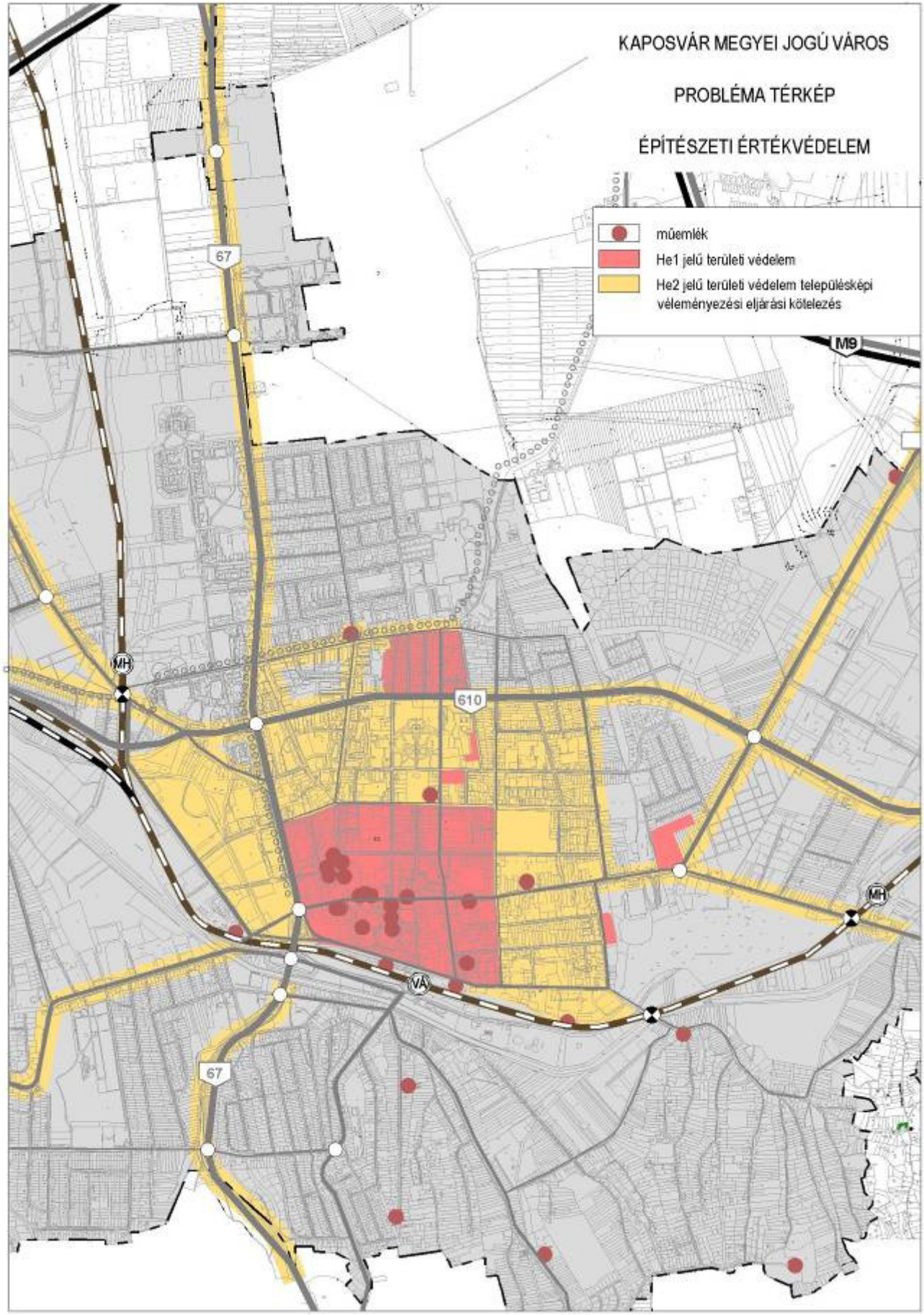
KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS
PROBLÉMA TÉRKÉP
ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKVÉDELEM
műemlék
He1 jelű területi védelem
He2 jelű területi védelem településképi véleményezési eljárási kötelezés
67
M9
610
MH
VA

2.4. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK

VÁROSRÉSZEK BEMUTATÁSA

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata - elsősorban a funkcionális adottságokat alapul véve - a korábbi IVS 10 városrészre osztotta a települést. Mivel az elmúlt időszakban nem történtek olyan mérvű szerkezeti vagy funkcionális változások a városban, amelyek indokolták volna ennek módosítását, megtartottuk a felosztást. A statisztikai összehasonlíthatóság szintén a változtatás ellen szólt.

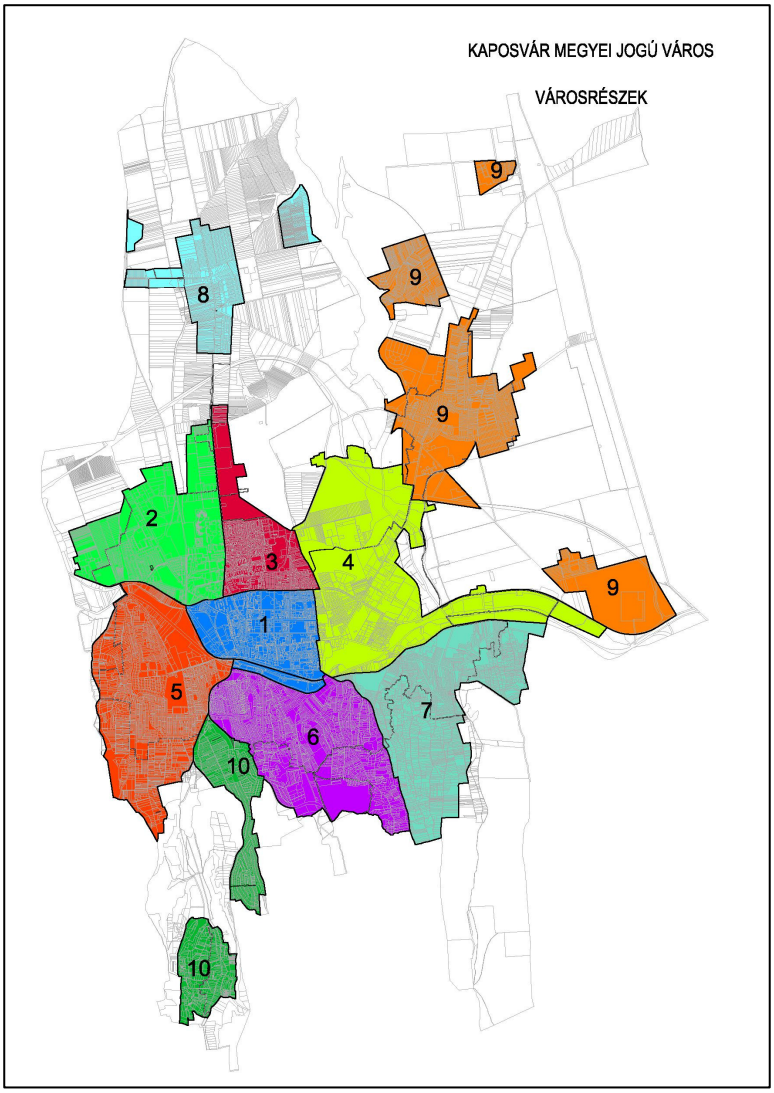

1. Belváros
2. Északnyugati városrész
3. Északi városrész
4. Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke
5. Kecelhegy – Cser
6. Donner – Rómahegy
7. Ivánfahegy – Kaposszentjakab
8. Kaposfüred
9. Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda
10. Töröcske – Zselic kertváros

1. BELVÁROS

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők
A városrész a Baross Gábor – Hársfa u. – Virág u. – Árpád utca – 48-as Ifjúság útja – Gyékényesi vasútvonal által határolt területet foglalja magában.
A városrész a Kapos-folyó északi részén helyezkedik el, szerves kapcsolatban áll a folyó északi oldalán elterülő városrészekkel. A várost kettészelő Kapos déli oldalán fekvő városrészekkel nem kielégítő a kapcsolat, rossz az átjárhatóság. Négy eltérő kisebb részre osztható.

Területhasználat, funkciók
Jellemzően kereskedelmi, intézményi, közösségi funkciójú terület.
A Belváros Kaposvár kereskedelmi, idegenforgalmi, oktatási és államigazgatási központja, vonzáskörzete az itt található funkcióknak köszönhetően messze túlterjed a saját, illetve a város határain (szolgáltatások, munkahelyek, intézmények).

A Belváros szíve, a Kossuth tér és környéke az utóbbi években megújult, gyalogos és korlátozott forgalmú utcáival autómentes övezet lett. A Belvárosban magas az ápolt közterületek és parkok aránya, itt koncentrálódik a védett örökségi elemek nagy része és az identitást hordozó épületek többsége.

Az intézményi területeken kívül a lakófunkció is jelen van az épületek emeleti szintjein, illetve a tömbbelsőkben. A Belváros keleti része túlnyomórészt családi házas és kistársasházas beépítésű, míg az északi részen és a 67-es út nyugati oldalán megjelennek már a lakótelepek is.

A Belváros a település legfőbb igazgatási, kulturális, oktatási, egészségügyi és kiskereskedelmi központjaként funkcionál, amely 4 jól elkülöníthető területre osztható:

1) **Városközpont**
Itt található a történelmi városmag, amely a városközponton belül is fokozott védelem alatt áll. A város központja jelenleg a történetileg kialakult utcáknak, tereknek, fasoroknak, műemléki és helyi védelem alatt álló épületeknek, védett növényzetnek a területe.
A terület jellegzetes kisvárosias beépítésű, a legjellemzőbbek a 2-3 szintes épületek, ahol a földszinteket üzletek foglalják el, a felső szinteken pedig lakások vannak. Az utcák egy része szűk keresztmetszetű, így ezek egyirányúsításával oldották meg a közlekedést.
A Belváros Kaposvár értékes területe, az épített környezet minőségi javítása, korszerűbbé tétele a város elsődleges célterülete az épületek és a közterületek kapcsán is. A védendő épületekhez illeszkedően, a történelmileg kialakult utcaképi karaktert megőrizve épülnek újjá a házak, lakó- és településközponti funkciókkal.
A léptékváltó, jelentős forgalmat vonzó nagyberuházások helyének kijelölésével a Belvárost a jövőben célszerű elkerülni. Ugyanakkor a jelenleg funkció nélküli, de értéket képviselő épületek funkcióba helyezésére és a műszakilag leromlott intézmények felújítására törekedni kell az épített környezet javítása érdekében. A terület az Intermodilis csomópont beruházása kapcsán teljesen átépül, a megvalósíthatósági tanulmány készült, az engedélyezési és kiviteli tervek pályáztatása jelenleg zajlik. Jelentős forgalomvonzó szerep, intenzív forgalom, a parkolóhelyek kihasználtak parkolási övezet kiterjesztése, díjak emelése szükséges lehet.
A város központja kiváló zöldfelületi adottságokkal rendelkezik: Malom-tó és környéke, Berzsenyi park, Kapos part, Rákóczi Ferenc tér, értékes lakóterületi közkertek, magánkertek, fasorok. A zöldfelületi és településképi értéket képviselő utcafásításoknak a védelméről, szükség szerinti rehabilitációs fenntartásáról, fejlesztéséről a kialakult gyakorlatnak megfelelően kell továbbra is gondoskodni.

A belváros keleti része
A terület épületállománya igen vegyes, a lakófunkció mellett egészségügyi, oktatási és kereskedelmi funkció is megtalálható a városrészben.
A Kaposi Mór Megyei Oktatókórház két tömböt foglal el, ahol találhatók védett épületek is. A korszerűsítés során az egészségügyi intézményeket áthelyezték az északi tömbbe, ezért a déli, elavult épületállománnyal rendelkező tömb átépítését, új funkcióval történő megtöltése a közeljövő fejlesztési feladatai közé tartozik.
A városrész déli részén helyezkedik el a piac és a vásárcsarnok. Felújítása, átépítése megtörtént. Kétszintes parkolóházzal és az új vásárcsarnok építésével korszerű, a mai igényeket kielégítő új piac valósult meg. A bővítés lerobbant, alacsony komfortfokozatú lakások felszámolásával járt.

2) A belváros északi része

Ebben a körzetben már igen nagy számban megjelennek a lakótelepi épületek, viszonylag sűrű beépítéssel, leromlott lakókörnyezettel. A Petőfi utca – 48-as Ifjúság útja – Honvéd utca által határolt tömb az északi városrészben lévő Sávház tömbjével együtt szegregációs területként került kijelölésre a korábbi IVS-ben, és erre a tömbre a szociális városrehabilitáció keretében pályázatot nyújtott be a város. A rehabilitáció megvalósítása folyamatban van.

A területen a lakófunkción kívül az igazgatási, oktatási és kiskereskedelmi funkció van jelen.

3) A 67-es út nyugati oldalán fekvő területek

A Berzsenyi Dániel utcától nyugatra eső terület a város nagykereskedelmi központja, lakó és gazdasági területekkel. A körzetben lévő Városliget a város egyik jelentős zöldterülete, melyet a jövőben magasabb színvonalú rekreációs szolgáltatásokat nyújtó területté kívánnak fejleszteni..

A Vár utca déli részén lévő tömb korábban komfort nélküli, rossz állapotú lakásokkal beépített terület volt. A 2001-es KSH adatok szerint még fennállt a szegregátum kialakulásának veszélye. Az elmúlt években azonban a teljes tömb felszámolásra került.

A NOSTRA-nál az egykori várrom és környezete szerkezetileg elszigetelődik a történelmi városmagtól. A négy sarokbástyás vár helyén egy gabonatároló áll, ahol Ifjúsági és Szórakoztató Központ kialakítást tervezték, ez azonban nem valósult meg. A várrom rekonstrukciója egy további lehetséges fejlesztési projekt.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Belváros	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	17872	16931
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	13,7	13,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	63,5	61,3
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	22,9	25,5 ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	16,8	9,8 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	23,1	30,0 ▲
Lakásállomány (db)	8093	8874 ▲
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	6,7	3,0 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	44,9	41,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	10,8	7,3 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	51,7	55,3 ▲
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	42,3	41,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		23,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		56,7
Munkanélküliek aránya (%)		11,9
Tartós munkanélküliek aránya (%)		6,3
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		2,3
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		10,4

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

2. ÉSZAKNYUGATI VÁROSRÉSZ

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

A városrész Füredi út – 48-as Ifjúság útja – 610-es számú főút – belterületi határ által határolt területet foglalja magába, kiegészülve Péterpuszta területével.
Az észak nyugati fekvésű városrész keleten funkcionálisan kapcsolódik a szomszédos városrészekhez.
A terület 4 jól elkülöníthető egységre tagozódik:

- Jutai – Raktár utcai gazdasági terület
- Tüskevár
- volt SÁÉV telep
- lakótelepi rész.

Területhasználat, funkciók

A városrész alapvetően gazdasági és lakófunkcióval bír, bár néhány intézménye révén városi funkciókat is ellát.

A funkciók jól elkülönülnek egymástól, a két lakóterület közé beékelődött SÁÉV telepi gazdasági terület a vasútvonallal együtt éles határvonalat képező a lakóterületek között.

A városrész humán infrastruktúrával megfelelően ellátott, amelyek a városrész igényeit teljes mértékben lefedik. A több mint 200 kiskereskedelmi üzlet nagy része a lakótelepeken található, a Raktár utcában pedig térségi funkciót ellátó üzletek épültek.

A tüskevári lakóterület családi házas beépítésű, viszonylag régi épületekkel. A lakótelep 5-10 szintes panelházakkal beépített terület, viszonylag laza beépítéssel. A gazdasági területek képe változatos, építészetileg nem túl igényes épületekkel. A városrész arculatát Tüskevár határozza meg, amely jellemzően lakó (nagyvárosias lakóövezet, lakótelep), oktatási és gazdasági funkciókkal ellátott terület. Tüskevár Nagyrészt családi házakkal beépített lakó-, kereskedelmi és szolgáltató terület. Északnyugaton a mezőgazdasági és lakóterületeket, valamint a Jutai út mentén fekvő gazdasági területet és a lakóterületeket védelmi erdő választja majd el. A Füredi út menti zöldfelületi sávban a fásítás növelése kedvező hatású lehet a településkép szempontjából és kis mértékben csökkentheti az út menti lakóépületek, valamint lakókertek használóinak zajterhelését, mentális környezeti zajérzetét.
A Füredi úti lakótelepen a lakótelepi park területén a zöldterület funkcionális fejlesztése keretében új játszótér létesítése tervezett.

A lakótelep kialakult zöldfelületeinek egy részén a lakosság által művelt közösségi kertek kialakítása lehetne a közösségépítés és a mindennapi rekreáció egy sajátos, támogatható lehetősége.

A Kinizsi városrész és a Toldi-Béke lakótelep jellemzően lakó (lakótelepek), kereskedelmi-szolgáltató, zöldfelületi és oktatási funkciókat tölt be. A tervezett ipari feltáró, kiszolgáló út e körzeten halad át, mellette nagyrészt mezőgazdasági és gazdasági-kereskedelmi területek helyezkednek el.

Az Északnyugati városrészben a gazdasági területek döntően Gksz jelű területfelhasználásba és építési övezetbe tartoznak függetlenül attól, hogy a tényleges használatra a kereskedelem, szolgáltatás, az egyéb ipari tevékenység, vagy a még igénybe nem vett mezőgazdasági használat a jellemző. Az építésjogi besorolás egy rendezettebb, igényesebb épített környezet létrejöttét célozza meg. Az országos úthálózat menti gazdasági területek átalakulása megindult településkapuként, új épített környezet létesült a Raktár utca és a Füredi út körforgalmának környezetében jelentősebb kereskedelmi cégek letelepülése révén (PRAKTIKER, LIDL, DIEGO stb.).

A sorházas beépítésű lakóterületek épületállománya, utcaképe közterületi állapota kedvező. Az egyedi telkek 30-60 éves lakóházai nem képviselnek jellegzetes utcaképi karaktert, átépülésük, megújulásuk telkenként következik be.

A tüskevári Füredi úti lakótelep zöldfelületeinek további kertépítészeti funkcionális és zöldfelületi fejlesztése javasolt. A Füredi út menti zöldfelületi sávban a fásítás növelése kedvező hatású lehet a településkép szempontjából és kis mértékben csökkentheti az út menti lakóépületek, valamint lakókertek használóinak zajterhelését, mentális környezeti zajérzetét.

A területen a legtöbb csomópont jelzőlámpás forgalomcsillapításúra átépült, a még hiányzó jelzőlámpás csomópontok a közeljövőben átépülnek. A 67 sz. főút belső tehermentesítője a Jutai út - Kapos volán közötti szakaszon sokat javíthat a 67 sz. főút terheltségén.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Északnyugati városrész	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	12755	11212
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)		13,6
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)		64,0
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)		22,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	17,7	9,3 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	15,7	19,2 ▲
Lakásállomány (db)	4853	4816
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	2,7	1,2 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	35,8	34,1 ▼
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők **és** rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	9,2	5,8 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	63,1	60,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	25,0	32,2 ▲
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		31,1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		50,5
Munkanélküliek aránya (%)		11,5
Tartós munkanélküliek aránya (%)		5,7
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		0,8
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		3,3

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

3. ÉSZAKI VÁROSRÉSZ

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

A városrész a 48-as Ifjúság útja – Füredi út – belterület határ – Kisgáti árok által határolt területet foglalja magában. Keleten a Kisgáti városrészhez kapcsolódik, délen a 610 számú főút választja el a Belvárostól, nyugaton pedig a 67 számú főút az észak-nyugati városrésztől. Északon a belterületi határ, illetve a mezőgazdasági területek jelentik a határvonalat.

Területhasználat, funkciók

A városrészt döntően a lakó- és a sportfunkció határozza meg. Gazdasági funkció a Zaranyi út végén, valamint a Füredi úton, a VOLÁN-telepen jelenik meg. Az Arany János utcában található a Sportcsarnok, a hozzátartozó

szabadtéri pályákkal és területekkel. Ezen kívül a terület részét képezi a jelenleg még működő Laktanya, valamint a volt Füredi II. laktanya és a hozzátartozó lőtér is.
Városképi szempontból fontos eleme a városrésznek a főút mellett fekvő Tisztviselőtelep, mely villáival, fasoraival igen kedvező képet nyújt. A terület másik meghatározó elemei a lakótelepeken lévő többszintes társasházak, főleg a 10 emeletes Sávház. A 330 lakásos Sávház negyvenéves épülete teljes rekonstrukcióra szorul, amely jelenleg folyik a korábbi IVS alapján készült szociális városrehabilitáció keretében (a pályázati forrásból csak a lakókörnyezet és az épület részleges felújítása valósítható meg).

A területen fut a tervezett az Északi harántoló út a 67 sz. főút a Dombóvári úti vasúti átjárótól a 6505 j. utat (Guba S. út) keresztezve a 67 sz. főút Raktár úti körforgalmáig.

A városrész északi oldalán a volt honvédségi területek, valamint a Volán telep helyezkedik el. A Füredi út menti felhagyott honvédségi terület átalakulásra vár. A működő részeken a meglévő épületállomány megújítása, korszerűsítése folyamatosan zajlik. A laktanyától északra a volt lőtér területe jelenleg tartalékterület, tömegközlekedési bázisterület és alternatív energiahasznosítás céljára fenntartott terület. A VOLÁN-telep területén több kisebb vállalkozás működik a közlekedési vállalat mellett.

A városrész keleti határán húzódó Kisgáti-árok menti zöldfolyosó a kapcsolódó Zaranyi-erdő területével együtt az országos ökológiai hálózat részeként ökológiai folyosóként meghatározott terület. A Kisgáti-árok menti zöldfolyosónak mind az ökológiai folyosóként meghatározott részén, mind az azon kívüli területrészeken a ligetes fás területsávok fenntartása ökológiai, tájképvédelmi és árvízvédelmi szempontból is indokolt.

Az Arany János utcai sporttelep fásításának bővítése a létesítmény mikroklimatikus viszonyait és használati értékét, településképi látványát is javíthatja.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Északi városrész	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	10642	9183
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	14,0	12,3 ▼
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	63,0	56,7 ▼
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	23,0	31,0 ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	13,3	6,8 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	21,4	27,1 ▲
Lakásállomány (db)	4562	4682
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	3,3	0,9 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	33,9	34,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők **és** rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	7,6	4,8 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	61,1	60,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	38,6	42,0 ▲
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		24,6
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		54,9
Munkanélküliek aránya (%)		12,4
Tartós munkanélküliek aránya (%)		6,9

A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		0,6
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		7,2

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

4. KISGÁT ÉS KÖRNYÉKE

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

A város keleti részén, Hársfa utca – Fő utca – Virág utca – Árpád utca -Kisgáti-árok, a kerékpárút – Ózarany – a 61-es út – vasúti sínek – 610-es út – Kapos folyó és a városhatár között elhelyezkedő terület, amely magában fogalja a kisgáti városrész, Ózarany és Újarany puszta, Feketetanya területét, a Pécsi utca és a Cukorgyár környékét.

Területhasználat, funkciók

Területhasználatát elsősorban a gazdasági (azon belül ipari, kereskedelmi-szolgáltató területek) területek uralják. Itt található többek között a Cukorgyár, illetve a város két ipari parkja: a Videoton Ipari Park és a Keleti Ipari Park is. A városrészben vannak alulhasznosított, funkcióváltó telephelyek, és beépülésre váró fejlesztési területek. Az építészeti környezetet és karaktert az ipari technológia és az ipari épületkarakter határozza meg a Mező utca, Dr. Guba Sándor utca, Dombóvári út mentén, valamint a keleti ipari parkban.

A városrész lakóterületeire nem jellemző az egységes közterületi kialakítás és a karakteres utcakép. Az épületek, ha átépülnek, telkenként alakulnak át, illeszkedés nélkül épülnek újjá. Az Árpád utcától északra kialakuló új városrész tudatosan formált utcahálózatot tükröz. Az itt álló intézmények, kereskedelmi létesítmények, lakóházak az elmúlt 10-15 év építészeti jegyeit és anyaghasználatát tükrözik. Az építészeti eszközrendszer sokfélesége nem eredményez egységes karaktert. Megépült a 450 férőhelyes új Klebelsberg Kuno Kollégium, valamint több kereskedelmi egység. A terület északi részén új lakóterület létesült, 300 új otthon építésére van további lehetőség.

A lakókörnyezet minőségének javítása érdekében az új lakóterületek közterületi fásítása szükséges.

A terület az intermodális csomópontként működő Kaposvári Közlekedési Központ beruházása kapcsán átépül, a Pécsi utcai átjáró mellé kerül a teherpályaudvar. A Pécsi úton különszintű vasúti átjáró épül. A területen tartósan magas a teherforgalom aránya.

Ózarany és Újzarany puszta területén jelenleg majorsági területek találhatók, terménytárolókkal.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Kisgát és környéke	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	2846	2543
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	12,8	14,4 ▲
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	70,2	63,7 ▼
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	16,9	21,9 ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	21,1	10,0 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	14,7	23,4 ▲
Lakásállomány (db)	857	962 ▲
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	13,7	4,9 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	60,3	48,8 ▼

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	15,4	7,8 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	37,7	48,2 ▲
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	38,7	36,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		31,4
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		61,0
Munkanélküliek aránya (%)		11,7
Tartós munkanélküliek aránya (%)		6,1
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		3,6
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		10,2

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

5. KECELHEGY - CSER

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

A város délnyugati részén, a Keceli bejáró – vasútvonal 67-es úttól (Zselici út) nyugatra elhelyezkedő, a belterületi határig húzódó terület.

Területhasználat, funkciók

Elsősorban lakó (családi házas), intézményi vegyes területet foglal magában. A Kapos-folyó két oldalán iparterületek helyezkednek el, melyek fokozatos átalakulásra várnak. A terület szinte teljesen lakófunkciót tölt be, de fontos oktatási és szociális funkciók is megtalálhatók itt (Liget idősek otthona, nyugdíjas ház).

Az utcák az elmúlt 30 év építészeti jegyeit őrzik. A dombláb mentén sorakozó telkeknél a meredek partfal és a lakóházak közelsége jelenthet problémát. Az utcák, közterületek többnyire keskenyek, ahol szélesebbek ott a szintkülönbségek jelentősek. Így a kaposvári jellegzetes térarány és a kettős fasoros utcakép nem alakult ki. Új építészeti arculatot képviselnek a dombtetőn megvalósult lakóparki beépülések.

A gazdasági területek közel fele alulhasznosított, folyamatosan alakulnak át a műszakilag avult épületek, telephelyek. Ennek következtében rendezetlen utcakép adódik a Cseri út és a Zselici út környezetében.

A városrész déli részén a korábbi zártkerti területek helyezkednek el, amelyeket ma kertes mezőgazdasági területnek nevezünk. Ezeken a területeken – amelyek nem beépítésre szánt, és nem belterületi részek – az utóbbi évtizedekben megjelentek az állandó lakosok, akik kis alapterületű, sokszor komfort nélküli gazdasági épületekben élnek.

A lakófunkcióra is hasznosított kertes mezőgazdasági területek szabályozását a táji-, természeti értékek és a kialakult, idővel megváltozott területhasználati igények értékelvű összehangolása érdekében javasolt felülvizsgálni. Javasolt továbbá a Kaposvölgyi zöldfelületek, a Cseri-park és a Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia létesítménye által alkotott zöldfelületi rendszernek és egyes elemeinek értékteremtő zöldfelületi és funkcionális fejlesztése szükséges.

Ezt a területet is érinti a tervezett a Nyugati harántoló új út, a déli tehermentesítő úttól a 66141 j. (Szilvásszentmárton) bekötőútig.

A Cseri út északi oldalát a 2011-es népszámlálási adatok alapján a KSH szegregátumnak jelölte, mellyel bővebben a következő fejezet foglalkozik.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Kecelhegy - Cser	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	5745	6569
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	15,4	16,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	63,2	58,9 ▼
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	21,3	24,7 ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	22,1	11,1 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	12,1	21,8 ▲
Lakásállomány (db)	1887	2424* ▲
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	15,1	2,6 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	40,0	38,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	13,3	8,0 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	55,0	56,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	33,4	35,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		28,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		56,3
Munkanélküliek aránya (%)		12,4
Tartós munkanélküliek aránya (%)		6,9
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		2,5
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		5,1

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása
** irreális statisztikai adat – KSH-nak jeleztük*

6. DONNER - RÓMAHEGY

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

A Kapos déli partján, a 67-es út és Kapos a Zselic-csatorna között, a Szigetvári útig, a belvárossal szemben elterülő városrész Donner János serfőző mesterről kapta a nevét. Keletre a Rómahegy elnevezésű településrész csatlakozik hozzá, azaz a Kapos-folyó – Ivánfai árok – belterület határ – Szigetvári út – Zselic patak által határolt terület.
A városrészt elvágja a vasút a városközponttól. Jelenleg csak 1 különszintű átjáró van; a Béla király úti átjáró pedig ettől 1,7 km-re található.

Területhasználat, funkciók

Két jól elkülöníthető területre osztható a városrész, a családi házas beépítésű Donner és Rómahegyre, valamint a kapcsolódó kertes mezőgazdasági területekre. A városrész meghatározó funkciója a lakóterület, de kisebb foltokban megjelennek a gazdasági funkciók is. A városrész északi részén helyezkedik el a Virágfürdő, ahol az elmúlt évek jelentős fejlesztéseinek eredményeként a strandfürdő mellett fedett élményfürdő, valamint wellness és gyógyfürdő létesült.

A Rómahegyen található a város híres festőjének, Rippl-Rónai Józsefnek a villája, amely szintén EU-s pályázati forrásból újult meg. A villa és műemléki telke, kertje építészeti minőségben magával húzta a környezetében lévő átalakuló lakóépületek építészeti minőségét.

A városrész területén az átalakulóban lévő szőlőhegyek, városkörnyéki kertek nehezen művelhető gerincein, domboldalain értékes, fásodott zöldfelületek alakultak ki, amelyek megmaradása az ökológiai és településképi értékük, valamint egyéb környezeti értékük (városi környezeti levegő kondicionálása, eróziós károk elleni talajvédelem) miatt fontos. A kertes mezőgazdasági terület jellemző tájhasználatának, ökológiai és tájképi értékeinek megmaradását a lakófunkció megjelenésének figyelembe vétele mellett kialakított helyi szabályozással kell biztosítani.

Déli részén kertes mezőgazdasági területek találhatók, gazdasági épületekkel beépítve. Itt is megkezdődött a gazdasági épületekbe való kiköltözés. A terület infrastruktúrával nincs ellátva, az épületek kicsik, komfortfokozatuk alacsony.

Szerkezetében a donneri és a rómahegyi lakóterületek is eltérnek egymástól. A Donner városrészben tervszerű parcellázás után alakult ki a lakóövezet, míg a Rómahegyen magánparcellázások, sokhelyütt engedély nélküli építkezések során alakultak ki az utcák. A különbség mind a vonalvezetésben, mind az utcák szélességében észrevehető. Az épített környezet jellegét a zártkertekből átalakult lakóterület adja meg. Az utcahálózat szélessége és a telekszerkezet a korábbi tájhasználathoz igazodik: vagyis keskeny, a lakóutcai funkciók befogadására kevéssé alkalmas.

A gazdasági területek közel fele alulhasznosított, folyamatosan alakulnak át a műszakilag avult épületek, telephelyek.
A városrész területén az átalakulóban lévő szőlőhegyek, városkörnyéki kertek nehezen művelhető gerincein, domboldalain értékes, fásodott zöldfelületek alakultak ki, amelyek megmaradása az ökológiai és településképi értékük, valamint egyéb környezeti értékük (városi környezeti levegő kondicionálása, eróziós károk elleni talajvédelem) miatt fontos.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Donner - Rómahegy	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	7790	7075
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	12,5	12,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	63,5	57,2 ▼
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	24,0	30,4 ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	21,8	11,2 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	14,0	20,8 ▲
Lakásállomány (db)	2817	2927 ▲
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	14,5	5,5 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	40,6	36,8 ▼
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	13,4	8,1 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	54,8	57,3 ▲
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	37,5	41,6 ▲
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		29,9
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		56,1

Munkanélküliek aránya (%)		12,9
Tartós munkanélküliek aránya (%)		7,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		4,5
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		6,0

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

7. IVÁNFAHEGY - KAPOSSZENTJAKAB

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

Ivánfahegy és Kaposszentjakab a Kapos folyótól délre, a város dél-keleti részén elhelyezkedő terület, a Rómahegytől keletre. Kaposszentjakab korábban önálló település volt. Az Ivánfahegyi városrészt az ötvenes évek után jelölték ki a városfejlesztés területei között lakófunkcióra.

Területhasználat, funkciók

Ivánfahegy északi része kertvárosias beépítésű, déli kétharmada azonban falusias jellegű lakóterület. Mindkét településrész déli oldalán kertes mezőgazdasági területek helyezkednek el. A korábban szőlőhegyként funkcionáló területen ma is sok, külterületen fekvő lakóépület van, a korábbi gazdálkodás eredményeként.

A városrészt érinti a tervezett a Déli tehermentesítő út középső szakasza és P+R parkoló az agglomerációs forgalom részére.

Ivánfahegy – Kaposszentjakab városrészen belül általában rendkívül keskenyek a közterületek. Az utcakép nem egységes, harmóniát nem tükröz. Sokhelyütt karakteresen eltérő telkek csatlakoznak egymáshoz. A lakóépületek többségének műszaki állapota is elavult.
Az Apátság zöldterületként történt szabályozása akadálya a terület fejlesztésének, építésének. A településrendezési eszközök felülvizsgálata alkalmával az Apátság zöldterületi szabályozását - kialakult állapotának megfelelően támogatott építési igényeinek kielégíthetősége érdekében - beépítésre szánt vegyes vagy különleges területi szabályozásra szükséges módosítani.

Az ütemezetten megvalósuló, rekultivációs rendezés alatt lévő regionális hulladéklerakó (3 depó már rekultiválásra került) és az inert hulladék-kezelő üzemeltetésével kapcsolatos környezeti hatásokkal terhelt kaposszentjakabi lakóterület környezetminőségét a kommunális létesítmények környezetvédelmi előírásoknak megfelelő biztonságos üzemeltetésével, a megközelítésüket szolgáló közút karbantartásával, a lakóterületi közmű-infrastruktúra fejlesztésével is javítani kell.

A város zöldfelületi fejlesztési programjának része lehet a Kapos menti zöldfolyosó részeként a felhagyott cukorgyári ülepítő tavak jóléti tóként való hasznosítása, a tavak környezetének zöldfelületi rendezése.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Ivánfahegy - Kaposszentjakab	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	3061	2965
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	21,7	19,1 ▼
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	61,8	59,3 ▼
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	16,5	21,6 ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	48,9	35,8 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	4,0	7,5 ▲

Lakásállomány (db)	971	979
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	34,2	14,9 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	54,3	54,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők **és** rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	**33,9**	28,2 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	42,5	41,5
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	45,5	49,3 ▲
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		53,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		64,1
Munkanélküliek aránya (%)		22,7
Tartós munkanélküliek aránya (%)		11,5
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		14,3
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		9,4

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

Ebben a településrészben helyezkedik el az a terület, ahol a városban legalacsonyabb az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya, azaz ahol a legmagasabb a szegregációs mutató. (A területtel részletesebben a következő fejezet foglalkozik.)

8. KAPOSFÜRED

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

Kaposvártól 6 km-re északra, a Balaton felé vezető út mentén hosszan elnyúló városrész, egykor önálló község, amely 1970-től Kaposvár része, népessége ez után indult növekedésnek.

Területhasználat, funkciók

Kaposfüredi városrész döntően lakófunkciójú terület, a város egyik legkedveltebb családi házas övezete. Az egykori község központi területein, valamint a vasút mentén található lakóterületeken a falusias jelleg, míg a városrész újabb beépítésű területein, vagyis a falusias lakóterületeket övezően, a városrész szélein a kertvárosi lakóterületek dominálnak.

A városrészhez tartoznak továbbá a Deseda-tó nyugati partjának kertes mezőgazdasági, hétvégi házas területei, továbbá a Kaposfüredtől nyugatra fekvő gazdasági besorolású mezőgazdasági telephely területe is. A művelt szőlőhegy táji-, természeti értékeinek védelme érdekében a jellemzően fásodott, kertes mezőgazdasági karakter, tájhasználat megőrzését szolgáló építésszabályozás fenntartása javasolt.

Kaposfüred és Toponár megőrizte történetileg kialakult utcahálózatát, térrendszerét és telekszerkezetét az országos utak mentén. Építészeti karakterét az utóbbi 30 év építészeti eszközei formálták, csak nyomokban maradt meg korábbról egy-két lakóépület. A kertek helyén kialakult új utcák beépülései kertvárosi karaktert mutatnak. A tervekben lehetővé tett fejlesztések egy része kezdődött csak el, az elő-közművesítéssel. Ezek nem változtatják meg a falusias, kertvárosias településképet.

Kaposfüreden a belterületi fekvésű és a belterülettől északra lévő mezőgazdasági üzemi területek használatát, építését a lakóterületek használatának zavarása, korlátozása nélkül kell folytatni, ennek megfelelő helyi szabályozást kell folytatni.

Az elkerülő út megépült, más jelenős fejlesztés nem várható.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Kaposfüred	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	2402	2683
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	16,2	15,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	68,2	63,1 ▼
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	15,7	21,4 ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	18,3	7,6 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	15,2	25,5 ▲
Lakásállomány (db)	729	903 ▲
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	7,7	2,4 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	38,1	32,4 ▼
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	11,1	5,2 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	58,4	62,8 ▲
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)		25,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		25,4
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		51,0
Munkanélküliek aránya (%)		8,8
Tartós munkanélküliek aránya (%)		4,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		1,8
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		1,3

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

9. TOPONÁR – RÉPÁSPUSZTA – FÉSZERLAKPUSZTA - DESEDA

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

Toponár a város északkeleti részén elhelyezkedő városrész, egykor önálló település, amely 1973-tól Kaposvár része, az elmúlt évek egyik legkedveltebb kertvárosi övezete. A városrészhez tartozik a településtől északra elhelyezkedő Répáspuszta, valamit a délkeletre lévő Fészerlakpuszta.

A városrész nyugati részén húzódik el a közel 8 km hosszú Deseda-tó, amelyet a Deseda-patak felduzzasztásával hoztak létre az 1970-es években.

Területhasználat, funkciók

Toponárt döntően a lakófunkció jellemzi többnyire családi házas, illetve a kertes mezőgazdasági területeken pihenésre is alkalmas gazdasági épületekkel. Falusias lakóterületek találhatók Toponár központi részén, nagyjából az egykori község területén, illetve a városrészhez tartozó Répáspuszta és Fészerlakpuszta területén is. A városrész déli részén található a Kaposvári Egyetem modern campussá fejlesztett épületegyüttese, valamint a Pannon Lovas Akadémia és Mezőgazdasági Szakközépiskola területe, amelyekhez lovaspálya és fedett lovarda, valamint sport és teniszpálya kapcsolódnak.

A település területén több helyen kisebb gazdasági, kereskedelmi területek is megjelennek.

Toponáron az egykori, 6 hektáros parkkal rendelkező Festetics kastélyban ma általános iskola működik. Helyi védelem alatt áll az egykori kastélypark megmaradt része, mely ma az iskola udvara. A Toponári út déli részén lévő gesztenye sor szintén helyi védelem alatt áll, valamint a Deseda-tó körüli terület helyi természetvédelmi terület.

Répáspuszta és Fészerlakpuszta a külterületi lakott területek közé tartozik. A lakásállomány elavult, komfortfokozatuk nem megfelelő. Mindkét terület szociálisan veszélyeztetett.

A Fészerlakpuszta környezetébe telepített szennyvíztisztító és hulladékkezelő környezeti terhelésének minimalizálása szükséges a lehetséges legjobb technológia alkalmazásával. A városrész kedvező térszerkezeti adottságai jó telepítési lehetőséget adnak újabb korszerű hulladékkezelési-, hulladékhasznosítási létesítmények elhelyezéséhez.

A belterületi fekvésű és a belterülethez közeli mezőgazdasági üzemi területek használatát, építését a lakóterületek használatának zavarása, korlátozása nélkül kell folytatni, ennek megfelelő helyi szabályozást javasolt folytatni.

A területek megközelíthetőségét, tömegközlekedésének javítására szükség volna - tervben van egy Toponárt elkerülő út építése

A Deseda-tó jelentős turisztikai potenciállal rendelkezik – komplex idegenforgami fejlesztése EU-s támogatási forrásból jelenleg zajlik. Megvalósítás alatt lévő fejlesztések: tó körüli kerékpárút, látogatóközpont, ökotúra útvonal, kilátó. Tervezett fejlesztések: lovas túraútvonal, terápiás célú lovagoltatás, vízisport, evezés, természetközeli rehabilitációs és gyógyközpont a kemping területén, valamint ezek megvalósításához szükséges kapcsolódó fejlesztések és intézkedések (pl. vízminőség-védelem, 50 m-es part menti ligetes-fás zöldsáv, útépítés, parkolók létesítése, stb.)

A Deseda-tó keleti partján lévő toponári szőlőhegy táji-, természeti értékeinek védelme érdekében az üdülési funkció erősödésének figyelembe vétele mellett is a kertes mezőgazdasági karakter, tájhasználat megőrzését szolgáló építésszabályozás kialakítása, fenntartása javasolt. A Deseda-patak menti és az Orci-patak menti ökológiai folyosó fennmaradását biztosítani kell. A tó északi oldalán arborétum található.

A Deseda-tó környezetének helyi jelentőségű természetvédelmi területi státuszának kiterjesztése támogatandó Magyaregres és Somogyaszaló községek közigazgatási területére is.

.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Toponár – Répáspuszta – Fészerlakpuszta - Deseda	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	3359	3864
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	15,2	11,7 ▼
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	65,9	67,9
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	19,0	20,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	20,9	8,8 ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	14,3	21,8 ▲
Lakásállomány (db)	1069	1158
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	10,6	5,8 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	35,8	48,9 ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	11,2	6,1 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	59,7	47,9 ▼
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	26,7	29,2 ▲

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		32,6
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		59,2
Munkanélküliek aránya (%)		11,0
Tartós munkanélküliek aránya (%)		6,4
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		4,6
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		1,8

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

10. TÖRÖCSKE – ZSELIC KERTVÁROS

Elhelyezkedés, településszerkezeti jellemzők

Kaposvár legdélebbi városrésze a Zselici-dombok között meghúzódó egykor önálló település, amely 1973-tól tartozik Kaposvárhoz. Töröcske elsősorban természeti értékeiről nevezetes. Itt található a várost körbevevő parkerdők egyike, valamint a közelben van a Töröcskei-tározó, amely környezetével együtt tervezetten helyi jelentőségű természetvédelmi terület. A tározót a védett területről eredő Töröcske-patak táplálja.

Területhasználat, funkciók

A Zselici-dombok között hosszan elnyúló, egyutcás, szalagtelkes településrészen a lakófunkció dominál. Az egykori község központi részén falusias arculatú lakóterületek dominálnak. A lehatárolás szerint ezen városrészhez tartozik a város legsűrűbben lakott volt zártkerti része. Arculatát a mai napig falusias lakókörnyezet határozza meg.

A területek megközelíthetőségét, tömegközlekedését javítani szükséges. Kerékpárút létesítése tervezett a Töröcskei-tó körül.

Töröcske rendezett közterületei, falusias léptéket megőrző lakóépületei harmonikus településkaraktert, élhető lakókörnyezetet nyújtanak. Ennek is köszönhető a kertes mezőgazdasági besorolású településrészen az elmúlt 10 év alatt megduplázódott a lakónépesség száma és a lakásállomány is több mint duplájára nőtt. Feltehetően az egykori zártkerti ingatlanokba költöztek ki (jelentkeztek be) sokan.

Zselickertváros közterületei keskenyek kiépítetlenek, rendezetlenek. A beépülésekre a zártkerti használat a jellemző.

Az Önkormányzat a Töröcskei-völgyben a birtokába került termőföld területeken gyógynövénytermesztést (levendula) kíván megvalósítani, ami várhatóan valós piaci szükségleteket elégít majd ki és a hagyományos mezőgazdasági tájhasználat megőrzése szempontjából is kedvező, továbbá újabb közmunka lehetőségeket teremt.

A városrész statisztikai mutatói

Mutató megnevezése	Töröcske – Zselic kertváros	
	2001.	2011.
Lakónépesség száma	417	1057 ▲▲
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	15,8	16,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	66,0	65,5
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	18,2	18,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	29,8	14,6 ▼

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	7,7	15,3 ▲
Lakásállomány (db)	136	438 ▲ ▲
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	27,9	14,2 ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	38,9	37,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	17,1	7,9 ▼
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	58,5	57,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	31,1	33,2
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében (%)		14,6
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év felettiek körében 2011-ben (%)		15,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (%)		40,6
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 2011-ben (%)		50,7
Munkanélküliek aránya (%)		15,4
Tartós munkanélküliek aránya (%)		8,3
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)		13,4
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)		19,6

Forrás: KSH, Népességstatisztikai Főosztály adatszolgáltatása

2.5. SZEGREGÁLT VAGY SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK

Az Antiszegregációs Terv elsősorban területi dimenzióban, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenlőségi problémák meglétét egy adott településen. A terv célja, hogy a város felmérje azon területeit, ahol a szegregáció már megindult, illetve ahol előrehaladott állapotban van, és a kidolgozzon a szegregáció oldására, illetve az ott élő népesség életkörülményeinek javítására irányuló programokat. Az Antiszegregációs Terv készítésének elsődleges célja, hogy a településnek legyen a szegregátumokban illetve a veszélyeztetettnek minősülő területeken élők helyzetének javítását célzó alapdokumentuma.

Kaposvár Antiszegregációs Terve a 2008-ban készült Integrált Városfejlesztési stratégiájának részeként már elkészült. A város ez alapján pályázott és nyert el uniós támogatásokat a szociális városrehabilitáció megvalósítására.

Jelen fejezet, a Kaposvár Integrált Településfejlesztési Stratégiájának részeként készülő antiszegregációs terv célja egyrészt a korábbi terv felülvizsgálta, másrészt a jövőbeli tervezés megalapozása. Ezen első rész a helyzetfeltárást tartalmazza és a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján kijelölt területekre készült. Az elemzés az önkormányzat és a városi intézmények adatszolgáltatása alapján, továbbá a helyi esélyegyenlőségi terv, szociális szolgáltatástervezési koncepció és a telepre készült komplex beavatkozási terv felhasználásával készült.

Kaposvár MJV Önkormányzata fontosnak tartja a helyi kisebbség helyzetének kezelését és szándéka szerint hosszú távon foglalkozni kíván vele. Határozott szándéka a szegregátumban élők helyzetének segítése, számukra a lehető legnagyobb támogatások és kedvezmények nyújtása, és a terület növekedésének visszaszorítása; továbbá a veszélyeztetett területek fokozott figyelemmel kísérése, azok szegregátummá válásának megakadályozása.

A **szegregáció** fogalmát a szakirodalom leggyakrabban a területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi elkülönüléssel/elkülönítéssel kapcsolatban használja. Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb. lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

Szegregátumnak a települések azon területei minősülnek, ahol az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50% (= szegregációs mutató). A KSH azon összefüggő területeket nyilvánítja a Népszámlálás adatai alapján szegregátummá, amelyekben a fenti adatokkal jellemezhető területegység 50 főnél népesebb (lakónépesség száma).

„A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő rejtett és nyílt diszkrimináció miatt.” [5]

2.5.1. A szegregált területek bemutatása

A KSH a 2011-es Népszámlálás adatai alapján 3 szegregátumot és több kisebb területet is megjelölt, ahol a szegregációs mutató 40% feletti. A KSH települési kartogramja bemutatja, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak, vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel, továbbá, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak.

[5] Kaposvár Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Terve (2013. június)

Kaposvár szegregátumai a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján – KSH kartogram

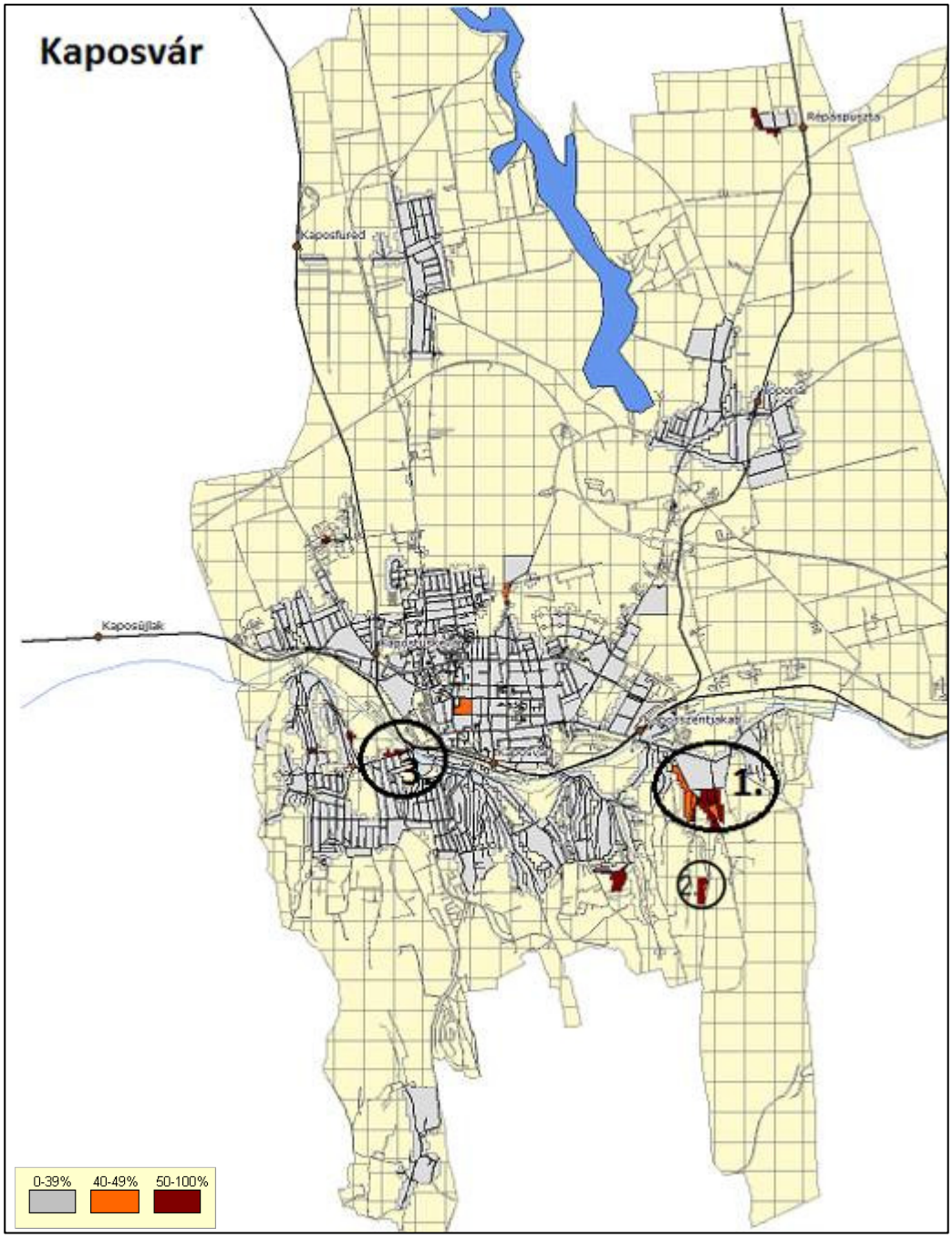

Sor-szám	Megnevezés	Városrész	Típus	Vizsgálat
1.	Szentjakab	Ivánfahegy, Kaposszentjakab	Városszövetbe ágyazott	Telepszerű szegregátum
2.	Somhegy (külterület)	Ivánfahegy, Kaposszentjakab	városszövettől elkülönülő	Külterületi szőlők, erdő
3.	Cseri út északi oldala	Kecelhegy - Cser	városszövetbe ágyazott	Bérlakások, közintézmény, gazdasági területek

Kaposvár - szegregátum adatok (Forrás: KSH, 2011. évi népszámlálás)

Mutató megnevezése	Kaposvár összesen	1. Szentjakab	2. Somhegy	3. Cseri út északi oldala
Lakónépesség száma	66245	929	72	57
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	13,9	29,7	37,5	28,1
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	61,1	60,7	56,9	59,6
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya (%)	25,0	9,6	5,6	12,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	11,5	67,9	85,4	76,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	23,1	0,8	2,8	2,7
Lakásállomány (db)	29088	250	22	26
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	4,4	28,0	90,9	7,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	39,8	72,7	78,0	73,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	8,3	54,8	68,3	61,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	55,7	26,0	20,5	27,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	38,6	62,3	68,2	64,0
Állandó népesség száma	64201	n.a.	n.a.	n.a.
Legfeljebb általános iskola 8 osztályával rendelkezők aránya a 15-59 éves népesség körében (%)	11,5	67,9	85,4	76,5
Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 év felettiek körében 2011-ben (%)	23,1	0,8	2,8	2,7
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 2011-ben (7,8,9 kategóriájú foglalkoztatási főcsoportúak/foglalkoztatottak) (%)	29,1	81,5	77,8	60,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességen belül 2011-ben (%)	55,6	72,4	65,3	66,7
Munkanélküliek aránya az akcióterületen 2011-ben (munkanélküliségi ráta) Számítás: Munkanélküliek száma/ (Munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	12,9	38,7	64,0	47,4
Tartós munkanélküliek aránya az akcióterületen 2011-ben (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) Számítás: tartós munkanélküliek száma/ munkanélküliek+foglalkoztatottak száma (%)	7,1	19,5	56,0	36,8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben (%)	3,8	26,7	90,9	8,3
Maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül, 2011-ben (%)	8,0	14,2	63,6	75,0

A katrogram alapján végzett térképi feldolgozás, valamint a légifotós és helyszíni vizsgálatok alapján megállapítható, hogy Kaposváron egyetlen olyan terület van, amely valóban szegregációs területnek minősíthető: az **1.** számmal jelölt **szentjakabi** rész. A Nádasdi utca és környéke mind a 2001-es és 2011-es népszámlálási adatok, mind az önkormányzat adatszolgáltatása és a jelenlegi településkép alapján is szociálisan hátrányos helyzetű, szinte kizárólag romák lakta telepszerű rész. A 2008-ban készült IVS szociális

városrehabilitációs akcióterületként jelölte ki ezt a területet és ez alapján sikerrel pályázott az Önkormányzat EU-s forrásokra: a komplex telepprogram és a NOSTRU program megvalósulása jelenleg folyamatban van. Ennek köszönhetően a Nádasdi utca és környékének állapota látványos fejlődésen megy keresztül – jelenleg is folynak az infrastrukturális fejlesztések és a különböző szociális, egészségügyi és közösségépítési programok.

A **2.** számmal jelölt terület **Somhegy külterület**. A területen szinte csak komfort nélküli, félkomfortos lakások találhatóak. Az ide kiköltözők zömmel munkanélküliek és iskolázatlanok – ez adja a terület szegregációs mutatójának igen magas értékét. A helyszínen azonban nyoma sincs telepszerű szegregált környezetnek: e ritkásan beépített részen döntően szőlők vannak kisebb faházakkal, bekerített, gondozott kertekkel.

A 3. számmal jelölt terület a város belsejében van, a **Cseri út** mentén. A KSH kartogramján jelölt telkeken vannak ugyan rossz állapotú önkormányzati bérlakások, de csekély számban és lakossal. A statisztikai mutatók alapján készült térképen a Műszaki és Faipari Szakközépiskola épülete és ipari-gazdasági-kereskedelmi területek is beszínezésre kerültek. Ezért ez a terület sem tekinthető szegregátumnak. Az önkormányzati egyeztetések és a helyszínbejárás alapján azonban a Cseri városrészben vannak veszélyeztetettnek tekinthető kisebb, nem összefüggő területek: a Cseri parknál, illetve a Cseri-dűlő külterületen. A kedvezőtlen szociális folyamatok elmélyülésének megakadályozása miatt a területen szociális városrehabilitációs akcióterület kijelölése tervezett.

2.5.2. A szegregátum helyzetelemzése

Kaposszentjakab a Kapos-folyó – Ivánfai árok utca és belterületi határ által körbevett, döntően falusias beépítésű lakóterület, tőle délre, ill. Ivánfahegytől keletre védelmi erdő húzódik. Tömegközlekedéssel a városközpont a 7 és a 17-es busszal érhető el. A szegregátum a következő utcákat foglalja magában: **Nádasdi** utca, Nap utca, Csillag utca, Nyírfa utca, Bodrog utca, Móricz Zsigmond utca, Hold utca.

„Mivel a terület sem Ivánfahegy-nek nem integráns része, sem a – korábban önálló település – kaposszentjakabi városrésznek. Utóbbi lakosok mereven el is zárkóznak bármiféle említésétől is annak, hogy a „telep” a szentjakabi városrészhez tartozna”[6], ezért a telepprogrmban és így jelen tanulmányban is inkább telepként, mint a KSH által megnevezett szentjakabi szegregátumként hivatkozunk a Nádasdi utcai területre.

Az 1. sz. szegregátum elhelyezkedése

Forrás: maps.google.com

A belváros határa és a valamikor önálló község, Szentjakab közé – több fázisú telepítés következtében – beékelődött telep nagy létszámú (összesen kb. 1000 – 1500 fős) szegregátum. A több utcából álló telep közmű-ellátottsága és szolgáltatásokkal való ellátottsága mára nem rosszabb a város többi kertvárosias részénél,

[6] A komplex telepprogram közösségi beavatkozási terve, 17.o.

rendszeres helyi buszjárat köti össze a belvárossal, amely gyalogosan is könnyen elérhető, lakásállományának legalább fele részben az 1980-as évek táján vagy azt követően épült, komfortos. Így a szegregátum felszámolása nem indokolt, és ilyen lakosságszám mellett nem is lehetséges.

Az itt élők életminősége a kiemelt egyéni szociális mutatók alapján miden tekintetben szegeregálódást jelez. Ennek oka tehát nem első sorban a fizikai infrastruktúra, illetve a városi és szociális szolgáltatások abszolút hiányával van összefüggésben. Főként a megfelelő jövedelemforrás hiánya, a befolyó jövedelmek felhasználása, valamint a többségi és a roma lakosság közötti, valamint a roma lakosság egyes csoportjai közti lényeges szocio-kulturális eltérések, szokások jelentik a problémát (pl. az iskoláztatás presztízse, hagyományos megélhetési formák, családi-nemzetségi kötöttségek, környezetkultúra, stb.).

Az alábbi összehasonlító táblázatban a 2001-es és a 2011-es KSH adatok alapján követhető nyomon a városrész és a szegregátum mutatóinak változása.

Mutatószámok	Kaposvár		Ivánfahegy-Kaposszentjakabi városrész		Szentjakabi szegregátum	
	2001.	2011.	2001.	2011.	2001.	2011.
Lakónépesség	68697	66245 ▼	3061	2965 ▼	978	929 ▼
Lakónépességen belül 0-14 évesek	10143	13,9	21,7 %	19,1 ▼	30,5 %	29,7 5% ▼
Lakónépességen belül 15-59 évesek	44863	61,1	61,8 %	59,3 ▼	61,3 %	60,7 % ▼
Lakónépességen belül 60-x évesek	13691	25,0	16,5 %	21,6 ▲	8,3 %	9,6 % ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aránya az aktív korúakon belül	19,9 %	11,5 ▼	48,9 %	35,8 ▼	75,5 %	67,9 % ▼
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	17,1 %	23,1 ▲	4,0 %	7,5% ▲	0,4 %	0,8 % ▲
Lakásállomány	26694	29088	971	979 ▲	250	250
Alacsony komfortfokozatú lakások aránya	9,6	4,4 ▼	34,2	14,9 ▼	58 %	28 % ▼
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	41,1 %	39,8	54,3 %	54,6	69 %	72,7 % ▲
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktívkorúakon belül	12,1 %	8,3	33,9 %	28,2 ▼	56,4 %	54,8 % ▼

(A szürkével kiemelt sorok a szegregációs mutatószámok.)

A szegregátumban a lakónépesség mintegy 50 fővel csökkent. Csökkent a gyermekek és nőtt az időskorúak aránya. Az infrastrukturális fejlesztések hatására felére csökkent az alacsony komfortfokozatú lakások aránya.

Az elmúlt évtizedek jelentősebb, a szegregátumot is érintő fejlesztései:

- Megépült az inert hulladéklerakó; a Nádasdi utca végén a városi kommunális hulladéklerakó véglegesen bezárt és rekultivációja is megtörtént
- Befejeződött a szentjakabi óvoda bővítése és kerítésének felújítása;
- 20+12 önkormányzati bérlakás épült (1995-ben és 2001-ben);
- Buszvárók kerültek a 3 legforgalmasabb megállóba;
- Járda készült a Hajnal utcában, és a Bodrog közben;
- Kiváltásra került a Nap utcai és a Csillag utcai vízvezeték;
- Befejeződött az utóbbi évek legnagyobb beruházása a városrészben: a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése (2008) és a mellékutcák burkolása.

A város nagy jelentőségű beruházásaival szemben a telepen belül csak kisebb jelentőségű felújítások történtek meg az elmúlt 10 évben. Ezek között legjelentősebb a 20 db bérház építése, valamint a csatornázás és a szentjakabi apátsági romok kulturális-turisztikai kiépítése (a telep tőszomszédságában, de annak nem része).

A szentjakabi telep beépülése az 50-es évektől több hullámban történt: az ipari munkaerő vidékről városba vonzó hatása indította el, majd a 90-es évek közepén a belvárosi közlekedésszervezés átépítése (Berzsenyi utca páratlan oldalának lebontása a 67-es út átvezető szakaszának szélesítése miatt) zárta le.

A szegregátum kiterjedése a KSH kartogramja alapján

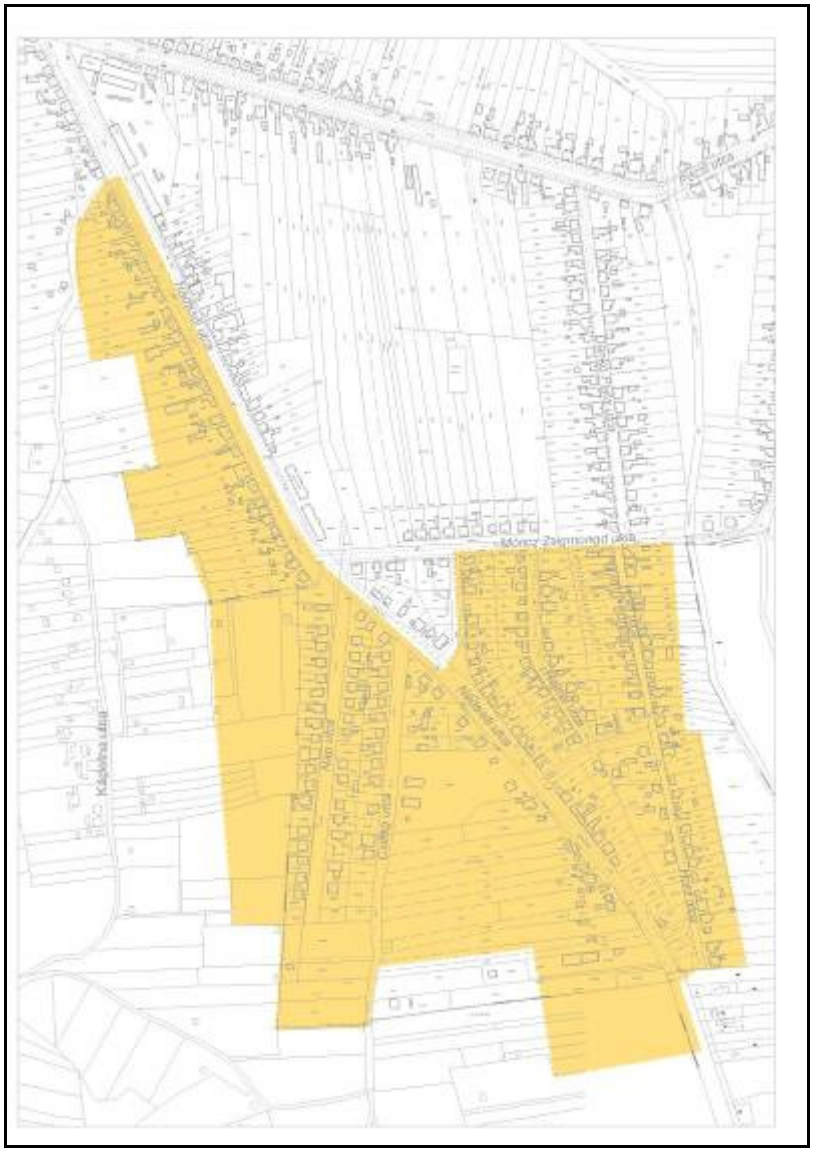

Infrastruktúra

A telep kertvárosi jellegének megfelelő általános kommunális infrastruktúrával is átlagos színvonalon ellátott.

A telepen kialakított zöldfelület nem található, mindösszesen egy, részben kiépített nem szabványos focipálya található a Nádasdi utca legvégén, a külterület határán.

A telep nyílt árokrendszerrel rendelkezik, amelynek állapota nagy arányban elhanyagolt, feljavítására van szükség. Vannak olyan háztartások – az önkormányzati bérlakások között is – amelyek fürdőszobával nem rendelkeznek, így nem biztos, hogy legális szennyvíz-rákötéssel el vannak látva. A lakások 95%-a csatlakozik a vízvezetékhálózatra. A telepen nem számottevő a közműtartozások miatti fogyasztásszűkítők, illetve kizárások alkalmazása. 2008-ban Kaposvár belterületi részeinek szennyvízcsatornázása befejeződött, a közműves szennyvízelvezetés 100 %-osan biztosított. Az ingatlanok tényleges rácsatlakozása azonban nem teljes körű. Az ingatlanok 55%-a rácsatlakozott a rendszerre. Az Önkormányzat több évben is (2010, 2012, 2014) kedvezményes lehetőséget biztosított és biztosít a szennyvízhálózatra történő rákötésre.

A lakóingatlanok jelentős része a gázhálózatba nem rendelkezik bekötéssel (a bérlakások sem), mivel az ott lakók számára a fatüzelés megfizethetőbb.

A telep közterületeinek hasznosíthatóságát nagymértékben behatárolja az átszelő nagyfeszültségű vezeték, ezért a közösségi ház megvalósítására –bár több önkormányzati ingatlan is adódna – csak a tervezett helyen van lehetőség.

A régi hulladéklerakó és inert hulladék-lerakó a telep meghosszabbításában, a Nádasdi utca külterületi végén helyezkedik el. A kommunális lerakó kiváltására készül el 2012-2014 között az új, regionális hulladékkezelő központ a város másik pontján.

A területen mindösszesen 1 db közterületi célú kommunális hulladékgyűjtő – vaskonténer - van telepítve, amely rendkívül kevés, mivel a város egészében kötelező a rendszeres szállítás igénybe vétele, ez azonban a telepiek jelentés részének gondot okoz (gyűjtőedény megvásárlása és rendszeres díjfizetés). Ugyanakkor a lakók közvetlen és tágabb környezetének környezetkultúrája is sok kívánnivalót hagy maga után: lomizás és vezetékégetés az udvarokban, hulladékhegyek egyes utcák végén, stb.

Az utcák infrastrukturális ellátottsága

Utcák	Vezetékes víz	Szennyvíz-csatorna	Áram	Közvilágítás	Gáz	Pormentes út
Nádasdi	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Nap	100%	100%	100%	100%	**100%**	Csak úttest, járda nélkül
Csillag	100%	100%	100%	100%	**100%**	100%
Nyírfa	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Hajnal	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Bodrog	100%	100%	100%	100%	100%	Csak úttest, járda nélkül
Hold	100%	100%	100%	100%	100%	**100%**
Móricz Zsigmond	100%	100%	100%	100%	100%	Járda 95%-ban van kiépítve

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A korábbi IVS-ben leírt állapothoz képest (2007.) immár teljes mértékben kiépült a terület infrastruktúrája: a Nap és a Csillag utcába is bevezették a gázt, a Hold és a Bástya utcát pedig teljes hosszában pormentes burkolattal látták el. A vízelvezető árkok rendbetétele pedig éppen most zajlik.

Közlekedés

A Pécsi utca a helyi és helyközi megállók által közösségi közlekedéssel jó ellátott, ugyanakkor a beavatkozási terület tengelyét képező Nádasdi utcán is végig közlekedik két buszjárat (7 és 17) - igaz, elég ritkásan. A terület feltáró útja Nádasdi utca, amely kétirányú forgalom és buszközlekedés bonyolítására is alkalmas. Az innen nyíló kisebb utcák is burkoltak, ugyanakkor számos közöttük – Nap, Hold, Csillag - már zsákutcák, azokon átmenő forgalom nincs.

A Pécsi utca – korábbi rendeltetésének megfelelően – igen széles burkolatú, gyakorlatilag párhuzamos közlekedésre is alkalmas lenne. A telep /beavatkozási terület lakossága jelentős arányban közlekedik kerékpárral, kerékpár sáv műszakilag elhelyezhető lenne – sajnos a jelen pályázati feltételek erre nem adnak lehetőséget, mivel országos hálózathoz nem csatlakozna

Társadalom

A kijelölt telep döntően lakófunkciójú, ugyanakkor speciális beékelődés két – mutatóiban - némiképp jobb helyzetű városrész-elem között. Társadalmi-szociális megítélését nagyban befolyásolják azok a szubjektív értékítéletek is, amelyek az adott terület szocio-kulturális megítéléséből fakadnak.

A romák foglalkoztatásáról elmondható, hogy munkalehetőség hiányában sokuknak a családi pótlék és a szociális segélyek - ideiglenesen esetleg önkormányzati közmunkák és mezőgazdasági idénymunkák - biztosítják a megélhetéshez szükséges jövedelmet. Emiatt a roma háztartások közel fele tartós szegénységben él.

Az országos statisztikai becsléseket tekintve általában véve a következő tendenciák figyelhetők meg: a romák foglalkoztatottsági szintje durván a fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse, az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem roma népességnek. A cigány nők kétszeresen is hátrányban vannak a mindennapi élet számos területén, így a foglalkoztatásban is. Nőként a gyermeknevelés és a családi élet biztosítása megnehezíti az iskolák elvégzését, egy teljes értékű munkahely megszerzését és megtartását, és mindez fokozottan így van a romák körében a korai gyermekvállalás és magasabb gyerekszám miatt.
2012. október 1-jétől lakhatási támogatás nyújtható a Nemzeti Foglalkoztatási Alapból az álláskeresők munkaerő-piaci helyzetének javulása, elhelyezkedési esélyeik növelése érdekében. (Kaposváron 13 db igény érkezett.)
Az itt élők számára jellemzően a környező nagyvállalatok jelentenek munkalehetőséget (cukorgyár, húsüzem), valamint az utóbbi években jelentős arányú közmunkát szervezett számukra a Városgondnokság.

Lakásállomány

A lakásállomány komfortfokozatát tekintve a városban a legtöbb alacsony komfortfokozatú lakás a Nádasdi utca és környékén található: Kaposvár lakásállományának 3,6 %-a van ebben a városrészben, de az itteni lakások 34,2 %-a alacsony komfortfokozatú.[7]”

306 db magánház - építési idejük az 1930-2000. Az utóbbi 10 évben magánházak nem épültek. Állaguk igen vegyes: a leromlott állapotú egyszobás komfort nélküli házaktól a szépen karbantartott, többszobás összkomfortosig (utóbbiból van lényegesen kevesebb). Jellemző a 80-as évektől a 2000-es évek elejéig épület befejezetlen „szocpolos” házak – pl. a Nap utca szinte összes épülete ilyen.

Bérlakások: összesen 52 db bérlakás, építési idejük: 1930-as évek, 1995 és 2001. A legrégebbi épületek (10+10 lakás) statikai állaga is megfelelő, ugyanakkor komfort nélküliek: szoba-konyha-kamra beosztásúak. A NOSTRU szociális városrehabilitáció keretében komfortosításuk elkészül 2014-ben, ezen kívül 2X10 lakás is felújítása kerül. A többi önkormányzati bérlakás komfortos: egy, másfél vagy két szoba + konyha és fürdőszoba, hagyományos fűtéssel.

Minél délebbre megyünk a telepen belül, az épületek állaga (és környezete) annál rosszabb képet mutat.

cím	helyrajzi szám	ingatlan megnevezése	megjegyzés
Nádasdi utca	2826 hrsz	közterület	
Móricz Zsigmond utca	2941 hrsz	közterület	
Nap utca	17676/34 hrsz	közterület	
Csillag utca	17676/1 hrsz	közterület	
Nyírfa utca	2952 hrsz	közterület	
Hajnal utca	2987 hrsz	közterület	
Hold utca	3031 hrsz	közterület	
Nap utca 15.	17676/19 hrsz	beépített terület	nincs önk-i tulajdonú felépítmény rajta
Nap u. 11.	17676/23 hrsz	beépített terület	nincs önk-i tulajdonú felépítmény rajta
Nap u. 5.	17676/30 hrsz	beépített terület	nincs önk-i tulajdonú felépítmény rajta
Nap u. 18.	17676/43 hrsz	lakóház, udvar	nincs önk-i tulajdonú felépítmény rajta
Nádasdi u.	2827/1 hrsz	beépítetlen terület	
Nádasdi u. 47-49	2827/2	lakóház, udvar	12 db bérlakás
Nádasdi u. 1/a.	2851/4	lakóház, udvar, gazdasági épület	20 db bérlakás
Nádasdi u.	3026/8	beépítetlen terület	
Nádasdi u.	3026/15	beépítetlen terület	
Nádasdi u.	3034/12	lakóház, udvar, gazdasági épület	nincs önk-i tulajdonú felépítmény rajta
Nádasdi u. 78-80	17406/1	lakóház, udvar	20 db bérlakás

[7] Kaposvár Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Terve (2013. június)

Nádasdi u.	17406/2	beépítetlen terület	
Nádasdi u.	17676/52	beépítetlen terület	
Nádasdi u.	17426	szántó, rét	
Nádasdi u.	17409/1	beépítetlen terület	
Nádasdi u.	2851/3	beépítetlen terület	
Móricz Zsigmond utca	2866	beépítetlen terület	
Móricz Zsigmond utca	2867/1	beépítetlen terület	
Móricz Zsigmond utca	2871/1	beépítetlen terület	
Móricz Zsigmond utca	2878	beépítetlen terület	
Móricz Zsigmond utca	2879	beépítetlen terület	
Móricz Zsigmond utca	2883/3	beépítetlen terület	

A közösségi ház a Kaposvár, Pécsi u. 52. szám alatt épül.

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A fenti ingatlanok elhelyezkedése:

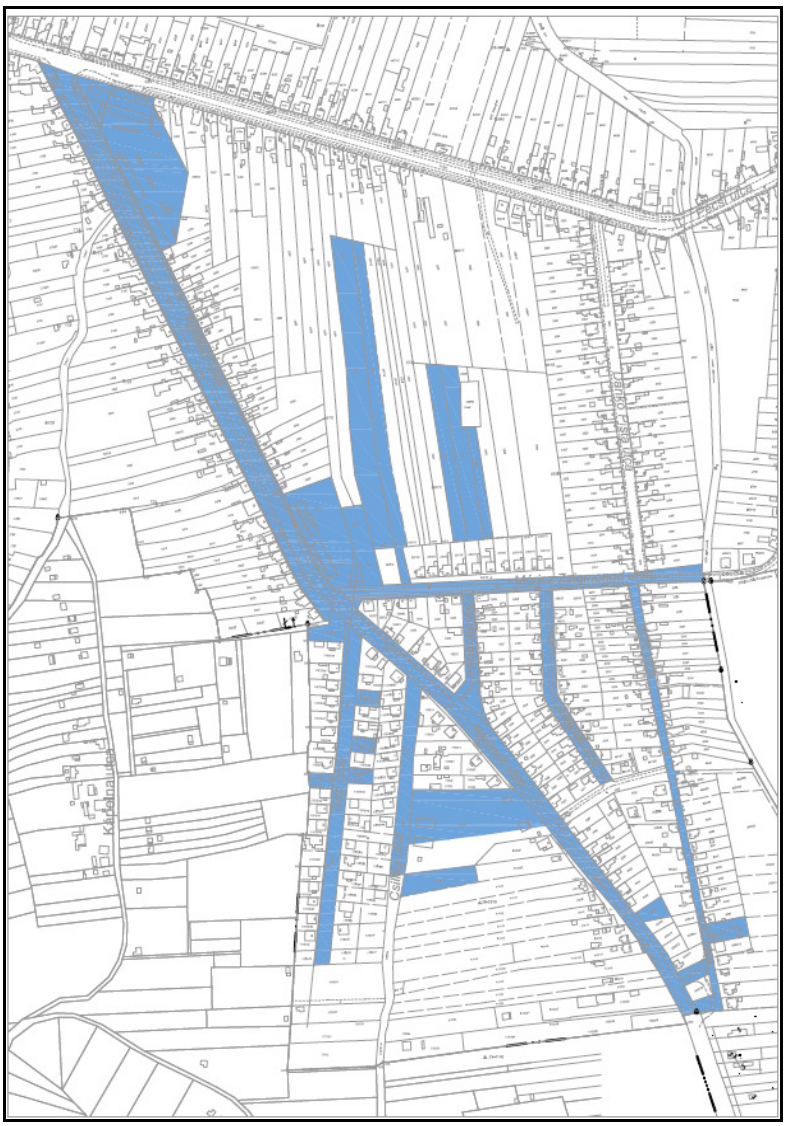

Oktatás, nevelés

A terület valamennyi utcája a körzetbeosztás szerint egységesen a Szentjakabi óvodához tartozik (amely a Kaposvári Tar Csatár Központi Óvoda tagintézményeként működik a fenntartója Pécsi u. 124. sz. alatt). A telepről a gyermekek valójában két óvodába járnak. A területen a jelenlegi óvodáztatási arány 70-75%-os, azaz az 5 évesek háromnegyede bent van a rendszerben.

Bölcsőde a telepen és közelében nincs, igény-jogosultság se nagyon, mivel a családanyák körében elenyésző a rendszeres munkavégző.

A Szentjakabi Óvodában az utóbbi 20 évben megnégyszereződött a gyermeklétszám, 2001-ben bővült 3 csoportosról 4 csoportosra, és a tervek szerint 2014 szeptemberére elkészül az 5. csoport is. 2015. szeptember 1-jétől kezdődően valamennyi 3. életévét betöltött gyermeknek óvodai nevelésben kell részt vennie, ezért is indokolt a Szentjakabi Óvoda kapacitásainak bővítése. Az óvoda gyermeklétszáma 74 fő, ebből hátrányos helyzetű 0, halmozottan hátrányos helyzetű 7 gyermek.8

Az általános iskolai körzetek tekintetében a terület utcák szét van osztva 4 iskola között:

Utcák	Körzetes iskola	Városrész
Csillag Hajnal	Berzsenyi Dániel Tagiskola	Városközpont
Hold	Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola	Városközpont
Bodrog Móricz Zsigmond Nádasdi Nyírfa	Pécsi Úti Tagiskola	Ivánfa
Nap	Zrínyi I. Magyar-Angol Tanítási Nyelvű Tagiskola	Városközpont

Körzetes iskola	Összes tanulólétszám	HH-s tanulók száma és aránya	HHH-s tanulók száma és aránya	Integráltan oktatott tanulók száma	Évfolyamon-kénti osztályok száma
Berzsenyi Dániel Tagiskola	407	132 (32,4%)	3 (0,7%)	3	2
Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola	652	155 (23,7%)	4 (0,6%)	12	3
Pécsi Úti Tagiskola	137	137 (100%)	13 (9,5%)	5	1
Zrínyi I. Magyar-Angol Tanítási Nyelvű Tagiskola	455	30 (6,6%)	1 (0,2%)	9	2

A telep gyerekek jelentős része különféle szociális okok miatt a Bárczi Gusztáv (speciális) általános iskolába jár.
A Pécsi Úti Tagiskola 1929 óta működik Kaposvár keleti szélén, a Pécsi út 45. sz. (a vasút városközpont felőli oldalán, a Cukorgyár közelében). Beiskolázási körzetébe tartozik az 1960-as években létrehozott romák által lakott terület, így tanulóik nagy része ezekből a családokból kerül ki. Az intézmény kizárólag magyar nyelven folyó roma kisebbségi iskolai nevelést-oktatást folytat. Kiemelt szerepe van az intézményben a hátránykompenzációnak, a tanulási esélykülönbségek csökkentésének, a szabadidő hasznos eltöltésének. A cigánykultúra megőrzése céljából 2004-ben bevezették a kisebbségi oktatást. .[9]

2013. március 18-án az országgyűlés elfogadta a 2013. évi XXVII. törvényt a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról, amellyel 2013. szeptember 1-jétől módosult a hátrányos és halmozottan hátrányos

[8] Önkormányzati adatszolgáltatás a 2014. évi január 15-i hatályos adatok alapján

[9] Forrás: Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv

helyzet meghatározása. Ebben többek közt szerepel, hogy „hátrányos helyzetű az a gyermek, akiről megállapítható, hogy a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben él.[10]" Ez alapján a szentjakabi szegregátumban élő mintegy 190 főnyi 14 év alatti és még több tucat 14-18 év közötti gyermek hátrányos helyzetűnek minősül.

Szociális és egészségügyi ellátás

Segélyben részesülők száma (fő)

Utcák	rendszeres szociális segély	foglalkoztatást helyettesítő támogatás	rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	lakásfenntartási támogatás
Nádasdi	14	18	322	142
Nap	2	7	94	43
Csillag	6	3	95	29
Nyírfa	0	1	22	12
Hajnal	1	2	53	37
Bodrog	0	0	0	0
Hold	6	9	107	53

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás, 2014. (Szociális Iroda)

A háztartások esetében megállapítható, hogy a rendelkezésre állási támogatásban és a lakásfenntartási támogatásban részesülők száma szoros korrelációt mutat. Ezek tehát olyan aktív korú családok, amelyeknél a kieső munkajövedelem hiánya komoly gondot okoz a család mindennapos megélhetésében.

A telepen és a tágabb körzetében megtalálhatók a legalapvetőbb alapellátási közfunkciók, amelyek karbantartottak, jó állapotúak, jól felszereltek. Ugyanakkor azonban – a Pécsi utca 52. alatti lebontott sorház helyett a Nádasdi u. 78/a-b bérházak építésén túl – a telepen és közvetlen környezetében semmiféle közfunkció-fejlesztés nem történt az elmúlt időszakban. A telep kereskedelmi szolgáltatásokkal rendkívül gyéren ellátott, a napi élelmiszercikkeken túl mindenért a „városba" járnak az itt élők.

A közelben két gyógyszertár is működik (a Pécsi út 24-ben és 54-ben). A terület a XXVII. védőnői körzetbe tartozik, amely a Pécsi u. 32-ben működik a gyermekorvosi rendelővel együtt. A felnőtt háziorvosi és körzeti fogászati rendelő pedig a Pécsi u. 67-ben van.

A telepi lakosságot kiszolgáló – a Pécsi utcában elhelyezkedő intézmények - működésének alapvető műszaki feltételei biztosítottak, jelentősebb korszerűsítésre külön pályázati forrás bevonásával lenne lehetőség. A jelenleg folyó szociális városrehabilitációs projektek közterületi fejlesztéseinek egyik fő célja a közösségi ház és a nyitott közösségi terek biztosítása és azok akadálymentes megközelítése.

Jelenleg folyó rehabilitációs projektek:

NOSTRU – szociális város-rehabilitáció 2. [11] **(**DDOP-4.1.1/C-09-2f-2012-0002). A projekt komplex, egymásra épülő beavatkozásokat tartalmaz, ami érinti a környezetet, az épületállományt és a lakosságot egyaránt. A projekt megvalósításának tervezett ideje: 2013. február 13 – 2014. június 30.

Komplex Telep-program [12] **A** 100 százalékban európai uniós támogatású projekt (TÁMOP-5.3.6-11/1, megítélt támogatás: 137 M Ft) célja, hogy a Nádasdi utca és környékén élők számára egyéni és közösségi humánfejlesztési szolgáltatásokat nyújtson, segítsen a munkahelyteremtésben, képzésekbe vonja be a

[10] 2013. évi XXVII. Törvény 45. § : a Gyvt. VIII. Fejezete kiegészítése 67/A. § (1) c)
[11] www.kvf.hu
[12] www.kaposvarmost.hu

lakosságot, továbbá különböző hasznos, szemléletformáló programokat szervezzen gyermekek és felnőttek számára egyaránt.

2014-2020 - további tervek a teleppel kapcsolatban

A Nádasdi utcai telep esetében - tekintettel az alapvető urbanizációs feltételek meglétére, valamint az itt lakók nagy számára is - nem lehet szó a telep fizikai felszámolásáról, sokkal inkább annak felzárkózását kell elősegíteni. A komplex telepprogram és a Nostru projekt ehhez kínálja a beavatkozások kritikus tömegét: mind időben, mind változatosságában és koncentráltságban, mind a beavatkozások teljes körére kiterjedő aktív együttműködés módszerére építve.

A fentiek alapján javasoljuk továbbra is szociális városrehebilitációs akcióterületként megtartani.

2.6. EGYÉB SZEMPONTBÓL BEAVATKOZÁST IGÉNYLŐ TERÜLETEK, POTENCIÁLIS AKCIÓTERÜLETEK

Korábbi akcióterületek IVS 2007-2013

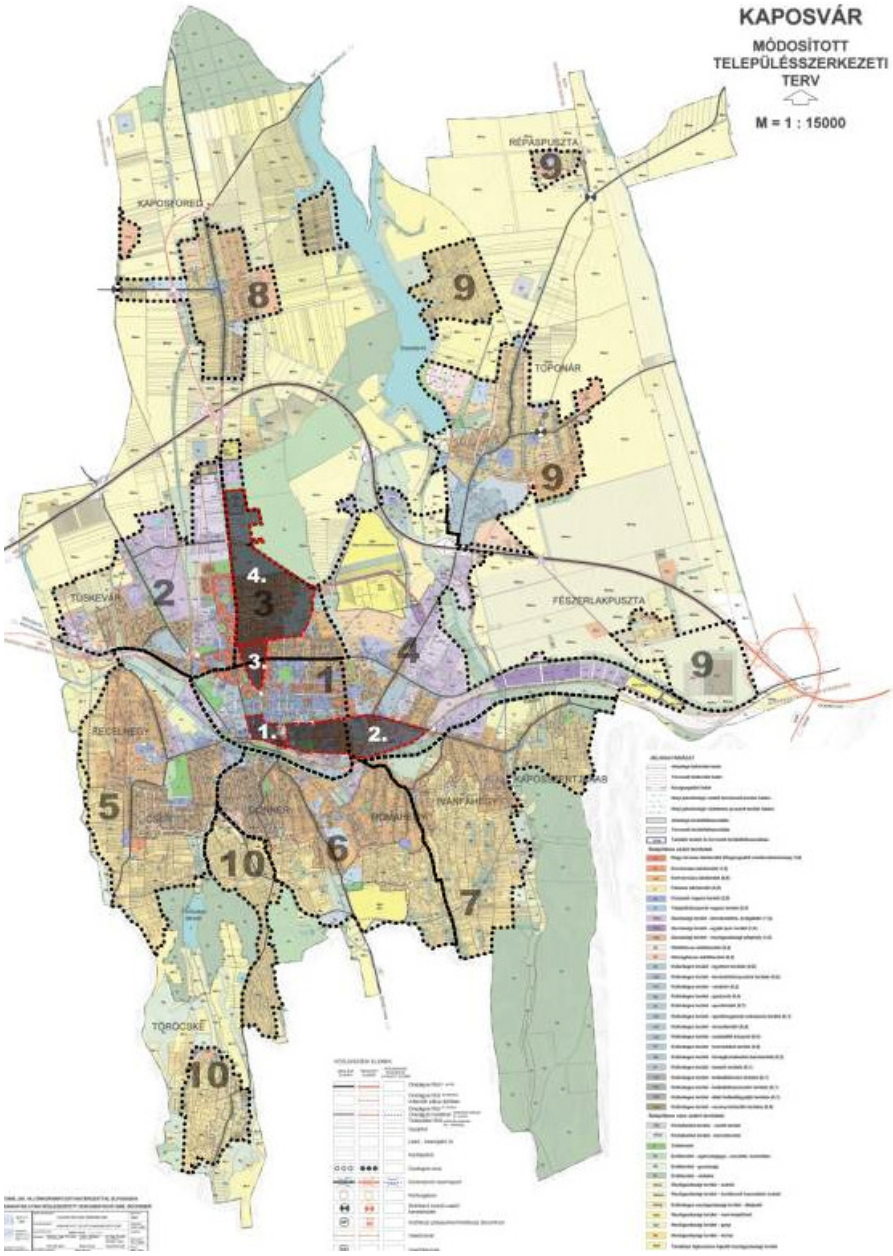

Javasolt akcióterületek 2014-2020

Akcióterület	Rehabilitáció jellege	Beavatkozás jellege
I. számú: Belváros – KKK- Kapos-völgy akcióterület	Funkcióbővítő típusú	Zöldterület fejlesztés, közlekedési fejlesztés, sportberuházás, gazdasági funkciók mellett közösségi és központi szerepének erősítése
II. számú: Cseri út és környéke	Szociális típusú	Lakófunkció erősítése mellett életminőség javítás, közösségi funkció erősítése
III. számú: Észak-nyugati városrész	Szociális típusú	Lakófunkció erősítése mellett életminőség javítás, közösségi funkció erősítése
IV. számú: Keleti iparterület	Funkcióbővítő, gazdaságfejlesztő típusú	Gazdasági funkció erősítése, K+F fejlesztések, vállalkozásfejlesztés

Javasolt akcióterületek 2014-2020

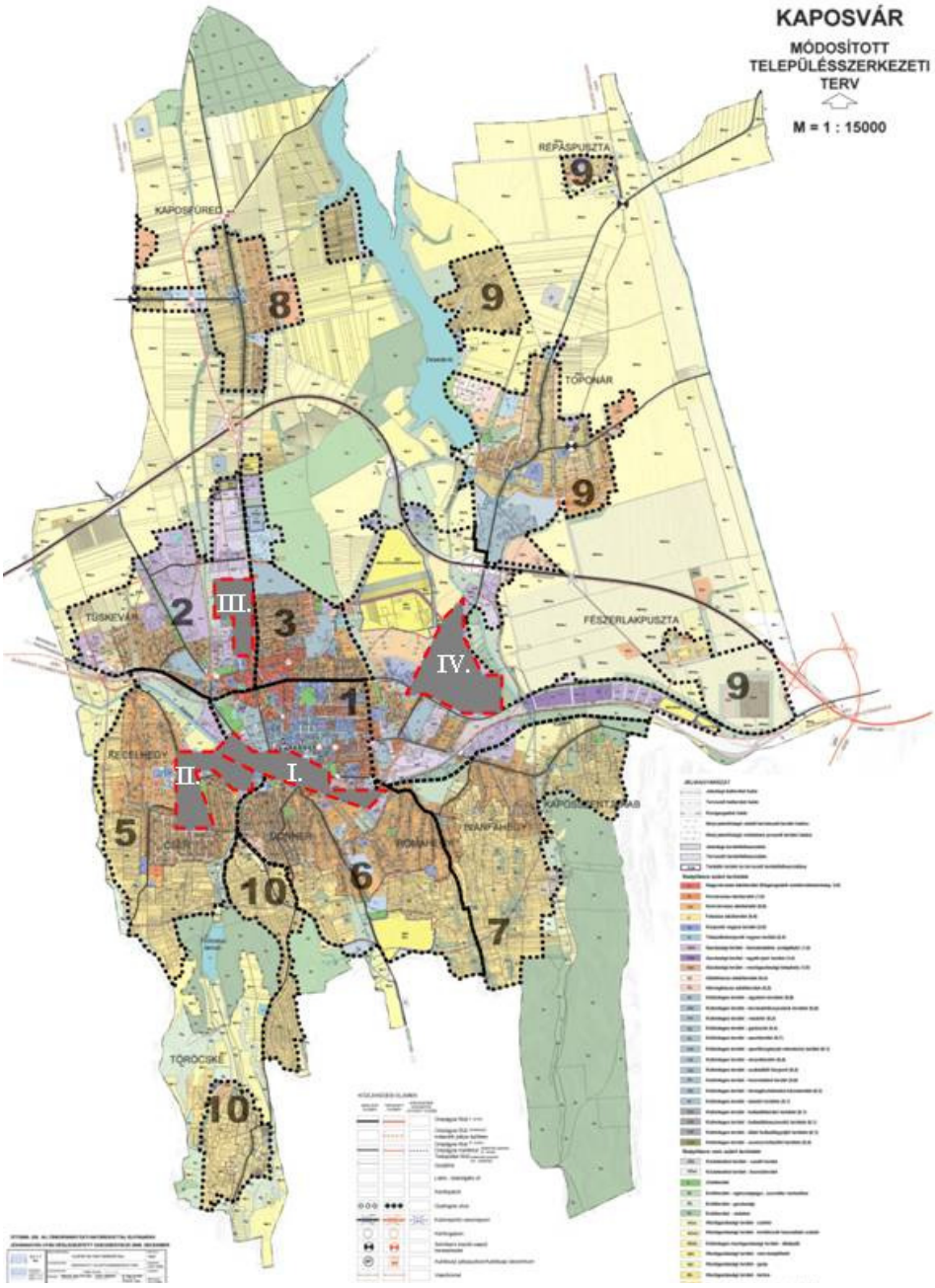

FELHASZNÁLT IRODALOM

Jogszabályok, segédletek:

- A Kormány 314/2012. (XI.8.) kormányrendelete
- A Kormány 1254/2012. (VII.19.) kormányhatározata
- Útmutató a megyei jogú városok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2013. augusztus 30.)
- A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény
- Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (2014. I. 1-től hatályos állapota)
- Somogy megye Közgyűlésének Somogy Megye Területrendezési tervéről szóló 15/2004. (XII. 27.) önkormányzati rendelete (2011. IV. 26-tól hatályos állapota)
- Somogy megye Közgyűlésének 23/2011. (IV. 1.) közgyűlési határozata
- Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20) Korm. rendelet
- A gyorsforgalmi- és a főúthálózat hosszú távú fejlesztési programjáról és nagytávú tervéről szóló 1222/2011. (VI. 29.) Korm. határozat
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. Törvény
- 2013. évi XXVII. Törvény a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyary Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról, 45. §
- A helyi építészeti értékek védelméről szóló 38/1995. (X. 16.) önkormányzati rendelet
- Kaposvár Megyei Jogú Város településképi védelméről szóló 2/2013. (I.21.) önkormányzati rendelete
- A településszerkezeti tervről szóló 377/2005. (XII. 14.) önkormányzati határozat
- A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény
- A régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 393/2012. (XII. 20.) Korm. rendelet
- Egyes ingatlanok műemlékké nyilvánításáról, valamint műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról, illetve műemléki védettségének megszüntetéséről szóló 53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelet
- Egyes ingatlanok műemlékké, valamint műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról, illetve műemléki védettségének megszüntetéséről szóló 9/2009. (III. 6.) OKM rendelet
- A Deseda-tó és környéke helyileg védett természetvédelmi területté nyilvánításáról szóló 22/1994. (V. 18.) önkormányzati rendelet
- A város egyes területeinek, fasorainak és fáinak védetté nyilvánításáról szóló 27/2001. (VI. 12.) önkormányzati rendelet
- Kaposvár MJV területe „a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területen lévő települések besorolásáról” szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet

Szakági dokumentumok, tanulmányok:

- Somogy megye Területfejlesztési Koncepciója - Helyzetelemzés (Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal, 2012. november)
- Kaposvár Integrált Városfejlesztési Stratégiája, 2008.
- Kaposvár hosszú távú településfejlesztési Koncepciója (2004. mód.:2009.)
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program - Operatív Program Tervezés 2014-2020 (2013. szeptember 30. Készítette a Nemzetgazdasági Minisztérium a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal közreműködésével)
- Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv - Somogy megye, 2013-2018. (Oktatási Hivatal, Somogy Megyei Kormányhivatal)
- Kaposvár megyei jogú város lakosságának népegészségügyi helyzete (Somogy Megyei Kormányhivatal, Kaposvár Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézete, 2013.)
- Kaposvár egészségterve
- Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata és Kaposvár-Sántos Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója (2013.)
- Civil koncepció (2009. Kaposvár MJV Önkormányzata)

- Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata és Kaposvár-Sántos Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulás Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója (2013.)
- Kaposvár Megyei Jogú Város Civil koncepciója (2009.)
- Kaposvár Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Terve (2013. június)
- Kaposvár Megyei Jogú Város Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve (2007-2013.)
- Kaposvár város környezetvédelmi programja (2004-2010.)
- Intermodális pályaudvar és kapcsolódó közösségi közlekedési fejlesztések részletes megvalósíthatósági tanulmánya (Utiber Közúti Beruházó Kft. 2013.)
- Örökségvédelmi hatástanulmány (Arker Stúdió Építészeti és Kereskedelmi Kft., 2005.)
- Kaposvár várostörténeti tanulmányok (Peregi Tamás: Kaposvár urbánus fejlődősének tényezői és a városrendezés), valamint az Örökségvédelmi Hatástanulmány alapján
- Hatályos településrendezési tervek alátámasztó munkarészei (BFVT Kft. 2005.)
- Kaposvár Komplex Turisztikai Fejlesztése tanulmány (OTP Hungaroprojekt, 2010.)
- Komplex telepprogram Közösségi Beavatkozási Terve

Statisztikák:

- KSH 2011. évi Népszámlálás adatai
- KSH Területi statisztikai évkönyvek
- KSH Somogy megyei statisztikai évkönyvek
- önkormányzati adatszolgáltatás az intézmények saját jelentései

Weboldalak:

www.kaposvar.hu

www.kvf.hu

www.ksh.hu

www.teir.hu

www.terport.hu

www.oktatas.hu

www.klik.hu

www.felvi.hu

www.afsz.hu

www.maps.google.hu

Kaposvár Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója és Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2014-2020.

Megalapozó vizsgálat - Összegzés

1. Helyzetfeltáró és Helyzetelemző Munkarész

2. Helyzetértékelő Munkarész

MEGBÍZÓ: **Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata**

KÉSZÍTETTE: **ECORYS MAGYARORSZÁG Kft.**

TÉR-T-REND Kft.

2014. május

TARTALOM

1. Helyzetfeltáró és helyzetelemző munkarész ... 3
Bevezetés ... 3
1.1. Településhálózati összefüggések, térségi kapcsolatok ... 3
1.2. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések ... 3
1.3. Területrendezési tervekkel való összefüggések ... 3
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai ... 5
1.5. A hatályos településfejlesztési döntések bemutatása ... 5
1.6. A településrendezés tervi előzményeinek vizsgálata ... 6
1.7. A település társadalma ... 6
1.8. A település humán infrastruktúrája ... 8
1.9. A település gazdasága ... 10
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere ... 11
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások ... 12
1.12. Táji és természeti adottságok ... 12
1.13. Zöldfelületi rendszer ... 12
1.14. Épített környezet ... 13
1.15. Közlekedés ... 13
1.16. Közművek, energiapolitika ... 14
1.17. Környezetvédelem ... 15
1.18. Kaposvár európai uniós támogatásai a 2007-2013-as programozási időszakban ... 15
2. Helyzetértékelés ... 16
2.1. Tematikus SWOT-elemzés ... 16
2.2. Összefüggések vizsgálata, fejlesztési kihívások ... 18
2.3. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek ... 21
2.4. Fejlesztési potenciállal, illetve átalakulással érintett területek ... 22
2.5. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek ... 23
2.6. Potenciális akcióterületek ... 25

1. HELYZETFELTÁRÓ ÉS HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

Bevezetés

Kaposvár Megyei Jogú Város 2013-14-ben felülvizsgálja a hatályos fejlesztési dokumentumait és a 314/2012.(XI.8.) kormányrendeletnek megfelelően – kidolgozza a város középtávú Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) és hosszú távú Településfejlesztési Koncepcióját (TFK). A Belügyminisztérium „Útmutató a megyei jogú városok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (2013. augusztus 30.) c. segédlete szerint, amennyiben nem a településrendezési eszközök módosítása a tervezés célja, hanem a stratégiaalkotás és fejlesztési területek kijelölése, úgy a helyzetfeltárásban elsősorban az 1.7, 1.8, 1.9, 1.10. fejezetekre kell koncentrálni. Az ITS és a koncepció dokumentumait komplex tartalmuk miatt egy szakmai tervezőcsoport készíti. A szakmai irányítást Kaposvár Megyei jogú Város Főépítésze végzi a Polgármesteri Hivatal irodáinak bevonásával. Minden egyes munkafázisban kiemelt jelentősége van a tervezők, szakértők, a döntéshozók és az érintettek folyamatos, aktív párbeszédének, amely kiegészül egy széleskörű partnerségi folyamattal.

1.1. Településhálózati összefüggések, térségi kapcsolatok

Somogy megye településszerkezetére egyrészt a városhálózat fejletlensége, másrészt a kistelepülések magas aránya jellemző, ez meghatározza Kaposvár erős központi szerepkörét. Kaposvár a magyarországi városhierarchiában elfoglalt helyzete alapján teljes értékű megyeközpont és részleges regionális központ. Az országos térszerkezetben a külső városgyűrű részét képezi, ugyanakkor nem rendelkezik több megyére kiterjedő térszervező potenciállal.

2013-ban - a járási rendszer újbóli bevezetésével - Somogyban 8 járás alakult. A Kaposvári járás lényegében a korábbi kaposvári és a kadarkúti kistérségek összevonásával alakult meg. A járási funkciók kaposvári központtal működnek – szintén erősítve a város közigazgatási szerepkörét.

Kaposvár MJV a környező településekkel konzultálva határozta meg az őt körülvevő várostérséget, melyben 7 összevont funkcionális csoportot különítettek el (Közigazgatás – államigazgatás; gazdaság - munkába járás; közlekedés – infrastruktúra; oktatás; egészségügy – szociális szolgáltatások; kultúra – turizmus – rekreáció).

Kaposvár számára a leginkább előnyöket hordozó területek lehetnek az agrárágazatok, a kereskedelmi és logisztikai szolgáltatások, a regionális kulturális szerepkör (színház, képzőművészet, kiállítás, vásár), illetve a rekreációs és turisztikai szolgáltatások), valamint a felsőoktatás, ahol a Kaposvári Egyetem bizonyos képzési területeken, de kiváltképp a kutatás-fejlesztési tevékenységben is komparatív előnyöket tud felmutatni.

1.2. Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések

A Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció[1] Kaposvárt „a külső városgyűrű meghatározó gazdasági szerepkörrel rendelkező városai” közé sorolja jellemzően agráripari arculattal.

Somogy megye Területfejlesztési Koncepciója (2014.) Kaposvár centrum szerepének erősítését, a város és vonzáskörzetének fejlesztését irányozza elő. A nagyvárosi infrastruktúrák és szolgáltatások folyamatos fejlesztése, a munkahelyek megtartása és bővítése, a humánus városi környezet kialakítása, a gyors és biztonságos közlekedési kapcsolatok megteremtése, valamint a szabadidő értékes eltöltését biztosító fejlesztések együttesen eredményezik Kaposvár fenntartható fejlődését, európai középvárosi státuszának megerősödését.

1.3. Területrendezési tervekkel való összefüggések

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. Törvény (OTrT) 2014. január 1-től hatályos szerkezeti tervlapja országos jelentőségű szerkezeti elemként a következőket tartalmazza:

- M9-es gyorsforgalmi út, a város központi belterületétől északra, a jelenleg 61. számú Dunaföldvár - Dombóvár - Nagykanizsa másodrendű főút Kaposvárt elkerülő szakasza nyomvonalán. A vonatkozó kormánydöntés szerint[2] ennek megvalósítása 2x1 sávos autóútként Kaposvár-kelet – Bonyhád kelet

[1] Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

[2] A gyorsforgalmi- és a főúthálózat hosszú távú fejlesztési programjáról és nagytávú tervéről szóló 1222/2011. (VI. 29.) Korm. határozat alapján

szakasza a II. programciklusban (munkaütemezés szerint 2017–2020), a Pacsa (M75) – Nagykanizsa – Kaposvár-nyugat a IV. programciklusban (munkaütemezés szerint 2025–2027) között várható.

- A 61. sz. másodrendű főút.
- A 67. sz. másodrendű főút.
- Kaposvár térségében halad az OTrT szerint tervezett nagysebességű vasútvonal Horvátország – Gyékényes – Budapest – Záhony – Ukrajna nyomvonalon (V. sz. transzeurópai közlekedési folyosó hazai szakasza).
- A 41. számú Dombóvár – Gyékényes – Horvátország országos törzshálózati vasúti pálya. Ennek fejlesztése, korszerűsítése, a nyomvonal korrekciója Kaposvár közigazgatási területét érintően a tervezett intermodális pályaudvar (Kaposvári Közlekedési Központ, továbbiakban KKK) projekt részeként megvalósul.
- Belső-somogyi kerékpárút, Kaposmente kerékpárút.
- A térségben található taszári repülőteret "egyéb kereskedelmi repülőterek és kereskedelmi repülőtérré fejleszthető repülőterek" egyikeként kezeli.

Kivonat az Országos Területrendezési Tervből - Az ország szerkezeti terve

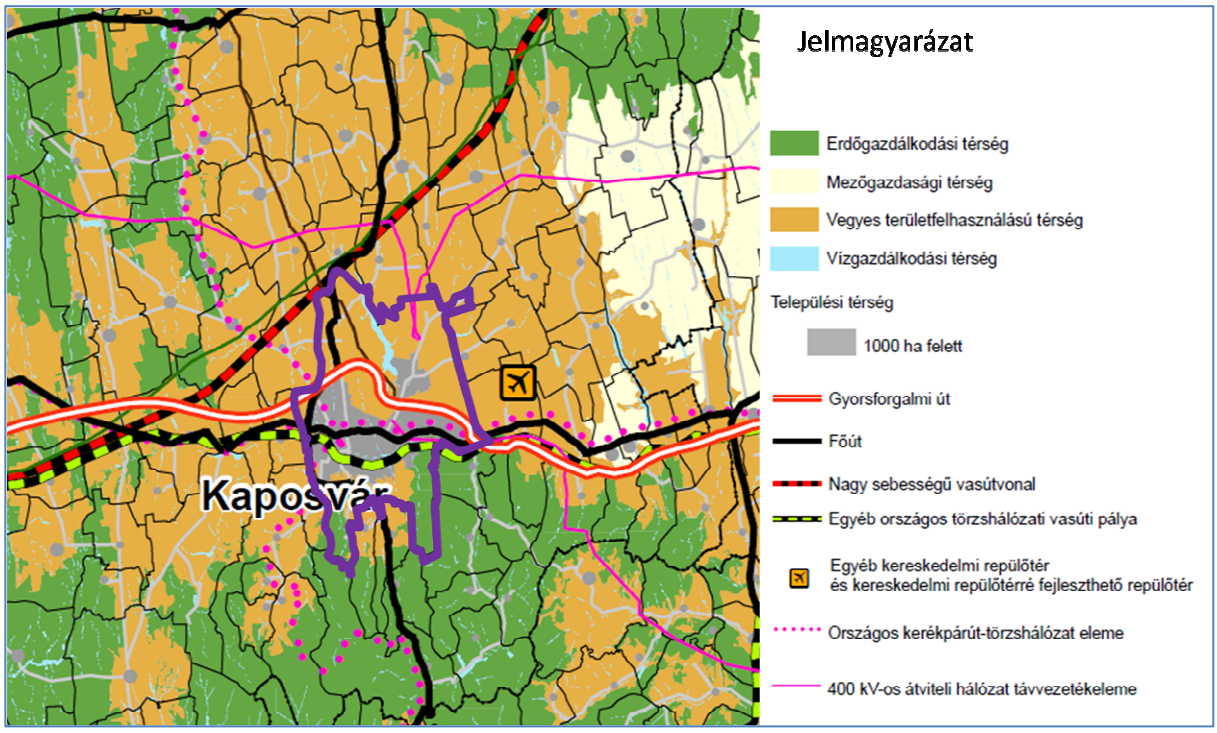

A város közigazgatási területe érintett az országos ökológiai hálózat övezetével, az Orci-patak és Deseda-patak mentén, a Deseda-tó környezetében, a Kapos völgyében lévő beépítetlen területek egy részén, és a nagyobb összefüggő erdőterületeken. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe és jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe kisebb kiterjedésű foltok tartoznak Fészerlakpuszta, Répáspuszta, Kaposfüred környezetében, és a központi belterülettől nyugatra eső részen. A kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetébe jellemzően az üzemtervezett erdőterületek kerültek. A közigazgatási terület érintett az országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetével (ez 2014. december 30-ig hatályos és a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete váltja majd fel). Az övezet területéhez tartozik a Deseda-tó és környezete, valamint a közigazgatási terület déli erdőkkel, és szőlőhegyekkel borított területe. Ezeken a területeken meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat jellemzőit. Országos vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozik a Deseda-tó környezete.

Somogy megye területrendezési tervét 2015. december 31-ig kell összhangba hozni az OTrT rendelkezéseivel, így a felülvizsgálat ismét időszerűvé válik. A megyei terv és az OTrT összhangba hozataláig az országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat az OTrT-ben szereplő nyomvonal és előírások szerint kell figyelembe venni.

A megyei területrendezési terv egyes terület-felhasználási kategóriákra és övezetekre vonatkozóan meghatároz bizonyos irányelveket[3], melyek közül Kaposvár szempontjából a legfontosabbak:

- A mezőgazdasági tájhasználat prioritása a várostól északra lévő árutermelő gazdálkodásra kedvező, lankás, dombvidéki térségben;
- A több funkciós mezőgazdaság elvének megfelelően az agrárturizmus fejlesztése. A táj történeti karakterét őrző környezetkímélő tájgazdálkodás összehangolható a lovas turizmussal, az ismeretterjesztéssel, génmegőrzéssel és az ezekhez kapcsolódó ökoturisztikai fejlesztésekkel.
- A tórendszerek többcélú hasznosítása.
- A szőlőhegyek, volt zártkertek területeit kertes mezőgazdasági területként indokolt szabályozni. A szuburbanizációs törekvéseknek csak a legmagasabb infrastrukturális és településépítészeti - tájépítészeti arculati követelmények teljesítése mellett szabad teret engedni.
- A vadgazdálkodás, vadászturizmus és kiránduló turizmus térségi szintű összehangolása a többcélú erdőgazdálkodás fejlesztése.
- A somogyi táj egyediségét adó, történeti hagyományokon alapuló mozaikos tájszerkezet megőrzése.
- A gazdaságfejlesztés feltételeit elsősorban Kaposvár és Taszár barnamezős területein javasolt fejleszteni, a zöldmezős beruházásokat pedig a lehető legkisebb mértékűre korlátozni. Új területek kijelölése a térség területén csak akkor indokolt, ha a meglévők már legalább 50 %-os telítettségűek és folyamatos a befektetői érdeklődés – ekkor is lehetőleg koncentráltan, a már meglévő gazdasági területek szomszédságában, kompakt módon kell kialakítani.

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

Összefoglalóan megállapítható, hogy majdnem minden környező település jelölt ki fejlesztési területeket - elsősorban lakó és gazdasági területhasznosítási céllal - a megyeszékhelyhez való közelségre alapozva. Ezek külön-külön nem, csak összességében számottevőek, azonban tényleges hasznosításuk, beépítésük realitása kicsi. Át kell gondolni a térség jelentősebb kerékpáros és turista útvonalainak hálózati rendszerét, összekötve a jelentősebb turisztikai célpontokkal.

A környező településekkel kapcsolatos legfontosabb megállapítások:

- Taszár közigazgatási területén térségi jelentőségű terület a reptér területe és a bázis hosszú távú hasznosítása bizonytalan, a tervek a jelenlegi állapotot konzerválják. Zajterhelési védőövezet kijelölése nem történt meg. A településszerkezeti terv szerint Kaposvár közigazgatási területének határát 60 dBA zajszint érheti el.
- Cserénfa településszerkezeti terve több jelentősebb turista- és kerékpárút nyomvonalat is kijelöl, ezek Kaposvár közigazgatási területéhez a Nádasdi-erdő és Városerdő részeken csatlakoznak.
- Juta településszerkezeti terve a 6701. jelű Kaposvár-Fonyód összekötő út mentén Kaposvár közigazgatási területéhez csatlakozóan jelöl jelentős kerékpárutat.

1.5. A hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

Kaposvár Hosszú Távú Településfejlesztési Koncepciójában[4] megfogalmazott jövőkép szerint Kaposvár célja a regionális társközpont és kistérségi központ szerepkör erősítése, a természeti-, települési- és társadalmi környezetében harmonikusan fejlődő sokszínű, városias település létrehozása, a fejlődés folyamatos fenntartásával a hetvenezres város lakóinak otthonát, életminőségük magas színvonalának, biztos megélhetésüknek és nyugodt, kulturált életfeltételeik biztosítása.

Kaposvár MJV Közgyűlése a 62/2008. (IV.16.) sz. önkormányzati határozatával fogadta el a város középtávú fejlesztési stratégiáját (Integrált Városfejlesztési Stratégiája, IVS) amely a fejlesztések célrendszerén kívül városrészenként is megfogalmazta a legfontosabb feladatokat. Az IVS részeként Antiszegregációs terv is készült, melynek célja, hogy konkrét intézkedéseket dolgozzon ki a szegregáció oldására.

[3] Somogy megye közgyűlésének 23/2011. (IV. 1.) közgyűlési határozata alapján

[4] Készült 2004-ben, majd 2007., 2008., 2009-ben is módosították. Legutóbbi módosítása 2011-ben történt, a 82./2011. (IV.28.) önkormányzati határozattal.

Az IVS 4 akcióterületet jelölt ki:

(1) Belvárosi (funkcióbővítő)
(2) Vásárcsarnok és környéke (funkcióbővítő)
(3) Sávház és környéke (szociális)
(4) Sportcsarnok és környéke (funkcióbővítő)

Továbbá 4, hosszabb távon fejlesztendő területet:

(A) Pécsi u.- Nádasdi u. és környéke (szociális)
(B) Volt SÁÉV-telep és környéke (funkcióbővítő)
(C) Egyetemi innovációs park (funkcióbővítő)
(D) Szigetvári út és környéke (funkcióbővítő)

Kaposvár várospolitikai céljait megfogalmazó „Kaposvár a legfontosabb – a kaposváriak programja" című 4 éves programját a 187/2010. (X.24.) önkormányzati határozattal fogadta el a város Közgyűlése. A program alapvető irányelveinek a városlakók tisztességes megélhetését, a városi szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést, a biztonsághoz való jogot fogalmazta meg. A programban négy olyan, a városra jellemző imázs kép erősítéséről döntöttek, amelyből egynek vagy kettőnek pár éven belül alkalmassá kell válnia arra, hogy erről azonosítsák be Kaposvárt:

- ➔ a Dél-Dunántúl logisztikai központja;
- ➔ a művészet, a kultúra regionális fővárosa;
- ➔ az egészséges táplálkozást propagáló, minőségi élelmiszereket gyártó város;
- ➔ vendégváró város, az egészség, az életminőség, a rekreáció, és a turizmus városa.

1.6. A településrendezés tervi előzményeinek vizsgálata

Kaposvár Megyei Jogú Város hatályos településrendezési eszközeinek alapját a 2005-ben készült tervek adják (településszerkezeti terv ás helyi építési szabályzat), melyek az elmúlt években azonban a fejlesztési igények jelentkezésével többször módosultak. Jelentősebb tervmódosítás az intermodális csomópont/KKK (vasúti és autóbusz pályaudvar) fejlesztési területén és a kórház déli tömbjében van folyamatban, ezekre a területekre változtatási illetve telekalakítási és építési tilalmat rendeltek el.

A városnak részletes szabályzata van a településrendezési szerződések előkészítésére és lebonyolítására vonatkozóan. Az elmúlt években jelentősebb városfejlesztési akcióhoz kapcsolható, infrastruktúra kiépítésre vonatkozó településrendezési szerződés nem jött létre. Néhány kevésbe jelentős, a településrendezési eszközök módosítására vonatkozó finanszírozási szerződést kötöttek, és ezek a tervmódosítások időközben elfogadásra kerültek.

1.7. A település társadalma

Kaposvár népességszáma az 1990-es évek óta folyamatosan csökken, de az országos átlagnál kisebb arányban. A legutóbbi két népszámlálás között eltelt évtizedben Kaposvár lakosságszáma mindössze 550 fővel csökkent. Ezen időszak alatt a hasonló nagyságú megyei jogú városok közül Kaposvár népessége csökkent a legkisebb mértékben.

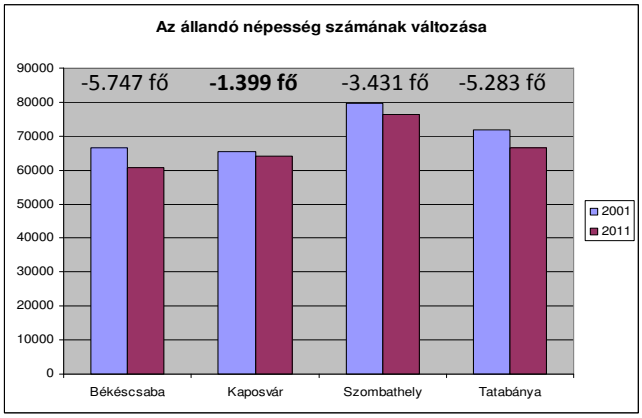

Forrás: KSH Népszámlálás 2011.

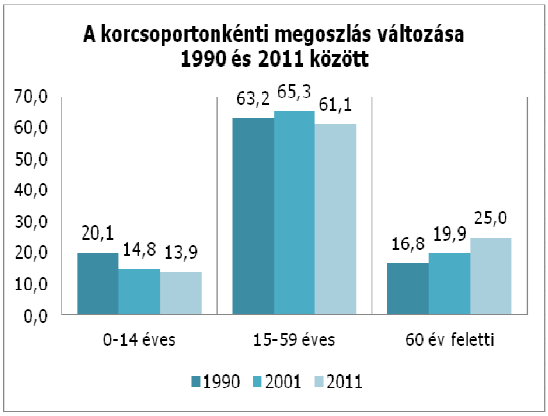

A népesség **korcsoportonkénti** megoszlása öregedő tendenciát mutat: az öregségi index - az idős népesség aránya a fiatal népességhez képest, százalékban kifejezve - 2001-ben 135% volt, 2011-ben 180,6%. Ebben egyrészt szerepet játszik az alacsony születésszám, másrészt az életminőség következtében az élettartam emelkedése is.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint Kaposváron az anyanyelvi, illetve **nemzetiségi** megoszlás a következő: magyar 94,33 %; cigány (romani, beás) 2,39 %; német 1,26 %; (a többi 1% alatti).

Kaposváron a **gazdaságilag aktív** népesség (a foglalkoztatottak és munkanélküliek együtt) kismértékű csökkenése figyelhető meg, ami összefügg a népesség korösszetételének módosulásával, és tükrözi a megváltozott országos társadalmi-gazdasági viszonyokat is. A gazdasági aktivitás aránya a 2001 és 2011 közötti időszakban nőtt, mivel a gazdaságilag aktív népesség száma mindössze 1%-kal csökkent, míg a gazdaságilag nem aktív népesség 7%-os csökkenést mutatott és így az aktívak és az inaktívak közti olló kissé zárult. A 2014. januárjában 2627 fő regisztrált munkanélkülit tartottak számon Kaposváron, amely a munkaképes korú lakosság 5,81%-át jelentette.

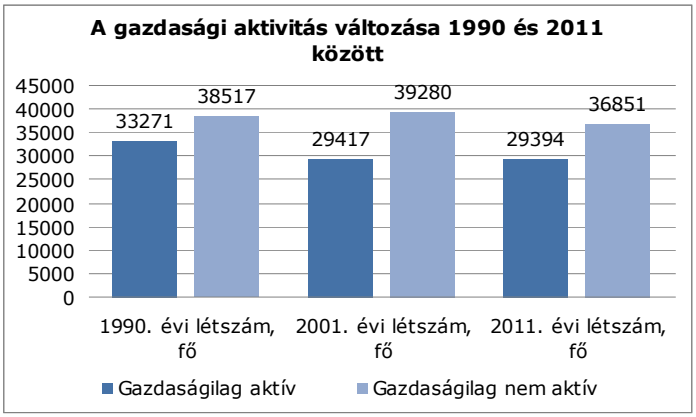

Kaposvár lakosságának iskolai **végzettség** szerinti összetétele az elmúlt évtizedekben pozitív irányba változott, és kedvezőbb mind a megyei, mind a kistérségi átlagos értékektől. 2001-ben a diplomával rendelkezők aránya a 7 évesnél idősebb népességen belül meghaladta a 13%-ot, 2011-ben pedig már 18,8%-ot. Továbbra is jelentős a legfeljebb csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (32,9%).

A népesség legmagasabb iskolai végzettsége korcsoportok szerint a megfelelő korúak százalékában, 2011. (%)

	10-X éves az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	15-X éves legalább az általános iskola 8. osztályát elvégezte	18-X éves legalább érettségivel	25-X éves diplomával
Kaposvár	0,4	96,8	56,9	23,1
Kaposvári kistérség	0,6	95,4	49,0	18,6
Somogy megye	0,8	93,6	40,6	13,8

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

Települési identitást erősítő tényezők sokrétűek, a folyamatosan bővülő zöldfelületek, a városrekonstrukció eredményként megújuló közterületek, szobrok, szökőkutak, hangulatos, emberléptékű városi környezetet eredményeznek. A Csiky Gergely Színház, a megújult Rippl-Rónai Villa, a Szentjakabi Bencés Apátság, a Desedató, a Virágfürdő és a Belváros jelentik a város indentitásának legfőbb építőköveit. 2010-ben Kaposvár elnyerte a „Magyarország legszebb főtere, főutcája" díjat, 2013-ban pedig a megyei önkormányzat által adományozott „Örökségünk – Somogyország Kincse" elismerést.

Kaposvár fesztiválváros, számos kulturális, művészeti és sportfesztivált, találkozót rendeznek éves gyakorisággal (Dorottya napi farsang, Rippl-Rónai Fesztivál, Szentjakabi Nyári Esték, Múzeumi Esték, Kaposvári Gyermek- és Ifjúsági Színházi Biennálé, Kaposvári Nemzetközi Kamarazenei Fesztivál, Youth Football Festival stb.).

Kaposvár Önkormányzata a kezdetektől figyelemmel kíséri és a lehetőségekhez mérten támogatja a városban működő **civil szervezetek**et, ennek során igen sokrétű kapcsolatrendszert alakított ki és működtet ma is a helyi civilekkel. A 2009-ben készült el Civil koncepció[5] ezen együttműködési formákat és kapcsolatrendszert foglalja össze egy egységes dokumentumban, megfogalmazva egyúttal a további partnerség irányelveit és fejlődési lehetőségeit. A városban 2014-ben több mint 300 regisztrált civil szervezet működik (72% egyesületi, 28% alapítványi formában)., Az alapítványok nagy része valamely kaposvári intézményhez kötődik, főleg oktatási téren; tevékenységük pedig igen széleskörű.

[5] 128/2009. (VI. 11.) önkormányzati határozattal került elfogadásra

1.8. A település humán infrastruktúrája

Oktatás

Kaposváron 2014-ben 6 önkormányzati fenntartású **óvoda** működik (több telephelyen, tagóvodákkal). Ezek mellett az állam és a kaposvári egyetem, illetve a katolikus egyház is működtet egy-egy óvodát. A város óvodáiban megfelelően színes a speciális nevelési programok kínálata, az intézmények tárgyi feltételei pedig folyamatosan javulnak. Az óvodák között különleges helyet tölt be a Szentjakabi Óvoda, ahol az utóbbi 20 évben megnégyszereződött a gyermeklétszám. Az óvoda megvalósítja a magyar nyelven folyó roma kisebbségi óvodai nevelést és differenciált fejlesztést. A gyermekek hátrányos szociokulturális környezete és családok alacsony szocializációs szintje miatt egyéni és mikro-csoportos foglalkozásokkal, személyre szabott felzárkóztatási tervek szerint fejlesztik a gyermekeket.

A 2020-ig prognosztizált gyermeklétszám alapján kapacitásbővítésre és –átrendezésre volt szükség, mely a folyamatban lévő beruházásokkal (csoportszoba bővítés a Szentjakabi és a Kaposfüredi Tagóvodában) 2014. őszére megoldottá válik, így az önkormányzat által fenntartott óvodák várhatóan ki tudják elégíteni az igényeket.

A Kaposvári tankerületben a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott **általános iskolákban** tanul a gyermekek legnagyobb része. A város legnagyobb közoktatási intézménye a KIK fenntartásában működő Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola, mely összesen 12 iskolát fog össze: a Kodály Zoltán Központi Általános Iskola mellett 11 tagiskolája van. A Kaposvári Egyetem, a Református Egyház és a katolikus felekezetű Kaposvári Egyházmegye is fenntart egy–egy oktatási intézményt.

Az általános iskolák tanulói létszáma	
önkormányzati	4503
nem önkormányzati	1491
összesen	**5994**

Önkormányzati adatszolgáltatás az általános iskolák jelentései alapján (2014. évi január 15-i hatályos adatok)

A **művészeti iskolá**ba (AMI) járó tanulók száma a Kaposváron a legnagyobb (1300 fő), de jellemző egy-egy nagyobb tanulószámot vonzó művészeti iskola a tankerület más részein is. 7 db állami (KIK); 2 egyházi és 10 magán fenntartású intézmény működik a városban. A művészeti oktatás markáns jelenléte hozzájárul a város kulturális, művészeti imázsának erősítéséhez.

A megye demográfiai adatai alapján középtávon a **középiskola**i tanulók száma változatlan tendenciát mutat. Kaposváron a középiskolai ellátást 15 állami fenntartású (KIK) intézmény látja el 6566 tanulóval, továbbá 3 egyéb állami intézmény 622 tanulóval, 2 egyházi 256 tanulóval és 6 magán fenntartású intézmény 822 tanulóval. A Kaposvári Tankerületben hat gimnázium működik. A szakképző intézeteket a területi elven szerveződő TISZK-ek fogják össze. A Somogy megyei TISZK-hez 11 szakképző iskola tartozik, ebből 7 működik Kaposvárott. A középiskolai tanulók 2017/18-as tanévre tervezett arányai alapján a megyei koncepció javasolja a szakközépiskolai férőhelyek tartását, és a szakiskolai férőhelyek számának növelését.

Kaposvár városának 87 általános iskolai és 1528 középiskolai **kollégium**i férőhelye van. A rendelkezésre álló infrastruktúra és kapacitás a demográfiai adatok alapján középtávon elegendő.

Kaposvár 2000 óta egyetemi város. A **Kaposvári Egyetem**nek 4 kara van: Agrár- és Környezettudományi; Gazdaságtudományi; Művészeti és Pedagógiai Kar. Ezeket egészíti ki a Diagnosztikai Intézet, az Egészségtudományi Centrum, valamit a Lovasakadémia Ágazat és a Vadgazdálkodási Tájközpont. A Kaposvári Egyetemen az állattenyésztési tudományok, valamint gazdálkodás- és szervezéstudományok területen működik két doktori iskola. Az egyetem széleskörű hazai és nemzetközi együttműködések keretében végez alap- és alkalmazott kutatásokat, továbbá széleskörű innovációs tevékenységet. Az új szakok megjelenésével jelentősen nőtt a hallgatói létszám, jelenleg a KE-re felvehető kapacitásszám 2426 fő. Kaposváron működik még a Pécsi Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karának egyik képzési központja is.

Szociális, gyermekjóléti és egészségügyi ellátás

A **Bölcsőde**i Központ irányításával az önkormányzat 5 bölcsődét tart fenn; összesen 278 működő férőhellyel. Az intézmények 75-80%-os kihasználtsággal működnek, a családi napközik száma is évről évre nő, ezért kapacitásbővítésre sincs szükség.

A **szociális szolgáltatások** biztosítása 2012-től egy integrált intézmény, a SzocioNet Egyesített Szociális és Gyermekjóléti Intézmény és szervezeti egységei közreműködésével történik. Az integrált intézmény kötelező és önként vállalt feladatait intézményei által, illetve az Önkormányzat és a civil fenntartók által kötött feladat-ellátási szerződésben foglaltak szerint biztosítja.

Kaposvár Város Önkormányzata 2008-tól kezdődően a **hajléktalan ellátás**t a Magyar Vöröskereszt Somogy Megyei Szervezetével (MVSMSZ) kötött feladat-ellátási szerződés keretében biztosítja, az infrastrukturális

hátteret a „Nyitott kapu” hajléktalan gondozási központ biztosítja. A kaposvári székhellyel működő MVSMSZ.az elmúlt időszakban számos projekteket valósított meg TÁMOP forrásból, elsősorban a munkaerőpiaci felzárkóztatást segítő szolgáltatások, valamint az „önkéntesség” elterjedésének támogatása terén
A **Kaposi Mór Oktató Kórház** 2012. január 1-én állami tulajdonba került, a fenntartója a GYEMSZI intézménye lett. A kórház a térség meghatározó egészségügyi intézménye, amely 24 órában felel 400 ezer lakos ellátásáért, és országos jelentőségű sürgősségi központot működtet. Fejlesztése jelenleg is folyik több EU-s pályázat keretén belül. Az egészségügyi alapellátás biztosítása megfelelő a városban, azonban mind az épületek, helyiségek felújítására, bővítésére, energiahatékonysági megújítására, mind az eszközállomány folyamatos megújítására szükség van.

Kulturális, sport- és közművelődési intézmények
A megye kulturális életének egyik központja a kaposvári Csiky Gergely Színház, melynek felújítása már évek óta húzódik. A Rippl-Rónai Múzeum a megye egyik legjelentősebb közművelődési intézménye és tudományos műhelye. Az Együd Árpád Kulturális Központ a város központi kulturális intézménye, a közösségi házak intézményi központja. A 2011-ben felújított 5000 m^2-es multifunkcionális „Üvegpalota” a képzési-oktatási feladatokon és térségi szolgáltatási funkciókon túl a kaposváriak és az egész térség lakói számára nyújt kulturális szolgáltatásokat. A Szivárvány Kultúrpalota 2010-ben újult meg, ahol nagy számban tartanak zenei és színpadi előadásokat, konferenciákat, valamint itt működik a Szivárvány Filmklub is. A fentieken kívül számos múzeum és kiállítóhely járul hozzá a város sokszínű kulturális és művészeti kínálatához (pl. a megújult Rippl-Rónai Emlékház, mely egy látogatóközponttal is kibővült 2012-ben). Összességében elmondható, hogy a város közművelődési infrastruktúra ellátottsága kimagasló, a színház és a sportcsarnok megújításával a nagyobb befogadóképességű rendezvénytér iránti igény is kielégíthetővé válik.
A városban számos sportegyesület működik, az atlétikától kezdve a motorsporton át a vizes és a küzdősportokig szinte valamennyi sportág művelésére van lehetőség. Nagyobb sportlétesítmények: Városi Sportcsarnok, Jégcsarnok, Kaposvári Rákóczi stadion (Bene Ferenc Labdarúgó Akadémia, melynek felújítása folyamatban van), Virágfürdő (gyógy- strand- és élményfürdő, mely uniós források bevonásával bővült 2011-ben). Kaposvár 1997 óta a Nemzet Sportvárosa cím birtokosa. Az önkormányzat kiemelkedő mértékben (költségvetésének több mint 4%-ával) támogatja a sportot. A további eredményes, és széles rétegeket megmozgató sportélet érdekében nem maradhat el a sportági infrastruktúra folyamatos javítása. A sportlétesítmények felújítása, illetve újak építése szintén kiemelt jelentőséggel bír (pl. a Rákóczi Stadion felújítása; sportuszoda építése nemzetközi szintű 10 pályás versenymedencével; új tanmedence a városi fürdőben; a Bene Ferenc Labdarúgó Akadémiánál további 2 füves nagypálya létesítése; a görpark területén nemzetközi szintű gördülősport pálya kialakítása; városligeti futópálya és szabadtéri kondipark létesítése, stb.

Lakás
Kaposvár **lakásállomány**a évről évre kismértékű növekedést mutat. A meglévő lakásállomány 2012-ben 29.149 db volt, a lakott lakások száma 26.539 db. A lakások 36%-a komfortos lakás (további 4%-a félkomfortos), és 49%-a összkomfortos, mindössze 11%-a komfort nélküli. A legtöbb alacsony komfortfokozatú lakás a Nádasdi utca környékén található: Kaposvár lakásállományának 3,6%-a van ebben a városrészben, de az itteni lakások 34,2%-a alacsony komfortfokozatú. A lakások közművel való ellátottsága jó: közüzemi vízhálózatba, szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt illetve rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya 97% feletti. A lakásállomány 89%-a rendelkezik háztartási gázbekötéssel, illetve 28%-uk távfűtési rendszerbe bekapcsolt.
Az elmúlt évtizedekre jellemző folyamat a a zártkeretekbe történő kiköltözés, mely komoly infrastrukturális fejlesztési és belterületbe való átsorolási nyomást generál az önkormányzat számára. A településszerkezeti adottságok (utcaszélesség, telekméret), valamint az infrastruktúra hálózatok kiépítésének aránytalanul magas költségei a lakossági elvárások teljesítését nem teszik reálissá.

Esélyegyenlőség
Az 2013. júniusában elkészült Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)[6] részletesen foglalkozik az esélyegyenlőség szempontjából veszélyeztetett csoportok - a mélyszegénységben élő romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők – helyzetével, megfogalmazva a fő problémákat és az ezekre való megoldási lehetőségeket, mely beavatkozások az antiszegregációs terv és a társadalmi stratégiai célok során figyelembe vételre kerülnek.
A város önkormányzata a Szociális és a Gyermekvédelmi törvényben valamint a kormányrendeletekben meghatározott kötelező feladatokon kívül több önként vállalt feladatot is ellát az arra rászorulók

[6] Helyi Esélyegyenlőségi Program a 111/2013. (VI.06.) önkormányzati határozattal került elfogadásra

esélyegyenlőségének javítása érdekében (pl.: felsőfokú oktatási intézményekben tanulók lakhatási támogatása; gyermekintézményben fizetendő személyi térítési díj támogatása; cigánytanulók ösztöndíja, stb.).

1.9. A település gazdasága

Kaposvár Somogy megye gazdasági központja. A város elsősorban a kereskedelem, közösségi és üzleti szolgáltatások terén mutat jelentős szerepet. Kaposvár jelentős ipari hagyományokkal rendelkezik, a helyi feldolgozóipar elsősorban a mezőgazdasági alapanyagokra épülő élelmiszeripart foglalja magába, továbbá jelentős a helyi gépipar szerepe is (elektrotechnikaenergetikai gépgyártás).

A vállalkozások számának főbb gazdasági ágankénti összetételét vizsgálva a szolgáltatások dominanciája állapítható meg, melyek egy része – Kaposvár központi funkciójából adódóan – megyei feladatokat is ellát. A privát és közszolgáltatást végző cégek aránya a társas vállalkozásokon belül 2012-ben meghaladta a 80%-ot. Az ipar- és építőipar alá sorolható regisztrált vállalkozások aránya stabilan 15 és 20% között mozgott az elmúlt évtizedben. A három fő nemzetgazdasági ágazat közül a mezőgazdasági vállalkozások részesedése növekedett 2002 és 2012 között a városban összesen 3%-ra.

Az ipari tevékenység elsősorban a város keleti és nyugati részén kialakult, korábban a város szélén elhelyezkedő, ma már a várossal egybenőtt iparterületeken folyik. A városban két ipari park létesült a 2000-es évek elején, amelyek lehetővé tették az elmúlt években történt jelentősebb befektetéseket. Az önkormányzat által létesített Keleti Ipari Park zöldmezős, nagy területigényű beruházásokat tett lehetővé. A területek iránti igény növekedése miatt a park keleti irányban bővítésre került, melynek eredményeként még mindig van rendelkezésre álló terület további beruházások számára. Az elmúlt időszakban új betelepülők érkeztek az iparterületre, illetve a cégek EU forrásból számos jelentős fejlesztést hajtottak végre. A VIDEOTON Ipari Parkban az elektronika, háztartási kisgépek gyártása, híradástechnika területén működő vállalkozások tevékenykednek. Jellemzően ipari, gazdasági tevékenység színhelye a Jutai út menti gazdasági övezet, mely azonban ipari park minősítéssel nem rendelkezik. Kaposváron működik az ország egyetlen cukorgyára, mely mintegy 3 milliárdos fejlesztéssel bővült 2013-ban. A hazai fogyasztási igények egyharmadát fedező cukorgyárban 216 főt foglalkoztatnak, mely idényjelleggel további 100 fővel bővül.

A kereskedelmi ellátásban minőségi változást eredményezett a – térségi vonzású – bevásárlóközpontok létesítése, amelyek ugyanakkor erőteljes átalakulást hoztak Kaposvár kiskereskedelmi hálózatában. Az elmúlt évek városrehabilitációs programjainak hatására megújult belváros jó lehetőséget teremtett szakosodott kiskereskedelmi egységek, vendéglátóhelyek létesítésére. A világgazdasági válság hatása azonban a helyi kereskedelmen is éreztette hatását, mely elsősorban a kisvállalkozásokat, a hagyományos utcai kereskedelmi egységeket érintette komolyabban.

A kaposvári idegenforgalmat elsősorban a belföldi turisztikai kereslet határozza meg. A külföldi vendégek és vendégéjszakák aránya az elmúlt évek során 15-20%-os arányt mutatott az összesből. Az idegenforgalmi szektor az egyik legdinamikusabban növekvő ágazat, mely az idegenforgalmi célterületeken a gazdaság sokrétű fejlődését segíti. Kaposvár idegenforgalmi potenciálját tekintve, azok hatékonyabb kihasználásával a szektor növekedése sok szálon járulhat hozzá a város gazdaságának élénkülséhez.

Helyi iparűzési adó Kaposváron 2013-ban meghaladta a 2,7 milliárd Ft-ot, mely 25%-al magasabb az elmúlt évekhez képest. Az adózók száma (székhellyel vagy telephellyel rendelkező cégek) 2013-ban 8500 volt, mely 5%-os növekedést jelentett az előző időszakhoz képest.

Ahhoz, hogy Kaposvár tartósan versenyképes legyen, az egyik legfontosabb feltétel az innovatív város fejlesztése. Kaposváron a Kaposvári Egyetem erősíti az innovációt és a K+F tevékenységet. Az Egyetem elsősorban a multidiszciplináris agrárkutatások területén tud jelentősebb hatást gyakorolni a régió gazdasági életére. Kaposvár versenyképességéhez jelentősen hozzájárul a helyi üzleti infrastruktúra, melynek fontos részei a vállalkozásfejlesztő inkubátorház, a helyi ipari parkok, illetve a meglévő vállalkozásfejlesztési szervezeti hálózat. A versenyképesség további tényezői a biztonságos, magas minőségű, versenyképes áron nyújtott közműszolgáltatások.

A lakáspiaci szegmensek közül a legkeresettebbek a belvárosi hagyományos társasházi lakások, illetve az újszerű családiházas, ikerházas vagy kis társasházas területek a városban. A jövőben, a kereslet növekedésével igény lehet az elérhető árú családiházas területek illetve társasházak építésére alkalmas telkek iránt. Az ipari ingatlan szegmensben stabil kereslet és árviszonyok voltak jellemzősek az elmúlt időszakra. A szegmens leginkább a keleti ipari övezetben, a Videoton Ipari Parkban és a város nyugati részén a Jutai út mentén helyezkedik el. A város élénk ipari szektorának köszönhetően a kereslet stabil. Elérhető árú, jól megközelíthető ipari telkek iránt középtávon nőhet a kereslet. A bérelhető kereskedelmi egységek árszínvonala hasonló a

dunántúli középvárosok hasonló hagyományos illetve modern szegmenseihez. A nagyméretű hipermarketek és szakáruházak a belváros nyugati szélén kaptak helyet, mely konkurenciát állított a hagyományos belvárosi kiskereskedelemnek és ott a kereslet csökkenését okozta. A hazai ingatlanpiac rövid-és középtávú kilátásai jelenleg bizonytalanok, várhatóan a következő 10 évben a fejlesztői dinamika, kínálatbővülés nem éri el a válságot megelőző évek szintjét.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

A gazdaságfejlesztés egyik alapfeltétele a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az önkormányzat gazdálkodása elválaszthatatlan az államháztartástól. Az ágazati jogszabályok változása, az adórendszer esetleges átalakítása az önkormányzat pénzügyi szabályozását is befolyásolhatják. Az elmúlt évtizedek azt mutatták, hogy az **önkormányzatok költségvetés**i rendszerét gyakran érték jogszabályi változásból adódóan olyan külső hatások, mely kihívásokra a jövőben is felkészültnek kell lennie.

A Kaposvári Önkormányzat bevételei 2010-2013 között az állam által átvállalt feladatfinanszírozás hatására – 27,8 milliárd Ft-ról 18 milliárd Ft-ra – csökkentek. A helyi adó Kaposvárott 1991 szeptemberében került bevezetésre, a legnagyobb összegben a helyi iparűzési adó járul hozzá az önkormányzati bevételekhez, a 2010 és 2013 közötti időszakban 1,9 milliárd forintról 2,7 milliárdra emelkedett.

A 2013-ban a Kormány és a Kaposvár önkormányzata által elfogadott megállapodás értelmében az állam a város hitelállományának 100%-át átvállalta. A döntés hatására egyrészt csökkennek a város hiteltörlesztésre fordítandó kiadásai, másrészt növekedhet a hitelképessége is.

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata a **településfejlesztési tevékenységé**t a Titkársági Igazgatóság koordinációja alatt végzi. A stratégiai anyagok elkészítésében a Főépítészi Iroda lát el szakmai koordinációs feladatokat. A településfejlesztési témákat a Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Műszaki Bizottság tárgyalja. Az anyagok belső egyeztetésében részt vesznek az illetékes alpolgármesterek illetve irodák és igazgatóságok, valamint az önkormányzati határozattal elfogadott partnerségi egyeztetés szabályai[7] szerinti résztvevők (lakosság, civil és egyházi szervezetek). A területrendezéshez kapcsolódó feladatokat a Főépítészi Iroda látja el. Az építésügyi és területfejlesztési ágazaton belül a Közgyűlés feladat- és hatásköréhez kapcsolódva döntés-előkészítést végez és a végrehajtásban közreműködik. A hivatalon belül a településfejlesztési és gazdaságfejlesztési projektek műszaki előkészítését, lebonyolítását, koordinálását a Műszaki és Pályázati Igazgatóság végzi. A Kaposvári Városfejlesztési Nonprofit Kft. Kaposvár városfejlesztési, város-rehabilitációs projektjeinek tervezési és menedzsment feladatait látja el. A társaság elsősorban az Európai Uniós forrásokból finanszírozott pályázatok elő- és elkészítésével, a pályázatok lebonyolításával, menedzsmentjével és elszámolásával foglalkozik, szorosan együttműködve a Műszaki és Pályázati Igazgatósággal. 2009-ben alakult Kaposvár és a Zselic és vidéke Turisztikai Desztináció Menedzsment Egyesület, jelenleg 38 taggal rendelkezik, az egyesült célja a termék-, illetve szolgáltatásfejlesztés.

A **vagyongazdálkodás** szűken vett értelmezés szerint a nem önkormányzati alapfeladat ellátását szolgáló vagyonelemekkel kapcsolatos bevételszerző tevékenységet, illetve ezek értékesítését jelenti, a tágabb értelmezés szerint az önkormányzati gazdálkodás komplex, átfogó tevékenység, ami magában foglalja a teljes vagyonelemekkel való gazdálkodást is. Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata közép –és hosszú távú vagyongazdálkodási terve számba veszi az önkormányzat vagyonát, és Kaposvár város fejlesztési elképzeléseinek megfelelően megfogalmazza a hatékony vagyongazdálkodás legfontosabb célkitűzéseit és feladatait, valamint megalapozza azt, hogy a vagyonnal való gazdálkodás tervszerűen, átláthatóan az önkormányzat fő célkitűzéseivel összhangban, de a változó körülményekhez alkalmazkodva valósuljon meg. Kaposvár Megyei Jogú Város Közgyűlése a 2012. évben fogadta el új önkormányzati rendeletét az önkormányzati vagyongazdálkodásra vonatkozóan[8] a megváltozott jogszabályi háttérre – az elfogadásra került Nvtv.-re és Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011.évi CLXXXIX. törvényre - tekintettel.

[7] 6/2014. (I.24.) önkormányzati határozattal került elfogadásra.

[8] Az önkormányzat vagyongazdálkodásáról szóló 59/2012 (X.03.) számú önkormányzati rendelet

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A Kaposvári Közszolgáltató Holding Zrt. 2011. január 1-én kezdte meg működését. Több tagvállalatával együtt látja el Kaposvár MJV közszolgáltatásait. A Kaposvár Holding tagvállalatai:

- A Kaposvári Önkormányzati Vagyonkezelő és Szolgáltató Zrt. társasház és bérlakáskezeléssel, valamint távhő- és villamosenergia termeléssel, távhőszolgáltatással foglalkozik.
- A Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft kommunális szolgáltatásokat a lakosság és a közületek számára. Önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaságként közel 230 településen, több ezer intézmény, vállalkozás számára biztosítja a korszerű hulladékgazdálkodás feltételeit.
- A KAVÍZ Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft., (100%-ban önkormányzati tulajdonú társaság) a településeken a teljes körű ivóvíz-szolgáltatás biztosítása, valamint a szennyvízelvezetés és -tisztítás megvalósítása.
- A Kaposvári Tömegközlekedési Részvénytársaság (100%-os önkormányzati tulajdon) - menetrendszerinti közúti helyi személyszállítási feladatainak ellátása. Feladatát jelenleg 104 fő személyi állománnyal, 40 db autóbusszal bonyolítja le.
- **Deseda Kemping Kft**. A Deseda Kemping jelenleg fejlesztésre váró ingatlan, melynek sorsáról a város később dönt.
- A **Kaposvári Jégcsarnok Fejlesztő és Üzemeltető Kft**. a Városi Önkormányzattal együttműködve fedett jégcsarnokot épített. A finn licensz alapján készült létesítmény nemcsak a megyeszékhely, de az egész dél-dunántúli régió egyetlen fedett jégcsarnoka. 2007-től a Kaposvári Sportközpont és Sportiskola (korábban: Városi Sportcsarnok) kezelésébe került a Jégcsarnok.
- A **Kaposvári Nagypiac Kft.** üzemelteti a Baross Gábor utcában 2011-ben megnyílott új piac-vásárcsarnokot, amely egy megjelenésében impozáns, funkciójában korszerű, kényelmes létesítmény. A Kaposvári Nagypiac Kft. 2010. júniusában jött létre a Kapos Fürdő Kft. jogutódjaként Kaposvár MJV alapító tulajdonaként. A Kft. 2011. január 1-től csatlakozott a Kaposvári Közszolgáltató Holdinghoz, annak érdekében, hogy a működést egy közös rendszer alapján hatékonyabbá, ésszerűbbé és költségtakarékosabbá tegyék.
- Kapos Televízió és Rádió Nonprofit Kft.
- Kaposvári Élmény- és Gyógyfürdő Nonprofit Kft.
- Kaposvári Városgazdálkodási Zrt.
- Aquamedical Kft.
- Kaposvár Hulladékgazdálkodási Kft.
- Kaposvári Környezetvédelmi Kft.

1.12. Táji és természeti adottságok

Kaposvár kedvező táji-, természeti adottságokkal rendelkezik a jó minőségű lakókörnyezet, az attrakciókban gazdag rekreációs-üdülési célú területek fejlesztéséhez, használatához. A település természeti környezete értékes, tájképi megjelenése, arculata rendkívül vonzó. A település területének mintegy 20 %-a ökológiai szempontból értékes terület (erdő, felszíni víz, kertség, ökológiai folyosó és magterület, illetve Natura 2000 terület). A táji, tájszerkezeti adottságok kedvezőek a mezőgazdasági és erdőgazdasági tevékenységnek, valamint a tudásközpontú és logisztikai gazdasági tevékenységeknek is.

A terület vízhálózata sűrű. A Külső-Somogyi dombság és a Zselic vizeit a K-Ny-i irányú Koppány és a város területét átszelő Kapos-folyó fogadja magába. A város alatt 1000 m mélyben 50°C fokos, 1150m-en 54 ^{o}C fokos a víz hőmérséklete. A termálvíz hasznosítására a vasút D-i oldalán fürdőt telepítettek. A mélyről felhozott és a fürdőben hasznosított termálvizet gyógyvízzé minősítették, így a fürdő gyógyfürdőként is működhet.

A város természeti értékei az egykori szőlőhegyek, amelyek délről fogják körbe a várost, a környező erdők, a vízfelületek és patakvölgyek, valamint a belterületen található természeti értékek: parkok, fasorok, fák. A város közigazgatási területe gazdag tájképi elemekben, országos és helyi rendelettel védett természeti értékek vannak, valamint helyi védelemre tervezett értékek.

1.13. Zöldfelületi rendszer

A város zöldfelületi rendszerére a jó ellátottság és a zöldfelületi elemek optimális eloszlása jellemző. A zöldfelület-fejlesztés elsődleges célja az értékes zöldfelületi elemek védelmének biztosítása, valamint a zöldfelületi hálózat kiegészítése, összefüggőbbé tétele. A legfontosabb zöldfelületi tengely kelet-nyugati irányú, a Kapos-folyó mentén húzódik, túlnyomó része jelenleg zöldfelületi szempontból alulhasznosított.

A paneles nagyvárosias lakóterületeken az átlagosnál nagyobb, összefüggő zöldfelületek alakultak ki, amelyek funkcionális és kondicionáló értéke a terjedelmük, valamint kialakításuk miatt jelentős. A lakótelepek közkertjei is színvonalasan gondozottak. Az erdők védelmi vagy gazdasági elsődleges rendeltetése mellett másodlagosan kialakulhat a közjóléti funkció is. A meglévő közparkok mellett új, szerkezetileg is meghatározó közkertek, a közparkok és közkertek területén új játszóterek tervezettek a városszövetben.

A település zöldfelületi rendszere, azon belül egyes alkotóelemek (pl. városi parkok, városi utcafásítások, jóléti erdők, lakókertek) környezeti és természeti értéke jellemzően átlagon felüli, helyenként kimagasló.

1.14. Épített környezet

Kaposvár s**zerkezet**ét elsősorban domborzati adottságai határozták meg. Az adottságok révén napjainkra Kaposvárnak 10 városrésze alakult ki. A pillangó formájú központi belterület és az északi kaposfüredi településrész meghatározó szerkezetalakító eleme a 67. számú másodrendű főút.

A település karakterét egyrészt a számos patinás közintézmény, a zártsorú beépítés, a rendezett utcaképek, a fasorokban és parkokban gazdag településszerkezet határozza meg; másrészt a Kapostól délre eső, a zselici dombok északi lejtőjére felkúszó a korábbi szőlőhegyi karaktert őrző utcák hálózata. A település kialakult karaktere izgalmas és kellemes. A történeti belváros építészeti stílusa nem határozható meg egyértelműen, az épületeken a romantikus, eklektikus és szecessziós stílusjegyek keverednek. Az igazi értéket tehát nem egy-egy épület jelenti, hanem az egységes utcakép és épületegyüttesek. A kaposvári városközpont területén ugyan csak három országos védelem alatt álló épület áll, azonban teljes területe és majdnem minden épülete helyi építészeti értékként védett 1995 óta. A városközpont rehabilitációja már a nyolcvanas évek végén megindult, amikor a Fő utca közlekedésének átszervezésével teljesen gyalogossá tették azt, majd 2003-ban átépítették a főteret. A 2010-es nagyszabású városközpont-rekonstrukció tovább bővítette a gyalogosfelületeket a Noszlopy Gáspár és az Ady Endre utcákban.

Kaposvár mai arculatát meghatározó épületek a XIX. században és századforduló idején épültek. Az Örökségvédelmi Hatástanulmány tartalmazza a műemlékek részletes felsorolását, valamint a műemlékek értékvizsgálati adatlapját (a tanulmány készítésekor 33 db). Szivárvány Kultúrpalota 2009-ben országos műemléki védettséget kapott. 2011-ben országos műemléki védelmet kapott a vasútállomás és néhány kapcsolódó létesítmény, valamint a Rippl-Rónai villa kertje, mint történeti kert.

A városban jelentős számú helyi védettségű érték található (95db épületszintű védelem, 262db épületrész szintű homlokzati védelem). Folyamatban van a teljes körű, az összes védett épületre és területre vonatkozó építészeti értékvédelmi kataszter készítése.

Jelentős problémát az ipari műemlékek és védett épületek jelentenek. Tulajdonosi szándék a felújításukra, hasznosításukra, újbóli használatba vételükre nem ismert. Gazdaságossági szempontok alapján ezek védelme nehezen kezelhető.

Egyre jellemzőbb a „zártkerti kiköltözés" jelensége: a sűrűn lakott részekről (pl. lakótelepek) egyre többen költöznek ki állandó jelleggel a korábbi kiskertbe, nyaralóba (zártkert), és ekkortól igénylik a megszokott infrastruktúrát, valamint a lakóterületekhez hasonló beépíthetőségi parmétereket. Mindezekre azonban gyakran nincsenek meg a megfelelő adottságok (településszerkezet, közműhálózat, telekméret, utca szélessége, stb.). Gyakori igény még a belterületbe vonás is. Ezen folyamatokat szigorú keretek között kell tartani, mert cél a beépítésre szánt területek növelése, másrészt mindez a közműrendszerek fenntartását is megdrágítaná.

1.15. Közlekedés

A település **úthálózat**a jellemzően rácsos felépítésű. A belterületi közutak hossza meghaladja a 200 kilométert. A közúthálózat egyik problémája, hogy Kaposvárnak csak 1 db különszintű vasúti átjárója (67 sz. főút vasúti hídja) van, a többi átjáró szintbeni. Az északi és a déli városrészek így csak jelentős kerülővel átjárhatók. A belvárosi részen sok utcának megtörtént a forgalomcsillapítása.

Kaposvár helyi **autóbusz közlekedését** a Kaposvári Tömegközlekedési Zrt. biztosítja nem csak a belső városrészek felé, hanem a külső peremterületek felé, valamint több agglomeráció jellegű település felé is üzemeltet járatokat. A településen 27 viszonylat üzemel. A megállók elhelyezkedése megfelelő, összesen 235 megállóhely található, melyek kezelője a település. 2012-2013-ban valósult meg a "Kaposvár közösségi közlekedési színvonalának javítása infrastrukturális fejlesztésekkel" projekt. A beruházás során korszerűsítették a helyi autóbusz megállóhelyeket, több mint félszáz új utasváró épült, új autóbusz öblök kerültek kialakításra, számos megállóhelyet felújítottak és akadálymentesítettek, valamint kerékpár támaszokat helyeztek el a megállóhelyek közelében. Kiépült a dinamikus utastájékoztató rendszer is.

Kaposvárt 3 **vasútvonal** érinti. Ezek közül a 41 sz. Dombóvár-Kaposvár-Gyékényes vasútvonal a legjelentősebb, mely a 40 sz. Budapest -Dombóvár vasútvonal folytatásaként a nemzetközi törzshálózat része, villamosított, egy vágányú. A személyforgalom mellett Kaposvár teherforgalmi szerepe is regionális jelentőségű.
A településen belül a belváros déli szélén, kelet-nyugat irányban húzódik Kaposvár vasútállomás. A közeli autóbusz pályaudvarral együtt jelenleg folyik az új **intermodális csomópont (KKK)** kiépítése. A fejlesztéssel teljesen megújul Kaposvár tömegközlekedési rendszere, érintve a helyi és a távolsági autóbuszokat, a vasúti közlekedést, a parkolási rendszert, a kerékpáros és gyalogos közlekedést, és a teherforgalmat is. A kapcsolódó egyéb közlekedési beruházások eredményeképpen új különszintű közúti, gyalogos és kerékpáros kapcsolat jön létre a déli és az északi városrész között, felüljáró épül a Hársfa és Pécsi utca vonalában. A részletes megvalósíthatósági tanulmány elkészült, jelenleg folyik a tervdokumentációk elkészítése.

A helyi **kerékpárút hálózat** kialításához a terepviszonyok néhány déli területet leszámítva kedvezőek, a település közútjai hálózati szempontból alkalmasak egy megfelelő színvonalú kerékpárhálózat kialakításához. A településen sok kerékpáros létesítmény található, azonban ezek nagy része nem alkot összefüggő hálózatot.

2008. év végére valamennyi, rossz állapotban lévő belterületi út új aszfaltburkolatot kapott. A közúthálózat mentén túlnyomórészt kétoldali gyalogjárdát építettek ki. A belterületi utak mindenhol pormentesítettek, szilárd burkolatúak. Az önkormányzati finanszírozással, több ütemben megvalósuló Berecz Sándor útfelújítási program keretében a járda- és útszakaszok felújítása, a balesetveszélyes útszakaszok biztonságossá tétele a cél. .Az országos főutakon a jelentős gyalogos keresztezéseknél szinte mindenhol megépült a kijelölt gyalogátkelőhely, a gyalogos átvezetéseknél középsziget épült.

1.16. Közművek, energiapolitika

Kaposvár a Kapos-csatorna vízgyűjtő területén helyezkedik el, ez a befogadó vízfolyás a térség vízrendezési problémáiban kulcsszerepet játszik. A vízfolyás mederrendezésével kapcsolatban komplex hasznosítású tározók épültek elsősorban az árvízcsúcs-csökkentése céljából. A település belső, régebbi építésű részein a zárt **csapadékvíz-elvezető hálózat** teljes mértékben kiépítettnek tekinthető. Ugyanez elmondható a 60-as éveket követő lakóterületi beépítésekről is. Kaposvár területén a Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. végzi a **szennyvizek** elvezetését és tisztítását, a szippantott szennyvizek előkezelését, tisztítását. A tisztított szennyvizek befogadója a Kapos. Kaposvár területén az **elektromos hálózat** üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Áramhálózati Zrt. A város vezetékes villamos energia ellátása 100%-os. Kaposvár területén a **gáz**ellátó hálózat üzemeltetője az E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt.

A vezetékes víz- és áram-ellátás, továbbá a **közvilágítás és a szennyvízcsatorna-hálózat** kiépítettsége 100%-os a városban. A gázszolgáltatás csupán a Nap utca, Csillag utca és a Gilice utcából, Répáspusztán és Fészerlakpusztán hiányzik. A szilárd és a folyékony hulladék gyűjtése szempontjából a város lefedettsége majdnem teljes. Kaposváron elérhető a szélessávú **internet**, optikai hálózat - a rendszert folyamatosan fejlesztik, bővítik a szolgáltatók.

Kaposvár város **energiapolitikájának** alapja a diverzifikáció, a verseny és az ellátásbiztonság. Kaposvár és térsége kiváló agroökológiai adottságokkal rendelkezik, mely megfelelő alapot szolgáltatnak biomassza termesztéshez. Magas hasznosítható geotermikus potenciál, illetve magas fokú erdősültség, fafeldolgozási kapacitások. Mindez alapot biztosít az önkormányzat azon törekvéséhez, hogy a város egyre inkább független legyen a külső energiaszolgáltatóktól és saját energiaellátásának aránya emelkedjen, figyelembe véve az energiabiztonság és a környezetvédelem kérdéseit is. Ennek az energiapolitikai törekvésnek az első jelentős lépései már megvalósultak, illetve kidolgozásuk folymatban van:

- Kaposvári Önkormányzat biogázt vásárol a helyi cukorgyártól, amellyel a közeli Virágfürdőt fűtik (elkészült projekt).
- Termálvíz hőenergiájának újrahasznosítása több lépcsőben (fürdő fűtése, medencevíz temperálása)
- Kaposváron a napsütéses órák száma lehetővé teszi a napenergia használatát is, (projektek előkészítés alatt a Klebelsberg Kollégium, a Városháza és Takács Gyula Megyei Könyvtár épületére vonatkozóan)
- A volt Füredi II. laktanya északi oldalán biomassza erőmű épül, amely tüzelőanyagként a régióban fellelhető erdészeti és faipari hulladék fákat használja fel faapríték formájában. Ezáltal a város a gáz áránál olcsóbban tudja hővel ellátni a távfűtött lakásokat.
- tervezett a cukorgyár melletti Rákóczi Stadion biogázzal való fűtése a következő időszakban
- intézmények energetikai auditja és beavatkozási javaslat elkészült
- Hosszú távú Energetikai Koncepció kidolgozása (2014 során) – többek között vizsgálja a szennyvíziszap energetikai hasznosításának lehetőségét, a helyben megtermelt biogáz felhasználási lehetőségeit a

közösségi közlekedésben, illetve alternatív energiapark(ok) kialakítását a szél- és napenergia hasznosítás céljából.

— Távfűtési rendszer kiterjesztése, s a megújuló energiára alapozott kiserőművek folyamatos bekapcsolása a z ellátási rendszerbe.

1.17. Környezetvédelem

A város felszíni vizeinek, valamint a tisztított és tisztítatlan szennyvizeinek is a Kapos-folyó a befogadója a város területén. A Kaposba kerülő szennyvizek jelentős terhelést jelentenek az élővízre, amit a folyó vízminősége is visszaigazol. A szennyvízkezelés korszerűsítésével javult a Kapos-folyó vízminősége, de a befogadót még mindig számos a vízminőségre kedvezőtlenül ható terhelés éri. A cukorgyár által üzemeltetett, ülepítőtavakat és oxidációs tavakat alkalmazó technológia jelentős terhelést jelent a felszín alatti és a felszíni vizekre is.
Az országos főutak és mellékutak belterületi szakaszai és a városi főutak mentén, a zajtól védendő területhasználatú területek, védendő épületek környezeti zaj- és rezgésterhelése időszakosan meghaladja a főút mellett alkalmazható 65/55 dB nappal/éjjel határértékeket.
A hatósági észrevételek alapján a környezetszennyező üzemekben környezetvédelmi célú technológiai korszerűsítésekre került sor.
A lerakásra kerülő hulladék mennyiségének a csökkentése érdekében több megoldást is alkalmaz a város. A szelektív gyűjtési rendszer működtetésével, hulladékkezeléssel, hulladékhasznosítással nagymértékben csökkenthető a lerakást igénylő hulladék mennyisége.

1.18. Kaposvár európai uniós támogatásai a 2007-2013-as programozási időszakban

A fenti időszakban Kaposvár összesen 63 519 788 567 forint európai uniós forráshoz jutott hozzá, mely különböző, a társadalom életét szervesen érintő területek között oszlott el. A fenti összeg 779 darab pályázat finanszírozására adott lehetőséget, melyek hét operatív program alá csoportosíthatóak. A pályázatok darabszámát tekintve elmondható, hogy a pályázatok több mint fele a Gazdaságfejlesztési Operatív Program alatt valósult meg, kiemelkedő még a Társadalmi Megújulás Operatív Program pályázatainak száma (226 db). A megítélt támogatási összeg szerint a legnagyobb támogatásban a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program alá tartozó pályázatok részesültek (összesen 19 903 995 108 Ft támogatás, ami az összes megítélt támogatás 31,3%-át jelenti).
A korábbi IVS-ben is elhatározott fejlesztések közül az eltelt 6 évben tehát igen sok megvalósult, és több projekt megvalósítása folyamatban van (elnyert pályázat, folyó beruházás). Elmaradt fejlesztés csak kevés van, a legjelentősebb a Csiky Gergely Színház felújítása.

2. HELYZETÉRTÉKELÉS

2.1. Tematikus SWOT-elemzés

	Gazdaság	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
Erősségek	• térségi kereskedelmi, szolgáltató és igazgatási központ • regionális ipari központ (modern, jelentős gépipar, cukorgyár) • hagyományos agrár-élelmiszeripar • felsőfokú képzés, speciális középfokú képzés • egyetemi kutató-fejlesztő kapacitások • sokszínű turisztikai kínálat, kiaknázható potenciál, TDM • fejlesztésbe bevonható barnamezős és alulhasznosított gazdasági ingatlanok • gyógyvíz jelenléte a településen	• sokszínű kulturális és művészeti élet • fejlett városi humán infrastruktúra, egymásra épülő szolgáltatások és ellátórendszer • nyitott, proaktív és gondoskodó önkormányzat • oktatási központ, egyetemváros • Kaposi Mór Oktatókórház – regionális szintű ellátás, folyamatos fejlesztések • jelentős sportélet, önkormányzat és sportegyesületek jó együttműködése • erős lokálpatriotizmus • megújult közösségi terek és létesítmények • települési esélyegyenlőségi program megléte • magánszektor és egyházak részvétele az ellátásban (családi napközik, oktatási-nevelési intézmények) • javuló közbiztonság	• kiemelkedően sok gondozott városi zöldterület (parkok, fasorok), helyi természeti értékek: Deseda-tó, Töröcskei-tó • országos ökológiai hálózat területei, Natura 2000 területek • megújult belvárosi közterületek, minőségi városi tér • kiépült térségi hulladékgazdálkodási rendszer • közműellátottsági szint megfelelő • kiépített elkerülő / tehermentesítő utak, 100%-ban burkolt belterületi utak • energiahatékonysági és megújuló energetikai beruházások • belváros épített öröksége, szecessziós épületek • gyalogos és forgalomcsillapított zónák növekedése, hálózatosodása
Gyengeségek	• nehézkes térségi megközelíthetőség (a gyorsforgalmi összeköttetés az autópályához még nem épült ki) • alacsony tőkevonzó képesség • gazdasági telephelyek környezetének minőségi problémái • kvalifikált munkahelyek korlátozott száma • hiányszakmák, ipari szakemberhiány • minőségi szálláskapacitás hiánya • nagy kapacitású fedett rendezvénytér, konferenciaterem hiánya • elégtelen piaci megjelenés • kis- és középvállalkozások alacsony tőkeellátottsága és versenyképessége • mobil szélessáv és újgenerációs szélessávú szolgáltatásokban hiányos ellátás	• szociális bérlakások, átmeneti szálláshelyek és idősotthoni férőhelyek száma elmarad az igényektől • eltérő életvitelből adódó konfliktusok • szegregált területen szociálisan hátrányos helyzetű népesség jelenléte • CSR(vállalati társadalmi felelősségvállalás) rendszereket működtető nagyvállalatok száma kevés • Forráshiány és HR kapacitásproblémák (túlterheltség) a szolgáltatóknál a szociális szektorban	• a tehermentesítő és elkerülő utak teljes megvalósulásáig a gépjármű közlekedés terheli a beépített környezetet • a zöldterületek közötti hálózatban kapcsolati hiányok • Kapos-völgy alulhasznosított • a belvárosi épített környezetben elmaradó felújítások (Csiky Gergely Színház) és esztétikailag zavaró épületek - homlokzatfelújítás nem követi a közterületfelújítás ütemét • Egyes sportlétesítmények rekonstrukcióra szorulnak • Kerékpáros hálózat hiányzó szakaszai

	Gazdaság	Társadalom, humán infrastruktúra	Környezet, műszaki infrastruktúra
Lehetőségek	• a térség agrárgazdálkodásának és helyi élelmiszeripar kapcsolatának megerősödése, • új mezőgazdasági ágazatok térnyerése (kertészet, gyógynövénykultúra, stb.) • az egészség- és szelíd turizmus iránti kereslet növekedése • a balatoni kerékpár-körúthoz való kapcsolat kiépítése • képzési rendszer, szakképzés országos szintű fejlesztése, • kaposvári termékek fejlesztése (védjegy típusú fejlesztések) • a térségi beszállítói hálózatokkal a foglalkoztatás és hatékonyság növelése • a Kaposvári Egyetemmel való kapcsolat erősítése és szélesítése, a képzés, a K+F tevékenység és a helyi gazdaság közötti kapcsolat erősítése • taszári repülőtér, kaposújlaki repülőtér közelsége • olcsó helyi energia, mint telepítő tényező • a kultúra, turizmus és a művészeti képzés bázisán a kreatív iparágakban a foglalkoztatás és vállalkozások bővülése • nemzetközi sportesemények, regionális vásárok szervezése	• a civil szervezetek és egyházak fokozott szerepvállalására a szociális szolgáltatásokban • a szomszédsági közösségek megerősödése és szerepük növekedése a szociális szolgáltatásokban és a bűnmegelőzésben – elsősorban a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett lakókörnyezetben • lakossági szemléletváltás: szolidaritás, társadalmi befogadás, öngondoskodás, egészségtudatosság területén • munkáltatók szemléletváltása: családbarát és befogadó munkahelyi gyakorlatok elterjedése • innovatív, fenntartható megoldások elterjedése a szolgáltatásokban	• a kerékpárút hálózat és kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése • valamennyi táji, természeti érték védelmének biztosítása jogi eszközökkel • Az energiahatékonyság kiemelt uniós célkitűzés, amelyre jelentős források állnak rendelkezésre: a felhasznált megújuló energiaforrások körének és arányának növelése a teljes energiafelhasználáson belül • energiatudatosság, hulladék újrahasznosítás, környezettudatosság szemléleti erősítése • biztonságosabb közlekedés a kerékpáros és a gépjármű közlekedés szabályrendszerének egymást segítő módosításával
Veszélyek	• a gazdasági válság elhúzódó hatása – térségi verseny a beruházásokért • a kvalifikált munkaerő, a végzős helyi diplomások elvándorlása, Paks II. beruházás lehetséges munkaerő elszívó hatása • erősödő verseny a turisztikai piacon • nagytérségi közlekedési beruházások elmaradása, illetve elhúzódása (M9, M67) • belföldi turizmus erősen függ a keresletgeneráló állami intézkedésektől (pl. SZÉP program)	• társadalmi polarizálódás, szociális ellátást igénylők számának növekedése • a szociális szolgáltatások, intézmények finanszírozásának problémái • a magántőkét nem sikerül jobban bevonni a kultúra támogatásába • fiatalok veszélyeztetettsége: kriminalizáció, áldozattá válás, szenvedélybetegségek	• erősödhet a megnövekvő belterületi kamionforgalom funkcionális és környezeti zavaró hatása • a szilárd tüzelőanyagok használata, illetve a városi gépjármű közlekedés növel a légszennyezést • gazdasági érdekek erősebbek a környezeti szempontoknál

2.2. Összefüggések vizsgálata, fejlesztési kihívások

	Közlekedés	K+F+I, specializáció	Egészségügy, szociális intézményrsz.	Kultúra, művészet	Oktatás	Turizmus	Épített környezet	Műemlékvédelem	Zöld infrastruktúra	Közműhálózat
Települési pozíció										
Gazdaság										
Társadalom										
Környezeti állapot										

Gyenge összefüggés
Közepes összefüggés
Erős összefüggés

1. **Kaposvár országos pozíciója** összefüggésben van közlekedési kapcsolatainak helyzetével. Az országos autópálya hálózathoz való közvetett kapcsolata illetve a nem megfelelő közúti és vasúti kapcsolatok jelenleg gátolják a város makroregionális szerepkörének megerősödését. A Kaposvári Egyetem az országban kiemelkedő jelentőségű a multidiszciplináris agrárkutatások területén, a helyi gazdasággal az együttműködés még esetleges, nem alakult ki egy tudatos klaszterépítés.
   - ⇒ A város gyorsforgalmi úthálózatba kapcsolása illetve a vasúti infrastruktúra fejlesztése kiemelt jelentőségű Kaposvár és térségének fejlődése, regionális szerepkörének megerősödése szempontjából.
   - ⇒ A makroregionális kapcsolatokat erősítő közlekedésfejlesztési projektek egyrészt a már jelenlévő, domináns gazdasági ágazatok (gépgyártás, élelmiszeripar) prosperitását, a vállalkozások számának és termelékenységének növekedését, regionális és nagytérségi hálózatosodását segítik, másrészt a potenciális, hosszú távú gazdaságfejlesztési irányok (logisztika) megvalósításának előfeltételét képezik.
   - ⇒ Agrár- és élelmiszeripari innovációs klaszter, innovációs pólus kialakítására van szükség, mely a kutatásba bevonja, a kutatási eredményeket pedig transzferálja a helyi gazdasági szereplők irányába.
   - ⇒ Az 2014-2020-as operatív programokon kívül ki kell használni a K+F területeken elérhető egyéb forrásokat is az innovációs pólusszerep megerősödéséhez. A Horizon 2020 kutatási keretprogram „társadalmi kihívások" prioritásának egyik témája az „élelmiszerbiztonság, fenntartható mezőgazdaság és biogazdálkodás" témaköre.
2. A **várostérségi együttműködések** elsősorban a humán szolgáltatások és a közlekedés területén épültek ki. A lehetőségekhez mérten nincs kiaknázva a térségi agrár-, a helyi élelmiszergazdaság, valamint a Kaposvári Egyetem közötti együttműködésben rejlő szinergia. A várostérségi szintű ágazati és területi együttműködés a turisztika és a gépgyártás területén is kiaknázható potenciálokkal rendelkezik.

⇒ Kaposvár térségi pozíciójának erősítéséhez fontos feladat a várostérség együttműködése, a komparatív előnyökre alapozott gazdaságfejlesztési stratégia megvalósítása.

⇒ . A város, a járás és a megye jövőbeni terveinek összehangolása, a nagy fejlesztési projektek érdekében történő közös fellépés, illetve a komplex projektek közös megvalósítása mind fontos lépés a város és térségének pozícióerősítéséhez.

⇒ Somogy megye Önkormányzata felelős a megyében zajló területfejlesztési tevékenység előkészítésért, végrehajtásáért, köztük a Kaposvári járás fejlesztésének irányításért is. Kaposvár MJV-nek és Somogy Megye Önkormányzatának közös platformot kell működtetnie a városkörnyék fejlesztéseinek hatékony koordinálása és végrehajtása érdekében.

3. A **helyi gazdaság** megerősödését az önkormányzat számos eszközzel támogatta eddig is. A meglévő kínálat, erősségek és fejlesztési lehetőségek kiajánlása folyamatos, ugyanakkor az intézményesítése – eszköz és szervezeti háttere hiányos. A Kaposvári Egyetemen végzett diplomások csak kis százaléka tud helyben munkalehetőséget találni, a műszaki felsőfokú képzés hiányzik, a középfokú képzés pedig nem elégíti ki a gazdaság oldaláról jelentkező keresletet. A városban a gazdasági telephely infrastruktúra biztosított, továbbá lehetőség van további területek bevonására, ugyanakkor a telephelyek környezete, megközelíthetősége további fejlesztéseket kíván.

⇒ egységes kommunikáció, arculati megjelenés és professzionális menedzsment szervezet által megvalósított városmárka kialakítására van szükség, mely a befektetések vonzásában, a turisztikai marketingben és a városlakók identitásának erősítésében egyaránt fontos szerepet kap.

⇒ Erősíteni kell a befektetés- ösztönző tevékenység szervezeti és eszközrendszerét (speciális honlap, kiajánlható portfólió és adatbázis kialakítása, folyamatos frissítése, „egyablakos”/ befektetőbarát ügyintézés)

⇒ A helyi vállalkozásfejlesztés nemcsak a gazdasági szereplők közvetlen információval való ellátását, vagy pénzügyi eszközökkel való támogatását jelenti, hanem a vállalkozóvá válás népszerűsítését, a „második esély”azaz az újrakezdés támogatását is, az inkubációs szolgáltatások biztosításával.

⇒ A helyi gazdaságfejlesztés feladata a felsőfokú képzésből kikerülők munkaerő-kínálat és a városi munkaerő kereslet közötti egyensúly megteremtésének elősegítése. Fontos, hogy a város olyan munkahelyek létesítését segítse elő, melyek a diplomás munkaerő számára megfelelő munkát tud biztosítani.

⇒ Kaposvár MJV-nek együtt kell működnie a városban jelenlévő vállalkozásokkal, gazdasági szervezetekkel, intézményekkel annak érdekében, hogy a foglalkoztatás mind az ipari, mind a szolgáltató szektorban bővülhessen, a munkaerő kereslet és kínálat összehangolása várostérségi szinten biztosított legyen. A helyi gazdaság kiszolgálásához elengedhetetlen szükség van a kereslet alapú szakképzés megteremtésére, a szakképző intézetek, az önkormányzat és a gazdasági szereplők közötti együttműködésre.

⇒ Az egyetemhez kapcsolódó kutatási kapacitások és a helyi gazdaság összekapcsolása, vállalkozások kutatási projektekbe való bevonása a helyi gazdaság bővüléséhez, mind a K+F+I és a kapcsolódó gazdasági szervezetek megerősödéséhez hozzájárulnak. Támogatni kell olyan állandó fórumok (konferenciák, kiállítások, szakmai rendezvények) létrehozását, ahol létrejöhet a szereplők közötti kommunikáció és tudásátadás.

⇒ A bio- és minőségi élelmiszerek iránti kereslet trendjének erősödésével megnőtt a tudatos fogyasztók köre. Ezt kihasználva érdemes nagyobb hangsúlyt fektetni a hagyományos helyi agrárgazdaság minőségi termékfejlesztésére, a helyi magángazdaságok, kistermelők ösztönzésével a kaposvári termékek fejlesztésére és marketingjére. Mindez eredményezheti a kertészet, gyógynövénykultúra, a helyi élelmiszeripar diverzifikálódását, megerősödését.

⇒ Az alulhasznosított barnamezős területek és ingatlanok Kaposváron potenciális fejlesztési lehetőséget jelentenek; sorsuk alakulása befolyásolja a helyi beruházások, befektetések dinamikáját. A területek megközelíthetősége, közlekedési kapcsolatainak minősége, jogi környezete a rendelkezésre álló információk köre és a hozzáférhetőség minősége alapvetően befolyásolja a területek hasznosítását esetleges funkcióváltását. A városnak saját eszközrendszerén keresztül támogatnia kell ezeknek a területeknek az átalakulását,

gazdasági telephelyként történő működésük megerősödését. Biztosítani kell az önkormányzat vagyonkezelésében álló területek hasznosítását.

4. A **környezettudatos energiagazdálkodás** nagymértékben hozzájárul a klímaváltozás káros hatásainak enyhítéséhez. Az épületállomány energiafogyasztása az összes kibocsátott CO_2 jelentős részét teszi ki. A megújuló energiaforrások egyre nagyobb szerepet fognak kapni a jövő energiagazdaságában.

   ⇒ A felhasználói oldalon általános szemléletváltásra van szükség: nem csak a lakossági fogyasztási szokások befolyásolására van szükség, hanem a gazdaságban és intézményi szektorban is törekedni kell - és motiválni az érintetteket – az alacsonyabb szintű energia- és anyaghasználatra, a felhasznált energia és hulladékképződést csökkentő innovatív megoldások alkalmazására.

   ⇒ az önkormányzatnak támogatnia kell jogszabályi eszközökkel az alacsony károsanyag-kibocsátású épített környezet megvalósítását

   ⇒ A város érdeke, hogy elősegítse a helyi erőforrásokra épülő energiagazdaság kialakulását, ezzel az energiabiztonság erősítését, a megfizethető közműszolgáltatások által nyújtott gazdasági előnyök kiaknázását, a környezeti tényezők figyelembe vétele mellett.

5. Kaposvár város **turisztika**i teljesítménye javuló tendenciát mutat. A turisztikai kínálatban és a városlakók életminőségében is fontos szereppel bíró közterületek, épített környezet, zöldterületek, infrastrukturális beruházások és programok mennyisége és minősége jelentősen fejlődött az elmúlt 6 év alatt, ma már a szervezeti feltételek is biztosítottak a TDM révén. A turizmus a helyi gazdaság, foglalkoztatás szempontjából további potenciálokkal rendelkezik.

   ⇒ A városkörnyéki együttműködés és piaci pozicionálás, valamint még hatékonyabb marketingmunka szükséges ahhoz, hogy a vendégforgalom növekedjen, s a turisztikai szektor egésze megerősödjön, a munkahelyek száma bővüljön.

   ⇒ További - térségi szemléletű – termékfejlesztésre és kínálati csomagok összeállításra van szükség a vendégkör bővítéséhez, az átlagos tartózkodási idő meghosszabbításához. A Balaton közelségét kihasználva az egynapos városlátogatások számát növelni kell.

   ⇒ Ki kell aknázni a minősített gyógyvíz és a Kaposi Mór Oktatókórház rehabilitációs tevékenységéből adódó szinergiákat, összekötve ezt az alkonygazdaság ágazatival és a város gazdag kulturális kínálatával.

   ⇒ A konferenciaturizmus komoly fejlesztési irány lehet a turizmuson belül, különösen a kultúra, egészségügy és az egyetem profiljához illeszkedően indulhat el egyfajta specializáció. Az élénkítéséhez az eredményes marketingmunka, a professzionális kapcsolatépítés és együttműködés mellett a minőségi szálláshelykínálat bővítésére van szükség. A konferenciák kísérőhelyszínei és programjai között nagy szerepet kaphatnak a városban és térségében elérhető kínálati elemek.

6. A valódi, statisztikailag is kimutatható szegregátumok száma lecsökkent, 2008-hoz képest a problémák szinte egy-egy utca, utcaszakasz szintjén koncentrálódnak, mely nagy részben a megkezdett szociális városrehabilitációs projekteknek köszönhető. Ugyanakkor a válság hatása, a háztartások jövedelemtermelésének bizonytalanságai, illetve a devizahitelek kapcsán előálló megnövekedett kötelezettségek a lakosság szélesebb körét érintik negatívan.

   ⇒ A szociális feszültséget okozó, szegregáció által veszélyeztetett területek problémáinak folyamatos és összetett kezelésére továbbra is szükség van. A folyó integrációs programokat (komplex telepprogram, Nostru) folytatni kell, a valódi eredmények, hatások csak hosszabb távon mutathatók ki.

   ⇒ Ugyanakkor bizonyos beavatkozásokat célszerű hálózatos módon a város egészére kiterjeszteni, így biztosítva a lakosság szélesebb köre számára a hozzáférést a társadalmi leszakadás megelőzése és az esélyegyenlőségi célok megvalósulása érdekében.

   ⇒ Integrált programok megvalósítására van továbbra is szükség, a lakhatási, egészségügyi, gyermekvédelmi, foglalkoztatási problémák komplex kezelése céljából. A programok az infrastrukturális fejlesztéseken és szolgáltatásfejlesztési beavatkozásokon túl elősegítik a közösségépítést, javítják az egészségi állapotot és a közbiztonságot.

   ⇒ A roma és a mélyszegénységben élő lakosság felzárkóztatása (settlement típusú szolgáltatásokkal a lakhatás és foglalkoztatás terén). A városi közmunka rendszerén keresztül, illetve a helyi vállalkozók ösztönzésével a veszélyeztetett területen élők,

hátrányos helyzetűek közvetlen bevonása az infrastruktúra kiépítésébe növeli a felújítások élettartamát, állagmegőrzését (a saját maga számára, illetve a saját kezével készített dolgokra jobban vigyáznak az emberek).

7. A városi és városkörnyéki területek fejlesztései és ezzel a nagyobb közúti és tájhasználati terhelés, valamint a **természet- és környezetvédelmi szempontok** egyidejű érvényesülése csak körültekintő tervezés és hatékony kommunikáció mentén lehet sikeres. Kaposvár városfejlesztési céljainak elérésekor ugyanakkor kiemelt figyelmet kell hogy fordítson a káros anyag kibocsátás, a CO2 emisszió csökkentésére.

   ⇒ A városi közlekedés fejlesztésénél előnybe kell részesíteni az alacsony vagy zéró emissziót biztosító közlekedési eszközök beszerzését, illetve ösztönözni kell az egyéni közlekedésben is az alacsony kibocsátást biztosító formák elterjedését az ezt segítő háttér infrastruktúra kialakításával.

   ⇒ A természeti értékekben rejlő potenciál körültekintő kiaknázása gazdaságélénkítő hatású, ugyanakkor a Deseda-tó és környéke ökológiai értékeinek és turisztikai-rekreációs potenciáljának megőrzése megkívánja a jó vízminőséget és a tókörnyéki területek használatának célirányos szabályozását.

   ⇒ A területtakarékos, ésszerű tájhasználat megkívánja, hogy a beépítésre szánt területek fejlesztésére elsősorban már a termelés alól kivont beépítetlen, vagy beépítésre már korábban igénybe vett (barnamezős területek), rehabilitációval, funkcióváltással újrahasznosítható területek legyenek felhasználva.

2.3. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek

.

A KSH a 2011-es Népszámlálás adatai alapján 3 szegregátumot[9] és több kisebb területet is megjelölt, ahol a szegregációs mutató 40% feletti. Az elemzés, valamint a légifotós és helyszíni vizsgálatok alapján megállapítható, hogy Kaposváron egyetlen olyan terület van, amely valóban szegregációs területnek minősíthető: a szentjakabi városrész. A Nádasdi utca és környéke mind a 2001-es és 2011-es népszámlálási adatok, mind az önkormányzat adatszolgáltatása és a jelenlegi településkép alapján is szociálisan hátrányos helyzetű, szinte kizárólag romák lakta telepszerű rész. A 2008-ban készült IVS szociális városrehabilitációs akcióterületként jelölte ki ezt a területet és ez alapján sikerrel pályázott az Önkormányzat EU-s forrásokra: a komplex telepprogram és a NOSTRU program megvalósulása jelenleg folyamatban van. Ezeknek köszönhetően a Nádasdi utca és környékének állapota látványos fejlődésen megy keresztül – jelenleg is folynak az infrastrukturális fejlesztések és a különböző szociális, egészségügyi és közösségépítési programok.

Tekintettel az alapvető urbanizációs feltételek meglétére, valamint az itt lakók nagy számára - nem lehet szó a telep fizikai felszámolásáról, sokkal inkább annak felzárkózását kell elősegíteni. A komplex telepprogram és a Nostru projekt ehhez kínálja a beavatkozásokat: mind időben, mind változatosságában és koncentráltságban, mind a beavatkozások teljes körére kiterjedő aktív együttműködés módszerére építve. A továbbiakban is javasolt ezt a területet szociális városrehebilitációs akcióterületként megtartani.

[9] Szegregátumnak a települések azon területei minősülnek, ahol az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50% (= szegregációs mutató). A KSH azon összefüggő területeket nyilvánítja a Népszámlálás adatai alapján szegregátummá, amelyekben a fenti adatokkal jellemezhető területegység 50 főnél népesebb (lakónépesség száma).

2.4. Fejlesztési potenciállal, illetve átalakulással érintett területek

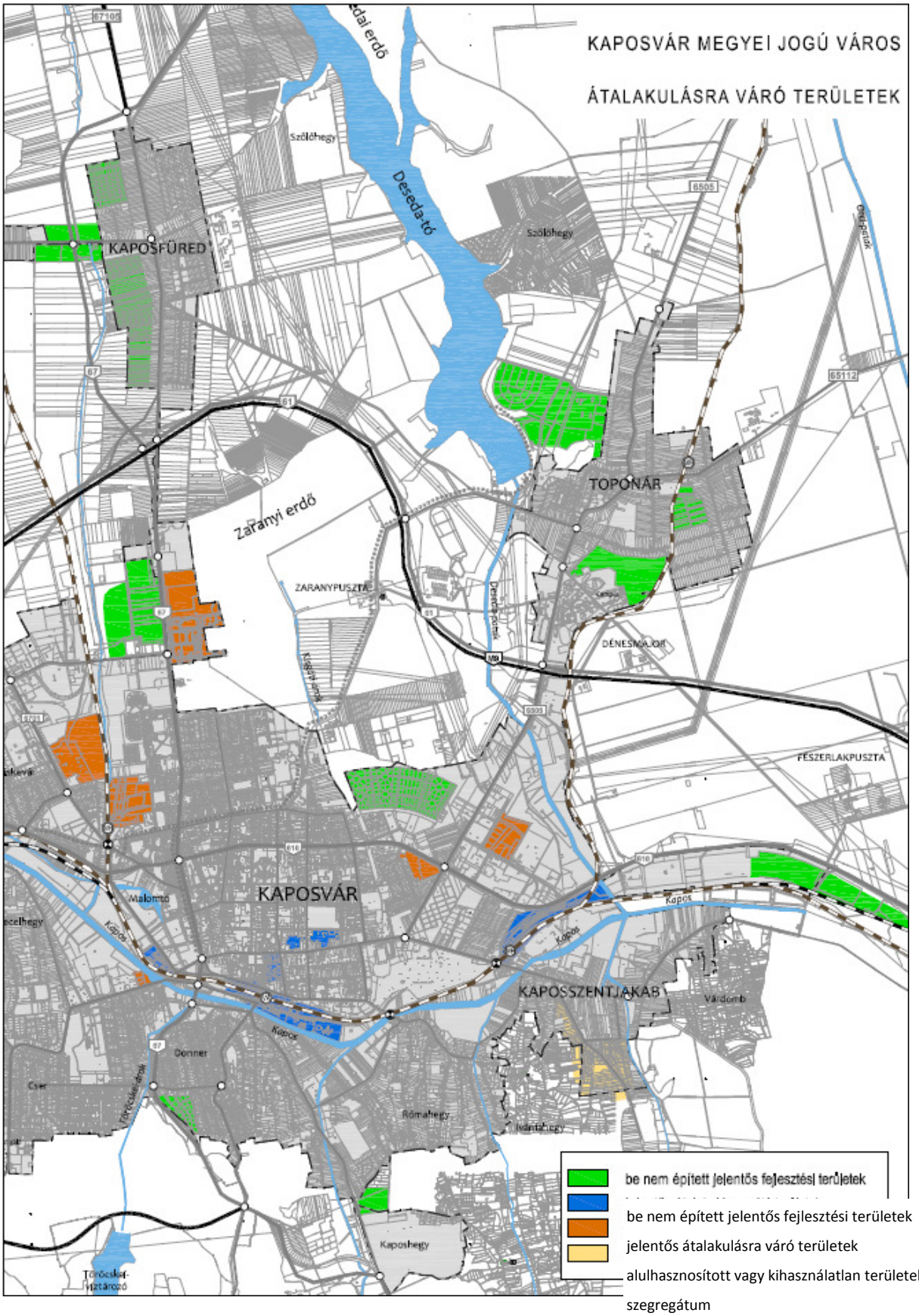

2.5. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

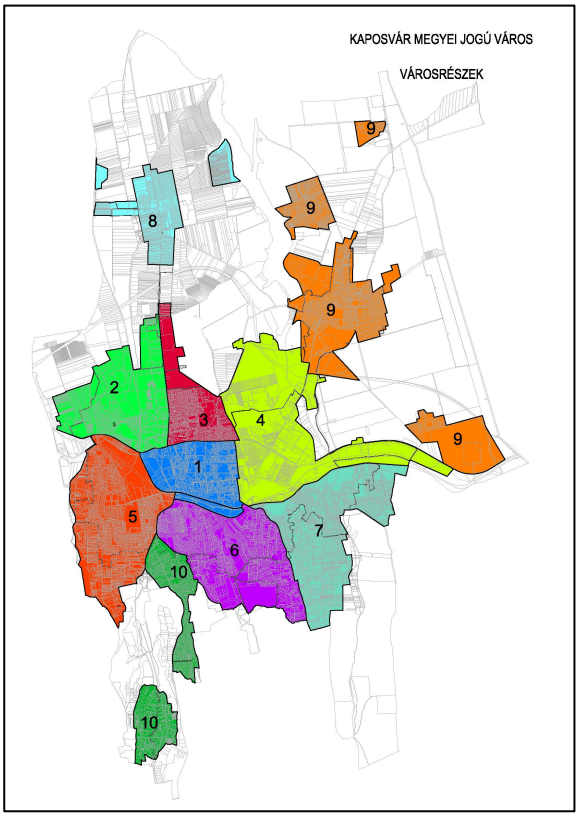

Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata - elsősorban a funkcionális adottságokat alapul véve - a korábbi IVS–ben 10 városrészre osztotta a települést. Mivel az elmúlt időszakban nem történtek olyan mérvű szerkezeti vagy funkcionális változások a városban, amelyek indokolták volna ennek módosítását, megtartottuk a felosztást. A statisztikai összehasonlíthatóság szintén a változtatás ellen szólt.

1. Belváros
2. Északnyugati városrész
3. Északi városrész
4. Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke
5. Kecelhegy – Cser
6. Donner – Rómahegy
7. Ivánfahegy – Kaposszentjakab
8. Kaposfüred
9. Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda
10. Töröcske – Zselic kertváros

	Értékek, adottságok, fejlesztések	Problémák, konfliktusok	Fejlesztési lehetőségek, szükségletek	Veszélyek, kezelést igénylő területek
1. Belváros	▪ központ: funkciók koncentrált megjelenése ▪ ápolt közterületek, gyalogos zónák ▪ fejlesztések: Együd Agóra; Szivárvány kultúrpalota; Főtér	▪ használaton kívüli és alulhasznosított ingatlanok – köztük műemlék épületek is ▪ belvárosi kiskereskedelem problémái ▪ városképileg jelentős ingatlanok hasznosítása, felújítása elmaradt	▪ A NOSTRA területe + várrom ▪ Csiky Gergely Színház felújítása ▪ Kórház déli tömbje ▪ Városliget ▪ Dorottya-Ház felújítása, hasznosítása ▪ Megyeháza épületének felújítása ▪ A város peremén található egykori ipari telephelyek hasznosítása (ruhagyár) ▪ Városháza további korszerűsítése ▪ Irányi – Dózsa u. tömbbelső feltárása ▪ Intermodális csomóponthoz kapcsolódó beruházások (felszabaduló területek hasznosítása, buszpályaudvar, állomás épülete)	▪ Régi nagyáruházak (Somogy, DOMUS) magántulajdonban vannak – fejlesztési szándék és városfejlesztési irányok koordinálása ▪ üres ingatlanok fenntartható hasznosítása (lehetséges funkciók megválasztása) ▪ belvárosi kiskereskedelmet élénkítő intézkedések
2. Északnyugati városrész	▪ Kereskedelmi és lakófunkció ▪ Fejleszthető gazdasági területek	▪ nagy átmenő forgalom ▪ vasút elválasztó hatása	▪ Ipari feltáró út ▪ Lakóterületeken közterületek, zöldfelületeinek	▪ SÁÉV telep fejlesztései – tulajdonosi szándékok ▪ gazdaságfejlesztési szándékok és

	Értékek, adottságok, fejlesztések	Problémák, konfliktusok	Fejlesztési lehetőségek, szükségletek	Veszélyek, kezelést igénylő területek
			megújítása	lakóterületek környezeti szempontjainak együttes figyelembe vétele
3. Északi városrész	▪ lakó- és sportfunkció ▪ Tisztviselőtelep városképi arculata ▪ Kisgáti-árok menti zöldfolyosó ▪ Felhagyott honvédségi területek: Hunyadi II. + lőtér(30 ha) ▪ Sávház felújítása a szociális városrehabilitáció keretében megtörtént	▪ nagy átmenő forgalom	▪ Honvédségi terület hasznosítása: biomassza erőmű ▪ Sportcsarnok bővítése	▪
4. Kisgát és környéke, Cukorgyár, Pécsi utca és környéke	▪ Tartalék lakóterületek (Kisgát III-IV.) ▪ Működő (Cukorgyár, Videoton IP, Keleti IP) és tartalék gazdasági területek ▪	▪ erős átmenő és célforgalom (teher) ▪ különszintű vasúti átjáró hiánya	▪ Intermodális csomóponthoz kapcsolódó beruházások (teherpályaudvar, különszintű csomópont) ▪ Gazdasági telephelyek infrastruktúra fejlesztései (Keleti IP)	▪
5. Kecelhegy – Cser	▪ Családi házas lakókörnyezet ▪ Oktatási, szociális és sport funkciók ▪ Kapos-völgy	▪ Veszélyeztetett terület a Cseri út (szegregátum) ▪ volt TANÉP telephely, a Cseri út északi oldalán ▪ Környezetterhelő telephelyek	▪ Kapos-völgyi ökológiai folyosó ▪ Cseri park zöldterületi megújítása ▪ Alulhasznosított gazdasági területek kezelése	▪ Kapos menti ipartelepek megújulása a zöldterületi fejlesztésekkel összehangolva ▪ Volt zártkerti részeken komfort nélkül élő állandó lakosság
6. Donner – Rómahegy	▪ Családi házas lakóterületek ▪ Virágfürdő ▪ Felújított Rippl-Rónai villa	▪ Turisztikai attrakció megközelíthetőségének problémája	▪ Kapos-völgyi ökológiai folyosó ▪ 50m fedett uszoda ▪ Virágfürdőhöz kapcsolódó további fejlesztések	▪ Tájképi értéket hordozó felhagyott művelésű szőlőhegyek szlömösödése
7. Ivánfahegy – Kaposszentjakab	▪ döntően lakóterületek ▪ Kaposszentjakabi Apátság	▪ Döntően már rekultivált hulladéklerakó ▪ Társadalmi-szociális problémák	▪ Volt cukorgyári ülepítőtavak hasznosítása ▪ Nádasdi utcai teleprahabilitáció folyamatos felügyelete, szoft programok folytatása	▪ A teleprehabilitációs programok befejezése, a konfliktusok kiújulása, infrastruktúra amortizációja
8. Kaposfüred	▪ Deseda-tó és folyamatban lévő turisztikai fejlesztések ▪ Kedvelt családi házas lakóterületek ▪ Kiépült elkerülőút	▪	▪ A Deseda-tó komplex fejlesztése	▪
9. Toponár – Répáspuszta – Fészerlak – Deseda	▪ kedvelt kertvárosi lakóterületek ▪ táji-természeti értékek ▪ Egyetem ▪ Pannon Lovasakadémia	▪ a településrészek megközelíthetőségének problémái	▪ idegenforgalmi szolgáltatásfejlesztés ▪ lovas sportterületek fejlesztése ▪ Campushoz kapcsolódó terület (20 ha)	▪ Campus jelleg vs. Diákok, mint városhasználók (élettel teli belváros)
10. Töröcske –	▪	▪ megközelíthetőség, tömegközlekedés ▪ kiépítetlen közterületek	▪ Töröcskei-tó rekreációs fejlesztések ▪ Gyógynövény-	▪ volt zártkertekbe való kiköltözés, szegregációveszély

	Értékek, adottságok, fejlesztések	Problémák, konfliktusok	Fejlesztési lehetőségek, szükségletek	Veszélyek, kezelést igénylő területek
Zselic kertváros			termesztés	

2.6. Javasolt akcióterületek 2014-2020.

Akcióterület	Rehabilitáció jellege	Beavatkozás jellege
I. számú: Belváros – IMCS-Kapos-völgy akcióterület	Funkcióbővítő típusú	Zöldterület fejlesztés, közlekedési fejlesztés, sportberuházás, gazdasági funkciók mellett közösségi és központi szerepének erősítése
II. számú: Cseri út és környéke	Szociális típusú	Lakófunkció erősítése mellett életminőség javítás, közösségi funkció erősítése
III. számú: Észak-nyugati városrész	Szociális típusú	Lakófunkció erősítése mellett életminőség javítás, közösségi funkció erősítése
IV. számú: Keleti iparterület	Funkcióbővítő, gazdaságfejlesztő típusú	Gazdasági funkció erősítése, K+F fejlesztések, vállalkozásfejlesztés
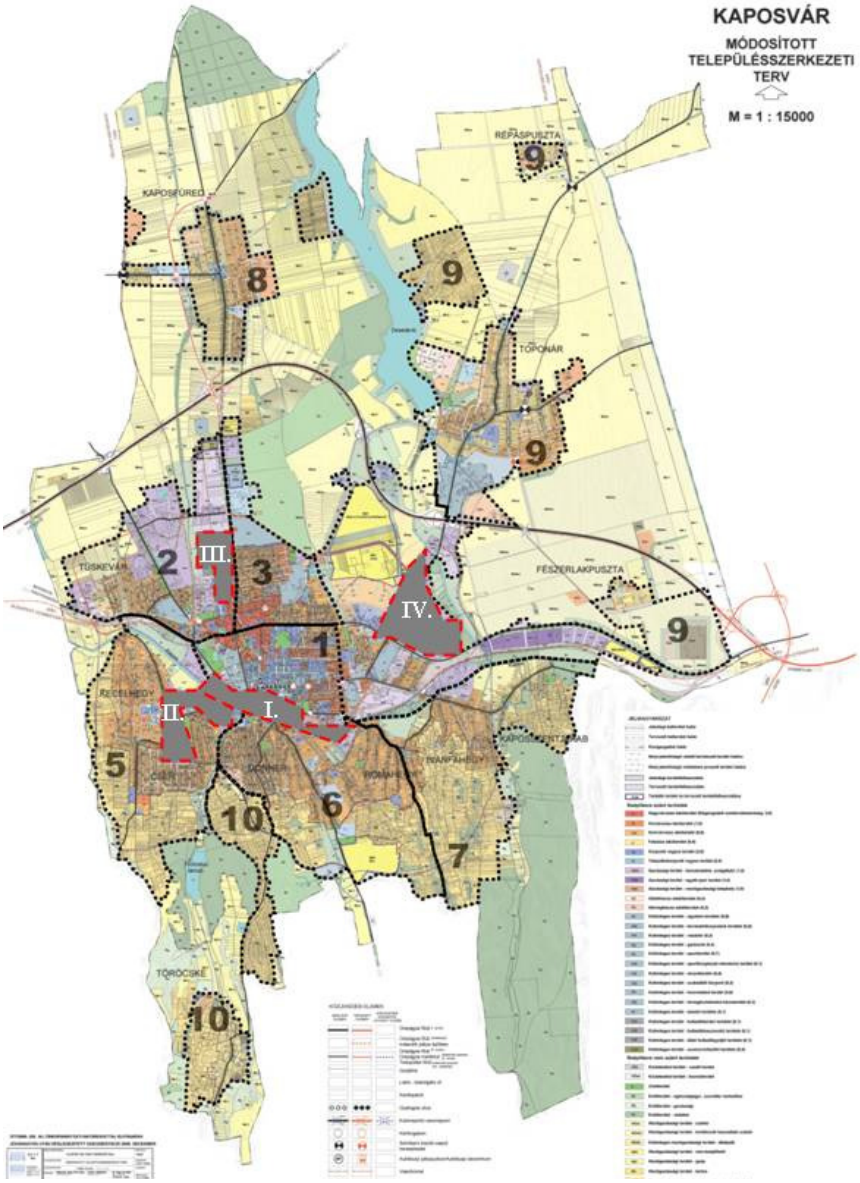
Javasolt akcióterületek 2014-2020